STEPHEN KING

Anotimpuri diferite

Traducere din engleză și note de
Constantin Dumitru-Palcus

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta colecției:
Faber Studio (S. Olteanu, B. Hațeganu, D. Dumbrăvician)
Imagine copertă: © GULLIVER, GETTY IMAGES

Director producție:
Cristian Claudiu Coban

Redactor:
Alexandra Hânsa

Dtp:
Marian Constantin

Corectură:
Elena Biţu, Eugenia Ursu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
KING, STEPHEN
Anotimpuri diferite / Stephen King ; trad.: Constantin Dumitru-Palcus. - Bucureşti : Editura Trei, 2009
Bibliogr.
ISBN 978-973-707-350-1
I. Dumitru-Palcus, Constantin (trad.)
821.111(73)-31=135.1

Această carte a fost tradusă după *Different Seasons* de Stephen King.

Copyright © 1982 by Stephen King

© Editura Trei, 2010
pentru prezenta ediție
C.P. 27-0490, Bucureşti
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-350-1

Povestea e cea care contează,
nu cel care o spune.

„Dirty deeds done dirt cheap."[1]

AC/DC

„I heard it through the grapevine."[2]

Norman Whitfield

Tout s'en va, tout passe,
*l'eau coule, et le coeur oublie.**

Flaubert

---

1 „Executăm orice treburi murdare, la preţuri indecent de ieftine."
2 „Am auzit la radio-şanţ."
* Totul dispare, totul trece, apa curge, iar inima uită. (*N.r.*)

Primăvara:
speranţa nu moare niciodată

Lui Russ şi Florence Dorr

Închisoarea îngerilor

Cred că în fiecare închisoare din America, fie ea de stat sau federală, găseşti un tip ca mine — eu sunt omul care-ţi aduce orice. Ţigări făcute la comandă, un săcotei de marijuana, dacă te dai în vânt după aşa ceva, o sticlă de brandy, ca să sărbătoreşti absolvirea liceului de către fiica sau fiul tău, sau aproape orice altceva... în limitele raţiunii, vreau să spun. Dar n-a fost întotdeauna aşa.

Am ajuns la Shawshank când aveam doar douăzeci de ani şi sunt unul dintre puţinii oameni din mica noastră familie fericită care e dispus să-şi asume ceea ce a făcut. Am comis o crimă. Am făcut o poliţă de asigurare babană pe numele soţiei mele, care era cu trei ani mai în vârstă decât mine, după care i-am meşterit frânele Chevroletului pe care tatăl ei ni-l dăduse ca dar de nuntă. S-a întâmplat exact cum am plănuit, atât doar că nu plănuisem că ea se va opri în drum ca să-i ia în maşină pe vecină şi pe bebeluşul acesteia, pe când cobora Castle Hill ca să meargă în oraş. Frânele au cedat şi maşina s-a prăbuşit prin tufişurile de la marginea izlazului, în plină viteză. Martorii au spus că maşina atinsese cel puţin optzeci la oră când s-a lovit de soclul monumentului

închinat Războiului Civil, fiind cuprinsă imediat de flăcări.

Aşa cum nici să fiu prins nu plănuisem, dar s-a-ntâmplat. Am primit un permis de şedere sezonieră în locul ăsta. În Maine nu exista pedeapsa cu moartea, iar procurorul a avut grijă să fiu judecat pentru toţi cei trei morţi şi să primesc trei condamnări pe viaţă, care urmau să fie executate consecutiv. Asta mi-a anulat pentru o lungă perioadă de timp orice şansă aş fi avut la eliberare condiţionată. Judecătorul a numit ceea ce făcusem „o crimă odioasă şi atroce", şi chiar aşa a fost, dar acum ţine de trecut. Poţi să citeşti despre ea în paginile îngălbenite ale gazetei Castle Rock *Call*, în care titlurile de-o şchioapă ce anunţau condamnarea mea arată cumva caraghios şi demodat, alături de ştirile despre Hitler şi Mussolini şi agenţiile „alfabetice" ale lui FDR*.

Mă întrebaţi dacă m-am reabilitat? Nu ştiu ce-nseamnă cuvântul ăsta, cel puţin în ceea ce priveşte închisorile şi instituţiile corecţionale. Cred că e un cuvânt folosit de politicieni. S-ar putea să aibă şi un alt înţeles şi s-ar putea să am şansa să-l aflu, dar asta ţine de viitor... ceva la care condamnaţii învaţă să nu se gândească. Eram tânăr, chipeş şi veneam din cartierul sărac al oraşului. Am lăsat gravidă o fată drăguţă, morocănoasă şi încăpăţânată, care locuia într-una dintre cele mai frumoase case vechi de pe Carbine Street. Tatăl ei a fost de acord cu căsătoria, dacă mă angajam la compania de aparatură

---

* Franklin Delano Roosevelt (1882–1945) a fost cel de-al treizeci şi doilea preşedinte al Statelor Unite ale Americii (1933–1945). Ca parte a politicii sale, denumită „New Deal" („Noua ordine"), el a înfiinţat agenţii federale guvernamentale cu scopul de a combate efectele Marii Crize Economice din anii 1930. *(N.r.)*

optică pe care o deţinea şi „urcam pe scara ierarhică prin muncă". Am descoperit însă că, de fapt, dumnealui avea de gând să mă ţină în casă, sub directa lui supraveghere, ca pe un căţeluş obraznic, care încă nu s-a învăţat să nu facă mizerie prin casă şi s-ar putea să şi muşte. Până la urmă, am strâns în mine destulă ură ca să fac ceea ce am făcut. Dacă mi s-ar oferi o a doua şansă, n-aş mai face-o, dar nu sunt sigur că asta înseamnă că sunt reabilitat.

În tot cazul, nu despre mine vreau să vă povestesc, ci despre un tip pe care-l chema Andy Dufresne. Dar până să vă pot povesti despre Andy, trebuie să vă mai explic câteva lucruri legate de mine. N-o să dureze mult.

Cum v-am mai spus, timp de aproape patruzeci de ani, eu eram omul care putea să-ţi facă rost de diverse la Shawshank. Iar asta nu însemna doar lucruri de contrabandă, cum ar fi ţigările sau băutura, deşi astea erau mereu în fruntea listei. Dar am făcut rost de mii de alte lucruri pentru oamenii aflaţi aici, unele dintre ele cât se poate de legale, dar greu de obţinut într-un loc în care se presupune că ai fost adus ca să fii pedepsit. Era un tip care fusese condamnat fiindcă violase o fetiţă şi-şi arătase părţile ruşinoase faţă de alte câteva zeci; i-am făcut rost de trei bucăţele de marmură roz de Vermont, iar el a făcut din ele trei sculpturi drăguţe — un prunc, un băieţel de vreo doisprezece ani şi un tânăr bărbos. Le-a numit *Cele trei vârste ale lui Iisus*, iar acele sculpturi în miniatură se află acum în salonul unui fost guvernator al acestui stat.

Sau iată un nume de care s-ar putea să vă amintiţi dacă aţi crescut în nordul statului Massachusetts — Robert Alan Cote. În 1951, a încercat să jefuiască First Mercantile Bank of Mechanic Falls, iar jaful s-a transformat într-o baie de sânge — şase morţi în final, doi dintre ei

fiind membri ai bandei, trei morţi au fost dintre ostatici şi un tânăr poliţist care a scos capul la iveală într-un moment nepotrivit şi s-a ales cu un glonţ în ochi. Cote deţinea o colecţie de bănuţi. Bineînţeles, n-aveau să-l lase cu ea înăuntru, dar cu puţin ajutor din partea maică-sii şi printr-un intermediar care conducea camionul spălătoriei, am reuşit să i-o aduc. I-am spus, Bobby, trebuie să fii nebun să ţii o colecţie de monede într-un hotel din piatră înţesat de hoţi. S-a uitat la mine şi mi-a spus zâmbind: Ştiu unde să le ţin. Or să fie în siguranţă. Nu-ţi face griji. Şi a avut dreptate. Bobby Cote a murit din cauza unei tumori cerebrale în 1967, dar colecţia lui de monede n-a fost găsită niciodată.

Am adus ciocolată pentru bărbaţi de Valentine's Day; am adus trei milkshake-uri verzi, din alea care se servesc la McDonald's în preajma zilei Sfântului Patrick, pentru un nebun de irlandez, pe care-l cheamă O'Malley; chiar am aranjat o proiecţie nocturnă a filmelor *Deep Throat* şi *The Devil in Miss Jones* pentru un grup de douăzeci de inşi, care şi-au pus la bătaie economiile pentru închirierea filmelor... chiar dacă m-am ales cu o săptămână de carceră pentru această mică escapadă. Astea-s riscurile meseriei atunci când eşti omul care face rost de orice.

Am adus cărţi ştiinţifice şi cărţi porno, ultimele noutăţi în materie de farse, cum ar fi scuturătoarele sau praful de scărpinat, şi nu de puţine ori am văzut cum câte-un veteran primeşte o pereche de chiloţi de la nevasta sau de la prietena lui... şi cred că nu e greu de ghicit ce fac tipii de-aici cu asemenea obiecte în nopţile lungi în care timpul se târăşte cu viteza melcului. Nu obţin toate lucrurile astea pe gratis, şi la unele preţul e destul de piperat. Dar n-o fac *doar* pentru bani; la ce

mi-ar sluji banii? N-o să-mi cumpăr niciodată un Cadillac şi nici n-o să iau avionul ca să plec în Jamaica două săptămâni în februarie. O fac din acelaşi motiv pentru care un bun măcelar o să-ţi vândă numai carne proaspătă: am o reputaţie pe care vreau să mi-o păstrez. Singurele lucruri cu care refuz să am de-a face sunt armele şi drogurile tari. N-o să ajut pe nimeni să se sinucidă sau să ucidă pe alţii. Am destulă moarte pe suflet ca să-mi ajungă pentru o viaţă.

Sunt un adevărat magazin universal. Aşa se face că, atunci când Andy Dufresne a venit la mine în 1949 şi m-a întrebat dacă aş putea să i-o aduc în închisoare pe Rita Hayworth, i-am spus că n-o să fie nicio problemă. Şi n-a fost.

Când Andy a venit la Shawshank în 1948, avea treizeci de ani. Era un bărbat curăţel şi scund, cu părul de culoarea nisipului şi mâini mici, de om deştept. Purta ochelari cu rame aurite. Avea unghiile mereu tăiate şi curate. Poate că e ciudat să ţii minte un asemenea amănunt despre un om, dar mi se pare că-l defineşte pe Andy. Întotdeauna arăta ca şi cum ar fi trebuit să poarte cravată. În „libertate" fusese vicepreşedinte al departamentului de tutele al unei importante bănci din Portland. O mare realizare pentru un om atât de tânăr, mai ales dacă ţii cont de cât sunt de conservatoare cele mai multe dintre bănci... iar când ajungi în New England trebuie să multiplici conservatorismul ăsta cu zece, pentru că aici oamenii nu-şi încredinţează banii altei persoane decât dacă e cheală, şchioapă şi trage tot timpul de pantaloni ca să-şi aranjeze suspensorul. Andy era închis pentru că-şi ucisese nevasta şi pe amantul acesteia.

După cum cred că am mai spus, toţi cei aflaţi în puşcărie sunt nevinovaţi. Oh, ei citesc biblia aia aşa cum teleevangheliştii citesc *Cartea Revelaţiilor*. Erau victimele unor judecători cu inimi de piatră şi boaşe la fel de tari, sau ale unor avocaţi incompetenţi, sau ale unor înscenări ale poliţiei, ori ale ghinionului. Citeau ei *Sfânta Scriptură*, dar pe feţele lor se citea o altă scriptură. Majoritatea condamnaţilor sunt oameni de joasă speţă, de niciun folos nici pentru ei înşişi, nici pentru oricine altcineva, şi cel mai mare ghinion al lor a fost faptul că mamele lor i-au purtat în pântece până la soroc.

În toţi anii pe care i-am petrecut la Shawshank, au fost mai puţin de zece inşi pe care i-am crezut când mi-au spus că sunt nevinovaţi. Andy Dufresne a fost unul dintre ei, deşi m-am convins de nevinovăţia lui abia după ce-au trecut câţiva ani. Dacă aş fi făcut parte din juriul care i-a judecat cazul la Curtea Superioară din Portland, pe parcursul a şase săptămâni furtunoase în anii 1947–1948, şi eu l-aş fi considerat vinovat.

A fost un caz al naibii de dificil, fără doar şi poate; unul dintr-alea suculente, cu toate elementele potrivite. Pe de o parte, aveai o fată frumoasă, cu relaţii în societate (moartă), o personalitate sportivă locală (moartă şi ea) şi un tânăr şi important om de afaceri, în boxă. Pe lângă asta, tot scandalul pe care putea să-l stârnească presa. Acuzarea avea un caz simplu şi clar. Procesul s-a prelungit atâta, doar pentru că procurorul general intenţiona să candideze pentru Camera Reprezentanţilor şi voia ca prostimea să aibă prilejul să-şi întipărească bine pe creier moaca lui. A fost un minunat prilej de circ juridic, cu spectatori care se aşezau la coadă la patru dimineaţa, în ciuda temperaturilor negative, ca să-şi asigure un loc.

Faptele din dosarul procurorului, pe care Andy nu le-a contestat niciodată, au fost următoarele: Că avusese o soţie, Linda Collins Dufresne; că în luna iunie a anului 1947 ea îşi exprimase dorinţa de a învăţa să joace golf la Falmouth Hills Country Club; că, într-adevăr, ea a luat lecţii vreme de patru luni; că instructorul ei a fost jucătorul profesionist de golf din Falmouth Hills, Glenn Quentin; că la sfârşitul lui august 1947, Andy a aflat că soţia sa şi Quentin deveniseră amanţi; că Andy şi Linda s-au certat straşnic în după-amiaza zilei de 10 septembrie 1947; că subiectul discuţiei lor aprinse a fost infidelitatea ei.

Andy a declarat că Linda ar fi susţinut că era bucuroasă că el aflase; devenise stresant, spusese ea, să se tot furişeze. I-a comunicat lui Andy că plănuise să obţină un divorţ în Reno. Andy i-a spus că o va vedea în iad înainte s-o vadă în Reno. Ea a plecat să petreacă noaptea cu Quentin în bungalow-ul închiriat de acesta nu departe de terenul de golf. A doua zi de dimineaţă, femeia de serviciu i-a găsit pe amândoi morţi în pat. Fiecare fusese împuşcat de câte patru ori.

Tocmai acest ultim detaliu i-a fost mai potrivnic lui Andy decât oricare altul. Procurorul cu aspiraţii politice a făcut mare caz de el în declaraţia de deschidere şi în sinteza finală. Andrew Dufresne, a spus el, n-a fost un bărbat înşelat cuprins de patima răzbunării împotriva soţiei sale infidele; asta, a spus procurorul, putea fi înţeles, chiar dacă nu şi iertat. Dar această răzbunare fusese făcută cu sânge rece. Gândiţi-vă! a spus tunător procurorul către juriu. Patru şi patru! Nu şase gloanţe, ci opt! *A golit încărcătorul... după care s-a oprit ca să-l reîncarce, în aşa fel încât să poată trage din nou în fiecare!* PATRU PENTRU EL

ŞI PATRU PENTRU EA, a titrat cu litere de-o şchioapă Portland *Sun*. Boston *Register* l-a supranumit Ucigaşul Imparţial.

Un angajat al Casei de Amanet Wise, din Lewiston, a declarat că-i vânduse lui Andy Dufresne un revolver de calibrul 0,38 cu şase gloanţe, destinat forţelor de poliţie, cu doar două zile înainte de dubla crimă. Un barman de la barul country clubului a declarat că în seara zilei de 10 septembrie, Andy intrase în bar pe la şapte, dăduse peste cap trei pahare de whisky sec, în decurs de douăzeci de minute — când s-a ridicat de pe taburet i-a spus barmanului că o să se ducă la locuinţa lui Glenn Quentin şi că el, barmanul, va putea „să citească în ziare ce-avea să se întâmple". Un alt vânzător, de data asta de la magazinul Handy-Pik, situat la nici doi kilometri de casa lui Quentin, le-a spus juraţilor că Dufresne intrase în magazin pe la nouă fără un sfert în aceeaşi noapte. Cumpărase ţigări, trei litri de bere şi nişte prosoape de bucătărie. Medicul legist al districtului a certificat că domnul Quentin şi doamna Dufresne au fost ucişi între orele unsprezece seara şi două noaptea, în noaptea dinspre de 10 spre 11 septembrie. Detectivul de la biroul procurorului general însărcinat cu rezolvarea cazului a declarat că la mai puţin de şaizeci de metri de bungalow se afla un refugiu stradal şi că, în după-amiaza zilei de 11 septembrie, trei elemente incriminante fuseseră recuperate din acel refugiu; primul articol, două sticle goale de un litru de bere Narragansett (cu amprentele acuzatului pe ele); al doilea articol, douăsprezece chiştoace de ţigări (toate fiind Kool, marca preferată a acuzatului); al treilea articol, un mulaj de ghips al urmelor de pneuri (identice cu modelul de pe anvelopele maşinii Plymouth 1947 a acuzatului).

În living-roomul bungalow-ului lui Quentin, s-au găsit pe sofa patru prosoape de bucătărie. Prosoapele aveau găuri de la gloanţe şi urme de praf de puşcă. Detectivul a formulat (în pofida obiecţiilor amarnice ale avocatului lui Andy) teoria conform căreia criminalul înfăşurase cu respectivele prosoape ţeava armei, pentru a înăbuşi zgomotul împuşcăturilor.

Andy Dufresne a ieşit la bară pentru a se apăra singur şi şi-a relatat povestea calm, detaşat şi fără patimă. A spus că începuse să audă zvonuri supărătoare despre soţia lui şi Glenn Quentin din ultima săptămână a lui iulie. În august, supărarea lui a devenit îndeajuns de mare ca să-l facă să investigheze un pic. Într-o seară, când Linda urma, chipurile, să se ducă la cumpărături în Portland, după orele de tenis, Andy i-a urmărit pe ea şi pe Quentin la locuinţa cu un etaj, închiriată de acesta din urmă (botezată, inevitabil, de către ziare „cuibuşorul de nebunii"). A parcat în refugiu până când Quentin a dus-o cu maşina înapoi la club, unde era parcată maşina ei, cam după trei ore.

— Dumneata vrei să dai de înţeles acestei curţi că soţia dumitale nu ţi-a recunoscut sedanul Plymouth nou-nouţ parcat în spatele maşinii lui Quentin? l-a întrebat procurorul atunci când i-a venit rândul.

— Am făcut schimb de maşini cu un prieten, în seara aia, a spus Andy, şi calmul cu care a recunoscut cât de atent îşi plănuise investigaţia nu i-a făcut bine deloc în ochii juriului.

După ce a înapoiat maşina prietenului său, s-a dus acasă cu propria maşină. Linda stătea în pat, citea o carte. A întrebat-o cum a fost drumul la Portland. Ea i-a răspuns că fusese distractiv, dar nu găsise nimic care să-i placă într-atât încât să-l cumpere.

— Atunci am ştiut sigur, le-a spus Andy spectatorilor rămaşi cu sufletul la gură. Vorbise cu aceeaşi voce calmă şi distantă cu care-şi rostise întreaga mărturie.

— Ce stare de spirit aţi avut în cele şaptesprezece zile scurse de atunci şi până-n noaptea în care soţia dumneavoastră a fost ucisă? l-a întrebat avocatul lui Andy.

— Am fost foarte nefericit, a spus Andy calm, cu răceală. Ca un om care citeşte o listă de cumpărături, a precizat că s-a gândit să se sinucidă, mergând până acolo încât să-şi cumpere un pistol din Lewiston, pe 8 septembrie.

Avocatul l-a invitat apoi să relateze juriului ce s-a întâmplat după ce soţia lui a plecat să se întâlnească cu Glenn Quentin, în noaptea crimelor. Iar Andy le-a zis... şi impresia lăsată a fost dintre cele mai rele posibile.

Îl ştiu de aproape treizeci de ani şi pot să vă spun că era omul cu cea mai mare stăpânire de sine pe care l-am cunoscut vreodată. Ceea ce era în regulă cu el, te lăsa să întrezăreşti puţin câte puţin. Ceea ce nu era în regulă, ţinea bine ascuns în sinea lui. Dacă a avut vreodată o noapte întunecată a sufletului, cum a zis nu ştiu care scriitor, n-o să ştim niciodată. Era genul de om care, dacă ar fi decis să se sinucidă, ar fi făcut-o fără să lase vreun bileţel, dar nu înainte de a-şi pune toate treburile în ordine. Dacă ar fi plâns în boxa martorilor ori dacă vocea i s-ar fi îngroşat şi-ar fi devenit ezitantă, chiar dacă ar fi ţipat la procurorul ăla cu intenţii serioase de a ajunge la Washington, nu cred că ar fi primit condamnarea pe viaţă cu care s-a ales. Şi chiar dacă ar fi obţinut-o, până în 1954 ar fi fost eliberat condiţionat. Dar şi-a spus povestea asemenea unui magnetofon, vrând parcă să zică juriului: asta e povestea. Ori o acceptaţi, ori o respingeţi. Au respins-o.

A spus că a fost beat în noaptea aia, că fusese mai tot timpul beat începând cu 24 august şi că, în general, nu prea rezista la băutură. Bineînţeles că această declaraţie, în sine, era greu de înghiţit de orice juriu. Pur şi simplu, ei nu şi-l puteau închipui pe acest tânăr rece şi stăpân pe sine, îmbrăcat într-un elegant costum din lână, la două rânduri, cu vestă, îmbătându-se criţă din pricina unei aventuri adultere a nevestei sale cu un amărât de antrenor de golf. Eu am crezut-o, pentru că am avut şansa să-l văd pe Andy aşa cum cei şase bărbaţi şi cele şase femei n-au avut-o niciodată.

Tot timpul cât l-am cunoscut, Andy Dufresne n-a băut decât patru pahare de alcool pe an. Se întâlnea cu mine în curtea pentru exerciţii fizice în fiecare an, cam cu o săptămână înainte de ziua lui de naştere şi apoi încă o dată, cam cu două săptămâni înainte de Crăciun. Cu fiecare prilej, cerea să-i aduc o sticlă de Jack Daniels. O cumpăra aşa cum majoritatea condamnaţilor reuşesc să-şi plătească mărfurile — cu plata de sclav pe care o primesc aici, la care adaugă ceva bani proprii. Până în 1965, primeai ca puşcăriaş zece cenţi pe oră. În '65, au săltat plata până la un sfert de dolar. Comisionul meu pentru băuturi era şi este de zece la sută, iar când adaugi asta la preţul unei sticle de whisky fin cum e Black Jack, poţi să-ţi faci o idee despre câte ore a trebuit să asude Andy Dufresne la spălătoria puşcăriei ca să-şi cumpere cele patru pahare de băutură pe an.

În dimineaţa zilei sale de naştere, pe 20 septembrie, îşi turna un pahar zdravăn, iar după ce se dădea stingerea mai bea unul. A doua zi, îmi înapoia ce mai rămăsese în sticlă, iar eu o împărţeam cu cei din jur. Cât despre cealaltă sticlă, Andy bea un pahar în noaptea de

Crăciun, iar pe celălalt, în ajunul Anului Nou. Şi pe aceea mi-o dădea înapoi, cu instrucţiuni s-o dau mai departe. Patru pahare pe an — iar ăsta e comportamentul unui om care a fost muşcat rău de sticlă. Îndeajuns de rău ca să sângereze.

A povestit juriului că în noaptea de 10 fusese atât de beat, încât abia dacă-şi aminteşte ce se întâmplase în momente izolate de timp. Se îmbătase în după-amiaza aceea — „Am băut ca să-mi fac curaj", aşa s-a exprimat — înainte de a discuta cu Linda.

După ce aceasta a plecat să se întâlnească cu Quentin, şi-a amintit că a hotărât să se confrunte cu ei. În drum spre bungalow-ul lui Quentin, s-a oprit la country club ca să mai bea două păhărele pe fugă. Nu-şi amintea, a spus, că i-ar fi zis barmanului că „o să citească restul în ziare", sau măcar că i-a adresat vreun cuvânt. Şi-a amintit că a cumpărat bere la Handy-Pik, dar nu şi prosoapele de bucătărie.

— De ce să fi cumpărat prosoape de bucătărie? a întrebat el, iar într-unul din ziare s-a relatat că trei doamne dintre membrele juriului s-au cutremurat.

Mai târziu, mult mai târziu, mi-a expus speculaţiile sale legate de vânzătorul care depusese mărturie cu privire la acele prosoape şi cred că merită să menţionez aici ce-a spus.

— Să zicem că, în timp ce căutau de zor martori, mi-a spus Andy într-o zi în curtea pentru sport, au dat peste individul ăsta care mi-a vândut sticlele de bere în noaptea aia. Între timp, trecuseră trei zile. Elementele procesului fuseseră descrise în toate ziarele. Poate că s-au repezit în haită asupra individului, cinci sau şase poliţai, plus detectivul de la biroul procurorului general, plus asistentul

procurorului districtual. Memoria e o chestie foarte subiectivă, Red. Poate că au început cu „Nu-i aşa că e posibil ca el să fi cumpărat patru-cinci prosoape de bucătărie?" şi şi-au continuat interogatoriul de acolo. Dacă îndeajuns de mulţi oameni vor ca tu să-ţi aminteşti ceva, pot să aibă o putere de convingere destul de mare.

Am fost de acord cu el în privinţa asta.

— Dar există o posibilitate şi mai puternică, a continuat Andy pe tonul lui meditativ. Cred că e măcar posibil ca el să se fi convins pe sine. S-a aflat în lumina reflectoarelor. Reporterii îi puneau întrebări, poza lui era în toate ziarele... şi toate astea încununate, firește, de apariţia lui ca martor la tribunal. Nu spun că şi-a falsificat în mod deliberat povestea sau că a comis un sperjur. Cred însă că e posibil ca minciuna aia să fi trecut fără probleme testul cu detectorul de *minciuni* sau că *omul a jurat pe numele sfânt al mamei* lui că am cumpărat prosoapele alea. Şi totuşi... memoria e o chestie al naibii de subiectivă. Un lucru e sigur: chiar dacă şi avocatul meu a crezut că jumătate din ce-am declarat au fost minciuni, n-a acceptat nicio clipă treaba asta cu prosoapele. Se vede de la o poştă că e o nebunie. Eram beat-pulbere, prea beat să mă mai fi gândit să înăbuş zgomotul împuşcăturilor. Dac-aş fi făcut-o, aş fi tras fără milă.

S-a dus până la refugiul acela şi a parcat acolo. A băut bere şi a fumat. S-a uitat cum se sting luminile de la parterul locuinţei lui Quentin. A văzut cum la etaj se aprinde o singură lumină... pentru ca după un sfert de oră să o vadă şi pe aia stingându-se. A spus că restul l-a putut ghici.

— Domnule Dufresne, după aceea v-aţi dus acasă la Glenn Quentin şi i-aţi omorât pe cei doi? a întrebat cu glas tunător avocatul lui.

— Nu, nu i-am omorât, a răspuns Andy. Pe la miezul nopţii, a spus el, a început să-şi revină din beţie, simţind totodată primele semne ale unei mahmureli crâncene. A decis să se ducă acasă şi să se culce, ca să poată reflecta cu mai multă maturitate la întreaga poveste a doua zi. În acel moment, pe când conduceam maşina spre casă, începeam să cred că lucrul cel mai înţelept ar fi să o las pur şi simplu să plece la Reno şi să-şi obţină divorţul.

— Vă mulţumesc, domnule Dufresne.

Procurorul districtual îşi făcu apariţia.

— Ai divorţat de ea în maniera cea mai rapidă la care te puteai gândi, nu-i aşa? Ai divorţat cu ajutorul unui revolver de calibrul 0,38, înfăşurat în prosoape de bucătărie, nu?

— Nu, domnule, n-am făcut aşa ceva, a răspuns Andy calm.

— După care l-ai împuşcat pe amantul ei.

— Nu, domnule.

— Vrei să spui că mai întâi l-ai împuşcat pe Quentin?

— Vreau să spun că n-am împuşcat pe niciunul dintre ei. Am băut vreo doi litri de bere şi am fumat atâtea ţigări câte-a găsit poliţia la refugiul ăla. După care m-am dus acasă şi m-am culcat.

— Ai spus juriului că între 24 august şi 10 septembrie ai avut porniri suicidale.

— Da, domnule.

— Îndeajuns de suicidale ca să-ţi cumperi un revolver.

— Da.

— Te-ar deranja foarte mult, domnule Dufresne, dacă ţi-aş spune că nu-mi pari deloc a fi un tip cu porniri suicidale?

— Nu, spuse Andy, dar nici dumneata nu-mi laşi impresia unui om deosebit de sensibil şi mă îndoiesc foarte

mult că, dacă *aş* simţi că-mi vine să mă sinucid, aş veni să mă destăinui la dumneata.

La replica aceasta, în sală s-a auzit un chicotit slab şi încordat, dar asta nu l-a făcut să câştige puncte în faţa juriului.

— Ţi-ai luat asupra ta pistolul în noaptea aceea de septembrie?

— Nu. Aşa cum am declarat deja...

— Ah, da! spuse procurorul, zâmbind sarcastic. L-ai aruncat în râu, nu? În Royal River. În după-amiaza zilei de 9 septembrie.

— Da, domnule.

— Cu o zi înainte de crime.

— Da, domnule.

— E convenabil, nu?

— Nu-i nici convenabil, nici neconvenabil. E doar adevărat.

— Probabil că aţi ascultat depoziţia locotenentului Mincher. Mincher condusese echipa care dragase porţiunea de râu din apropiere de Podul Pond, de pe care Andy declarase că aruncase pistolul. Poliţia nu-l găsise.

— Da, domnule. Ştiţi bine că am ascultat-o.

— Atunci l-ai auzit declarând că nu au găsit niciun pistol, deşi operaţiunile de căutare au durat trei zile. Şi acest lucru a fost de-a dreptul convenabil, nu?

— Lăsând deoparte caracterul convenabil, adevărul e că n-a fost găsită arma, a răspuns calm Andy. Dar aş dori să atrag atenţia, atât dumneavoastră, cât şi juriului, că podul rutier Pond e foarte aproape de locul unde Royal River se varsă în Golful Yarmouth. Curentul e puternic. Se poate ca pistolul să fi fost dus de curent în largul golfului.

— Şi uite-aşa, nu se mai poate face nicio comparaţie între şanţurile imprimate în gloanţele colectate din cadavrele însângerate şi canelurile de pe ţeava pistolului dumitale. E corectă această afirmaţie, domnule Dufresne?

— Da.

— Şi acest lucru e foarte convenabil, nu?

La asta, conform relatărilor presei, Andy a manifestat una dintre puţinele reacţii emoţionale uşoare pe care şi le-a îngăduit pe toată perioada celor şase săptămâni cât a durat procesul. Un zâmbet firav şi amar i-a traversat fugar faţa.

— Întrucât sunt nevinovat de această crimă, domnule procuror, şi dat fiind că spun adevărul când afirm că am aruncat pistolul în râu cu o zi înainte să aibă loc crima, atunci mi se pare cu totul neconvenabil că pistolul n-a fost găsit niciodată.

Procurorul l-a bombardat cu întrebări vreme de două zile. I-a recitit lui Andy depoziţia vânzătorului de la Handy-Pik referitoare la prosoapele de bucătărie. Andy a repetat că nu-şi aminteşte să fi cumpărat aşa ceva, dar a admis că, în aceeaşi măsură, nu-şi poate aminti să *nu* le fi cumpărat.

Era adevărat că Andy şi Linda Dufresne încheiaseră o poliţă comună de asigurare la începutul anului 1947? Da, era adevărat. Şi, dacă ar fi fost achitat, era adevărat că Andy ar fi urmat să primească suma de 50 000 de dolari? Adevărat. Şi nu era adevărat că se dusese la locuinţa lui Glenn Quentin cu crima în suflet şi nu era *la fel* de adevărat că el comisese o dublă crimă? Nu, nu era adevărat. Atunci, ce credea el că se întâmplase, pentru că nu exista nicio urmă de jaf?

— N-am de unde să ştiu asta, domnule procuror, a răspuns Andy pe un ton potolit.

Juriul a început deliberările asupra cazului la ora unu, într-o după-amiază de iarnă; afară ningea. Cei doisprezece membri, bărbaţi şi femei, au revenit în sală la ora trei şi jumătate. Aprodul a declarat că s-ar fi întors mai devreme, dar mai zăboviseră ca să se bucure de un frumos prânz cu carne de pui, la restaurantul Bentley's, pe cheltuiala comitatului. Verdictul a fost vinovat şi, Doamne, dacă în Maine ar fi fost în vigoare pedeapsa cu moartea, ar fi făcut dansul aerian atârnat de laţ, înainte ca ghioceii de primăvară să răsară din pământ.

Procurorul l-a întrebat ce credea el că se întâmplase, dar Andy a sărit peste întrebare — deşi avea o părere despre cele petrecute, pe care am smuls-o de la el într-o seară a anului 1955. Fusese nevoie să treacă aceşti şapte ani, ca să progresăm de la saluturile scurte din cap la starea de prietenie apropiată — dar nu m-am simţit cu adevărat apropiat de Andy până prin 1960 şi cred că am fost singurul care a reuşit să se apropie atât de el. Amândoi având pedepse lungi de ispăşit, am fost în acelaşi bloc de celule, de la început până la sfârşit, chiar dacă eu stăteam la o jumătate de coridor distanţă faţă de el.

— Ce cred eu? A râs — dar era un râset fără umor. Cred că în noaptea aia a plutit în aer ghinion cu duiumul. Mai mult decât ai putea aduna vreodată la un loc într-un interval de timp atât de scurt. Cred că a fost un necunoscut, care-a trecut prin zonă. O fi fost cineva care a făcut o pană de cauciuc pe drumul acela, după ce-am plecat acasă. O fi fost vreun hoţ. Sau, poate, un psihopat. Ăla i-a omorât, atâta tot. Iar eu sunt aici.

Simplu ca bună ziua. Iar Andy a fost condamnat să-şi petreacă restul vieţii la Shawshank — sau cel puţin partea

care contează. Cinci ani mai târziu, a început să fie audiat în vederea eliberării condiţionate, fiind respins cu o regularitate de ceasornic, în pofida faptului că era un prizonier model. Să obţii un permis de ieşire de la Shawshank, când ai avut ştampilat *crimă* pe biletul de intrare, este un proces lent, la fel de lent ca erodarea stâncii de către apă. Ai în faţă o comisie alcătuită din şapte oameni, cu doi mai mult decât în majoritatea închisorilor de stat, şi oricare dintre cei şapte are curul mai dur decât apa extrasă dintr-un izvor de apă minerală. Nu poţi să-i cumperi pe oamenii ăştia, nu poţi să-i duci de nas cu vorbe meşteşugite, nu te-ajută cu nimic să plângi în faţa lor. În privinţa comisiei, banii nu aveau nicio putere şi *nimeni* nu pleca de-acolo. În cazul lui Andy, mai erau şi alte motive... dar asta o vom lămuri ceva mai încolo.

Era un deţinut cu comportare bună, pe nume Kendricks, care-mi era dator cu bănet serios prin anii cincizeci, şi aveau să treacă încă patru ani până când să se achite complet de datorie. Cea mai mare parte a dobânzii a plătit-o sub forma unor informaţii — în aria mea de activitate, eşti mort dacă nu găseşti căile prin care să-ţi ţii urechea lipită de pământ. Acest Kendricks, de pildă, avea acces la nişte documente pe care eu n-aveam să le văd niciodată, în timp ce lucram la presa aia nenorocită din atelierul de ştanţare.

Kendricks mi-a spus că votul comisiei a fost 7–0 împotriva lui Andy Dufresne în 1957, 6–1 în 1958, din nou 7–0 în '59 şi 5–2 în '60. După asta, nu am mai aflat, dar ştiu că după alţi şaisprezece ani era încă în Celula 14 din Blocul 5. La acea dată, în 1976, avea cincizeci şi opt de ani. Probabil că indivizii din comisie urmau să devină mai generoşi şi să-i dea drumul prin 1983. Îţi dau viaţă şi chiar asta e

ceea ce-ţi iau — în orice caz, toată partea care contează. Se poate să te lase liber într-o bună zi, dar... mă rog. Uite, l-am cunoscut pe un tip, Sherwood Bolton îl chema, care avea un porumbel în celulă. Din 1943 până-n 1953, când l-au eliberat, el a avut porumbelul ăla. Nu era cătuşi de puţin Păsărarul din Alcatraz[3]; nu avea decât porumbelul ăsta. Jake, aşa-i zicea. I-a dat drumul lui Jake cu o zi înainte ca el, Sherwood, adică, să plece, iar Jake a zburat de-acolo frumos, aşa cum te-ai fi aşteptat. Dar cam la o săptămână după ce Sherwood Bolton a părăsit mica noastră familie fericită, un prieten de-al meu m-a chemat în colţul vestic al curţii de exerciţii sportive, unde obişnuia Sherwood să-şi petreacă timpul, şi acolo amicul meu a spus: „Ăla nu e Jake, Red?" El era. Porumbelul era mort de-a binelea.

Îmi amintesc de prima oară când Andy Dufresne a intrat în legătură cu mine pentru ceva; îmi amintesc de parc-ar fi fost ieri. Totuşi, nu asta a fost ocazia când a vrut-o pe Rita Hayworth. Asta s-a întâmplat mai târziu. În vara lui 1948, a venit pentru altceva.

Cele mai multe dintre afacerile mele se fac chiar aici, în curtea de sport, şi aici a avut loc şi asta. Curtea noastră e mare, mult mai mare decât majoritatea. E un pătrat perfect, cu latura de vreo optzeci de metri. Latura nordică e un zid exterior, cu câte un foişor de pază la fiecare capăt. Gardienii aflaţi acolo sunt echipaţi cu binocluri şi pistoale. Poarta principală se află pe acea parte de nord. Rampele de încărcare a camioanelor sunt situate pe partea sudică a curţii. Sunt cinci la număr. Shawshank e un loc foarte

3 Aluzie la filmul omonim regizat de John Frankenheimer, cu Burt Lancaster în rolul principal (1962).

activ în zilele lucrătoare ale săptămânii: camioanele veneau şi plecau încărcate. Avem fabrica de plăcuţe de înmatriculare auto şi o mare spălătorie industrială, care, pe lângă tot ce ţine de închisoare, spală şi rufăria de la spitalul Kittery Receiving şi de la Sanatoriul Eliot. Mai avem şi un atelier auto spaţios, unde deţinuţii pricepuţi la mecanică repară vehiculele închisorii, ale statului şi pe cele municipale — ca să nu mai pomenim şi de maşinile gardienilor, ale ofiţerilor din administraţie... şi, nu de puţine ori, cele ale membrilor din comisia de eliberări condiţionate.

Latura estică e un zid gros de piatră plin de ferestruici înguste. Blocul de celule 5 se află în cealaltă parte a acestui zid. Pe latura vestică, avem administraţia şi infirmeria. Shawshank n-a fost niciodată la fel de aglomerată ca alte puşcării şi demult, în 1948, era ocupată doar la vreo două treimi din capacitate, dar în orice moment găseai acolo optzeci până la o sută de inşi în curte — aruncându-şi unul altuia o minge de fotbal sau de baseball, jucând zaruri, flecărind unii cu alţii, punând la cale diverse afaceri. Duminica, locul era şi mai aglomerat; duminica, ai fi zis că te afli la un picnic la ţară... dacă ar fi fost pe-acolo şi femei.

Într-o duminică s-a întâmplat ca Andy să vină pentru prima oară la mine. Tocmai terminasem de discutat cu Elmore Armitage, un tip care-mi era de multe ori de folos, despre un radio, când Andy s-a apropiat. Ştiam cine era, fireşte; avea reputaţia de a fi un snob şi un înfumurat. Oamenii ziceau că era deja însemnat pentru belele. Unul dintre cei care spuneau asta era Bogs Diamond, un tip cu care nu prea era indicat să te încurci. Andy nu avea niciun coleg de celulă şi am auzit că exact aşa dorise, deşi celulele individuale din Blocul 5 erau doar cu puţin mai spaţioase decât nişte sicrie. Dar n-am de ce să aplec

urechea la nişte zvonuri în privinţa unui om, când pot şi singur să-mi fac o părere.

— Salut, a spus el. Sunt Andy Dufresne. A întins mâna şi i-am scuturat-o. Nu era omul care să piardă timpul cu politeţuri; trecea direct la subiect. Înţeleg că dumneata eşti un om care ştie cum să facă rost de anumite lucruri.

Am admis că sunt în stare să localizez unele obiecte din când în când.

— Cum reuşeşti? a întrebat Andy.

— Uneori, am spus, lucrurile par, pur şi simplu, să ajungă în mâinile mele. Nu pot să-ţi explic. Doar dacă nu se întâmplă aşa pentru că-s irlandez.

A zâmbit uşor la replica asta.

— Mă întreb dacă ai putea să-mi faci rost de-un ciocan de geolog.

— Ce e asta şi de ce vrei tu aşa ceva?

Andy s-a arătat surprins.

— Faci din motivaţii o parte a afacerii tale?

Cu asemenea vorbe, puteam să înţeleg cum se alese-se cu reputaţia de snob, genul de individ căruia-i place să-şi dea aere — dar am sesizat un firicel de umor în întrebarea lui.

— Păi, să-ţi explic, am spus. Dac-ai fi cerut o pastă de dinţi, n-aş fi întrebat nimic. Ţi-aş fi zis doar cât te costă. Pentru că, vezi tu, periuţa de dinţi e un fel de armă non-letală.

— Ai simţăminte puternice în privinţa armelor letale?

— Da.

O minge de baseball veche şi jerpelită zbură în direcţia noastră, iar el se întoarse cu iuţeală şi o prinse din aer. A fost o mişcare de care şi Frank Malzone ar fi fost mândru. Andy aruncă mingea înapoi de unde venise — cu o

mişcare rapidă şi lejeră a încheieturii mâinii, dar şi aruncarea aia a avut ceva deosebit. Puteam să văd că o mulţime de oameni ne urmăreau cu coada ochiului, în timp ce-şi vedeau de treburi. Probabil că şi paznicii din foişor ne urmăreau. N-ar avea niciun rost să înfloresc lucrurile. În orice închisoare există oameni influenţi, poate patru-cinci într-una mică, sau două-trei duzini în una mare. La Shawshank, eu eram unul dintre cei cu oarecare greutate şi ce părere aveam eu despre Andy Dufresne ar fi avut mult de a face cu felul cum decurgea timpul petrecut de el acolo. Probabil că şi el ştia acest lucru, dar nu se ploconea şi nici nu mă linguşea, fapt pentru care l-am respectat.

— Mi se pare corect. O să-ţi spun ce este şi de ce-l vreau. Un ciocan de geolog arată ca un târnăcop în miniatură — cam atât de lung. Şi-a ţinut mâinile cam la treizeci de centimetri distanţă şi atunci am observat cât de îngrijite-i erau unghiile. Are un vârf mic şi ascuţit la un capăt şi un cap de ciocan aplatizat la celălalt. Îl vreau pentru că-mi plac pietrele.

— Pietrele, am spus.

— Ia lasă-te un pic pe vine, m-a îndemnat.

I-am făcut pe plac. Ne-am lăsat pe vine ca indienii.

Andy a luat o mână de ţărână de pe jos şi a început să cearnă printre degete, formându-se un nor de praf fin. Au rămas câteva pietricele, una sau două sclipitoare, restul, simple şi neatrăgătoare. Una dintre cele neatrăgătoare era din cuarţ, dar era neatrăgătoare doar până ce-o curăţai. După care căpăta un frumos luciu lăptos. Andy o curăţă şi o aruncă spre mine. Am prins-o şi am denumit-o.

— Cuarţ, desigur, a spus. Şi, uite. Mică. Marnă, şist de granit. Uite-aici o bucată de calcar gradat, de pe vremea

când au tăiat amplasamentul de-aici într-o coastă de deal. Aruncă pietricelele şi-şi scuturâ mâinile. Sunt un geolog amator. Cel puţin... eram geolog amator în vechea mea viaţă. Mi-ar plăcea să fiu din nou, la o scară limitată.

— Expediţii de duminică în curtea de sport? l-am întrebat, ridicându-mă. Era o idee caraghioasă şi totuşi... vederea acelei bucăţele de cuarţ îmi dăduse un fior ciudat. Nu ştiu exact de ce; doar o asociere cu lumea de afară, presupun. Nu te gândeşti la astfel de lucruri într-o curte de închisoare. Cuarţul era ceva pe care-l găseai într-o albie de pârâu iute, de munte.

— Mai bine să avem expediţii de duminică aici, decât să n-avem deloc asemenea expediţii, mi-a spus.

— Ai putea să-nfigi un ciocănel din ăla în ţeasta cuiva, am remarcat eu.

— Nu am niciun duşman aici, mi-a răspuns liniştit.

— N-ai? Am zâmbit. Mai aşteaptă un pic.

— Dac-o să am vreo problemă, mă descurc şi fără un ciocănel de geologie.

— Poate-o să-ncerci să evadezi? Să treci pe sub zid? Pentru că dacă...

A râs politicos. Când am văzut ciocănelul, trei săptămâni mai târziu, am înţeles de ce.

— Să ştii că dacă te vede cineva cu el, or să ţi-l ia. Dacă te-ar vedea şi cu o lingură, ţi-ar lua-o. Ce-ai să faci, o să stai aici în curte şi-o să începi să dai cu ciocanu-n pietre?

— Oh, cred că m-aş pricepe să fac ceva mai util decât asta.

Am încuviinţat din cap. Oricum, partea asta nu era treaba mea. Un om apelează la serviciile mele ca să-i fac rost de câte ceva. Dacă poate să-l păstreze sau nu după aia, cred că e treaba lui.

— Cât costă un obiect ca ăsta, în mod normal? l-am întrebat. Începea să-mi placă stilul lui domol şi discret. Când ai petrecut zece ani la mititica, te pot obosi teribil urlătorii, lăudăroşii şi toţi ăia cu gura mare. Da, cred că ar fi corect să spun că l-am plăcut pe Andy de la bun început.

— Opt dolari în orice magazin de articole geologice, dar îmi dau seama că într-un business ca al tău se lucrează cu o anumită marjă de profit...

— Marja mea normală e de zece la sută, dar pentru articole periculoase trebuie să merg ceva mai sus. Pentru ceva de genul jucăriei de care mi-ai vorbit, e nevoie de mai multă vaselină ca să facem roata să se-nvârtească. Să zicem zece dolari.

— Zece să fie.

M-am uitat la el, zâmbind uşor:

— *Ai* zece dolari?

— Am, a răspuns calm.

Multă vreme după aceea, am descoperit că avusese peste cinci sute de dolari. Îi adusese în puşcărie cu el. Când te controlează la hotelul ăsta, unul dintre băieţii de serviciu e nevoit să te pună să te apleci şi să se uite la lucrăturile tale ascunse, dar sunt o mulţime de lucrături şi, să nu ne ferim s-o spunem, un ins cu adevărat hotărât poate să ascundă obiecte destul de voluminoase în locuri îndeajuns de adânci ca să fie ferite vederii, afară de cazul în care băiatul pe mâinile căruia ai picat e dispus să-şi pună o mănuşă de cauciuc şi să facă prospecţiuni.

— Asta-i bine, am spus. Trebuie să ştii la ce mă aştept dacă eşti prins cu chestia de care-o să-ţi fac eu rost.

— Presupun că aşa trebuie, a spus, şi am putut să-mi dau seama după uşoara schimbare din ochii lui cenuşii că ştia

exact ce aveam să spun. A fost o uşoară iluminare, o sclipire datorată umorului său aparte.

— Dacă vei fi prins, o să spui că l-ai găsit. Cam atât poţi să spui, nici mai mult, nici mai puţin. O să te trimită la carceră trei-patru săptămâni... în plus, bineînţeles, o să rămâi fără jucărie şi-o să primeşti o bilă neagră la dosar. Dacă le dai numele meu, noi doi n-o să mai facem niciodată afaceri împreună. Nici măcar pentru o pereche de şireturi sau o pungă de tutun. Şi-o să trimit nişte amici ca să te bumbăcească bine. Nu-mi place violenţa, dar va trebui să-mi înţelegi poziţia. Nu pot să permit să se afle că nu-s în stare să-mi port de grijă. Asta mi-ar veni de hac.

— Da. Probabil că aşa s-ar întâmpla. Te-nţeleg şi nu trebuie să-ţi faci griji.

— Eu nu-mi fac griji niciodată, am zis. Într-un loc ca ăsta, n-ai nimic de câştigat dacă-ţi faci griji.

A dat din cap aprobativ şi a plecat. Trei zile mai târziu, s-a apropiat de mine în curte, în timpul pauzei de dimineaţă de la spălătorie. N-a scos niciun cuvânt, nici măcar nu s-a uitat la mine, dar mi-a strecurat în palmă portretul onorabilului Alexander Hamilton[4] cu dexteritatea cu care un magician îşi efectuează trucul cu cărţi de joc. Era un om care se adapta rapid. I-am făcut rost de ciocanul de geolog. L-am avut la mine în celulă timp de o noapte, şi era exact aşa cum îl descrisese. Nu era o unealtă cu care să evadezi (mi-am făcut socoteala că un om ar avea nevoie de vreo şase sute de ani ca să sape cu el un tunel pe sub zidul închisorii), dar tot am avut nişte nelinişti. Dacă înfigeai pioletul ăla în ţeasta cuiva, cu siguranţă

4 Bancnota de zece dolari are imprimat pe ea portretul lui Alexander Hamilton, primul Secretar al Trezoreriei în SUA (între anii 1789–1795).

omul ăla n-avea să mai asculte vreodată la radio *Fibber McGee and Molly*. Iar Andy începuse deja să aibă probleme cu surorile. Am sperat că nu pentru ele avea nevoie de ciocanul de geolog.

În cele din urmă, m-am bizuit pe propria-mi judecată. A doua zi dis-de-dimineaţă, cu douăzeci de minute înainte să sune deşteptarea, i-am pasat ciocănelul şi un pachet de Camel lui Ernie, deţinutul privilegiat, care a măturat coridoarele din Blocul 5 până când a fost eliberat în 1956. L-a ascuns în tunică fără un cuvânt şi n-am mai văzut ciocanul timp de nouăsprezece ani, iar între timp se uzase într-atât, încât nu mai rămăsese din el mai nimic.

În duminica următoare, Andy a venit din nou la mine în curtea de sport. Ce pot să vă spun e că în ziua aia era mai bine să nu te uiţi la el. Buza de jos se umflase atât de mult, că semăna cu un cârnat de vară, ochiul drept abia i se vedea din cauza pleoapei umflate şi pe obraz avea o zgârietură urâtă. Chiar dacă avea necazuri cu surorile, n-a pomenit niciodată de ele.

— Mulţumesc pentru unealtă, a spus şi a plecat.

L-am privit cu curiozitate. A făcut câţiva paşi, a văzut ceva în pământ, s-a aplecat şi l-a ridicat. Era o pietricică. Uniformele de puşcărie, exceptându-le pe cele purtate de mecanici când lucrează, nu au buzunare. Dar existau modalităţi de a trece peste acest neajuns. Pietricica a dispărut pe mâneca lui Andy şi n-a mai căzut jos. Am admirat asta... şi l-am admirat şi pe el. În pofida problemelor pe care le avea, îşi vedea de viaţa lui. Sunt mii de oameni care n-o fac, nu vor sau nu pot s-o facă, şi o mare parte dintre ei nu sunt în închisori. Şi am mai remarcat că, deşi faţa lui arăta de parcă peste ea tocmai trecuse o tornadă, mâinile îi erau îngrijite şi curate, cu unghiile atent tăiate.

Nu prea l-am mai văzut în următoarele şase luni; Andy a petrecut o bună parte din acea perioadă în carceră.

***

Câteva cuvinte despre surori.

În multe închisori, aceştia sunt cunoscuţi ca poponauţi sau suzete de puşcărie — abia în ultima vreme, termenul la modă fiind „regine ucigaşe". Dar la Shawshank întotdeauna li s-a zis „surorile". Nu ştiu de ce, dar în afară de nume, cred că nu era nicio diferenţă.

În zilele noastre, prea puţini sunt cei surprinşi de faptul că în interiorul zidurilor, actele de sodomie sunt foarte frecvente — exceptându-i, poate, pe o parte dintre „răcani", care au ghinionul să fie tineri, zvelţi, arătoşi şi nevigilenţi —, dar homosexualitatea, ca şi sexul heterosexual, poate avea sute de forme şi manifestări diferite. Unii bărbaţi nu pot să reziste fără o formă sau alta de sex şi, ca să nu o ia razna, se îndreaptă spre un alt bărbat. De obicei, ceea ce urmează este un aranjament între doi bărbaţi fundamental heterosexuali, deşi m-am întrebat uneori dacă sunt chiar atât de heterosexuali precum credeau că vor fi când se vor întoarce la nevestele sau la prietenele lor.

Mai sunt şi bărbaţii care sunt „deturnaţi" în puşcărie. În vocabularul curent, ei „devin gay" sau „ies din ascunzătoare". În cele mai multe situaţii (dar nu mereu), ei joacă rolul femeii, iar pentru favorurile lor se dau lupte aprige.

Şi apoi sunt surorile.

Pentru societatea din penitenciar, aceştia reprezintă ceea ce violatorii sunt pentru societatea din afara zidurilor.

De regulă, sunt condamnaţi pe termen lung, care ispăşesc sentinţe grele pentru crime brutale. Prada lor sunt cei tineri, cei slabi şi cei lipsiţi de experienţă... sau, ca în cazul lui Andy Dufresne, cei ce par a fi slabi. Terenurile lor de vânătoare sunt duşurile, zonele strâmte, ca nişte tuneluri, din spatele maşinilor industriale de spălat, din spălătorie, uneori infirmeria. Nu de puţine ori, violul s-a produs în cabina de proiecţie strâmtă, din spatele auditoriului. Cel mai adesea, ceea ce surorile iau prin forţă ar fi putut obţine fără efort, dacă ar fi vrut-o; cei care au fost deturnaţi par să facă întotdeauna „pasiuni" pentru una sau alta dintre surori, aşa cum fac adolescentele cu Sinatra, Presley sau Redford. Dar pentru surori, bucuria mare a fost întotdeauna să ia totul cu forţa... şi cred că aşa va fi mereu.

Din cauza staturii sale mărunte şi a înfăţişării sale arătoase (şi poate şi din pricina acelei stăpâniri de sine pe care o admiram), surorile au pus ochii pe Andy din ziua în care a apărut acolo. Dacă ăsta ar fi un basm, v-aş spune că Andy s-a împotrivit cu străşnicie până când l-au lăsat în pace. Aş fi vrut să vă pot spune asta, dar nu am cum. Puşcăria nu e o lume de basm.

Prima oară i s-a întâmplat la duş, la nici trei zile după ce s-a alăturat fericitei noastre familii de la Shawshank. Din câte-am înţeles, cu acel prilej n-a avut parte decât de nişte jocuri amoroase. Le place să te evalueze înainte de atacul decisiv, ca nişte şacali care vor să afle dacă prada lor e atât de slabă şi de neputincioasă precum pare.

Andy a replicat cu aceeaşi monedă şi i-a spart buza unei surori mătăhăloase pe care-o chema Bogs Diamond — care în anii mulţi care-au trecut de-atunci a dispărut Dumnezeu ştie pe unde. Un gardian i-a despărţit

înainte ca încăierarea să degenereze, dar Bogs a promis să-l „facă" — şi s-a ţinut de cuvânt.

A doua oară a fost în spatele maşinilor de spălat. Multe s-au întâmplat de-a lungul anilor în spaţiul acela lung, plin de praf şi strâmt. Gardienii ştiu despre el şi-l lasă aşa. E întunecos şi aglomerat cu saci de detergent şi înălbitor, butoaie cu catalizator Hexlite, inofensiv ca sarea dacă aveai mâinile uscate, ucigător ca acidul de baterie dacă le-aveai umede. Gardienilor nu le place să se ducă acolo. Nu ai spaţiu de manevră şi unul din primele lucruri pe care le învaţă când ajung să lucreze într-un loc ca ăsta este să nu-i lase niciodată pe puşcăriaşi să-i aducă într-un spaţiu de unde să nu se poată retrage.

Bogs n-a fost acolo în ziua aia, dar Henley Backus, care era maistru la spălătorie din 1922, mi-a spus că patru dintre prietenii lui au fost. Andy i-a ţinut o vreme la distanţă cu o scafă de Hexlite, ameninţându-i că o să le-o arunce-n ochi dacă se apropie, dar s-a împiedicat pe când încerca să se retragă pe după una din maşinile de spălat Washex. Atât le-a trebuit, că s-au şi repezit asupra lui.

Cred că expresia „viol în grup" e una care nu se schimbă prea mult de la o generaţie la alta. Asta i-au făcut atunci, cele patru surori. L-au pus să stea aplecat deasupra unei cutii de viteze şi unul dintre ei i-a ţinut la tâmplă o şurubelniţă în timp ce i-o trăgeau. Te cam rupe niţel, dar nu aşa rău — dacă vorbesc din proprie experienţă, mă întrebaţi? — tare mi-aş fi dorit să nu... Sângerezi o vreme. Ca nu cumva vreun măscărici să te întrebe dacă nu ţi-a venit ciclul, improvizezi un tampon din hârtie igienică şi-l ţii la spate, în chiloţi, până-ţi trece. Sângerarea cam seamănă cu o scurgere menstruală; continuă vreme de două-trei zile, ca un firicel lent. După care se opreşte.

Fără alte consecinţe urâte, doar dacă ţi-au făcut ceva şi mai nefiresc. Fără beteşuguri *fizice*, dar un viol rămâne un viol, şi până la urmă vei fi nevoit să-ţi priveşti din nou faţa în oglindă şi să te hotărăşti ce vrei să faci cu viaţa ta.

Andy a trecut prin asta singur, aşa cum a trecut prin toate singur, în zilele acelea. Trebuie să fi ajuns la aceeaşi concluzie la care ajunseseră şi alţii înaintea lui, şi anume că există două căi de a avea de-a face cu surorile: să te baţi cu ei şi să fii îngenuncheat sau, pur şi simplu, să te laşi îngenuncheat.

El a decis să se lupte. Când Bogs şi doi dintre ciracii săi au venit după el, la vreo săptămână după incidentul de la spălătorie („Am auzit că ţi-ai luat-o", a spus Bogs, conform relatării lui Ernie, care de data asta era prin preajmă), Andy s-a bătut cu ei în parte. I-a spart nasul unui individ pe nume Rooster MacBride, un fermier burduhănos, care ajunsese la zdup pentru că-şi omorâse în bătaie fiica vitregă. Rooster a murit în puşcărie, am bucuria să precizez.

I-au tras-o toţi trei. Când treaba s-a terminat, Rooster şi celălalt ins — se poate să fi fost Pete Verness, dar nu sunt întru totul sigur — l-au forţat pe Andy să se lase în genunchi. Bogs Diamond s-a postat în faţa lui. În zilele alea, avea un brici cu mânerul sidefat, cu cuvintele *Diamond Pearl* imprimate pe ambele părţi ale mânerului. L-a desfăcut şi a spus:

— Acum o să-mi desfac fermoarul, domnu' şef, iar tu o să înghiţi ce-ţi dau eu să înghiţi. Iar când o să termini să mi-o sugi pe-a mea, o s-o sugi pe-a lui Rooster. Cred că i-ai spart nasul şi mi se pare că are nevoie de o răscumpărare.

Andy a replicat:

— Dacă ceva care-ţi aparţine ajunge în gura mea, o să rămâi fără acel ceva.

Bogs se uita la Andy ca la un nebun, a spus Ernie.

— Nu, i-a spus el lui Andy, vorbindu-i rar, ca unui copil cretin. N-ai înţeles ce-am spus. Dacă faci una ca asta, o să-ţi înfig douăzeci de centimetri din oţelul ăsta în ureche. Ai priceput?

— Am înţeles ce-ai spus. Dar cred că tu nu m-ai înţeles pe mine. O să muşc orice-mi intră în gură. Poţi să-mi înfigi briciul ăla în creier, cred, dar ar trebui să ştii că o leziune cerebrală gravă provocată pe neaşteptate face ca victima să urineze, să defecheze şi... să muşte.

S-a uitat în sus la Bogs, cu zâmbetul ăla uşor al lui, mi-a povestit bătrânul Ernie, de parcă cei trei ar fi discutat cu el despre acţiunile de la bursă, nicidecum să arunce asupra lui ameninţări aprige. Ca şi cum Andy ar fi fost îmbrăcat cu costumul lui elegant de bancher, în loc să stea în genunchi pe podeaua unei debarale, cu pantalonii lăsaţi în vine şi sângele prelingându-i-se pe partea interioară a coapselor.

— De fapt, a continuat el, am înţeles că reflexul de a muşca e uneori atât de puternic, încât maxilarele victimei trebuie descleştate cu un levier sau cu un mâner de cric.

Bogs nu şi-a mai băgat nimic în gura lui Andy în noaptea aceea de la sfârşitul lui februarie 1948, şi nici Rooster MacBride, şi, din câte ştiu, nimeni altul n-a făcut-o vreodată. Ce au făcut totuşi cei trei a fost să-i tragă lui Andy o bătaie soră cu moartea, astfel că toţi patru au ajuns să petreacă o perioadă la carceră. Andy şi Rooster MacBride au trecut mai întâi pe la infirmerie.

De câte ori l-au făcut cei patru? Nu ştiu. Cred că Rooster şi-a pierdut interesul destul de devreme — când stai cu nasul fracturat o lună, rişti să ai o astfel de reacţie —,

iar Bogs Diamond a plecat din puşcărie în vara aia, dintr-odată.

Asta a fost o chestie stranie. Bogs a fost găsit în celulă, bătut zdravăn, într-o dimineaţă de la începutul lui iunie, când n-a mai apărut la numărătoarea de la micul dejun. N-a vrut să spună cine fuseseră făptaşii sau cum de ajunseseră la el, dar lucrând în branşa în care lucrez, ştiu că un gardian poate fi mituit să facă aproape orice în afară de aducerea de arme deţinuţilor. Nu primeau salarii mari pe atunci, aşa cum nu primesc nici acum. Iar în zilele acelea, nu existau sisteme de blocare electronică, nici televiziune cu circuit închis, nici întrerupătoare generale care să controleze arii întregi ale închisorii. În 1948, fiecare bloc de celule avea propriul temnicer. Un gardian putea fi mituit uşor să lase pe cineva — poate chiar doi sau trei „cineva" — să intre în bloc şi, da, chiar şi în celula lui Diamond.

Bineînţeles, o treabă ca asta ar fi costat o groază de bani. Nu după standardele de afară, nu. Economia penitenciarelor se desfăşoară la scară mai mică. Când ai stat aici o vreme, o bancnotă de un dolar pare în mâna ta ca una de douăzeci afară. Bănuiala mea e că, dacă Bogs a fost terminat, cineva a fost nevoit să plătească bani serioşi — cinşpe dolari, să zicem, pentru temnicer, şi câte doi-trei dolari pentru fiecare dintre bătăuşi.

Nu spun c-ar fi fost Andy Dufresne, dar ştiu că a adus cu el cinci sute de dolari şi că, înainte de a fi închis, era bancher — un om care înţelege mai bine decât noi, ăştialalţi, felul în care banii pot deveni putere.

Şi mai ştiu ceva: după bătaie — trei coaste rupte, ochiul plin de sânge, spatele scrântit şi şoldul dislocat —, Bogs Diamond l-a lăsat în pace pe Andy. De fapt, după asta, a cam lăsat pe toată lumea în pace. A ajuns să fie ca o furtună

vara — multă gălăgie, fără efect. La drept vorbind, se poate spune că s-a transformat într-o „surioară plăpândă".

Ăsta a fost sfârşitul lui Bogs Diamond, un om care, în cele din urmă, ar fi putut să-l omoare pe Andy, dacă acesta n-ar fi luat măsuri de prevenire (dacă el *a fost* cel care a luat măsurile). Dar necazurile lui Andy cu surorile nu s-au încheiat aici. A fost o mică pauză, dar au început din nou, cu toate că nu la fel de dur şi nici la fel de des. Şacalilor le plac prăzile uşoare, şi existau prin preajmă alegeri mai lipsite de riscuri decât Andy Dufresne.

Întotdeauna s-a bătut cu ei, asta-mi amintesc. Ştia, cred, că dacă-i laşi să te facă fie şi o singură dată fără să te împotriveşti, rândul următor o să le fie mult mai uşor să-şi facă mendrele cu tine fără bătaie. Aşa că Andy apărea din când în când cu vânătăi pe faţă şi a mai fost chestia cu cele două degete rupte, la şase sau opt luni după bătaia lui Diamond. Ei da, şi la un moment dat, spre sfârşitul anului 1949, omul a ajuns la infirmerie cu un pomet sfărâmat, consecinţa probabilă a unei lovituri aplicate cu o bucată zdravănă de ţeavă înfăşurată într-o cârpă. Întotdeauna se lupta şi, ca urmare, ajungea la carceră. Dar nu cred că singurătatea din carceră era la fel de grea pentru Andy precum era pentru unii dintre deţinuţi. Se înţelegea bine cu el însuşi.

Surorile erau ceva cu care s-a obişnuit până când, deodată, în 1950, totul a încetat aproape complet. Asta e o parte a istorisirii mele la care voi ajunge la momentul potrivit.

În toamna lui 1948, Andy s-a întâlnit cu mine în curtea de sport şi m-a întrebat dacă aş putea să-i fac rost de vreo şase păturici de geolog.

— Ce naiba mai sunt şi alea? l-am întrebat.

Mi-a spus că aşa le numeau geologii amatori; erau nişte cârpe de lustruit cam de mărimea unor prosoape de bucătărie. Aveau o căptuşeală groasă, cu o parte mai fină şi alta mai rugoasă — partea mai fină era ca glaspapirul fin, iar partea rugoasă aproape la fel de abrazivă ca lâna oţelită (Andy avea în celulă şi o cutie de aşa ceva, deşi n-a obţinut-o prin mine — îmi închipui că a şterpelit-o de la spălătoria închisorii).

I-am spus că putem face un târg şi în privinţa cârpelor alea şi i le-am adus de la aceeaşi prăvălie cu articole de geologie de unde-i obţinusem şi ciocanul de geolog. De data asta, i-am aplicat lui Andy comisionul meu obişnuit de zece la sută, niciun bănuţ mai mult. Nu vedeam nimic letal sau măcar periculos la o duzină de pătrate de material textil căptuşit, cu latura de optsprezece centimetri. Păturici de geolog, într-adevăr.

Cam la cinci luni după asta, m-a întrebat Andy dacă pot să i-o aduc pe Rita Hayworth. Conversaţia asta a avut loc în auditoriu, în timp ce se proiecta un film. Acum ni se dau filme o dată sau de două ori pe săptămână, dar pe atunci proiecţia de film era un eveniment lunar. De regulă, filmele pe care le vedeam aveau un mesaj moralizator înălţător, şi nici acesta, *Weekendul pierdut*, nu făcea excepţie. Morala era că e periculos să bei. Era o morală care ne putea aduce ceva alinare.

Andy a aranjat să ajungă lângă mine şi, cam pe la jumătatea filmului, s-a apropiat puţin şi m-a întrebat dacă pot să i-o aduc pe Rita Hayworth. Ca să fiu sincer, m-am simţit oarecum amuzat. De regulă, era detaşat, calm şi sigur pe el, dar în noaptea aia era foarte agitat, aproape

stânjenit, ca şi cum mi-ar fi cerut să-i aduc o cutie cu prezervative sau una dintre jucăriile alea căptuşite cu piele de oaie, care sunt menite să „îţi sporească plăcerea solitară", cum scrie prin reviste. Părea surescitat, ca unul pe punctul să-i plesnească radiatorul.

— O pot aduce, i-am spus. Nu-ţi face griji, linişteşte-te. Îl vrei pe-ăla mare sau pe cel mic?

La momentul acela, Rita era preferata mea (cu câţiva ani în urmă, fusese Betty Grable) şi o aveam la două dimensiuni. Pentru un dolar, o primeai pe Rita cea mică. Pentru doi dolari şi jumătate, puteai să te bucuri de Rita cea mare, înaltă de un metru şi douăzeci şi în toată splendoarea ei de femeie.

— Pe ăla mare, a spus fără să se uite la mine. Vă spun, omul era un spectacol pe cinste în seara aia. Se înroşise ca un puştan care încearcă să intre la un show de striptease cu ordinul de încorporare al fratelui său mai mare. Poţi s-o faci?

— Fii pe pace, sigur că pot. Calule, mănânci ovăz? Publicul aplauda şi chiuia de zor în momentul în care gândacii ieşeau din pereţi ca să-l atace pe Ray Milland, care avea un acces grav de delirium tremens.

— Cât de repede?

— O săptămână. Poate mai puţin.

— Okay. Dar părea dezamăgit, de parcă ar fi sperat ca eu să am afişul cu pricina ascuns în pantaloni. Cât mă costă?

I-am spus preţul de angro. Puteam să-mi permit să i-l dau pe ăsta la preţul de achiziţie; fusese un client bun, cu ciocănelul şi cârpele lui de geolog. Mai mult, fusese un băiat bun — în multe din nopţile când avea necazuri cu Bogs Diamonds şi restul găştii, m-am întrebat cât o să

mai dureze până când o să se folosească de ciocanul ăla ca să crape ţeasta cuiva.

Posterele constituie o parte importantă a afacerii mele, imediat după băutură şi ţigări, de regulă cu o jumătate de pas înaintea marijuanei. În anii şaizeci, afacerea a explodat în toate direcţiile, pentru că o mulţime de oameni voia să atârne pe pereţi postere cu inşi precum Jimi Hendrix, Bob Dylan sau afişul din filmul *Easy Rider*. Dar de cele mai multe ori e vorba de fete: una după alta, regine ale afişelor.

La câteva zile după ce Andy a vorbit cu mine, şoferul de pe camionul spălătoriei, cu care făceam afaceri pe atunci, a adus peste şaizeci de postere, cele mai multe dintre ele cu Rita Hayworth. Poate că vă şi amintiţi imaginea aia; eu sigur mi-o amintesc. Rita e îmbrăcată, mai mult sau mai puţin, într-un costum de baie, cu o mână dusă la ceafă, ochii pe jumătate închişi şi buzele alea, cărnoase şi roşii, uşor depărtate. I se spunea Rita Hayworth, dar la fel de bine puteau să-i zică *Femeia în călduri*.

Administraţia închisorii ştie despre existenţa pieţei negre, în caz că vă întrebaţi. Bineînţeles că ştie. Probabil că ştie despre afacerile mele la fel de mult cât ştiu eu. Se împacă însă cu această situaţie pentru că oamenii aceia înţeleg că închisoarea e ca o uriaşă oală sub presiune şi că trebuie lăsate nişte supape ca să mai iasă aburul. Mai fac din când în când câte-o razie, şi am ajuns la carceră de câteva ori de-a lungul anilor, dar când e vorba de postere, închid ochii. Trăieşte şi lasă-i şi pe alţii să trăiască. Iar când un afiş mare cu Rita Hayworth ajunge într-o celulă de puşcăriaş, se presupune că l-a primit prin poştă de la un prieten sau de la o rudă. Bineînţeles că toate pachetele primite de la prieteni şi rude sunt desfăcute şi in-

ventariate, dar cine să revină asupra foilor de inventar pentru ceva atât de inofensiv ca un poster cu Rita Hayworth sau Ava Gardner? Când eşti într-o oală sub presiune, învei să trăieşti şi să-i laşi şi pe ceilalţi să trăiască, altfel cineva o să-ţi cioplească o gură nou-nouţă imediat deasupra mărului lui Adam. Învei să fii îngăduitor.

Şi de data asta, Ernie a fost cel care a dus posterul la celula 14, a lui Andy, de la celula 6, a mea. Ernie a adus înapoi şi bileţelul, pe care scria, cu scrisul îngrijit al lui Andy, un singur cuvânt: „Mulţumesc".

Ceva mai încolo, pe când ne aliniau pentru gustarea de dimineaţă, am aruncat o privire în celula lui şi am văzut-o pe Rita deasupra patului său, în toată splendoarea costumului ei de baie, cu o mână la ceafă, ochii întredeschişi şi buzele alea moi, catifelate, uşor depărtate. Era deasupra patului, în aşa fel încât să se poată uita la ea noaptea, după ce se dădea stingerea, în lumina reflectoarelor cu arc din curtea de sport.

Dar în lumina puternică a soarelui de dimineaţă, faţa ei era brăzdată de nişte cicatrice întunecate: umbrele gratiilor de la fereastra celulei.

Acum o să vă povestesc ce s-a petrecut la jumătatea lunii mai a anului 1950, întâmplare care a pus capăt perioadei de trei ani de încăierări cu surorile. A fost totodată incidentul care l-a scos, în final, din spălătorie şi l-a dus în bibliotecă, unde şi-a petrecut timpul până când a părăsit mica noastră familie la începutul acestui an.

Poate că aţi observat cât de multe din ceea ce v-am relatat deja sunt lucruri auzite de la alţii — cineva a văzut ceva, mi-a povestit mie, iar eu v-am spus vouă. Ei bine, în unele cazuri, am simplificat relatarea faţă de cum a fost cu adevărat şi am repetat (sau voi repeta) informaţii

obţinute la a patra sau a cincea mână. Aşa se-ntâmplă lucrurile aici. Telefonul fără fir e cât se poate de real şi trebuie să te foloseşti de el dacă vrei să nu rămâi de căruţă. De asemenea, fireşte, trebuie să ştii cum să alegi boabele preţioase de adevăr de neghina minciunilor, zvonurilor şi închipuirilor.

Se mai poate să vă închipuiţi că vă descriu o persoană care-i mai mult o legendă decât un om adevărat şi va trebui să recunosc că e un sâmbure de adevăr în asta. Pentru noi, vieţaşii, care l-am cunoscut pe Andy de-a lungul mai multor ani, personajul avea ceva fantastic, un aer magic, ca de mit, dacă înţelegeţi ce vreau să spun. Povestea cu felul în care Andy a refuzat să i-o ia în gură lui Bogs Diamond face parte din acel mit, felul cum a continuat să se lupte cu ei face parte din mit, şi tot parte din mit e şi felul cum a obţinut postul de bibliotecar... dar cu o diferenţă importantă: am fost acolo şi-am văzut ce s-a întâmplat, şi jur pe numele mamei mele că totul e adevărat. Poate că jurământul unui criminal condamnat nu valorează prea mult, dar, credeţi-mă: eu nu mint.

Pe atunci, eu şi Andy deveniserăm destul de apropiaţi. Omul mă fascina. Gândindu-mă la episodul cu posterul, îmi dau seama că am neglijat să menţionez un amănunt, şi poate că ar trebui să vi-l spun. La cinci săptămâni după ce a pus-o pe Rita pe perete (uitasem complet de asta între timp, căci trecusem la alte „afacerici"), Ernie mi-a întins printre gratiile celulei o cutiuţă albă.

— De la Dufresne, a spus el cu glas scăzut, continuând să mânuiască ritmic teul.

— Mulţam, Ernie, am spus şi i-am strecurat o jumătate de pachet de Camel.

Ce naiba o mai fi şi asta, mă întrebam în timp ce desfăceam ambalajul cutiei. Înăuntru era o mulţime de vată albă şi sub ea... M-am uitat vreme îndelungată. Timp de câteva minute parcă nici nu îndrăzneam să le ating, atât erau de frumoase. La pârnaie e o penurie teribilă de lucruri frumoase şi cel mai mare păcat e că o mulţime de oameni nici măcar nu par să le simtă lipsa.

Erau două bucăţele de cuarţ în cutia aia, amândouă lustruite cu mare grijă. Fuseseră cioplite ca să semene cu nişte cioturi de lemn. În ele scânteiau grăuncioare de pirită de fier, ca nişte fire de aur. Dacă n-ar fi fost atât de grele, ar fi fost minunate ca butoni bărbăteşti — atât de bine semănau, încât ai fi zis că-s pereche.

De câtă muncă a fost nevoie ca să creeze cele două piese? Ore şi ore după ce se dădea stingerea, ştiam asta. Mai întâi cioplirea şi modelarea, iar apoi aproape nesfârşita lustruire şi finisare cu acele păturici de geolog. Uitându-mă la ele, am simţit căldura pe care orice bărbat sau femeie o simte când se uită la ceva frumos, ceva care a fost *lucrat* şi *prelucrat* — ăsta e şi lucrul care ne separă de animale, cred — şi am mai simţit ceva. Un sentiment de admiraţie neţărmurită faţă de perseverenţa brută a omului. Dar n-aveam să aflu cu adevărat cât de perseverent e Andy Dufresne decât mult mai târziu.

În luna mai a anului 1950, cei aflaţi la conducerea puşcăriei au hotărât că acoperişul fabricii de plăcuţe de înmatriculare trebuie refăcut cu un nou strat de gudron. Voiau ca treaba să fie terminată înainte de a se face prea cald acolo sus şi au cerut voluntari pentru această muncă, plănuită a dura o săptămână. Peste şaptezeci de oameni s-au oferit, pentru că era o muncă de exterior şi pentru că mai era o lună foarte potrivită pentru munca

de exterior. Nouă sau zece nume au fost extrase dintr-o pălărie şi doi dintre ei s-a întâmplat să fie Andy şi cu mine.

În următoarea săptămână, am fost scoşi în pas de marş în curtea de sport, după micul dejun, cu doi gardieni în faţă şi alţi doi în spate... plus toţi gardienii din turnuri, supraveghind cu ochi de şoim tot ce se petrecea, cu binoclurile, ca să fie şi mai siguri.

Patru dintre noi cărau o scară culisantă mare în timpul acelor marşuri de dimineaţă — întotdeauna mă amuza felul în care Dickie Betts, care lua parte şi el la acţiunea asta, îi zicea la scara aia „extensibilă" — şi o propteam de peretele clădirii aceleia joase, cu acoperiş plat. După care începeam să dăm din mână-n mână găleţile cu smoală fierbinte spre acoperiş. Era de-ajuns să verşi un pic din porcăria aia pe tine şi ajungeai ţopăind la infirmerie.

Erau şase paznici alocaţi acestui proiect, toţi aleşi pe considerente de vechime în activitate. Pentru ei, era aproape la fel de bine ca o vacanţă de o săptămână, pentru că, în loc să transpire de zor în spălătorie sau în atelierul de plăcuţe, ori să păzească o gaşcă de puşcăriaşi care taie copaci sau arbuşti undeva, la dracu-n praznic, ei petreceau o adevărată vacanţă de mai la soare, şezând cu spinările lipite de parapetul jos, pălăvrăgind vrute şi nevrute.

Nici măcar nu era nevoie să ne supravegheze prea atent, pentru că postul de santinele de pe zidul sudic era îndeajuns de aproape ca indivizii de acolo să ne scuipe-n creştet, dacă aveau chef. Dacă vreunul din echipa de reparare a acoperişului ar fi făcut vreo mişcare mai anapoda, ar fi durat fix patru secunde ca să-l reteze în două cu

gloanţe de mitralieră de calibru 0,45. Aşa că gaborii nu făceau decât să şadă şi să lenevească în voie. N-aveau nevoie decât de o duzină de sticle de bere îngropate în gheaţă ca să se simtă ca nişte lorzi ai întregii creaţii.

Unul dintre ei era un tip pe nume Byron Hadley, şi, în 1950, el acumulase la Shawshank o vechime mai mare decât mine. La drept vorbind, mai mare decât ultimii doi şefi de penitenciar laolaltă. Individul aflat la conducerea ostilităţilor în 1950 era un yankeu sclifosit din nord-estul Americii pe nume George Dunahy. Avea o licenţă în administrare penală. Nu-l plăcea nimeni, din câte mi-am putut eu da seama, exceptându-i pe cei care i-au încredinţat postul. Am auzit că nu-l interesau decât trei lucruri: întocmirea de statistici pentru o carte (pe care ulterior a publicat-o la o mică editură din New England, Light Side Press, unde probabil că şi-a plătit singur costurile de editare), care echipă câştiga campionatul de baseball în sală, în fiecare septembrie, şi promulgarea legii privind pedeapsa capitală în statul Maine. Un susţinător înfocat al pedepsei cu moartea era acest George Dunahy. A fost concediat în 1953, când a ieşit la iveală că, în garajul închisorii, organizase un atelier de reparaţii auto la preţuri preferenţiale, împărţind profiturile cu Byron Hadley şi Greg Stammas. Hadley şi Stammas au ieşit din povestea asta curaţi — aveau o mare experienţă în a-şi salva pielea —, dar Dunahy a trebuit să-şi ia tălpăşiţa. Nimeni nu i-a regretat plecarea, dar la fel de adevărat e că nimeni nu s-a bucurat să-l vadă pe Greg Stammas luându-i locul. Era un individ scund, cu abdomenul plat şi solid şi cei mai reci ochi căprui pe care i-ai văzut vreodată. Întotdeauna avea un mic rânjet chinuit, cu buzele strânse, ca şi cum îi venea să se ducă la toaletă, dar nu

prea reuşea. În timpul cât Stammas a fost director de închisoare, brutalitatea şi-a cam făcut de cap la Shawshank şi, cu toate că n-am dovezi, cred că au fost poate o jumătate de duzină de înmormântări la lumina lunii în pâlcul de arbuşti care se întinde la estul puşcăriei. Dunahy fusese rău, dar Greg Stammas a fost un individ crud, nenorocit şi insensibil.

El şi Byron Hadley erau buni prieteni. Ca şef de închisoare, George Dunahy nu era decât un om de paie şi numai gura era de el. De fapt, Stammas şi, prin el, Hadley, erau cei care administrau puşcăria.

Hadley era un individ înalt, cu un mers târşâit şi cu păr roşu, pe cale să se răărească. Avea pielea sensibilă la arsurile solare, vorbea tare şi, dacă nu te mişcai îndeajuns de iute, te altoia cu bulanul. Într-o zi, cea de-a treia pe care o petreceam pe acoperiş, stătea de vorbă cu un alt gardian, pe nume Mert Entwhistle.

Hadley tocmai primise o veste nemaipomenit de bună, aşa că tocmai avea de ce să se plângă. Ăsta-i era stilul — era un ins nerecunoscător, care nu era în stare să spună o vorbă bună despre nimeni, un om convins că toată lumea era împotriva lui. Lumea îl păcălise şi-i furase cei mai frumoşi ani din viaţă şi va fi mai mult decât fericită să-i răpească şi anii care-i mai rămăseseră de trăit. Am cunoscut gardieni pe care i-am considerat aproape nişte sfinţi şi cred că ştiu din ce cauză: oamenii ăia erau în stare să vadă diferenţa dintre propriile vieţi, amărâte şi chinuite, cum or fi fost ele, şi vieţile celor pe care sunt plătiţi de stat ca să-i păzească. Gardienii ăştia sunt în stare să formuleze o comparaţie legată de suferinţă. Alţii nu pot sau nu vor.

Pentru Byron Hadley nu exista nicio bază de comparaţie. Putea să stea acolo, calm şi în largul lui, sub soarele

cald de mai, şi să aibă tupeul să-şi jelească norocul, în vreme ce, la nici trei metri de el, un grup de oameni munceau şi asudau, frigându-şi palmele pe găleţile imense pline cu catran clocotit, oameni care trebuiau să trudească atât de amarnic în zilele obişnuite, încât munca de-acum putea să li se pară un *răgaz*. Vă amintiţi de vechea întrebare, cea al cărei răspuns ar trebui să vă definească perspectiva asupra vieţii. Pentru Byron Hadley, răspunsul ar fi întotdeauna *pe jumătate gol, paharul e pe jumătate gol*. Pentru totdeauna şi pe veci, amin. Dacă-i dădeai un pahar cu cidru de mere rece, se gândea la oţet. Dacă-i spuneai că nevastă-sa îi fusese întotdeauna credincioasă, îţi răspundea că se-ntâmplase aşa fiindcă era urâtă ca noaptea.

Aşa că iată-l, sporovăind cu Mert Entwhistle îndeajuns de tare ca să auzim şi noi, iar fruntea lui lată şi albă începuse deja să se înroşească de la soare. Cu o mână se sprijinea în spate de parapetul jos ce împrejmuia clădirea. Cealaltă o ţinea pe patul revolverului.

Cu toţii am aflat amănuntele poveştii împreună cu Mert. Se părea că fratele mai mare al lui Hadley plecase în Texas cu vreo paisprezece ani în urmă şi de-atunci restul familiei nu mai auzise nimic de puiul de lele. Toţi îl crezuseră mort, fie-i ţărâna uşoară. Când deodată, cu vreo zece zile în urmă, un avocat i-a sunat tocmai din Austin. După toate aparenţele, fratele lui Hadley murise cu patru luni în urmă şi bogat, pe deasupra („E de-a dreptul incredibil cât de norocoşi pot să fie unii nemernici", a rostit pe acoperişul atelierului această personificare a recunoştinţei). Banii fuseseră câştigaţi de pe urma petrolului şi a concesiunilor petroliere şi se adunase în jur de un milion.

Nu, Hadley nu devenise milionar — asta l-ar fi făcut, poate, chiar fericit, cel puţin pentru o vreme —, dar fratele lăsase câte o moştenire frumuşică de câte treizeci şi cinci de mii de dolari fiecărui membru supravieţuitor al familiei sale din Maine, dacă putea fi găsit. Nu era rău deloc. Ca atunci când ai noroc şi câştigi la tombolă.

Dar pentru Byron Hadley, paharul era întotdeauna pe jumătate gol. A petrecut cea mai mare parte a dimineţii plângându-i-se lui Mert de halca pe care nenorocitul de guvern avea să şi-o tragă din pleaşca pe care tocmai o primise.

— Abia dacă o să-mi mai rămână cât să-mi cumpăr o maşină nouă, a admis el cu generozitate, şi pe urmă ce-o să se-ntâmple? Trebuie să plăteşti taxele pe maşină, reparaţiile şi cheltuielile de întreţinere, mai vin şi copiii care te bat la cap să-i plimbi cu capota lăsată...

— Şi chiar s-o *conducă*, dacă-s destul de mari, spuse Mert. Bătrânul Mert Entwhistle ştia pe ce parte era unsă cu unt felia lui de pâine şi n-a spus ceea ce trebuie să fi fost evident pentru el, ca şi pentru noi toţi ceilalţi: Dacă banii ăia te îngrijorează aşa de tare, Byron, băiatule, las' că te scutesc eu de grija lor. În definitiv, prietenul la nevoie se cunoaşte, nu?

— Exact, mai vor s-o şi conducă, ba chiar vor *să înveţe* să conducă pe ea, la naiba, zise Byron cutremurându-se. Pe urmă, ce se-ntâmplă la sfârşitul anului? Dacă nu ţi-ai calculat corect impozitul şi nu ţi-au mai rămas bani destui ca să plăteşti descoperirea de cont, trebuie să plăteşti din buzunar sau poate chiar să te-mprumuţi de la una din firmele alea şmechere de împrumuturi. Şi oricum te auditează. N-are-a face. Iar când guvernul ajunge să te auditeze, întotdeauna îţi ia mai mult. Cine se pune cu

Unchiul Sam? Îţi bagă mâna în cămaşă şi te strânge de sfârc, până ţi-l învineţeşte, şi, în final, tot tu rămâi cu ponoasele. Dumnezeule!

Căzu într-o tăcere morocănoasă, gândindu-se ce ghinion teribil avusese să moştenească cei treizeci şi cinci de mii de dolari. Andy Dufresne tocmai întindea catranul cu o bidinea la nici cinci metri depărtare, iar acum aruncă bidineaua în găleată şi se duse spre locul unde stăteau Mert şi Hadley.

Cu toţii ne-am încordat şi l-am văzut pe unul dintre ceilalţi gardieni, Tim Youngblood, ducându-şi mâna la cingătoare, unde avea prins pistolul în toc. Unul dintre tipii aflaţi în foişorul de gardă îşi atinse partenerul pe braţ şi amândoi se întoarseră să vadă ce se-ntâmplă. Pentru o clipă, am crezut că Andy o să fie împuşcat sau bătut bine, ori poate chiar şi una, şi alta. Şi-atunci l-am auzit spunându-i foarte încet lui Hadley:

— Ai încredere în nevastă?

Hadley se holba la el. Începea să se roşească la faţă şi ştiam că ăsta-i semn rău. În circa trei secunde urma să-şi scoată bastonul din dotare şi să-l lovească pe Andy drept în plexul solar, acolo unde se află mănunchiul ăla mare de nervi. Dacă-i îndeajuns de puternică, lovitura dată acolo te poate omorî, ceea ce nu-i împiedică s-o aplice. Dacă nu te omoară, te paralizează pentru un timp suficient de lung ca să uiţi mişcarea aia inteligentă pe care plănuiseşi s-o faci.

— Băiete, spuse Hadley, o să-ţi ofer o singură şansă să iei bidineaua aia din găleată. După care o să zbori de pe acoperiş şi-o să aterizezi în cap.

Andy se mulţumi să se uite la el, foarte calm şi nemişcat. Avea nişte ochi ca gheaţa. Ai fi zis că nu auzise

ce i se spusese. Şi m-am pomenit că-mi doream să-i spun cum stăteau lucrurile, să-i predau măcar rezumatul lecţiei. Rezumatul zice că *niciodată* nu trebuie să te dai de gol că ai auzit ce vorbesc gardienii, *niciodată* nu trebuie să te amesteci în discuţiile lor decât dacă eşti întrebat (şi atunci le spui întotdeauna doar ceea ce ei vor să audă şi apoi taci din nou). Că eşti negru ori alb, că eşti piele roşie, că faci parte din rasa galbenă, în puşcărie nu contează, pentru că noi avem aici marca proprie de egalitate. La pârnaie, orice puşcăriaş e un amărât de cioroi, şi trebuie să te obişnuieşti cu ideea asta, dacă vrei să supravieţuieşti unor inşi precum Hadley şi Greg Stammas, care chiar ar fi în stare să-ţi facă de petrecanie, imediat ce s-ar uita la tine. Când eşti la bulău, aparţii Statului şi, dacă uiţi asta, ai pus-o. Am cunoscut oameni care-au rămas fără ochi, oameni care-au rămas fără degete la mâini sau la picioare; am cunoscut un tip care-a rămas fără vârful penisului şi s-a considerat norocos că n-a pierdut mai mult. Am vrut să-i spun lui Andy că deja era prea târziu. Chiar dacă se întorcea la bidineaua lui, în noaptea aia tot avea să-l aştepte la duşuri o huidumă pregătită să-l ologească, lăsându-l să se zvârcolească pe pardoseală. Puteai să „cumperi" un malac din ăştia cu un pachet de ţigări sau cu trei batoane de Baby Ruth. Cel mai mult şi mai mult voiam să-i spun să nu-şi înrăutăţească şi mai tare situaţia.

Dar ceea ce am făcut a fost să continui să întind catranul pe acoperiş, ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Ca oricare altul, mai întâi şi mai întâi am avut grijă de pielea mea. Eram nevoit. Căci era crăpată deja, iar la Shawshank întotdeauna au fost indivizi ca Hadley, dornici să ducă treaba până la capăt şi s-o sfâşie.

Andy spuse:

— Poate că m-am exprimat greşit. Dacă ai sau nu încredere în ea, n-are importanţă. Problema e dacă crezi sau nu că vreodată ar putea să te facă pe la spate.

Hadley se ridică. Mert se ridică. Tim Youngblood se ridică. Faţa lui Hadley se înroşise ca un pichet de pompieri.

— Singura ta problemă, a spus el, o să fie câte oase or să-ţi rămână întregi. O să le numeri la infirmerie. Haide, Mert, să-l aruncăm pe fraierul ăsta peste parapet.

Tim Youngblood îşi scoase pistolul din toc. Noi, ceilalţi, întindeam catranul pe acoperiş cuprinşi de frenezie. Aveau să o facă; Hadley şi Mert aveau să-l arunce pur şi simplu peste parapet. Un accident teribil. Dufresne, deţinutul cu numărul 81433-SHNK, ducea nişte găleţi goale jos şi a alunecat pe scară. Ce păcat!

L-au înşfăcat, Mert de braţul drept, iar Hadley de cel stâng. Andy nu s-a împotrivit. Ochii lui nu s-au dezlipit nicio clipă de faţa roşie, cabalină a lui Hadley.

— Dacă o ţii sub papuc, domnule Hadley, spuse el cu aceeaşi voce calmă, liniştită, nu există niciun motiv să nu-ţi rămână fiecare cent din banii ăia. Scorul final va fi, domnul Byron Hadley treizeci şi cinci de mii, Unchiul Sam zero.

Mert începu să-l târască spre parapet. Hadley rămase pe loc. Pentru o clipă, Andy stătea între ei ca o funie la o încercare a forţelor. Apoi Hadley zise:

— Ia stai o clipă, Mert. Ce vrei să spui, băiete?

— Vreau să spun că dacă o ai pe nevastă sub papuc, poţi să-i dai ei banii, răspunse Andy.

— Băiete, ori începi să vorbeşti clar, ca să pot să te-nţeleg, ori îţi iei zborul.

— Fiscul îţi dă voie, o singură dată, să-i faci un cadou soţiei, spuse Andy. Valoarea poate să fie de până la şaizeci de mii de dolari.

Hadley se uita acum la Andy de parcă l-ar fi lovit cineva cu leuca.

— Noo, nu se poate, zise el. *Fără* impozite?

— Fără impozite, spuse Andy. Fiscul nu se poate atinge de niciun bănuţ.

— Şi de unde ştii tu aşa ceva?

Tim Youngblood interveni:

— A lucrat la o bancă, Byron. O fi ştiind...

— Tacă-ţi fleanca, Trout, replică Hadley fără să se uite la el. Tim Youngblood se făcu roşu la faţă şi tăcu. Unii dintre gardieni îi ziceau Trout[5] pentru că avea buzele groase şi ochii bulbucaţi. Hadley nu-şi dezlipea privirea de Andy. Va să zică, tu eşti bancherul ăla şmecher care şi-a împuşcat nevasta. De ce-aş avea eu încredere într-un bancher şmecher ca tine? Ca să ajung şi eu la pârnaie şi să sparg pietre împreună cu tine? Ţi-ar plăcea, nu?

Andy spuse cu calm:

— Dacă ai face puşcărie pentru evaziune fiscală, te-ai duce la un penitenciar federal, nu la Shawshank. Dar n-o să faci. Cadoul scutit de impozite este o portiţă cât se poate de legală. Am făcut zeci... nu, sute de astfel de cadouri. E o facilitate acordată în principal oamenilor care au firme mici şi vor să transmită altora, sau pentru cei cărora, o dată în viaţă, le pică o pleaşcă. Precum dumneata.

— Eu cred că minţi, spuse Hadley, dar nu credea — se vedea cu ochiul liber că nu crede. O emoţie îi răsărea pe faţă, ceva care era aproape grotesc pe înfăţişarea aia

5 Păstrăv, în lb. engleză.

prelungă şi urâtă şi pe fruntea aia teşită, arsă de soare. O emoţie care era aproape obscenă atunci când se aşternea pe trăsăturile lui Byron Hadley. Era speranţa.

— Nu, nu mint. Şi nu există niciun motiv pentru care să mă crezi pe cuvânt. Angajează un avocat...

— Nişte labagii, hoţi la drumul mare, hoitari nenorociţi! urlă Hadley.

Andy ridică din umeri.

— Atunci, du-te la fisc. Or să-ţi spună acelaşi lucru pe gratis. De fapt, nici nu ai nevoie de mine ca să-ţi spun asta. Ai fi cercetat chestiunea şi singur.

— Şi chiar aşa e. N-am nevoie de-un bancher şmecher, ucigaş de nevastă, să-mi spună cum se face apa caldă.

— Bineînţeles că nu, dar tot o să ai nevoie de un avocat specializat în impozite sau de un funcţionar de bancă, ca să-ţi completeze actele legate de cadoul cu pricina, iar asta o să te coste ceva, spuse Andy. Sau... dacă ai fi interesat, aş fi bucuros să-ţi fac eu treaba asta aproape gratis. Preţul ar fi câte trei beri de căciulă pentru colegii mei...

— Colegii... spuse Mert şi lăsă să-i scape un hăhăit răguşit. Se plesni cu palma pe genunchi. Tare-i mai plăcea să-şi plesnească genunchiul cu palma bătrânului Mert, şi sper că a murit de cancer intestinal într-o parte a lumii unde morfina n-a fost încă descoperită. Auzi la el, „colegii", nu-i aşa că-i simpatic? Colegi! Tu n-ai niciun...

— Ia mai taci dracului din gură! mârâi Hadley, şi Mert nu mai crâcni. Hadley se uită din nou la Andy. Ce ziceai?...

— Ziceam că n-aş cere decât câte trei beri de căciulă pentru colegii mei, dacă ţi se pare corect, spuse Andy. Cred

că un bărbat se simte mai bărbat când lucrează primăvara în aer liber dacă poate să bea o bericică. Dar e numai părerea mea. Ar aluneca pe gâtlej ca unsă şi sunt sigur că oamenii-ţi vor fi recunoscători.

Am stat de vorbă şi cu alţi inşi care au fost acolo, pe acoperiş, în ziua aia — Rennie Martin, Logan St. Pierre şi Paul Bonsaint erau trei dintre ei — şi cu toţii am văzut atunci acelaşi lucru... *am simţit* acelaşi lucru. Dintr-odată, Andy era cel aflat în superioritate. Hadley era cel care avea pistolul la şold şi bastonul în mână, Hadley îl avea pe prietenul său, Greg Stammas, în spate şi întreaga administraţie a închisorii în spatele lui Stammas, întreaga putere a Statului în spatele *lor*, dar iată că, dintr-odată, în soarele acela auriu, nu mai conta şi am simţit că îmi tresare inima-n piept cum nu-mi mai tresărise niciodată de când camionul ăla m-a adus pe mine şi alţi patru inşi prin poarta puşcăriei în 1938 şi am coborât din el direct în curtea de sport.

Andy se uita la Hadley cu ochii ăia reci, limpezi şi calmi şi nu era vorba doar de cei treizeci şi cinci de mii de dolari atunci, cu toţii am fost de acord asupra acestui lucru. Am derulat secvenţa de nenumărate ori în minte şi *ştiu*. Era o confruntare directă de la bărbat la bărbat, iar Andy pur şi simplu l-a *forţat*, aşa cum un bărbat puternic îl forţează pe un altul mai slab să cedeze la o confruntare a muşchilor. Pentru că vedeţi, nu exista niciun motiv care să-l reţină pe Hadley să-i facă lui Mert un semn din cap chiar în clipa aia şi să-l arunce pe Andy peste parapet, şi să profite de sfatul dat de Andy.

Niciun motiv. *Dar n-a făcut-o.*

— Aş putea să vă aduc nişte beri, dac-aş vrea, a spus Hadley. Când munceşti, berea are într-adevăr un gust bun.

Colosalul nemernic chiar reuşea să pară mărinimos.

— Ţi-aş da totuşi şi un sfat pe care cei de la fisc nu s-ar deranja să ţi-l spună, zise Andy. Ochii lui îi fixau fără să clipească pe ai lui Hadley. Fă cadoul ăsta soţiei tale numai dacă eşti *sigur*. Dacă bănuieşti că există şi cea mai mică şansă să te înşele sau să-ţi facă vreo fiţă, am putea să găsim altă soluţie...

— Să mă-nşele? întrebă Hadley cu asprime. Să mă-nşele? Domnu' şmecheraş de bancher, dacă ar înghiţi un vagon de laxative şi tot n-ar îndrăzni să tragă o băşină până când nu i-aş da eu voie.

Mert, Youngblood şi ceilalţi gabori hăhăiră îndatoritori. Andy nici măcar nu zâmbi.

— O să-ţi completez formularele de care ai nevoie, spuse el. Poţi să le iei de la oficiul poştal, iar eu o să ţi le completez şi nu mai rămâne decât să le semnezi.

Asta suna corespunzător de important, făcându-l pe Hadley să i se umfle pieptul. După care acesta se uită urât la noi şi urlă:

— Ce beliţi ochii aşa, nătăfleţilor? Ia mişcaţi-vă curu'! Se uită din nou la Andy. Tu, şmechere, vino cu mine aici. Şi ascultă-mă cu mare atenţie: dacă încerci să mă tragi în piept cumva, o să te pomeneşti c-o să alergi după propria-ţi ţeastă în jurul duşului C până la sfârşitul săptămânii.

— Da, am înţeles asta, spuse Andy încet.

Şi chiar înţelesese. Aşa cum avea să iasă la iveală, a înţeles mult mai multe decât mine — mai multe decât oricare dintre noi.

Şi uite-aşa, în antepenultima zi de lucru, puşcăriaşii care dădeau cu catran pe acoperişul făbricuţei de plăci de înmatriculare, în 1950, au ajuns să stea aliniaţi, într-o dimineaţă de primăvară, ca să bea berea Black Label, adusă

de cel mai al dracului gardian care-a lucrat vreodată la Închisoarea de Stat Shawshank. Berea era caldă ca pişatu', dar şi-aşa a rămas cea mai bună bere pe care-am băut-o vreodată. Stăteam jos, beam bere şi simţeam soarele pe umeri şi nici măcar expresia pe jumătate amuzată, pe jumătate dispreţuitoare de pe faţa lui Hadley — de parcă se uita la nişte cimpanzei care beau bere, nu la nişte oameni — nu putea să ne indispună. A durat douăzeci de minute, pauza aia de bere, şi în timpul acelor douăzeci de minute ne-am simţit liberi. Puteam foarte bine să ne gândim că bem bere şi dăm cu catran pe acoperişul casei unuia dintre noi.

Numai Andy n-a băut. Deja v-am povestit de obiceiurile lui Andy legate de băutură. Şedea pe vine la umbră, cu mâinile atârnate între genunchi, uitându-se la noi şi zâmbind uşor. E uluitor cât de mulţi şi-l amintesc în felul ăsta şi uluitor cât de mulţi oameni au făcut parte din echipa aia de lucru când Andy Dufresne l-a îngenunchiat pe Byron Hadley. Eu credeam că am fost, cu totul, nouă-zece inşi, dar, până în 1955, ne-am înmulţit până la două sute, poate mai mulţi... dacă dădeai crezare celor auzite.

Aşa că, da, dacă-mi cereţi să vă răspund răspicat la întrebarea dacă eu încerc să vă vorbesc despre un om sau despre o legendă care s-a înfiripat în jurul omului, ca o perlă în jurul unui fir de nisip — va trebui să vă spun că răspunsul se află undeva la mijloc. Tot ce ştiu cu siguranţă e că Andy Dufresne nu semăna cu mine sau cu oricare alt individ cunoscut de mine, de când am ajuns aici. A adus cu el cinci sute de dolari, pe care i-a avut înghesuiţi în holul din spate, dar puiul ăla de lele a reuşit să mai aducă înăuntru şi altceva. O conştiinţă a propriei

valori, poate, sau sentimentul că el va fi învingătorul, în final... sau poate că era doar un sentiment de libertate, chiar şi înăuntrul acestor blestemate ziduri cenuşii. Era un fel de lumină lăuntrică pe care o purta cu el. Nu-l ştiu să-şi fi pierdut lumina aia decât o singură dată, şi asta face parte din povestea de faţă.

Când a început campionatul naţional de baseball din 1950 — ăsta a fost anul când Philadelphia Whiz Kids a câştigat patru partide la rând, sigur vă aduceţi aminte —, Andy nu mai avea necazuri cu surorile. Stammas şi Hadley dăduseră de veste: dacă Andy Dufresne venea la vreunul dintre ei sau la oricare alt gardian din clica lor şi le arăta fie şi o singură picătură de sânge pe chiloţi, în noaptea aia, toate surorile din Shawshank se vor duce la culcare cu dureri de cap. Iar cei vizaţi n-au comentat nimic. Aşa cum am arătat deja, întotdeauna se găsea câte-un hoţ de maşini de optsprezece ani, ori un piroman, sau câte-un tip căruia-i plăcea să-şi facă mendrele cu copilaşi. După ziua aceea de pe acoperişul atelierului, Andy a mers pe drumul lui, iar surorile şi-au văzut de drumul lor.

După aceea, a lucrat în bibliotecă, avându-l şef pe un deţinut bătrân şi dur pe nume Brooks Hatlen. Hatlen primise postul la sfârşitul anilor douăzeci, pentru că terminase colegiul. E drept, diploma lui Brooksie era în zootehnie, dar să ai studii postliceale într-o instituţie de nivel educaţional mai scăzut precum The Shank era ceva atât de rar, încât nu prea mai poţi să faci mofturi.

În 1952, Brooksie, care îşi ucisese nevasta şi fiica după un şir de ghinioane la poker, pe vremea când preşedinte era Coolidge, a fost eliberat condiţionat. Aşa

cum se întâmplă de obicei, Statul, în toată înţelepciunea sa, l-a pus în libertate la mult timp după ce orice şansă ar fi avut ca să devină un element util al societăţii s-a evaporat. Avea şaizeci şi opt de ani şi era bolnav de artrită când a ieşit cu paşi nesiguri pe poarta principală, în costumul lui polonez şi pantofii franţuzeşti, cu hârtiile de eliberare condiţionată într-o mână şi un bilet de autobuz Greyhound în cealaltă. Plângea când a plecat. Shawshank fusese lumea lui. Ceea ce se întindea dincolo de zidurile ei era pentru Brooks la fel de îngrozitor cum fuseseră Mările Vestului pentru navigatorii superstiţioşi din secolul al XV-lea. Ca puşcăriaş, Brooksie fusese o persoană de o oarecare importanţă. Fusese bibliotecarul, un om cu educaţie. Dacă s-ar fi dus la biblioteca din Kittery să ceară o slujbă, cei de-acolo nu i-ar fi dat nici măcar o legitimaţie de acces. Am auzit că a murit într-un cămin pentru bătrânii nevoiaşi din Freeport, în 1953, şi că a rezistat cam cu şase luni mai mult decât am crezut eu c-o să reziste. Mda, cred că Statul s-a răzbunat pe Brooksie. L-au pregătit să-i placă la pârnaie şi după aia l-au aruncat afară.

Andy i-a preluat postul lui Brooks şi a rămas bibliotecar vreme de douăzeci şi trei de ani. S-a folosit de aceeaşi forţă a voinţei pe care l-am văzut folosind-o în confruntarea cu Byron Hadley ca să obţină ceea ce dorea pentru bibliotecă şi l-am văzut transformând treptat încăperea mică (care încă mai mirosea a terebentină, pentru că până în 1922 fusese o magazie pentru vopsele şi nu fusese niciodată aerisită cum se cuvine), cu rafturile pline de cărţile rezumate de la *Reader's Digest* şi de revistele *National Geographics*, în cea mai bună bibliotecă de închisoare din New England.

A făcut-o pas cu pas. A pus o cutie pentru sugestii lângă uşă şi a sortat cu răbdare încercările de mistocăreli de genul „Mai multe cărţi de futai, vă rog" sau „Cum să evadezi în 10 lecţii simple". S-a concentrat pe lucrurile în privinţa cărora deţinuţii păreau să aibă intenţii serioase. A trimis scrisori la principalele cluburi ale cărţii din New York şi le-a convins pe două dintre ele, The Literary Guild şi The Book-of-the-Month Club, să ne trimită ediţii ale tuturor selecţiilor lor principale la un preţ special. A descoperit o adevărată sete de informare în legătură cu hobby-uri mărunte cum ar fi sculptura în săpun, prelucrarea lemnului, trucuri cu cărţile de joc şi pasienţele. A făcut tot posibilul să obţină cărţi care tratau aceste subiecte. Dar şi nelipsitele, din orice închisoare, cărţi scrise de Erle Stanley Gardner şi Louis L'Amour. Puşcăriaşii par să nu se mai sature de cărţile care tratează desfăşurarea proceselor şi vestul sălbatic. Şi, da, ţinea sub birou şi o cutie cu cărticele deochiate, pe care le împrumuta cu băgare de seamă şi având grijă să fie întotdeauna returnate. Chiar şi aşa, fiecare nouă achiziţie de acest tip era citită cu înfocare până se făcea ferfeniţă.

A început să scrie Senatului Statului din Augusta în 1954. Pe atunci, Stammas era şeful puşcăriei şi avea obiceiul să pretindă că Andy era un fel de mascotă. Mereu îl găseai în bibliotecă, pălăvrăgind verzi şi uscate cu Andy şi uneori chiar îşi arunca patern braţul peste umerii lui Andy sau îi dădea câte-un „avans" peste fund. Dar nu reuşea să păcălească pe nimeni. Andy Dufresne nu era mascota nimănui.

Îi spunea lui Andy că o fi fost el bancher în libertate, dar partea aia a vieţii lui se pierdea rapid în negura trecutului şi că ar face bine să se obişnuiască cu realităţile vieţii

de puşcăriaş. În ceea ce-i privea pe Rotarienii Republicani plini de ei din Augusta, nu existau decât trei tipuri de cheltuieli valabile în domeniul închisorilor şi al instituţiilor de corecţie. La numărul unu se aflau mai multe ziduri, la numărul doi, mai multe gratii şi numărul trei era reprezentat de mai mulţi gardieni. Din punctul de vedere al celor de la Senatul Statului, i-a explicat Stammas, indivizii din Thomaston, Shawshank, Pittsfield şi South Portland erau drojdia societăţii. Ei se aflau acolo ca să ispăşească pedepse aspre şi, pe Dumnezeu şi pe Fiul Său Iisus, aspră trebuia să le fie şi şederea acolo. Şi dacă mai găseau câte-o gărgăriţă în pâine, nu era păcat?

Afişând zâmbetul lui mic şi liniştit, Andy l-a întrebat pe Stammas ce s-ar întâmpla cu un bloc de beton dacă pe el ar cădea câte-o picătură de apă în fiecare an, vreme de un milion de ani. Stammas a râs şi l-a lovit prietenește cu palma pe spate.

— N-ai un milion de ani, bătrâne, dar chiar dac-ai avea, cred că ai face-o cu acelaşi rânjet mic pe faţă. Hai, apucă-te şi scrie scrisorile alea. Ţi le pun eu la poştă dacă-mi dai bani de timbre.

Ceea ce Andy a şi făcut. Şi el a fost cel care-a râs la urmă, cu toate că Stammas şi Hadley nu mai erau prin preajmă ca să vadă. Solicitările de fonduri pentru bibliotecă au fost respinse sistematic până în 1960, când a primit un cec de două sute de dolari — Senatul i l-a trimis, probabil, cu speranţa c-o să-i închidă gura şi-o să-l lase în pace. Speranţe deşarte. Andy a simţit că în sfârşit a reuşit să-şi vâre piciorul în uşă şi, pur şi simplu, şi-a dublat eforturile, începând să trimită câte două scrisori pe săptămână în loc de una. În 1962, a primit patru sute de dolari, iar în restul deceniului, biblioteca a primit câte şapte

sute de dolari pe an, cu regularitate de ceasornic. În 1971, suma a urcat la o mie de dolari în cap. Probabil că nu e prea mult prin comparaţie cu ce primeşte o bibliotecă dintr-un orăşel oarecare, dar cu o mie de dolari poţi să cumperi o mulţime de cărţi reciclate, din cele avându-i ca eroi pe Perry Mason şi Jake Logan. Până când Andy a plecat, te puteai duce la bibliotecă (extinsă de la magazia iniţială la trei încăperi) şi să găseşti cam tot ce doreai. Şi dacă nu găseai, erau şanse mari ca Andy să-ţi facă rost.

Acum cred că vă întrebaţi dacă toate astea s-au întâmplat numai pentru că Andy i-a spus lui Byron Hadley cum să scape de taxele legate de moştenirea ce-i picase pleaşcă pe cap. Răspunsul e da... şi nu. Probabil că puteţi să vă daţi seama şi singuri ce s-a întâmplat.

S-a răspândit zvonul că Shawshank adăpostea un mic geniu financiar. Spre sfârşitul primăverii şi în vara anului 1950, Andy a înfiinţat două fonduri de tutelă pentru paznicii care doreau să asigure o educaţie de colegiu pentru copiii lor şi i-a consiliat pe alţi doi care doreau să cumpere acţiuni la bursă (şi le-a mers al naibii de bine, după cum a reieşit; unul dintre ei s-a descurcat atât de bine, încât a putut să se pensioneze înainte de termen), şi să fiu al naibii dacă nu l-a sfătuit chiar pe şeful închisorii de-atunci, bătrânul George Dunahy „Buze de lămâie", cum să-şi organizeze finanţele astfel încât să aibă de plătit cât mai puţine impozite. Asta a fost chiar înainte ca Dunahy să fie pus pe liber şi-mi închipui cum trebuie să-şi fi făcut el vise cu toate milioanele pe care avea să i le aducă în cont contabilul său. Prin aprilie 1951, Andy întocmea declaraţiile fiscale pentru jumătate din gaborii de la Shawshank, iar în 1952 le scria aproape pe toate. Era plătit în ceea ce s-ar

putea să fie valuta cea mai preţioasă într-o puşcărie: simpla bunăvoinţă.

Ulterior, după ce Greg Stammas a preluat funcţia de şef al penitenciarului, Andy a devenit un om şi mai important, dar dacă aş încerca să vă dau mai multe amănunte în privinţa asta, aş face doar nişte presupuneri. Ştiu că erau unii prizonieri care se bucurau de tot soiul de privilegii — radiouri în celulă, drepturi extraordinare legate de vizite, lucruri de genul ăsta — şi că existau oameni în afara închisorii care plăteau pentru ca ei să aibă acele privilegii. Puşcăriaşii îi numesc pe acei oameni „îngeri". Ca din senin, câte-un ins era scutit să lucreze în atelier în dimineţile de sâmbătă şi îţi dădeai seama că individul a avut un înger care a decartat niscaiva gologani pentru ca acest lucru să se întâmple. De regulă, îngerul plăteşte mita vreunui gardian de nivel mediu, iar acesta distribuie mălaiul în susul şi în josul scării ierarhice.

Pe urmă, a mai fost şi atelierul de reparaţii auto care i-a venit de hac şefului Dunahy. O vreme, s-a mers „pe şipcă", după care a ieşit la iveală mai puternic ca oricând, spre sfârşitul anilor cincizeci. Iar unii dintre contractorii care lucrau la închisoare din când în când plăteau şpăgile cuvenite funcţionarilor din administraţie, sunt foarte sigur de asta, şi acelaşi lucru era aproape sigur şi cu privire la companiile ale căror echipamente erau cumpărate şi instalate în spălătorie şi în atelierul de plăcuţe de înmatriculare, ca şi în concasorul de minereuri care a fost construit în 1963.

Spre sfârşitul anilor şaizeci, s-a înfiripat şi un comerţ înfloritor de pilule şi aceeaşi gaşcă funcţionărească a avut de câştigat bani frumoşi din această afacere. Toate astea au alcătuit un flux frumuşel de venituri ilicite. Nu se

compara cu purcoiul de dolari clandestini care circulau prin închisori cu adevărat mari precum Attica sau San Quentin, dar nici nu erau de neglijat. Iar banii în sine devin o problemă după o vreme. Nu poţi să-i îndeşi în portofel şi pe urmă să scoţi la iveală câteva bancnote mototolite de douăzeci şi altele ferfeniţite de zece dolari, când vrei să-ţi faci piscină în curtea din spate sau mai vrei să ridici un acaret pe lângă casă. După ce-ai depăşit un anumit punct, trebuie să explici de unde vin banii ăia... şi dacă explicaţiile nu sunt îndeajuns de convingătoare, rişti să ajungi să porţi şi tu un număr de puşcăriaş.

Aşa încât era nevoie de serviciile lui Andy. L-au luat de la spălătorie şi l-au instalat în bibliotecă, dar dacă voiai să priveşti situaţia dintr-o altă perspectivă, de fapt, nu l-au luat deloc de la spălătorie. Pur şi simplu, în loc de cearşafuri murdare, l-au pus să spele bani murdari. El îi transforma în acţiuni, titluri de rentă, obligaţiuni municipale scutite de impozitare, tot ce vrei şi ce nu vrei.

Mi-a spus odată, cam la zece ani după întâmplarea aceea de pe acoperişul atelierului, că simţămintele lui legate de ceea ce făcea erau destul de limpezi şi că avea o conştiinţă relativ netulburată. Escrocheriile ar fi avut loc cu sau fără el. Nu el ceruse să fie trimis la Shawshank, a continuat; era un om nevinovat transformat în victimă de un ghinion colosal, nu un misionar şi nici un făcător de bine.

— Şi-apoi, Red, mi-a zis el cu acelaşi zâmbet abia schiţat, ce fac eu aici nu e *aşa* de diferit de ce făceam în viaţa de afară. O să-ţi zic acum o axiomă cinică: numărul de experţi financiari de care are nevoie o persoană fizică sau o companie creşte direct proporţional cu numărul de oameni pe care persoana sau firma respectivă îi trage în

piept. Cei care conduc puşcăria asta sunt, în cea mai mare parte, nişte monştri tâmpiţi şi brutali. Şi cei care conduc lumea „normală" sunt brutali şi monstruoşi, dar se întâmplă să nu fie chiar aşa de tâmpiţi, pentru că acolo standardul de competenţă e ceva mai ridicat. Nu cu mult, dar e.

— Dar pilulele, am spus. Nu vreau să te-nvăţ eu meserie, dar pe mine mă ia cu fiori când mă gândesc. Roşii, excitante, calmante, Nembutal — acum au apărut şi chestiile astea numite Phase Four. N-o să mă ating niciodată de aşa ceva. N-am făcut-o niciodată.

— Nu, a spus Andy. Nici mie nu-mi plac pilulele. Niciodată nu mi-au plăcut. Şi nici după ţigări sau băutură nu mă dau în vânt. Dar nu eu comercializez pilulele. Nu le aduc înăuntru şi nu le vând după ce au ajuns aici. În cea mai mare parte, gardienii se ocupă cu asta.

— Dar...

— Mda, ştiu. Linia de demarcaţie e subţire. Până la urmă, Red, totul se reduce la faptul că unii oameni refuză să se murdărească pe mâini. Asta se numeşte sfinţenie, iar porumbeii se aşază pe umerii tăi şi se găinăţează pe cămaşa ta. Cealaltă extremă e să te bălăceşti în mocirlă şi să comercializezi orice lucru nenorocit care aduce bani — pistoale, bricege, heroină, ce naiba. A venit vreodată un puşcăriaş la tine ca să-ţi ofere un contract?

Am dat din cap aprobativ. Se întâmplase de o mulţime de ori de-a lungul timpului. În definitiv, eşti omul care face rost de lucruri. Şi ei se gândesc că, dacă le faci rost de baterii pentru aparatele radio sau de cartuşe de ţigări, ori de porţii de marijuana, poţi să le faci lipeala şi cu un tip dispus să-şi folosească cuţitul.

— Sigur că da, a fost de acord Andy. Dar tu n-o faci. Pentru că oamenii ca noi, Red, ştiu că există şi o a treia

variantă. O alternativă la a rămâne curat ca lacrima sau la a te bălăci în nămol şi mizerie. E alternativa pe care adulţii din lumea întreagă o adoptă. Îţi contrabalansezi mersul prin mlaştină cu ceea ce îţi aduce asta în materie de câştiguri. Dintre două rele, îl alegi pe cel mai mic şi încerci să-ţi menţii bunele intenţii în faţa ta. Şi bănuiesc că atunci când vrei să analizezi cât de bine o duci, te gândeşti la cât de bine ai dormit noaptea... şi la ce vise ai avut.

— Bunele intenţii, am spus, râzând. Ştiu totul despre ele, Andy. Poţi să ajungi direct în iad dacă mergi pe drumul ăla.

— Să nu crezi aşa ceva, a spus el posomorându-se. Aici este iadul. Chiar aici, în Shawshank. Ei vând pilulele, iar eu le spun ce să facă cu banii. Dar, în acelaşi timp, am şi biblioteca şi cunosc peste două duzini de inşi care, cu ajutorul cărţilor de acolo, şi-au luat testele de echivalare a liceului. Poate că atunci când or să iasă de aici, or să fie în stare să iasă din grămada de rahat. Când am avut nevoie de o a doua încăpere pentru bibliotecă, în 1957, am primit-o. Pentru că vor ca eu să fiu mulţumit. Lucrez ieftin. Ăsta-i târgul.

— Şi ai şi sediul tău personal.

— Sigur. Aşa îmi place mie.

Populaţia penitenciarelor a crescut lent în anii cincizeci şi aproape că a explodat în anii şaizeci, când orice tinerel american de vârsta colegiului voia să vadă cum e să te droghezi, iar pedepsele pentru că te-ai dedulcit la nişică „iarbă" erau de-a dreptul ridicole. Dar în tot acest timp, Andy n-a avut niciodată un coleg de celulă, în afară de un indian corpolent şi tăcut, pe nume Normaden (ca tuturor indienilor de la Shank, i se spunea „şefule"),

dar nici Normaden n-a rezistat mult. O bună parte din ceilalţi vieţaşi credeau că lui Andy îi lipseşte o doagă, dar Andy se mulţumea să zâmbească. Trăia singur şi îi plăcea aşa... şi, după spusele lui, lor le plăcea să-l ştie mulţumit. Pentru că lucra ieftin.

Timpul în puşcărie trece încet, uneori ai impresia că a stat în loc, dar trece. Trece. George Dunahy a părăsit scena într-un balamuc de titluri de ziar care urlau SCANDAL şi VENITURI ILICITE. Stammas i-a succedat şi, în următorii şase ani, Shawshank s-a transformat într-un fel de iad pe pământ. În timpul domniei lui Greg Stammas, paturile de la infirmerie şi celulele din Secţia de Carcere au fost mereu pline.

Într-o zi a anului 1958, mi-am privit faţa într-o oglinjoară de bărbierit, pe care o aveam în celulă, şi am văzut uitându-se la mine un bărbat de patruzeci de ani. În 1938, venise aici un tinerel cu o claie de păr roşu de culoarea morcovului, pe jumătate înnebunit de remuşcări, ros de gânduri sinucigaşe. Tinerelul acela dispăruse. Părul roşu încărunţea şi începea să se rărească. La colţurile ochilor se formase laba-gâştei. În ziua aceea, am văzut înăuntrul meu un om bătrân, aşteptând momentul să iasă afară. M-am speriat. Nimeni nu vrea să-l apuce bătrâneţile la pârnaie.

Stammas a plecat la începutul anului 1959. Mai mulţi reporteri de investigaţie adulmecaseră împrejurimile, iar unul dintre ei chiar se lăsase închis vreme de patru luni, sub un nume fals, pentru o crimă complet inventată. Tocmai se pregăteau să scoată din nou la iveală titlurile SCANDAL şi VENITURI ILICITE, dar înainte ca ei să lase ciocanul să cadă asupra lui, Stammas a spălat

putina. Şi îl înţeleg, Doamne, cât îl înţeleg. Dacă ar fi fost judecat şi condamnat, ar fi putut să sfârşească chiar aici. Într-o astfel de eventualitate, poate că ar fi rezistat în viaţă maximum cinci ore. Byron Hadley plecase cu doi ani mai devreme. Nemernicul a suferit un atac de cord şi s-a pensionat înainte de termen.

Pe Andy, afacerea Stammas nu l-a afectat câtuşi de puţin. La începutul lui 1959, a fost numit un nou director de penitenciar şi un nou director adjunct, precum şi un nou şef al pazei. În următoarele opt luni şi ceva, Andy a revenit la starea de puşcăriaş obişnuit. Asta a fost perioada în care Normaden, uriaşul metis Passamaquoddy, a împărţit celula cu el. Apoi, totul a luat-o de la capăt. Normaden a fost mutat, aşa că Andy a rămas din nou în splendoarea lui solitară. Numele din vârful ierarhiei se schimbă, dar ierarhiile rămân aceleaşi.

Am vorbit odată cu Normaden despre Andy:

— Şimfatic om, a spus Normaden. Era greu să-i desluşeşti spusele, pentru că avea buză de iepure şi vălul palatin fisurat; cuvintele rostite se auzeau mocirlit. Mi-a plăcut acolo. Nu m-a batjocorit niciodată. Dar nu m-a vrut nicio clipă acolo. Mi-am dat seama. (A ridicat din umeri.) Am plecat bucuros de-acolo. Trăgea rău curentul în celulă. Tot timpul era frig. Nu lasă pe nimeni să-i atingă lucrurile. Nu m-a deranjat asta. Şimfatic om, nu făşea mişto niciodată. Dar curent mare.

Rita Hayworth a stat atârnată în celula lui Andy până în 1955, dacă-mi amintesc eu bine. Apoi a fost Marilyn Monroe, imaginea aceea din *Şapte ani de căsnicie*, când ea stă deasupra unui grilaj de aerisire de la metrou şi aerul cald de jos îi face fusta să-i fluture.

Marilyn a rezistat până-n 1960 şi avea marginile cam ferfeniţite când Andy a înlocuit-o cu Jayne Mansfield. Jayne a fost, iertată-mi fie expresia, un eşec total[6]. După numai un an şi ceva, a fost înlocuită de o actriţă din Anglia — se poate să fi fost Hazel Court, dar nu sunt sigur. În 1966, şi asta a fost dată jos, pentru a fi înlocuită de Raquel Welch, care a înregistrat recordul de durată în celula lui Andy: şase ani. Ultimul poster de acolo a fost cel al unei cântăreţe frumuşele de country-rock, Linda Ronstadt.

L-am întrebat odată ce însemnau pentru el acele afişe, iar el s-a uitat la mine ciudat, oarecum surprins.

— Păi, înseamnă şi pentru mine ceea ce înseamnă pentru majoritatea puşcăriaşilor, cred, a spus. Libertate. Te uiţi la femeile alea frumoase şi te simţi ca şi cum... nu întru totul, dar ca *şi cum*... ai păşi prin ea şi ai fi alături de ele. Să fii liber. Cred că de-aia mi-a plăcut dintotdeauna cel mai mult de Raquel Welch. Nu era vorba doar de ea, ci şi de plaja aia pe care se afla. Arăta de parcă s-ar afla pe undeva, prin Mexic. Într-un loc paşnic, unde ai putea să te auzi gândind. N-ai avut niciodată sentimentul ăsta faţă de o imagine, Red? Că ai putea aproape să păşeşti prin ea?

Am spus că nu m-am gândit niciodată aşa la chestia asta.

— Poate că-ntr-o zi o să înţelegi ce vreau să spun, a zis şi a avut dreptate. Câţiva ani mai târziu, am înţeles exact ce-a vrut să spună... iar când am înţeles, primul lucru la care m-am gândit a fost Normaden şi la cum se plângea el că în celula lui Andy era mereu frig.

---

6 În original, *a bust*, care poate să însemne şi „bust, piept" (aluzie la decolteul generos al actriţei), dar şi „un eşec total".

Un lucru îngrozitor i s-a întâmplat lui Andy la sfârşitul lui martie sau la începutul lui aprilie, în 1963. V-am spus că el avea ceva ce părea să le lipsească mai tuturor puşcăriaşilor, inclusiv mie. Să-i spunem echilibru sufletesc sau o stare de pace lăuntrică, poate chiar o credinţă constantă şi neclintită că într-o bună zi coşmarul cel lung are să se sfârşească. Indiferent cum vreţi să-i spuneţi, Andy Dufresne părea să fie întotdeauna stăpân pe sine. Nu aveai să desluşeşti la el acea disperare mohorâtă ce părea să-i lovească pe toţi vieţaşii după o vreme; în preajma lui, nu simţeai niciodată mirosul deznădejdii. Până la acel sfârşit de iarnă a lui 1963.

La acea dată, aveam alt director de închisoare, un ins pe nume Samuel Norton. Increase şi Cotton Mather[7] s-ar fi simţit în largul lor în preajma lui Sam Norton. Din câte cunosc, nimeni nu l-a văzut vreodată schiţând măcar un zâmbet. Avea o insignă de membru de treizeci de ani al bisericii baptist-adventiste din Eliot. Principala lui inovaţie ca lider al familiei noastre fericite a fost să se asigure că fiecare prizonier nou-venit primeşte câte un exemplar din Noul Testament. Avea pe birou o plachetă pe care scria, cu litere aurii gravate în lemn de tec: IISUS E MÂNTUITORUL MEU. O broderie pe perete, lucrată de nevastă-sa, pe care se putea citi: JUDECATA LUI VINE ŞI ÎNCĂ DEVREME. Această ultimă sentinţă n-a avut niciun efect asupra majorităţii dintre noi. Noi aveam sentimentul că acea judecată venise deja şi eram dispuşi să depunem mărturie faţă de cei mai vrednici dintre ei că nici stânca nu ne va ascunde, nici

7 Increase Mather (1639–1723) era tatăl lui Cotton Mather (1663 –1728), amândoi fiind preoţi puritani influenţi în New England, implicaţi în Procesul Vrăjitoarelor din Salem.

copacul uscat n-are să ne ofere adăpost. Avea câte-un citat din Biblie pentru orice ocazie, dragul nostru Sam Norton, şi ori de câte ori întâlneşti un om ca ăsta, sfatul meu călduros e să rânjeşti cu gura până la urechi şi să-ţi protejezi boaşele cu amândouă mâinile.

Au fost mai puţine cazuri de infirmerie decât pe vremea lui Greg Stammas şi, din câte ştiu, înmormântările la lumina lunii au încetat de-a binelea, ceea ce nu vrea să însemne că Norton nu credea în pedeapsă. Carcera era întotdeauna bine populată. Oamenii rămâneau fără dinţi nu în urma bătăilor, ci din pricina dietei cu pâine şi apă. Carcera a început să fie numită grâne şi frâne, ca în „Băieţi, m-am urcat în trenul de grâne cu frâne al lui Sam Norton".

Omul ăsta era cel mai josnic ipocrit pe care l-am văzut vreodată ocupând un post important. Escrocheriile de care vă vorbeam mai devreme au continuat să înflorească, dar Sam Norton şi-a adus propriile elemente de contribuţie personală. Andy le cunoştea pe toate şi, dat fiind că între timp ne împrietenisem de-a binelea, mi-a destăinuit o parte dintre ele. Când Andy vorbea despre ele, o expresie de uimire amuzată şi, totodată, dezgustată i se aşternea pe chip, ca şi cum mi-ar fi vorbit despre nu ştiu ce specie urâtă şi hrăpăreaţă de insectă care, prin însăşi urâţenia şi lăcomia ei, era cumva mai mult comică decât îngrozitoare. Directorul Norton a fost cel care a instituit programul „Dinăuntru-Afară", de care poate aţi avut prilejul să citiţi în urmă cu vreo şaisprezece-şaptesprezece ani; s-a scris chiar şi în *Newsweek*. În articolele de presă, părea să fie un progres real în aspectele practice ale corecţiei şi reabilitării. Puşcăriaşii erau scoşi din incintă şi lucrau la tăierea arborilor pentru fabricarea

hârtiei, la repararea podurilor şi a şoselelor, sau la construirea pivniţelor pentru cartofi. Norton a denumit aceste activităţi „Dinăuntru-Afară" şi a fost invitat să explice despre ce e vorba la mai toate cluburile Rotary şi Kiwanis din New England, mai ales după ce i-a apărut fotografia în *Newsweek*. Puşcăriaşii vorbeau despre „lucrături la drumul mare", dar până acum, din câte ştiu, niciunul dintre ei nu a fost vreodată invitat să-şi exprime opiniile în faţa kiwanienilor sau a Ordinului Loial al Elanului.

Norton nu rata nicio operaţiune, cu toată apartenenţa lui de treizeci de ani la secta cu pricina; de la tăierea arborilor la săparea de rigole şi de şanţuri noi de scurgere lângă autostrăzile statale, Norton era nelipsit, luându-şi porţia de caimac. Erau sute de modalităţi pentru asta — oameni, materiale, tot ce vrei. Dar, pe lângă astea, avea şi altă cale. Firmele de construcţii din regiune se temeau ca de moarte de programul Dinăuntru-Afară al lui Norton, pentru că forţa de muncă din închisori e gratuită, nu poţi concura cu ea. Aşa încât Sam Norton, cel cu Noul Testament în braţe şi cu insigna de membru al bisericii de treizeci de ani, a primit multe plicuri dolofane pe sub masă, în perioada de şaisprezece ani cât a fost directorul închisorii Shawshank. Iar când primea un astfel de plic, el fie supralicita un proiect, nu licita deloc sau spunea că toţi oamenii lui erau angajaţi în altă parte. Pentru mine, a fost mereu o mare uimire că Norton n-a sfârşit în portbagajul unui Thunderbird parcat la marginea autostrăzii undeva, prin Massachusetts, cu mâinile legate la spate şi cu ţeasta doldora de gloanţe.

În orice caz, cum spune şi vechiul cântec de petrecere, Dumnezeule, ce purcoaie de bănet se adunau! De

bună seamă că Norton era adeptul vechii zicale puritane care spune că, dacă vrei să vezi pe cine favorizează Dumnezeu, nu trebuie decât să le compari conturile bancare.

Andy Dufresne era mâna lui dreaptă în toate astea, partenerul lui tăcut. Biblioteca închisorii era punctul vulnerabil al lui Andy, pe care Norton îl ştia şi se folosea de el din plin. Andy mi-a zis că unul dintre aforismele preferate ale lui Norton era „o mână spală pe alta". Aşa că Andy îi dădea sfaturi valoroase şi îi făcea sugestii utile. Nu bag mâna-n foc că el a pus la cale programul Dinăuntru-Afară al lui Norton, dar sunt cât se poate de sigur că el a procesat bănetul pentru puiul ăla făţarnic de târfă. Dădea sfaturi valoroase, făcea sugestii utile, banii se împrăştiau şi... să vezi drăcie! Biblioteca primea un set nou de manuale de reparaţii auto, un set proaspăt editat al Enciclopediei Grolier, cărţi despre cum să te pregăteşti pentru Testele de Evaluare Şcolară. Şi, bineînţeles, noi şi noi titluri de Erle Stanley Gardner şi Louis L'Amour.

Şi sunt convins că lucrurile care s-au întâmplat s-au întâmplat pentru că Norton n-a vrut să-şi piardă mâna dreaptă cea norocoasă. O să merg şi mai departe: au avut loc pentru că s-a speriat de ce s-ar fi putut întâmpla — ce ar fi putut Andy să declare împotriva lui — dacă Andy ieşea vreodată din Închisoarea de Stat Shawshank.

Am reconstituit povestea bucată cu bucată, pe o perioadă de şapte ani, unele fragmente provenind de la Andy, dar nu toate. Refuza să vorbească despre partea asta a vieţii lui, şi nu-l condamn. Am aflat părţi ale poveştii poate de la vreo şase surse diferite. Am spus odată că prizonierii nu-s decât nişte sclavi, dar că au obiceiul ăla al sclavilor de a face pe proştii şi de a-şi ţine urechile deschise. Am aflat părţi disparate, de la final, de la început

şi de la mijloc, dar eu o să vi le spun în ordine, de la A la Z, şi poate c-o să înţelegeţi de ce omul ăsta a petrecut cam zece luni într-o stupoare sumbră, depresivă. Vedeţi, eu nu cred c-a ştiut adevărul până-n 1963, la cincisprezece ani după ce a ajuns în această dulce şi drăguţă gură de iad. Până când l-a întâlnit pe Tommy Williams, nu cred că a ştiut cât de rău poate să fie.

Tommy Williams s-a alăturat familiei noastre fericite de la Shawshank în noiembrie 1962. Tommy se considera a fi nativ din Massachusetts, dar nu era mândru de asta; în cei douăzeci şi şapte de ani ai săi, făcuse pârnaie pe tot teritoriul statului New England. Era un hoţ profesionist şi, după cum poate c-aţi ghicit, convingerea mea era că ar fi trebuit să-şi aleagă o altă profesie.

Era căsătorit, iar soţia lui venea să-l vadă cu regularitate, în fiecare săptămână. Ei îi intrase în cap că situaţia lui Tommy s-ar îmbunătăţi — şi, în consecinţă, şi situaţia ei şi a copilului de trei ani pe care-l aveau — dacă îşi lua diploma de liceu. L-a convins s-o facă, iar Tommy Williams a început să facă vizite regulate la bibliotecă.

Pentru Andy, lucrul ăsta devenise deja o rutină. A avut grijă ca Tommy să primească o serie de teste de echivalare pentru liceu. Tommy a recapitulat subiectele pe care le trecuse în liceu — nu erau prea multe — şi apoi a luat testul. Andy s-a mai îngrijit ca el să fie înscris la mai multe cursuri prin corespondenţă, ce acopereau subiectele pe care le picase în liceu, sau pur şi simplu le ratase pentru că abandonase studiile.

Probabil că n-a fost cel mai bun elev pe care Andy l-a trecut peste obstacole şi nici nu ştiu dacă a apucat să-şi ia diploma de liceu, dar asta nu face parte din povestea mea.

Important e că a ajuns să-l placă foarte mult pe Andy Dufresne, aşa cum se întâmpla cu majoritatea, după o vreme.

În câteva rânduri, l-a întrebat pe Andy „ce caută un tip deştept ca tine în puşcărie" — o întrebare care e echivalentul aproximativ al celei care sună aşa: „Ce caută o fetiţă drăguţă ca tine într-un loc ca ăsta?" Dar Andy nu era genul de om care să-i spună; se mulţumea să zâmbească şi dirija conversaţia pe un alt făgaş. Normal, Tommy a întrebat pe altcineva şi, când în sfârşit a aflat, cred că şi el a suferit cel mai mare şoc al vieţii lui tinere.

Persoana pe care o întrebase era partenerul lui de la instalaţia de călcat a spălătoriei. Puşcăriaşii numeau utilajul cu pricina „mutilaj", pentru că asta-ţi făcea dacă nu erai atent şi-ţi prindeai cine ştie ce pe-acolo. Partenerul lui era Charlie Lathrop, care era deja înăuntru de doisprezece ani pentru comiterea unei crime. A fost mai mult decât bucuros să-i „reîncălzească" detaliile procesului în care Dufresne fusese acuzat de crimă; se mai întrerupea astfel monotonia operaţiunii, care presupunea să scoţi din „mutilaj" aşternuturile proaspăt călcate şi să le împătureşti pentru a le arunca în coş. Tocmai ajunsese la partea cu juriul care a aşteptat să ia mai întâi masa de prânz, ca să anunţe abia apoi verdictul, când alarma s-a declanşat şi mutilajul s-a oprit. La celălalt capăt al maşinii erau introduse cearşafurile spălate de la azilul pentru bătrâni din Eliot; acestea ieşeau uscate şi frumos călcate la capătul unde se aflau Tommy şi Charlie, într-un ritm de unul la fiecare cinci secunde. Sarcina lor era să le preia, să le împăturească şi să le arunce în cărucior, care deja fusese căptuşit cu hârtie maro curată.

Dar Tommy Williams încremenise acolo, holbându-se la Charlie Lathrop, cu falca de jos atârnându-i până

la piept. Stătea într-un morman de cearşafuri care ieşiseră curate din maşină şi acum se îmbibau de mizeria slinoasă de pe podea — iar într-o spălătorie industrială slinul se găseşte din belşug.

Aşa că şeful de tură din ziua aia, Homer Jessup, vine în graba mare, urlând cât îl ţineau rărunchii şi pus pe scandal. Tommy nici nu l-a băgat în seamă. Vorbea cu Charlie ca şi cum bătrânul Homer, care spărsese la viaţa lui mai multe capete decât ar fi putut să numere, nici nu s-ar fi aflat acolo.

— Cum ziceai că-l cheamă pe jucătorul ăla de golf?

— Quentin, i-a răspuns Charlie, care între timp nu mai ştia ce să mai creadă. Mai târziu, avea să spună că băiatul se albise la faţă ca varul. Glenn Quentin, cred. În orice caz, ceva asemănător...

— Hei, ia ascultaţi aici! a început să urle Homer Jessup, cu gâtul roşu ca o creastă de cocoş. Băgaţi imediat cearşafurile în apă rece! Repede! Grăbiţi-vă, fir-ar să fie, neno...

— Glenn Quentin, oh, Doamne, a spus Tommy Williams şi atât a mai apucat să spună pentru că Homer Jessup, cel mai puţin paşnic dintre oameni, l-a izbit cu bulanul după ureche. Tommy a căzut la podea atât de rău, încât şi-a spart trei dintre dinţii din faţă. Când s-a trezit, se afla în carceră, unde fusese consemnat pentru o săptămână, să se „plimbe" cu un vagon de marfă din celebrul tren de grâne cu frâne al lui Sam Norton. Plus o bilă neagră în fişa de evaluare.

Asta se întâmpla la începutul lui februarie, în 1963, iar Tommy Williams a mai stat de vorbă cu şase-şapte alţi vieţaşi, după ce-a ieşit de la carceră, şi i s-a relatat

cam aceeaşi poveste. Ştiu, pentru că am fost unul dintre ei. Dar când l-am întrebat de ce voia să ştie, şi-a pus lacăt la gură.

După care, într-o zi, s-a dus la bibliotecă şi i-a servit lui Andy Dufresne o informaţie de mare valoare. Şi pentru prima şi ultima oară, cel puţin din momentul când a venit la mine să-mi ceară un poster cu Rita Hayworth, ca un adolescent care-şi cumpără primul pachet de prezervative, Andy şi-a pierdut cumpătul... doar că de data asta a făcut urât de tot.

L-am văzut mai târziu în ziua aceea, şi arăta ca un ins care-a călcat pe greblă şi s-a ales cu o lovitură zdravănă de coadă drept între ochi. Mâinile-i tremurau şi, când i-am vorbit, nu mi-a răspuns. Până să se termine după-amiaza, s-a dus la Billy Hanlon, care era gardianul-şef, şi a fixat o întrevedere cu directorul Norton pentru a doua zi. Mi-a spus ulterior că n-a închis un ochi toată noaptea; a stat şi-a ascultat cum urlă vântul rece de iarnă afară, a privit lumina reflectoarelor rotindu-se neobosit, aşternând umbre lungi şi mişcătoare pe pereţii din ciment ai cuştii căreia-i zicea casă încă de pe vremea când Harry Truman era preşedinte, şi a încercat să se gândească la toate aspectele problemei. A spus că se-ntâmplase ca şi cum Tommy îi dăduse o cheie care se potrivea la o cuşcă dintr-un cotlon al minţii lui, o cuşcă asemenea propriei celule. Numai că în loc să aibă drept chiriaş un om, în cuşca aceea se afla un tigru, iar pe tigru îl chema Speranţa. Williams îi oferise cheia cu care descuiase cuşca, iar tigrul scăpase afară, vrând-nevrând, ca să-i răvăşească mintea.

Cu patru ani în urmă, Tommy Williams fusese arestat în Rhode Island, tocmai când se afla la volanul unei maşini

furate, plină cu marfă furată. Tommy şi-a turnat complicele, procurorul a fost de treabă şi astfel Tommy a primit o sentinţă mai blândă... doi până la patru ani, cu scăderea timpului petrecut în detenţie. La unsprezece luni după ce şi-a început perioada de detenţie, vechiul coleg de celulă a fost eliberat şi Tommy s-a pricopsit cu unul nou, pe nume Elwood Blatch. Blatch fusese arestat pentru jaf armat şi avea de ispăşit şase până la doisprezece ani.

— N-am văzut în viaţa mea un tip mai irascibil, mi-a spus Tommy. Un ins ca ăla n-ar trebui niciodată să-şi dorească să fie hoţ, şi mai ales să aibă armă asupra lui. Cel mai mic zgomot şi-a şi sărit un metru în aer... şi mai mult ca sigur, la coborâre începe să tragă. Într-o noapte, n-a lipsit mult să mă stranguleze, fiindcă nu ştiu ce individ de mai jos, de pe hol, zdrăngănea în gratii cu o cană de tablă.

Am petrecut şapte luni cu el, până când mi-au dat drumul. Mi s-a scăzut din sentinţă timpul petrecut la bulău până s-a judecat procesul, mă-nţelegi. N-aş putea spune că noi doi am discutat pentru că, ştii, de fapt, nu puteai să susţii o conversaţie cu El Blatch. *El* făcea conversaţie cu *tine*. Vorbea întruna. Nu-i tăcea gura nicio clipă. Dacă încercai să strecori şi tu câte-un cuvinţel, îşi agita pumnul şi dădea ochii peste cap. Mă treceau fiori reci ori de câte ori făcea aşa. Era un tip înalt şi solid, aproape chel, cu nişte ochi verzi înfundaţi în orbite. Dumnezeule, sper să nu-l mai văd în viaţa mea.

În fiecare noapte, avea câte-un acces de diaree verbală. Unde-a crescut, orfelinatele din care fugise, slujbele pe care le avusese, femeile pe care le regulase, jocurile de barbut la care trişase. Îl lăsam să trăncănească. Nu-s eu prea arătos la faţă, dar nici n-am chef să mi-o rearanjeze careva.

După spusele lui, făcuse peste două sute de jafuri. Mie îmi venea greu să cred, un tip ca ăsta, care izbucnea ca o petardă ori de câte ori cineva trăgea vreo băşină mai zgomotoasă, dar el se jura că-i adevărat. Acum... ascultă-mă cu atenţie, Red. Ştiu că oamenii mai inventează uneori, după ce află un lucru, dar chiar şi până să aflu de profesionistul ăsta de golf, Quentin, mi-aduc aminte că-mi ziceam că, dacă El Blatch mi-ar fi jefuit vreodată casa şi aş fi aflat de asta după aia, m-aş fi considerat cel mai norocos prăpădit de pe lume dac-aş fi rămas în viaţă. Poţi să ţi-l imaginezi în dormitorul vreunei tipe, scotocindu-i prin cutia cu bijuuri, moment în care ea tuşeşte şi se întoarce rapid într-o parte? Pe mine mă ia cu răcori doar când mă gândesc la aşa ceva, jur pe numele maică-mii că asta se-ntâmplă.

Mi-a zis că a şi omorât oameni. Oameni care l-au sictirit. Cel puţin, aşa spunea el. Şi l-am crezut. Fără doar şi poate că arăta ca unul care nu s-ar da în lături să omoare pe cineva. Era tare încordat individul ăsta! Ca un pistol cu cuiul percutor retezat. Am cunoscut un tip care avea un pistol special Smith and Wesson din dotarea poliţiei, cu cuiul percutor retezat. Nu era bun de nimic, doar, eventual, ca subiect de pălăvrăgeală. Era atât de sensibil acel pistol, încât dacă băiatul ăsta, Johnny Callahan îl chema, şi-ar fi dat pick-upul la maximum şi ar fi pus arma pe unul dintre difuzoare, aceasta s-ar fi descărcat. Aşa era El Blatch. Nu pot să-l descriu mai bine. Nu m-am îndoit niciodată că a făcut de petrecanie la câţiva oameni.

Aşa că într-o noapte, doar ca să zic şi eu ceva, l-am întrebat: „Pe cine-ai omorât?" Mai mult în glumă, ştii. Iar tipul râde şi spune: „E un fraier care face puşcărie în Maine pentru oamenii ăştia doi pe care i-am omorât. Era

un şmecher şi nevasta papagalului care e la pârnaie. Eu m-am furişat în casa lor şi individul a început să mă sictirească".

Nu-mi amintesc dacă mi-a spus vreodată cum o chema pe femeie, a continuat Tommy. Poate că mi-a spus. Dar în New England, numele Dufresne e ca Smith sau Jones în restul ţării, pentru că sunt foarte mulţi franţuji pe-acolo. Dufresne, Lavesque, Ouelette, Poulin, cine poa' să ţină minte numele franţujilor? Dar mi-a zis cum îl chema pe tip. A zis că tipul era Glenn Quentin şi că era un nemernic, un bogătan nemernic, un profesionist de golf. Mi-a zis că s-a gândit că poate tipul o avea ceva bani prin casă, poate vreo cinci mii de dolari. Asta însemna o groază de bani pe-atunci, mi-a spus. Aşa că l-am întrebat: „Păi când s-a-ntâmplat asta?" Iar el zice: „După război. Imediat după război".

Aşa că s-a dus în casă, ca să-şi facă treaba, iar ăia doi s-au trezit şi tipul i-a făcut necazuri. Aşa mi-a zis *El Blatch. Eu* spun că poate tipul doar începuse să sforăie. În tot cazul, El Blatch mi-a zis că Glenn Quentin era în culcuş cu nevasta unui mare şmecher de avocat şi că pe avocatul ăla l-au trimis la Închisoarea de Stat Shawshank. După care a râs în hohote. Sfinte Dumnezeule, n-am fost niciodată mai bucuros de ceva ca atunci când mi-am obţinut actele de plecare din locul ăla.

Cred că-nţelegeţi acum de ce Andy a simţit că i se clatină pământul sub picioare când Tommy i-a spus povestea asta şi de ce a ţinut să-l vadă de îndată pe directorul închisorii. Elwood Blatch ispăşea o pedeapsă de şase până la doisprezece ani când Tommy îl cunoscuse în urmă cu patru ani. Când Andy a auzit de toate astea, în 1963, se poate să fi fost aproape de eliberare... sau deja

ieşit din puşcărie. Aşa că astea erau cele două capete ale frigăruii pe care se perpelea Andy: pe de o parte, ideea că Blatch ar mai putea fi în puşcărie, iar pe de alta, posibilitatea foarte reală ca el să fi scăpat în libertate.

Erau şi unele inconsecvenţe în povestea lui Tommy, dar oare viaţa reală e scutită de aşa ceva? Blatch i-a spus lui Tommy că omul care a fost băgat la pârnaie era un şmecher de avocat, iar Andy era bancher, dar astea-s două profesii pe care oamenii lipsiţi de o educaţie potrivită le pot confunda uşor. Şi să nu uităm că trecuseră doisprezece ani între momentul în care Blatch citise tăieturile din ziare cu privire la proces şi cel în care i-a relatat evenimentele lui Tommy Williams. Tot aşa, el i-a spus lui Tommy că a luat peste o mie de dolari dintr-un geamantan aflat în debaraua lui Quentin, dar poliţiştii au declarat la procesul lui Andy că nu găsiseră urme de jaf. În privinţa asta, am câteva idei. Mai întâi, dacă hoţul ia banii, iar cel căruia i-au aparţinut e mort, de unde să ştie ei că s-a furat ceva, decât dacă apare altcineva care să declare că banii fuseseră acolo, nu? În al doilea rând, cine poate să bage mâna-n foc că Blatch n-a minţit în legătură cu banii? Poate că n-a vrut să admită că ucisese doi oameni pe nimic. În al treilea rând, poate că urme de jaf fuseseră, dar poliţiştii fie le trecuseră cu vederea — poliţaii pot să fie destul de bătuţi în cap —, sau le ascunseseră în mod intenţionat ca să nu-i strice procurorului cazul. Ţineţi minte că ăla candida pentru o funcţie publică şi avea nevoie de condamnări. Un caz nerezolvat de jaf şi crimă nu i-ar fi făcut niciun bine.

Dar dintre cele trei variante, a doua îmi place cel mai mult. Am cunoscut câţiva inşi ca Elwood Blatch în timpul petrecut la Shawshank — gata oricând să apese pe

trăgaci, cu ochii răvăşiţi de nebunie. Asemenea indivizi ar vrea ca tu să-ţi închipui că, la fiecare lovitură pe care-au dat-o, s-au ales cu echivalentul unui Hope Diamond[8], chiar dacă au fost prinşi cu vreo imitaţie de Timex de doi bani şi cu nouă dolari asupra lor, la spargerea pentru care făceau puşcărie.

Şi mai era un lucru la povestea lui Tommy care l-a convins pe Andy dincolo de orice îndoială. Blatch nu-l jefuise pe Quentin la întâmplare. Îi zisese „un bogătan nemernic" şi *ştiuse* că e un jucător profesionist de golf. Ei bine, deja de vreo doi ani, Andy şi soţia lui obişnuiau să se ducă la acel country club pentru cină şi câte-un pahar o dată sau de două ori pe săptămână, iar după ce aflase de aventura nevesti-sii, Andy băuse acolo cantităţi considerabile de alcool. Clubul acela era dotat cu un debarcader de agrement şi, pentru un timp, în 1947, a lucrat acolo un mecanic care se ocupa de întreţinerea ambarcaţiunilor, care se potrivea descrierii lui Elwood Blatch făcute de Tommy. Un tip înalt şi solid, aproape în întregime chel, cu ochi verzi înfundaţi în orbite. Avea un fel neplăcut de a se uita la tine, de parcă te-ar fi cântărit din priviri. N-a lucrat acolo mult, zicea Andy. Ori a plecat el, ori Briggs, tipul care se ocupa de debarcader, l-a concediat. Dar era un individ greu de uitat. Avea o înfăţişare prea izbitoare pentru asta.

Aşadar, Andy s-a dus să discute cu directorul Norton într-o zi ploioasă, cu vânt, cu nori mari şi cenuşii, străbătând cu iuţeală cerul pe deasupra zidurilor cenuşii, o zi când ultimele urme de zăpadă începeau să se topească,

8 Celebru diamant de 45,52 carate, găzduit actualmente la Muzeul Smithsonian din Washington.

lăsând vederii petice lipsite de viaţă, din iarba anului trecut pe câmpurile din afara închisorii.

Directorul avea un cabinet spaţios în Corpul Administrativ şi, în spatele biroului se afla o uşă de legătură cu cabinetul directorului adjunct. În ziua aceea, adjunctul lipsea, dar acolo se afla unul din puşcăriaşii cu privilegii. Era un tip semiinvalid, al cărui nume adevărat l-am uitat; toţi puşcăriaşii, inclusiv eu, îl numeau Chester, după ajutorul şerifului Dillon[9]. Chester avea sarcina să ude plantele şi să ceruiască podeaua. Bănuiala mea e că în ziua aceea plantele s-au ofilit de sete şi că singura ceruire a făcut-o urechea murdară a lui Chester, lipită de gaura cheii de la uşa de legătură dintre cabinete. A auzit uşa de intrare în cabinetul directorului deschizându-se şi închizându-se şi apoi pe Norton zicând: „Bună dimineaţa, Dufresne, cu ce-ţi pot fi de folos?" „Domnule director", a început Andy şi bătrânul Chester ne-a mărturisit că recunoscuse cu greu vocea lui Andy, atât era de schimbată. „Domnule director... e ceva... mi s-a întâmplat ceva care... care e... atât de... că nici nu ştiu de unde să-ncep."

„Păi, ce-ar fi să începi cu începutul?" a spus directorul, probabil cu cea mai mieroasă voce cu care ne zicea să-mergem-cu-toţii-la-psalmul-douăzeci-şi-trei-şi-să-citim-la-unison. „De regulă, e cea mai bună metodă."

Iar Andy s-a conformat. A început prin a-i reaminti lui Norton detaliile crimei pentru care fusese condamnat la închisoare. Apoi i-a relatat cu exactitate cele povestite de Tommy Williams. I-a dat totodată şi numele lui Tommy, lucru pe care l-aţi putea considera nu foarte înţelept, în lumina evoluţiilor ulterioare, dar v-aş întreba ce altceva

9 Personaj fictiv care apare în programele de radio şi televiziune *Gunsmoke*, din perioada anilor cincizeci–şaizeci.

ar fi putut să facă, pentru a da mai multă credibilitate poveştii sale. Când a terminat, Norton n-a scos nicio vorbuliţă o vreme. Parcă-l văd, probabil înclinat în spate în fotoliul de sub tabloul guvernatorului Reed atârnat pe perete, cu degetele împreunate, buzele vineţii ţuguiate şi fruntea încreţită de nişte riduri orizontale adânci, până pe la jumătatea distanţei spre creştetul capului şi cu insigna lui de treizeci de ani licărind blând.

— Mda, a spus el în cele din urmă. E cea mai năstruşnică poveste pe care-am auzit-o vreodată. Dar o să-ţi spun ce mă surprinde cel mai mult, Dufresne.

— Ce anume, domnu' director?

— Faptul că te-ai lăsat convins de ea.

— Domnule director, nu pricep ce vreţi să spuneţi.

Iar Chester ne-a spus că Andy Dufresne, cel care-l îngenunchease pe Byron Hadley pe acoperişul atelierului cu treisprezece ani în urmă, abia dacă reuşea să lege două vorbe.

— Păi, simplu, a spus Norton. Pentru mine, e evident că acest tânăr, Williams, e impresionat de tine. La drept vorbind, chiar fermecat de tine. A auzit povestea ta nefericită şi e cât se poate de firesc să vrea să... îţi ridice moralul, să spunem. Cât se poate de firesc. E tânăr şi nu grozav de deştept. Nu mă surprinde că nu şi-a dat seama în ce stare o să te aducă. Acum, ce-aş sugera eu ar fi...

— Nu credeţi că m-am gândit la asta? a întrebat Andy. Dar eu nu i-am spus niciodată lui Tommy de omul care lucra la debarcader. N-am spus niciodată *nimănui* asta — nici nu mi-a trecut vreo clipă prin minte! Dar descrierea făcută de Tommy colegului său de celulă şi omul ăla... sunt *identice*!

— Ei bine, e foarte posibil să te laşi furat de o anume percepţie selectivă, a spus Norton cu un chicotit. Expresii

ca acestea — percepţie selectivă — fac parte din cultura obligatorie pentru oamenii care lucrează în penologie şi în domeniul corecţional, iar aceştia le folosesc în toate ocaziile.

— Nu aşa stau lucrurile, domnule director.

— Asta e perspectiva ta, a replicat Norton, dar ea diferă de a mea. Şi să nu uităm că eu nu am la dispoziţie decât afirmaţia ta că un astfel de om ar fi lucrat pe atunci la Falmouth Hills Country Club.

— Nu, domnule director, a intervenit din nou Andy. Nu, nu-i adevărat. Pentru că...

— În orice caz, i-a retezat-o Norton, vorbind relaxat şi cu putere, hai să privim problema pe la celălalt capăt al telescopului, bine? Să presupunem — doar să presupunem — că într-adevăr a existat un ins pe nume Elwood Blotch.

— Blatch, l-a corectat iritat Andy.

— Blatch, fie şi-aşa. Şi să mai zicem că *a stat* în aceeaşi celulă cu Thomas Williams la Rhode Island. Sunt şanse cât se poate de mari ca el să fi fost eliberat deja. *Excelent.* Păi, noi nu ştim nici măcar ce perioadă a petrecut în detenţie înainte să ajungă coleg de celulă cu Williams, nu? Doar că executa o pedeapsă de şase până la doisprezece ani.

— Nu. Nu ştim cât stătuse închis. Dar Tommy zicea că era un actor prost, un indisciplinat. Aşa că sunt şanse ca el să se mai afle în puşcărie. Şi chiar dac-a fost eliberat, la închisoare ar trebui să aibă ultima lui adresă, numele rudelor...

— Şi ambele amănunte ar fi aproape cu certitudine nişte drumuri înfundate.

Andy a rămas tăcut un moment, după care a izbucnit.

— Dar e o *şansă*, nu?

— Da, fireşte că e. Aşadar, pentru o clipă, Dufresne, să presupunem că Blatch există şi că el se mai află întemniţat la Penitenciarul de Stat din Rhode Island. Acum, ce crezi c-o să zică el dacă noi o să punem pe tapet această situaţie nasoală? O să cadă în genunchi şi, cu ochii daţi peste cap, o să zică: „Eu am făcut-o! Eu am făcut-o! Vă rog să adăugaţi şi o condamnare pe viaţă la pedepsele mele!"?

— Cum puteţi să fiţi atât de obtuz? a spus Andy, cu un glas atât de scăzut, încât Chester abia a auzit. Dar l-a auzit foarte bine pe director.

— Cum? Cum mi-ai zis?

— *Obtuz,* a ţipat Andy. O faceţi intenţionat?

— Dufresne, mi-ai răpit cinci minute — nu, chiar şapte — din timpul meu preţios, tocmai azi, când aveam un program foarte încărcat. Aşa încât cred că o să declarăm închisă această întrevedere şi...

— Cei de la club vor fi păstrat toate fişele de pontaj vechi, nu vă daţi seama? a strigat Andy. Aşa cum au păstrat formularele de impozitare, formularele W-2 şi cele cu contribuţiile la şomaj, toate cu nume trecute pe ele! Ar putea fi acolo şi acum angajaţi care erau şi pe atunci, poate chiar Briggs! Au trecut cincisprezece ani, nu o veşnicie! Or să-şi amintească de el! *Or să-şi amintească de Blatch.* Dacă Tommy o să ajungă să declare ce i-a spus Blatch, iar Briggs să confirme că Blatch se afla pe atunci acolo, *angajat* chiar al clubului, aş putea obţine un nou proces! Aş putea...

— Gardian! *Gardian!* Ia-l de-aici pe omul ăsta!

— Dar de ce nu-nţelegeţi! a spus Andy, iar Chester mi-a povestit că în acel moment aproape că ţipa. E viaţa mea,

şansa mea să scap de-aici, nu pricepeţi? Şi nu vreţi să daţi un singur telefon interurban ca măcar să verificaţi povestea lui Tommy? Uite, plătesc eu telefonul! Plătesc...

Pe urmă s-a auzit o vânzoleală, căci gardienii veniseră şi-ncepuseră să-l târască afară.

— La carceră, a spus sec directorul Norton. Probabil că-şi pipăia insigna aniversară de la piept, în timp ce-o spunea. Pâine şi apă.

Aşa încât l-au scos târâş de-acolo pe Andy care, îşi pierduse complet stăpânirea de sine şi continua să ţipe la director; Chester mi-a zis că puteai să-l auzi şi după ce uşa s-a închis. *„E viaţa mea! E viaţa mea, nu pricepeţi că e viaţa mea?"*

Douăzeci de zile în trenul de grâne cu frâne a petrecut Andy la carceră. A fost a doua perioadă petrecută de el la carceră, iar cearta lui cu Norton a însemnat prima lui bilă neagră la dosar, de când s-a alăturat micii şi fericitei noastre familii.

Şi pentru că tot am ajuns la acest subiect, să vă spun câte ceva despre carcera de la Shawshank. E ca un fel de întoarcere în timp la acele zile crâncene de pionierat, de la începutul şi mijlocul secolului al XVIII-lea în Maine. În zilele acelea, nimeni nu-şi irosea timpul cu chestii precum „penologie", „reabilitare" sau „percepţie selectivă". În zilele acelea, erai tratat în termeni absoluţi de alb şi negru. Ori erai vinovat, ori nevinovat. Dacă erai vinovat, erai ori spânzurat, ori aruncat în puşcărie. Iar dacă erai condamnat la puşcărie, nu erai dus într-o instituţie. Nu, îţi săpai propria temniţă cu o cazma pusă la dispoziţie de Provincia Maine. Ţi-o săpai cât de largă şi de adâncă reuşeai în intervalul dintre răsăritul şi apusul soarelui. Pe urmă, îţi dădeau două piei de animal şi o găleată şi

coborai în groapa săpată. Odată ajuns jos, paznicul punea gratii la gura gropii, îţi arunca nişte grăunţe sau câte-o bucată de carne cu viermi, o dată sau de două ori pe săptămână, şi uneori mai primeai duminica seara câte-un polonic cu supă de orz. Te pişai în găleată şi ridicai aceeaşi găleată ca să primeşti apă când venea paznicul pe la şase dimineaţa. Când ploua, te foloseai de găleată ca să scoţi apa din celulă... asta dacă nu voiai să te îneci ca un şobolan într-un butoi cu apă de ploaie.

Nimeni nu petrecea prea mult timp „în groapă", cum era numită; treizeci de luni era un interval neobişnuit de lung şi, din câte am reuşit să-mi dau seama, cea mai lungă perioadă petrecută vreodată acolo după care un puşcăriaş chiar a ieşit viu a fost petrecută de aşa-numitul „Băiat din Durham", un psihopat de paisprezece ani, care-şi castrase un coleg de şcoală cu o bucată de metal ruginit. A stat acolo şapte ani, dar fireşte că a intrat acolo tânăr şi în putere.

Nu trebuie să uitaţi că pentru un delict mai grav decât un furtişag, o blasfemie, sau dacă uitai să-ţi pui batista în buzunar când ieşeai afară de sabat, erai spânzurat. Pentru delicte mărunte precum cele pomenite sau pentru altele asemănătoare, făceai trei, şase sau nouă luni la groapă şi ieşeai de-acolo alb ca varul, ferindu-te cu teamă de spaţiile larg deschise, pe jumătate orbit, cu dinţii mişcându-se în gingii, din cauza scorbutului şi cu picioarele mâncate de ciuperci parazitare. Vechea şi vesela Provincie Maine. Iu-hu-hu şi-o sticlă de rom!

Corpul cu carcere de la Shawshank nu era nici pe departe la fel de odios... cred. După părerea mea, experienţa umană este guvernată de trei grade principale: bine, rău şi groaznic. Şi pe măsură ce te cobori treptat în

întunericul tot mai adânc către groaznic, devine tot mai dificil să realizezi subdiviziuni.

Ca să ajungi la corpul cu carcere, coborai douăzeci şi trei de trepte până la subsol, unde singurul sunet pe care-l puteai auzi era un picurat de apă. Singura lumină era dată de un şir de becuri de şaizeci de waţi atârnate de tavan. Celulele aveau formă de butoiaş, ca acele seifuri îngropate în perete, pe care bogătanii şi le ascund uneori în spatele câte unui tablou. Ca la un seif, uşile rotunde aveau balamale şi erau compacte, în loc să fie din gratii. Primeai aer ventilat de deasupra, dar niciun fel de lumină, în afară de propriul tău bec de şaizeci de waţi,.care era stins de la un întrerupător general, fix la orele opt seara, cu o oră înainte să se dea stingerea în restul puşcăriei. Senzaţia era că, dacă voiai să exişti acolo jos, în întuneric, erai binevenit. Nu mulţi erau încântaţi de idee... dar după opt, fireşte, nu prea aveai de ales. Aveai un pat prins cu bolţuri de perete şi o toaletă fără scaun. Puteai să-ţi petreci timpul în trei feluri: să şezi, să te caci sau să dormi. O largă paletă de opţiuni. Douăzeci de zile acolo puteau ajunge să pară un an. Treizeci de zile păreau doi ani, iar patruzeci de zile, zece ani. Uneori puteai să auzi şobolanii în sistemul de ventilaţie. Într-o situaţie ca asta, subdiviziunile groaznicului tind să dispară.

Dacă poate fi spus ceva în favoarea carcerei e doar faptul că acolo ai răgazul ca să gândeşti. Andy a avut douăzeci de zile pentru gândit, în timp ce se delecta cu grânele şi frânele, iar când a ieşit de-acolo, a solicitat o nouă întrevedere cu directorul. Cererea i-a fost respinsă. O astfel de întrevedere, i-a spus directorul, ar fi fost „contraproductivă". Asta e încă una dintre expresiile alea pe

care trebuie să le stăpâneşti înainte de a lucra într-o închisoare sau o instituţie corecţională. Cu răbdare, Andy şi-a reînnoit cererea. A reînnoit-o iar. Apoi a reînnoit-o din nou. Se schimbase, Andy Dufresne. Dintr-odată, în timp ce primăvara lui 1963 înflorea în jurul nostru, i-au apărut riduri pe faţă şi şuviţe de păr cărunt în păr. I-a dispărut urma aceea de zâmbet, pe care gura lui părea s-o afişeze tot timpul. Ochii lui rămâneau fixaţi în gol mai des şi ajungi să ştii că, atunci când un om se uită în felul ăsta, socoteşte anii, lunile, săptămânile şi zilele petrecute acolo.

Şi-a reînnoit cererea iarăşi şi iarăşi. Era un om răbdător. Nu avea altceva decât timpul. Se făcuse vară. La Washington, preşedintele Kennedy promitea un nou asalt asupra sărăciei şi a inegalităţilor cu privire la drepturile civile, fără să ştie că mai avea doar o jumătate de an de trăit. La Liverpool, un grup muzical numit The Beatles apărea ca o forţă demnă de luat în seamă în muzica britanică, deşi cred că nimeni nu auzise încă de ei în Statele Unite. The Boston Red Sox, aflaţi încă la o distanţă de patru ani de ceea ce locuitorii din New England aveau să numească Miracolul din '67, se lăfăiau la subsolul Ligii Americane. Toate acele lucruri se petreceau în lumea cea largă, în care oamenii puteau să se plimbe liberi pe stradă.

Norton l-a primit spre sfârşitul lui iunie, iar această conversaţie mi-a fost relatată chiar de către Andy, după vreo şapte ani.

— Dacă vă temeţi de şantaj, nu trebuie să vă faceţi griji, i-a spus Andy cu glas scăzut. Credeţi că m-aş apuca să trăncănesc despre asta? Mi-aş tăia singur gâtul. Aş fi la fel de condamnabil ca...

— Destul, l-a întrerupt Norton. Avea faţa lungă şi rece ca o lespede funerară. S-a lăsat pe spate în fotoliul lui de director, până când ceafa lui aproape că atingea broderia pe care scria JUDECATA LUI VINE ŞI ÎNCĂ DEVREME.

— Dar...

— Să nu te mai prind că-mi vorbeşti vreodată de bani, a spus Norton. Nu în acest birou, nicăieri. Asta dacă nu vrei să vezi biblioteca aia transformată din nou în magazie şi debara pentru vopsele. Ai înţeles?

— Nu-ncercam decât să vă liniştesc temerile, atâta tot.

— Ei, păi când o să am nevoie de-un nemernic jalnic ca tine să-mi liniştească temerile, o să mă pensionez. Am acceptat această întrevedere pentru că am obosit să fiu bătut la cap, Dufresne. Vreau ca toată povestea să înceteze. Dacă tu vrei să înghiţi această gogoaşă, n-ai decât. Dar nu încerca să mă faci şi pe mine părtaş. Dacă mi-aş pune mintea, aş auzi poveşti demente ca a ta de două ori pe săptămână. Toţi păcătoşii din puşcăria asta m-ar folosi ca batistă de şters lacrimile. Aveam mai mult respect pentru tine. Dar ăsta e sfârşitul. Sfârşitul. Ne-am înţeles?

— Da, a răspuns Andy. Dar să ştiţi c-o să-mi angajez un avocat.

— De ce, pentru numele lui Dumnezeu?

— Cred că putem să reconstituim toată tărăşenia, a spus Andy. Cu Tommy Williams şi cu mărturia mea, apoi cu mărturiile coroborative de la dosar şi ale angajaţilor de la country club, cred că putem face reconstituirea.

— Tommy Williams nu mai face parte dintre puşcăriaşii acestei instituţii.

— *Cum?*

— A fost transferat.

— *Unde*-a fost transferat?

— La Cashman.

La asta, Andy a rămas tăcut. Era un om inteligent, dar trebuia să fii extraordinar de prost ca să nu sesizezi că se picase la o anumită înţelegere în acest caz. Cashman era o închisoare de minimă securitate situată departe, în nord, în Aroostook County. Cei aflaţi în detenţie acolo aveau de cules o groază de cartofi, iar asta e muncă grea, însă sunt plătiţi rezonabil pentru truda lor şi pot să participe la cursuri la CVI, un institut vocaţional-tehnic destul de onorabil, dacă doresc asta. Mai important pentru un tip ca Tommy, care avea o nevastă tânără şi un copil, Cashman avea un program de permisii... ceea ce însemna şansa de a duce o viaţă de om normal, cel puţin în weekenduri. O şansă să construiască un aeroplan de jucărie împreună cu fiul lui, să facă amor cu nevasta, poate chiar să meargă la picnic.

Fără doar şi poate că Norton îl ademenise pe Tommy cu toate aceste perspective cu o singură condiţie: să nu mai rostească niciun cuvinţel despre Elwood Blatch, nici acum şi niciodată. Altfel o să ajungi să ai zile grele la Thomaston, pe pitorescul Route 1, alături de nişte indivizi cu adevărat duri, şi în loc să faci sex cu nevasta, o s-o arzi cu vreun poponaut bătrân.

— Dar de ce? a spus Andy. De ce să...

— Ca o favoare pentru tine, i-a răspuns Norton calm. Am verificat la Rhode Island. Au avut într-adevăr un deţinut pe nume Elwood Blatch. A fost eliberat condiţionat provizoriu, încă unul din programele alea liberale nebuneşti, prin care criminalii sunt lăsaţi să circule în voie pe străzi. De atunci, a dispărut.

— Directorul de acolo... e cumva prieten cu dumneavoastră? a întrebat Andy.

Sam Norton l-a privit pe Andy cu un zâmbet rece ca gheaţa.

— Ne cunoaştem, a spus el.

— *De ce?* a repetat Andy. Puteţi să-mi spuneţi de ce aţi făcut-o? Ştiaţi că n-o să vorbesc despre... despre orice aţi fi făcut. Ştiaţi asta. Atunci, *de ce?*

— Pentru că oamenii ca tine îmi fac greaţă, a spus apăsat Norton. Îmi place să te ştiu acolo unde te afli, domnule Dufresne, şi atâta timp cât voi fi directorul închisorii Shawshank, vei rămâne aici. Vezi tu, ajunseseşi să crezi că eşti mai bun decât oricine altcineva. Mă pricep să desluşesc asta foarte bine pe faţa unui om. Am citit-o pe a ta de prima oară când am intrat în bibliotecă. Era ca şi cum era scris pe fruntea ta cu litere majuscule. Iar privirea aceea a dispărut acum, lucru care-mi place foarte mult. Nu e vorba de faptul că eşti un vas util, să nu crezi asta. Dar oamenii ca tine trebuie să înveţe ce e umilinţa. Păi tu ajunseseşi să umbli prin curtea aia de sport ca şi cum te-ai fi aflat într-un living-room, la unul din acele cocktailuri, unde păcătoşii se preumblă râvnind la nevestele şi soţii altora şi îmbătându-se ca porcii. Dar tu nu mai umbli cum umblai altădată. Şi-o să te urmăresc ca să văd dac-o să începi din nou să umbli în felul ăla. În anii care urmează, o să te urmăresc cu cea mai mare plăcere. Acum ieşi dracului de-aici.

— În regulă. Dar toate activităţile extracuriculare încetează în acest moment, Norton. Consilierea investiţională, escrocheriile, sugestiile de evitare a impozitării. Totul încetează. Angajează-i pe-ăia de la H&R Block să te înveţe cum să-ţi declari veniturile.

Directorul Norton s-a înroşit la faţă ca sfecla... şi apoi brusc toată culoarea i-a dispărut de pe faţă.

— Pentru asta o să te-ntorci la carceră. Treizeci de zile. Pâine şi apă. Încă o bilă neagră la dosar. Şi cât stai acolo, gândeşte-te la lucrul următor: dacă *ceva* din ceea ce a funcţionat până acum trebuie să se oprească, biblioteca va fi aceea. Voi avea grijă personal ca ea să revină la starea în care se afla înainte să vii tu aici. Şi o să-ţi fac viaţa... foarte grea. Foarte dificilă. O să ai cea mai grea detenţie posibilă. Pentru început, o să rămâi fără Hiltonul ăla cu un singur pat din Blocul de Celule nr. 5, o să rămâi şi fără pietrele alea de pe pervazul ferestrei şi-o să pierzi şi orice formă de protecţie pe care ţi-au acordat-o gardienii faţă de sodomiţi. Vei... pierde totul. Clar?

Cred că a fost îndeajuns de clar.

Timpul a continuat să curgă — cel mai vechi truc din lume, şi poate singurul care e cu adevărat magic. Dar Andy Dufresne s-a schimbat. A devenit mai dur. Ăsta-i singurul fel în care pot să descriu ce s-a întâmplat. A continuat să-i facă treburile murdare ale directorului Norton şi a continuat să se ocupe de bibliotecă, aşa încât pe din afară lucrurile păreau neschimbate. A continuat să-şi bea păhărelele aniversare şi pe cele din timpul sărbătorilor de iarnă; a continuat să împartă celorlalţi ce rămânea în sticle. Din când în când, îi făceam rost de cârpele lui de lustruit pietrele, iar în 1967 i-am adus un ciocănel nou — cel pe care i-l vândusem cu nouăsprezece ani în urmă se uzase complet, după cum v-am spus. *Nouăsprezece ani!* Când pronunţi cuvintele astea, ai senzaţia că descui zăvorul unei uşi de cavou. Ciocănelul de geolog, care costase la început zece dolari, ajunsese în 1967 la douăzeci şi doi de dolari. Andy şi cu mine zâmbeam cu tristeţe când discutam despre asta.

Andy a continuat să modeleze şi să lustruiască pietrele găsite în curtea de sport, dar între timp curtea se micşorase. Jumătate din suprafaţa existentă în 1950 fusese asfaltată în 1962. Cu toate astea, cred că găsea destule ca să-şi facă de lucru. Când termina de lucrat o piatră, o aşeza cu grijă pe pervazul ferestrei, care era orientată spre est. Mi-a spus că-i plăcea să se uite la ele în soare, la fragmentele din planetă, pe care le culesese din ţărână şi le modelase. Şisturi, cuarţuri, graniturí. Figurine caraghioase din mică, lipite cu clei de aeroplan. Diferite conglomerate sedimentare, care erau lustruite şi tăiate în aşa manieră, încât puteai să-ţi dai seama de ce Andy le numea „sandviciuri milenare" — se vedeau straturile de materiale diferite care se acumulaseră pe perioade de decenii şi secole.

Din când în când, Andy dăruia din pietricelele şi sculpturile sale în piatră, ca să facă loc celor noi. Mie mi-a dat cele mai multe, cred — punând la socoteală şi pietrele care semănau cu nişte butoni de cămaşă, aveam cinci. Era una dintre figurinele din mică despre care v-am vorbit, prelucrată minuţios ca să arate ca un aruncător de suliţă, şi două conglomerate sedimentare, toate nivelurile fiind vizibile în secţiunea transversală fin lustruită. Încă le mai am şi când şi când îmi place să le privesc, gândindu-mă la ce poate să facă un om, dacă are la dispoziţie timp şi voinţă să-l folosească, picătură cu picătură.

Aşadar, cel puţin la exterior, lucrurile păreau neschimbate. Dacă Norton dorise să-l distrugă pe Andy atât de rău precum spusese, ar fi trebuit să privească sub învelişul exterior, ca să observe schimbarea. Dar dacă *ar fi* văzut cât de mult se schimbase Andy, cred că Norton ar

fi fost foarte mulţumit de cei patru ani care au urmat ciocnirii sale cu Andy.

Îi reproşase lui Andy că se plimba prin curtea de sport de parc-ar fi luat parte la un cocktail party. Eu nu m-aş fi exprimat la fel, dar ştiu ce-a vrut să spună. Are legătură cu ce spuneam mai demult despre felul cum Andy îşi poartă libertatea ca pe o haină invizibilă, despre faptul că nu a căpătat niciodată o mentalitate de puşcăriaş. Ochii lui n-au fost umbriţi niciodată de acea privire întunecată. N-a ajuns niciodată să se molipsească de mersul pe care-l au cei din puşcărie, când ziua s-a terminat şi se întorc în celulă pentru o nouă noapte nesfârşită — mersul acela ca de suferinzi de platfus, cu umerii gârboviţi. Andy păşea cu umerii drepţi şi mereu avea pasul uşor, de-ai fi zis că se ducea acasă, unde-l aşteptau o masă gustoasă şi o nevastă vrednică, în loc de un ghiveci de legume terciuite, un piure de cartofi cu cocoloaşe şi o felie-două din chestia aia grasă şi plină de zgârciuri, pe care majoritatea puşcăriaşilor o numesc „carne misterioasă"... asta şi un afiş cu Raquel Welch pe perete.

Dar în acei patru ani, cu toate că n-a devenit *întocmai* celorlalţi, a devenit taciturn, introspectiv şi posomorât. Şi cine-ar fi putut să-i reproşeze ceva? Aşa încât, poate că directorul Norton o fi fost mulţumit... cel puţin pentru o vreme.

Dispoziţia lui sumbră s-a întrerupt cam în perioada campionatului de baseball World Series, din 1967. A fost un an de vis, anul în care cei de la Red Sox au câştigat campionatul, în loc să se plaseze pe locul nouă, cum preziseseră pariorii din Las Vegas. Atunci când s-a întâmplat — când au câştigat campionatul Ligii Americane —,

întreaga închisoare a fost cuprinsă de un soi de exuberanţă. Plutea în aer sentimentul caraghios că dacă Dead Sox[10] au putut să revină la viaţă, atunci probabil că *oricine* ar putea s-o facă. Nu pot să explic acest simţământ acum, aşa cum presupun că un fost Beatlemaniac n-ar putea să explice nebunia de-atunci. Dar a fost ceva real. Toate aparatele de radio din zonă erau acordate pe relatările meciurilor, în perioada când cei de la Red Sox îşi continuau marşul triumfal. S-a aşternut tristeţea când Sox au pierdut două meciuri la Cleveland aproape de final şi o bucurie fără margini când Rico Petrocelli a reuşit mingea care a limpezit apele. Pe urmă, a fost tristeţea care a venit când Lonborg a fost înfrânt în al şaptelea joc din World Series, ca să pună capăt visului pe cale să se împlinească. Probabil că nemernicul de Norton a fost deosebit de încântat. I-ar fi plăcut ca puşcăriaşii lui să poarte veşminte din pânză de sac şi cenuşă în cap.

Dar Andy nu s-a mai rostogolit înapoi în tristeţe. Nu era aşa de pasionat de jocul de baseball, şi poate că ăsta a fost motivul. Cu toate acestea, părea să fi prins curentul de bună dispoziţie, iar pentru el acesta nu s-a diminuat după ultimul joc din World Series. Îşi scosese din dulap haina aceea invizibilă şi o îmbrăcase din nou.

Îmi amintesc de o zi senină de toamnă, aproape de sfârşitul lunii octombrie, la vreo două săptămâni după ce s-a terminat World Series. Trebuie să fi fost într-o duminică, căci curtea de sport era plină de oameni care făceau mişcarea de la finele săptămânii — aruncându-şi discuri Frisbee sau câte-o minge de fotbal, ocupându-se cu micile trocuri pe care le-aveau de făcut. Alţii se aflau la masa

10 Joc de cuvinte: *Red Sox* = Şosete roşii; *Dead Sox* = Şosete moarte.

lungă din Holul pentru Vizitatori, sub privirile vigilente ale gaborilor, discutând cu rudele, fumând câte-o ţigară, spunând minciuni sincere, primindu-şi pachetele atent controlate. Andy stătea pe vine, în stil indian, rezemat de zid, ciocnind uşor între ele două pietre mici, cu faţa întoarsă către soare. Era surprinzător de cald soarele ăla, pentru o zi de toamnă atât de târzie.

— Salut, Red, m-a strigat el. Vino aici şi şezi o ţără.

M-am dus.

— Vrei asta? m-a întrebat şi mi-a dat unul dintre acele „sandviciuri milenare" atent lustruite despre care tocmai v-am povestit.

— Sigur c-o vreau, am spus. E foarte frumoasă. Mulţumesc.

A ridicat din umeri şi a schimbat subiectul.

— La anul te aşteaptă marea aniversare.

Am încuviinţat din cap. Anul următor aveam să împlinesc treizeci de ani de puşcărie. Şaizeci la sută din viaţă o petrecusem la Închisoarea de Stat Shawshank.

— Crezi c-o să ieşi vreodată de-aici?

— Bineînţeles. Când o să am o barbă lungă şi albă, iar la mansardă o să-mi mai rămână doar vreo trei pietricele care să se rostogolească de colo-colo.

A zâmbit uşor şi şi-a întors din nou faţa către soare, cu ochii închişi.

— Mă face să mă simt bine.

— Cred că ai mereu senzaţia asta plăcută când ştii că blestemata de iarnă e aproape călare pe tine.

A dat din cap aprobativ şi, o vreme, am tăcut amândoi.

— Când o să ies de-aici, a spus în cele din urmă Andy, o să mă duc într-un loc unde e cald tot timpul. Vorbea

cu o siguranţă atât de liniştită, încât ai fi zis că mai avea doar o lună-două până la eliberare. Ştii unde-o să mă duc, Red?

— Habar n-am.

— Zihuatanejo, a spus, rostind numele localităţii ca pe-o melodie. În Mexic. E o localitate mică, la vreo treizeci de kilometri de Playa Azul şi de Autostrada 37 din Mexic. E la o sută şaizeci de kilometri nord-vest de Acapulco, pe ţărmul Oceanului Pacific. Ştii ce spun mexicanii despre Pacific?

I-am spus că nu ştiu.

— Spun că n-are memorie. Şi ăla e locul unde vreau să-mi sfârşesc viaţa, Red. Într-un loc cald, lipsit de memorie.

În timp ce vorbea, culesese de pe jos un pumn de pietricele; acum le arunca, una câte una, şi le privea cum ricoşau şi se rostogoleau pe terenul de baseball, pe care în scurt timp avea să se aştearnă o plapumă groasă de zăpadă.

— Zihuatanejo. Acolo o să am un mic hotel. Şase cabane de-a lungul plajei şi alte şase ceva mai în spate, cu ieşire la autostradă. O să angajez un om care să-mi ducă vizitatorii în larg, la pescuit. Cel care o să prindă cel mai mare peşte-sabie din sezon o să primească un trofeu, iar poza lui va fi afişată în lobby. N-o să fie un loc pentru familişti. O să fie un loc pentru oamenii aflaţi în luna de miere... de prima sau de a doua varietate.

— Şi de unde-o să obţii banii ca să cumperi locul ăsta fabulos? l-am întrebat. Din contul de economii?

S-a uitat la mine şi-a zâmbit.

— Nu eşti aşa de departe de adevăr, a spus. Uneori, mă surprinzi, Red.

— Despre ce vorbeşti?

— Când vine vorba de necazuri, pe lumea asta există de fapt doar două tipuri de oameni, a spus Andy, scăpărând un băţ de chibrit între palme şi aprinzându-şi o ţigară. Să zicem c-ar fi o casă plină cu picturi şi sculpturi rare şi antichităţi de mare valoare. Şi să mai presupunem că proprietarul acelei case aude că un uragan-monstru se îndreaptă chiar către el. Unul dintre cele două tipuri de oameni speră că o să fie bine. Uraganul o să-şi schimbe cursul, îşi zice el. Niciun uragan întreg la minte n-ar îndrăzni vreodată să-mi distrugă Rembrandt-urile, cele două Degas-uri sau tablourile de Grant Wood şi Benton. Mai mult de-atât, Dumnezeu n-ar îngădui una ca asta. Şi, dacă totuşi se întâmplă ce-i mai rău, sunt asigurate. Ăsta e un tip de om. Celălalt o să presupună că uraganul o să treacă exact prin mijlocul casei sale. Dacă meteorologii anunţă că uraganul tocmai şi-a schimbat cursul, individul ăsta o să presupună că o să revină la cursul iniţial, tocmai ca să-i radă casa de pe faţa pământului. Acest al doilea tip de om ştie că nu e rău să speri că va fi bine dacă eşti pregătit pentru ce e mai rău.

Mi-am aprins şi eu o ţigară.

— Vrei să spui că eşti pregătit pentru o astfel de eventualitate?

— Da. M-am pregătit pentru *uragan*. Am ştiut că o să fie rău. N-am avut prea mult timp la dispoziţie, dar în timpul pe care l-am avut, am acţionat. Aveam un prieten — aş zice că singurul care mi-a rămas alături — care lucra la o firmă de investiţii din Portland. A murit în urmă cu şase ani.

— Îmi pare rău s-aud.

— Da. Andy îşi mişcă fundul din loc. Linda şi cu mine aveam cam paisprezece mii de dolari. Nu cine ştie ce, dar,

la naiba, eram tineri. Aveam toată viaţa în faţa noastră. A făcut o mică grimasă, apoi a râs. Când situaţia a devenit albastră, am început să-mi adăpostesc Rembrandt-urile din calea uraganului. Mi-am vândut acţiunile şi mi-am plătit impozitul pe profitul de capital ca un băieţel cuminte. Am declarat totul. N-am făcut nicio şmecherie.

— Şi nu ţi-au pus sechestru pe moştenire?

— Am fost acuzat de crimă, Red, nu mort! Nu poţi să sechestrezi averea unui om nevinovat, slavă Domnului. Şi a trecut un timp până când au îndrăznit să mă acuze de crimă. Jim — prietenul meu — şi cu mine am avut la dispoziţie ceva timp. A fost o lovitură grea pentru mine, să renunţ aşa la tot. Mi-am cam julit nasul. Dar, în acel moment, aveam griji mai mari pe cap decât o mică julitură la bursă.

— Da, aş zice că aveai.

— Dar când am ajuns la Shawshank, totul era în siguranţă. Şi la fel e şi acum. Dincolo de aceste ziduri, Red, există un om pe care nimeni nu l-a văzut la faţă. Are carnet de Asigurări Sociale şi permis de conducere în statul Maine. Are certificat de naştere. Îl cheamă Peter Stevens. Un nume drăguţ, care nu bate la ochi, nu?

— Cine e? am întrebat. Credeam că ştiu ce avea să-mi spună, dar nu puteam să cred.

— Eu.

— Doar n-ai să-mi spui acum că ai avut timp să-ţi aranjezi o identitate falsă în timp ce ăia puseseră copoii pe tine, am spus, sau că ai terminat treaba în timp ce erai judecat pentru...

— Nu, n-am să-ţi spun una ca asta. Prietenul meu, Jim, a fost cel care a aranjat chestia cu identitatea falsă. A început să lucreze după ce mi-a fost respins apelul, iar

piesele principale ale identificării erau în mâinile lui, în primăvara lui 1950.

— Trebuie să fi fost un prieten foarte apropiat, am spus. Nu eram sigur cât anume credeam din toate astea — puţin, mult sau deloc. Dar ziua era caldă, soarele strălucea pe cer, iar povestea era cât se poate de reuşită. Toate treburile astea sunt sută la sută ilegale, să pui la cale o identitate falsă în felul ăsta.

— Era un prieten apropiat, a spus Andy. Am fost la război împreună. În Franţa, în Germania, în ţările ocupate. A fost un prieten foarte bun. Ştia că e ceva ilegal, dar mai ştia şi că în ţara asta să pui la cale o identitate falsă e foarte simplu şi lipsit de riscuri. Mi-a luat banii — banii cu toate impozitele plătite, astfel încât fiscul să nu devină prea interesat de ei — şi i-a investit în numele lui Peter Stevens. A făcut asta în 1950 şi 1951. Astăzi, sumele se ridică la trei sute şaptezeci de mii de dolari, plus ceva mărunţiş.

Cred că falca de jos a scos o mică bufnitură când mi s-a lovit de piept, fiindcă l-am văzut zâmbind.

— Gândeşte-te la toate chestiile în care oamenii şi-ar fi dorit să investească în anii 1950 şi două–trei dintre ele vor fi lucruri în care a investit Peter Stevens. Dacă n-aş fi ajuns aici, probabil că în momentul ăsta aş fi valorat şapte-opt milioane de dolari. Aş fi avut un Rolls... şi probabil un ulcer mare cât un radio portabil.

Mâinile lui s-au cufundat în ţărână şi au început să o cearnă în căutarea altor pietricele. Se mişcau neobosite, cu graţie.

— N-am făcut altceva decât să sper c-o să fie bine şi să mă aştept la ce era mai rău. Numele fals m-a ajutat doar să păstrez neatinsă bruma de capital pe care o aveam.

A fost ca şi cum aş fi pus la adăpost picturile din calea uraganului. Dar n-am avut habar că uraganul... că se poate prelungi atât de mult.

N-am spus nimic o vreme. Cred că încercam să asimilez ideea că omuleţul ăsta neînsemnat, îmbrăcat în uniforma cenuşie de închisoare, valora mai mulţi bani decât avea să câştige directorul Norton în tot restul vieţii lui nenorocite, cu toate escrocheriile lui murdare.

— Când ai spus că ai putea să-ţi angajezi un avocat, de bună seamă că nu glumeai, am spus în sfârşit. Pentru tot bănetul ăla, ai fi putut să-l angajezi pe Clarence Darrow sau pe echivalentul lui din zilele noastre. De ce n-ai făcut-o, Andy? Dumnezeule! Ai fi putut să scapi de-aici ca o rachetă.

A zâmbit. Era acelaşi zâmbet pe care-l avusese pe faţă atunci când îmi spusese că el şi soţia lui avuseseră toată viaţa înaintea lor.

— Nu, a spus.

— Un avocat bun l-ar fi scos pe tinerelul Williams de la Cashman, cu sau fără voia lui, am spus. Începuse să mă ia valul deja. Ai fi putut să obţii un proces nou, să angajezi detectivi particulari care să-l caute pe individul ăsta, Blatch, şi pe deasupra să-l şi spulbere pe Norton. De ce n-ai făcut-o, Andy?

— Pentru că am fost mai deştept decât mine însumi. Dacă aş încerca vreodată să pun mâna pe banii lui Peter Stevens de aici, din închisoare, aş pierde tot, până la ultimul cent. Prietenul meu Jim ar fi putut să aranjeze asta, dar Jim a murit. Înţelegi care era problema?

Înţelegeam. La cât i-ar fi putut fi de folos banii ăia lui Andy, puteau la fel de bine să aparţină altcuiva. Şi, într-un fel, chiar aşa era. Iar dacă acţiunile în care erau

investiţi se devalorizau pe neaşteptate, tot ce putea Andy să facă era să privească zi după zi desfăşurarea dezastrului în pagina financiară a ziarului *Press-Herald*. Cred că viaţa-i grea, dacă nu te dai bătut.

— Am să-ţi spun cum stau lucrurile, Red. În oraşul Buxton e o pajişte întinsă. Ştii unde e Buxton, nu?

I-am spus că ştiu. E situat chiar lângă Scarborough.

— Întocmai. Şi la capătul nordic al acestei pajişti se află un zid din piatră, parcă scos dintr-un poem de Robert Frost. Iar undeva de-a lungul bazei acestui zid se află o piatră care n-are ce să caute pe o pajişte din Maine. E o bucată de sticlă vulcanică şi până în 1947 servea drept prespapier pe biroul meu. Prietenul meu, Jim, a pus-o în zidul acela. Sub ea e o cheie. Cheia deschide o casetă de valori de la sucursala din Portland a băncii Casco.

— Cred că ai cam dat de belea, am spus. Când prietenul tău, Jim, a murit, cu siguranţă că fiscul a deschis toate cutiile de valori aflate pe numele lui. Împreună cu executorul lui testamentar, fireşte.

Andy a zâmbit şi m-a bătut uşurel pe o parte a capului.

— Nu-i rău deloc. Se vede treaba că ai mansarda mai bine mobilată decât s-ar crede. Dar noi am prevăzut posibilitatea ca Jim să moară pe când eram în puşcărie. Cutia aia e pe numele lui Peter Stevens şi o dată pe an firma de avocaţi care acţionează ca executor testamentar al lui Jim trimite un cec la Casco, pentru a achita închirierea cutiei de valori a lui Stevens. Peter Stevens se află în cutia aia, aşteptând cu nerăbdare să iasă de-acolo. Certificatul lui de naştere, carnetul de Asigurări Sociale şi permisul de conducere. E-adevărat, permisul e expirat de şase ani, pentru că Jim a murit în urmă cu şase ani, dar poate fi reînnoit fără probleme contra unei taxe de cinci

dolari. Certificatele lui de la bursă sunt acolo, obligaţiunile municipale scutite de impozite şi vreo optsprezece obligaţiuni la purtător în valoare de câte zece mii de dolari fiecare.

Am fluierat.

— Peter Stevens e încuiat într-o cutie de valori la Casco Bank din Portland, iar Andy Dufresne e încuiat într-o cutie similară la Shawshank, a spus el. Legea compensaţiei. Iar cheia care descuie cutia, eliberând banii şi o nouă viaţă se află sub bucata aia de sticlă neagră de pe pajiştea din Buxton. Ţi-am spus atâtea, Red, aşa c-o să-ţi mai spun ceva — în ultimii circa douăzeci de ani, am citit ziarele cu un interes mai mult decât obişnuit pentru ştiri privind proiectele de construcţie din Buxton. Mă tot gândesc că, în curând, s-ar putea să citesc că pe-acolo urmează să treacă o autostradă sau c-or să construiască un nou spital comunitar, ori un centru comercial. Şi astfel, noua mea viaţă ar putea ajunge îngropată sub trei metri de beton sau aruncată undeva, într-o mlaştină, cu o grămadă mare de umplutură.

Am răbufnit:

— Dumnezeule mare, Andy, dacă toate astea-s adevărate, cum de reuşeşti să n-o iei razna?

A zâmbit:

— Până acum, totul e liniştit pe frontul de Vest.

— Dar ar putea să treacă ani...

— Or să treacă. Dar poate nu atât de mulţi câţi îşi închipuie c-or să treacă statul şi directorul Norton. Pur şi simplu, nu-mi pot permite să aştept atât de mult. Mă tot gândesc la Zihuatanejo şi la hotelul ăla micuţ. Asta-i tot ce-mi doresc de la viaţă, Red, şi nu cred că e o dorinţă exagerată. Nu l-am omorât pe Glenn Quentin şi nici pe nevastă-mea,

iar hotelul ăla... nu e o dorinţă prea mare. Să înoţi, să te bronzezi la soare şi să dormi într-o cameră cu ferestrele deschise şi *spaţiu* din belşug... nu e ceva exagerat.

Aruncă pietricelele cât colo.

— Ştii, Red, a spus cu o voce nonşalantă, pentru un loc ca ăla... va trebui să am un om care să se priceapă să facă rost de tot felul de lucruri.

M-am gândit la asta multă vreme. Iar inconvenientul cel mai mare nu era nici măcar faptul că vorbeam despre cai verzi pe pereţi, în curtea de sport mizerabilă a unei închisori, sub privirile vigilente ale gardienilor aflaţi în posturile de pază.

— N-aş putea s-o fac, am spus. Nu m-aş putea descurca afară. Sunt, acum, ceea ce se cheamă un om instituţional. Aici, înăuntru, eu sunt cel care face rost de lucruri, într-adevăr. Dar dincolo de zidurile astea, oricine poate să facă asta pentru tine. Afară, dacă vrei postere ori ciocane de geolog, sau un anumit disc ori un set de construit o corabie într-o sticlă, poţi să foloseşti Pagini Galbene. Aici, *eu* ţin loc de Pagini Galbene. N-aş şti cum să încep. Sau de unde.

— Te subestimezi, a spus. Eşti un autodidact, un om capabil să se realizeze singur. Un om remarcabil, după părerea mea.

— La naiba, n-am nici măcar diplomă de absolvire a liceului.

— Ştiu asta, a spus. Dar o bucată de carton amărâtă nu îl face pe om. Aşa cum nici închisoarea nu-l distruge.

— N-aş putea să mă descurc afară, Andy. Ştiu asta.

S-a ridicat în picioare.

— Tu mai gândeşte-te, a spus el pe un ton relaxat, exact când a sunat sirena. Apoi a luat-o din loc, de parc-ar fi

fost un om liber care tocmai îi făcuse o propunere unui alt om liber. Şi pentru o vreme asta a fost de ajuns ca să mă facă şi pe mine *să mă simt* liber. Andy era în stare de asta. Reuşea să mă facă să uit pentru o vreme că suntem amândoi vieţaşi, la mila unui comitet de eliberare condiţionată şi a unui director cântător de psalmi, căruia-i plăcea ca Andy să rămână exact acolo unde se afla. În definitiv, Andy era un căţeluş de salon, care ştia să completeze formularele de returnare a impozitelor. Ce animal minunat! Dar până s-a lăsat noaptea, în celula mea, m-am simţit din nou prizonier. Întreaga idee mi se părea absurdă, iar imaginea aceea mentală a unei ape albastre şi a plajelor albe părea mai degrabă crudă decât prosteasc㠗 mă zgâria pe creier mai ceva ca un cârlig de pescar. Pur şi simplu, nu eram în stare să port haina aceea invizibilă, aşa cum o făcea Andy. În noaptea aceea, am adormit şi am visat o piatră mare neagră şi sticloasă în mijlocul unei pajişti; o piatră care avea forma unui nicovale de fierărie gigantice. Mă chinuiam să ridic piatra ca să scot cheia de sub ea. Nu reuşeam s-o clintesc măcar; era mult prea mare. Iar pe fundal, auzeam lătrăturile copoilor care se apropiau.

Ceea ce ne aduce, cred, la subiectul evadărilor. Sigur, în mica noastră familie fericită, ele se întâmplă din când în când. Totuşi, nu te-apuci să sari peste zid, dacă eşti un om inteligent, nu la Shawshank. Reflectoarele funcţionează toată noaptea, trimiţându-şi degetele lungi şi albe peste câmpurile libere care înconjoară închisoarea pe trei laturi şi peste mlaştina împuţită de pe cea de-a patra latură. Din când în când, se mai întâmplă ca puşcăriaşii să sară peste zid, iar luminile reflectoarelor îi prind aproape

de fiecare dată. Dacă nu, oricum sunt prinşi când încearcă să facă autostopul pe Autostrăzile 6 sau 99. Dacă încearcă să o taie peste câmp, îi vede vreun fermier şi n-are decât să sune la închisoare şi să-i dea în vileag. Puşcăriaşii care sar peste zid sunt puşcăriaşi proşti. Shawshank nu e Canon City, dar într-o zonă rurală, un individ care umblă de colo-colo într-o zeghe cenuşie iese în evidenţă ca un gândac de bucătărie pe un tort de nuntă.

De-a lungul anilor, cei care s-au descurcat cel mai bine — în mod ciudat, sau poate că nu chiar aşa de ciudat — sunt tipii care-au făcut-o sub impulsul momentului. Unii dintre ei au ieşit ascunşi într-o remorcă plină cu cearşafuri; s-ar putea spune, un sandvici de puşcăriaş pe fond alb. Când am ajuns aici, se întâmplau multe cazuri din astea, dar, cu trecerea anilor, au cam reuşit să astupe această fisură.

Celebrul program „Dinăuntru-Afară" al directorului Norton a contribuit şi el la creşterea numărului de evadaţi. Aceştia erau tipii care decideau că le plăcea mai mult ceea ce se afla la dreapta cratimei decât ceea ce se putea citi la stânga acesteia. Şi, din nou, în majoritatea cazurilor era o chestie cât se poate de relaxată. Îţi lăsai jos grebla de cules afine şi te ascundeai în tufişuri în momentul când unul dintre gardieni se ducea să bea un pahar de apă la camion sau când doi dintre ei erau prea implicaţi într-o dispută pe tema paselor date sau primite pe vechiul stadion de fotbal al celor de la Boston Patriots.

În 1969, oamenii incluşi în programul Dinăuntru-Afară culegeau cartofi în Sabbatus. Era 3 noiembrie şi treaba era pe terminate. Se afla acolo un gardian pe nume Henry Pugh — şi, credeţi-mă, nu mai e membru al micii şi fericitei noastre familii — care, aşezat pe bara de protecţie din

spate a camionului pentru cartofi, tocmai îşi lua masa, cu puşca aşezată pe genunchi, când, pe neaşteptate, din ceaţa rece a începutului de după-amiază a apărut un minunat cerb de zece puncte (sau cel puţin aşa mi s-a spus, dar uneori chestiile astea ajung să fie exagerate). Pugh s-a repezit după el, având deja în minte cum o să arate trofeul ăla atârnat pe un perete în camera lui de odihnă. Numai că, în timp ce el era absorbit de asta, trei dintre cei aflaţi în paza lui şi-au luat tălpăşiţa. Doi dintre ei au fost recapturaţi într-un salon de pinball din Lisbon Falls. Al treilea n-a mai fost găsit nici până-n ziua de azi.

Cel mai cunoscut dintre toate cred că a fost cazul lui Sid Nedeau. Asta se întâmpla hăt în 1958 şi am senzaţia că nu va fi depăşit niciodată. Sid era afară şi trasa tuşele terenului pentru un joc de baseball ce urma să aibă loc sâmbătă, când a şuierat sirena internă de ora trei, semnalizând schimbarea gărzii la paznici. Parcarea e situată imediat dincolo de curtea de sport, de cealaltă parte a porţii principale acţionate electric. La trei, poarta se deschide şi paznicii care intră în schimb se petrec cu cei care şi-au terminat tura. Respectivii se bat prieteneşte pe spate, se ciondănesc, fac comparaţii între scorurile de la liga de bowling şi-şi spun cam aceleaşi bancuri cu caracter etnic.

Iar Sid n-a făcut altceva decât să-şi împingă prin poartă maşina de trasat linii, lăsând în urmă o dungă lată de şapte centimetri tocmai din colţul terenului din curtea de sport până la şanţul de pe cealaltă parte a arterei Route 6, acolo unde-a fost găsită maşina, răsturnată într-o grămadă de var. Nu mă întrebaţi cum a reuşit. Era îmbrăcat în uniforma de puşcăriaş, avea peste un metru optzeci şi cinci şi lăsa în urma lui nori de praf de var. Singura explicaţie la care mă pot gândi e că, fiind vineri după-amia-

ză, cu tot ce înseamnă asta, gardienii care ieşeau din tură erau atât de fericiţi că ies din tură, iar cei care intrau în schimb erau atât de abătuţi că intră în schimb, încât membrii primului grup au rămas cu căpăţânile în nori, iar cei din grupul celălalt au rămas cu ochii ţintuiţi în bombeu... aşa că bătrânul Sid Nedeau n-a făcut decât să se strecoare printre ei.

Din câte cunosc, Sid e şi-acum în libertate. De-a lungul anilor, Andy Dufresne şi cu mine am râs de multe ori, amintindu-ne de marea evadare a lui Sid Nedeau, iar când am auzit de deturnarea aia de avion în care se cerea o recompensă, aia în care individul s-a paraşutat pe uşa din spate a avionului, Andy ar fi băgat mâna-n foc că adevăratul nume al lui D.B. Cooper era Sid Nedeau.

— Şi probabil că avea buzunarul plin de var de tuşe, ca să-i poarte noroc, a zis Andy. Al naibii ticălos norocos.

Dar trebuie să înţelegeţi că un caz precum cel al lui Sid Nedeau sau al individului care-a scăpat din echipa culegătorilor de cartofi din Sabbatus, ăştia-s nişte inşi care câştigă versiunea penitenciară a lozului cel mare de la loterie. Efectiv o situaţie în care vreo şase tipuri de noroc se contopesc laolaltă în acelaşi moment. Un tip ca Andy putea să aştepte şi nouăzeci de ani şi nu apuca o ocazie similară.

Poate vă mai amintiţi că, la un moment dat, am pomenit de un anume Henley Backus, maistru la spălătorie. A venit la Shawshank în 1922 şi a murit în infirmeria închisorii după treizeci şi unu de ani. Evadările şi tentativele de evadare erau un hobby de-al lui, poate pentru că niciodată nu avea cu adevărat curajul să facă pasul decisiv. Putea să-ţi descrie o sută de scheme diferite, toate

trăsnite şi toate fiind încercate la Shank. Preferata mea era povestea lui Beaver Morrison, un tip condamnat pentru jaf prin efracţie, care a încercat să construiască de la zero un planor în subsolul făbricuţei de plăci de înmatriculare. Planurile pe baza cărora lucra erau dintr-o carte de pe la anul 1900, cu titlul *Ghidul adolescentului modern pentru distracţie şi aventură*. Beaver a reuşit să-l construiască fără să fie descoperit sau cel puţin aşa spune povestea doar ca să constate că subsolul nu avea nicio uşă îndeajuns de mare ca să poată scoate afară blestemăţia. Când Henley relata povestea asta, riscai să te prăpădeşti de râs şi omul ştia o duzină — ba nu, două duzini — la fel de amuzante.

Când trebuia să detalieze evadările de la Shawshank, Henley cunoştea toate amănuntele, cu precizie. Mi-a spus odată că, în timpul şederii lui acolo, avuseseră loc peste patru sute de tentative de evadare *despre care ştia*. Gândiţi-vă o clipă la asta, înainte să daţi din cap şi să citiţi mai departe. Patru *sute* de tentative de evadare! Asta înseamnă 12,9 tentative pentru fiecare an pe care Henley Backus l-a petrecut la Shawshank. Clubul Tentativelor de Evadare Lunare. Desigur, cele mai multe erau treburi făcute de mântuială, genul de întâmplare în care, la final, gardianul îl înşfacă de braţ pe amărâtul care încearcă să spele putina şi urlă la el: „Unde naiba crezi că te duci, bă, căcăciosule?"

Henley afirma că ar fi clasificat vreo şaizeci dintre ele ca fiind tentative serioase şi printre ele includea „marea evadare" din 1937, cu un an înainte ca eu să ajung la Shank. Noua clădire administrativă se afla în construcţie pe atunci şi paisprezece puşcăriaşi au scăpat folosindu-se de echipamentul de construcţie dintr-un

şopron prost încuiat. Toată partea de sud a statului Maine a intrat în panică din pricina celor paisprezece „criminali înrăiţi", dintre care cei mai mulţi erau speriaţi de moarte şi nu erau mai lămuriţi în ce direcţie s-o apuce mai mult decât un iepure, atunci când e surprins pe şosea în lumina farurilor unui camion uriaş. Niciunul dintre cei paisprezece nu a scăpat. Doi au murit împuşcaţi — de către civili, nu de către poliţişti sau de gardieni —, dar niciunul n-a scăpat.

Câţi *reuşiseră* să evadeze între 1938, când am ajuns aici, şi acea zi din octombrie, când Andy mi-a vorbit pentru prima oară de Zihuatanejo? Punând laolaltă informaţiile mele cu ale lui Henley, aş zice că zece. Zece reuşiseră să evadeze de-a binelea. Şi cu toate că nu e genul de lucru pe care să-l ştii cu certitudine, aş zice că cel puţin jumătate din acei cinci îşi execută pedeapsa în alte instituţii mai puţin elevate decât Shank. Pentru că *ajungi* până la urmă să fii instituţionalizat. Când i-ai luat libertatea unui om şi l-ai învăţat să trăiască într-o celulă, se pare că acesta-şi pierde capacitatea de a gândi în mai multe dimensiuni. E asemenea iepurelui de care-am pomenit, încremenit în luminile camionului care se apropie şi care îl va ucide fără doar şi poate. Cel mai adesea, un puşcăriaş care tocmai a evadat va pune la cale o trebuşoară prostească, pe care n-are nicio şansă s-o ducă la bun sfârşit... şi de ce? Pentru că aşa va ajunge din nou „înăuntru". Se va întoarce în locul în care pricepe cum merg lucrurile.

Andy nu era aşa, dar eu eram. Ideea de a vedea Pacificul *părea* interesantă, dar mă temeam că simplul fapt că m-aş fi aflat acolo m-ar fi speriat de moarte — era prea mult pentru mine.

În tot cazul, ziua în care am discutat despre Mexic şi despre domnul Peter Stevens... aceea a fost ziua în care am început să cred că Andy avea o oarecare idee despre cum se execută numărul cu dispariţia. Speram din tot sufletul ca el să fie cu mare băgare de seamă, dacă avea s-o facă, şi totuşi, n-aş fi pariat bani pentru şansele lui de reuşită. Pentru că, vedeţi, directorul Norton îl urmărea pe Andy cu un ochi vigilent. Pentru Norton, Andy nu era doar un tembel oarecare cu număr de identificare; se putea spune că ei doi aveau o relaţie de lucru. De asemenea, el avea o minte şi o inimă, iar Norton era hotărât să se folosească de prima şi s-o zdrobească pe cea din urmă.

Aşa cum afară există politicieni oneşti — din aceia care se lasă mituiţi —, există şi gardieni oneşti, şi dacă te pricepi să apreciezi caracterul omului şi ai şi ceva mălai de care să te poţi lipsi, atunci poţi să-ţi cumperi îndeajuns „ochii închişi şi privirea-n altă parte", ca să-ţi iei tălpăşiţa. Nu sunt eu omul care să vă spună că un asemenea lucru s-a-ntâmplat vreodată, dar nici Andy Dufresne nu era omul capabil s-o facă. Pentru că, după cum am spus, Norton era cu ochii pe el. Andy ştia, şi gardienii ştiau şi ei.

Nimeni n-avea să-l numească pe Andy pentru programul Dinăuntru-Afară, atâta timp cât directorul Norton evalua numirile. Iar Andy nu era genul de om care să încerce o evadare nonşalantă, de tipul Sid Nedeau.

Dac-aş fi fost în locul lui, gândul la acea cheie m-ar fi chinuit fără încetare. Aş fi fost norocos dacă reuşeam să aţipesc măcar două ore pe noapte. Buxton era la nici cincizeci de kilometri de Shawshank. Atât de aproape şi totuşi atât de departe.

Încă mai credeam că şansa lui cea mai mare era să-şi angajeze un avocat şi să ceară o rejudecare a procesului. Orice, numai să iasă de sub călcâiul lui Norton. Poate că lui Tommy Williams putea să i se închidă gura doar cu un program de studii mai lejer, dar nu eram întru totul sigur. Poate că un avocat din Mississippi, uns cu toate alifiile, putea să-l facă să ciripească... şi poate că avocatul acela nici nu era nevoie să se străduiască cine ştie ce. William îl plăcuse sincer pe Andy. Când şi când, îi aminteam aceste argumente lui Andy, care se mulţumea să zâmbească, privind în depărtare, şi să spună că avea să se gândească la asta.

După toate aparenţele, s-a gândit, totodată, la o mulţime de alte lucruri.

În 1975, Andy Dufresne a evadat de la Shawshank. Nu a fost prins şi nici nu cred că va fi vreodată. De fapt, nici nu cred că Andy Dufresne mai există. Dar cred că există un tip pe nume Peter Stevens, tocmai în Zihuatanejo, Mexic. Conducând, probabil, un mic şi foarte nou hotel în Anul Domnului 1976.

O să vă spun ce ştiu şi ce cred; cam atât pot să fac, nu?

Pe 12 martie 1975, uşile celulelor din Blocul nr. 5 s-au deschis la 6:30 fix, aşa cum se deschid în fiecare dimineaţă aici, în afară de duminica. Şi când se deschid în fiecare zi, în afară de duminică, ocupanţii respectivelor celule fac un pas înainte pe coridor şi formează două şiruri, în timp ce uşile celulelor se închid cu zgomot în spatele lor. S-au dus apoi la poarta principală a blocului, unde au fost număraţi de doi gardieni, înainte să fie trimişi la cantină pentru un mic dejun alcătuit din terci de ovăz, ouă jumări şi şuncă grasă.

Toate acestea s-au desfăşurat conform rutinei, până la numărătoarea de la poarta blocului de celule. Trebuia să fie douăzeci şi nouă şi nu ieşeau decât douăzeci şi opt. După ce a fost chemat căpitanul gardienilor, puşcăriaşii din Blocul de Celule nr. 5 au primit permisiunea să meargă la micul dejun.

Căpitanul gardienilor, un individ nu chiar aşa de nemernic, pe nume Richard Gonyar, şi ajutorul său, un ticălos jovial, pe nume Dave Burkes, au venit imediat la Blocul de Celule nr. 5. Gonyar a redeschis uşile celulelor şi, însoţit de Burkes, s-au dus de-a lungul coridorului, zdrăngănind cu bastoanele peste zăbrele, cu pistoalele pregătite. În cazuri dintr-astea, e vorba de obicei de cineva care s-a îmbolnăvit peste noapte, atât de rău, încât nici n-a mai putut să iasă din celulă dimineaţă. Mai rar, cineva a murit... sau s-a sinucis.

Dar de data asta, în loc de un bolnav sau de un mort, au găsit un mister. N-au găsit niciun fel de om. Erau paisprezece celule în Blocul nr. 5, şapte pe fiecare parte, toate frumos aranjate — anularea dreptului de a primi vizite era pedeapsa pentru o celulă neîngrijită la Shawshank — şi toate cât se poate de goale.

Prima presupunere a lui Gonyar a fost că se greşise la numărătoare sau că era vorba de o farsă. Aşa încât, în loc să meargă la muncă după micul dejun, ocupanţii Blocului de Celule nr. 5 au fost trimişi înapoi în celule, glumind şi fericiţi. Orice ieşire din rutina zilnică era întotdeauna bine-venită.

Uşile celulelor s-au deschis; puşcăriaşii au intrat în celule, apoi uşile s-au închis. Un glumeţ a început să strige:

— Vreau să-mi vină avocatul, vreau să-mi vină avocatul, vă purtaţi cu noi de parc-am fi la închisoare, dar-ar dracii.

Burkes: — Taci din gură sau te sparg.

Măscăriciul: — Am spart-o pe nevastă-ta, Burkie.

Gonyar: — Gura, toată lumea, dacă nu vreţi să staţi cât e ziulica de lungă în celulă.

El şi Burkes au trecut din nou coridorul cu celule, numărând împricinaţii. N-au trebuit să ajungă prea departe.

— Cine stă-n celula asta? îl întrebă Gonyar pe gardianul de noapte de pe partea dreaptă.

— Andrew Dufresne, răspunse acela şi n-a fost nevoie de mai mult. Din clipa aceea rutina s-a întrerupt. Balonul a zburat în sus.

În toate filmele cu puşcării pe care le-am văzut, se-aude vaietul unei sirene când e câte-o pauză. La Shawshank asta nu se întâmplă niciodată. Primul lucru pe care l-a făcut Gonyar a fost să ia legătura cu directorul. Al doilea a fost să declanşeze o percheziţie în toată închisoarea. Al treilea a fost să alerteze Poliţia de Stat din Scarborough cu privire la posibilitatea unei evadări.

Asta era rutina. Şi pentru că rutina nu le cerea să percheziţioneze celula presupusului evadat, nimeni n-a făcut-o. Nu atunci. De ce-ar fi făcut-o? Totul se putea vedea de la prima privire. Era o cămăruţă pătrată, cu gratii la fereastră şi zăbrele la uşa culisantă. Un vas de toaletă şi un pat gol. Pe pervazul ferestrei, câteva pietre frumoase.

Şi posterul, desigur. Între timp, pe perete ajunsese Linda Ronstadt. Afişul era situat chiar deasupra patului. În exact acelaşi loc, în ultimii douăzeci şi şase de ani, acolo fusese plasat un poster. Iar când, în sfârşit, cineva — şi a fost însuşi directorul Norton, precum s-a dovedit, ca într-un act de justiţie poetică — s-a uitat în spatele lui, şocul receptat a fost al naibii de mare.

Dar asta nu s-a întâmplat decât la orele 6:30 seara, la aproape douăsprezece ore după ce s-a raportat dispariţia

lui Andy şi probabil la douăzeci de ore după ce a evadat efectiv.

Norton a sărit până-n tavan.

Eu am aflat de la o sursă autorizată — Chester, deţinutul cu privilegii, care în ziua aia ceruia podeaua Clădirii Administrative. În acea zi nu a fost nevoie să lustruiască vreun şild de uşă cu urechea; a spus că-l puteai auzi fără probleme pe director tocmai de la Arhivă, în timp ce-i freca ridichea lui Rich Gonyar.

— Cum adică eşti „satisfăcut că nu se află în incinta închisorii"? Ce-nseamnă asta? Înseamnă că nu l-ai găsit! Ai face bine să-l găseşti! Ai face foarte bine! Pentru că îl vreau! M-ai auzit? Îl vreau!

Gonyar spuse ceva.

— Nu s-a-ntâmplat pe schimbul tău? Asta o spui *tu*! Din câte pot *eu* să-mi dau seama, nimeni nu ştie *când* s-a întâmplat. Sau cum. Sau dacă s-a întâmplat cu adevărat. Acum, îl vreau în biroul meu până la ora trei în după-amiaza asta sau or să cadă nişte capete. Asta pot să ţi-o promit, iar eu îmi ţin promisiunile *întotdeauna*.

Gonyar mai bâigui ceva, care avu darul să-l înfurie şi mai mult pe Norton.

— Nu? Atunci uită-te la asta! *Uită-te la asta!* O recunoşti? E apelul din seara trecută pentru Blocul 5. Toţi deţinuţii au fost prezenţi! Dufresne a fost încuiat aseară la nouă şi este imposibil ca el să fie dispărut acum! *Este imposibil! Acum du-te şi găseşte-l!*

Dar la şase în seara aceea, Andy continua să figureze la absenţi. Norton însuşi a venit ca vijelia până la Blocul de Celule nr. 5, unde noi, ceilalţi, stătuserăm încuiaţi

toată ziua. Dacă am fost interogaţi? Cea mai mare parte a acelei lungi zile am petrecut-o fiind interogaţi de gabori hăituiţi, care simţeau în ceafă răsuflarea fierbinte a balaurului. Toţi spuneam acelaşi lucru: nu văzuserăm nimic, nu auziserăm nimic. Şi din câte ştiu, cu toţii spuneam adevărul. Eu ştiu că asta am făcut. Tot ce puteam să spunem era că Andy fusese într-adevăr în celula lui, în momentul încuierii uşilor şi când s-a dat stingerea, o oră mai târziu.

Un isteţ a sugerat că Andy s-ar fi prelins afară prin gaura cheii, ceea ce i-a asigurat individului patru zile la carceră. Tensiunea plutea în aer.

Aşa încât Norton a coborât ţanţoş, uitându-se la noi urât cu ochii lui albaştri, îndeajuns de aprinşi ca să scapere scântei din gratiile din oţel călit ale celulelor noastre. Ne privea de parc-ar fi crezut că toţi eram complici. Probabil că asta şi credea.

A intrat în celula lui Andy şi s-a uitat în jur. Arăta de parcă Andy abia plecase, cearşafurile de pe pat fiind trase înapoi, dar fără să pară că dormise cineva în ele. Pietre pe pervaz... dar nu toate. Le luase cu el pe cele care-i plăcuseră cel mai mult.

— Pietre, şuieră Norton şi le mătură de pe pervaz. Gonyar, care deja îşi depăşise tura cu patru ore, tresări, dar nu spuse nimic.

Ochii lui Norton căzură pe posterul cu Linda Ronstadt. Linda se uita înapoi peste umăr, cu mâinile vârâte în buzunarele din spate ale unei perechi de pantaloni foarte strâmţi, de culoare cafenie. Purta un maiou şi avea un foarte pronunţat bronz californian. De bună seamă că posterul acela trebuie să-i fi rănit teribil sensibilităţile baptiste ale lui Norton. Văzându-l cât de urât se uita la

el, mi-am amintit ce spusese cândva Andy despre cum avea el senzaţia că aproape ar putea să păşească în imaginea aia şi să fie împreună cu fata.

Într-un mod cât se poate de real, exact asta făcuse — ceea ce Norton mai avea doar câteva secunde până să descopere.

— Blestemăţia naibii! a mormăit el şi a rupt afişul de pe perete cu o singură mişcare a mâinii.

Şi a scos la iveală gaura mare şi neregulată din beton.

Gonyar a refuzat să intre.

Norton i-a ordonat — Dumnezeule, cred că s-a auzit în toată închisoarea când Norton i-a ordonat lui Rich Gonyar să intre acolo —, iar Gonyar l-a refuzat, pur şi simplu.

— O să te dau afară pentru asta! a ţipat Norton. Era isteric ca o muiere cuprinsă de bufeuri. Îşi pierduse de-a dreptul cumpătul. Gâtul i se înroşise, aproape de vineţiu, iar pe frunte îi palpitau două vene. Poţi să contezi pe asta... franţuzoiule! O să te dau afară şi o să am grijă să nu mai fii primit în nicio închisoare din New England!

Fără să mai spună nimic, Gonyar i-a întins lui Norton pistolul de serviciu, cu mânerul înainte. Se săturase. Îşi depăşise tura cu patru ore, aproape cinci, şi se săturase. Era ca şi cum evadarea lui Andy din mica şi fericita noastră familie îl făcuse pe Norton să treacă de graniţa unei iraţionalităţi intime, care fusese acolo de multă vreme... fără doar şi poate că în noaptea aceea a fost nebun.

Desigur, nu ştiu ce-ar fi putut să fie acea iraţionalitate intimă. Dar ştiu că erau acolo douăzeci şi opt de puşcăriaşi care ascultau ciorovăiala mică dintre Norton şi Rich Gonyar în seara aceea, în timp ce ultimele rămăşiţe

de lumină păleau de pe cerul întunecat al iernii târzii, noi toţi fiind deţinuţi de cursă lungă, îmbătrâniţi în rele, care-i văzuserăm pe administratori venind şi plecând, şi pe ăi mai duri, şi pe ăi mai blânzi, şi toţi ne-am dat seama că directorul Samuel Norton tocmai depăşise ceea ce inginerilor le place să numească „efortul de rupere".

Şi, pe Dumnezeul meu, aproape mi se părea că undeva îl puteam auzi pe Andy Dufresne râzând.

În cele din urmă, Norton a găsit un papiţoi din schimbul de noapte care să se bage în gaura descoperită în spatele posterului cu Linda Ronstadt al lui Andy. Numele papiţoiului era Rory Tremont şi nu se putea spune că scăpăra de inteligenţă. O fi crezut că o să câştige Steaua de Bronz sau ceva asemănător. După cum s-a dovedit, a fost un noroc că Norton a pus să intre acolo pe cineva cam de înălţimea şi statura lui Andy. Dacă ar fi trimis pe unul mai solid — aşa cum par să fie cei mai mulţi gardieni —, individul ar fi rămas înţepenit acolo la fel de sigur cum e faptul că Dumnezeu a făcut iarba verde... şi poate că şi-acum ar fi rămas acolo.

Tremont a intrat acolo având legată la brâu o frânghie din fire de nailon, pe care cineva o găsise în portbagajul maşinii, şi o ditamai lanterna cu şase baterii în mână. Între timp, Gonyar, care se răzgândise în privinţa demisiei şi părea să fie singurul de-acolo capabil să gândească limpede, scosese la iveală nişte planuri ale clădirilor. Ştiam destul de bine ce se vedea în acele schiţe — un zid care arăta, în secţiune transversală, ca un sandvici. Cu totul, zidul avea o grosime de trei metri. Secţiunea internă şi cea externă aveau, fiecare, cam un metru şi douăzeci. Între ele era un spaţiu pentru ţevi

de vreo şaizeci de centimetri şi aproape că voiai să crezi că în asta consta „carnea" construcţiei... în toate sensurile.

Vocea lui Tremont se auzi prin gaură, cavernoasă şi lipsită de viaţă.

— Ceva pute îngrozitor aici, dom' director.

— Lasă dracului mirosul, mergi mai departe!

Gambele lui Tremont dispărură în gaură. O clipă mai târziu, şi labele picioarelor au dispărut. Lumina lanternei brăzda întunericul.

— Domn' director, miroase rău de tot.

— Am spus să laşi dracului mirosul! ţipă Norton.

Îndurerată, vocea lui Tremont pluti înapoi:

— Miroase a căcat. O Doamne, asta e, e *căcat*, Dumnezeule, scoateţi-mă de-aici c-o să borăsc şi sufletul din mine, oh, dar-ar dracii, e căcat, *o Doaaaamne*!

Deodată se auzi sunetul inconfundabil al lui Rory Tremont, golindu-şi măruntaiele de ultimele două mese.

Ei bine, asta pentru mine a fost factorul declanşator. Nu m-am mai putut abţine. Întreaga zi — la naiba, nu, ultimii treizeci de ani — toate s-au năpustit asupra mea dintr-odată şi m-a apucat un hohot de râs doborâtor, un râs cum n-am mai avut încă de pe vremea în care eram în libertate, genul de râs de care nu mă aşteptam să am parte între aceste ziduri cenuşii. Şi, *Doamne*, ce bine m-am simţit!

— Scoateţi-l pe omul ăla de-aici! ţipa Norton, iar eu râdeam cu atâta poftă, încât nu mai ştiam dacă se referea la mine sau la Tremont. Am continuat să râd, bătând din picioare şi ţinându-mă cu mâinile de burtă. N-aş fi putut să mă opresc nici dacă Norton m-ar fi ameninţat că mă împuşcă pe loc. *Scoateţi-l AFARĂ!*

Ei bine, dragi prieteni şi vecini, eu am fost cel care a plecat. Direct la carceră şi acolo am rămas cincisprezece zile. O lungă perioadă. Dar când şi când —, îmi aduc aminte de bietul Rory Tremont, cel nu prea ager la minte, cum striga el de mama focului *oh, dar-ar dracii, e căcat* şi-apoi mă gândesc la Andy Dufresne îndreptându-se spre sud în maşina lui personală, îmbrăcat într-un costum frumos şi nu pot decât să râd. Am executat cele cincisprezece zile de carceră practic stând în cap. Poate pentru că jumătate din mine era cu Andy Dufresne, Andy Dufresne care a înotat prin căcat şi a ieşit curat în cealaltă parte, Andy Dufresne în drum spre Pacific.

Am auzit restul celor întâmplate în noaptea aia de la vreo şase surse. Oricum, n-a fost aşa mult de povestit. Presupun că Rory Tremont şi-a zis că oricum nu prea mai are mult de pierdut, după ce-a pierdut şi prânzul şi masa de seară, pentru că a mers mai departe. Nu era niciun pericol să cazi în puţul pentru ţevi dintre segmentele interior şi cel exterior al zidului blocului de celule; era atât de îngust, încât Tremont a trebuit să se căznească să înainteze. A povestit după aia că nu putea să respire decât pe jumătate şi că ştia ce ar însemna să fii îngropat de viu.

Ajuns la fundul puţului, a găsit o conductă principală de scurgere care colecta mizeria de la paisprezece toalete din Blocul de Celule 5, o ţeavă de porţelan care fusese montată acolo cu treizeci şi trei de ani înainte. În ea fusese făcută o gaură, iar lângă gaura cu margini neregulate, Tremont a găsit ciocanul de geolog al lui Andy.

Andy evadase, dar nu fusese uşor.

Conducta era chiar mai îngustă decât puţul pe care Tremont tocmai coborâse; avea un diametru interior de

şaizeci de centimetri. Rory Tremont n-a intrat în conductă şi, din câte cunosc, nimeni n-a intrat. Trebuie să fi fost ceva cumplit. Un şobolan a sărit din conductă în timp ce Tremont cerceta gaura şi ciocanul de geolog, iar mai târziu a jurat că vietatea era aproape la fel de mare ca un cocker spaniel. A urcat înapoi prin puţ, până-n celula lui Andy ca o maimuţă pe băţ.

Andy intrase în conducta aia. Poate ştia că se golea într-un râu la cinci sute de metri dincolo de închisoare, pe partea mlăştinoasă din vest. Cred că ştia. Planurile închisorii erau la îndemână, iar Andy ar fi găsit o modalitate să se uite la ele. Era un tip foarte metodic. Ar fi ştiut sau ar fi aflat că acea conductă care ieşea din Blocul de Celule nr. 5 era ultima de la Shawshank care nu fusese racordată la noua uzină de reciclare a reziduurilor şi ar fi ştiut că trebuia s-o facă până la mijlocul lui 1975 sau să n-o mai facă niciodată, pentru că în august urma să fim şi noi conectaţi la noua instalaţie de reciclare.

Cinci sute de yarzi. Lungimea a cinci terenuri de fotbal. Mai puţin de o jumătate de milă. S-a târât distanţa aceea, ţinând poate în mână una dintre lanternele alea mici Penlite sau poate doar câteva cutii de chibrituri. S-a târât printr-o scârboşenie pe care eu ori nu pot să mi-o imaginez, ori nu vreau să mi-o imaginez. Poate că şobolanii au fugit din faţa lui, ori poate că l-au atacat, aşa cum se întâmplă uneori cu animalele astea când au şansa să le crească norocul în întuneric. Trebuie să fi avut suficient spaţiu la umeri ca să se poată mişca şi, probabil, a trebuit să se împingă serios în locurile unde se îmbinau conductele. Dac-aş fi fost în locul lui, claustrofobia m-ar fi înnebunit de zece ori. Dar el a reuşit.

La celălalt capăt al conductei, au găsit câteva urme de paşi noroioase ieşind din pârâul leneş şi poluat, în care conducta se deversa. La ceva mai mult de trei kilometri de acolo, o poteră trimisă în căutarea lui i-a găsit uniforma de puşcăriaş — asta s-a întâmplat a doua zi.

După cum bănuiţi, tărăşenia a ajuns pe prima pagină a ziarelor, dar nimeni, pe o rază de douăzeci şi cinci de kilometri faţă de închisoare, n-a venit să reclame că i s-a furat maşina, că i-au dispărut hainele sau că ar fi văzut un bărbat despuiat în lumina lunii. Abia dacă s-au auzit câinii lătrând prin curte. A ieşit pe conducta de scurgere şi a dispărut ca un fum.

Dar pot să pun rămăşag că a dispărut înspre Buxton.

La trei luni după acea zi memorabilă, directorul Norton a demisionat. Era un om distrus, şi-mi face o mare plăcere să vă spun asta. Primăvara dispăruse din felul cum păşea. În ultima zi a ieşit târşâindu-şi picioarele, cu capul plecat ca un puşcăriaş ramolit care-şi târâie picioarele la infirmerie, ca să-şi ia pastilele de codeină. Gonyar i-a luat locul, ceea ce lui Norton trebuie să i se fi părut cea mai nedreaptă dintre toate umilinţele. Din câte ştiu, Sam Norton se află acum în Eliot, luând parte în fiecare duminică la slujbele bisericii baptiste şi întrebându-se cum naiba a reuşit Andy Dufresne să-l tragă pe sfoară în halul ăla.

Eu aş fi putut să-l lămuresc; răspunsul la întrebare este simplitatea însăşi. Unora le-a mers, Sam. Iar altora, nici nu le-a mers, nici n-o să le meargă vreodată.

Asta e ceea ce ştiu; acum o să vă spun ce cred. S-ar putea să mă înşel în anumite privinţe, dar sunt gata să pariez pe propriul meu ceas, cu lanţ cu tot, că am desluşit

binişor iţele întâmplării. Pentru că, ţinând cont de felul de om care era Andy, nu există decât unul sau două moduri în care e posibil să se fi desfăşurat lucrurile. Şi, din când în când, atunci când mă gândesc la asta, îmi vine în minte Normaden, indianul pe jumătate nebun. „Şimfatic om", spusese Normaden după ce petrecuse vreo şase–opt luni cu Andy în celulă. „Am plecat bucuros de-acolo. Tot timpul era frig. Şimfatic om, nu făşea mişto niciodată. Dar curent mare." Sărman nebun, Normaden. A ştiut mai multe decât noi toţi şi a aflat mai devreme. Şi a trebuit să treacă opt luni lungi până când Andy s-a descotorosit de el şi a putut să rămână iar singur în celulă. De n-ar fi fost cele opt luni petrecute de Normaden cu el, după ce directorul Norton s-a instalat la şefia puşcăriei, sunt sigur că Andy ar fi fost liber înainte ca Nixon să-şi dea demisia.

Cred acum că totul a început în 1949, tocmai atunci — şi nu cu ciocănelul de geolog, ci cu posterul cu Rita Hayworth. V-am spus cât de agitat era când mi-a cerut să i-l aduc, agitat şi plin de un entuziasm bine stăpânit. Atunci am crezut că era doar un fel de stinghereală, căci Andy era genul de om care n-ar fi vrut niciodată ca altcineva să ştie că avea picioare de lut şi că-şi dorea o femeie... mai ales că era vorba doar de o femeie închipuită. Dar acum cred că m-am înşelat. Acum cred că entuziasmul lui Andy era provocat de cu totul altceva.

Ce anume era responsabil pentru gaura pe care directorul Norton a găsit-o în cele din urmă în spatele posterului unei fete, care nici măcar nu se născuse când fusese făcută fotografia Ritei Hayworth? Perseverenţa şi truda neostenită a lui Andy Dufresne, e-adevărat — n-am

să-i ştirbesc în niciun fel meritele. Dar ecuaţia mai conţinea alţi doi termeni: noroc cu carul şi betonul WPA[11].

Despre noroc cred că nu e cazul să vă mai vorbesc. Iar despre betonul WPA m-am informat singur. Am investit ceva timp şi vreo două timbre şi am scris mai întâi la Facultatea de Istorie a Universităţii Maine, apoi i-am scris tipului a cărui adresă mi-au dat-o cei de la facultate. Omul ăsta fusese maistru la proiectul WPA care construise aripa de maximă securitate de la Shawshank.

Aripa care conţinea Blocurile de Celule nr. 3, 4 şi 5 a fost construită între anii 1934 şi 1937. Acum, cei mai mulţi oameni nu se gândesc la ciment şi la beton ca la nişte „elemente de progres tehnologic", aşa cum ne gândim la maşini, la rafinăriile de petrol şi la rachetele spaţiale, dar chiar sunt. Până în jurul anului 1870, cimentul modern nu era cunoscut, iar betonul modern a apărut abia pe la începutul secolului douăzeci. Amestecarea betonului e o treabă la fel de delicată ca frământarea pâinii. Poţi să-l faci ori prea apos, ori prea uscat. Poţi să pui prea mult nisip sau prea puţin, şi acelaşi lucru se poate întâmpla cu pietrişul. Iar în 1934, ştiinţa amestecării materialelor era mult mai puţin sofisticată decât astăzi.

Zidurile Blocului de Celule 5 erau îndeajuns de solide, dar nu erau tocmai uscate şi călduroase. La drept vorbind, erau şi sunt al naibii de umede şi reci. După o perioadă ploioasă mai lungă, se formau broboane de apă pe pereţi, iar uneori chiar începeau să se prelingă. Crăpăturile apăreau frecvent, unele adânci de două degete, şi erau acoperite cu mortar.

---

11 Works Progress Administration.

Şi iată-l pe Andy Dufresne apărând în Blocul de Celule nr. 5. E un absolvent al Facultăţii de Afaceri de la Universitatea Maine, dar care a urmat şi vreo două-trei cursuri de geologie în timpul studiilor universitare. De fapt, geologia a devenit hobby-ul lui principal. Îmi închipui că firea lui răbdătoare şi meticuloasă s-a simţit atrasă de geologie. O epocă glaciară de zece mii de ani ici. Formarea unui munte timp de un milion de ani acolo. Plăcile tectonice frecându-se una de cealaltă în adâncul pământului de-a lungul mileniilor. *Presiune.* Andy mi-a spus odată că întreaga geologie înseamnă studierea presiunii.

Şi timpul, firește.

A avut timp să studieze zidurile alea. Timp din belşug. Când uşa celulei se închide şi luminile se sting, nu mai ai la ce să te uiţi.

De regulă, puşcăriaşii „boboci" se adaptează greu la viaţa de puşcăriaş. Fac „febra de puşcărie" şi trebuie duşi la infirmerie şi sedaţi de vreo două ori până să-şi revină. Nu e ceva neobişnuit să-l auzi pe câte un membru nou-venit în mica noastră familie fericită zăngănind zăbrelele celulei şi zbierând să fie lăsat să iasă... înainte ca ţipetele să devină supărătoare, începe să se audă o incantaţie prin tot blocul de celule: „Peşte *proaspăt,* hei, peştişorule, peşte *proaspăt,* peşte *proaspăt,* am primit peşte *proaspăt* azi!"

Andy n-a făcut o astfel de criză când a venit la Shank în 1948, ceea ce nu înseamnă că n-a simţit şi el multe din aceste lucruri. Poate că n-a lipsit mult să înnebunească; sunt unii care o iau razna rău de tot. Viaţa de dinainte dispare cât ai clipi din ochi, în faţa ta se întinde un coşmar fără sfârşit, un lung anotimp în iad.

Şi atunci, ce-a făcut el, vă întreb? A căutat aproape cu disperare ceva care să-i distragă mintea neliniştită. Ei da, sunt o mulţime de căi prin care poţi să-ţi ocupi mintea, chiar şi în puşcărie; când vine vorba de diversiune, se pare că mintea omenească e plină de un număr infinit de posibilităţi. V-am povestit despre sculptor şi *Cele trei vârste ale lui Iisus*. Erau colecţionari de monede, pe care hoţii îi lăsau mereu fără colecţii, colecţionari de timbre, unul care avea cărţi poştale din treizeci şi cinci de ţări — şi daţi-mi voie să vă spun, era în stare să facă moarte de om dacă te prindea că-i umbli la cărţile poştale.

Pe Andy îl interesau pietrele... şi zidurile celulei sale.

Cred că intenţia lui iniţială o fi fost să-şi cioplească doar iniţialele în zid, în locul unde avea să atârne în scurtă vreme posterul Ritei Hayworth. Iniţialele sau poate câteva versuri dintr-un poem. În schimb, a găsit betonul ăla interesant de slab. Parcă-l văd, întins pe pat, uitându-se la bucata aia de beton, pe care o răsucea între degete. Nu mai contează dezastrul din viaţa ta, nu mai contează că ai fost adus în locul ăsta de un „mărfar" plin cu ghinion. Să uităm toate astea şi să cercetăm bucăţica asta de beton.

După câteva luni, se poate să fi luat hotărârea că ar fi interesant de văzut cât de mult ar putea să disloce din zidul ăla. Dar nu poţi să te-apuci să sapi în zidul celulei şi, când vine inspecţia săptămânală (sau una din inspecţiile inopinate, care întotdeauna scoteau la iveală ascunzători cu băutură, droguri, poze deocheate şi arme), să-i spui gardianului: Asta? Ei, doar săpam o găurică în perete. N-ai de ce să-ţi faci griji, bătrâne!

Nu, n-ar fi putut să facă aşa ceva. Aşa că a venit la mine şi m-a întrebat dacă pot să-i fac rost de un poster cu Rita Hayworth. Nu unul mic, ci unul mare.

Şi, desigur, a avut ciocanul de geolog. Îmi amintesc că, atunci când i-am făcut rost de obiectul cu pricina, în '48, mă gândeam că unui om i-ar trebui şase sute de ani să perforeze zidul cu el. Într-adevăr. Dar Andy a trebuit să treacă doar prin *jumătate* din zid — şi cu tot betonul moale, tot a fost nevoie de două ciocane de geolog şi de douăzeci şi şapte de ani ca să o facă.

Firește, cea mai mare parte a unuia dintre acei ani a pierdut-o din pricina lui Normaden şi, oricum, nu putea să lucreze decât noaptea, preferabil cât mai târziu, când aproape toată lumea doarme — chiar şi gardienii care lucrează în schimbul de noapte. Bănuiesc că lucrul care l-a încetinit cel mai mult a fost găsirea unei modalităţi prin care să scape de porţiunea de zid dislocat. Putea să înăbuşe zgomotele activităţii sale nocturne învelind capul ciocanului cu cârpe de lustruit pietrele, dar ce să faci cu betonul pulverizat şi cu bucăţile care, din când în când, se desprindeau întregi.

Cred că sfărâma bucăţile în pietricele şi...

Îmi amintesc de duminica de după ce i-am făcut rost de ciocan. Mi-aduc aminte că-l vedeam cum străbate terenul de sport, cu faţa tumefiată de la ultima încăierare cu surorile. L-am văzut aplecându-se, ridicând o piatră... care a dispărut imediat pe mânecă. Buzunarul de pe interiorul mânecii este un vechi truc de puşcăriaş. Ori pe mânecă, ori pe interior, la manşeta pantalonilor. Şi mai am o altă amintire, foarte puternică, dar nefocalizată, poate ceva pe care l-am văzut de mai multe ori. În această amintire, Andy Dufresne străbătea terenul de sport, într-o zi fierbinte de vară, când aerul era teribil de nemişcat. Nemişcat, da... în afară de vânticelul care părea să răscolească nisipul în jurul picioarelor lui Andy Dufresne.

Aşadar, poate că avea o pereche de hoţoaice pe cracii pantalonilor, mai jos de genunchi. Încărcai hoţoaicele cu ce aveai de cărat, după care te plimbai prin zonă cu mâinile în buzunare, iar când ţi se părea că nu se uită nimeni la tine şi nu rişti nimic, trăgeai uşurel de buzunare. Bineînţeles, buzunarele sunt legate printr-un fir de aţă sau printr-un şnur rezistent de hoţoaice. În acel moment, umplutura cade din cracii pantalonilor în timpul mersului. Acest şiretlic a fost folosit de prizonierii de război din cel de-al Doilea Război Mondial, atunci când încercau să sape un tunel ca să evadeze.

Anii au trecut, iar Andy şi-a scos zidul pe terenul de sport ceaşcă după ceaşcă. A jucat acelaşi joc administrator după administrator, iar aceştia credeau că o făcea pentru că dorea să dezvolte tot mai mult biblioteca. Nu mă îndoiesc că şi asta făcea parte din plan, dar scopul principal urmărit de Andy era ca în celula 14, din Blocul de celule nr. 5, să rămână un singur ocupant.

Mă îndoiesc că a avut cu adevărat planuri sau speranţe de evadare, cel puţin la început. Probabil că a presupus că zidul avea trei metri grosime şi era construit din beton solid, iar dacă reuşea să-l găurească totuşi, ar fi ieşit undeva, la circa zece metri deasupra terenului de sport. Dar, cum vă ziceam, nu cred că îşi făcea prea multe griji despre străpungerea zidului. Supoziţia lui putea să sune cam aşa: nu reuşesc să înaintez decât câte treizeci de centimetri la fiecare şapte ani; prin urmare, mi-ar trebui şaptezeci de ani ca să trec dincolo; adică aş ajunge la vârsta de o sută şapte ani.

Iată o a doua supoziţie pe care aş fi făcut-o, dacă aş fi fost în locul lui Andy: că, în cele din urmă, aş fi fost prins şi aş fi căpătat o lungă perioadă petrecută la carceră,

ca să nu mai vorbim de o foarte mare bilă neagră la dosar. În definitiv, aveam săptămânal câte-o inspecţie, iar cam la două săptămâni câte-o inspecţie-surpriză — care de obicei avea loc noaptea. De bună seamă că şi-a zis că lucrurile nu puteau continua prea mult. Mai devreme sau mai târziu, vreun gardian avea să se uite în spatele posterului, doar ca să se asigure că Andy n-avea vreo lingură cu mânerul ascuţit sau nişte ţigări de marijuana lipite cu scotch de perete.

Iar răspunsul lui la cea de-a doua supoziţie trebuie să fi fost *la naiba cu toate*. Poate că a făcut chiar un joc din toată povestea. Cât de departe aş putea să ajung până o să se afle? Închisoarea e un loc al dracului de plicticos, iar riscul de a fi surprins de o inspecţie inopinată în toiul nopţii, cu posterul dezlipit, probabil că i-a făcut viaţa mai palpitantă în primii ani.

Şi chiar cred că i-ar fi fost imposibil să iasă doar bazându-se pe un noroc chior. Nu vreme de douăzeci şi şapte de ani. Cu toate acestea, trebuie să cred că în primii doi ani — până la jumătatea lunii mai a anului 1950, când l-a ajutat pe Byron Hadley să şmecherească impozitele pe care-ar fi trebuit să le plătească pentru moştenirea primită pe neaşteptate — a scăpat tocmai datorită norocului.

Sau poate că a fost ajutat şi de altceva în afară de norocul chior, chiar şi atunci. Avea bani şi e posibil să fi dat ceva din ei altcuiva în fiecare săptămână, ca să fie mai îngăduitor cu el. Majoritatea gardienilor acceptă un asemenea târg, dacă preţul e corect. Ei se-aleg cu bănişorii în buzunar, iar puşcăriaşul rămâne cu fotografiile porcoase sau cu ţigările fabricate artizanal. De asemenea, Andy era un deţinut model — liniştit, cu o vorbă frumoasă, respectuos, nonviolent. Nebunii şi gălăgioşii sunt cei care

se aleg cu celulele răscolite cel puţin o dată la fiecare şase luni, cu saltelele desfăcute, cu pernele tăiate şi cu ţeava de scurgere de la toaletă atent verificată.

Iar apoi, în 1950, Andy a devenit ceva mai mult decât un deţinut model. În 1950, el a devenit o marfă preţioasă, un criminal care ştia să completeze formularele de returnare a impozitelor, precum şi declaraţiile fiscale anuale. Făcea gratuit consiliere cu privire la investiţiile imobiliare, organiza „adăposturi financiare" pentru minimizarea impozitelor, completa cererile de împrumuturi (uneori în mod creativ). Îmi amintesc cum şedea la biroul lui din bibliotecă şi revizuia paragraf cu paragraf un contract de împrumut pentru o maşină, împreună cu un gardian care voia să-şi cumpere un DeSoto la mâna a doua, spunându-i individului care erau părţile bune şi care erau părţile rele ale contractului, explicându-i individului că era posibil să faci un împrumut şi să nu te frigi aşa de tare, ajutându-l să evite companiile financiare care, în vremurile alea, erau uneori doar cu puţin mai bune decât cămătarii legalizaţi. Când a terminat, gardianul a dat să-i întindă mâna... dar şi-a retras-o rapid. Vedeţi, uitase pentru o clipă că avea de a face cu o mascotă, nu cu un om.

Andy era la curent cu legislaţia fiscală şi schimbările de pe piaţa acţiunilor, aşa că utilitatea lui nu s-a încheiat după ce a stat o vreme la răcoare, aşa cum s-ar fi putut întâmpla. A început să primească banii solicitaţi pentru bibliotecă, războiul cu surorile a luat sfârşit şi nimeni nu i-a scotocit celula cu atenţie exagerată. Era un sclav cumsecade.

Apoi, într-o zi, după o lungă perioadă de timp — cam prin octombrie 1967 —, hobby-ul lui cel vechi s-a

transformat dintr-odată în altceva. Într-o noapte, în timp ce se afla în gaura lui până la brâu, cu Raquel Welch acoperindu-i fundul, vârful ciocanului său de geolog trebuie să fi intrat până la mâner în beton.

Ar fi tras înapoi câteva bucăţi de beton, dar poate că a auzit cum altele cad în puţ, ricoşând în pereţi şi lovindu-se de conducta de scurgere. Ştia el deja că o să dea de puţul acela sau a fost totalmente surprins? Nu ştiu. Se poate ca între timp să fi văzut planurile închisorii ori poate că nu le-a văzut. Dacă nu, puteţi să fiţi cât se poate de siguri că, în scurt timp, a găsit el o cale să le studieze.

Dintr-odată trebuie să-şi fi dat seama că, în locul unui simplu joc, el juca acum pentru o miză mare... în ceea ce priveşte viaţa şi viitorul lui, era miza cea mai mare. Chiar în acel moment, n-ar fi avut de unde să ştie sigur, dar ceva-ceva trebuie să fi bănuit, pentru că atunci a fost prima oară când mi-a vorbit despre Zihuatanejo. Pe nepusă masă, în loc să fie doar o jucărie, găuroiul ăla prostesc din perete a devenit stăpânul lui — dacă ştia despre conducta de scurgere de jos şi că aceasta trecea pe sub zidul exterior, aşa s-a întâmplat, oricum.

Ani de-a rândul şi-a făcut griji pentru cheia ascunsă sub acea piatră din Buxton. Acum îşi făcea griji că vreun gardian nou şi dornic de afirmare s-ar putea uita în spatele posterului şi să dea la iveală toată tărăşenia sau că va primi un tovarăş de celulă sau că, după atâţia şi-atâţia ani, va fi transferat pe neaşteptate. În următorii şapte ani, a stat cu toate lucrurile astea în minte. Tot ce pot să spun e că trebuie să fi fost unul dintre cei mai calmi oameni care-au trăit vreodată pe pământ. Eu, după o vreme, aş fi înnebunit de-a binelea, de-aş fi fost nevoit să trăiesc cu toate incertitudinile alea. Dar Andy a continuat să joace jocul.

A trebuit să poarte povara riscului de a fi descoperit încă opt ani — *probabilitatea* descoperirii, s-ar putea spune, pentru că oricât de atent şi-ar fi aranjat cărţile în favoarea lui, ca puşcăriaş nu avea chiar aşa multe de aranjat... iar zeii fuseseră îngăduitori cu el pentru foarte mult timp; circa optsprezece ani.

Cea mai cruntă ironie la care mă pot gândi ar fi fost să i se ofere eliberarea condiţionată. Vă puteţi imagina? Cu trei zile înainte ca deţinutul în cauză să fie eliberat propriu-zis, este transferat în aripa de minimă securitate, pentru a fi supus unei examinări medicale complete şi unei baterii de teste vocaţionale. Cât timp se află acolo, vechea lui celulă este curăţată cu meticulozitate. Şi uite-aşa, în loc de eliberare condiţionată, Andy ar fi primit o lungă perioadă la parter, la carceră, urmată de o altă perioadă petrecută la etaj... dar într-o altă celulă.

Dacă a descoperit puţul în 1967, cum se face că a evadat abia în 1975?

Nu ştiu sigur, dar pot să formulez câteva supoziţii destul de valabile.

Mai întâi, a devenit mai precaut ca oricând. Era prea deştept să-i dea bătaie înainte cu viteză maximă şi să încerce să iasă în opt luni sau poate chiar în optsprezece. De bună seamă că a continuat să lărgească deschizătura puţin câte puţin. O gaură cât o ceaşcă de ceai, când şi-a băut tradiţionalul păhărel în acel an, în ajun de An Nou. O gaură cât farfuria, când şi-a băut păhărelul aniversar în 1968. Mare cât o tavă de autoservire, când s-a inaugurat sezonul de baseball din 1969.

O vreme, mi-am zis că ar fi trebuit să meargă mult mai repede decât a părut să meargă — adică, după ce a străpuns zidul. Mie mi se părea că, în loc să pulverizeze

tot acel beton şi să-l scoată din celulă cu hoţoaicele pe care le-am descris, putea pur şi simplu să-l lase să cadă în puţ. Dar timpul îndelungat scurs m-a făcut să cred că nu a îndrăznit să facă asta. Sau, dacă ştia despre conducta de scurgere, aşa cum cred că s-a întâmplat, i-a fost teamă ca nu cumva vreuna din bucăţile căzute să o spargă înainte ca el să fie gata, ceea ce ar fi blocat sistemul de scurgere al blocului de celule şi ar fi dus la o anchetă. Iar o anchetă, nu mai e nevoie s-o spun, ar fi adus dezastrul.

Cu toate astea, eu aş zice că, în momentul când Nixon a depus jurământul pentru al doilea mandat, gaura trebuie să fi fost îndeajuns de mare ca el să se poată strecura prin ea... şi chiar mai devreme. Andy era un pirpiriu.

Şi-atunci, de ce n-a fugit?

Ei, dragii mei, aici mi s-au cam terminat supoziţiile logice; din acest punct, ele devin din ce în ce mai iraţionale. O posibilitate ar fi ca spaţiul prin care s-a târât să fi fost înfundat cu rahat, pe care a trebuit să-l degajeze. Dar asta n-ar fi explicat tot timpul. Şi-atunci, care era treaba?

Eu cred că e posibil ca Andy să se fi speriat.

V-am explicat cât de bine m-am priceput ce înseamnă să fii un om instituţionalizat. La început, nu poţi să suporţi cei patru pereţi, după care ajungi să te împaci cu ei, apoi îi accepţi... şi pe urmă, pe măsură ce trupul, mintea şi spiritul tău se adaptează la viaţa dusă la scară miniaturală, ajungi să-i îndrăgeşti. Ţi se spune când să mănânci, când ai voie să scrii scrisori, când ai voie să fumezi. Dacă lucrezi la spălătorie sau la fabrica de plăcuţe de înmatriculare, în fiecare oră beneficiezi de o pauză de cinci minute pentru necesităţi. Timp de treizeci şi cinci de ani, rândul meu venea la douăzeci şi cinci de minute după ora fixă, iar după treizeci şi cinci de ani, ăla este singurul

moment când am simţit nevoia să fac pipi sau caca: la şi douăzeci şi cinci de minute. Iar dacă din cine ştie ce motiv, nu puteam să mă duc atunci la baie, nevoia îmi trecea la şi jumătate, după care revenea ora următoare, la douăzeci şi cinci de minute.

Cred că Andy s-a luptat cu tigrul acela — sindromul instituţional — şi, totodată, cu temerile serioase cum că toate strădaniile lui s-ar putea să fie fără finalitate.

Câte nopţi n-o fi stat treaz sub posterul ăla al lui, gândindu-se la conducta de scurgere, ştiind că acea unică şansă era singura care i se oferea? Poate că aflase cercetând planurile cât de mare era diametrul conductei, dar nişte planuri nu-i puteau spune cum e să fii înăuntrul acelei conducte — dacă ar fi putut să respire fără să se sufoce, dacă şobolanii erau îndeajuns de mari şi de răi ca să se lupte în loc să fugă... şi, de asemenea, planurile n-ar fi putut să-i spună ce-avea să găsească la capătul conductei, când şi dacă ar fi ajuns acolo. Asta ar fi fost o glumă şi mai tare decât eliberarea condiţionată: Andy pătrunde în conductă, se târăşte prin cinci sute de metri de întuneric sufocant, cu miasme de excremente, şi la capăt dă de un paravan din sârmă oţelită. Ha, ha, foarte amuzant.

Asta trebuie să fi fost în mintea lui. Şi dacă până la urmă toate-i mergeau bine şi reuşea să iasă, ar fi fost în stare să facă rost de nişte haine civile şi să plece din vecinătatea puşcăriei neobservat? În sfârşit, presupunând că ieşea cu bine din conducta aia, pleca din preajma închisorii, înainte să se dea alarma, ajungea la Buxton, găsea piatra, o dădea la o parte şi... nu mai găsea nimic dedesubt? Nici nu era nevoie să se fi întâmplat ceva spectaculos, cum ar fi fost să ajungă la locul cu pricina ca să descopere că, între timp, acolo se construise un mare bloc

de apartamente sau că se transformase într-o parcare de supermarket. Era posibil ca vreun puşti, căruia-i plăcea pietrele, să fi observat bucata aia de sticlă vulcanică, s-o întoarcă, să vadă cheiţa de la cutia cu valori şi să le ducă pe amândouă, piatra şi cheiţa, la el în cameră, ca suveniruri. La fel cum se putea ca vreun vânător de noiembrie să fi dat cu piciorul în piatră, să lase la vedere cheia, iar o veveriţă sau o cioară cu preferinţă pentru obiectele lucioase s-o culeagă de-acolo. Poate că într-un an s-au produs inundaţii primăvara, spărgând zidul, apele luând cu ele cheia. Se putea întâmpla orice.

Aşa că, după părerea mea — presupunere hazardată sau nu —, Andy a rămas încremenit pe loc o vreme. În definitiv, nu poţi să pierzi dacă nu pariezi. Ce ar fi avut de pierdut, asta vă întrebaţi? De exemplu, biblioteca. Apoi, tihna otrăvită a vieţii instituţionalizate. Orice şansă viitoare de a-şi recăpăta identitatea sigură.

Dar, în cele din urmă, a făcut-o, exact aşa cum v-am spus. A încercat... şi, Doamne! nu credeţi c-a reuşit într-o manieră spectaculoasă? Ba bine că nu!

***

Dar *chiar* a scăpat, vă întrebaţi? Ce s-a întâmplat după aceea? Ce s-a întâmplat când a ajuns pe pajişte, a dat piatra la o parte... presupunând că piatra se mai afla acolo?

Nu pot să vă descriu scena aceea, pentru că persoana instituţionalizată care vă vorbeşte se află încă în această instituţie şi se aşteaptă să rămână aici şi în anii care urmează.

Dar pot să vă spun asta. Spre sfârşitul verii lui 1975, pe 15 septembrie mai exact, am primit o carte poştală,

care fusese expediată din orăşelul McNary din Texas. Orăşelul se află în partea americană a graniţei, de partea cealaltă fiind localitatea El Porvenir. Partea pentru mesaje a cărţii poştale era complet albă. Dar eu ştiu. Ştiu în sufletul meu la fel de sigur cum ştiu că, într-o zi, vom muri cu toţii.

McNary era locul prin care trecuse graniţa. McNary, Texas.

Aşadar, asta-i povestea mea, Jack. Nu mi-am închipuit niciodată cât de mult o să-mi ia s-o aştern pe hârtie sau de câte pagini o să fie nevoie. Am început să scriu imediat după ce-am primit cartea poştală şi iată-mă terminând pe 14 ianuarie 1976. Am folosit trei creioane până au rămas nişte cioturi mici, şi un top întreg de hârtie. Am ţinut paginile bine ascunse... nu că ar putea mulţi să-mi descifreze mâzgălelile.

Scrisul mi-a răscolit mai multe amintiri decât aş fi crezut vreodată. Să scrii despre tine însuţi e ca şi cum ai băga un băţ în apa limpede a unui râu şi-ai începe să răscoleşti fundul mâlos.

„Ei bine, n-ai scris despre tine însuţi", aud zicând pe cineva de la balcon. „Ai scris despre Andy Dufresne. Nu eşti decât un personaj secundar în propria ta poveste." Şi cu toate astea, nu-i chiar aşa. *Totul* e despre mine, fiecare cuvinţel din această poveste. Andy a fost acea parte din mine pe care n-au putut niciodată s-o încătuşeze, partea din mine care se va bucura când, în sfârşit, porţile se vor deschide şi pentru mine, iar eu o să ies afară în costumul meu ieftin şi având în buzunar cei douăzeci de dolari, banii pentru situaţii de urgenţă. Acea parte din mine se va bucura oricât de bătrân, de distrus şi de speriat ar

fi restul. Şi cred că Andy a avut o parte ca asta mai mare decât mine şi a folosit-o mai bine.

Mai sunt şi alţii aici ca mine, alţii care-şi amintesc de Andy. Ne bucurăm că a plecat, dar suntem totodată şi un pic trişti. Unele păsări nu-s făcute să trăiască în colivie, asta-i tot. Au penajul prea strălucitor şi trilurile lor sunt prea dulci şi prea neîmblânzite. Aşa că le laşi să plece sau, când le deschizi colivia ca să le dai de mâncare, reuşesc să zboare pe lângă tine. Iar acea parte din tine care ştie că n-a fost bine că le-ai ţinut închise se bucură, şi totuşi, locul în care-ţi duci viaţa este cu mult mai trist şi mai pustiu după plecarea lor.

Asta-i povestea şi mă bucur că am spus-o, chiar dacă e cam neconvingătoare şi chiar dacă unele dintre amintirile pe care creionul le-a scos la iveală (ca bâtul care răscoleşte nămolul de pe fundul râului) m-au făcut să mă simt puţin cam trist şi chiar mai bătrân decât sunt. Vă mulţumesc că m-aţi ascultat. Şi, Andy: Dacă într-adevăr te afli acolo, aşa cum cred, uită-te la stele pentru mine, de îndată ce apune soarele, pipăie nisipul şi intră în apă; simte-te liber.

Nu m-am aşteptat deloc să reiau această poveste, dar iată-mă cu paginile îndoite întinse pe birou, în faţa mea. Iată-mă adăugând încă trei-patru pagini, pe file dintr-un top nou de hârtie. Un top pe care l-am cumpărat de la un magazin — am intrat într-o prăvălie de pe Strada Congresului din Portland şi l-am cumpărat.

Gândul că trebuie să scriu finalul poveştii mi-a venit în celula închisorii Shawshank, într-o zi mohorâtă de ianuarie în 1976. Acum e sfârşitul lui iunie în 1977, iar eu mă aflu într-o cameră mică şi ieftină din Hotelul Brewster din Portland, scriind paginile de încheiere.

Fereastra e deschisă, iar zgomotul traficului care pătrunde înăuntru pare imens, incitant şi intimidant. Trebuie să mă uit mereu la fereastră ca să mă asigur că nu are zăbrele. Dorm prost noaptea, pentru că patul de aici, deşi e o cameră ieftină, mi se pare prea mare şi prea luxos. Mă trezesc tresărind în fiecare dimineaţă fix la şase şi jumătate, simţindu-mă dezorientat şi înspăimântat. Visez urât. Am o senzaţie aiurea de cădere liberă. Senzaţia e tot atât de înfricoşătoare pe cât e de revigorantă.

Ce s-a mai întâmplat în viaţa mea? Nu ghiciţi? Am fost eliberat condiţionat. După treizeci şi opt de ani de audieri de rutină şi de respingeri de rutină (în decursul celor treizeci şi opt de ani, mi-au murit trei avocaţi), am primit eliberarea condiţionată. Probabil că au decis că, la vârsta de cincizeci şi opt de ani, am ajuns să fiu îndeajuns de epuizat ca să se considere că nu mai sunt un pericol social.

N-a lipsit mult să dau foc documentului pe care tocmai l-aţi citit. Deţinuţii eliberaţi condiţionat sunt percheziţionaţi la fel de minuţios precum cei nou-veniţi. Şi pe lângă conţinutul de dinamită suficient ca să-mi garanteze o rapidă întoarcere din drum şi încă şase până la opt ani petrecuţi între ziduri, „memoriile" mele mai conţineau ceva: numele oraşului în care credeam că se află Andy Dufresne. Poliţia mexicană cooperează bucuroasă cu poliţia americană şi nu voiam ca libertatea mea — sau refuzul meu de a renunţa la povestea pe care mă chinuisem atât de mult s-o scriu — să-l coste pe Andy libertatea.

Apoi mi-am amintit de felul în care Andy adusese cu el în puşcărie cinci sute de dolari în 1948, aşa că am scos afară povestea mea despre el în acelaşi mod. Dar pentru mai multă siguranţă, am rescris cu mare atenţie fiecare

pagină în care pomeneam de Zihuatanejo. Dacă foile ar fi fost găsite în timpul „percheziţiei de ieşire", cum era numită la Shank, riscam să fiu întors din drum... dar gaborii l-ar fi căutat pe Andy într-un orăşel de pe coasta peruviană numit Las Intrudres.

Comisia pentru Eliberări Condiţionate mi-a găsit un post de „ajutor de magaziner" la marele FoodWay Market din Spruce Mall, aflat în South Portland — ceea ce înseamnă că am îngroşat rândurile angajaţilor vârstnici care ajută clienţii să-şi pună mărfurile în pungi. Cei care se ocupă cu treaba asta în supermarketuri sunt de două categorii: tineri şi bătrâni. Nimeni nu se uită vreodată la ei, indiferent din ce categorie fac parte. Dacă vă faceţi cumpărăturile la Spruce Mall FoodWay, e posibil să vă fi cărat sacoşele până la maşină... dar trebuie ca asta să se fi întâmplat între lunile martie şi aprilie ale anului 1977, pentru că ăsta a fost intervalul în care am lucrat acolo.

La început, nu credeam c-o să fiu în stare să mă descurc „afară". Am descris societatea din închisoare ca fiind o machetă redusă la scară a lumii de afară, dar habar n-aveam cât de *repede* se schimbau lucrurile afară; *viteza* grozavă cu care se deplasează oamenii. Ba chiar şi de vorbit, vorbesc mai repede. Şi mai tare.

A fost cea mai dificilă adaptare pe care-am fost nevoit s-o fac vreodată şi încă n-am terminat-o... nici pe departe. Femeile, de exemplu. După ce, vreme de patruzeci de ani, abia dacă am ştiut că ele constituie jumătate din spiţa omenească, dintr-odată m-am pomenit că muncesc într-un magazin plin de ele. Femei în vârstă, femei gravide purtând tricouri cu săgeţi orientate în jos şi un motto imprimat AICI BEBELUŞ, femei slăbănoage, cu sfârcurile iţite de sub bluză — orice femeie care s-ar fi

îmbrăcat aşa când am intrat eu în puşcărie ar fi fost arestată şi apoi dusă la un consult psihiatric — ce mai, femei de toate formele şi mărimile. M-am pomenit că stăteam mai tot timpul cu o semierecţie şi mă ocăram că sunt un moş libidinos.

Mersul la toaletă, asta era altă poveste. Când trebuia să mă duc (şi nevoia mă apuca mereu la şi douăzeci şi cinci), trebuia să mă lupt mereu cu pornirea copleşitoare de a cere voie de la şeful meu. Faptul că ştiam că ăsta era un lucru pe care puteam pur şi simplu să merg să-l fac în această prea luminoasă lume de afară era un lucru; în schimb, adaptarea eului meu interior la această idee, după toţi acei ani în care-am cerut voie celui mai apropiat gabor, cu riscul de a primi două zile de carceră pentru neglijenţă... asta era cu totul altceva.

Şeful meu nu mă plăcea. Era un tinerel, douăzeci şi şase sau douăzeci şi şapte de ani, şi îmi dădeam seama că îl cam dezgustam, aşa cum te dezgustă un câine bătrân şi slugarnic care se apropie târâş de tine ca să-l mângâi. Dumnezeule, şi pe mine mă dezgustam. Dar... nu mă puteam abţine. Aş fi vrut să-i spun: „Asta-ţi face o viaţă întreagă petrecută în puşcărie, tinere. Transformă orice om aflat într-un post cu autoritate într-un stăpân absolut, iar pe tine în câinele tuturor stăpânilor. Poate că-ţi dai seama că ai devenit câine, încă din puşcărie, dar pentru că toţi ceilalţi îmbrăcaţi în zeghe cenuşii sunt şi ei câini, nu are prea multă importanţă. Afara însă, are." Dar nu puteam să spun asta unui tânăr ca el. N-ar fi înţeles niciodată. Nici poliţistul care mă controla, un tip solid şi cumsecade, fost membru al Marinei Militare, cu o barbă roşie uriaşă şi o rezervă considerabilă de anecdote cu polonezi. Mă vedeam cu el cam cinci minute, săptămânal.

„Rămâi dincolo de gratii, Red?" mă întreba când termina de spus glumele cu polonezi. Eu îi spuneam că da, şi aşa se termina discuţia, până săptămâna următoare.

Muzica de la radio. Când m-au dus la puşcărie, big bandurile de jazz tocmai începeau să provoace senzaţie. Acum toate cântecele parc-ar fi despre futut. Şi foarte multe maşini. La început, aveam senzaţia că mă paşte un pericol de moarte ori de câte ori traversam strada.

Şi mai erau şi altele — *totul* era straniu şi înspăimântător — dar cred că v-aţi prins care-i ideea sau măcar o părticică din ea. Când eşti eliberat condiţionat, aproape orice îţi poate fi de folos. Mi-e ruşine s-o mărturisesc, dar începusem să mă gândesc să fur bani sau să şterpelesc nişte produse de la FoodWay, orice, numai să ajung înapoi în locul unde era linişte şi unde ştiai tot ce avea să se întâmple în decursul unei zile.

Dacă nu l-aş fi cunoscut niciodată pe Andy, probabil că aşa aş fi făcut. Dar mă tot gândeam la el, cum şi-a petrecut el toţi anii ăia cioplind răbdător cimentul cu ciocanul lui de geolog, ca să poată fi liber. Mă gândeam la asta şi mă ruşinam, după care renunţam din nou la idee. Ei da, puteţi să spuneţi că el avea mai multe motive să fie liber decât mine — avea o identitate nouă şi o groază de bani. Dar asta nu-i întru totul adevărat, să ştiţi. Pentru că el nu ştia în mod cert că noua lui identitate era încă valabilă, iar fără acea nouă identitate, n-ar fi putut să ajungă la bani. Nu, el n-avea nevoie decât să fie liber, iar dacă eu dădeam cu piciorul la ceea ce căpătasem, era ca şi cum aş fi scuipat pe tot ceea ce el se străduise cu atâta greutate să redobândească.

Aşa încât, în timpul meu liber, m-am apucat să fac câte o excursie cu autostopul până în orăşelul Buxton.

Asta era la începutul lui aprilie 1977, zăpada tocmai se topea pe câmpii, aerul începea să se încălzească, iar echipele de baseball veneau în nord ca să înceapă un nou sezon al singurului joc cu care sunt sigur că Dumnezeu este de acord. Când plecam în aceste excursii, aveam în buzunar o busolă Silva.

În oraşul Buxton e o pajişte întinsă, spusese Andy. *Şi la capătul nordic al acestei pajişti se află un zid, din piatră, parcă scos dintr-un poem de Robert Frost. Iar undeva de-a lungul bazei acestui zid se află o piatră care n-are ce să caute pe o pajişte din Maine.*

Acul în carul cu fân, aţi fi tentaţi să spuneţi. Câte pajişti sunt într-un orăşel situat într-o zonă rurală, ca Buxton? Cincizeci? O sută? Din propria-mi experienţă, aş miza pe un număr şi mai mare, dacă pui la socoteală şi câmpurile care acum sunt cultivate, dar care se poate să fi fost pajişti la vremea când Andy a ajuns la puşcărie. Şi chiar dacă dădeam peste *acea* pajişte, era foarte posibil să nu-mi dau seama. Pentru că puteam să nu observ acea bucată de sticlă vulcanică de culoare neagră sau, mult mai probabil, Andy o vârâse în buzunar şi o luase cu el.

Aşa că trebuie să fiu de acord cu voi. Fără doar şi poate, era ca şi cum aş fi căutat acul în carul cu fân. Mai rău, era o activitate periculoasă pentru un om eliberat condiţionat, pentru că pe unele din acele câmpuri se vedeau cât se poate de clar semnele pe care scria „TRECEREA INTERZISĂ". Şi, după cum v-am spus, sunt foarte bucuroşi să te arunce înapoi la pârnaie dacă ai ieşit din rând. Să cauţi acul în carul cu fân... dar la fel de dificil e să cioplești un zid din beton vreme de douăzeci şi şapte de ani. Iar când nu mai eşti omul care face rost de tot ce vrei, ci

doar un bătrân ajutor de vânzător, e plăcut să ai un hobby care să-ţi abată gândurile de la noua ta viaţă. Iar hobby-ul meu era să caut piatra lui Andy.

Aşa încât făceam autostopul până la Buxton şi băteam drumurile. Ascultam păsările, freamătul pârâului prin canalele de scurgere, cercetam din priviri sticlele pe care topirea zăpezii le scotea la vedere — toate fiind nereturnabile, deci, inutile, constat cu părere de rău; de când am intrat la pârnaie, lumea pare să fi devenit teribil de risipitoare — şi căutam pajişti.

Cele mai multe puteau fi eliminate din start. Pentru că nu aveau ziduri din piatră. Altele aveau ziduri din piatră, dar busola îmi spunea că erau orientate aiurea. M-am plimbat oricum de-a lungul acestor ziduri. Era un lucru comod de făcut şi, în acele ieşiri, mă *simţeam* cu adevărat liber, împăcat. Într-una din sâmbete, m-a însoţit un câine bătrân. Iar în altă zi, am văzut o căprioară ieşită slăbită din iarnă.

Apoi a sosit 23 aprilie, o zi pe care n-am s-o uit chiar dacă o să mai trăiesc încă cincizeci şi opt de ani de-acum încolo. Era o după-amiază liniştită de sâmbătă, iar eu mergeam pe drumul care se numea — aflasem de la un băieţel care pescuia de pe un pod — The Old Smith Road. Îmi luasem de mâncare într-o pungă maro de la Food-Way şi mâncasem şezând pe o piatră de la marginea drumului. Când am terminat, mi-am îngropat cu grijă resturile, aşa cum mă învăţase tatăl meu înainte să moară, pe când eram un prichindel nu mai mare decât pescarul care-mi spusese cum se cheamă drumul.

Pe la orele două, am ajuns la un câmp întins, pe partea stângă. La capătul celălalt, avea un zid din piatră, orientat aproximativ către nord-vest. M-am dus într-acolo,

călcând pe solul îmbibat de apă, şi am început să păşesc pe zid. O veveriţă m-a dojenit dintr-un stejar.

Parcursesem trei sferturi din lungimea zidului când am văzut piatra. N-aveai cum să greşeşti. Sticlă neagră, netedă ca mătasea. O piatră care n-avea ce să caute pe o pajişte din Maine. Vreme îndelungată, n-am făcut altceva decât să mă uit la ea, simţind că eram pe cale să plâng, dintr-un motiv oarecare. Veveriţa mă urmase îndeaproape şi continua să trăncănească. Inima îmi bătea nebuneşte în piept.

Când am simţit că mi-am recăpătat stăpânirea de sine, m-am dus lângă piatră, m-am lăsat pe vine lângă ea — articulaţiile de la genunchi au trosnit ca o puşcă de vânătoare cu ţeavă dublă — şi am atins-o cu mâna. Era aievea. N-am ridicat-o pentru că mă gândeam că s-ar găsi ceva sub ea. Puteam foarte uşor să plec de-acolo fără să aflu ce se afla dedesubt. În mod sigur nu plănuiam s-o iau cu mine, pentru că nu aveam senzaţia că aveam dreptul s-o iau de acolo — aveam sentimentul că luarea acelei pietre de pe câmp echivala cu cel mai josnic furt. Nu, am ridicat-o doar ca s-o simt mai bine, să-mi fac o idee cât era de grea şi, probabil, ca să-mi dovedesc că era reală simţindu-i în palme textura mătăsoasă.

A trebuit să mă uit vreme îndelungată la ceea ce era dedesubt. Ochii mei îl vedeau, dar mintea a avut nevoie de un răgaz ca să asimileze informaţia. Era un plic, ambalat cu grijă într-o pungă de plastic, ca să-l protejeze de umezeală. Pe faţa plicului, cu scrisul lui îngrijit, Andy îmi scrisese numele.

Am luat plicul şi am lăsat piatra în locul unde-o lăsase Andy şi, înainte de el, prietenul lui Andy.

Dragă Red,

Dacă citeşti rândurile astea, înseamnă că ai ieşit. Într-un fel sau altul, ai ieşit. Şi dacă ai ajuns până aici, s-ar putea să fii dispus să mai mergi un pic. Cred că-ţi aduci aminte cum se numea orăşelul, nu? Mi-ar trebui un tovarăş de nădejde care să mă ajute să-mi pun proiectul pe roate.

Până atunci, bea un pahar în cinstea mea şi gândeşte-te bine. Eu o să te aştept. Adu-ţi aminte că speranţa e un lucru bun, Red, poate cel mai bun dintre toate, şi niciun lucru bun nu moare vreodată. Eu am să sper că această scrisoare o să te găsească şi că tu o să fii bine când o să te găsească.

Prietenul tău,
Peter Stevens

N-am citit scrisoarea pe câmp. Mă cuprinsese un soi de teroare, o nevoie acută să plec de-acolo înainte să mă vadă careva. Ca să fac un calambur adecvat situaţiei, eram stăpânit de teroarea de a nu fi arestat[12].

M-am întors în camera mea şi am citit-o acolo, cu mirosul mâncărurilor de la cină ale bătrânilor urcând pe casa scărilor până în camera mea — Beefaroni, Rice-a-Roni, Noodle Roni. Poţi să pariezi că, indiferent ce mănâncă în seara asta bătrânii din America, cei cu venituri fixe, aproape sigur se termină cu *roni*.

Am desfăcut plicul, am citit scrisoarea, după care am pus capul în palme şi am plâns. În plic mai erau şi douăzeci de bancnote noi de cincizeci de dolari.

---

12 Joc de cuvinte intraductibil; *apprehend* înseamnă „a aresta", dar şi „a înţelege", „a recunoaşte semnificaţia".

Şi iată-mă în Brewster Hotel, tehnic vorbind, un om care fugea din nou de rigorile legii — vinovat de încălcarea eliberării condiţionate. Nimeni n-o să pună bariere pe şosele ca să prindă un delincvent căutat pentru un astfel de delict, cred — şi mă întreb ce să fac acum.

Am acest manuscris. Am un mic bagaj cam de mărimea unei genţi de doctor, în care se află tot ceea ce deţin. Am nouăsprezece bancnote de cincizeci, patru de zece, una de cinci, trei de un dolar şi nişte mărunţiş. Am schimbat o bancnotă de cincizeci ca să cumpăr topul de hârtie şi un pachet de ţigări.

Mă întreb ce să fac.

Dar, de fapt, problema e inexistentă. Întotdeauna se reduce la două alegeri. Ori îţi duci viaţa mai departe, ori mori.

Mai întâi, o să pun manuscrisul la loc în geantă. După care o să-i strâng catarama, o să-mi iau pardesiul, mă duc la parter şi părăsesc această ploşniţărie. Pe urmă o să merg până la un bar din centru, o să pun bancnota de cinci dolari pe tejghea, în faţa barmanului, şi-o să-i cer să-mi dea două pahare de Jack Daniels curat — unul pentru mine şi unul pentru Andy Dufresne. În afară de o bere–două, astea or să fie primele pahare de băutură pe care le voi fi băut ca cetăţean liber din 1938. Apoi o să-i las barmanului un dolar bacşiş şi-o să-i mulţumesc călduros. O să plec din bar şi-o să mă duc pe Spring Street către staţia de autobuze Greyhound de-acolo, unde-o să-mi cumpăr un bilet de autobuz pentru El Paso, via New York City. Când o să ajung la El Paso, o să-mi cumpăr un bilet pentru McNary. Iar când o să ajung la McNary, cred c-o să am prilejul să aflu dacă un bătrân pezevenghi ca mine poate găsi o modalitate să treacă peste graniţă în zbor şi să ajungă în Mexic.

Sigur că-mi amintesc numele. Zihuatanejo. Un nume ca ăsta e prea frumos ca să-l uiţi.

Constat că sunt emoţionat, atât de emoţionat, încât abia dacă mai pot să ţin creionul în mâna care-mi tremură. Cred că e o emoţie pe care numai un om liber o poate simţi, un om liber aflat la începutul unui drum lung cu un final nesigur.

Sper că Andy e acolo.

Sper c-o să reuşesc să trec graniţa. Sper să-mi văd prietenul şi să-i strâng mâna.

Sper că Pacificul e la fel de albastru ca în visele mele.

Sper.

Vara depravării

Pentru Elaine Koster şi Herbert Schnall

Un elev capabil*

1

Arăta ca un puşti american get-beget în timp ce pedala, pe bicicleta lui, Schwinn, de douăzeci şi şase de ţoli cu coarnele ridicate, pe strada din zona rezidenţială suburbană, şi chiar asta era: Todd Bowden, în vârstă de treisprezece ani, un metru şaptezeci înălţime şi o greutate sănătoasă de şaizeci şi trei de kilograme, părul de culoarea grâului copt, ochi albaştri, dinţi albi frumoşi, pielea uşor bronzată, neîntinată nici măcar de primele semne ale acneei adolescentine.

Avea lipit pe faţă un zâmbet de vacanţă de vară, în timp ce pedala prin soare şi umbre, la trei cvartale de casă. Arăta ca un băiat care ar putea avea de dus ziare la domiciliu şi, la drept vorbind, chiar avea: livra abonaţilor ziarul *Clarion* din Santo Donato. Mai arăta şi ca un băiat care ar putea vinde felicitări pentru un comision, şi tocmai făcuse şi asta. Erau dintr-acelea care veneau cu numele tău tipărit la interior — JACK ŞI MARY BURKE, sau DON ŞI

* Nuvela a fost ecranizată în anul 1998, avându-i în rolurile principale pe Ian McKellen şi Brad Renfro. La noi, titlul filmului a fost tradus ca „Influenţă nefastă".

SALLY, sau FAMILIA MURCHINSON. Arăta ca un băiat care fluieră în timp ce munceşte, şi adeseori făcea asta. De fapt, fluiera destul de frumos. Tatăl lui era inginer arhitect şi câştiga patruzeci de mii de dolari pe an. Mama lui era casnică, absolvise şcoala de secretariat (îl cunoscuse pe tatăl lui Todd în ziua în care acesta avusese nevoie de o secretară din lotul de rezervă), şi dactilografia manuscrise în timpul liber. Păstra toate rapoartele şcolare ale lui Todd într-un dosar. Preferatul ei era cel de la absolvirea clasei a patra, pe care doamna Upshaw scrisese: „Todd este un elev extrem de capabil". Şi, într-adevăr, era. În toţi anii, obţinuse numai calificativele A şi B. Dacă ar fi avut rezultate şi mai bune — de exemplu, numai A —, prietenii lui ar fi putut să-l considere un ciudat.

Acum ajunse cu bicicleta şi opri în faţa casei de la numărul 963 de pe Claremont Street şi se dădu jos. Casa era un mic bungalow plasat discret mai în spatele terenului. Era vopsită în alb, cu jaluzele verzi şi tivită cu verde. Un gard viu împrejmuia partea din faţă. Gardul viu era bine îngrijit şi udat.

Tod îşi dădu cu mâna părul la o parte din ochi şi merse pe lângă bicicletă, pe aleea de ciment, până la trepte. Continua să zâmbească, iar zâmbetul lui era deschis, plin de aşteptare şi frumos, o minune a stomatologiei moderne şi a îmbogăţirii apei cu fluor. Lăsă în jos cricul bicicletei cu vârful pantofilor de sport Nike şi ridică de pe treapta de jos ziarul îndoit. Nu era *Clarion*; era *L.A. Times*. Îl puse la subsuoară şi urcă treptele. La capătul lor era o uşă masivă din lemn fără geam, în spatele unei uşi-paravan închise cu un zăvor. Pe pervazul din dreapta al uşii era o sonerie, iar sub ea două mici semne, fiecare bine fixat în lemn cu şuruburi şi ambele acoperite cu un plastic protector, în

aşa fel încât să nu îngălbenească sau să se păteze din pricina apei. „Eficienţă germană", îşi zise Todd şi zâmbetul i se lăţi un pic. Era un gând de adult şi întotdeauna se felicita când avea un astfel de gând.

Pe semnul de deasupra scria ARTHUR DENKER.

Pe cel de jos scria FĂRĂ CERŞETORI, FĂRĂ COMIS-VOIAJORI, FĂRĂ AGENŢI COMERCIALI.

Continuând să zâmbească, Todd apăsă butonul soneriei.

Abia dacă-i auzea ţârâitul înăbuşit, undeva, departe, înăuntrul micii case. Luă degetul de pe sonerie şi-şi lăsă uşor într-o parte capul, pândind zgomot de paşi. Nu auzi nimic. Se uită la ceasul Timex de la mână (unul din cadourile pe care le primise în schimbul vânzării de felicitări personalizate) şi văzu că se făcuse zece şi douăsprezece minute. Omul trebuia să se fi trezit deja. Todd era totdeauna treaz la şapte şi jumătate cel târziu, chiar şi în vacanţa de vară. Cine se scoală devreme, ajunge departe.

Ascultă alte treizeci de secunde şi, văzând că nu se aude nimic din casă, rămase cu degetul apăsat pe buton, uitându-se totodată la mişcarea secundarului. Ţinuse butonul apăsat exact şaptezeci şi una de secunde până când, în sfârşit, auzi târşâit de picioare. Papuci, deduse el după fâşâitul moale. Todd se dădea în vânt după deducţii. Ambiţia lui curentă era să se facă detectiv particular când o creşte mare.

— Bine, bine! strigă pe un ton arţăgos omul care pretindea c-ar fi Arthur Denker. Vin acum! Las-o! Vin imediat!

Todd încetă să mai apese butonul soneriei. Se uită la vârful degetului, unde se formase un cerculeţ roşu.

Un zăvor cu lanţ zăngăni de partea cealaltă a uşii interioare masive. După care aceasta se deschise.

Un bătrân, gârbovit înăuntrul halatului de baie cu care era îmbrăcat, privea la el prin uşa-paravan. O ţigară fumega între degete. Todd avea impresia că omul arată ca o încrucişare între Albert Einstein şi Boris Karloff. Părul lung şi alb începea să-i îngălbenească într-un mod neplăcut, care aducea mai mult cu nicotina decât cu fildeşul. Avea faţa zbârcită, cu pungi sub ochi şi buhăită de somn, iar Todd observă cu un oarecare dezgust că nu se bărbierise în ultimele zile. Tatălui lui Todd îi plăcea să spună: „Un bărbierit dă feţei strălucire dimineaţa". Tatăl lui Todd se bărbierea zilnic, indiferent dacă se ducea la lucru sau nu.

Ochii care priveau spre Todd erau vigilenţi, dar adânc înfundaţi în orbite, împăienjeniţi de vinişoare roşii. Todd simţi o undă de dezamăgire profundă. Într-adevăr, omul *arăta* un pic ca Albert Einstein şi semăna un pic şi cu Boris Karloff, dar mai mult decât orice semăna cu unul dintre bătrânii beţivi jerpeliţi care-şi duceau veacul pe lângă depoul de cale ferată.

Dar, bineînţeles, îşi reaminti Todd, omul abia se trezise. Todd îl mai văzuse pe Denker de mai multe ori înainte (deşi avusese mare grijă să se asigure că Denker nu-l văzuse *pe el*, aşa ceva era exclus) şi, atunci când ieşea în lume, Denker arăta foarte spilcuit, ai fi putut spune că arăta ca un ofiţer în retragere până-n vârful unghiilor, cu toate că avea şaptezeci şi şase de ani, dacă articolele pe care Todd le citise la bibliotecă aveau dreptate în privinţa datei sale de naştere. În zilele în care Todd îl urmărise îndeaproape la Shoprite, unde Denker îşi făcea cumpărăturile, sau la unul din cele trei cinematografe de pe traseul autobuzului — Denker nu avea maşină — acesta era întotdeauna îmbrăcat în unul din cele patru

costume îngrijit păstrate, indiferent cât de cald era afară. Dacă vremea se arăta amenințătoare, purta o umbrelă pliabilă la subsuoară, ca pe o cravașă. Uneori purta o pălărie moale din fetru. Iar atunci când ieșea în oraș, Denker era întotdeauna bărbierit și cu mustața (pe care o purta ca să-i ascundă o buză de iepure imperfect corectată) tunsă grijuliu.

— Un băiat, spuse el acum. Avea vocea răgușită și somnoroasă. Todd observă dezamăgit că halatul individului era decolorat și de proastă calitate. Un capăt rotunjit al gulerului stătea ridicat la un unghi nefiresc, împungându-l în pielea lăsată a gâtului. Pe reverul stâng, se vedea o pată de ceva ce-ar fi putut să fie chili sau poate sos A-1 Steak, și omul mirosea a tutun și băutură răsuflată.

— Un băiat, repetă el. N-am nevoie de nimic, băiete. Citește ce scrie acolo. Știi să citești, nu? Bineînțeles că știi. Toți copiii americani știu să citească. Nu fi o pacoste, băiete. Bună ziua.

Ușa începu să se închidă.

Ar fi putut să renunțe chiar în acel moment, se gândea Todd mult mai târziu, într-una din nopțile când își găsea cu greu somnul. Dezamăgirea provocată de faptul că-l vedea pentru prima oară de aproape, cu fața lui „de societate" pusă la păstrare — atârnată în șifonier, ai putea spune, alături de umbrelă și de pălărie — ar fi fost de ajuns. S-ar fi putut sfârși în acel moment, sunetul abia auzit, lipsit de importanță, al zăvorului anulând tot ce s-a întâmplat ulterior la fel de curat ca un foarfece. Dar, după cum individul observase deja, era un băiat american, care fusese învățat că insistența este o virtute.

— Să nu vă uitați ziarul, domnule Dussander, spuse Todd, întinzând politicos *Times*-ul.

Uşa încremeni în mişcarea ei, la câţiva centimetri de pervaz. O expresie încordată şi precaută trecu peste faţa lui Kurt Dussander, dar dispăru de îndată. Se poate să fi fost teamă în expresia aceea. Era meritoriu felul cum făcuse să dispară acea expresie, dar Todd se simţi dezamăgit pentru a treia oară. Căci nu se aşteptase ca Dussander să fie bun; el se aşteptase ca Dussander să fie *grozav*.

Of, Doamne, îşi zise Todd cu adevărat scârbit. *Oh, Doamne, Doamne!*

Omul deschise din nou uşa. O mână umflată de artrită împinse uşa-paravan doar atât cât să se strecoare prin ea ca un păianjen şi să prindă ziarul pe care Todd îl ţinea întins. Băiatul remarcă cu dezgust că unghiile bătrânului erau lungi, îngălbenite şi cornoase. Era o mână care petrecuse cea mai mare parte a orelor de veghe ţinând ţigară după ţigară. Todd considera că fumatul era un obicei dezagreabil şi periculos, unul pe care el însuşi n-avea să-l practice niciodată. Chiar era o minune că Dussander trăise atâţia ani.

Bătrânul trase de ziar.

— Dă-mi ziarul.

— Sigur, domnu' Dussander. Todd dădu drumul ziarului, pe care mâna-de-păianjen îl trase înăuntru. Uşa-paravan se închise.

— Şi mă cheamă Denker, preciză bătrânul. Nu Du-zander, cum zici tu. Se pare că nu ştii să citeşti, totuşi. Ce păcat. Ziua bună.

Uşa dădu să se închidă iar. Todd rosti repede în deschizătura care se micşora:

— Bergen-Belsen, din ianuarie 1943 până-n iunie 1943, Auschwitz, din iunie 1943 până-n iunie 1944, *Unterkommandant*. Patin...

Uşa se opri din nou. Faţa buhăită şi palidă a bătrânului atârna în deschizătură ca un balon dezumflat şi boţit. Todd zâmbi.

— Ai fugit de la Patin doar cu puţin înainte de sosirea ruşilor. Ai ajuns la Buenos Aires. Unii zic că te-ai îmbogăţit acolo, investind aurul pe care l-ai scos din Germania în comerţul cu droguri. În tot cazul, te-ai aflat în Ciudad de Mexico între 1950 şi 1952. Pe urmă...

— Băiete, eşti nebun de legat. Unul din degetele artritice descrise câteva cercuri în jurul unei urechi diforme. Dar gura fără dinţi tremura într-un fel infirm, generat de panică...

— Din 1952 până în 1958, nu ştiu, spuse Todd, zâmbind şi mai larg. Nimeni nu ştie, cred, sau cel puţin nimeni nu spune. Dar un agent israelian te-a văzut în Cuba, unde lucrai ca portar, cu puţin înainte de venirea la putere a lui Castro. Ţi-au pierdut urma când rebelii au intrat în Havana. Ai apărut în Berlinul Occidental în 1965. N-a lipsit mult să te prindă. În momentul când pronunţa cuvintele „să te prindă", Todd strânse degetele mâinii într-un pumn mare. Ochii lui Dussander căzură pe acele mâini de american bine clădit şi bine hrănit, mâini făcute pentru construirea de motomodele şi de modele Aurora, de monştri din carton şi lipici. Todd le făcuse pe amândouă. De fapt, cu un an în urmă, el şi tatăl lui construiseră o machetă a vasului *Titanic*. Le luase aproape patru luni, iar tatăl lui Todd o ţinea în biroul lui.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, spuse Dussander.

În absenţa dinţilor falşi, cuvintele bătrânului aveau o sonoritate cleioasă, care nu-i plăcea lui Todd. Nu suna... ei bine, autentic. Vocea colonelului Klink din *Hogan's Heroes* semăna mai mult cu a unui nazist decât cea

a lui Dussander. Dar, la vremea sa, omul trebuie să fi fost un adevărat meseriaş. Într-un articol despre lagărele morţii publicat în *Men's Action*, scriitorul îl denumise Criminalul Sângeros de la Patin.

— Pleacă de-aici, băiete, până nu chem poliţia.

— Tii, cred c-ai face bine să-i chemi pe poliţişti, domnule Dussander. Sau Herr Dussander, dacă-ţi place mai mult aşa. Continuă să zâmbească, arătându-şi dinţii perfecţi, care fuseseră fluoruraţi încă din fragedă pruncie şi spălaţi de trei ori pe zi cu pastă Crest în tot acest timp. După 1965, nimeni nu te-a mai văzut vreodată... până s-o fac eu, cu două luni în urmă, în autobuzul de oraş.

— Nu eşti în toate minţile.

— Aşa că dacă vrei să suni la poliţie, spuse Todd zâmbind, n-ai decât. O s-aştept pe verandă. Dar dacă nu vrei să suni imediat, ce-ar fi să-mi dai voie să intru? Să stăm de vorbă.

Urmă un lung moment în care bătrânul se uita la băiatul zâmbitor. Păsările ciripeau în copaci. În apropiere, se auzea o maşină de tuns iarba, iar mai departe, claxoanele îşi marcau propriul ritm al vieţii şi al comerţului.

În ciuda tuturor evidenţelor, Todd simţea cum îl roade îndoiala. Doar nu se înşelase, nu? Nu credea aşa ceva, dar asta nu era o temă pentru acasă. Era viaţa reală. Aşa că simţi un val de uşurare (uşurare *moderată*, avea să-şi spună ulterior) când Dussander spuse:

— Poţi să intri puţin, dacă vrei. Dar asta doar pentru că nu vreau să-ţi creez necazuri, înţelegi?

— Sigur, domnule Dussander, spuse Todd.

Deschise uşa-paravan şi intră în hol. Dussander închise uşa în spatele lui, alungând lumina dimineţii.

Casa mirosea a rânced şi uşor a malţ. Mirosea aşa cum mirosea şi casa lui Todd uneori, în dimineţile de

după câte o petrecere organizată de-ai lui şi înainte ca maică-sa să aibă timp să o aerisească. Dar mirosul acesta era mai rău. Era impregnat în toate cele. Era băutură, prăjeală, transpiraţie, haine vechi şi un miros împuţit de medicament, ca Vicks sau Mentholatum. În hol era întuneric, iar Dussander stătea prea aproape, cu capul retras în gulerul halatului, precum capul unui vultur care aştepta cine ştie ce animal rănit să-şi dea duhul. În acel moment, în pofida bărbii nerase şi a pielii care atârna, Todd putea să întrezărească omul care stătuse îmbrăcat în uniforma SS mai clar decât îl văzuse vreodată pe stradă. Şi deodată simţi un junghi de teamă, ascuţit ca un bisturiu, undeva în pântec. O teamă *moderată*, avea el să precizeze ulterior.

— Trebuie să-ţi spun că dacă mi se întâmplă ceva... începu el şi atunci Dussander trecu pe lângă el şi merse în living-room, târşâindu-şi papucii pe pardoseală. Dădu din mână dispreţuitor către Todd, care simţi cum sângele fierbinte îi invadează gâtul şi obrajii.

Todd îl urmă, zâmbetul ezitând pentru prima oară. Nu-şi imaginase că se va întâmpla chiar aşa. Dar situaţia avea să se rezolve. Lucrurile se vor clarifica. Bineînţeles că aşa se va întâmpla. Întotdeauna se întâmplă aşa. Începu din nou să zâmbească în timp ce intra în living.

Îl aştepta o nouă dezamăgire — şi încă cum! — dar era una pentru care ar fi trebuit să fie pregătit. Fireşte că nu se vedea niciun portret în ulei al lui Hitler, cu zuluful atârnându-i pe frunte şi ochi care să te urmărească. Nicio medalie în casetă, nicio sabie de ceremonie montată pe perete, niciun pistol Luger sau PPK Walter pe poliţa şemineului (de fapt, nu exista nicio poliţă de şemineu). Bineînţeles, îşi zise Todd, omul ar fi trebuit să fie

nebun ca să pună la vedere oricare dintre aceste lucruri. Totuşi, era greu să-ţi scoţi din cap toate lucrurile pe care le vedeai în filme sau la televizor. Arăta ca livingul oricărui bătrân care-şi ducea singur traiul, întreţinându-se dintr-o pensie neîndestulătoare. Şemineul fals era placat cu cărămizi false. Un ceas de perete Westclox era atârnat deasupra. Pe un suport, stătea un televizor Motorola alb-negru; vârfurile urechilor de iepure fuseseră înfăşurate cu folie de aluminiu pentru îmbunătăţirea recepţiei. Podeaua era acoperită cu un covor cenuşiu, cu perii tociţi. Suportul pentru reviste de lângă sofa era plin cu exemplare din *National Geographic, Reader's Digest* şi *L.A. Times*. În loc de Hitler sau de sabia de ceremonii, pe perete erau atârnate un certificat de cetăţenie înrămat şi fotografia unei femei cu o pălărie caraghioasă. Dussander avea să-i spună ulterior că genul ăla de pălărie se numea *cloche* şi că fusese foarte populară în anii douăzeci şi treizeci.

— Soţia mea, spuse Dussander pe un ton sentimental. A murit în 1955, în urma unei boli de plămâni. Pe atunci eram proiectant la Menschler Motor Works, din Essen. Am fost distrus.

Todd continua să zâmbească. Traversă încăperea ca şi cum ar fi vrut să se uite mai bine la femeia din imagine. Dar în loc să se uite la tablou, pipăi abajurul unei mici veioze.

— *Încetează*! rosti cu asprime Dussander. Todd tresări un pic.

— Asta a fost minunat, spuse el cu sinceritate. Un ton cu adevărat poruncitor. Parcă Ilse Koch îşi făcuse abajururi din piele de om, nu? Şi tot ea era cea care se folosea de trucul cu micile tuburi din sticlă.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, spuse Dussander. Pe televizor era un pachet de Kools, fără filtru. Îi oferi una lui Todd. Vrei o ţigară? întrebă el şi rânji. Avea un rânjet hidos.

— Nu. Dacă fumezi, te îmbolnăveşti de cancer la plămâni. Tata fuma, dar s-a lăsat. S-a dus la Smokenders.

— Serios? Dussander scoase un chibrit de lemn din buzunarul halatului şi-l scăpără cu un gest indiferent de carcasa din plastic a Motorolei. Pufăind, zise: Poţi să-mi dai un singur motiv pentru care n-ar trebui să chem poliţia şi să le spun de acuzaţiile monstruoase pe care tocmai mi le-ai adus? Un motiv? Vorbeşte repede, băiete. Telefonul e în josul holului. Cred că taică-tu o să te bată la popou. O să stai pe pernă la cină cam o săptămână, ce zici?

— Părinţii mei nu cred în educaţia prin bătaie. Pedeapsa corporală creează mai multe probleme decât rezolvă. Ochii lui Todd scânteiară subit. Ai bătut pe vreuna din ele? Pe femei? Le-ai dezbrăcat şi le-ai...

Cu o exclamaţie înăbuşită, Dussander porni spre telefon.

Todd spuse cu răceală.

— Ar fi mai bine să nu faci asta.

Dussander se întoarse. Pe un ton măsurat, alterat doar un pic de faptul că nu-şi pusese proteza, spuse:

— Îţi spun asta o dată, băiete, o singură dată. Mă numesc Arthur Denker. N-am avut niciodată alt nume, nici măcar n-a fost americanizat. De fapt, mi s-a dat numele după tatăl meu, care admira foarte mult istorisirile lui Arthur Conan Doyle. N-am purtat niciodată numele de Duu-Zander, nici Himmler, nici Moş Crăciun. În război, am fost locotenent în rezervă. N-am fost niciodată membru al partidului nazist. În bătălia pentru

Berlin, am luptat trei ani. O să recunosc că spre sfârşitul anilor treizeci, când am fost căsătorit pentru prima oară, l-am susţinut pe Hitler. A pus capăt depresiunii economice şi ne-a dat înapoi o parte din mândria pe care o pierdusem ca urmare a îngreţoşătorului şi nedreptului Tratat de la Versailles. Presupun că l-am sprijinit mai ales pentru că am obţinut o slujbă şi a reapărut tutunul pe piaţă, aşa că nu mai trebuia să pornesc la vânătoare prin rigole când simţeam nevoia să fumez. Credeam, spre sfârşitul anilor treizeci, că era un om măreţ. În felul lui propriu, poate că era. Dar în final a înnebunit, conducând armate fantomă după capriciile unui astrolog. Chiar şi lui Blondi, câinele său, i-a dat o capsulă a morţii. Gestul unui nebun; la final, toţi înnebuniseră, cântând „Horst Wessel Song" în timp ce-şi otrăveau copiii. Pe 2 mai 1945, regimentul meu s-a predat americanilor. Îmi amintesc că un soldat pe nume Hackermeyer mi-a dat un baton de ciocolată. Am plâns. Nu mai exista niciun motiv să continuăm lupta. Războiul se sfârşise, şi încă din februarie. Am fost închis la Essen şi am fost tratat foarte bine. Am ascultat la radio procesele de la Nuremberg, iar când Goering s-a sinucis, am dat paisprezece ţigări americane contra unei jumătăţi de sticlă de *Schnaps* şi m-am îmbătat. Am fost eliberat în ianuarie 1946. La Essen Motor Works am montat roţi la automobile până în 1963, când m-am pensionat şi am emigrat în Statele Unite. Venirea aici a fost împlinirea unei ambiţii de o viaţă. În 1967 am primit cetăţenia. Sunt american. Am drept de vot. Niciun Buenos Aires. Nu fac afaceri cu droguri. Nu am nimic de-a face nici cu Berlinul, nici cu Cuba. Iar acum, dacă nu pleci, o să dau telefon la poliţie.

Se uită la Todd care nu făcea nimic. Apoi se duse în hol şi ridică receptorul. Todd continua să stea în living-room, lângă masa pe care se afla mica veioză.

Dussander începu să formeze numărul. Todd îl privi, bătăile inimii accelerându-se până când începu să-i răpăie în piept. După al patrulea număr, Dussander se întoarse şi se uită la el. Umerii îi căzură. Puse telefonul jos.

— Un băiat, rosti el. Un *băiat.*

Todd zâmbi larg, dar fără emfază.

— Cum ai aflat?

— Cu puţin noroc şi o grămadă de muncă grea, spuse Todd. Am un amic, Harold Pegler îl cheamă, dar toţi copiii îi zic Foxy. Joacă apărător la baza a doua în echipa noastră. Iar taică-su are multe reviste în garaj. Nişte teancuri mari de tot. Reviste de război. Sunt vechi. Am căutat unele mai noi, dar nenea care are chioşcul de ziare de vizavi de şcoală zice că majoritatea lor nu mai apar. În cele mai multe dintre ele, apar imagini cu nemţălăi — soldaţi germani, vreau să zic — şi japonezi care torturează nişte femei. Şi articole despre lagărele de concentrare. Mă dau în vânt după chestiile astea cu lagărele de concentrare.

— Te... dai în vânt? Dussander se uita fix la el, frecându-şi cu o mână obrazul, scoţând astfel un foarte slab sunet ca de şmirghel.

— Da, cam aşa ceva. Ştii. Îmi face mare plăcere. Mă interesează.

Îşi amintea de ziua aia din garajul lui Foxy la fel de clar ca de orice altceva din viaţa lui — ba chiar mai clar, bănuia el. Îşi amintea cum în clasa a patra, înainte de Ziua Carierei Profesionale, doamna Anderson (toţi copiii îi ziceau Bugs din cauza incisivilor mari) le vorbise despre ceea ce numea ea „descoperirea MARELUI INTERES".

— Apare pe neaşteptate, rapsodiase Bugs Anderson. Vezi ceva pentru prima dată şi imediat îţi dai seama că ţi-ai găsit MARELE INTERES. E ca o cheie pe care o răsuceşti în broască. Sau când te îndrăgosteşti pentru prima oară. Iată de ce Ziua Carierei e aşa de importantă, copii — s-ar putea să fie ziua în care îţi găseşti MARELE INTERES. Şi a continuat să le vorbească despre propriul ei MARE INTERES, care nu era deloc să fie învăţătoare la clasa a patra, ci să colecţioneze cărţi poştale din secolul al XIX-lea.

În momentele acelea, Todd crezuse că doamna Anderson bătea câmpii, dar în ziua petrecută în garajul lui Foxy, şi-a amintit de spusele ei şi s-a întrebat dacă nu cumva avusese dreptate.

În ziua aceea, bătuse vântul Santa Ana, iar către răsărit se vedeau incendii de tufişuri. Îşi aminti de mirosul de ars, fierbinte şi unsuros. Îşi aminti de tunsoarea perie a lui Foxy şi de fulgii de ceară Butch Wax care i se lipeau de breton. Îşi amintea *totul*.

— Ştiu că trebuie să fie reviste cu benzi desenate pe undeva, spusese Foxy. Mama lui avusese o stare proastă pe fond de mahmureală şi-i dăduse afară din casă, fiindcă făcuseră prea multă gălăgie. Din alea mişto. Cele mai multe-s cu cowboy, dar mai sunt şi câteva *Turok, Son of Stones* şi...

— Ce-s alea? întrebase Todd, arătând spre nişte cutii de carton umflate, vârâte sub scară.

— Aa, alea nu-s bune, spusese Foxy. Poveşti de război adevărate, mai mult d-astea. Plictisitoare.

— Pot să mă uit la câteva?

— Sigur. Între timp le caut p-alea cu desene.

Dar până să le găsească grăsanul de Foxy Pegler, Todd nu mai avea chef de benzi desenate. Era pierdut. Cu totul şi cu totul pierdut.

E ca o cheie pe care o răsuceşti în broască. Sau când te îndrăgosteşti pentru prima oară.

Aşa fusese. Ştiuse despre război, fireşte — nu despre războiul prostesc care se desfăşura acum, în care americanii şi-au încasat papara de la nişte gălbejiţi îmbrăcaţi în pijamale negre — ci despre cel de-al Doilea Război Mondial. Ştia că americanii purtaseră căşti rotunde cu plasă pe ele şi că nemţălăii avuseseră nişte căşti mai pătrăţoase. Ştia că americanii câştigaseră cele mai multe dintre bătălii şi că germanii inventaseră rachetele aproape de finalul confruntării şi le lansaseră din Germania asupra Londrei. Ştia chiar şi câte ceva despre lagărele de concentrare.

Diferenţa dintre toate acestea şi cele găsite în revistele de sub scara garajului lui Foxy era ca diferenţa dintre a ţi se *spune* despre microbi şi a-i *vedea* efectiv la microscop, vânzolindu-se de colo-colo şi vii.

Iat-o pe Ilse Koch. Iată crematoriile cu uşile deschise, cu balamalele acoperite cu un strat de funingine. Iată-i pe ofiţerii în uniforme SS şi prizonierii în zeghe vărgate. Mirosul revistelor vechi, tipărite pe hârtie proastă, semăna cu mirosul tufişurilor incendiate, care ardeau fără a mai putea fi controlate, la est de Santo Donato, şi simţea cum hârtia veche se fărâmiţează sub buricele degetelor, iar el dădea foaie după foaie, parcă nemaiaflându-se în garajul lui Foxy, ci prins undeva la răscruce de vremuri, încercând să asimileze ideea că *ei făcuseră cu adevărat acele lucruri*, că *cineva făcuse cu adevărat acele lucruri* şi că *cineva îi lăsase să facă acele lucruri*, iar capul începu să-l doară, asaltat de un amestec de repulsie şi excitare, ochii îl ardeau, încordaţi, dar continuă să citească şi dintr-o coloană tipărită sub o fotografie a unor trupuri încâlcite

dintr-o localitate numită Dachau, numărul acesta îi sări în ochi:

6 000 000

Şi îşi zise: *Cineva a greşit aici, cineva a adăugat un zero sau două, căci asta înseamnă de două ori mai mulţi oameni decât sunt în L.A.!* Dar, pe urmă, într-o altă revistă (pe coperta căreia era o femeie legată cu lanţuri de un zid, în vreme ce un tip în uniformă de nazist se apropia de ea cu un vătrai în mână şi cu un rânjet pe faţă), văzu din nou:

6 000 000

Durerea de cap i se înteţi. Gura i se uscă. Vag, de la o oarecare depărtare, îl auzi pe Foxy spunând că trebuie să se ducă în casă, pentru cină. Todd îl întrebă pe Foxy dacă mai putea să rămână în garaj şi să citească în timp ce Foxy lua masa. Foxy se uită la el uşor nedumerit, ridică din umeri şi zise, sigur că da. Iar Todd citi mai departe, aplecat peste cutiile pline cu reviste de război vechi, dar adevărate, până când mama lui sună ca să întrebe dacă avea de gând să se mai întoarcă acasă.

E ca o cheie pe care o răsuceşti în broască.

Toate revistele spuneau că lucrurile care se întâmplaseră fuseseră rele. Dar toate aceste poveşti erau continuate în ultimele pagini ale revistei, iar când dădeai la paginile alea, cuvintele care spuneau că fusese rău erau înconjurate de reclame, iar reclamele vindeau cuţite, centuri şi căşti germane, pe lângă suspensoare şi soluţii garantate pentru regenerarea părului. Anunţurile acestea vindeau steaguri germane, decorate cu svastici, şi pistoa-

le naziste Luger, precum şi un joc numit Panzer Attack, alături de lecţii de corespondenţă şi oferte de îmbogăţire prin vânzarea de pantofi cu talpă supraînălţată bărbaţilor scunzi. Se spunea că fusese rău, dar se părea că erau mulţi dintre aceia cărora nu le păsa.

Ca atunci când te îndrăgosteşti.

O da, îşi amintea de ziua aceea foarte bine. Îşi amintea tot ce era legat de ea — un calendar îngălbenit, pentru un an defunct, pe peretele din spate, pata de ulei de pe podeaua de ciment, felul cum fuseseră legate revistele cu şnur portocaliu. Îşi amintea cum durerea de cap i se înrăutăţea câte puţin de fiecare dată când se gândea la acel număr incredibil,

6 000 000

Îşi amintea că se gândise: *Vreau să ştiu tot ce s-a întâmplat în locurile alea. Totul. Şi vreau să ştiu ce e mai adevărat — cuvintele sau reclamele aşezate alături de cuvinte!*

Pe când împingea în sfârşit cutiile la locul lor sub scară, îşi amintise de Bugs Anderson şi gândise: *A avut dreptate. Mi-am găsit MARELE INTERES.*

Dussander se uită la Todd vreme îndelungată. Apoi traversă living-roomul şi se lăsă greu în scaunul-balansoar. Se uită din nou la Todd, incapabil să analizeze expresia uşor visătoare, uşor nostalgică de pe faţa băiatului.

— Mda. Revistele mi-au trezit interesul, dar mi-am dat seama că o mare parte din ce se scria acolo erau, ştii, aiureli. Aşa că m-am dus la bibliotecă şi am aflat o mulţime de alte chestii. Unele dintre ele erau chiar şi mai tari. La început, bibliotecara aia jegoasă n-a vrut ca să mă uit la materiale,

pentru că erau în secţiunea pentru adulţi a bibliotecii, dar i-am spus că-mi trebuie pentru şcoală. Dacă zici că e pentru şcoală, sunt nevoiţi să-ţi dea materialele. Şi tot l-a sunat pe tatăl meu. (Todd ridică ochii dispreţuitor.) De parcă ar fi crezut că tata nu ştia ce fac, dacă-ţi dai seama de asta.

— Şi ştia?

— Bineînţeles. Tatăl meu consideră că băieţii trebuie să afle lucruri legate de viaţă, de îndată ce sunt în stare — şi relele şi bunele. Aşa vor fi pregătiţi pentru ea. Zice că viaţa e un tigru pe care trebuie să-l apuci de coadă, iar dacă nu cunoşti natura fiarei, o să te mănânce.

— Mmmmm, spuse Dussander.

— Şi mama e de aceeaşi părere.

— Mmmmm. Dussander părea buimac, nu prea sigur de locul în care se află.

— În tot cazul, zise Todd, materialele de la bibliotecă au fost grozave. Cred că sunt sute de cărţi cu materiale despre lagărele de concentrare naziste, numai aici în biblioteca din Santo Donato. Cred că *o groază* de oameni citesc cu plăcere chestiile astea. Nu erau la fel de multe imagini ca în revistele tatălui lui Foxy, dar celelalte chestii erau cu adevărat bengoase. Fotolii cu ţepi care ies prin spătar. Dinţi de aur scoşi cu cleştele. Gaze otrăvitoare pulverizate prin duşuri. Todd clătină din cap. Voi aţi făcut treburile astea cu entuziasm, ştii? Chiar v-aţi dat silinţa.

— Bengoase, rosti apăsat Dussander.

— *Chiar* am scris un articol de cercetare şi ştii ce-am primit pentru el? Un A plus. Bineînţeles că a trebuit să fiu atent. Articolele astea trebuie scrise într-un anumit fel. Trebuie să fii atent.

— Aşa trebuie? întrebă Dussander. Luă altă ţigară cu o mână care-i tremura.

— Ei da. Toate cărţile alea de la bibliotecă se citesc într-un anume fel. Ca şi cum ăia care le-au scris ar fi vomitat de greaţa provocată de lucrurile despre care au scris. Todd se încruntă, luptându-se cu ideea din minte şi încercând s-o exprime. Faptul că *tonul*, aşa cum se aplică acest termen la scris, nu se afla încă în vocabularul lui, făcea situaţia şi mai dificilă. Cu toţii scriu de parcă cele descrise le-ar fi provocat insomnii. Cum trebuie noi să avem grijă ca astfel de lucruri să nu se mai întâmple niciodată. Mi-am scris articolul în felul ăsta şi cred că învăţătoarea mi-a dat un A doar pentru că am citit materialul-sursă fără să borăsc.

Din nou, pe chipul lui Todd se aşternu un zâmbet de învingător.

Dussander trase cu sete din ţigara fără filtru. Vârful acesteia tremura uşor. În timp ce sufla fumul pe nări, tuşi cavernos şi flegmos, o tuse de bătrân.

— Nu-mi vine să cred că discuţia asta are loc, spuse el. Se aplecă în faţă şi îl privi îndeaproape pe Todd. Băiete, ştii cuvântul „existenţialism"?

Todd ignoră întrebarea:

— Ai întâlnit-o vreodată pe Ilse Koch?

— Ilse Koch? Aproape imperceptibil, Dussander spuse: Da. Am întâlnit-o.

— Era frumoasă? întrebă Todd cu aviditate. Adică... Mâinile lui descriseră în aer forma unei clepsidre.

— Cu siguranţă că i-ai văzut fotografia? întrebă Dussander. Un *aficionado* ca tine?

— Ce-i aia un af... aff...

— Un aficionado, spuse Dussander, e un om care se dă în vânt după ceva. Unul pe care anumite chestii... îl excită.

— A, da? Buun. Zâmbetul lui Todd, încurcat şi micşorat pentru o clipă, străluci triumfător din nou. Sigur că

i-am văzut fotografia. Dar ştii cum sunt ele în cărţile alea. Vorbea ca şi cum Dussander ar fi avut toate acele cărţi. În alb-negru, ceţoase... doar nişte instantanee. Niciunul dintre fotografi nu ştia că face poze pentru, ştii, pentru *istorie*. Chiar era bine făcută?

— Era grasă, bondoacă şi avea un ten urât, replică scurt Dussander. Stinse ţigara pe jumătate fumată într-o farfurioară plină de chiştoace.

— Oh. La naiba! Lui Todd îi căzu faţa.

— Un noroc chior, zise Dussander gânditor, uitându-se la Todd. Mi-ai văzut poza într-o revistă de aventuri de război şi s-a-ntâmplat să mergi lângă mine în autobuz. *Fir-ar să fie!*

Lăsă pumnul să cadă pe braţul fotoliului, dar fără prea multă forţă.

— Nici vorbă, domnule Dussander. A fost mai mult de-atât. *Mult* mai mult, preciză cu zel Todd, aplecându-se în faţă.

— Oh? Serios? Sprâncenele stufoase se ridicară, semnalând o neîncredere politicoasă.

— Bineînţeles. Adică, imaginile cu dumneata din albumul meu erau toate vechi de cel puţin treizeci de ani. Vreau să spun că, totuşi, *suntem* în 1974.

— Ai un... album cu poze?

— Oh, da, domnule! Şi încă unul bun. Sute de poze. O să ţi-l arăt odată. O să-ţi placă la nebunie.

Pe faţa lui Dussander se aşternu o grimasă revoltată, dar nu spuse nimic.

— Primele dăţi când te-am văzut, nu eram deloc sigur. Până când într-o zi, când ploua, te-ai urcat în autobuz şi erai îmbrăcat cu un impermeabil negru lucios...

— A, ăla, şuieră Dussander.

— Sigur. Era o imagine cu dumneata într-un balonzaid ca ăla într-o revistă din garajul lui Foxy. La fel, o fotografie cu dumneata într-o manta SS cenuşie, într-o carte de la bibliotecă. Şi când te-am văzut în ziua aia, mi-am spus: „El e sigur. E Kurt Dussander". Aşa că am început să te filez...

— *Ce*-ai făcut?

— Te-am filat. Te-am urmărit. Ambiţia mea e să ajung detectiv particular, ca Sam Spade din cărţi sau ca Mannix de la televizor. În tot cazul, am fost superatent. Nu voiam să te prinzi. Vrei să te uiţi la nişte poze?

Todd scoase din buzunarul de la spate un plic maro îndoit. Plicul se lipise din pricina transpiraţiei. Îl desfăcu grijuliu. Ochii îi scânteiau ca ai unui băiat care se gândeşte la ziua lui de naştere, sau la Crăciun, sau la petardele pe care le va aprinde pe 4 Iulie.

— *Mi-ai făcut fotografii?*

— Oh, cred şi eu. Mi-am luat un aparat foto mic. Un Kodak. E subţire şi plat şi se potriveşte la fix în palmă. După ce te obişnuieşti cu el, poţi să faci poze ale subiectului doar ţinând aparatul în palmă şi desfăcând uşor degetele doar atât cât să laşi lumina să ajungă la lentile. Pe urmă, apeşi butonul cu degetul mare. Todd râse cu modestie. Eu, până m-am obişnuit, mi-am pozat de multe ori degetele. Totuşi, nu m-am dat bătut. Cred că un om poate să facă orice dacă se străduieşte îndeajuns, ştii asta? E demodată chestia asta, dar e-adevărată.

Kurt Dussander începuse să capete o paloare bolnăvicioasă, chircindu-se înăuntrul halatului.

— Ia zi, băiete, ai dus pozele astea la un atelier foto, pentru developare?

— Ce? Todd păru şocat şi surprins, apoi dispreţuitor. Nu! Ce, mă crezi chiar prost? Taică-miu are o cameră obscură. De la nouă ani îmi developez singur pozele.

Dussander nu spuse nimic, dar se relaxă un pic şi ceva culoare îi reveni în obraji.

Todd îi întinse câteva printuri lucioase, muchiile neregulate confirmând că fuseseră developate acasă. Dussander le răsfoi, cuprins de o posomoreală tăcută. Iată-l şezând drept pe un scaun la fereastra autobuzului orăşenesc, având în mâini un exemplar din cea mai nouă carte a lui James Michener, *Centennial*. Iată-l în staţia de autobuz Devon Avenue, cu umbrela la subsuoară şi capul lăsat pe spate, la un unghi care amintea de De Gaulle, în cea mai imperială postură. Iată-l stând la rând chiar sub firma Majestic Theater, drept şi tăcut, ieşind în evidenţă printre adolescenţi aplecaţi în faţă şi gospodine cu chipuri lipsite de expresie şi cu părul pe moaţe, prin înălţime şi prestanţă. În fine, iată-l uitându-se în propria cutie poştală.

— Mi-a fost frică să nu mă vezi când am făcut-o pe-asta, zise Todd. A fost un risc calculat. Eu eram chiar vizavi. O, Doamne, ce mi-ar fi plăcut să-mi pot permite o Minolta, cu teleobiectiv. Într-o zi... Pe faţa lui Todd se aşternu o expresie visătoare.

— Nu mă-ndoiesc că aveai pregătită o poveste, pentru orice eventualitate.

— Urma să te-ntreb dacă mi-ai văzut câinele. În tot cazul, după ce-am developat pozele, le-am comparat cu astea.

Îi întinse lui Dussander trei fotografii xeroxate. Le văzuse pe toate şi înainte, de multe ori. Prima îl arăta în biroul său de la tabăra de recolonizare; fusese retuşată,

astfel încât să nu-l mai prezinte decât pe el şi drapelul nazist pe suportul de lângă birou. A doua era o fotografie făcută în ziua înrolării. Ultima îl arăta strângând mâinile cu Heinrich Gluecks, care avusese un singur superior: pe Himmler.

— Am fost destul de sigur atunci, dar nu-mi dădeam seama dacă ai buza de iepure din cauza afurisitei de mustăţi. Dar trebuia să mă asigur, aşa că am făcut rost de asta.

Îi întinse ultima filă din plicul cu care venise. Fusese împăturită de multe ori. Murdăria se adunase pe la îndoituri. Colţurile erau îndoite şi rotunjite, aşa cum se-ntâmplă cu hârtiile când petrec vreme îndelungată în buzunarele unor băieţi care nu duc lipsă nici de lucruri de făcut, nici de locuri în care să se ducă. Era o copie după un afiş israelian în care se punea un preţ pe capul lui Kurt Dussander. Ţinând foaia de hârtie în mână, Dussander reflectă la cadavrele care nu-şi găseau liniştea şi refuzau să rămână îngropate.

— Ţi-am luat amprentele, spuse Todd, zâmbind. Şi pe urmă le-am comparat cu cele de pe foaie.

Dussander se holbă la el şi mormăi ceva în germană.

— Nu se poate!

— Ba se poate! Anul trecut, de Crăciun, am primit de la mama şi tata un set de luat amprente. Unul adevărat, nu o jucărie. Avea praful necesar şi trei pensule pentru trei tipuri de suprafeţe şi o hârtie specială pentru colectarea lor. Părinţii mei ştiu că vreau să ajung detectiv când o să mă fac mare. Bineînţeles, ei îşi închipuie c-o să-mi treacă cu vârsta. (Alungă ideea din minte cu o ridicare şi-o coborâre dezinteresate a umerilor.) Cărţulia explică tot ce trebuie despre spirale, suprafeţe şi puncte de similaritate. Acestea se numesc *comparaţii*. Ca să fie acceptate la

tribunal drept probe, ai nevoie de opt asemenea comparaţii. Aşa că, într-o zi, când erai plecat la film, am intrat aici şi ţi-am presărat praf pentru amprente pe cutia poştală şi pe clanţă şi am ridicat toate amprentele pe care le-am putut găsi. Deşteaptă treabă, nu?

Dussander nu spuse nimic. Strângea tare braţele fotoliului, iar gura lui fără dinţi, fără vlagă, îi tremura. Lui Todd nu-i plăcea asta. Îl făcea să arate ca şi cum era gata-gata să plângă. Iar asta, bineînţeles, era ridicol. Criminalul Sângeros de la Patin cu ochii în lacrimi? Păi puteai la fel de bine să te aştepţi ca Chevrolet să dea faliment sau ca McDonald's să renunţe la burgeri şi să înceapă să vândă caviar şi trufe.

— Am obţinut două seturi de amprente, spuse Todd. Unul dintre ele nu semăna deloc cu cele de pe afişul cu recompensa. M-am gândit că alea erau ale poştaşului. Restul erau ale tale. Am găsit mai mult de opt comparaţii. Am găsit paisprezece bune. Rânji. Uite-aşa am făcut.

— Eşti un mic ticălos, spuse Dussander şi pentru moment ochii îi scânteiară ameninţător. Todd simţi un mic fior, ca o gâdilătură, la fel cum simţise în hol. Pe urmă, Dussander se lăsă din nou moale.

— Cui i-ai spus?

— Nimănui.

— Nici măcar prietenului ăla al tău? Lui Cony Pegler?

— Foxy. Foxy Pegler. Nooo, e gură spartă. N-am spus nimănui. Nu există cineva în care să am atâta încredere.

— Şi ce vrei de la mine? Bani? N-am niciun sfanţ, mă tem. În America de Sud am avut, deşi n-am făcut nimic atât de romantic sau periculos precum comerţul cu droguri. Există — *exista* — un fel de „reţea a veteranilor" în Brazilia, Paraguay şi Santo Domingo. Fugari din timpul

războiului. Am intrat în cercul lor şi am făcut o avere în minerale şi minereuri — staniu, cupru, bauxită. Pe urmă au intervenit schimbările. Naţionalismul, antiamericanismul. Poate c-aş fi scăpat de aceste schimbări, dar apoi oamenii lui Wiesenthal mi-au luat urma. Un ghinion se ţine după altul, băiete, ca un câine după o căţea în călduri. De două ori era să mă prindă; o dată i-am auzit pe ticăloşii de evrei în camera alăturată. L-au spânzurat pe Eichmann, şopti el. Îşi duse o mână la gât, iar ochii i se făcură mari şi rotunzi, ca ai unui copil care ascultă pasajele cele mai fioroase ale unei poveşti de groază — poate *Hansel şi Gretel*, sau *Barbă-Albastră*. Era un biet bătrân, care nu mai era un pericol pentru nimeni. Era apolitic. Şi, cu toate astea, l-au spânzurat.

Todd încuviinţă din cap.

— În cele din urmă, m-am dus la singurii oameni care mă puteau ajuta. Îi ajutaseră şi pe alţii, iar eu nu mai aveam unde să fug.

— Te-ai dus la Odessa? întrebă cu mare interes Todd.

— La sicilieni, replică sec Dussander, iar lui Todd îi căzu din nou faţa. S-a aranjat totul. Documente false, un trecut fals. Vrei să bei ceva, băiete?

— Sigur. Ai o Coke?

— Nu, n-am Coke. (Pronunţă *kök*.)

— Lapte?

— Lapte.

Dussander trecu pe sub arcadă şi se duse în bucătărie. Un tub fluorescent se trezi la viaţă.

— Trăiesc acum din dividendele pe acţiuni, se auzi glasul lui. Acţiuni pe care le-am achiziţionat după război sub un alt nume. Prin intermediul unei bănci din statul Maine, dacă vrei să ştii. Bancherul care le-a cumpărat

pentru mine a înfundat puşcăria fiindcă şi-a omorât consoarta la un an după tranzacţie... uneori, viaţa e ciudată, băiete, *hein*?

O uşă de frigider se deschise şi se închise.

— Şacalii sicilieni n-au ştiut de acţiunile astea, spuse el. Astăzi, sunt peste tot, dar, în zilele acelea, Bostonul era locul cel mai nordic unde puteau fi găsiţi. Dacă ar fi ştiut, ar fi pus gheara şi pe ele. M-ar fi curăţat de tot şi m-ar fi trimis în America să fac foamea din ajutoare sociale şi cupoane de alimente.

Todd auzi uşa bufetului deschizându-se; auzi cum un lichid este turnat într-un pahar.

— Puţin de la General Motors, puţin de la American Telephone and Telegraph, o sută cincizeci de acţiuni de la Revlon. Toate acestea fiind alegerile bancherului. Dufresne, aşa-l chema — ţin minte pentru că seamănă un pic cu numele meu. Se pare că n-a fost la fel de dibaci la omorârea nevestei cum a fost la alegerea acţiunilor. *Crime passionel*, băiete. Nu dovedeşte altceva decât că toţi bărbaţii sunt nişte măgari care ştiu să citească.

Se întoarse în cameră, însoţit de foşnetul papucilor. Aducea cu el două pahare din plastic verde, care arătau precum cadourile care se dădeau uneori la inaugurările de benzinării. La fiecare plin făcut, primeai un pahar gratuit. Dussander îi întinse un pahar lui Todd.

— În primii cinci ani, am dus un trai onorabil pe baza portofoliului de acţiuni pe care Dufresne mi l-a alcătuit. Dar pe urmă mi-am vândut acţiunile la Diamond Match ca să pot cumpăra casa asta şi o căbănuţă, nu departe de Big Sur. Pe urmă, inflaţia. Recesiunea. Am vândut căbănuţa şi, una câte una, mi-am vândut şi acţiunile, multe dintre ele la nişte profituri fantastice. Ce bine era să fi

cumpărat mai multe. Dar mi-am zis că eram bine protejat în alte direcţii; acţiunile erau, cum ziceţi voi, americanii, nişte „speculaţii"... Scoase un şuierat din gura fără dinţi şi pocni din degete.

Todd se plictisea. Nu venise aici să-l asculte pe Dussander văicărindu-se de lipsa banilor sau sporovăind despre acţiunile sale. Gândul de a-l şantaja pe Dussander nu-i trecuse niciodată prin cap lui Todd. Bani? Ce să facă cu ei? Avea banii de cheltuială asiguraţi, la care se adăugau banii de la ziare. Iar dacă nevoile lui financiare depăşeau în vreo săptămână veniturile mai sus menţionate, oricând se găsea cineva care să aibă nevoie să-i fie tunsă peluza.

Todd duse paharul la buze şi deodată şovăi. Zâmbetul lui străluci din nou... un zâmbet admirativ. Îi întinse paharul cadou de benzinărie lui Dussander.

— Ia gustă *dumneata* din el, spuse el insinuant.

Dussander se holbă la el o vreme, fără să priceapă, apoi îşi dădu peste cap ochii injectaţi.

— *Grüss Gott!* Luă paharul, înghiţi de două ori şi i-l dădu înapoi. Uite că nu mi s-a tăiat respiraţia, nici nu mi-am încleştat degetele pe beregată. Nici pic de miros de migdale amare. E lapte, băiete. *Lapte.* De la Dairylea Farms. Pe cutie e o vacă zâmbăreaţă.

Todd îl privi o clipă cu precauţie, apoi sorbi puţin. Da, avea *gust* de lapte, fără doar şi poate, dar nu ştiu cum parcă nu-i mai era la fel de sete ca înainte. Puse paharul pe masă. Dussander săltă din umeri, ridică propriul pahar — conţinea o doză sănătoasă de whiskey — şi luă o înghiţitură. Îşi plescăi buzele de plăcere.

— *Schnaps?* întrebă Todd.

— Bourbon. Ancient Age. Foarte bun. Şi ieftin.

Todd îşi plimbă degetele pe tighelul blugilor.

— Aşadar, zise Dussander, dacă te-ai decis să faci propriile tale „speculaţii", trebuie să ştii dinainte că ai ales nişte acţiuni care nu valorează nimic.

— Ăă?

— Şantaj, spuse Dussander. Nu aşa îi zice în *Mannix* şi în *Hawaii Five-O* şi în *Barnaby Jones?* Extorcare. Dacă asta ur...

Dar Todd începuse să râdă — un râs sănătos de adolescent. Clătină din cap, dădu să spună ceva, nu izbuti şi continuă să râdă.

— Nu, spuse Dussander şi dintr-odată se făcu cenuşiu la faţă şi mai înspăimântat de cum fusese de când începuse să stea de vorbă cu Todd. Luă încă o duşcă zdravănă din pahar, se strâmbă şi se cutremură. Văd că nu despre asta e vorba... cel puţin, nu e extorcare de bani. Dar, cu toate că râzi, simt pe undeva miros de extorcare. Despre ce e vorba? De ce vii aici să tulburi un bătrân? Oi fi fost, cum zici, cândva un nazist. Poate chiar am făcut parte din Gestapo. Dar acum sunt doar un bătrân şi, ca să-mi stimulez tranzitul intestinal, trebuie să folosesc supozitoare. Aşadar, ce vrei?

Todd se făcuse serios între timp. Se uita lung la Dussander, cu o francheţe deschisă şi atrăgătoare.

— Păi... vreau să aud care-a fost treaba. Atâta tot. Asta-i tot ce vreau. Pe bune.

— *Să auzi* care-a fost treaba? repetă ca un ecou Dussander. Părea de-a dreptul perplex.

Todd se aplecă în faţă, sprijinindu-şi coatele bronzate pe genunchii acoperiţi de materialul blugilor.

— Bineînţeles. Despre plutoanele de execuţie. Camerele de gazare. Cuptoarele. Despre ăia care trebuiau să-şi

sape singuri mormintele şi pe urmă să stea în picioare la capetele acestora ca să cadă direct în ele. Despre... Scoase limba şi-şi umezi buzele. Despre examinări. Experimente. Totul. Toate chestiile bengoase.

Dussander se holbă la el cu o detaşare uluită, cam cum s-ar holba un veterinar la o mâţă care dă naştere la un şir de pisoiaşi bicefali.

— Eşti un monstru, spuse el încetişor.

Todd pufni dispreţuitor.

— După cărţile pe care le-am citit pentru lucrarea mea, *dumneata* eşti un monstru, domnule Dussander. Nu eu. Dumneata i-ai trimis la cuptoare, nu eu. Două mii de inşi pe zi, la Patin, înainte de sosirea dumitale, trei mii după aceea, trei mii cinci sute înainte ca ruşii să sosească şi să te facă să te opreşti. Himmler te-a numit expert al eficacităţii şi ţi-a dat o medalie. Iar acum dumneata îmi zici mie monstru? Asta-i *bună!*

— Toate astea sunt doar minciuni murdare scornite de americani, spuse Dussander înciudat. Lăsă paharul pe masă cu greutate, vărsând bourbon pe mână şi pe tăblie. Nu eu creasem problema şi nici nu puteam să fiu eu soluţia. Mi s-au dat ordine şi directive, pe care le-am respectat.

Zâmbetul lui Todd se lăţi; acum devenise aproape un rânjet de superioritate.

— Oh, ştiu că americanii au deformat datele, mormăi Dussander. Dar pe lângă politicienii voştri, Goebbels al nostru pare un copilaş care se joacă cu cărţile de colorat la grădiniţă. Ei vorbesc despre moralitate în timp ce aruncă flăcări de napalm peste copii şi bătrâne care ţipă disperaţi. Cei care se opun înrolării sunt numiţi laşi şi pacifişti. Pentru că refuză să se supună ordinelor, sunt

aruncați în pușcării sau alungați din țară. Cei care demonstrează împotriva acestei nefericite aventuri asiatice sunt bătuți cu bâtele pe străzi. Soldații care omoară oameni nevinovați sunt decorați de președintele țării, primiți cu onoruri acasă, după ce au omorât copii cu baionetele și au incendiat spitalele. Li se oferă mese festive, chei ale orașelor, bilete gratuite la meciurile de fotbal. Ridică paharul în direcția lui Todd. Doar cei care pierd sunt judecați drept criminali de război, fiindcă au respectat ordinele și directivele.

Bău și avu un acces de tuse, care-i aduse în obraji un colorit palid.

Mai tot timpul acestui discurs, Todd se foi așa cum făcea și când părinții lui discutau ce se dăduse la știri în seara respectivă — bătrânul Walter Klondike, așa-l numea tatăl lui. Nu-i păsa de ideile politice ale lui Dussander mai mult decât îi păsase de acțiunile acestuia. Era de părere că oamenii născoceau tot felul de idei politice ca să poată face lucruri. Ca anul trecut, când și-a dorit s-o pipăie pe Sharon Ackerman pe sub rochie. Sharon i-a spus că nu era bine ca el să dorească să facă asta, chiar dacă își dădea seama din tonul glasului ei că ideea o cam excita. Așa că i-a spus că vrea să se facă doctor când o fi mare și atunci ea l-a lăsat. Asta era politica. El voia să audă despre doctorii germani care încercau să împerecheze femeile cu câinii, care puneau gemenii în congelatoare ca să vadă dacă or să moară în același moment sau dacă vreunul dintre ei o să reziste mai mult, și despre terapia cu șocuri electrice, și despre operațiile chirurgicale fără anestezic și de soldații germani care violau toate femeile pe care și le doreau. Restul erau niște aiureli obosite, menite să acopere chestiile bengoase după ce cineva a venit și le-a pus capăt.

— Dacă n-aş fi ascultat ordinele, aş fi fost mort. Dussander respira greu, partea de sus a trupului legănându-se înainte şi înapoi în fotoliu, făcând arcurile să scârţâie. În jurul lui plutea un norişor de miros de băutură. Întotdeauna a existat frontul din Rusia, *nicht wahr?* Conducătorii noştri erau nişte nebuni, de acord, dar poţi să te certi cu nebunii... mai ales când cel mai nebun dintre ei avea norocul Satanei? A scăpat la milimetru dintr-o tentativă de asasinat strălucită. Cei care au conspirat au fost spânzuraţi cu corzi de pian, strangulaţi lent. Suferinţele lor de dinaintea morţii au fost filmate pentru edificarea elitei...

— Daaa! Mişto! ţipă Todd impulsiv. Ai văzut filmul ăla?

— Da. L-am văzut. Am văzut cu toţii ce s-a întâmplat cu cei care n-au vrut sau n-au fost în stare să fugă dinaintea vântului şi să aştepte să se sfârşească furtuna. Ce am făcut atunci a fost ceea ce se cuvenea să facem. Pentru acel moment şi pentru acel loc, a fost lucrul cuvenit. Aş face-o din nou. Dar...

Ochii i se lăsară în jos, spre pahar. Era gol.

— ... dar nu vreau să vorbesc despre asta, şi nici măcar să mă gândesc. Ce am făcut a fost motivat doar de supravieţuire şi nimic din ceea ce e legat de supravieţuire nu e frumos. Am avut vise... Cu gesturi lente, luă o ţigară din cutia de pe televizor. Da. Ani de-a rândul le-am avut. Întuneric şi sunetele din întuneric. Motoare de tractoare. Motoare de buldozere. Paturi de armă bubuind în ceea ce ar fi putut fi pământ îngheţat sau cranii umane. Fluierături, sirene, focuri de pistol, ţipete. Uşile vagoanelor pentru vite deschizându-se în după-amiezile reci de iarnă.

Deodată, în vis, toate zgomotele încetau — şi ochii se deschideau în întuneric, sclipind ca ochii animalelor în pădurea tropicală. Mulţi ani am trăit la marginea

junglei şi presupun că ăsta-i motivul pentru care în visele alea am simţit mereu miros de junglă. Când mă trezeam din acele vise, eram leoarcă de transpiraţie, inima-mi bătea nebuneşte în piept, iar mâna îmi acoperea gura ca să înăbuşe ţipetele. Şi îmi ziceam: *visul e adevărul.* Brazilia, Paraguay, Cuba... locurile alea sunt visul. În realitate, eu sunt încă la Patin. Ruşii sunt mai aproape azi decât ieri. Unii dintre ei îşi amintesc că, în 1943, au fost nevoiţi să mănânce cadavre de germani îngheţate ca să supravieţuiască. Acum ar vrea să bea sânge de neamţ fierbinte. Circulau zvonuri conform cărora unii dintre ei chiar asta au făcut când au intrat în Germania: au tăiat beregatele câtorva prizonieri şi le-au băut sângele dintr-un bocanc de infanterie. Mă trezeam şi-mi spuneam: *Treaba trebuie să continue, măcar ca să nu mai rămână nicio dovadă despre ce-am făcut noi aici sau să rămână atât de puţine dovezi, încât lumea, care nu vrea să creadă, să nu fie nevoită să creadă.* Îmi ziceam: *Treaba trebuie să continue dacă vrem să supravieţuim.*

Spre deosebire de ce se întâmplase înainte, Todd ascultase de data asta cu mare interes. Era foarte bine ce auzea, dar era sigur că în zilele următoare aveau să vină chestii şi mai mişto. Dussander n-avea nevoie decât să fie un pic îmboldit. La naiba, avea chiar noroc. La vârsta lui, o mulţime de inşi erau senili deja.

Dussander trase cu sete din ţigară.

— Mai târziu, după ce visele au dispărut, erau zile când mi se părea că am văzut pe cineva de la Patin. Niciodată gardieni sau colegi ofiţeri, de fiecare dată prizonieri. Îmi amintesc de o după-amiază în Germania de Vest, cu zece ani în urmă. Avusese loc un accident pe Autobahn. Traficul era paralizat pe toate benzile. Stăteam în Morris-ul

meu, ascultam radioul şi aşteptam să se deblocheze traficul. M-am uitat la dreapta mea. Pe banda alăturată era o Simca veche, iar tipul de la volan se uita la mine. Avea cam cincizeci de ani şi părea bolnav. Avea o cicatrice pe obraz. Părul alb, scurt, tuns prost. M-am uitat în altă parte. Minutele au trecut şi circulaţia nu s-a reluat. Am început să privesc pe furiş la omul din Simca. De fiecare dată, şi el se uita la mine, cu faţa inertă ca moartea, ochii îngropaţi în orbite. Am devenit convins că fusese la Patin. Fusese acolo şi acum mă recunoscuse.

Dussander îşi trecu o mână peste ochi.

— Era iarnă. Omul avea pe el un palton. Dar eram convins că dacă m-aş fi dat jos din maşină şi m-aş fi dus la el, l-aş fi făcut să-şi dea jos paltonul şi să-şi suflece mânecile cămăşii, i-aş fi găsit numărul de pe braţ. În cele din urmă, traficul s-a reluat. M-am îndepărtat de Simca. Dacă blocajul s-ar fi prelungit încă zece minute, cred că m-aş fi dat jos din maşină, l-aş fi dat jos pe bătrân dintr-a lui şi l-aş fi bătut, cu sau fără număr. L-aş fi bătut pentru că se uitase la mine în felul ăla. La scurt timp după aceea, am părăsit Germania pentru totdeauna.

— Norocul tău, spuse Todd.

Dussander sălta din umeri.

— Era acelaşi lucru oriunde. Havana, Ciudad de Mexico, Roma. Ştii, la Roma am fost trei ani. Vedeam pe câte unul, în câte-o cafenea, cum se uită la mine pe când bea *cappuccino*... o femeie în foaierul unui hotel, care părea mai interesată de mine decât de revista pe care o ţinea în faţă... un chelner de la un restaurant, care se tot uita la mine indiferent pe cine servea. Deveneam convins că oamenii ăştia mă studiau, şi în noaptea aceea apărea şi visul — zgomotele, jungla, ochii. Dar când am ajuns în

America, am scos totul din minte. Mă duc la cinematograf. O dată pe săptămână mănânc în oraş, mereu la unul dintre localurile de fast-food atât de curate şi de bine luminate cu tuburi fluorescente. Aici, la mine acasă, rezolv jocuri de puzzle, citesc romane — multe dintre ele, proaste — şi mă uit la televizor. Noaptea, beau până mă ia somnul. Visele nu mai vin. Când văd că cineva se uită la mine la supermarket, la bibliotecă sau la tutungerie, mă gândesc că se întâmplă aşa poate pentru că semăn cu bunicul lui... sau cu un dascăl de demult... sau cu un vecin din oraşul din care a plecat cu câţiva ani în urmă. Clătină din cap către Todd. Orice s-o fi întâmplat la Patin s-a întâmplat altcuiva. Nu mie.

— Excelent! zise Todd. Vreau să aud totul!

Dussander strânse pleoapele, apoi le deschise încet.

— Nu înţelegi. Nu vreau să vorbesc despre asta.

— Şi totuşi, o să vorbeşti. Dacă nu, o să le spun tuturor cine eşti.

Dussander se uită fix la el, pământiu la faţă.

— Ştiam eu c-o să apară extorcarea mai devreme sau mai târziu.

— Astăzi vreau să aflu despre cuptoarele cu gaz, spuse Todd. Cum îi frigeaţi după ce muriseră. Pe faţa lui se aşternu un zâmbet larg şi radios. Dar pune-ţi proteza înainte să începi. Arăţi mai bine cu dinţii puşi.

Dussander făcu precum i se spusese. Îi vorbi lui Todd despre cuptoarele cu gaz până când băiatul trebui să se ducă acasă pentru masa de prânz. Ori de câte ori încerca să o dea pe generalităţi, Todd se încrunta cu severitate şi îi punea întrebări specifice care să-l readucă la matcă. Dussander bea mult în timp ce vorbea. Nu zâmbea deloc.

Todd zâmbea. Todd zâmbea cât pentru amândoi.

2

August, 1974

Stăteau pe veranda din spate a casei lui Dussander, sub un cer fără nori, zâmbitor. Todd purta nişte blugi, pantofi de sport Ked şi un tricou de Little League. Dussander era îmbrăcat cu o cămaşă cenuşie largă şi nişte pantaloni kaki fără formă, susţinuţi de bretele — pantaloni de beţiv, îşi zise Todd cu un dispreţ lăuntric; arătau de parcă fuseseră luaţi direct dintr-o ladă din spate de la prăvălia Armatei Salvării din oraş. Chiar trebuia să facă ceva în privinţa felului cum Dussander se îmbrăca atunci când stătea acasă. Strica o parte din distracţie.

Cei doi mâncau câte un Big Mac — Todd le adusese în coşul bicicletei, pedalând rapid ca să nu se răcească. Todd sorbea din paharul de Coca-Cola printr-un pai de plastic. Dussander avea un pahar cu bourbon.

Vocea lui de bătrân se ridica şi cobora, fragilă, şovăielnică, uneori abia audibilă. Ochii de culoare albastru şters, brăzdaţi de obişnuitele vinişoare roşii, nu aveau pic de astâmpăr. Cine i-ar fi văzut, ar fi crezut că sunt bunicul şi nepotul, acesta din urmă participând la nu ştiu ce rit de trecere sau transmitere a ştafetei.

— Şi asta-i tot ce-mi amintesc, încheie în scurt timp Dussander şi muşcă zdravăn din sandvici. Sosul secret de la McDonald's i se prelinse pe bărbie.

— Poţi mai mult de-atât, spuse Todd încetişor.

Dussander luă o înghiţitură sănătoasă din pahar.

— Uniformele erau făcute din hârtie, spuse el în cele din urmă, aproape mârâind. Când un deţinut murea, uniforma era dată altuia, dacă mai putea fi purtată. Uneori, cu o uniformă din hârtie ajungeau să se îmbrace până la

patruzeci de deţinuţi. Am primit înalte aprecieri pentru cumpătarea de care dădeam dovadă.

— De la Gluecks?

— De la Himmler.

— Dar aveaţi o fabrică de îmbrăcăminte la Patin. Mi-ai spus asta chiar săptămâna trecută. De ce nu făceaţi uniformele acolo? Puteau să le lucreze chiar deţinuţii.

— Sarcina fabricii din Patin era să facă uniforme pentru soldaţii germani. Cât despre noi... Glasul lui Dussander ezită o clipă, după care acesta se forţă să continue. Noi nu ne ocupam cu reabilitarea, încheie el.

Todd afişă zâmbetul lui larg.

— Destul pentru azi? Te rog? Mă ustură gâtul.

— Atunci, nu mai fuma aşa mult, spuse Todd, continuând să zâmbească. Mai zi-mi despre uniforme.

— Despre care? Ale deţinuţilor sau ale SS-ului? întrebă Dussander cu voce resemnată.

Zâmbind, Todd spuse:

— Despre amândouă.

3

Septembrie, 1974

Todd se afla în bucătăria casei sale, preparându-şi un sandvici cu unt de arahide şi jeleu. Ajungeai la bucătărie după ce urcai şase trepte din lemn de sequoia către o zonă supraînălţată, în care mobilierul melaminat şi ornamentele cromate sclipeau de curăţenie. Maşina de scris electrică a mamei bătuse neîncetat încă de când Todd se înapoiase de la şcoală. Mama dactilografia o teză de masterat pentru un student masterand. Studentul avea părul scurt, purta ochelari cu lentile groase şi arăta ca o vietate din spaţiul cosmic, după umila părere a lui Todd. Teza

avea ca subiect efectul musculiţelor Drosophila în Valea Salinas, după cel de-al Doilea Război Mondial sau o chestie nemaipomenită asemănătoare. Acum maşina de scris se opri şi mama ieşi din biroul ei.

— Todd-baby, îl întâmpină ea.

— Monica-baby, replică şi el, destul de afabil.

După părerea lui Todd, maică-sa nu arăta deloc rău pentru treizeci şi şase de ani; păr blond, cu şuviţe cenuşii în câteva locuri, înaltă, bine făcută, acum era îmbrăcată într-un şort roşu-închis şi o bluză subţire de culoarea whisky-ului cald — bluza era încheiată lejer sub sâni, scoţându-i în evidenţă talia zveltă. O gumă de dactilografă era agăţată în părul prins neglijent la spate cu o clamă turcoaz.

— Cum a fost la şcoală? îl întrebă ea, urcând treptele către bucătărie. Îi atinse în treacăt buzele cu ale ei şi se urcă pe unul din taburetele din faţa tejghelei pentru micul dejun.

— A fost mişto la şcoală.

— O să apărem din nou pe panoul de onoare?

— Desigur. De fapt, se gândea că în acest prim trimestru, notele lui s-ar putea să fie ceva mai mici. Petrecuse o groază de timp cu Dussander, iar când nu se afla efectiv în compania bătrânului nemţălău, se gândea la lucrurile pe care i le povestise Dussander. O dată sau de două ori visase despre lucrurile pe care i le povestise Dussander. Dar nu era nimic pe care să nu-l poată controla.

— Un elev capabil, spuse ea, ciufulindu-i părul blond miţos. Cum e sandviciul ăla?

— E bun, zise el.

— Vrei să-mi faci şi mie unul şi să mi-l aduci în birou?

— Nu pot, spuse el, ridicându-se. I-am promis domnului Denker că mă duc la el să-i citesc o oră.

— Tot la *Robinson Crusoe* ați rămas?

— Nu. Îi arătă cotorul unei cărți groase pe care o cumpărase cu douăzeci de cenți de la un magazin de vechituri. *Tom Jones*.

— Pe zei și peștișori! O să vă ia tot anul școlar ca să terminați cărțoiul ăla, Todd-baby. Nu puteai să găsești măcar o ediție prescurtată, ca la *Crusoe*?

— Poate că găseam, dar pe asta a dorit s-o asculte în întregime. El a zis așa.

— Oh! Ea se uită la băiat o clipă, apoi îl îmbrățișă. Era un lucru rar la ea să se manifeste atât de expansiv, ceea ce-l făcu pe Todd să se simtă ușor stingherit. Ești un dulce că îți răpești atât de mult din timpul tău liber ca să-i citești. Eu și tatăl tău credem că faci ceva... pur și simplu excepțional.

Todd lăsă ochii în jos cu modestie.

— Și nici să nu vrei să spui nimănui, spuse ea. Îți ascunzi lumina sub obroc.

— Oh, băieții cu care îmi mai petrec timpul or fi zicând că-s o ciudățenie, spuse Todd, zâmbind cu modestie și cu privirea țintuită în podea. Toate porcăriile alea mișto.

— Nu mai vorbi așa, îl mustră ea absentă. Apoi: Crezi că domnul Denker ar accepta să vină într-o seară la noi la cină?

— Posibil, răspunse Todd vag. Ascultă, trebuie să-mi iau tălpășița.

— Bine. Cina, la șase și jumătate. Să nu uiți.

— N-o să uit.

— Tatăl tău are de lucru până mai târziu, așa că vom fi doar eu și cu tine, bine?

— Nebunie, iubito!

Îl privi plecând cu un zâmbet tandru, sperând că *Tom Jones* nu conţinea lucruri pe care băiatul n-ar trebui să le citească; avea doar treisprezece ani. Nu credea c-ar conţine. Copilul creştea într-o societate în care reviste precum *Penthouse* puteau fi cumpărate de oricine cu un dolar şi un sfert bucata sau erau accesibile oricărui puşti care ajungea la raftul de sus al suportului pentru reviste şi putea să arunce rapid un ochi până când vânzătorul striga la el s-o pună la loc şi să spele putina. Într-o societate care părea să adere la principiul „călăreşte-ţi vecinul", nu credea că într-o carte veche de două sute de ani se pot afla prea multe care să-i zăpăcească mintea lui Todd — cu toate că bătrânul s-ar putea excita puţin pe seama ei. Şi, aşa cum îi plăcea lui Richard să spună, pentru un copil întreaga lume e ca un laborator. Trebuie să-l laşi să o testeze. Iar dacă respectivul copil are o viaţă de familie sănătoasă şi nişte părinţi iubitori, o să fie cu atât mai puternic, cu cât îşi va fi petrecut timpul prin câteva cotloane mai ciudate.

Şi iată-l pe cel mai sănătos copil pe care-l cunoştea ea, pedalând pe stradă, călare pe bicicleta lui, Schwinn. *Ne-am descurcat de minune cu puştiul ăsta*, îşi zise ea, revenind la prepararea sandviciului. *Pe bune că ne-am descurcat.*

4

Octombrie, 1974

Dussander slăbise. Şedeau în bucătărie, cu exemplarul terfelit din *Tom Jones* între ei, pe masa acoperită cu muşama (Todd, care încerca să nu lase să-i scape nimic, cumpărase *Însemnările lui Cliff* despre carte cu o parte din alocaţia lui şi citise cu atenţie întregul rezumat, ca să prevină eventualitatea în care părinţii lui l-ar fi întrebat

despre subiect). Todd mânca o prăjitură Ring Ding pe care şi-o luase de la magazin. Cumpărase una şi pentru Dussander, dar acesta nu se atinsese de ea. Doar se uita la prăjitură morocănos, din când în când, în timp ce sorbea din paharul de bourbon. Todd se oftica să vadă irosindu-se bunătăţi precum Ring Ding-urile. Dacă n-o mânca rapid, Todd avea de gând să i-o ceară.

— Deci, cum ajungea marfa la Patin? îl întrebă el pe Dussander.

— În vagoane de cale ferată, răspunse Dussander. În vagoane pe care scria MĂRFURI MEDICALE. Venea în nişte lăzi lungi, care semănau cu coşciugele. În mod adecvat, presupun. Deţinuţii descărcau lăzile şi le depozitau în infirmerie. Ulterior, oamenii noştri le aşezau în nişte magazii. Făceau asta noaptea. Magaziile se aflau în spatele duşurilor.

— Mereu era Zyklon-B?

— Nu. Din când în când ni se trimitea şi altceva. Gaze experimentale. Comandamentul Superior era permanent interesat de mărirea randamentului. Odată ne-au trimis un gaz care purta numele de cod PEGASUS. Un gaz care acţiona asupra sistemului nervos. Slavă Domnului că nu l-au trimis decât o dată. Nu... Dussander îl văzu pe Todd aplecându-se în faţă, îi văzu ochii ascuţindu-se şi se opri brusc, gesticulând relaxat cu paharul lui primit ca bonus la benzinărie. Nu prea funcţiona bine, spuse el. Era... de-a dreptul plictisitor.

Dar Todd nu se lăsă păcălit, câtuşi de puţin.

— Păi, ce făcea?

— Îi omora — ce crezi că îi făcea să meargă pe apă? Îi omora, atâta tot.

— Povesteşte-mi.

— Nu, zise Dussander, incapabil acum să-şi ascundă groaza pe care o simţea. Nu se mai gândise la PEGASUS de... cât timp? Zece ani? Douăzeci? N-am să-ţi spun! Refuz!

— Povesteşte-mi, repetă Todd, lingând glazura de ciocolată de pe degete. Povesteşte-mi, că altfel... ştii ce se-ntâmplă.

Da, gândi Dussander, *ştiu ce-o să se-ntâmple. Chiar ştiu, monstru scârbos ce eşti.*

— Îi făcea să danseze, spuse el cam fără voia lui.

— Să danseze?

— La fel ca Zyklon-B, venea prin duzele duşurilor. Iar ăia... începeau să vomite şi să... să defecheze fără să se poată abţine.

— Mamăăă! făcu Todd. Se căcau pe ei, da? Arătă cu degetul spre prăjitura de pe farfuria lui Dussander. Pe-a lui o terminase. Ai de gând să mănânci aia?

Dussander nu-i răspunse. Amintirile îi înceţoşaseră privirea. Pe faţa lui se aşternuse o expresie distantă şi rece, ca faţa întunecată a unei planete care nu se roteşte. În mintea sa simţea cea mai stranie combinaţie între *repulsie* şi — era posibil? — *nostalgie!*

— Începeau să tremure spasmodic şi să scoată pe gât nişte sunete ascuţite, stranii. Oamenii mei... îl numiseră Gazul Tirolez. În final, se prăbuşeau cu toţii şi rămâneau întinşi pe podea, în propria murdărie, zăceau acolo, da, zăceau acolo pe beton, ţipând şi scoţând iodlerele alea, cu nasul plin de sânge. Dar am minţit, băiete. Gazul nu-i ucidea, fie pentru că nu era suficient de puternic, fie pentru că nu aveam răbdare să aşteptăm îndeajuns de mult. Cred că asta era. Nişte bărbaţi şi femei în starea aia n-ar fi putut să trăiască mult. În cele din urmă, am trimis înăuntru cinci oameni înarmaţi ca să le pună capăt

suferinţelor. Ar fi arătat rău la dosarul meu dacă ar fi apărut, nu mă îndoiesc de asta — ar fi arătat ca o irosire de cartuşe într-un moment când Führerul declarase fiecare cartuş o resursă naţională. Dar în oamenii ăia cinci aveam încredere. Au fost momente, băiete, când credeam că n-o să uit niciodată sunetele pe care le scoteau. Acele iodlere. Şi râsetele.

— Da, cred şi eu, spuse Todd. Terminase prăjitura lui Dussander din două îmbucături. Nu irosi, ca să ai şi altădată, spunea mama lui Todd în rarele ocazii în care Todd se plângea în privinţa mâncărurilor reîncălzite. Asta a fost o poveste interesantă, domnule Dussander. Întotdeauna le povesteşti bine. De îndată ce te porneşti.

Todd îi zâmbi. Şi, incredibil — cu siguranţă nu pentru că aşa ar fi vrut —, Dussander se pomeni că-i răspunde cu un zâmbet.

5

Noiembrie, 1974

Dick Bowden, tatăl lui Todd, semăna teribil de mult cu actorul de film şi de televiziune Lloyd Bochner. El — Bowden, nu Bochner — avea treizeci şi opt de ani. Era un bărbat subţire şi suplu, căruia-i plăcea să se îmbrace în cămăşi stil Ivy League şi costume în culori uniforme, de regulă, nuanţe închise. Când se afla pe un şantier de construcţii, purta salopete kaki şi o cască de protecţie, suvenir din zilele când făcuse parte din Corpul Păcii, când ajutase la proiectarea şi construirea a două diguri în Africa. Când lucra în birouaşul lui de-acasă, purta nişte ochelari cu jumătăţi de lentilă, care-i alunecau în josul nasului şi-l făceau să semene cu un decan de colegiu. Purta aceşti ochelari acum în

timp ce bătea cu carnetul de note al fiului său în geamul sclipitor de pe birou.

— Un B. Patru C-uri. Un D. Un *D*, pentru Dumnezeu! Todd, maică-ta nu lasă să se vadă, dar e foarte supărată.

Todd lăsă ochii în jos. Nu zâmbea. Când tatăl lui înjura, nu era chiar cea mai bună dintre veşti.

— Dumnezeule, n-ai avut *niciodată* nişte note ca astea. Un *D* la Algebra pentru începători? Ce-nseamnă asta?

— Nu ştiu, tată, zise el, uitându-se cu umilinţă la genunchi.

— Eu şi maică-ta credem că poate ai petrecut cam mult timp cu domnul Denker. N-ai prea stat cu burta pe carte. Credem că va trebui să te limitezi la weekenduri, bărbate. Cel puţin până când vom constata că revii pe calea învăţăturii...

Todd ridică privirea şi, preţ de o secundă, lui Bowden i se păru că vede în ochii băiatului o mânie sălbatică şi palidă. Propriii săi ochi se măriră, degetele i se încleştară pe carnetul de note de culoare bej... şi în clipa următoare nu era decât Todd, uitându-se la el cu privirea deschisă, chiar dacă destul de nefericită. Oare mânia aceea chiar fusese acolo? Cu siguranţă că nu. Dar momentul îl tulburase, făcându-l să nu mai ştie cu precizie cum să procedeze în continuare. Todd nu fusese furios, iar Dick Bowden nu voia să-l *facă* furios. El şi fiul său erau prieteni, întotdeauna fuseseră prieteni, iar Dick voia ca lucrurile să rămână aşa. Nu aveau secrete unul faţă de celălalt, absolut niciunul (exceptând faptul că, uneori, Dick Bowden îşi înşela nevasta cu secretara, dar ăsta nu era tocmai genul de lucruri pe care să i-l spui băiatului tău de treisprezece ani, nu-i aşa?... şi-apoi, asta nu avea absolut nicio influenţă asupra vieţii sale de acasă, a vieţii sale de *familie*). Aşa se

presupunea că trebuie să stea lucrurile, aşa *trebuia* să stea lucrurile într-o lume absurdă în care crimele rămâneau nepedepsite, liceenii îşi injectau heroină, iar elevii de vârsta lui Todd ajungeau la medic cu boli venerice.

— Nu, tată, te rog să nu faci asta. Vreau să spun, nu-l pedepsi pe domnul Denker pentru ceva de care eu sunt vinovat. Fără mine, ar fi pierdut. O să învăţ mai bine. Pe bune. Algebra aia... mi-a fost mai greu s-o pricep la început. Dar m-am dus acasă la Ben Tremaine şi, după ce-am studiat împreună câteva zile, am început s-o pricep. Pur şi simplu... nu ştiu, parcă m-am sufocat la început.

— Eu cred că petreci prea mult timp cu el, zise Bowden, dar începea să se înmoaie. Era greu să-l refuzi pe Todd, era greu să-l dezamăgeşti, iar ce spusese despre pedepsirea bătrânului pentru rezultatele proaste ale lui Todd... la naiba, chiar era logic. Bătrânul îi aştepta cu multă nerăbdare vizitele.

— Profesorul ăla de algebră, domnul Storrman, e foarte dur, spuse Todd. Mulţi copii au primit calificativul D. Trei sau patru au primit F.

Bowden dădu din cap gânditor.

— N-am să mă mai duc miercurea. Până nu obţin note mai bune. Citise privirea tatălui său. Şi în loc să mai ies în oraş pentru orice la şcoală, o să rămân după ore în fiecare zi şi-o să studiez. Promit.

— Chiar îţi place de bătrânul ăla aşa de mult?

— E chiar grozav, răspunse cu sinceritate Todd.

— Ei bine... fie. O să încercăm să facem ca tine, bărbate. Dar vreau să văd un progres substanţial la notele tale în ianuarie, m-ai înţeles? Mă gândesc la viitorul tău. Poate crezi că e încă prea devreme să începi să te gândeşti la asta, dar nu-i aşa. Nici vorbă de aşa ceva.

Aşa cum mamei sale îi plăcea să spună *nu irosi, ca să ai şi altădată*, lui Dick Bowden îi plăcea să zică *nici vorbă de-aşa ceva.*

— Înţeleg, tată, spuse Todd pe un ton grav. Era o discuţie ca de la bărbat la bărbat.

— Ei, atunci, du-te de-aici şi ia bagă cărţile alea în draci.

Îşi împinse ochelarii în sus şi-l bătu prieteneşte pe Todd pe umăr.

Pe faţa băiatului se aşternu un zâmbet larg şi senin.

— Am înţeles, tată!

Bowden îl privi pe Todd plecând şi zâmbi cu mândrie. Unul dintr-un milion. Şi ce văzuse el pe faţa băiatului nu fusese mânie. Cu siguranţă. Iritare, poate... dar nu acea emoţie de înaltă tensiune pe care i se păruse în primul moment că o văzuse acolo. Dacă Todd ar fi fost atât de mânios, ar fi ştiut; putea să-l „citească" pe băiatul lui ca pe o carte. Întotdeauna fusese aşa.

Fluierând, eliberat de povara datoriei de părinte, Dick Bowden desfăcu un plan de construcţii şi se aplecă asupra lui.

6

Decembrie, 1974

Chipul care apăru drept răspuns la apăsarea insistentă a butonului soneriei de către Todd era răvăşit şi îngălbenit. Părul, care în iulie fusese bogat, acum începuse să se rărească pe fruntea osoasă; părea fragil şi lipsit de luciu. Trupul lui Dussander, slab încă de la început, era acum emaciat... cu toate că, îşi zise Todd, nu era nici pe departe la fel de emaciat ca deţinuţii trimişi cândva în grija lui.

Când Dussander ajunse la uşă, Todd ţinea mâna stângă la spate. Apoi o scoase la iveală şi-i întinse bătrânului un pachet ambalat.

— Crăciun fericit! strigă el.

Dussander se chirci la vederea cutiei; apoi o luă fără nicio expresie de plăcere sau de surprindere. O mânui cu prudenţă, ca şi cum s-ar fi temut să nu conţină explozibil. Dincolo de verandă, ploua. Plouase cu intermitenţe de aproape o săptămână, iar Todd purtase cutia la adăpostul hainei. Era ambalată în folie viu colorată şi legată cu panglică.

— Ce e? întrebă Dussander fără entuziasm, în timp ce se duceau în bucătărie.

— Deschide-o şi-ai să vezi.

Todd scoase o cutie de Coke din buzunarul hainei şi o puse pe masa din bucătărie acoperită cu o faţă de masă în carouri roşii şi albe.

— Mai bine să tragem storurile, spuse el pe un ton tainic.

Neîncrederea se aşternu imediat pe faţa lui Dussander.

— O, de ce?

— Păi... nu ştii niciodată cine se uită, spuse Todd zâmbind. Nu aşa te-ai descurcat toţi anii ăştia? Văzându-i pe oamenii care-ar fi putut să se uite înainte ca ei să te vadă pe tine?

Dussander trase storurile din bucătărie. Apoi îşi turnă un pahar de bourbon. După care trase de panglica pachetului. Todd îl împachetase aşa cum băieţii procedează adesea cu pachetele de Crăciun — băieţi care au în minte lucruri mai importante, cum ar fi meciurile de fotbal sau de hochei de stradă şi serialul *Creatura de vineri noaptea*, pe care să-l urmăreşti cu un prieten care doarme

la tine acasă, amândoi înveliţi cu aceeaşi pătură şi înghesuiţi pe un capăt al canapelei, râzând. Erau o mulţime de colţuri teşite, o mulţime de îmbinări inegale, multă bandă scotch. Toate astea vorbeau de nerăbdare în privinţa unui lucru atât de feminin.

Fără voia lui, Dussander se simţi uşor mişcat. Iar mai târziu, când groaza îi mai slăbise un pic, avea să-şi spună: *Ar fi trebuit să ştiu.*

Era o uniformă. O uniformă SS. Inclusiv cu bocanci.

Se uită amorţit de la conţinutul cutiei, la ceea ce scria pe cutie: LA PETER — COSTUME DE CALITATE — ÎN ACELAŞI SEDIU DIN 1951!

— Nu, spuse el încetişor. N-am s-o îmbrac. Aici se sfârşeşte, băiete. O să mor înainte s-o îmbrac.

— Aminteşte-ţi ce i-au făcut lui Eichmann, spuse pe un ton solemn Todd. Era un bătrân, nu mai făcea niciun fel de politică. Nu aşa ai spus? Şi-apoi, am economisit toată toamna pentru ea. Costă peste optzeci de verzişori, cu ghetele la pachet. Iar în 1944, n-ai avut nimic împotrivă s-o porţi. Câtuşi de puţin.

— *Ticălosule* mic! Dussander ridică un pumn deasupra capului. Todd nici nu clipi. Rămase ferm pe poziţie, cu ochii strălucind.

— Daa, zise el molcom. Îndrăzneşte să mă atingi. Nu trebuie să mă atingi decât *o dată.*

Dussander lăsă mâna jos. Buzele îi tremurau.

— Eşti un diavol din iad, bombăni el.

— Pune-o pe tine, îl invită Todd.

Mâinile lui Dussander se duseră la cordonul halatului şi se opriră acolo. Ochii lui, docili şi imploratori, se uitară în ochii lui Todd.

— Te rog, spuse el. Sunt un biet bătrân. Ajunge.

Todd clătină din cap încet, dar ferm. Ochii continuau să-i lucească. Îi plăcea când Dussander îl implora. Aşa cum probabil că-l rugaseră şi pe el cândva. Deţinuţii de la Patin.

Dussander lăsă halatul să cadă la podea şi rămase dezbrăcat, cu excepţia papucilor şi a boxerilor. Avea pieptul scofâlcit, iar burta era uşor umflată. Braţele-i erau sfrijite — braţe de bătrân. Dar uniforma, îşi zise Todd. Uniforma va face diferenţa.

Cu gesturi încete, Dussander scoase tunica din cutie şi începu s-o îmbrace.

Zece minute mai târziu, stătea în picioare, complet echipat cu uniforma SS. Chipiul stătea niţel strâmb, umerii uşor căzuţi, dar însemnele cu cap de mort continuau să se vadă cu claritate. Dussander avea o demnitate sumbră — cel puţin în ochii lui Todd — pe care mai devreme n-o avusese. În pofida spatelui gârbovit, în pofida picioarelor prost aliniate, Todd era încântat. Pentru prima oară, Dussander apărea în faţa lui Todd aşa cum Todd credea c-ar trebui să arate. Mai bătrân, da. Înfrânt, cu siguranţă. Dar din nou în uniformă. Nu un bătrânel care-şi târăşte anii de la apusul vieţii, urmărindu-l pe Lawrence Welk la un televizor alb-negru rudimentar, cu staniol pe urechile de iepure, ci Kurt Dussander, Criminalul Sângeros de la Patin.

În ceea ce-l priveşte pe Dussander, acesta simţea scârbă, stinghereală, la care se adăuga un uşor şi insinuant simţământ de... uşurare. Parţial, dispreţuia această ultimă emoţie, recunoscând-o ca pe indicatorul cel mai real al dominaţiei psihologice pe care băiatul o statornicise asupra lui. Era prizonierul băiatului şi de fiecare

dată când constata că putea să supravieţuiască unei noi jigniri, de fiecare dată simţea acea uşurare moderată, puterea băiatului creştea. Şi totuşi, se simţea uşurat. Era vorba doar de nişte material textil, de nasturi şi de capse... şi mai era şi o făcătură, pe deasupra. La prohab avea fermoar, deşi ar fi trebuit să se încheie cu nasturi. Însemnele erau greşite, croiala neglijentă, ghetele erau făcute dintr-o imitaţie de piele ieftină. La urma urmei, era doar o uniformă de butaforie, şi nu se putea spune că-l *ucidea*, nu? Nu. Dar...

— Îndreaptă-ţi chipiul! îi ordonă Todd cu glas sonor.

Dussander clipi la el, surprins.

— *Îndreaptă-ţi chipiul, soldat!*

Dussander se supuse, dându-i acea mică înclinare insolentă care fusese marca distinctivă a *Oberleutnanţilor* săi — şi, chiar şi aşa greşită cum se afla, aceasta era o uniformă de *Oberleutnant.*

— Aliniază picioarele alea!

Făcu întocmai, alăturându-şi călcâiele cu un pocnet vioi, făcând ceea ce se cuvenea, aproape fără să se gândească, făcând-o ca şi cum anii care trecuseră căzuseră de pe umerii lui asemenea halatului.

— *Achtung!*

Luă poziţia de drepţi şi, pentru o clipă, Todd se sperie — se sperie cu adevărat. Se simţea precum ucenicul vrăjitor, care adusese măturile la viaţă, dar care nu se mai pricepea să le oprească din clipa în care se porniseră. Bătrânul care trăia din pensie dispăruse. Aici se afla Dussander.

Apoi, frica-i fu înlocuită de un sentiment plăcut de putere.

— *Stânga-mprejur!*

Dussander execută întoarcerea corect, uitate fiind şi bourbonul şi tortura ultimelor trei luni. Îi auzi călcâiele lipindu-se din nou cu un pocnet, în timp ce se întorcea spre cuptorul pătat cu grăsime. Dincolo de el, putea să vadă terenul de instrucţie prăfuit de la academia militară unde-şi perfecţionase deprinderile cazone.

— *Stânga-mprejur!*

Se întoarse din nou, de data asta nemaiexecutând la fel de bine ordinul, pierzându-şi niţel echilibrul. Cândva, pentru asta, ar fi primit zece puncte de penalizare şi vârful unei cravaşe în burtă, care i-ar fi scos afară din plămâni aerul printr-un icnet chinuit şi usturător. În sinea lui, zâmbi uşor. Băiatul nu cunoştea toate trucurile. Nu le ştia, într-adevăr.

— Înainte *marş*! ţipă Todd. Avea ochii fierbinţi, strălucitori.

Fierul dispăru din umerii lui Dussander; se gârbovi din nou.

— Nu, spuse el. Te rog...

— *Înainte marş! Marş, am spus!*

Cu un protest gâtuit, Dussander începu să execute pasul de gâscă pe linoleumul şters, întins pe podeaua bucătăriei. Făcu la dreapta ca să evite masa; făcu din nou la dreapta când se apropie de perete. Îşi ţinea faţa ridicată uşor, lipsită de expresie. Picioarele ţâşneau drepte în faţa lui, apoi cădeau cu putere la podea, făcând porţelanurile ieftine să zăngănească în bufetul de deasupra chiuvetei. Braţele i se mişcau în arcuri de cerc scurte.

Imaginea măturilor umblătoare îi reveni în minte lui Todd, readucând cu ea şi teama. I se năzări subit că nu voia ca Dussander să se bucure de vreo parte a acestui număr şi că probabil — doar probabil — dorise să-l facă pe

acesta să se simtă ridicol chiar mai mult decât dorise să-l facă să pară autentic. Dar cumva, în pofida vârstei şi a mobilierului ieftin din bucătărie, omul nu părea câtuşi de puţin ridicol. Părea înspăimântător. Pentru prima oară, cadavrele din şanţuri şi din crematorii păreau să capete propria lor realitate pentru Todd. Fotografiile cu încâlciturі de braţe, picioare şi torsuri, albicioase în ploile reci de primăvară ale Germaniei, nu erau ceva regizat ca o scenă dintr-un film horror — o stivă de cadavre creată cu manechinele dintr-un magazin universal, să zicem, care urmau să fie adunate de recuzitori după filmarea scenei — ci pur şi simplu un fapt real, surprinzător, inexplicabil şi extrem de neplăcut. Pentru un moment, i se păru că simte duhoarea fetidă, cu o uşoară tentă de fum, a descompunerii.

Teroarea se acumulă în el.

— Stop! strigă el.

Dussander continuă să mărşăluiască, cu privirea goală şi îndepărtată. Capul i se ridicase şi mai mult, încordându-i tendoanele ca de pui sfrijit ale gâtului, înclinându-i bărbia la un unghi arogant. Nasul lui, subţire ca lama, se iţea într-un mod obscen.

Todd simţi sudoare la subsuori.

— *Halt!* ţipă el.

Dussander se opri, cu piciorul drept în faţă, stângul apropiindu-se şi coborând lângă dreptul cu o singură mişcare ca de piston. Pentru o clipă, lipsa rece de expresie zăbovi pe faţa lui — robotică, tâmpă —, fiind apoi înlocuită de confuzie. După confuzie, apăru înfrângerea. Se pleoşti.

Todd scoase un suspin tăcut de uşurare şi pentru o clipă se simţi furios pe sine însuşi. *Cine-i şeful aici, până*

la urmă? Apoi îi reveni încrederea în sine. *Eu sunt, bineînţeles. Şi-ar face bine să nu uite asta.*

Începu din nou să zâmbească.

— Binişor. Dar, cu puţin antrenament, cred că o să te descurci mult mai bine.

Dussander rămase mut, cu capul atârnând.

— Poţi s-o dai jos, adăugă Todd cu generozitate... şi nu se putu abţine să nu se întrebe dacă într-adevăr voia ca Dussander s-o mai îmbrace vreodată. Pentru câteva secunde...

7

Ianuarie, 1975

Todd plecă de la şcoală singur după ultimul clopoţel, îşi luă bicicleta şi pedală spre parc. Găsi o bancă goală, îşi ridică bicicleta pe cric şi-şi scoase din buzunarul de la şold carnetul de note. Aruncă o privire în jur ca să vadă dacă prin zonă se afla vreo persoană cunoscută, dar singurii alţi oameni pe care-i vedea erau doi elevi de liceu, care se giugiuleau pe malul lacului, şi doi beţivi cu aspect mizerabil, care-şi treceau unul altuia o pungă de hârtie. Fir-aţi ai dreacului de beţivani, înjură el în gând, dar nu beţivii îl supăraseră. Deschise carnetul de note.

Engleză: C, Istoria Americii: C. Ştiinţa Pământului: D. Tu şi comunitatea: B. Franceză-începători: F. Algebră începători: F.

Se holbă la note, nevenindu-i să creadă. Ştiuse c-o să fie rău, dar ăsta era deja un dezastru.

Poate că aşa e mai bine, rosti brusc o voce interioară. *Poate că ai făcut-o intenţionat, pentru că o parte din tine vrea ca povestea să ia sfârşit.* Are nevoie *ca ea să ia sfârşit. Înainte să se întâmple ceva rău.*

Dădu cu brutalitate gândul la o parte. Nimic rău n-avea să se întâmple. Îl avea pe Dussander la degetul mic. Totalmente. Bătrânul credea că unul dintre prietenii lui Todd avea o scrisoare, dar nu ştia care prieten. Dacă i se întâmpla ceva lui Todd — *orice* — scrisoarea aceea avea să ajungă la poliţie. Cândva îşi zisese că Dussander ar fi putut să încerce oricum. Acum era prea bătrân ca să fugă, chiar dacă ar fi pornit primul în cursă, cu avans.

— E sub control, fir-ar să fie, şopti Todd, apoi îşi lovi coapsa îndeajuns de tare ca să provoace o contracţie musculară. Să vorbeşti cu tine însuţi nu e bine deloc — ţăcăniţii vorbesc cu ei înşişi. Căpătase obiceiul ăsta cam în ultimele şase săptămâni, şi nu părea în stare să-i pună capăt. Surprinsese câţiva inşi care se uitaseră ciudat la el din pricina asta. Vreo doi dintre aceştia fuseseră profesori. Şi căcănarul ăla de Bernie Everson, care n-avusese de lucru decât să-l întrebe pe şleau dacă nu cumva se ţăcănise. Nu lipsise decât foarte, foarte puţin ca Todd să-l pocnească pe micul papă-lapte drept în bot, iar chestiile de genul ăsta — certurile, încăierările, bătăile cu pumnii — nu erau deloc bune. Chestiile de acest fel te făceau remarcat în toate direcţiile nerecomandate. În regulă, să vorbeşti cu tine însuţi era rău, da, dar...

— Visele sunt şi ele rele, rosti el în şoaptă. De data aceea, nu se mai surprinse.

Doar că în ultima vreme visele fuseseră foarte rele. În vise el era întotdeauna echipat în uniformă şi stătea într-un şir de sute de bărbaţi foarte slabi; mirosul de ars se simţea în aer şi auzea uruitul întretăiat al motoarelor de buldozer. Apoi Dussander apărea la un capăt al şirului, arătând cu degetul spre unul sau altul. Aceia erau scutiţi. Ceilalţi erau

trimişi spre crematorii. Unii dintre ei se zbăteau şi se împotriveau, dar cei mai mulţi erau subnutriţi, prea epuizaţi. Apoi Dussander apărea în faţa lui Todd. Ochii lor se întâlneau pentru un lung moment paralizant, după care Dussander întindea spre Todd o umbrelă decolorată.

— Duceţi-l pe ăsta la laboratoare, spunea Dussander în vis. Buza încreţită îi scotea la iveală dantura falsă. Luaţi-l pe acest *băiat* american.

Într-un alt vis, purta o uniformă SS. Cizmele îi fuseseră lustruite oglindă. Emblema cu cap de mort şi fulgere luminoase scânteiau. Numai că el stătea în mijlocul Bulevardului Santo Donato şi toată lumea se uita la el. Începeau să-l arate cu degetul. Unii dintre ei începeau să râdă. Alţii se uitau şocaţi, mânioşi sau revoltaţi. În visul ăsta, o maşină veche oprea în scrâşnet de roţi şi Dussander se uita din maşină la el, un Dussander care părea să aibă două sute de ani şi arăta aproape mumificat, cu pielea de culoarea pergamentului îngălbenit.

— Te cunosc! proclama cu glas strident Dussander-din-vis. Se uita în jur la spectatorii de pe margine şi apoi din nou la Todd. Tu erai şeful la Patin! Priviţi, oameni buni! Ăsta e Criminalul Sângeros de la Patin! „Expertul în eficienţă" al lui Himmler! Te denunţ, ucigaşule! Te denunţ, măcelarule! Te denunţ, criminal de copii! *Te denunţ!*

Într-un alt vis, purta o uniformă în dungi de deţinut şi era condus de-a lungul unui coridor cu pereţi din piatră de doi gardieni care semănau cu părinţii lui. Amândoi aveau pe braţ banderole galbene cu steaua lui David. În spatele lor era un preot care citea din Deuteronom. Todd se uita în spate peste umăr şi vedea că preotul era Dussander şi că acesta purta mantaua neagră a ofiţerilor SS.

La capătul coridorului din piatră, o uşă dublă se deschidea spre o încăpere octogonală cu pereţi din sticlă. În mijloc se afla un eşafod. Dincolo de pereţii de sticlă se vedeau rânduri de bărbaţi şi femei emaciaţi, toţi în pielea goală, toţi având aceeaşi expresie sumbră, lipsită de viaţă. Pe fiecare braţ se citea un număr albastru.

— Totul e în regulă, şopti pentru sine Todd. E în regulă, zău, totul e sub control.

Cei doi adolescenţi care până atunci se giugiuliseră se uitau acum la el. Todd le aruncă o privire fioroasă, provocându-i să spună ceva. În cele din urmă, cei doi îşi întoarseră privirea în altă parte. Parcă băiatul zâmbise?

Todd se ridică, îşi vârî carnetul de note în buzunarul pantalonilor şi se urcă pe bicicletă. Pedală până la un drugstore aflat la două străzi mai încolo. De-aici cumpără o sticlă de soluţie pentru şters cerneala şi un pix cu cerneală albastră. Se întoarse în parc (tinereii plecaseră, dar beţivii erau tot acolo, împrăştiind o duhoare neplăcută în jur) şi-şi modifică nota la Engleză în B, la Istorie americană în A, la Ştiinţele Pământului în B, la Franceză-începători în C, la Algebra pentru începători în B. Nota de la Tu şi Comunitatea ta o şterse şi o scrise din nou, astfel încât carnetul să aibă un aspect uniform.

Uniforme, corect.

— N-are-a face, şopti el către sine. Asta o să-i potolească. Asta o să-i potolească, cu siguranţă.

Într-o noapte, spre sfârşitul lunii, undeva după orele două, Kurt Dussander se trezi zvârcolindu-se în cearşafuri, gâfâind şi gemând, într-un întuneric ce părea prea apropiat şi înspăimântător. Se simţea pe jumătate sufocat, paralizat de frică. Era ca şi cum o lespede grea şedea

pe pieptul lui, şi se întrebă dacă nu cumva suferise un atac de cord. Bâjbâi pe întuneric după veioză şi aproape că răsturnă noptiera, încercând s-o aprindă.

„Mă aflu în camera mea", îşi zise, „în dormitor, aici în Santo Donato, în California, în America. Vezi, aceleaşi draperii maro trase peste aceeaşi fereastră, aceleaşi rafturi umplute cu cărţi ieftine cumpărate din librăriile de pe Soren Street, acelaşi covor cenuşiu, acelaşi tapet albastru. Nu e niciun atac de cord. Nicio junglă. Niciun ochi."

Dar groaza rămânea lipită de el ca o blană împuţită, iar inima continua să-i bată nebuneşte. Visul revenise. Ştiuse că aşa se va întâmpla, mai devreme sau mai târziu, dacă băiatul o va ţine una şi bună. Blestematul de băiat. Se gândea că scrisoarea de protecţie a băiatului era doar un bluf, şi nici măcar unul foarte reuşit; ceva pe care-l prinsese din zbor din filmele cu detectivi. În care amic putea să se încreadă băiatul că nu va deschide o scrisoare atât de importantă. În niciun amic, ăsta era adevărul. Sau cel puţin aşa credea. Dac-ar fi putut să fie *sigur*...

Strânse mâinile cu un trosnet artritic, dureros, şi apoi le desfăcu lent.

Luă pachetul de ţigări de pe masă şi aprinse una, scăpărând cu indiferenţă chibritul de lemn de tăblia patului. Limbile ceasului de perete arătau ora 2:41. În noaptea asta, n-avea să se mai lipească somnul de el. Trase fum în piept, apoi îl scoase afară tuşind spasmodic. Gata cu somnul, afară de cazul în care s-ar fi îndurat să se ducă la parter şi să bea un păhărel-două. Sau trei. Iar în ultimele circa şase săptămâni băuse mult prea mult. Nu mai era la vârsta tinereţii, când putea să le dea peste cap unul după altul, aşa cum făcuse când plecase în permisie ca ofiţer în Berlinul anului 1939, când mireasma victoriei

plutea în aer şi pretutindeni auzeai vocea Führerului şi-i vedeai ochii înflăcărați, poruncitori...

Băiatul... blestematul de băiat!

— Fii cinstit, spuse el cu glas tare, iar sunetul propriei voci în încăperea liniştită îl făcu să tresară. Nu avea obiceiul să vorbească singur, dar nici nu era prima oară când făcea lucrul ăsta. Îşi aminti că o mai făcuse când şi când în ultimele săptămâni petrecute la Patin, când totul se lăsase în jos în jurul urechilor lor, iar înspre răsărit bubuitul tunetului rusesc se auzea tot mai tare cu fiecare zi şi apoi cu fiecare oră. Atunci, fusese firesc să vorbească cu sine. Se aflase sub stres, iar oamenii stresaţi fac adesea lucruri stranii — îşi apucă testiculele prin buzunarul pantalonilor, îşi clănţăne dinţii... Wolff era renumit pentru felul cum îşi clănţănea dinţii. Rânjea în timp ce făcea asta. Huffman pocnea din degete şi se bătea cu palma pe coapsă, creând ritmuri rapide şi complexe, de care părea că nu are deloc habar. El, Kurt Dussander, vorbea uneori cu sine. Dar acum...

— Eşti din nou stresat, spuse el tare. Era conştient că, de data asta, vorbise în germană. Trecuseră mulţi ani de când nu mai vorbise în germană, dar acum limba i se părea caldă şi confortabilă. Îl liniştea, îi alina stresul. Era dulce şi întunecoasă.

— Da. Eşti stresat. Din cauza băiatului. Dar fii cinstit cu tine însuţi. E prea devreme în dimineaţa asta ca să spui minciuni. Nu ai regretat întru totul faptul că ai vorbit. La început ai fost îngrozit că băiatul n-o să poată sau n-o să vrea să-şi păstreze secretul. Că va ajunge să-i povestească vreunui prieten, care avea să-i spună altui prieten, iar acel prieten le va spune altora doi. Dar dacă-l păstrase atât de mult timp, îl va păstra în continuare. Dacă eu aş fi

arestat, el şi-ar pierde... cartea vorbitoare. Asta-s eu pentru el? Cred că da.

Rămase tăcut, dar gândurile îşi continuară şirul. Fusese singur — nimeni n-avea să ştie vreodată cât de singur. Trecuse prin momente în care se gândise aproape cu seriozitate la sinucidere. Nu era bun de pustnic. Vocile pe care le auzea veneau de la radio. Singurii oameni care-l vizitau se aflau de cealaltă parte a unui pătrat de sticlă murdară. Era un om bătrân şi, cu toate că-i era frică de moarte, se temea şi mai mult să fie un bătrân singuratic.

Vezica îi juca feste uneori. N-apuca să ajungă la baie când o pată întunecată se lăţea pe pantaloni. Când vremea era ploioasă, încheieturile începeau să-i palpite, după care începeau să-l chinuiască, şi avusese zile în care ronţăise un flacon întreg de pastile contra durerilor artritice, între răsăritul şi apusul soarelui... şi cu toate acestea aspirina nu reuşea decât să atenueze durerile, astfel încât chiar şi gesturi precum luarea unei cărţi din bibliotecă sau rotirea comutatorului de canale TV deveneau un experiment dureros. Ochii nu prea îl mai ajutau; uneori răsturna lucruri, îşi învineţea fluierul piciorului sau se lovea la cap. Trăia cu teama de a nu-şi rupe vreun os şi de a nu mai fi capabil să se ridice până la telefon şi mai trăia cu teama de a fi ajuns acolo şi ca cine ştie ce doctor să-i descopere trecutul adevărat în momentul în care devenea suspicios, din pricina istoricului medical nonexistent al domnului Denker.

Băiatul mai alinase o parte din aceste lucruri. Când băiatul era cu el, putea să-şi readucă în minte vremurile de altădată. Amintirile sale despre acele zile erau pervers de limpezi; putea să reproducă un catalog aparent nesfârşit de nume şi evenimente, chiar şi cum era vremea într-o zi sau alta. Şi-l amintea pe soldatul Henreid, care mânuia

o mitralieră în foişorul de la nord-est şi de umflătura pe care soldatul Henreid o avusese între ochi. Unii dintre colegi îi ziceau Trei-Ochi sau Bătrânul Ciclop. Şi-l amintea pe Kessel, care avea o fotografie cu prietena lui goală, întinsă pe o canapea, cu mâinile la ceafă. Kessel le lua bani colegilor care voiau să se uite la poză. Îşi amintea numele doctorilor şi ale experienţelor lor — praguri ale durerii, undele cerebrale ale bărbaţilor şi femeilor muribunde, retardarea fiziologică, efecte ale diferitelor tipuri de radiaţii, alte şi alte zeci. Şi *sute*.

Presupunea că vorbeşte cu băiatul aşa cum vorbesc toţi bătrânii, dar bănuia că era mai norocos decât majoritatea vârstnicilor, care întâmpină din partea publicului nerăbdare, dezinteres sau pur şi simplu grosolănie. Publicul *lui* era permanent fascinat.

Erau câteva coşmaruri acolo un preţ prea mare de plătit?

Îşi stinse ţigara şi rămase cu privirea în tavan un moment, după care îşi lăsă picioarele pe duşumea. El şi băiatul erau dezgustători, presupunea, prin felul cum se hrăneau reciproc... cum se devorau unul pe celălalt. Dacă uneori îl durea burta din pricina mâncării înfiorătoare, dar gustoase pe care o consumau în după-amiezile petrecute în bucătărie, cum se simţea băiatul? Oare el dormea bine? Probabil că nu. În ultima vreme, lui Dussander i se părea că băiatul era cam palid la faţă şi mai slab decât fusese când apăruse pentru prima oară în viaţa lui.

Străbătu dormitorul şi deschise uşa dulapului. Pipăi umeraşele spre dreapta, întinse mâna în întuneric şi scoase la iveală imitaţia de uniformă. Stătea atârnată în mâna lui ca o piele de vultur. O atinse cu cealaltă mână. O atinse... apoi o mângâie.

După un timp foarte lung o duse la parter şi o îmbrăcă fără grabă, fără să se uite în oglindă, până când s-a încheiat la toţi nasturii şi şi-a prins centura (iar fermoarul fals a fost închis şi el).

Se uită la imaginea lui în oglindă, apoi, şi dădu din cap aprobativ.

Se întoarse în dormitor, se întinse în pat şi fumă încă o ţigară. Când o termină, simţi că-i e somn din nou. Stinse veioza, nevenindu-i să creadă că putea fi atât de simplu. Dar cinci minute mai târziu adormise, iar de data asta avu un somn fără vise.

8

Februarie, 1975

După cină, Dick Bowden aduse un coniac pe care Dussander îl considera, în sinea lui, oribil. Dar fireşte că zâmbi larg şi îl lăudă cu extravaganţă. Soţia lui Bowden îi dădu băiatului o ciocolată cu malţ. Băiatul rămăsese neobişnuit de tăcut în timpul cinei. Neliniştit? Da. Din cine ştie ce motiv, băiatul părea foarte neliniştit.

Dussander îi fermecase pe Dick şi Monica Bowden din clipa în sosise în compania băiatului. Acesta le spusese părinţilor săi că vederea domnului Denker era mult mai proastă decât era ea în realitate (ceea ce făcea ca bietul domn Denker să aibă nevoie de un câine-călăuză, îşi zise cu ironie Dussander), pentru că asta explica toate şedinţele de lectură pe care se presupunea că le face băiatul. Dussander fusese foarte grijuliu în privinţa asta şi credea că nu avusese nicio scăpare.

Se îmbrăcase cu costumul cel mai bun şi, cu toate că seara era umedă, artrita fusese remarcabil de blândă — doar câte-un junghi, din când în când. Din cine ştie ce

motiv absurd, băiatul dorise ca el să-şi lase umbrela acasă, dar Dussander insistase. Una peste alta, avusese o seară plăcută şi destul de interesantă. Cu tot coniacul ăla oribil, nu mai luase cine în oraş de nouă ani.

În timpul mesei, discutase despre Uzinele Mecanice de la Essen, despre reconstruirea Germaniei postbelice — Bowden pusese câteva întrebări inteligente în privinţa asta şi păruse impresionat de răspunsurile lui Dussander — şi despre scriitorii germani. Monica Bowden îl întrebase cum se făcuse de ajunsese în America la o vârstă atât de înaintată, iar Dussander, adoptând o expresie adecvată de tristeţe mioapă, îi povestise despre moartea soţiei sale imaginare. Monica Bowden se topea de compasiune.

Iar acum, pe când beau coniacul ăla absurd, Dick Bowden spunea:

— Dacă e o întrebare prea intimă, domnule Denker, vă rog, nu răspundeţi... dar nu mă pot abţine să mă întreb ce-aţi făcut în timpul războiului.

Băiatul se crispă aproape imperceptibil.

Dussander zâmbi şi-şi căută bâjbâind ţigările. Le vedea cât se poate de bine, dar era important să nu aibă nici cea mai mică scăpare. Monica i le puse în palmă.

— Mulţumesc, scumpă doamnă. Cina a fost superbă. Sunteţi o gospodină desăvârşită. Nici soţia mea nu s-ar fi descurcat la fel de bine.

Monica îi mulţumi şi păru tulburată. Todd îi aruncă o privire iritată.

— Nu e câtuşi de puţin intimă, spuse Dussander, aprinzându-şi ţigara şi întorcându-se spre Bowden. Am fost trecut în rezervă începând cu 1943, aşa cum se întâmpla cu toţi bărbaţii valizi, dar prea vârstnici ca să rămână în

serviciile active. Pe atunci, lucrurile erau clare în privinţa celui de-al Treilea Reich şi pentru descreieraţii care-l creaseră. Şi îndeosebi pentru unul dintre acei descreieraţi, fireşte.

Suflă în băţul de chibrit şi arboră o expresie solemnă.

— A fost o mare uşurare când sorţii de izbândă s-au întors împotriva lui Hitler. O mare uşurare. Bineînţeles, şi aici se uită dezarmant la Bowden, ca de la bărbat la bărbat, trebuia să ai grijă să nu-ţi exprimi un asemenea sentiment. Nu cu glas tare.

— Bănuiesc că nu, spuse respectuos Dick Bowden.

— Nu, replică cu gravitate Dussander. Nu cu glas tare. Îmi amintesc de o seară când patru sau cinci dintre noi, toţi prieteni, ne-am oprit după serviciu la un *Ratskeller* local, ca să bem ceva — pe atunci, nu întotdeauna găseai *Schnaps* sau măcar bere, dar s-a întâmplat ca în seara asta să găsim şi una şi alta. Ne ştiam între noi de mai bine de douăzeci de ani. Unul dintre noi, Hans Hassler, a pomenit în treacăt că, probabil, Führerul fusese prost sfătuit să deschidă un al doilea front împotriva ruşilor. Am spus: „Hans, pentru Dumnezeu, ai grijă ce spui!" Bietul Hans s-a albit la faţă şi a schimbat complet subiectul. Şi totuşi, trei zile mai târziu, a dispărut. Nu l-am mai văzut niciodată şi, din câte ştiu, nu l-a mai văzut niciunul dintre cei care au stat la masa noastră în acea seară.

— Ce oribil! exclamă Monica, aproape uitând să mai respire. Mai vreţi nişte coniac, domnule Denker?

— Nu, mulţumesc, îi răspunse zâmbind. Soţia mea avea o vorbă de la mama ei: „Niciodată nu trebuie să exagerezi cu ceea ce e sublim".

Mica încruntătură de pe fruntea lui Todd se adânci uşor.

— Credeţi că a fost trimis într-unul din lagărele acelea? întrebă Dick. Prietenul Hessler?

— *Hassler*, îl corectă cu blândeţe Dussander, devenind apoi grav. Mulţi au fost. Lagărele... ele vor rămâne ruşinea poporului german pentru următorii o mie de ani. Astea sunt adevărata moştenire a lui Hitler.

— O, cred că e o judecată prea aspră, spuse Bowden, aprinzându-şi pipa şi exhalând un norişor înecăcios de Cherry Blend. Din câte am citit, cea mai mare parte a populaţiei germane n-a avut habar de ceea ce se întâmpla. Localnicii din împrejurimile Auschwitzului credeau că e o fabrică de cârnaţi.

— Îhh, ce *oribil*, spuse Monica şi îi adresă soţului ei o expresie care spunea „ajunge cu prostiile astea". După care se întoarse zâmbind către Dussander. Îmi place foarte mult mirosul de pipă, domnule Denker, dumneavoastră nu?

— Într-adevăr, îmi place, madam, spuse Dussander. Abia scăpase de un acces aproape insurmontabil de strănut sub control.

Bowden întinse pe neaşteptate mâna peste masă şi-şi bătu prieteneşte băiatul pe umăr. Todd tresări.

— Eşti teribil de tăcut în seara asta, băiete. Te simţi bine?

Pe faţa lui Todd se aşternu un zâmbet ciudat, ce părea divizat între tatăl lui şi Dussander.

— Foarte bine. Dar, ştii, eu am mai auzit o bună parte din poveştile astea.

— Todd! interveni Monica. Nu e deloc...

— Dar băiatul nu e decât sincer, spuse Dussander. E un privilegiu al băieţilor la care bărbaţii sunt nevoiţi adesea să renunţe. Nu-i aşa, domnule Bowden?

Dick râse şi încuviinţă din cap.

— Poate reuşesc să-l conving pe Todd să mă conducă până acasă, spuse Dussander. Sunt sigur că are de învăţat.

— Todd e un elev foarte capabil, spuse Monica, dar rostise cuvintele aproape automat, uitându-se la Todd foarte nedumerită. De regulă, are numai note de A şi B. A luat şi un C ultimul trimestru, dar a promis să ridice nota la un nivel acceptabil în martie. Nu-i aşa, Todd-baby?

Todd afişă din nou acel zâmbet ciudat şi aprobă din cap:

— Nu-i nevoie să mergeţi pe jos, spuse Dick. Vă duc bucuros cu maşina până acasă.

— Merg pe jos pentru aerul curat şi ca să mai fac puţină mişcare, spuse Dussander. Zău aşa, trebuie să insist... doar dacă Todd preferă să nu vină.

— O, nu, mi-ar plăcea să vin cu dumneavoastră, spuse Todd şi părinţii lui îl priviră radioşi.

Aproape că ajunseseră la colţul străzii lui Dussander, când acesta rupse tăcerea. Burniţa, iar bătrânul ţinea umbrela deasupra amândurora. Şi totuşi, în continuare, artrita lui stătea liniştită, aţipită parcă. Era uimitor.

— Eşti ca artrita mea, spuse el.

Todd ridică privirea:

— Cum?

— Niciunul dintre voi nu a avut multe de spus în seara asta. Cine ţi-a mâncat limba, băiete? Pisica sau cormoranul?

— Nimeni, murmură Todd. Cotiră pe strada lui Dussander.

— Cred că pot să ghicesc, spuse Dussander. Când ai venit să mă iei, te temeai că aş putea comite vreo eroare... „să laşi pisica să scape din sac", cum spuneţi voi pe-aici.

Şi totuşi, erai hotărât să treci prin experienţa cinei, pentru că nu mai aveai ce pretexte să invoci ca să-i păcăleşti pe părinţii tăi. Acum eşti descumpănit pentru că totul a mers bine. Nu-i aşa că ăsta-i adevărul?

— Cui îi pasă? spuse Todd şi ridică din umeri posomorât.

— Şi de ce să nu fi mers bine? întrebă Dussander. Sunt obişnuit cu prefăcătoria de când încă nici nu te născuseşi. Iar tu, trebuie să recunosc, ştii să ţii un secret foarte bine. Îţi recunosc acest merit cu cea mai mare graţie. Dar m-ai văzut în seara asta? I-am fermecat. I-am *fermecat*!

Todd izbucni pe neaşteptate:

— Nu trebuia să faci asta!

Dussander se opri în loc, uitându-se lung la Todd.

— Să n-o fac? Nu trebuia? Am crezut că asta vrei, băiete! Fără doar şi poate că, de-acum, n-o să mai aibă de obiectat dacă o să continui să vii la mine ca să-mi „citeşti".

— Văd că iei ca de la sine înţelese o mulţime de lucruri! replică aprins Todd. Poate că am obţinut tot ce am vrut de la tine. Crezi că mă *forţează* cineva ca să vin la casa ta dezgustătoare şi să mă uit la tine cum tragi la măsea ca beţivanii ăia bătrâni care ard gazul pe lângă triajele de cale ferată părăsite? Asta crezi? Vocea i se ridicase şi căpătase o notă subţire, şovăitoare, aproape isterică. Pentru că nu mă *forţează* nimeni. Dacă vreau să vin, vin, şi dacă nu mai vreau, n-o să mai vin.

— Vorbeşte mai încet. Te-aude lumea.

— Şi cui îi pasă? spuse Todd, dar începu să meargă din nou. De data asta, ieşi intenţionat din aria de acoperire a umbrelei.

— Nu, nimeni nu te forţează să vii, spuse Dussander. Apoi, trimise în mod deliberat un proiectil la întâmplare.

De fapt, n-ai decât să nu mai vii deloc. Crede-mă, băiete, n-am niciun fel de scrupul ca să beau singur. Absolut nici unul.

Todd se uită la el dispreţuitor.

— Ţi-ar plăcea asta, nu-i aşa?

Dussander se mulţumi să zâmbească evaziv.

— Ei bine, nu conta pe asta. Ajunseseră la aleea de beton ce ducea la veranda lui Dussander. Bătrânul îşi căută în buzunar cheia de la zăvor. Artrita semnaliză un roşu aprins în articulaţiile degetelor, iar apoi scăzu, rămânând în aşteptare. Acum lui Dussander i se părea că înţelege ce aştepta aceasta: ca el să rămână singur. Atunci putea să iasă la iveală.

— Am să-ţi spun ceva, zise Todd. Vorbea neobişnuit de greu, parcă n-avea aer. Dac-ar fi ştiut ce-ai fost, dacă le-aş fi spus vreodată, te-ar fi scuipat şi te-ar fi dat afară din casă de nu te-ai fi văzut.

Dussander îl privi pe Todd îndeaproape în întunericul umed. Faţa băiatului era întoarsă sfidător spre el, dar pielea era palidă, iar găvanele de sub ochi erau întunecate şi uşor scobite — culorile de ten ale cuiva care a pierdut nopţi în compania gândurilor, în timp ce toată lumea dormea.

— Sunt convins că n-ar simţi decât repulsie faţă de mine, spuse Dussander, deşi în sinea lui era de părere că Bowden cel vârstnic şi-ar fi putut înfrâna repulsia ca să-i pună multe dintre întrebările pe care fiul său le pusese deja. Nimic în afară de repulsie. Dar ce crezi că ar simţi pentru tine, băiete, dacă le-aş spune că tu ştiai de mine de opt luni... şi n-ai spus nimic?

Todd se holba la el fără să scoată o vorbă, în întuneric.

— Vino să mă vezi, dacă vrei, spuse Dussander cu indiferenţă, sau rămâi acasă, dacă nu vrei. Noapte bună, băiete.

Se duse pe aleea care ducea la uşa casei sale, lăsându-l pe Todd în burniţă şi uitându-se după el cu gura uşor întredeschisă.

***

A doua zi de dimineaţă, la micul dejun, Monica spuse:

— Tatălui tău i-a plăcut mult de domnul Denker, Todd. A spus că-i aduce aminte de bunicul tău.

Todd bâigui ceva neinteligibil cu pâinea prăjită la gură. Monica se uită la copilul ei şi se întrebă dacă dormise bine. Arăta palid. Iar notele lui scăzuseră în mod inexplicabil. Todd nu luase *niciodată* C.

— Te-ai simţit bine în ultima vreme, Todd?

El o privi o clipă fără expresie, apoi un zâmbet radios se lăţi pe faţa lui, fermecând-o... liniştind-o. Pe bărbia lui se scursese o picătură de gem de căpşuni.

— Sigur, zise el. Excepţional!

— Todd-baby, spuse ea.

— Monica-baby, răspunse ea, şi amândoi izbucniră în râs.

9

Martie, 1975

— Pisi-pisi, spuse Dussander. *Vin-aiiici*, pisi-pisi. Hai pisicuţă! Pisi-pisi?

Stătea pe veranda din spate, cu un castron roz din plastic lângă piciorul drept. Castronul era plin cu lapte. Se făcuse unu şi jumătate după-amiază; ziua era ceţoasă şi fierbinte. Tufişurile incendiate spre vest condimentau aerul cu un miros autumnal, care contrasta ciudat cu calendarul. Dacă avea să vină, băiatul urma să ajungă aici

abia peste o oră. Dar băiatul nu mai venea mereu acum. În loc de şapte zile pe săptămână, venea uneori doar patru sau cinci zile. O intuiţie se dezvoltase în el, puţin câte puţin, iar acea intuiţie îi spunea că băiatul avea nişte necazuri care erau numai ale lui.

— Pisi-pisi, îşi continuă Dussander persuasiunea. Pisica maidaneză se afla în celălalt capăt al curţii, ascunsă în brâul neuniform de buruieni de lângă gardul lui Dussander. Era un motan şi arăta la fel de neîngrijit ca şi buruienile între care şedea. De fiecare dată când Dussander vorbea, motanul ciulea urechile înainte. Ochii felinei nu se dezlipeau de castronul roz plin cu lapte.

„Probabil, îşi zise Dussander, că băiatul are necazuri cu şcoala. Sau are vise urâte. Sau ambele."

Ultimul gând îl făcu să zâmbească.

— Pisi-pisi, strigă el încetişor. Motanul ciuli iar urechile înainte. Nu se mişca, nu încă, dar continua să studieze laptele.

Fără doar şi poate că Dussander fusese afectat şi el de probleme proprii. De circa trei săptămâni purtase uniforma SS la culcare, ca pe o pijama grotească, iar uniforma îl păzise de insomnie şi de vise urâte. La început, dormise buştean, ca un tăietor de lemne istovit. Apoi visele îi reveniseră, nu puţin câte puţin, ci toate dintr-odată, şi mai rău ca oricând înainte. Vise despre fugă, precum şi vise despre ochi. Fuga printr-o junglă umedă, nevăzută, cu frunze grele şi plante ude îl loveau în faţă, lăsând dâre pe care le simţea ca de sevă... sau de sânge. Fugind şi fugind, înconjurat mereu de ochi luminoşi, uitându-se fără suflet la el, până când ajunse într-un luminiş. Pe întuneric, simţi mai degrabă decât văzu panta abruptă care începea în partea cealaltă a luminişului. În vârful acelei pante se

afla Patin, cu clădirile joase şi curţile din ciment înconjurate de garduri de sârmă ghimpată şi cabluri electrice, cu foişoarele pentru sentinele înălţându-se ca nişte crucişătoare desprinse parcă direct din *Războiul lumilor*. Iar în mijloc, nişte furnale imense trimiteau fumul către cer şi sub aceste coloane de cărămidă se aflau cuptoarele, alimentate cu combustibil şi gata de funcţionare, luminând în noapte precum ochii unor demoni fioroşi. Le spuseseră localnicilor că deţinuţii de la Patin făceau haine şi lumânări şi, bineînţeles, că localnicii crezuseră asta nu mai mult decât cei din jurul Auschwitzului că lagărul cu pricina era o fabrică de cârnaţi. N-avea importanţă.

Uitându-se peste umăr, în vis, în cele din urmă el *îi* vedea ieşind din ascunzători, pe morţii fără odihnă, pe *Juden*, târşâindu-şi picioarele către el cu numerele albastre strălucind pe pielea lividă a braţelor lor întinse, cu mâinile chircite ca nişte gheare, cu feţele care nu mai erau lipsite de expresie, ci animate de furie, căci setea de răzbunare le înviorase, iar nevoia de a ucide le trezise la viaţă. Pruncii alergau alături de mamele lor, iar bunicii erau conduşi de copii lor de vârste mijlocii. Iar expresia dominantă de pe chipurile lor era disperarea.

Disperare? Da. Pentru că în vise el ştia (şi ştiau şi ei) că dacă putea să urce dealul, avea să fie în siguranţă. Aici, în ţinuturile astea umede şi mlăştinoase, în această junglă în care plantele ce-şi deschideau florile noaptea ejectau sânge în loc de sevă, el era un animal hăituit... o pradă. Dar acolo sus, el se afla la comandă. Dacă aici era jungla, atunci lagărul din vârful dealului era o grădină zoologică, cu toate animalele sălbatice vârâte la loc sigur, în cuşti, iar el era îngrijitorul-şef a cărui misiune era să decidă care va fi hrănit, care va trăi, care va fi încredinţat

celor ce efectuau vivisecţii şi care va fi dus în vagonul unde se sacrificau animalele nedorite.

Începea să urce dealul în fugă, alergând în toată lentoarea coşmarului. Simţea primele mâini scheletice strângându-se în jurul gâtului, le simţea răceala şi respiraţia împuţită, le mirosea putreziciunea, le auzea ţipetele de triumf ca ale unor păsări, în timp ce-l trăgeau în jos, pe când salvarea se afla nu doar la vedere, ci aproape în vârful degetelor...

— Pisi-pisi, strigă Dussander. Lăptic, mmm, lăptic bun.

Motanul veni în sfârşit. Străbătu jumătate din curte şi apoi şezu din nou, dar temător, coada fremătându-i de îngrijorare. Nu avea încredere în el; nu. Dar Dussander ştia că pisica putea să miroasă laptele, aşa încât era optimist. Mai devreme sau mai târziu avea să vină.

La Patin, contrabanda nu constituise niciodată o problemă. Unii dintre deţinuţi veneau cu lucrurile valoroase vârâte adânc în rect, în punguţe din piele de antilopă (şi cât de des acele lucruri valoroase se dovedeau a nu fi deloc valoroase — fotografii, bucle de păr, bijuterii false), adesea împinse cu bâtul până în locuri în care nu puteau ajunge nici măcar degetele lungi ale unui deţinut de încredere, poreclit Degete-mpuţite. O femeie, îşi aminti el, avusese un mic diamant, imperfect, s-a dovedit pe urmă, fără nicio valoare — doar că fusese în familia ei de şase generaţii, trecut de la mamă la fiica cea mai vârstnică (sau cel puţin aşa spunea, dar bineînţeles că era evreică, şi toţi evreii mint). Îl înghiţise înainte să intre în Patin. Când a ieşit în excrementele ei, l-a înghiţit din nou. A tot făcut asta, deşi până la urmă diamantul a început să-i zdrelească măruntaiele, făcând-o să sângereze.

Mai erau folosite şi alte vicleşuguri, cu toate că majoritatea implicau doar obiecte mărunte, cum ar fi o rezervă de tutun sau o bentiţă-două pentru prins părul. Nu avea importanţă. În camera pe care Dussander o folosea pentru interogarea prizonierilor se găseau o plită şi o masă de bucătărie simplă acoperită cu o faţă de masă cu pătrate roşii, ce semăna mult cu cea din bucătăria lui de-acum. Pe plita aia fierbea bolborosind domol o oală cu tocăniţă de miel. Când era suspectat un act de contrabandă (şi când nu era...), un membru al clicii bănuite era adus în acea cameră. Dussander îl punea să stea lângă plită, în toiul aburilor aromaţi de la tocană. Cu blândeţe, îi întreba: *Cine.* Cine ascundea aurul? Cine ascundea bijuteriile? Cine avea tutun? Cine îi dăduse femeii numite Givenet pastila pentru pruncul ei? Cine? Mâncarea nu era niciodată promisă anume; dar de fiecare dată aroma le dezlega în cele din urmă limbile. Fireşte, un bulan de cauciuc ar fi avut acelaşi efect, sau o ţeavă de pistol înfiptă în pântece, dar mâncarea era... era *elegantă.* Da.

— Pisi-pisi, strigă Dussander. Motanul ciuli urechile în faţă. Se ridică pe jumătate, apoi îşi aminti de un şut primit cu mult timp în urmă sau poate de un chibrit aprins care-i arsese mustăţile, şi se lăsă din nou pe picioarele din spate. Dar curând avea să se pună în mişcare.

Găsise o cale de a-şi îmblânzi coşmarul. Nu era, într-un fel, nimic mai mult decât purtarea uniformei SS... dar ridicat la o putere mai mare. Dussander era încântat de sine însuşi, doar îi părea rău că nu se gândise la asta mai înainte. Presupunea că trebuia să-i mulţumească băiatului pentru această nouă metodă de autoliniştire, pentru că-i arătase că, pentru a scăpa de terorile trecutului, cheia era nu respingerea, ci contemplarea şi chiar ceva

asemănător cu îmbrăţişarea unui prieten. Era adevărat că înainte de sosirea neaşteptată a băiatului din vara trecută nu mai avusese vise urâte de multă vreme, dar acum credea că atunci ajunsese la un fel de pact laş cu trecutul. Fusese obligat să renunţe la o parte din sine. Acum şi-o redobândise.

— Pisi-pisi, strigă Dussander şi un zâmbet i se aşternu pe faţă, un zâmbet blând, liniştitor, zâmbetul tuturor bătrânilor care parcurseseră cumva cărările crude ale vieţii şi ajunseseră într-un loc sigur, rămânând relativ nevătămaţi şi cu, măcar, un pic de înţelepciune.

Motanul se ridică de pe picioarele din spate, şovăi doar o clipă, mai lungă, după care străbătu în fugă ce mai rămăsese din curte cu graţie şi supleţe. Urcă treptele, îi aruncă lui Dussander o ultimă uitătură neîncrezătoare, lăsându-şi pe spate urechile zdrenţuite şi acoperite de cruste. Apoi începu să bea laptele.

— Lăptic *bunuţ*, spuse Dussander, punându-şi mănuşile Playtex din cauciuc care stătuseră în poala lui tot timpul. Lăptic *bunuţ* pentru-un motan *drăguţ*.

Cumpărase mănuşile de la supermarket. Stătuse la coada rapidă, iar femeile în vârstă se uitaseră la el aprobativ, ba chiar speculativ. Mănuşilor li se făcuse reclamă la televizor. Aveau manşete. Erau atât de flexibile, încât puteai să ridici de jos o monedă cu ele.

Mângâie spinarea motanului cu un deget verde şi îi vorbi liniştitor. Spatele pisicii începu să se arcuiască în ritmul mângâierilor sale.

Cu puţin înainte de golirea castronului, Dussander înşfăcă motanul.

Acesta se trezi electric la viaţă în mâinile încleştate ale bătrânului, răsucindu-se şi smucindu-se, încercând să

apuce cu ghearele de cauciuc. Trupul animalului se zvârcolea cu agilitate încolo şi-ncoace, iar Dussander nu se îndoia că, dacă ghearele şi colţii aceia ajungeau la el, motanul ar fi avut câştig de cauză. Era un adevărat veteran de război. Trebuie să fii tu însuţi veteran ca să recunoşti un coleg de breaslă, gândi Dussander, *rânjind*.

Ţinând cu prudenţă motanul departe de el, cu un rânjet dureros lipit pe chip, Dussander deschise uşa din spate a casei cu piciorul şi se duse în bucătărie. Pisica miorlăia, se răsucea şi zgâria mănuşile de cauciuc. Capul său triunghiular, de sălbăticiune, se lăsă în jos cu repeziciune şi colţii se înfipseră într-un deget acoperit de cauciucul verde.

— Pisică obraznică, dojeni Dussander motanul.

Uşa cuptorului aştepta deschisă. Dussander aruncă motanul înăuntru. Se auzi un zgomot de cauciuc rupt, când ghearele se desprinseră de mănuşi. Dussander trânti uşa cuptorului cu genunchiul, provocându-şi un junghi artritic dureros. Şi totuşi, continua să rânjească. Respirând cu greutate, aproape gâfâind, se rezemă de maşina de gătit o clipă, cu capul lăsat. Era o maşină de gătit cu gaz. O folosea rareori pentru evenimente mai de soi decât cine petrecute în faţa televizorului şi pentru omorârea pisicilor vagaboande.

Slab, înălţându-se printre arzătoarele de gaz, auzea pisica zgâriind pereţii de tablă şi mieunând să fie lăsată să iasă.

Dussander răsuci butonul de reglaj al cuptorului la 250 °C. Se auzi un „pop!" când, odată cu luminiţa indicatoare a cuptorului, se aprinseră două şiruri de arzătoare prin care şuiera gazul. Pisica încetă să miaune şi începu să zbiere. Semăna... da... aproape ca un băieţel. Un

băieţel supus la o suferinţă îngrozitoare. Gândul îl făcu pe Dussander să-şi lăţească şi mai mult zâmbetul. Inima îi duduia în piept. Pisica zgâria pereţii şi se zvârcolea nebuneşte în cuptor, continuând să ţipe. Curând, un miros înţepător de blană arsă începu să se prelingă din cuptor în încăpere.

O jumătate de oră mai târziu, curăţă rămăşiţele pisicii din cuptor, folosindu-se de o furculiţă de barbecue pe care o cumpărase cu doi dolari şi nouăzeci şi opt de cenţi de la magazinul Grant's, din centrul comercial situat la nici doi kilometri distanţă.

Carcasa coaptă a motanului ajunse într-un sac de făină gol, pe care-l duse în pivniţă. Podeaua pivniţei nu fusese niciodată cimentată. În scurt timp, Dussander reveni în bucătărie. Pulverizâ Glade în încăpere, până când ajunse să miroasă îngrozitor a aromă artificială de pin. Deschise toate ferestrele. Spălă furculiţa de barbecue şi o atârnă de scândura cu cuie. Apoi se aşeză şi aşteptă, ca să vadă dacă băiatul avea să vină. Zâmbetul nu-l părăsi nicio clipă.

Todd veni până la urmă, la vreo cinci minute după ce Dussander renunţase să mai creadă c-o să vină în după-amiaza aceea. Purta o bluză de trening imprimată în culorile şcolii; pe cap avea o şapcă de baseball a echipei San Diego Padres. Manualele le ţinea la subsuoară.

— Pfuii, dar-ar naiba! spuse el strâmbând din nas când ajunse în bucătărie. Ce-i cu mirosul ăsta? E îngrozitor!

— Am făcut proba la cuptor, spuse Dussander aprinzându-şi o ţigară. Mă tem că mi-am ars cina. A trebuit s-o arunc.

Într-o zi, mai pe la sfârşitul lunii, băiatul veni mai devreme ca de obicei, cu mult timp înainte de ora obişnuită de încheiere a orelor. Dussander stătea în bucătărie, unde-şi bea bourbonul Ancient Age dintr-o ceaşcă ciobită şi decolorată, pe care se puteau citi de jur-împrejur cuvintele: ASTA E CAFEAUA TA! HA! HA! HA! Îşi adusese acum fotoliul-balansoar în bucătărie şi nu făcea altceva decât să bea şi să se legene, să se legene şi să bea, lovind cu tălpile papucilor de linoleumul decolorat. Avea o stare de ameţeală plăcută. Nu mai avusese vise urâte exact până noaptea trecută. Tocmai de la întâmplarea cu motanul cu urechile zdrenţuite. Visul de noaptea trecută fusese totuşi grozav de urât. Asta nu se putea nega. *Ei* îl târâseră în jos după ce urcase pe jumătate dealul şi tot *ei* începuseră să-i facă lucruri înfiorătoare până să apuce să se trezească. Şi totuşi, după această primă reîntoarcere zdruncinătoare în lumea lucrurilor reale, el fusese încrezător. Putea să pună capăt viselor oricând dorea. Probabil că o pisică nu va fi de ajuns de data asta. Dar avea mereu la dispoziţie adăpostul de câini. Da. Mereu adăpostul.

Todd intră brusc în bucătărie, cu faţa palidă, lucioasă şi încordată. Slăbise, fără doar şi poate, îşi zise Dussander. Iar în ochii lui se vedea o stranie uitătură albă, care nu-i plăcea deloc lui Dussander.

— Va trebui să mă ajuţi, spuse Todd fără introducere şi sfidător.

— Serios? replică cu blândeţe Dussander, dar o temere subită i se cuibări în suflet. Nu-şi lăsă expresia feţei să se schimbe, când Todd trânti cărţile pe masă cu o mişcare bruscă şi puternică. Una dintre ele se desprinse din teanc şi, alunecând pe muşama, ateriză formând un mic cort pe podea, lângă piciorul lui Dussander.

— Da, ai ghicit, dar-ar dracii! se răţoi strident Todd. Ar fi bine s-o crezi! Pentru că e vina ta! Numai vina ta! Pete roşii febrile îi apărură pe obraji. Dar va trebui să mă ajuţi să ies din rahatul ăsta pentru că te am la mână! *Te-am adus exact unde am vrut!*

— O să te ajut în toate felurile în care-am să pot, spuse Dussander calm. Observă că-şi împreunase mâinile frumos în faţă, fără măcar să se gândească la asta — exact aşa cum făcea cândva. Se lăsă în faţă în balansoar până când bărbia îi ajunse direct deasupra mâinilor împreunate — aşa cum făcea altădată. Avea o faţă calmă, prietenoasă şi iscoditoare; nimic din temerea lui crescândă nu se observa. Stând aşa, aproape că-şi putea imagina o oală cu tocană de miel fierbând la foc mic pe maşina de gătit din spatele lui. Spune-mi care-i necazul.

— Uite care-i nenorocitul de *necaz*! zise cu răutate Todd şi aruncă un dosar înspre Dussander. Acesta ricoşă de pieptul lui şi îi ateriză în poală şi pe moment Dussander fu surprins de intensitatea mâniei care-l cuprinsese; de imboldul de a se ridica şi de a-i arde băiatului un dos de palmă. În loc de asta, îşi păstră expresia blândă pe faţă.

Era carnetul de note al băiatului, observă el, cu toate că responsabilii şcolii depuseseră strădanii ridicole ca să ascundă acest lucru. În loc de carnet de note sau de situaţia la învăţătură, era denumit „Raport privind progresul trimestrial". Bombăni citindu-i titulatura şi deschise dosarul.

O jumătate de foaie de hârtie dactilografiată căzu din dosar. Dussander o puse deoparte pentru examinare ulterioară şi îşi îndreptă mai întâi atenţia spre notele băiatului.

— Se pare c-ai căzut de pe stânci, băiete, spuse Dussander, nu fără oarecare plăcere. Băiatul trecuse doar la Engleză şi la Istoria Americii. Toate celelalte note erau F-uri.

— Nu e vina mea, şuieră cu venin Todd. E vina *ta*. Toate *poveştile* alea. Am avut coşmaruri din pricina lor, ştiai asta? Mă aşez la birou şi-mi deschid cărţile şi încep să mă gândesc la ce mi-ai povestit în ziua aia şi deodată, ce să vezi, apare maică-mea care-mi spune că e timpul să mă culc. Ei bine, asta nu e vina mea! *Nu e! Mă auzi? Nu este!*

— Te aud foarte bine, spuse Dussander şi citi nota dactilografiată, care fusese inserată în dosarul lui Todd.

Dragă domnule şi doamnă Bowden,

Prin această notă, v-aş sugera să avem împreună o şedinţă referitoare la notele din trimestrul al doilea şi al treilea ale lui Todd. În lumina activităţii anterioare lăudabile a lui Todd în această şcoală, notele lui de acum sugerează o problemă specifică ce s-ar putea să-i afecteze defavorabil performanţele academice. Adeseori, o astfel de problemă poate fi rezolvată printr-o discuţie sinceră şi deschisă.

Ar trebui să subliniez că, deşi Todd a trecut de jumătatea de an, notele lui finale s-ar putea să nu-i asigure trecerea, dacă nu-şi îmbunătăţeşte radical activitatea în trimestrul al patrulea. Notele insuficiente ar atrage frecventarea cursurilor de vară, ca să nu rămână repetent, ceea ce ar provoca o problemă serioasă legată de programarea cursurilor.

Mai trebuie să remarc faptul că Todd este înscris în divizia de colegiu şi că activitatea lui de până acum este cu mult sub nivelurile de acceptabilitate pentru

colegiu. De asemenea, este sub nivelul de aptitudini academice presupus de testele SAT.

Vă rog să fiţi siguri că sunt gata să găsesc o dată şi o oră reciproc convenabile la care să ne întâlnim. Într-o asemenea situaţie, cu cât se acţionează mai devreme, cu atât e mai bine.

Al dumneavoastră, Edward French

— Cine e acest Edward French? întrebă Dussander, introducând la loc foaia în dosar (o parte din el continua să se minuneze de cât de tare iubeau americanii jargonul; o misivă atât de învăluitoare doar ca să-i informeze pe părinţi că fiul lor rămăsese corijent!) şi împreunându-şi apoi mâinile la loc. Premoniţia lui privind iminenţa unui dezastru era mai puternică decât oricând, dar refuza să i se dea bătut. Cu un an înainte, ar fi făcut-o; cu un an înainte, fusese pregătit pentru dezastru. Acum nu era, dar se părea că blestematul de băiat i-l adusese oricum. E cumva directorul şcolii?

— Ed Galoş? La naiba, nu. E consilierul vocaţional.

— Consilier *vocaţional?* Ce mai e şi asta?

— Poţi să-ţi dai seama şi singur, spuse Todd, care devenise aproape isteric. Citeşte blestemăţia aia de notă! Umbla repezit prin încăpere, aruncându-i lui Dussander priviri iuţi şi tăioase. Ei bine, n-am de gând să las să se întâmple niciunul din căcaturile astea. Nu, nu! Nu mă duc la nicio şcoală de vară. Vara asta mama şi tata se duc în Hawaii, iar eu o să merg cu ei. Arătă către dosarul de pe masă. Ştii ce-o să facă tatăl meu dacă vede chestia aia?

Dussander clătină din cap.

— O să scoată totul de la mine. *Totul.* O să ştie că tu ai fost de vină. Nici n-ar putea să fie altceva, pentru că

nimic altceva nu s-a schimbat. O să mă iscodească şi-o să mă bată la cap până când o să scoată totul de la mine. Şi pe urmă... pe urmă... o să dau de belea.

Se uită lung la Dussander cu reproş.

— Or să mă supravegheze. La naiba, s-ar putea să mă ducă şi la doctor, nu ştiu. De unde să ştiu eu? Dar n-o să intru în belea. Şi n-o să mă duc la nicio blestemată de şcoală de vară.

— Şi nici la şcoala de corecţie, spuse Dussander. Rostise cuvintele cu glas scăzut.

Todd îşi întrerupse turele din jurul camerei. Faţa îi rămase nemişcată. Obrajii şi fruntea, deja palide, se făcură şi mai albe. Se holbă la Dussander şi fu nevoit să încerce de două ori înainte să poată vorbi.

— *Ce? Ce* ai spus adineauri?

— Dragul meu băiat, spuse Dussander, adoptând un aer de supremă răbdare, în ultimele cinci minute te-am ascultat cum te smiorcăi şi te vaieţi, şi toată smiorcăiala şi văitătura ta se reduc la asta. *Tu* eşti la ananghie. *Tu* s-ar putea să fii descoperit. *Tu* ai putea ajunge în nişte circumstanţe adverse.

Văzând că, în sfârşit, captase întreaga atenţie a băiatului, Dussander sorbi gânditor din ceaşcă.

— Băiete, continuă el, atitudinea ta este una foarte periculoasă. Şi e periculoasă pentru mine. Răul potenţial e mult mai mare pentru mine. Tu-ţi faci griji pentru carnetul tău de note. Pfui! *Uite* ce fac eu cu carnetul tău de note.

Cu o simplă mişcare a degetului trânti dosarul de pe masă pe podea.

— Eu îmi fac griji pentru *viaţa* mea!

Todd nu răspunse; continuă să se uite la Dussander cu privirea aceea albă, în care se întrezărea nebunia.

— Israelienii n-or să-şi facă scrupule pentru faptul că am şaptezeci şi şase de ani. Pedeapsa capitală continuă să aibă mare trecere acolo, ştii, mai ales când persoana în cauză e un criminal de război nazist asociat cu lagărele de concentrare.

— Eşti cetăţean american, spuse Todd. America n-o să-i lase să te ia. Am citit despre asta. Am...

— Oi fi citit, dar nu *asculţi*! *Nu* sunt cetăţean american! Documentele mele au fost ticluite de *la cosa nostra*. O să fiu deportat, iar agenţii Mossad mă vor aştepta la coborârea din avion.

— Tare mi-ar plăcea să te spânzure! bâigui Todd, strângând pumnii şi lăsând privirea în jos la ei. Am fost nebun că m-am băgat în cârd cu tine, aia e!

— Fără doar şi poate, spuse Dussander, zâmbind subţire. Dar tu *eşti* în acelaşi cârd cu mine. Trebuie să trăim în prezent, băiete, nu în trecutul lui „n-ar fi trebuit să". Trebuie să înţelegi că soarta mea şi a ta sunt acum îngemănate în mod inseparabil. Dacă „mă dai pe goarnă", cum spun zicătorile voastre, crezi c-o să ezit să te dau la rândul meu pe goarnă? Şapte sute de mii au murit la Patin. Pentru lumea largă, eu sunt un criminal, un monstru, chiar măcelarul pe care şi l-ar dori fiţuicile voastre de scandal. Iar tu eşti complice la toate acestea, băiete. Ai informaţii despre statutul ilegal al unui străin, dar nu ai raportat nimănui. Iar dacă voi fi prins, voi spune tuturor tot ce ştiu despre tine. Când reporterii îmi vor vârî microfoanele în faţă, numele tău o să-l repet iar şi iar. Todd Bowden, da, aşa-l cheamă... de cât timp? De aproape un an. A vrut să afle totul... toate chestiile bengoase. Aşa s-a exprimat, da: „Toate chestiile bengoase".

Todd încetă să mai respire. Pielea părea să fie transparentă. Dussander zâmbi către el. Sorbi din bourbon.

— Cred c-or să te-arunce în puşcărie. Poate să-i zică şcoală de corecţie sau instituţie de reformare — s-ar putea să existe o denumire pretenţioasă pentru ea, la fel ca acest „Raport privind progresul trimestrial" — buza i se încreţi —, dar oricum i-ar zice, la ferestre o să aibă zăbrele.

Todd îşi umezi buzele.

— O să te fac mincinos. O să le spun că am aflat de curând. Pe mine-or să mă creadă, nu pe tine. Ai face bine să-ţi aduci aminte de asta.

Zâmbetul subţire zăbovi pe buzele lui Dussander.

— Parcă ziceai că tatăl tău o să scoată totul de la tine.

Todd vorbi încet, aşa cum vorbeşte cineva când înţelegerea şi verbalizarea au loc simultan.

— Poate că nu. Poate că de data asta nu. Nu e ca şi cum ai sparge un geam cu o piatră.

Dussander se crispă în sinea lui. Bănuia că judecata băiatului era corectă — fiind atât de multe în joc, s-ar putea să reuşească să-l convingă pe tatăl său. În definitiv, confruntat cu un adevăr atât de neplăcut, care părinte n-ar vrea să fie convins.

— Poate că da. Poate că nu. Dar cum o să explici toate cărţile alea pe care a trebuit să mi le citeşti pentru că bietul domn Denker e pe jumătate orb? Ochii mei nu mai sunt cum erau cândva, dar tot pot să citesc cu ochelarii ce e scris cu litere mici. Pot s-o dovedesc.

— O să spun că m-ai păcălit!

— Aşa? Şi ce motiv o să oferi pentru faptul că te-am păcălit?

— Pentru... pentru prietenie. Pentru că erai singur.

Asta, reflectă Dussander, era exact cât trebuia de apropiat de adevăr ca să fie credibil. Şi cândva, la început, băiatul ar fi putut să reuşească. Dar acum era zdruncinat; acum se destrăma ca o haină care a ajuns la sfârşitul duratei de folosinţă. Dacă un copil trăgea cu un pistol cu capse pe trotuarul de vizavi, băiatul din faţa lui ar fi sărit în sus şi-ar fi ţipat ca o fată.

— Carnetul tău de note îmi va susţine şi el povestea, zise Dussander. Doar nu *Robinson Crusoe* a provocat scăderea atât de drastică a notelor tale, nu-i aşa, dragul meu băiat?

— Taci din gură, nu vrei? Taci din gură şi nu mai vorbi despre asta!

— Nu, spuse Dussander. N-am să tac. Aprinse o ţigară, scăpărând băţul din lemn de uşa cuptorului cu gaz. N-am să tac până nu te fac să vezi adevărul simplu. Suntem împreună în povestea asta, ori înotăm, ori ne înecăm. Se uită la Todd prin vălătucii de fum, fără să zâmbească, cu faţa lui bătrână, plină de riduri, reptiliană. O să te târăsc după mine, băiete. Îţi promit asta. Dacă iese ceva la iveală, *totul* o să iasă la iveală. Asta e promisiunea mea către tine.

Todd se uită la el posomorât şi nu replică.

— Acum, spuse Dussander pe un ton energic, cu aerul cuiva care tocmai a pus la spate ceva neplăcut, dar necesar, întrebarea e, ce-o să facem în legătură cu această situaţie? Ai vreo idee?

— Asta o să rezolve carnetul de note, spuse Todd şi scoase din buzunarul hainei o sticluţă nouă cu soluţie de şters cerneala. Cât despre nenorocita aia de scrisoare, nu ştiu ce să zic.

Dussander se uită aprobator la sticluţă. La vremea lui, falsificase şi el câteva rapoarte. Când cotele urcaseră până

la niveluri fanteziste... şi mult, mult mai departe. Şi — mai asemănător cu situaţia în care se aflau acum — mai fusese chestiunea facturilor... acelea care enumerau prăzile de război. În fiecare săptămână controla lăzile cu valori, toate urmând să fie trimise la Berlin, în vagoane de cale ferată speciale, care semănau cu nişte imense seifuri pe roţi. Pe partea laterală a fiecărei cutii era un plic mare din hârtie maro, iar în plic se găsea un aviz de expediţie verificat, privind conţinutul cutiei respective. Atâtea şi-atâtea inele, coliere, lanţuri, atât de multe grame de aur. În tot cazul, Dussander avea propria sa cutie cu valori — nu foarte valoroase, dar nici lipsite de însemnătate. Jaduri. Turmaline. Opaluri. Câteva perle cu defecte. Diamante industriale. Iar când vedea câte-un obiect avizat pentru Berlin, care-i atrăgea atenţia sau părea o investiţie bună, îl lua, îl înlocuia cu un obiect din cutia lui şi, folosind soluţia de şters cerneala, schimba de pe aviz obiectul lor cu al lui. Cu timpul, ajunsese un falsificator expert... un talent care avea să-i fie de folos nu de puţine ori după terminarea războiului.

— Bun, îi spuse el lui Todd. Cât despre chestiunea cealaltă...

Dussander începu din nou să se legene, sorbind din ceaşcă. Todd trase un scaun lângă masă şi începu să-şi falsifice carnetul de note, pe care-l ridicase fără o vorbă de pe podea. Calmul exterior al lui Dussander avusese efect asupra lui, făcându-l să lucreze acum în tăcere, cu capul aplecat sârguincios deasupra carnetului, ca orice băiat american hotărât să facă cea mai bună treabă pe care poate s-o facă, fie că e vorba de semănat porumb, de aruncat cu măiestrie mingea de baseball într-un meci din Little League, ori de falsificat calificativele de pe carnetul de note.

Dussander se uită la ceafa băiatului, uşor bronzată şi expusă vederii între bordura părului şi gulerul rotunjit al tricoului. Ochii lui alunecară de acolo către sertarul de sus al bufetului unde-şi ţinea cuţitele de măcelar. O împunsătură rapidă — ştia unde trebuia aplicată — şi măduva spinării băiatului avea să fie retezată. Buzele aveau să-i fie pecetluite pe veci. Dussander zâmbi cu regret. Dacă băiatul dispărea, aveau să fie puse întrebări. Prea multe. Unele adresate lui. Chiar dacă nu exista nicio scrisoare lăsată vreunui prieten, o supraveghere atentă era ceva pe care nu şi-l putea permite. Păcat.

— Omul ăsta, French, spuse el bătând cu degetul în scrisorică. Îi cunoaşte pe părinţi din perspectivă socială?

— Ăsta? Todd rosti cuvântul cu dispreţ. Mama şi tatăl meu nu se duc nicăieri unde el ar putea să fie lăsat să intre.

— I-a întâlnit vreodată în calitatea de consilier pe care o are? A mai ţinut şedinţe cu ei înainte?

— Nu. Am fost întotdeauna printre cei mai buni din clasă. Până acum.

— Atunci, ce ştie despre ei? întrebă Dussander, privind visător în ceaşcă, rămasă acum aproape goală. Ei da, te ştie pe *tine*. Fără îndoială că are toate înregistrările despre tine pe care le poate folosi. Până la încăierările pe care le-ai avut în curtea grădiniţei. Dar ce ştie el despre *ei?*

Todd puse deoparte stiloul şi sticluţa cu soluţie de şters cerneala.

— Ei bine, ştie cum îi cheamă. Fireşte. Şi câţi ani au. Ştie că suntem cu toţii metodişti. Nu prea ne ducem noi la biserică, dar ştie asta pentru că scrie în documentele de înscriere. Trebuie să ştie ce ocupaţie are tatăl meu, şi asta e în acte. Toate formularele alea care trebuie completate

în fiecare an. Şi sunt aproape sigur că alte lucruri nu prea mai ştie.

— Ar şti dacă părinţii tăi ar avea necazuri acasă?

— Ce vrei să spui cu asta?

Dussander dădu de duşcă ultima înghiţitură de bourbon din ceaşcă.

— Certuri. Scandaluri. Tatăl tău dormind pe canapea. Maică-ta făcând abuz de alcool. Ochii lui sclipiră. Un divorţ plutind în aer.

Indignat, Todd replică:

— Nimic din toate astea nu se întâmplă! Nici pomeneală de aşa ceva.

— N-am zis niciodată că aşa ar fi. Dar gândeşte-te, băiete. Să presupunem că situaţia de la tine de-acasă e „albastră", cum se spune.

Todd se mulţumi să se uite la el, încruntat.

— Ai fi îngrijorat din pricina asta, spuse Dussander. Foarte preocupat. Ţi-ai pierde pofta de mâncare. Ai dormi prost. Şi, cel mai trist dintre toate, activitatea ta şcolară ar avea de suferit. Adevărat? Foarte trist pentru copii, când sunt probleme în familie.

Înţelegerea răsări în ochii băiatului — înţelegere şi ceva asemănător unei recunoştinţe tâmpe. Dussander se simţi satisfăcut.

— Da, e o situaţie nefericită când o familie se clatină la marginea distrugerii, spuse Dussander cu emfază, turnându-şi încă puţin bourbon. Începuse să se îmbete. Dramele transmise ziua la televizor fac lucrul ăsta absolut clar. Au loc certuri înveninate. Bârfe şi minciuni. Mai presus de toate, există suferinţă. Suferinţă, băiete. N-ai idee prin ce iad trec părinţii tăi. Sunt atât de absorbiţi de propriile necazuri, încât le rămâne prea puţin timp pentru

problemele fiului lor. Problemele lui par minore prin comparaţie cu ale lor, *hein?* Într-o zi, când cicatricele vor fi început să se vindece, fără doar şi poate că-şi vor recăpăta interesul pentru el. Dar acum, singura concesie pe care o pot face este să-l trimită la domnul French pe bunicul cel cumsecade al băiatului.

Ochii lui Todd se luminară treptat, până căpătară o strălucire aproape febrilă.

— S-ar putea să meargă, bâiguia el. S-ar putea, mda, s-ar putea să meargă, s-ar... se întrerupse brusc. Ochii i se întunecară din nou. Nu, n-o să meargă. Nu semeni cu mine, niciun pic. Ed Galoş n-o să creadă niciodată.

— *Himmel! Got im Himmel!* ţipă Dussander, ridicându-se în picioare, traversând bucătăria (uşor şovăielnic), deschizând unul dintre dulăpioare şi luând de acolo sticla de Ancient Age. Deşurubă capacul şi turnă cu largheţe. Pentru un băiat isteţ, eşti aşa de *Dummkopf.* De când seamănă bunicii cu nepoţii? Ai? Eu am părul alb. Ia zi, tu ai părul alb?

Apropiindu-se din nou de masă, întinse mâna cu o iuţeală surprinzătoare şi-l apucă zdravăn pe Todd de părul blond, trăgând brusc.

— Termină! replică Todd, dar zâmbi uşor.

— Şi-apoi, spuse Dussander, reaşezându-se în balansoar, tu ai părul blond şi ochii albaştri. Ochii mei sunt albaştri şi, înainte ca părul meu să albească şi să cadă, era blond. Poţi să-mi zici toată istoria familiei tale. Mătuşile şi unchii. Oamenii cu care lucrează tatăl tău. Micile hobby-uri ale mamei tale. O să le ţin minte. O să le învăţ şi-o să le ţin minte. Două zile mai târziu, voi uita totul — zilele astea, memoria mea e ca un sac de pânză umplut cu apă — dar îmi voi aminti atât cât e

nevoie. Zâmbi sumbru. La vremea mea, am reuşit să scap de Wiesenthal şi l-am păcălit până şi pe Himmler. Dacă n-o să fiu în stare să păcălesc un profesoraş american de şcoală publică, atunci o să mă-nfăşor în giulgiu şi-o să mă târăsc în mormânt.

— Se poate, spuse Todd încet, iar Dussander îşi dădu seama că deja acceptase propunerea. Ochii i se luminaseră de uşurare.

— Nu *se poate*, ci *sigur*! strigă Dussander.

Începu să chicotească de râs, balansoarul scârţâind înainte şi înapoi. Todd se uită la el, nedumerit şi uşor înspăimântat, dar după puţin începu şi el să râdă. În bucătăria lui Dussander, cei doi se puseră pe un râs nestăvilit, Dussander lângă fereastra deschisă prin care pătrundea vânticelul cald de California, iar Todd se lăsa înapoi pe picioarele din spate ale scaunului de bucătărie, până se sprijinea cu spătarul de uşa cuptorului, al cărei email alb era brăzdat de dârele negre, ca nişte arsuri, lăsate de chibriturile de lemn scăpărate de Dussander.

Ed French, zis şi Galoş (a cărui poreclă, după cum îi explicase Todd lui Dussander, se referea la galoşii pe care-i purta mereu peste adidaşi, când era vreme ploioasă) era un bărbat pirpiriu, care făcea mare caz din faptul că purta mereu adidaşi Ked la şcoală. Era o tentă de atitudine relaxată, care spera să-l facă îndrăgit de cei o sută şase copii cu vârste între doisprezece şi paisprezece ani care îi completau norma de consilier. Avea cinci perechi de Keds, într-o gamă cromatică ce se întindea de la Albastru Fast Track până la Galben Ţipător Zonkers, fără să aibă habar că, pe la spate, i se spunea nu doar Ed Galoş, ci şi

Pete Adidas şi Ked Man, ca în The Ked Man Cometh[13]. Fusese cunoscut în colegiu şi după porecla Pucker[14], şi ar fi fost cât se poate de umilit dacă ar fi aflat că până şi acest fapt ruşinos ieşise cumva la iveală.

Rareori purta cravată, preferând puloverele pe gât. Le purta încă de la începutul anilor şaizeci, când David McCallum le popularizase în serialul de spionaj *Omul de la U.N.C.L.E.* Se mai ştia că, în zilele de liceu, colegii lui de clasă îl pândeau când traversa careul şi remarcau: „Uite-l pe Pucker cu puloverul lui U.N.C.L.E." Se specializase în Psihologie Educaţională şi, în particular, se considera singurul consilier vocaţional bun pe care-l cunoscuse vreodată. El avea *raporturi* adevărate cu elevii lui. Putea să ajungă *la miezul problemei* cu ei; putea să stea la taclale cu ei şi să fie înţelegător cu ei, în tăcere, dacă trebuiau să urle şi *să-şi dea în petic.* Putea să le priceapă inhibiţiile, pentru că înţelegea ce *naşpa* era să ai treisprezece ani când cineva *face mişto de tine* şi tu *nu poţi să te aduni.*

Treaba era că avea mari dificultăţi în a-şi reaminti el însuşi cum era să aibă treisprezece ani. Presupunea că acesta era preţul suprem pentru care trebuie să-l plăteşti fiindcă te-ai maturizat în anii cincizeci. Asta şi să intri în minunata lume nouă a anilor şaizeci având porecla Pucker.

Acum, când bunicul lui Todd Bowden intra în biroul său, închizând cu fermitate uşa din sticlă mată, Ed Galoş se ridică respectuos, dar atent să nu ocolească masa de lucru, ca să-l întâmpine pe bătrân. Era conştient de adidaşii din picioare. Uneori, vârstnicii nu înţelegeau că

---

13 Expresia consacrată este *The Tax Man Cometh*, cu referire la apropierea momentului când trebuie completate şi depuse declaraţiile fiscale în SUA.

14 Termen argotic pentru anus, aluzie, probabil, la înclinaţiile sexuale ale personajului.

adidaşii erau un ajutor psihologic în interacţiunea cu copiii care aveau inhibiţii legate de profesori — sau, cu alte cuvinte, unii dintre bătrâni nu *agreau* ideea de consilier vocaţional în adidaşi.

„Ăsta-i un nenişor chipeş", îşi zise Ed Galoş. Părul alb era pieptănat cu grijă pe spate. Costumul cu vestă era de o curăţenie desăvârşită. Cravata de culoare gri-pescăruş avea un nod impecabil. În mâna stângă ţinea o umbrelă pliantă neagră (afară, o burniţă uşoară cădea necontenit încă din weekend) într-o manieră aproape cazonă. Cu câţiva ani în urmă, Ed Galoş şi soţia lui făcuseră o adevărată manie pentru Dorothy Sayers, citind tot ce putuseră găsi scris de respectabila doamnă. Îi veni în minte acum ideea că omul din faţa lui era întruchiparea personajului ei drag, Lordul Peter Wimsey. Era Wimsey la şaptezeci şi cinci de ani, la câţiva ani după ce atât Bunter, cât şi Harriet Vane trecuseră spre odihna veşnică. Îşi propuse să nu uite să-i vorbească Sondrei despre asta când ajungea acasă.

— Domnule Bowden, spuse el cu respect, întinzând mâna.

— Ce plăcere, spuse Bowden, şi strânse mâna celuilalt. Ed Galoş avu grijă să nu aplice apăsarea fermă şi directă pe care o folosea când dădea mâna cu ceilalţi părinţi; era evident din maniera delicată în care bătrânelul întinsese mâna că avea artrită.

— Ce plăcere, domnule French, repetă Bowden şi luă loc, trăgându-şi grijuliu genunchii pantalonilor. Îşi sprijini umbrela între picioare şi se rezemă în ea, arătând ca un vultur bătrân, extrem de civilizat, care venise să hălăduiască în biroul lui Ed French, zis şi Galoş. Avea o uşoară urmă de accent, îşi zise Ed Galoş, dar nu era intonaţia

ciuntită a unui membru al aristocraţiei britanice, cum s-ar fi auzit la Wimsey; era un accent mai larg, mai european. În tot cazul, asemănarea cu Todd era izbitoare. Mai ales la nas şi la ochi.

— Mă bucur că aţi venit, zise Ed Galoş, aşezându-se pe scaun, deşi în astfel de situaţii, mama sau tatăl elevului...

Ăsta era gambitul de deschidere, desigur. Aproape zece ani de experienţă în profesia de consilier îl convinseseră că atunci când un unchi, o mătuşă sau un bunic se prezenta la discuţii, de regulă însemna că în familie erau necazuri — genul de necazuri care, invariabil, se dovedeau a fi rădăcina problemei. Pentru Ed Galoş, asta veni ca o uşurare. Problemele familiale erau neplăcute, dar pentru un băiat cu inteligenţa lui Todd, *o „excursie" dificilă în lumea drogurilor* ar fi fost mult, mult mai gravă.

— Da, desigur, spuse Bowden, reuşind să pară în acelaşi timp trist şi supărat. Fiul şi soţia lui m-au rugat să vin să discut această tristă problemă cu dumneavoastră, domnule French. Todd e un băiat bun, credeţi-mă. Acest necaz cu notele e doar temporar.

— Ei bine, cu toţi sperăm asta, nu-i aşa, domnule Bowden? Fumaţi, dacă doriţi. În incinta şcolii ar trebui să fie interzis, dar n-o să vă pârăsc!

— Vă mulţumesc.

Domnul Bowden scoase din buzunarul de la piept un pachet mototolit de Camel, vârî între buze una din ultimele două ţigări zigzagate, găsi un chibrit Diamond Blue-Tip, îl scăpără de tocul negru al pantofului şi-l aprinse. Primul fum tras îi provocă o tuse umedă de bătrân, apoi scutură chibritul şi puse ciotul înnegrit în scrumiera scoasă la iveală de Ed Galoş. Acesta urmări acest ritual,

ce părea aproape la fel de formal ca pantofii bătrânului, cu fascinaţie sinceră.

— De unde să încep?, spuse Bowden, chipul lui răvăşit privind la Ed Galoş prin rotocoalele agitate de fum de ţigară.

— Ei bine, spuse cu amabilitate Ed Galoş, însuşi faptul că dumneavoastră vă aflaţi aici în locul părinţilor lui Todd îmi spune ceva, să ştiţi.

— Da, bănuiesc că da. Prea bine. Îşi împreună mâinile. Camelul se iţea între degetul arătător şi cel mijlociu al mâinii drepte. Îşi îndreptă spatele şi ridică bărbia. Era ceva aproape prusac în resemnarea lui mentală, îşi zise Ed Galoş, ceva ce-l făcea să se gândească la toate filmele de război pe care le văzuse în copilărie.

— Fiul şi nora mea au probleme în căsnicie, spuse Bowden, articulând cu precizie fiecare cuvânt. Probleme destul de grave, am impresia. Ochii lui, bătrâni, dar uluitor de luminoşi, îl urmăreau pe Ed Galoş deschizând dosarul aflat în faţa lui pe sugativa de pe tăblia biroului. În dosar erau câteva foi de hârtie, nu multe.

— Şi sunteţi de părere că aceste probleme afectează performanţele la învăţătură ale lui Todd?

Bowden se aplecă în faţă probabil cincisprezece centimetri. Ochii lui albaştri nu se dezlipiră nicio clipă de ochii căprui ai lui Ed Galoş. Urmă o pauză încărcată, după care Bowden spuse:

— Mama lui bea.

Apoi îşi reluă poziţia dreaptă şi ţeapănă de dinainte.

— Oh, spuse Ed Galoş.

— Da, replică Bowden, aprobând din cap posomorât. Băiatul mi-a spus că a venit acasă în două rânduri şi a găsit-o întinsă pe masa din bucătărie. Ştie ce părere are fiul meu

despre faptul că ea bea, aşa că băiatul a pus singur cina la încălzit în acele rânduri şi a pus-o să bea multă cafea, pentru ca măcar să fie trează când se întorcea Richard acasă.

— Asta nu e bine, spuse Ed Galol, deşi auzise de situaţii şi mai grave — mame dependente de heroină, taţi cărora li s-a năzărit dintr-odată să înceapă să-şi reguleze fiicele... sau chiar fiii. S-a gândit cumva doamna Bowden să apeleze la ajutor profesional pentru problema ei?

— Băiatul a încercat s-o convingă că ăsta ar fi lucrul cel mai bun de făcut. E foarte ruşinată, cred. Dacă i s-ar oferi un mic răgaz... Făcu un gest cu ţigara, care descrise în aer un inel de fum ce se risipea. Înţelegeţi?

— Da, fireşte, încuviinţă din cap Ed Galoş, admirând în sinea lui gestul care produsese rotocolul de fum. Fiul dumneavoastră... tatăl lui Todd...

— Nici el nu e nevinovat, replică cu asprime Bowden. Orele dedicate muncii, mesele de la care lipseşte, nopţile în care trebuie să plece pe neaşteptate... vă spun, domnule French, e mai căsătorit cu slujba lui decât cu Monica. Eu am fost educat în credinţa că familia are prioritate absolută. Nu la fel aţi fost crescut şi dumneavoastră?

— Fără doar şi poate, replică Ed Galoş cu entuziasm. Tatăl lui fusese paznic de noapte la un mare magazin universal din Los Angeles şi, de fapt, nu-şi văzuse tăticul decât în weekenduri şi în vacanţe.

— Asta-i o altă latură a problemei, spuse Bowden.

Ed Galoş aprobă din cap şi se gândi o clipă.

— Ce-mi puteţi spune despre celălalt fiu al dumneavoastră, domnule Bowden? Ăă... Aruncă cu ochiul în dosar. Harold. Unchiul lui Todd.

— Harry şi Deborah sunt în Minnesota acum, spuse Bowden, cu destulă sinceritate. A obţinut un post acolo,

la Facultatea de Medicină din cadrul Universităţii. I-ar fi foarte greu să plece şi foarte nedrept să i se ceară acest lucru. Faţa lui căpătă o expresie de sinceră responsabilitate. Harry şi soţia lui au o căsnicie fericită.

— Înţeleg. Ed Galoş se mai uită o dată la dosar, după care îl închise. Domnule Bowden, apreciez sinceritatea dumneavoastră, aşa că o să fiu la fel de sincer.

— Vă mulţumesc, spuse cu rigiditate Bowden.

— Nu putem face atât de mult cât am vrea pentru elevii noştri în domeniul consilierii. Suntem şase consilieri aici şi avem, fiecare, peste o sută de elevi în grijă. Cel mai nou coleg al meu, Hepburn, are o sută cincisprezece. La vârsta asta, în societatea noastră, toţi copiii au nevoie de ajutor.

— Bineînţeles. Bowden zdrobi cu brutalitate chiştocul în scrumieră şi-şi împreună din nou mâinile.

— Uneori, problemele neplăcute ne depăşesc. Mediul familial şi drogurile sunt două dintre cele mai răspândite. Cel puţin Todd nu a-nceput să consume speed, mescalină sau praful îngerilor.

— Doamne fereşte!

— Uneori, continuă Ed Galoş, pur şi simplu nu avem ce face. E deprimant, dar e o realitate a vieţii. De obicei, primii rejectaţi de maşinăria de a cărei bună funcţionare ne ocupăm aici sunt buclucaşii clasei, copiii ursuzi, necomunicativi, cei care refuză măcar să încerce. Sunt doar nişte simpli anonimi, care aşteaptă ca sistemul să-i treacă clasele sau să ajungă la vârsta la care să poată pleca fără permisiunea părinţilor şi să se înroleze în armată sau să se angajeze la spălătoria de maşini Speedy-Boy, ori să se mărite cu prietenii lor. Înţelegeţi? Sunt cam direct aici. Sistemul nostru nu e, cum se zice, ceea ce ar vrea să fie.

— Vă apreciez sinceritatea.

— Dar te doare când vezi că maşinăria începe să-l terciuiască pe unul ca Todd. A avut o medie de 92 anul trecut, ceea ce îl aşază în procentajul de nouăzeci şi cinci la sută. Mediile la limba engleză sunt chiar mai bune. A demonstrat un fler pentru scris, iar asta e ceva deosebit la o generaţie de copii care cred că cultura începe în faţa televizorului şi se termină la cinematograful de cartier. Vorbeam cu profesoara care l-a avut pe Todd la cursul de Compoziţie anul trecut. Mi-a spus că Todd i-a predat cea mai reuşită teză pe care o citise în douăzeci de ani de profesorat. Era despre lagărele de concentrare germane din cel de-al Doilea Război Mondial. I-a dat singurul A-plus pe care l-a acordat vreodată unui elev la compoziţie.

— Am citit-o, spuse Bowden. E foarte reuşită.

— A mai demonstrat aptitudini peste medie la ştiinţele vieţii şi la ştiinţele sociale, şi chiar dacă n-o să fie unul dintre marile genii ale matematicii din acest secol, toate însemnările pe care le am arată că s-a străduit din plin... până în acest an. Până în acest an. Asta-i toată povestea, în rezumat.

— Da.

— Îmi displace profund să văd că Todd se duce pe tobogan în felul ăsta, domnule Bowden. Iar şcoala de vară... ei bine, am spus c-o să fiu sincer. Adesea, şcoala de vară le face copiilor de teapa lui Todd mai mult rău decât bine. De obicei, sesiunea de vară în primele clase de liceu e o adevărată grădină zoologică. Toţi maimuţoii şi hienele hăhăitoare participă, plus o adunătură completă de păsări dodo. Nefericită companie pentru un băiat ca Todd.

— Cu siguranţă.

— Aşa că să trecem la treburile esenţiale, nu? Eu aş propune o serie de consultaţii pentru domnul şi doamna Bowden la Centrul de Consiliere din centru. Totul în condiţii de discreţie maximă. Omul care e şef acolo, Harry Ackerman, e un bun prieten de-al meu. Şi nu cred că Todd ar trebui să se ducă la ei să le propună această idee; cred că dumneavoastră ar trebui să le spuneţi. Ed Galoş zâmbi larg. Poate reuşim să-i aducem pe toţi pe calea cea bună până-n iunie. Nu e imposibil.

Dar Bowden se arătă foarte alarmat de această idee.

— Cred că nu l-ar vedea cu ochi buni pe băiat dacă m-aş duce acum la ei cu această propunere, spuse el. Lucrurile sunt foarte delicate. Ar putea să evolueze neprevăzut. Băiatul mi-a promis că va învăţa cu mai multă silinţă. E foarte alarmat de această scădere a notelor. Zâmbi subţire, un zâmbet pe care Ed French nu prea reuşi să-l interpreteze. Mai alarmat decât ştiţi dumneavoastră.

— Dar...

— Şi nici pe *mine* nu m-ar vedea cu ochi buni, continuă să preseze Bowden. Dumnezeu ştie că aşa va fi. Monica deja mă consideră un fel de băgăcios. Eu încerc să nu fiu, dar vedeţi care-i situaţia. Am sentimentul că ar fi mai bine să lăsăm lucrurile în pace... deocamdată.

— Am căpătat o mare experienţă în astfel de situaţii, îi spuse Ed Galoş lui Bowden. Îşi împreună mâinile pe dosarul lui Todd şi se uită cu seriozitate. Cred cu adevărat că se impune o consiliere în acest caz. Veţi înţelege că interesul meu faţă de problemele conjugale pe care le au fiul şi nora dumneavoastră încep şi se sfârşesc cu efectul pe care-l au asupra lui Todd... şi în acest moment ele au un efect considerabil.

— Daţi-mi voie să vă fac o contrapropunere, spuse Bowden. Aveţi, îmi închipui, un sistem de notare la jumătatea fiecărui trimestru?

— Da, admise cu precauţie Ed Galoş. Carnetele de Interpretare a Progresului — Carnetele IP. Copiii, fireşte, le numesc Carnetele de Corijenţă. Le primesc doar dacă notele de la un anumit curs sunt mai mici de 78 la jumătatea trimestrului. Cu alte cuvinte, noi le dăm carnetele IP doar elevilor care primesc un D sau un F la un anumit curs.

— Foarte bine, spuse Bowden. Atunci, ce propun eu e aşa: dacă băiatul primeşte vreunul dintre aceste carnete... măcar *unu* — ridică un deget noduros — atunci le voi spune fiului şi nurorii mele despre consiliere. Voi merge chiar mai departe. Dacă băiatul primeşte unul dintre carnetele *alea de corijenţă în aprilie*...

— De fapt, le dăm în prima săptămână din mai.

— Da? Dacă primeşte vreunul, vă garantez că vor accepta propunerea de consiliere. Sunt îngrijoraţi cu privire la fiul lor, domnule French. Dar acum sunt atât de absorbiţi de propria lor problemă, încât... Ridică din umeri.

— Înţeleg.

— Aşa încât, eu zic să le acordăm acest răgaz ca să-şi rezolve propriile probleme. Să te tragi singur de şireturi şi să ieşi din încurcătură... aşa procedează americanii, nu?

— Da, cred că da, îi spuse Ed Galoş după ce reflectă un moment... şi, după o uitătură iute la ceas, care îl anunţa că are o altă întâlnire peste cinci minute. Voi accepta propunerea dumneavoastră.

Se ridică, iar Bowden se ridică împreună cu el. Strânseră din nou mâinile, Ed Galoş fiind atent să-i menajeze artrita bătrânului.

— Dar, cu toată sinceritatea, trebuie să vă spun că foarte puţini elevi pot să recupereze o rămânere în urmă, acumulată în optsprezece săptămâni, în doar cinci săptămâni de cursuri. Ăsta e un handicap imens de recuperat — un handicap *imens*. Presimt că veţi fi nevoit să vă respectaţi garanţia, domnule Bowden.

Bowden îi adresă din nou zâmbetul acela subţire, deconcertant.

— Sunteţi sigur? se mulţumi el să spună.

Ceva îl sâcâise pe Ed Galoş pe parcursul întregii întrevederi şi reuşi să identifice acel ceva în timpul mesei de la cantină, la mai bine de o oră după ce „Lordul Peter" plecase, cu umbrela cuibărită elegant la subsuoară.

El şi bunicul lui Todd vorbiseră cel puţin un sfert de oră, mai aproape poate de douăzeci, şi Ed nu-şi amintea ca bătrânul să se fi referit măcar o singură dată la nepotul său zicându-i pe nume.

Todd pedală cu sufletul la gură pe aleea lui Dussander şi-şi parcă bicicleta pe cric. Orele de şcoală se terminaseră cu doar cincisprezece minute înainte. Sări peste treptele din faţă dintr-un singur salt, deschise cu cheia proprie şi străbătu în grabă holul spre bucătăria însorită. Faţa lui era ca un peisaj optimist luminat de raze voioase şi presărat ici-acolo de nori sumbri. Rămase în uşa bucătăriei un moment, cu noduri în stomac şi în corzile vocale, uitându-se la Dussander cum se legăna în balansoar, ţinând în poală ceaşca plină de bourbon. Acesta rămăsese îmbrăcat în costumul cel mai bun, chiar dacă-şi slăbise cravata şi-şi desfăcuse nasturele de sus al cămăşii. Se uită la Todd fără expresie, cu ochii reptilieni întredeschişi.

— Ei bine? reuşi în sfârşit Todd să bâiguie.

Dussander îl lăsă în suspans încă o clipă, o clipă care lui Todd i se păru că durează cel puţin zece ani. Apoi, cu gesturi cumpănite, Dussander îşi aşeză ceaşca pe masă lângă sticla de Ancient Age şi zise:

— Idiotul a crezut tot.

Todd lăsă să-i scape aerul strâns în piept cu un oftat şuierător de uşurare.

Dussander adăugă, până s-apuce inspire din nou.

— Voia ca bieţii tăi părinţi necăjiţi să facă nişte şedinţe de consiliere în oraş, cu un prieten de-al lui. A insistat foarte mult.

— Dumnezeule! Ai... ce ai... cum te-ai descurcat?

— Am gândit rapid, replică Dussander. Asemenea fetiţei din povestirea lui Saki, improvizaţia la repezeală e unul din punctele mele tari. I-am promis că părinţii tăi vor participa la acele şedinţe dacă tu primeşti vreunul din Carnetele de Corijenţă care sunt împărţite în mai.

Sângele se scurse din faţa lui Todd.

— *Ce*-ai făcut?! aproape că ţipă el. Deja am picat la două lucrări de algebră şi la testul de istorie de când a început perioada de notare! Avansă în încăpere, faţa palidă devenindu-i acum strălucitoare din cauza transpiraţiei. În după-amiaza asta ne-au dat lucrare la franceză şi am picat-o şi pe-aia... Ştiu că am picat-o. Nu m-am putut gândi decât la nenorocitul ăla de Ed Galoş şi dacă tu o să reuşeşti sau nu să te descurci cu el. Ei da, ce să spun, l-ai rezolvat de minune, termină el cu amărăciune. Să nu iau niciun Carnet de Corijenţă? Cred c-o să iau cinci sau şase.

— A fost cel mai bun răspuns pe care puteam să-l dau fără să trezesc suspiciuni, zise Dussander. Acest French,

aşa idiot cum este, îşi face doar datoria. Iar acum tu ţi-o vei face pe-a ta.

— Ce vrea să însemne asta? Faţa lui Todd era urâtă şi ameninţătoare, iar vocea, agresivă.

— Vei munci. În următoarele patru săptămâni vei munci mai mult decât ai muncit vreodată în viaţa ta. Mai mult, luni te vei duce la fiecare dintre profesorii tăi şi-ţi vei cere scuze pentru prestaţia ta deplorabilă de până acum. Te vei...

— E imposibil, replică Todd. Nu pricepi, omule. E *imposibil*. Am rămas în urmă cel puţin cinci săptămâni la ştiinţă şi istorie. Iar la algebră, mai mult de zece.

— Şi ce dacă, zise Dussander, turnându-şi încă o porţie de bourbon.

— Te crezi şmecher, nu? urlă Todd la el. Ei bine, nu primesc ordine de la tine. Zilele în care dădeai ordine au apus de mult. *Ai priceput?* Îşi coborî brusc vocea. Cel mai letal lucru pe care-l ai prin casă în zilele astea e banda adezivă de omorât insectele Shell. Nu eşti decât un moş ramolit, care se băşeşte ouă putrede dacă mănâncă un *taco*. Pariez că te şi pişi noaptea în pat.

— Ascultă ce-ţi spun, mucosule, zise Dussander cu glas molcom.

Capul lui Todd tresări cu mânie la auzul acestei interpelări.

— Înaintea zilei de azi, rosti cu băgare de seamă Dussander, era posibil, *cât de cât* posibil, ca tu să mă denunţi şi să scapi basma curată totodată. Nu cred că ai fi putut să duci treaba la capăt, în starea ta nervoasă actuală, dar trecem peste asta. Tehnic, ar fi fost posibil. Dar acum lucrurile s-au schimbat. Astăzi, l-am întruchipat pe bunicul tău, un anume Victor Bowden. Nimeni n-ar putea

avea nici cea mai mică îndoială că am făcut-o cu... care e cuvântul?... încuviinţarea ta. Dacă acum povestea ar ieşi la iveală, băiete, tu ai păţi-o mai rău ca oricând. Şi nu vei avea cum să te aperi. Am avut grijă de asta azi.

— Aş vrea...

— Ai *vrea!* Ai *vrea!* strigă Dussander. Nu-mi pasă de dorinţele tale, dorinţele tale îmi provoacă greaţă, dorinţele tale nu sunt nimic mai mult decât nişte grămăjoare de rahat de câine în rigolă! *Tot ce vreau de la tine e să ştiu dacă înţelegi situaţia în care ne aflăm?*

— O înţeleg, bâigui Todd. Pumnii i se strânseseră când Dussander ţipase la el — nu era obişnuit ca oamenii să ţipe la el. Acum îşi desfăcuse mâinile şi remarca fără interes că unghiile lăsaseră nişte semiluni sângerânde în palme. Presupunea că tăieturile ar fi fost mai adânci, dar cam de vreo patru luni încoace căpătase obiceiul să-şi roadă unghiile.

— Bun. Atunci o să-ţi prezinţi scuzele mieroase şi-o să te pui cu burta pe carte. În timpul tău liber de la şcoală o să studiezi. În orele de masă, o să studiezi. După şcoală, o să vii aici şi-o să studiezi, iar în weekenduri o să vii aici şi o să faci acelaşi lucru.

— Nu aici, răspunse iute Todd. Acasă.

— Nu. Acasă o să trândăveşti şi-o să visezi cu ochii deschişi, aşa cum ai tot făcut. Dacă eşti aici, pot să stau cu ochii pe tine şi să te supraveghez. În felul ăsta, pot să-mi protejez propriile interese. Pot să te testez. Pot să te ascult la lecţii.

— Dacă nu vreau să vin aici, nu poţi să mă obligi.

Dussander bău din pahar.

— Adevărat. Atunci lucrurile vor continua ca şi până acum. Nu vei primi note de trecere. Consilierul ăsta,

French, se va aştepta ca eu să-mi ţin promisiunea. Dacă n-o voi face, îi va suna pe părinţii tăi. Şi atunci vor afla că domnul Denker cel cumsecade l-a personificat la cererea ta pe bunicul tău. Vor afla despre notele modificate. Vor...

— Of, termină! O să vin.

— Deja eşti aici. Începe cu algebra.

— În niciun *caz*! E vineri după-amiaza!

— De-acum o să studiezi *în fiecare* după-amiază, spuse încetişor Dussander. Începi cu algebra.

Todd se holbă la el — doar o clipă, înainte să-şi lase privirea şi să scotocească în geanta de şcoală după manualul de algebră — iar Dussander citi „crimă" în ochii băiatului. Nu o moarte figurativă, ci una adevărată. Trecuseră ani de când nu mai văzuse acea uitătură întunecată, arzătoare, speculativă, dar aşa ceva nu se uită niciodată. Presupunea că ar fi văzut-o şi în propriii săi ochi dacă ar fi avut la îndemână o oglindă în ziua în care se uitase la ceafa albă şi lipsită de apărare a băiatului.

Trebuie să mă protejez, îşi zise el cu oarecare uimire. *Cel ce subestimează, o face pe propriul său risc.*

Bău din paharul de bourbon, în timp ce se legăna şi-l supraveghea pe băiatul care studia.

Se făcuse aproape cinci când Todd porni pe bicicletă spre casă. Se simţea epuizat, cu ochii înfierbântaţi, secătuit, cuprins de o mânie neputincioasă. De fiecare dată când privirea îi rătăcea de la paginile tipărite — de la lumea înnebunitoare, neinteligibilă şi *stupidă* a mulţimilor, submulţimilor, perechilor ordonate şi a coordonatelor carteziene — vocea tăioasă de bătrân a lui Dussander îl readucea pe făgaş. În restul timpului, nu scotea niciun

sunet... exceptând lipăitul papucilor pe podea şi scârţâitul balansoarului. Şedea acolo ca un vultur care aşteaptă ca prada să-şi dea duhul. De ce naiba intrase în povestea asta? *Cum* de intrase în ea? Era o porcărie, o porcărie teribilă. Reuşise să recupereze ceva în după-amiaza asta — ceva legat de teoria mulţimilor, care-l pusese într-o mare încurcătură chiar înainte de vacanţa de Crăciun şi care acum se aşezase la locul său cu un „clic" aproape audibil — dar era imposibil să-şi închipuie c-o să reuşească să înveţe atât de mult, încât să treacă de testul la algebră de săptămâna viitoare măcar cu un D.

Mai erau patru săptămâni până la sfârşitul lumii.

La colţ, văzu o gaiţă albastră zăcând pe trotuar, ciocul căscându-i-se şi deschizându-i-se încet. Încerca zadarnic să se ridice pe picioarele de pasăre şi să plece de-acolo. Una dintre aripi îi fusese zdrobită, iar Todd presupuse că o lovise o maşină din mers şi o azvârlise pe trotuar ca pe monedă la jocul de rişcă. Unul dintre ochii ca mărgeaua privea fix către el.

Todd se uită la pasăre vreme îndelungată, strângând uşor mânerele coarnelor înălţate ale bicicletei. O parte din căldura zilei se evaporase şi aerul părea aproape răcoros. Probabil că prietenii lui îşi petrecuseră după-amiaza arzând gazul pe terenul de baseball Babe Ruth, de pe Walnut Street, poate jucând o mică partidă de unu-la-unu, sau mai probabil „trei zburătoare şase la sol" sau „bâta enervantă". Era perioada din an când începeai să te antrenezi pentru sezonul de baseball. Se vorbea despre participarea echipei lor de amatori anul acesta la liga orăşenească neoficială; erau destui taţi dispuşi să-i târască de colo-colo la meciuri. Todd, bineînţeles, ar fi fost aruncător. Fusese vedeta aruncătorilor din Little League până

anul trecut, când depăşise limita de vârstă pentru Senior Little League. *Ar fi fost aruncător.*

Şi ce dacă? N-avea decât să le spună nu. Va fi nevoit să le spună: *Băieţi, m-am băgat în cârd cu un criminal de război. L-am prins de coiţe şi pe urmă — ha-ha, o să muriţi de râs — pe urmă am constatat că şi el mă ţinea la fel de strâns de coiţe. Am început să am vise naşpa şi transpiraţii reci. Notele mele s-au dus la dracu' şi le-am modificat pe carnetul de note ca să nu afle părinţii meu, iar acum trebuie să tocesc trei cărţi cu sârg pentru prima oară în viaţa mea. Totuşi, nu mi-e frică c-o să fiu pedepsit. Dar mi-e frică de şcoala de corecţie. Şi de-aia nu pot să joc cu voi anul ăsta, băieţi. Asta-i situaţia, băieţi.*

Un zâmbet subţire, foarte asemănător cu al lui Dussander şi care nu mai amintea deloc de fostul lui zâmbet larg, i se aşternu pe buze. Nu era nimic luminos în el; era un zâmbet adumbrit. Nu era nici pic de voioşie, nici încredere în sine. Nu spunea decât: *Asta-i situaţia, băieţi.*

Împinse roata bicicletei peste gaiţa rănită cu o încetineală desăvârşită, ascultându-i fojgăitul ca de ziar al penelor şi scrâşnetul oaselor goale pe când se fracturau. Dădu înapoi, călcând din nou peste pasăre. Încă mai zvâcnea. O călcă din nou, o singură pană însângerată lipită de roată, ridicându-se şi coborând, ridicându-se şi coborând. Dar deja pasărea încetase să se mai mişte, gaiţa dăduse colţul, îşi dăduse duhul, plecase la marea colivie din cer, şi totuşi Todd continua să calce cu roata bicicletei peste trupul terciuit. Făcu asta aproape cinci minute, până zâmbetul cel subţire îi dispăru de pe faţă. Asta-i situaţia, băieţi.

Aprilie, 1975

Bătrânul stătea la jumătatea coridorului complexului, zâmbind larg, în timp ce Dave Klingerman îi ieşea în întâmpinare. Lătrăturile frenetice care umpleau aerul nu păreau să-l deranjeze câtuşi de puţin, aşa cum nu-l deranjau mirosurile de blană şi de urină, nici sutele de câini vagabonzi care schelălăiau şi urlau în cuştile lor, foindu-se de colo până dincolo, sărind cu picioarele pe pereţii din plasă. Klingerman îl etichetă din start pe bătrân ca fiind un mare iubitor de câini. Avea un zâmbet senin şi plăcut. Întinse spre Dave cu precauţie mâna umflată şi afectată de artrită, iar Klingerman o strânse în acelaşi spirit.

— Bună ziua, domnule! spuse el cu glas răsunător. Al naibii de zgomotos, nu-i aşa?

— Nu mă deranjează, spuse bătrânul. Câtuşi de puţin. Mă numesc Arthur Denker.

— Klingerman. Dave Klingerman.

— Sunt încântat să vă cunosc, domnule. Am citit în ziar — şi nu mi-a venit să cred — că aici *oferiţi* câini pe gratis. Poate c-am înţeles greşit. De fapt, cred că trebuie să fi înţeles greşit.

— Nu, aşa e, îi dăm gratis, spuse Dave. Dacă nu reuşim, suntem nevoiţi să-i distrugem. Şaizeci de zile, atât ne lasă statul să-i ţinem. Păcat. Haideţi la mine în birou. E mai linişte. Şi mirosul e mai suportabil.

În birou, Dave ascultă o poveste cu care era familiarizat (şi cu toate acestea, continua să-l afecteze): Arthur Denker trecuse de pragul celor şaptezeci de ani. Se mutase în California când îi murise soţia. Nu era bogat, dar se îngrijea de puţinul pe care-l avea cu mare băgare de seamă. Era singur. Singurul lui prieten era băiatul care ve-

nea uneori la el acasă ca să-i citească. În Germania, avusese un minunat Saint Bernard. Acum, în Santo Donato, îşi cumpărase o casă cu o curte destul de mare în spate. Curtea era împrejmuită cu un gard. Şi citise în ziar... ar fi fost oare posibil să...

— Ei bine, nu avem aici niciun Bernard, zise Dave. Ăştia pleacă repede fiindcă sunt buni cu copiii...

— Oh, înţeleg. N-am vrut să spun că...

— ... dar am un pui de ciobănesc mărişor. Credeţi că v-ar aranja?

Ochii domnului Denker deveniră mai strălucitori, ca şi cum ar fi fost gata-gata să izbucnească în lacrimi.

— Perfect, spuse el. Ar fi perfect.

— Câinele e gratis, dar ar mai fi câteva costuri. Vaccinurile pentru gripă şi antirabic. Actele de identitate. Toate astea se ridică la circa douăzeci şi cinci de dolari pentru cei mai mulţi dintre oameni, dar statul îţi face reducere de cincizeci la sută dacă ai peste şaizeci şi cinci de ani — face parte din programul de facilităţi pentru persoane vârstnice al statului California.

— Persoană vârstnică... asta sunt eu? întrebă domnul Denker şi râse. Doar pentru o clipă — era caraghios — Dave simţi un fel de fior rece.

— Ăă... cred că da, domnule.

— E foarte rezonabil.

— Desigur, şi noi credem la fel. Acelaşi câine v-ar costa o sută şi douăzeci şi cinci de dolari la un magazin de animale de casă. Dar oamenii tot acolo se duc, în loc să vină aici. Şi dau banii pentru un teanc de hârtii, desigur, nu pentru câine. Dave clătină din cap. Dacă ar putea să înţeleagă câte animale minunate sunt abandonate în fiecare an.

— Şi dacă nu reuşiţi să găsiţi un adăpost adecvat pentru ei în decurs de şaizeci de zile, sunt distruşi?

— Îi adormim, da.

— Îi adormiţi? Îmi pare rău, nu prea pricep...

— E o ordonanţă a primăriei, explică Dave. Nu putem avea haite de câini vagabonzi pe străzi.

— Îi împuşcaţi.

— Nu, îi gazăm. E foarte uman. Nu simt nimic.

— Nu, spuse domnul Denker. Sunt sigur că nu simt.

***

Locul lui Todd la Introducere în Algebră era în a patra bancă din rândul al doilea. Stătea nemişcat, încercând să-şi păstreze faţa lipsită de expresie, când domnul Storrman le dădea înapoi lucrările de examinare. Dar unghiile lui roase erau din nou înfipte în palme şi întregul lui trup părea scăldat într-o sudoare lentă şi caustică.

N-ai de ce să ai speranţe prea mari. Nu fi aşa fraier. N-aveai cum să iei notă de trecere. Ştii *că nu l-ai trecut.*

Cu toate acestea, nu-şi putu înăbuşi cu totul speranţa prostească. Fusese primul extemporal la algebră din ultimele săptămâni care nu i se păruse că e scris în greacă. Era sigur că în starea de nervozitate (nervozitate? nu, mai bine zi-i pe şleau: teroare pură) în care se aflase nu reuşise să facă o lucrare îndeajuns de bună, dar poate... ei bine, dacă ar fi fost oricare alt profesor în afară de Storrman, care avea un lacăt Yale în loc de inimă...

ÎNCETEAZĂ! îşi porunci în gând şi, pentru o clipă, o clipă oribilă înfiorătoare, avu impresia apăsătoare că ţipase cuvântul acela în sala de clasă. *Ai picat, ştii că ai picat, nimic de pe lumea asta n-are cum să-ţi schimbe nota.*

Storrman îi dădu lucrarea fără nicio expresie pe chip şi plecă mai departe. Todd o aşeză cu faţa în jos pe pupitrul lui plin de iniţiale scrijelite. Un moment, i se păru că n-o să aibă suficientă voinţă să întoarcă foaia şi să afle nota. În cele din urmă, o întoarse cu o bruscheţe atât de convulsivă, încât foaia de hârtie se rupse. Limba i se propti pe vălul palatin în timp ce se uita fix la foaie. Inima păru să-i stea în loc o clipă.

Numărul 83 era încadrat cu un cerc în partea de sus a foii. Mai jos era scrisă nota: C plus. Sub calificativ citi o însemnare succintă: *O ameliorare remarcabilă! Cred că sunt de două ori mai uşurat decât ar trebui să fii tu. Verifică-ţi cu atenţie greşelile. Cel puţin trei dintre ele sunt aritmetice şi nu conceptuale.*

Inima începu din nou să-i bată cu un puls triplu. Se simţi cuprins de o mare uşurare, dar nu-i plăcea — era fierbinte, complicată şi stranie. Închise ochii, fără să audă rumoarea clasei care comenta extemporalul şi începea lupta subînţeleasă pentru câte un punct suplimentar ici sau colo. Todd văzu roşu în spatele ochilor. Pulsa precum sângele în ritmul bătăilor de inimă. În acel moment, îl urî pe Dussander mai mult ca oricând. Strânse pumnii şi îşi dori, îşi dori, îşi dori ca gâtul uscăţiv ca de pui al lui Dussander să fi fost la îndemână.

***

Dick şi Monica Bowden aveau paturi gemene, separate de o noptieră pe care trona o drăguţă imitaţie de veioză Tiffany. Camera lor era îmbrăcată în lemn de sequoia veritabil, iar pereţii erau confortabil căptuşiţi cu cărţi. În cealaltă parte a încăperii, cuibărit între două capete de

raft din fildeş (elefanţi sprijiniţi pe picioarele din spate), se afla un televizor Sony cu muchii rotunjite. Dick se uita la show-ul lui Johnny Carson cu căştile în urechi, în vreme ce Monica citea ultimul roman de Michael Crichton care-i venise în ziua aceea de la clubul cărţii.

— Dick? Puse un semn de carte (pe care scria AICI AM ADORMIT) în carte şi o închise.

La televizor, Buddy Hackett tocmai îi făcea pe toţi să râdă. Dick zâmbi.

— Dick? spuse ea mai tare.

El îşi trase căştile din urechi.

— Ce e?

— Tu crezi că Todd e în regulă?

El o privi o clipă, încruntat, după care clătină uşor din cap.

— *Je ne comprends pas, chérie.*

Franceza lui, care numai cursivă nu se putea numi, era o glumă a lor; o cunoscuse în colegiu, pe când pica examenul de limbi străine. Tatăl lui îi trimisese un supliment de două sute de dolari ca să-şi ia un meditator. O luase pe Monica Darrow, alegându-i numele la întâmplare de pe anunţurile lipite pe avizier. Pe la Crăciun, ea îi purta insigna... iar el obţinea un C la franceză.

— Ei bine... a slăbit.

— Da, pare un pic cam costeliv, fără doar şi poate, spuse Dick. Puse căştile televizorului în poală, de unde emiteau nişte sunete stridente. Creşte, Monica.

— Aşa devreme? întrebă ea neliniştită.

El râse.

— Aşa devreme. În adolescenţă, am crescut dintr-odată optsprezece centimetri — de la o piticanie de un metru şaizeci şi cinci, la minunata masă de muşchi de un metru optzeci

şi trei pe care o ai în faţa ta azi. Mama zicea că, pe când aveam paisprezece ani, puteai să mă auzi crescând noaptea.

— Noroc că nu toate părţile din tine au crescut la fel de mult.

— Depinde cum o foloseşti.

— Şi vrei s-o foloseşti în noaptea asta?

— Mădularul devine îndrăzneţ, spuse Dick Bowden şi aruncă la întâmplare căştile.

După, pe când el se lăsa furat de somn.

— Dick, să ştii că are şi vise urâte.

— Coşmaruri? bâigui el.

— Coşmaruri. L-am auzit mormăind în somn de două-trei ori, când m-am dus la baie noaptea. N-am vrut să-l trezesc. E caraghios, dar bunica mea zicea că poţi să înnebuneşti dacă te trezeşte cineva în toiul unui coşmar.

— Era poloneză, nu-i aşa?

— Poloneză, da, poloneză. Frumoasă conversaţie!

— Ştii la ce mă refer. De ce nu foloseşti toaleta de la etaj? O instalase chiar el în urmă cu doi ani.

— Ştii că trasul apei îl trezeşte întotdeauna, spuse ea.

— Atunci, nu mai trage apa.

— Dick, asta-i scârbos.

Dick oftă.

— Uneori, când mă duc la el, îl găsesc transpirat. Iar cearşafurile sunt ude.

El rânji în întuneric.

— Cred şi eu.

— Ce-a fost *asta*... oh. Îl bătu uşor pe piept. Şi asta e scârbos. Şi-apoi, are doar treisprezece ani.

— Face paisprezece luna viitoare. Nu mai e chiar aşa mic. Puţin cam precoce, poate, dar nu e prea mic.

— Tu câţi ani aveai?

— Paisprezece sau cincisprezece. Nu-mi amintesc exact. Dar îmi amintesc cum m-am trezit crezând că am murit şi-am ajuns în rai.

— Dar erai mai mare decât e Todd acum.

— Toate chestiile astea se întâmplă la vârste tot mai mici. O fi de la lapte... sau de la fluor. Ştii că au instalat distribuitoare de şerveţele sanitare în toate toaletele pentru fete la şcoala pe care-am construit-o anul trecut în Jackson Park? Şi e vorba de o *şcoală elementară*. Acum, elevii de clasa a şasea au, în medie, doar zece ani. Tu câţi ani aveai când ţi-a venit prima oară?

— Nu-mi amintesc, spuse ea. Tot ce ştiu e că visele lui Todd nu par să sugereze că... a murit şi-a ajuns în rai.

— L-ai întrebat despre visele astea?

— O dată. Cu vreo şase săptămâni în urmă. Tu te duseseşi să joci golf cu omul ăla oribil, Ernie Jacobs.

— Oribilul de Ernie Jacobs o să mă facă partener cu drepturi depline până-n 1977, dacă nu cumva o s-o mierlească pân-atunci în braţele secretarei ăleia blonde şi înalte. Şi-apoi, el plăteşte întotdeauna taxa de închiriere a terenului. Şi ce-a zis Todd?

— Că nu mai ţine minte. Dar un fel de... umbră i-a străbătut faţa. Eu cred că, de fapt, *şi-a adus* aminte.

— Monica, nu-mi amintesc totul din draga mea tinereţe de mult trecută, dar unul mi-l amintesc: visele erotice nu sunt întotdeauna plăcute. De fapt, uneori pot fi de-a dreptul neplăcute.

— Cum e posibil?

— Vinovăţie. De diferite tipuri. O parte provin poate tocmai din fragedă pruncie, când i s-a dat de înţeles foarte limpede că era foarte grav dacă uda patul. Pe urmă mai

e şi chestia cu sexul. Cine ştie ce poate să aducă după el un vis erotic? Să pipăie vreo fetiţă prin autobuz? Să se uite pe sub fusta unei colege în sala de studii? Nu ştiu. Singurul lucru de care-mi aduc aminte e că m-am urcat pe cea mai înaltă platformă de la piscina YMCA de ziua studentelor şi-am rămas fără slip când am ajuns în apă.

— Şi, te-a excitat treaba asta? întrebă ea, chicotind uşor.

— Mda. Aşa că dacă băiatul nu vrea să discute cu tine despre problemele legate de John Thomas al lui, nu-l forţa.

— Am făcut tot ce-am putut ca să-l creştem la adăpost de acele vinovăţii inutile.

— N-ai cum să scapi de ele. Le aduce de la şcoală ca pe răcelile pe care le căpăta în clasa I. De la prieteni, de la felul cum profesorii ocolesc anumite subiecte. Probabil că a căpătat-o şi el de la taică-miu. „Să n-o atingi noaptea, Todd, că o să-ţi crească păr pe mâini şi-o să orbeşti şi-o să te lase memoria, iar după o vreme chestia o să ţi se înnegrească şi-o să-ţi putrezească. Aşa că, bagă de seamă, Todd."

— Dick Bowden! Tatăl tău n-ar fi zis...

— Zău? Ei bine, să ştii că *a zis*. Exact aşa cum bunica ta poloneză îţi spunea că dacă trezeşti pe cineva în toiul unui coşmar, ar putea să-l înnebunească. Tot el mi-a mai zis să şterg colacul unei toalete publice înainte să mă aşez ca să nu capăt „microbii altora". Cred că aşa înţelegea el să se refere la sifilis. Pariez că şi bunica ta îţi zicea la fel.

— Nu, maică-mea, răspunse ea absentă. Şi-mi mai zicea să nu uit niciodată să trag apa. De-aia mă şi duc la parter.

— Şi-acum mă trezeşte din somn, mormăi Dick.

— Ce?

— Nimic.

De data asta, Dick chiar trecuse pe jumătate pragul somnului când îi rosti din nou numele.

— *Ce e?* întrebă el, uşor impacientat.

— Nu crezi că... oh, n-are-a face. Culcă-te.

— Ei nu, termină ce-ai de spus. M-am trezit. Ce să cred?

— Bătrânul ăla. Domnul Denker. Nu crezi că Todd stă prea mult în preajma lui? Poate că e... o, nu ştiu... poate-i bagă în cap lui Todd fel de fel de poveşti.

— Da, orori de-alea adevărate, replică Dick. Ziua în care producţia uzinelor Essen Motor Works a scăzut sub cota de avarie, adăugă el pufnind.

— Era doar o idee, spuse ea, uşor crispată. Cearşafurile foşniră când se întoarse pe partea ei de pat. Scuze că te-am deranjat.

Dick puse mâna pe umărul ei gol.

— Să-ţi spun ceva, iubito, zise el şi se opri o clipă, gândindu-se cu atenţie, alegându-şi cuvintele. Şi eu mi-am făcut griji pentru Todd, uneori. Nu din aceleaşi motive ca şi tine, dar griji mi-am făcut, da?

Ea se întoarse din nou spre el.

— Din ce motive?

— Ei bine, am crescut cu totul altfel decât el. Taică-miu avea magazinul. Vic Băcanul, toţi îi ziceau aşa. Avea un caiet în care păstra numele oamenilor care-i datorau ceva, precum şi sumele datorate. Ştii cum îi zicea la caiet?

— Nu.

Dick vorbea rareori despre copilăria lui; ea crezuse întotdeauna că era aşa pentru că nu avusese o copilărie fericită. Acum îl asculta cu toată atenţia.

— Îi zicea Caietul de Mâna Stângă. Spunea că mâna dreaptă era pentru afaceri, dar dreapta nu trebuia să ştie niciodată ce face stânga. Zicea că dacă dreapta *ar şti,*

probabil că ar înşfăca un satâr şi ar reteza cât ai clipi mâna stângă.

— Nu mi-ai zis niciodată asta.

— Ei bine, când ne-am căsătorit, nu-mi plăcea de bătrân prea mult şi adevărul e că şi acum, o bună parte din timp, nu mi-e prea drag. Nu pricepeam în ruptul capului de ce trebuie să port pantaloni de la solduri, în vreme ce madam Mazursky putea să ia şuncă pe credit cu aceeaşi poveste răsuflată despre cum soţul ei urma să-şi reia munca săptămâna următoare. Singura muncă pe care beţivul ăla de Bill Mazursky a avut-o vreodată a fost să se ţină de sticla de colonie de doişpe cenţi ca să nu zboare cât colo. Tot ce-mi doream în zilele alea era să-mi iau tălpăşiţa din cartier şi să dispar din viaţa tatălui meu. Aşa că am obţinut note bune şi am jucat sporturi care nu prea-mi plăceau ca să obţin o bursă la UCLA. Şi am făcut tot ce-am putut ca să rămân în primii zece la sută din clasa mea, pentru că singurele Caiete de Mâna Stângă pe care le ţineau colegiile în zilele acelea erau pentru soldaţii care luptau în război. Tatăl meu îmi trimitea bani pentru manuale şi cursuri, dar singurii alţi bani pe care i-am primit de la el au fost atunci când i-am scris cuprins de panică din cauza francezei mele de baltă. Te-am cunoscut pe tine. Şi am aflat mai târziu, de la domnul Halleck, vecinul, că tata pusese gaj pe maşină ca să poată face rost de bani. Iar acum te am pe tine, şi noi doi îl avem pe Todd. Întotdeauna am fost de părere că e un băiat foarte reuşit şi am încercat să mă asigur că are întotdeauna lucrurile care-i sunt necesare... orice l-ar ajuta să ajungă un bărbat minunat. Mereu râdeam de povestea aia cu bărbatul care vrea ca fiul lui să o ducă mai bine decât el, dar pe măsură ce înaintez în vârstă mi se pare tot mai puţin

amuzantă şi tot mai adevărată. Am vrut ca niciodată Todd să nu fie nevoit să poarte pantaloni de la solduri pentru ca nevasta nu ştiu cărui beţivan să poată să-şi ia şuncă pe credit. Înţelegi?

— Da, bineînţeles că înţeleg, răspunse Monica cu glas scăzut.

— Pe urmă, cam cu zece ani în urmă, cu puţin înainte să obosească să se mai lupte cu tipii de la sistematizarea urbană şi să se pensioneze, a avut un mic accident vascular. A stat internat zece zile. Iar oamenii din cartier, macaronarii şi nemţălăii, ba chiar şi o parte dintre negrii care începuseră să se mute în zonă începând cu 1955 — i-au plătit spitalizarea. Până la ultimul cent. Nu mi-a venit să cred. Ba mai mult, au ţinut şi magazinul deschis. Fiona Castellano le-a adus pe patru sau cinci prietene de-ale ei, care n-aveau serviciu, să lucreze în schimburi. Când bătrânul a revenit acasă, registrele contabile erau în perfectă regulă.

— Uau, spuse Monica, foarte încet.

— Ştii ce mi-a spus? Bătrânul? Că întotdeauna i-a fost frică să îmbătrânească — să rămână singur, speriat şi suferind. Să fie nevoit să se interneze la spital şi să nu mai reuşească să echilibreze situaţia. Să moară. Mi-a zis că după accident nu mai era speriat. Că i se părea c-o să poată muri bine. „Vrei să spui c-o să mori fericit, tată?" l-am întrebat. „Nu", mi-a răspuns. „Nu cred că moare cineva fericit, Dickie." Mereu mi-a zis Dickie, şi azi îmi spune la fel, şi ăsta-i încă un lucru pe care cred că n-o să reuşesc vreodată să-l accept. Mi-a spus că nu crede că moare cineva fericit, dar că poţi să mori bine. Asta m-a impresionat.

Rămase tăcut, pentru un lung moment meditativ.

— În ultimii cinci-şase ani am reuşit să-mi formez o perspectivă asupra tatălui meu. Poate pentru că a rămas acolo, în San Remo, şi nu-mi mai stă pe cap. Am început să mă gândesc că poate Caietul de Mâna Stângă nu a fost o idee aşa de proastă. Asta s-a întâmplat când am început să-mi fac griji pentru Todd. Am tot vrut să-i spun că poate viaţa mai înseamnă şi altceva decât faptul că eu sunt în stare să vă duc pe toţi în Hawaii vreme de o lună sau că sunt în stare să-i cumpăr lui Todd pantaloni care nu miros ca granulele de naftalină din rafturile de solduri. N-am ştiut cum să-i spun lucrurile astea. Dar cred că poate el ştie. Şi asta îmi uşurează mintea de o povară.

— Faptul că-i citeşte domnului Denker, la asta te referi?

— Da. Nu primeşte nimic pentru asta. Denker nu-i poate da bani. Şi uite-l pe bătrânul ăsta, aflat la mii de kilometri de orice prieteni sau rude ar mai putea avea în viaţă, uite-l pe omul ăsta care reprezintă tot ceea îi provoca teamă tatălui meu. Şi iată-l şi pe Todd.

— Nu m-am gândit la asta aşa.

— Ai remarcat cum devine Todd când îi vorbeşti despre bătrânul ăla?

— Devine foarte tăcut.

— Exact. Limba îi amorţeşte şi devine stingherit, de parcă ar face ceva nasol. Exact cum făcea taică-miu când cineva încerca să-i mulţumească pentru că-i acordase nu ştiu ce credit. Noi suntem mâna dreaptă a lui Todd, asta-i tot. Tu, eu şi tot restul — casa, excursiile la schi la Tahoe, Fordul Thunderbird din garaj, televizorul lui color. Toate sunt mâna lui dreaptă. Şi nu vrea ca noi să vedem ce face mâna stângă.

— Prin urmare, nu ţi se pare că petrece prea mult în compania lui Denker?

— Iubito, uită-te la notele lui! Dacă *astea* ar scădea alarmant, aş fi primul care să spună hei, gata, ajunge, nu sări calul. Notele sunt primul loc unde se reflectă problemele. Şi cum au fost ele?

— La fel de bune ca-ntotdeauna, după primul accident.

— Deci, despre ce vorbim noi aici? Uite, iubito, am o şedinţă la nouă. Dacă nu reuşesc să dorm, n-o să fiu în formă.

— Sigur, culcă-te, îl îndemnă ea cu indulgenţă şi, în timp ce el se întorcea pe o parte, îl sărută uşor pe omoplat. Te iubesc.

— Şi eu te iubesc, spuse el uşurat şi închise ochii. Totul e bine, Monica. Îţi faci prea multe griji.

— Ştiu. Noapte bună.

Adormiră.

— Nu te mai uita pe geam, zise Dussander. Nu e nimic afară care să te intereseze.

Todd îi aruncă o privire sumbră. Manualul de istorie era deschis pe masă, la ilustraţia color care-l prezenta pe Teddy Roosevelt urcând pe dealul San Juan. Cubanezii neajutoraţi erau împrăştiaţi care-ncotro de copitele cailor lui Teddy. Acesta avea pe chip un zâmbet larg, american, zâmbetul unui om care ştia că Dumnezeu se află în raiul Lui şi că totul era nemaipomenit. Todd Bowden nu zâmbea deloc.

— Îţi place să faci pe stăpânul de sclavi, nu-i aşa? întrebă el.

— Îmi place să fiu un om liber, replică Dussander. Învaţă.

— Ia să-mi sugi tu pixul.

— Când eram copil, zise Dussander, dacă aş fi spus aşa ceva, mi-ar fi spălat gura cu săpun din sodă caustică.

— Ei, vremurile se mai schimbă.

— Serios? Dussander bău din ceaşca de bourbon. Învaţă.

Todd se uită fix la Dussander.

— Nu eşti decât un nenorocit de beţivan. Ştii asta?

— Învaţă.

— *Taci din gură!* Todd închise cartea brusc. Scoase un pocnet ca de puşcă în bucătăria lui Dussander. Şi-aşa n-am cum să recuperez. În niciun caz până se dă testul. Mai sunt cincizeci de pagini din căcatul ăsta, tocmai până la Primul Război Mondial. Mâine o să-mi fac o copiuţă în Sala de Studii 2.

Dussander îl mustră cu asprime:

— N-ai să faci aşa ceva!

— De ce? Cine-o să mă oprească? Tu?

— Băiete, tu încă n-ai priceput miza pentru care jucăm. Crezi că mie-mi face plăcere să te văd cum stai cu nasul ăla mucos de răsfăţat în cărţile alea? Ridică glasul, până deveni tăios, poruncitor, autoritar. Crezi că-mi face plăcere să-ţi ascult accesele de furie şi înjurăturile de grădiniţă? „Să-mi sugi pixul", îl imită Dussander cu ferocitate cu o voce ascuţită, în falsetto, care-l făcu pe Todd să roşească. „Să-mi sugi pixul, şi ce dacă, cui îi pasă, am s-o fac mâine, să-mi sugi pixul!"

— Ei bine, îţi *place*! urlă la el Todd. Daaa, îţi place! Singura dată când nu te simţi ca un zombi e atunci când îmi stai în cârcă! Aşa că ia să mă mai laşi în pace!

— Şi dacă vei fi prins cu copiuţele alea, ce crezi c-o să se întâmple? Cine-o să afle primii?

Todd se uită la degetele cu unghiile roase, neregulate, şi nu zise nimic.

— Cine?

— Dumnezeule, ştii şi tu. Ed Galoş. Pe urmă, ai mei, cred.

Dussander încuviinţă din cap.

— Şi eu cred la fel. Aşa că învaţă. Pune-ţi copiuţele în cap, acolo unde le e locul.

— Te urăsc, spuse el fără viaţă. Chiar te urăsc. Dar deschise din nou cartea şi Teddy Roosevelt rânji către el, Teddy galopând în secolul al XX-lea cu sabia în mână, cubanezii căzând pe spate, în dezordine înaintea lui — posibil doborâţi de forţa rânjetului său americănesc.

Dussander începu din nou să se legene. Îşi ţinea în mâini ceaşca de bourbon.

— Bun băiat, spuse el aproape cu tandreţe.

Todd avu prima poluţie nocturnă în ultima noapte de aprilie şi se trezi la sunetul ploii care şoptea tainic printre frunzele şi crengile copacului din dreptul ferestrei.

În vis, se afla într-unul din laboratoarele de la Patin. Stătea la capătul unei mese lungi şi joase. O tânără splendidă, de o frumuseţe uluitoare, fusese prinsă de masă cu nişte brăţări. Dussander îl asista. Dussander purta un şorţ alb de măcelar şi nimic altceva. Când s-a întors ca să pornească aparatura de monitorizare, Todd i-a văzut bucile slăbănoage, frecându-se una de cealaltă ca nişte pietre albe diforme.

Îi întinse ceva lui Todd, ceva pe care-l recunoscu imediat, deşi nu văzuse niciodată unul în realitate. Era un dildo. Vârful era din metal lustruit, sclipind în lumina lămpilor fluorescente de deasupra precum cromul lipsit de suflet. Dildoul era gol pe dinăuntru. Din el ieşea un cablu electric negru care se termina cu un bulb roşu din cauciuc.

— Dă-i bătaie, spuse Dussander. Fuehrerul zice că e în regulă. Zice că e răsplata ta pentru învăţătură.

Todd se uită în jos la el însuşi şi văzu că era dezbrăcat. Penisul lui mic era în erecţie, iţindu-se dolofan şi oblic din smocul piersiciu de păr pubian. Îşi puse dildoul, care se mulă strâns, dar era şi nişte lubrifiant acolo. Frecarea era plăcută. Nu, era mai mult decât plăcut. Era încântător.

Se uită în jos la fată şi simţi o schimbare stranie în propriile gânduri... ca şi cum acestea ar fi alunecat pe canelurile perfecte. Dintr-odată, totul părea la locul lui. Uşile fuseseră deschise. Avea să treacă prin ele. Luă bulbul roşu în mâna stângă, puse genunchiul pe masă şi se opri doar pentru o clipă, evaluând unghiul în vreme ce puţa lui de viking se orienta la un unghi ascendent şi ţâşni din trupul lui firav de băiat.

Slab, în depărtare, îl auzea pe Dussander recitând: „Testul numărul optzeci şi patru. Electricitate, stimul sexual, metabolism. Bazându-se pe teoriile Thyssen ale întăririi negative. Subiectul este o tânără evreică, de aproximativ şaisprezece ani, fără cicatrice, fără semne particulare, fără dizabilităţi cunoscute..."

Ea ţipă când vârful dildoului o atinse. Todd găsi plăcut ţipătul, aşa cum i se părură zvârcolelile sterile ale fetei, care încerca să se elibereze sau măcar să-şi lipească picioarele.

Asta e ceea ce nu pot să arate în revistele acelea despre război, îşi zise el, *dar, cu toate astea, e aici.*

Împinse brusc, penetrând-o fără pic de eleganţă. Ea ţipă ca o sirenă de pompieri.

După primele smucituri şi încercări de a-l expulza, fata rămase perfect nemişcată, îndurând. Interiorul lubrifiat al dildoului trase şi alunecă pe erecţia lui Todd. Încântător. Divin. Degetele lui se jucau cu bulbul din cauciuc din mâna stângă.

În depărtare, Dussander citea pulsul, tensiunea arterială, respirația, undele alfa, undele beta, numărul de penetrări.

Când simți că se apropie orgasmul, Todd rămase perfect nemișcat și strânse bulbul. Ochii ei, care fuseseră închiși, se deschiseră brusc, bulbucați. Limba îi flutură în cavitatea roz a gurii. Brațele și picioarele tremurau. Dar adevărata acțiune era în torsul ei, care se ridica și cădea, vibrând, fiecare mușchi

(oh fiecare mușchi fiecare mușchi se mișcă se contractă închide fiecare)

fiecare mușchi iar senzația de climax era

(extaz)

oh era, era

(sfârșitul lumii bubuia afară)

Se trezi la acel sunet și la sunetul ploii. Stătea ghemuit pe o parte, părând o minge întunecată, inima îi bătea cu iuțeală, în ritmul unui sprinter. Partea de jos a abdomenului se acoperise cu un lichid călduț și lipicios. Trecu printr-un moment de groază panicată când se temu că ar putea avea o hemoragie care să-i aducă moartea... și deodată își dădu seama ce era *cu adevărat* și simți o scârbă moleșitoare, îngrețoșătoare. Lichid seminal. Spermă. Sloboz. Smecleu. Cuvinte de pe garduri, din vestiare și de pe pereții toaletelor de benzinării. Nu era nimic aici pe care să și-l dorească.

Strânse pumnii neajutorat. Orgasmul său din vis îi reveni în minte, palid de data asta, fără sens, înfricoșător. Dar terminațiile nervoase continuau să-l furnice, retrăgându-se lent din punctul de maxim. Scena aceea finală, care acum își pierdea claritatea, era dezgustătoare și

totuşi, cumva, compulsivă, ca atunci când, fără să bănuieşti nimic, muşti dintr-un fruct tropical care, îţi dai seama (o secundă prea târziu), avusese un gust uluitor de dulce doar pentru că fusese putred.

Ideea îi veni în minte. Ce va trebui să facă.

Era doar o singură cale prin care putea să redevină el însuşi. Va trebui să-l ucidă pe Dussander. Era singura cale. Jocurile erau făcute; timpul pentru poveşti se terminase. Aici era vorba de supravieţuire.

— Ucide-l şi totul se va termina, şopti el în întuneric, cu ploaia din copacul de afară şi sperma uscându-se pe pântece. Rostirea în şoaptă făcea ca fraza să pară reală.

Dussander ţinea mereu trei sau patru sticle de Ancient Age pe un raft de deasupra scării abrupte ce cobora în pivniţă. Se ducea la uşă, o deschidea (cel mai adesea, beat fiind deja) şi cobora două trepte. Apoi se întindea, punea o mână pe raft şi apuca sticla nouă de gât cu cealaltă mână. Podeaua pivniţei nu era pavată, dar pământul era bine bătătorit şi Dussander, cu o eficienţă de maşină, despre care acum Todd credea că e mai degrabă prusacă decât germană, o impregna cu petrol ca să împiedice insectele să se înmulţească în pământ. Ciment sau nu, oasele bătrânilor se frâng uşor. Iar bătrânii suferă accidente. Anunţul post-mortem va arăta că „domnul Denker" avusese o groază de alcool în sânge când „căzuse".

Ce s-a întâmplat, Todd?

N-a răspuns când am sunat, aşa că am folosit cheia pe care mi-a făcut-o. Uneori, îl mai ia somnul. M-am dus în bucătărie şi-am văzut că uşa de la pivniţă era deschisă. Am coborât scara şi... l-am...

Pe urmă, fireşte, lacrimile.

Totul va merge.

Va redeveni el însuşi.

Multă vreme, Todd rămase culcat în întuneric, ascultând tunetele care se retrăgeau spre vest, spre Pacific, ascultând sunetul tainici al ploii. Credea că va rămâne treaz tot restul nopţii, repetând totul în minte, iar şi iar. Dar somnul îl fură la doar câteva clipe şi dormi fără vise cu un pumn sub bărbie. Se trezi în prima zi a lunii mai pe deplin odihnit pentru prima oară în ultimele luni.

11

Mai, 1975

Pentru Todd, vinerea aceea de la mijlocul lunii a fost cea mai lungă zi din viaţa lui. Stătea în bancă oră după oră, fără să audă nimic, aşteptând doar ultimele cinci minute, când profesorii scoteau micile teancuri de Carnete de Corijenţă şi le împărţeau. De fiecare dată când un profesor se apropia de pupitrul lui Todd cu acel teanc de carnete, simţea cum se răceşte. Ori de câte ori profesorul trecea de el fără să se oprească, simţea un val de ameţeală şi un soi de semi-isterie.

La algebră a fost cel mai rău. Storrman se apropie... şovăi... şi tocmai când Todd devenea convins că avea să treacă de el, lăsă un Carnet de Corijenţă cu faţa în jos pe pupitrul lui Todd. Todd se uită la el cu răceală, fără niciun simţământ. Acum, că se întâmplase, era doar rece. *Ei, asta e*, îşi zise el. *Punct, ghem, set şi meci. Doar dacă lui Dussander îi vine o altă idee. Iar eu am îndoielile mele.*

Fără prea mult interes, întoarse Carnetul cu faţa în sus ca să vadă cât îi mai lipsise ca să obţină un C. Probabil că fusese pe aproape, dar puteai să te bazezi pe bătrânul Stony Storrman că n-o să fie îngăduitor cu nimeni.

Văzu că spaţiile destinate notelor erau albe — atât cele pentru calificative literale, cât şi cele rezervate notelor numerice. În secţiunea COMENTARII era scris mesajul: *Mă bucur foarte mult că nu sunt nevoit să-ţi dau un astfel de carnet DE-ADEVĂRATELEA! Chas. Storrman.*

Ameţeala îl cuprinse din nou, mai crunt de data asta, uruindu-i prin cap, făcându-l să pară ca un balon umplut cu heliu. Strânse marginile pupitrului cât de tare putu, agăţându-se de un gând cu o încrâncenare obsesivă: *Să nu leşini, să nu leşini, să nu leşini.* Puţin câte puţin, valurile de ameţeală trecură, după care trebui să-şi înfrâneze imboldul de a alerga pe culoarul dintre bănci după Storrman, să-l întoarcă cu faţa spre el şi să-i scoată ochii din găvane cu creionul proaspăt ascuţit pe care-l ţinea în mână. Şi în tot acest timp avu grijă ca faţa să-i rămână complet lipsită de expresie. Singurul semn că totuşi ceva se petrecea înăuntrul lui era un mic tremur la una dintre pleoape.

Orele din acea săptămână se terminară un sfert de oră mai târziu. Todd ocoli agale clădirea spre suporturile pentru biciclete, cu capul jos, mâinile înfipte în buzunare, cărţile cuibărite în îndoitura braţului drept, fără să ia seama la elevii care alergau şi făceau gălăgie. Aruncă teancul de cărţi în coşul bicicletei, descuie încuietoarea şi porni la drum. Spre locuinţa lui Dussander.

Astăzi, îşi zise el. *Astăzi e ziua ta, moşule.*

— Ei, carevasăzică, spuse Dussander, turnându-şi bourbon în ceaşcă în clipa în care Todd intră în bucătărie, acuzatul se întoarce din boxă. Care a fost verdictul, deţinut? Era îmbrăcat cu halatul de baie şi o pereche de ciorapi din lână flocoasă, înalţi până aproape de genunchi.

Ciorapi ca ăştia, îşi zise Todd, sunt uşor de încălţat. Aruncă o privire la sticla de Ancient Age de care se ocupa în acel moment Dussander. Mai rămăseseră vreo trei degete de băutură.

— Niciun D, niciun F şi niciun Carnet de Corijenţă, spuse Todd. Va trebui totuşi să-mi măresc câteva dintre note în iunie, dar poate doar pe-alea medii. Dacă o ţin tot aşa cu munca, o să am doar A-uri şi B-uri în trimestrul ăsta.

— O, o s-o ţii tot aşa, fără doar şi poate, zise Dussander. Vom avea grijă de asta. Bău şi-şi mai turnă niţel bourbon în ceaşcă. „Trebuie să sărbătorim." Vorbea uşor împleticit — abia dacă ai fi observat, dar Todd ştia că moşulanul era la fel de beat ca oricând. Da, astăzi. Trebuia să fie astăzi.

Dar îşi păstră calmul.

— Sărbătorim un căcat, îi zise el lui Dussander.

— Mă tem că băiatul de la casa de comenzi n-a sosit cu beluga şi cu trufele, spuse Dussander ignorându-l. Nu te mai poţi bizui pe nimic în zilele noastre. Ce-ai zice de nişte biscuiţi Ritz şi puţină brânză Velveeta cât aşteptăm?

— Bine, spuse Todd. Ce mama mă-sii.

Dussander se ridică (se lovi cu genunchiul de masă şi se chirci) şi se duse la frigider. Scoase de-acolo brânza, luă un cuţit din sertar şi o farfurie din bufet şi o cutie de biscuiţi Ritz din cutia pentru pâine.

— Totul a fost atent injectat cu acid prusic, îi spuse el lui Todd în timp ce aşeza brânza şi biscuiţii pe masă. Rânji, şi Todd observă că nici astăzi nu-şi pusese proteza. Cu toate acestea, Todd îi răspunse cu un zâmbet.

— Eşti atât de tăcut azi! exclamă Dussander. M-aş fi aşteptat să străbaţi holul numai în salturi acrobatice. Goli ceaşca de whisky şi plescăi din buze.

— Cred că încă-s amorţit, spuse Todd. Muşcă din biscuit. Încetase să mai refuze mâncarea lui Dussander cu mult timp în urmă. Dussander credea că există o scrisoare la unul dintre prietenii lui Todd — bineînţeles că nu exista; avea el prieteni, dar niciunul în care să aibă *atâta* încredere. Presupunea că Dussander ghicise asta de mult, dar ştia că Dussander nu îndrăznea să-şi supună bănuielile la un test atât de suprem precum crima.

— Despre ce vrei să vorbim azi? întrebă Dussander, dând pe gât ultima duşcă. Îţi dau liber de la studiu, ce zici? Ă? Ă? Când bea, accentul devenea mai sesizabil. Era un accent pe care Todd ajunsese să-l urască. Acum n-avea nimic împotriva accentului; n-avea nimic împotriva a nimic. Se simţea pe de-a-ntregul relaxat. Se uită la mâini, mâinile care aveau să dea brânciul, şi acestea arătau la fel ca întotdeauna. Nu tremurau; erau relaxate.

— Nu-mi pasă, zise el. Facem cum doreşti.

— Să-ţi spun despre săpunul special pe care-l fabricam? Experimentele noastre privind homosexualitatea silită? Sau poate vrei să auzi cum am scăpat din Berlin, după ce-am fost atât de prost încât să mă întorc acolo. Atunci a fost cât pe ce să mă rad, zise el. Apoi mimă gestul cu care ai rade un obraz nebărbierit şi râse.

— Orice, zise Todd. Pe bune. Îl văzu pe Dussander cum examinează sticla goală şi se ridică apoi cu ea într-o mână. Dussander o duse la coşul de gunoi şi o lăsă să cadă acolo.

— Nu, nimic din toate astea, cred, zise Dussander. Nu pari a fi într-o dispoziţie propice. Rămase reflectând un moment lângă coşul de gunoi şi apoi traversă bucătăria spre uşa pivniţei. Ciorapii de lână foşneau pe linoleumul

cu denivelări. Cred că astăzi o să-ţi spun în schimb povestea unui bătrân căruia îi era teamă.

Dussander deschise uşa pivniţei. Spatele lui era acum întors către masă. Todd se ridică tăcut în picioare.

— Îi era teamă, continuă Dussander, de un anumit băiat care îi era, într-un mod straniu, prieten. Un băiat deştept. Mama lui spunea despre acest băiat că este un „elev capabil", iar bătrânul descoperise deja că *este* un elev capabil... deşi, probabil, nu în direcţia în care se gândea maică-sa.

Dussander bâjbâi puţin, până reuşi să acţioneze întrerupătorul electric vechi din perete, chinuindu-se să-l răsucească cu degetele chircite şi neîndemânatice. Todd păşi — aproape lunecă — pe linoleum, evitând să calce în locurile în care podeaua scârţâia sau pârâia. Acum cunoştea bucătăria asta la fel ca pe-a lui. Poate chiar mai bine.

— La început, băiatul n-a fost prietenul bătrânului, zise Dussander. Reuşi în cele din urmă să răsucească întrerupătorul. Coborî prima treaptă cu grija unui băutor veteran. La început, bătrânului nu-i plăcea deloc de băiat. După care a început să... să agreeze compania lui, cu toate că stăruia un puternic element de aversiune. Se uita la raft acum, dar încă se mai ţinea de balustradă. Todd, calm — nu, acum era de-a dreptul *rece* — păşi în spatele lui şi calculă ce şanse ar fi avut un brânci sănătos să-l facă pe Dussander să dea drumul balustradei. Decise să aştepte până când Dussander se va fi aplecat înainte.

— O parte din plăcerea bătrânului venea dintr-un sentiment de egalitate, continuă cu băgare de seamă Dussander. Vezi tu, băiatul şi bătrânul se aveau reciproc la mână. Fiecare ştia câte ceva pe care celălalt dorea să-l păstreze secret. Pe urmă... ah, pe urmă bătrânului i-a devenit clar că lucrurile se schimbau. Da. Strânsoarea lui

slăbea — parţial sau complet, în funcţie de cât de disperat putea fi băiatul şi cât de deştept. Într-o lungă noapte, în care somnul refuza să vină, bătrânului i s-a năzărit că ar fi bine pentru el dacă ar găsi ceva nou cu care să-l aibă la mână pe băiat. Pentru propria sa siguranţă.

Acum Dussander dădu drumul balustradei şi se aplecă peste scara abruptă a pivniţei, dar Todd rămase perfect nemişcat. Răceala care-l pătrunsese până la oase începea să se topească, făcând loc unui şuvoi rozaliu de mânie şi confuzie. Când Dussander apucă noua sticlă de whisky, Todd îşi zise cu răutate că bătrânul avea cea mai împuţită pivniţă din oraş, cu sau fără petrol. Mirosea ca şi cum ceva sau cineva ar fi murit acolo, jos.

— Aşa că bătrânul s-a dat pe loc jos din pat. Ce înseamnă somnul pentru un bătrân? Foarte puţin. Şi şezu la micul său birou, gândindu-se la cât de inteligent îl învăluise pe băiat în plasa însăşi a crimelor pe care băiatul le ţinea ameninţător deasupra capului. Şi se mai gândea la cât de silitor muncise băiatul, practic, pe brânci, ca să-şi readucă notele de şcoală la nivelul de dinainte. Şi cum, după ce acestea vor fi fost mărite, băiatul nu va mai avea nevoie de bătrân viu. Iar dacă bătrânul murea, băiatul putea fi liber.

Se întoarse acum cu faţa spre Todd, ţinând sticla de Ancient Age de gât.

— Te-am auzit, să ştii, spuse el aproape cu blândeţe. Din clipa în care ai împins scaunul în spate şi te-ai ridicat. Nu eşti aşa de tăcut precum îţi imaginezi, băiete. Cel puţin, nu încă.

Todd nu zise nimic.

— Aşadar! exclamă Dussander, revenind în bucătărie şi închizând uşa pivniţei cu o mişcare fermă. Bătrânul a

scris totul pe hârtie, *nicht wahr?* De la primul cuvânt până la ultimul, a pus totul pe hârtie. Când a terminat, aproape că sosiseră zorii zilei, iar mâna îi scârţâia din pricina artritei — *verdammt* de artrită —, dar se simţi bine pentru prima oară în ultimele săptămâni. Se simţea *în siguranţă*. Se culcă din nou în pat şi dormi până la jumătatea după-amiezii. De fapt, dacă ar fi dormit mai mult, ar fi ratat serialul preferat — *Spitalul general.*

Se aşeză din nou pe balansoar. Scoase la iveală un briceag cu mâner gălbui din fildeş şi începu să taie cu meticulozitate sigiliul ce acoperea gura sticlei de bourbon.

— A doua zi, bătrânul şi-a pus cel mai bun costum şi s-a dus la banca unde-şi ţinea micul cont de cheltuieli şi economii. Vorbi cu unul dintre funcţionarii de acolo, care reuşi să răspundă cât se poate de mulţumitor la toate întrebările sale. Închirie o cutie de depozitare a valorilor. Funcţionarul de bancă îi explică bătrânului că va primi o cheie, iar o cheie identică va rămâne la bancă. Pentru a deschide cutia, va fi nevoie de ambele chei. Nimeni în afară de bătrânul însuşi nu va putea folosi cheia bătrânului fără o scrisoare semnată şi legalizată la notar prin care bătrânul însuşi să permită acest lucru. Cu o singură excepţie.

Dussander zâmbi fără dinţi, drept în faţa albă şi încremenită a lui Todd Bowden.

— Acea excepţie se va face în cazul în care deţinătorul cutiei moare, spuse el. Continuând să se uite la Todd, continuând să zâmbească, Dussander puse briceagul îndărăt în buzunarul halatului, desfăcu capacul sticlei şi-şi turnă o doză nouă în ceaşcă.

— Ce se întâmplă atunci? întrebă Todd răguşit.

— Cutia e deschisă în prezenţa unui reprezentant al băncii şi a unui reprezentant al fiscului. Conţinutul cu-

tiei este inventariat. În acest caz nu vor găsi decât un document de douăsprezece pagini. Neimpozabil... dar deosebit de interesant.

Degetele mâinilor lui Todd alunecară unele spre celelalte şi se prinseră într-o strânsoare fermă.

— Nu poţi să faci asta, spuse el cu o voce uluită şi neîncrezătoare. Era vocea unei persoane care observă o altă persoană ce merge pe tavan. Nu poţi... nu poţi să faci aşa ceva.

— Băiete, spuse Dussander cu blândeţe. Am făcut-o.

— Dar... eu... tu... Pe neaşteptate, glasul i se ridică la tăria unui urlet suferind. Eşti *bătrân!* Nu ştii că eşti *bătrân?* Ai putea să mori! *Ai putea să mori în orice moment!*

Dussander se ridică. Se duse la un dulăpior de bucătărie şi luă de acolo un păhărel de sticlă. Cândva, în pahar se găsise dulceaţă. Personaje de desene animate dansau pe marginea paharului. Todd le recunoscu pe toate — Fred şi Wilma Flintstone, Barney şi Betty Rubble, Pebbles şi Bamm-Bamm. Crescuse cu ele. Sub privirea lui, Dussander şterse acest pahar cu un şervet de bucătărie cu gesturi aproape ceremonioase. Sub privirea lui, Dussander îl aşeză pe masă în faţa lui. Sub privirea lui, Dussander turnă în el un deget de bourbon.

— Asta pentru ce e? mormăi Todd. Eu nu beau. Băutura e pentru hodorogi băşiţi ca tine.

— Ridică paharul, băiete. E un prilej deosebit. Astăzi, o să bei.

Todd se uită la el un lung moment, apoi ridică paharul. Dussander ciocni energic de pahar ceaşca lui din ceramică ieftină.

— Voi ţine un toast, băiete — viaţă lungă! Viaţă lungă pentru amândoi! *Prosit!* Dădu băutura de duşcă, după care

începu să râdă. Se legănă înainte şi înapoi, picioarele încălţate în ciorapi lovind linoleumul, râzând, iar lui Todd i se păru că niciodată nu semănase aşa de mult cu un vultur, un vultur în halat de baie, o bestie gălăgioasă mâncătoare de hoituri.

— Te urăsc, şopti el, şi deodată Dussander începu să se înece cu propriul râs. Faţa i se făcu de un cărămiziu închis; ai fi zis că tuşeşte, râde, şi se gâtuie, în acelaşi timp. Speriat, Todd se ridică iute şi îl pocni pe spinare până când accesul de tuse trecu.

— *Danke schön*, spuse bătrânul. Bea-ţi paharul. O să-ţi facă bine.

Todd bău. Avea un gust tare neplăcut de medicament pentru răceală şi-i aprinse un foc în pântece.

— Nu pot să cred că bei porcăria asta tot timpul, spuse el punând paharul la loc pe masă şi cutremurându-se. Trebuie să te laşi. Să te laşi de băut *şi* de fumat.

— Preocuparea ta pentru sănătatea mea este înduioşătoare, replică Dussander. Scoase un pachet mototolit de ţigări din acelaşi buzunar al halatului în care dispăruse briceagul. Şi, la rândul meu, sunt la fel de preocupat de starea ta de bine, băiete. Aproape în fiecare zi citesc în ziare de câte un biciclist omorât în cine ştie ce intersecţie aglomerată. Ar trebui să te laşi. Să începi să mergi pe jos. Sau cu autobuzul, ca mine.

— Ce-ar fi să începi să ţi-o tragi singur? izbucni Todd.

— Băiete, spuse Dussander, turnându-şi încă puţin bourbon şi începând din nou să râdă, noi ne-o tragem unul altuia — nu ţi-ai dat seama de asta?

Într-o zi, cam la o săptămână după asta, Todd şedea pe platforma de mesagerie scoasă din uz din vechiul

depou. Arunca bucăţi de zgură peste şinele năpădite de buruieni, una câte una.

Şi de ce să nu-l omor, la urma urmei?

Pentru că era un băiat logic, răspunsul logic îi veni în minte primul. Nu avea absolut niciun motiv. Mai devreme sau mai târziu, Dussander avea să moară şi, ţinând cont de obiceiurile lui Dussander, probabil că se va întâmpla mai devreme. Ori că-l ucidea, ori că murea în cadă, în urma unui atac de cord, totul avea să iasă la iveală. Cel puţin putea să aibă plăcerea să-i sucească gâtul vulturului bătrân.

Mai devreme sau mai târziu — fraza aceasta sfida logica.

Poate că va fi mai târziu, îşi zise Todd. *Cu sau fără ţigări, cu sau fără băutură, e un nemernic bătrân tare ca piatra. A rezistat până acum, aşa că... poate-o să fie mai târziu.*

De sub el, se auzi un sforăit incert.

Todd sări în picioare, scăpând din mână bucăţile de zgură pe care le ţinuse. Sforăitul se auzi din nou.

Se opri, pe punctul de a o rupe la fugă, dar sforăitul nu se mai auzi. La aproape nouă sute de metri mai încolo, o autostradă cu opt benzi brăzda orizontul pe deasupra acestei fundături sufocate de buruieni şi de gunoaie, cu clădirile lui părăsite, parapetele ruginite şi platformele deformate şi părăginite. Maşinile de pe autostradă scânteiau în soare ca nişte cărăbuşi exotici. Opt benzi de circulaţie acolo sus, iar aici, jos, nimic în afară de Todd, câteva păsărele şi... chestia care scosese sforăitul.

Cu prudenţă, se aplecă sprijinit pe mâini şi pe genunchi şi se uită sub platforma de mesagerie. Printre buruienile îngălbenite, cutii de conservă goale şi sticle vechi prăfuite zăcea un beţiv. Era imposibil să-ţi dai seama ce

vârstă are; Todd îi dădea undeva între treizeci şi patru sute de ani. Purta un maiou mânjit cu vomă uscată, pantaloni verzi care era mult prea mari pentru el şi nişte pantofi grosolani din piele gri crăpaţi în sute de locuri. Crăpăturile se căscau ca nişte guri suferinde. Lui Todd i se părea că omul miroase ca pivniţa lui Dussander.

Ochii injectaţi ai beţivului se deschiseră încet şi se zgâiră la Todd cu o lipsă de uimire înceţoşată. În timpul ăsta, Todd se gândea la briceagul elveţian din buzunar, modelul Angler. Îl cumpărase de la un magazin cu produse sportive din Redondo Beach, în urmă cu aproape un an. Parcă-l auzea în minte pe vânzătorul care îl servise: *Nu puteai să alegi un briceag mai bun, băiete — briceagul ăsta s-ar putea să-ţi salveze viaţa într-o zi. În fiecare an vindem o mie cinci sute de bucăţi.*

O mie cinci sute pe an.

Băgă mâna în buzunar şi apucă briceagul. Cu ochii minţii văzu cuţitul pliabil al lui Dussander acţionând lent în jurul gâtului sticlei de bourbon, desfăcând sigiliul. O clipă mai târziu, îşi dădu seama că are o erecţie.

O teroare rece i se furişă în suflet.

Beţivul îşi trecu o mână peste buzele crăpate şi apoi le linse cu limba pe care nicotina o colorase permanent într-un galben întunecat.

— Ai zece cenţi, băiete?

Todd se uită la el fără expresie.

— Tre' s-ajung în L.A. Mai am nevoie de zece cenţi pentru autobuz. Am un enterviu, acolo. Poa' să fac rost de-o slujbă. Băiat gigea cum eşti, tre' să ai la tine zece cenţi. Poate ai chiar un sfert de dolar.

Da, dom'le, poţi să cureţi un ditamai bibanul cu un cuţit ca ăsta... la naiba, ai putea să cureţi chiar şi un peşte-sabie

cu el, dacă eşti nevoit. Toate magazinele de articole sportive şi cele de surplusuri ale armatei şi marinei militare din America le vând şi, dacă te-ai hotărât să-l foloseşti pe ăsta ca să cureţi un beţivan bătrân, murdar şi căcăcios, nimeni *n-ar putea să te descopere pornind de la el, absolut NIMENI.*

Glasul beţivului scăzu; deveni o şoaptă tainică, tenebroasă.

— Dacă-mi dai un dolar, ţi-o sug de-o să zici că nu-i adevărat. O să te slobozeşti de-o să mori de plăcere, puştiule, o să...

Todd scoase mâna din buzunar. Nu era sigur ce era în ea până n-o desfăcu. Două monede de un sfert de dolar. Două de cinci cenţi. Una de zece cenţi. Câţiva penny. Aruncă monedele spre beţiv şi o rupse la fugă.

12

Iunie, 1975

Todd Bowden, acum în vârstă de paisprezece ani, urcă pedalând aleea lui Dussander şi-şi propti bicicleta pe cric. Ziarul *L.A. Times* era pe treapta de jos; îl ridică. Se uită la sonerie, sub care se puteau citi legendele scrise ordonat ARTHUR DENKER şi FĂRĂ CERŞETORI, FĂRĂ COMIS-VOIAJORI, FĂRĂ AGENŢI COMERCIALI îşi păstrase locul. Acum nu se mai încurcă cu soneria, fireşte, pentru că avea cheia proprie.

De undeva, din apropiere, se auzea păcănitul ca un râgâit al unei maşini de tuns iarba Lawn Boy. Se uită la iarba lui Dussander şi observă că ar fi avut nevoie să fie tunsă; va trebui să-i spună moşului să găsească un băiat cu o maşină. Dussander începuse să cam uite mărunţişurile astea. Poate că era vorba de senilitate; sau poate că era doar efectul macerator al bourbonului asupra creierului

său. Ăsta era un gând cam matur pentru un băiat de paisprezece ani, dar astfel de idei nu mai erau izolate pentru Todd. În zilele astea, avea multe gânduri de adult. Cele mai multe dintre ele nu erau aşa de grozave.

Intră în casă.

Trecu prin obişnuitul moment de teroare rece, când intră în bucătărie şi-l văzu pe Dussander prăvălit într-o parte în balansoar, cu ceaşca pe masă şi o sticlă de bourbon pe jumătate goală alături. O ţigară arsese pe toată lungimea, transformându-se într-o tijă de scrum cenuşiu dantelat în capacul de maioneză în care mai fuseseră stinse şi alte chiştoace. Gura lui Dussander atârna deschisă. Faţa lui era îngălbenită. Mâinile mari atârnau blegi peste braţele balansoarului. Nu părea să respire.

— Dussander, spuse el, un pic cam prea aspru. Deşteptarea, Dussander.

Simţi un val de uşurare când bătrânul tresări, clipi şi, în cele din urmă, se îndreptă în fotoliu.

— Tu erai? Şi aşa devreme?

— Ne-au dat drumul mai devreme în ultima zi de şcoală, spuse Todd. Arătă spre restul de ţigară din capacul de maioneză. Într-o zi o să dai foc la casă dacă mai faci asta.

— Posibil, zise Dussander cu indiferenţă. Scotoci după ţigări, aruncă una afară din pachet (care aproape se rostogoli peste marginea mesei, înainte s-apuce Dussander s-o prindă) şi în sfârşit o aprinse. Îl cuprinse un acces prelungit de tuse şi Todd se înfioră de silă. Când îl apuca câte-o tuse din asta, Todd aproape că se aştepta să-l vadă cum scuipă pe masă bucăţi cenuşii-înnegrite de ţesut pulmonar... şi probabil că ar fi rânjit în timpul ăsta.

În cele din urmă, tusea se domoli într-atât, încât Dussander să zică:

— Ce-ai acolo?

— Carnetul de note.

Dussander îl luă, îl deschise şi îl ţinu la lungimea braţului ca să poată citi.

— Engleză... A. Istorie americană... A. Ştiinţa Pământului... B plus. Tu şi comunitatea... A. Franceză (începători)... B minus. Introducere în algebră... B. Puse carnetul jos. Foarte bine. Care-i expresia? Împreună am reuşit să-ţi salvăm cocoaşa, băiete. Va trebui să schimbi vreunul din calificativele astea medii din ultima coloană?

— La franceză şi algebră, dar nu cu mai mult de opt–nouă puncte cu totul. Nu cred că o să iasă ceva la iveală din toate astea. Şi cred că ţie-ţi datorez asta. Nu sunt mândru, dar ăsta-i adevărul. Aşa încât, mulţumesc.

— Ce discurs mişcător, spuse Dussander şi începu să tuşească din nou.

— Cred că n-o să te mai văd prea mult de-acum înainte, spuse Todd şi Dussander încetă brusc să mai tuşească.

— Nu? spuse el destul de politicos.

— Nu, replică Todd. Ne ducem în Hawaii o lună, începând cu 25 iunie. În septembrie, o să merg la şcoala din cealaltă parte a oraşului. Chestia cu echilibrul rasial.

— Oh, da, e vorba de *Schwarzen*, zise Dussander, privind alene o muscă ce-şi croia drum pe şahul alb-roşu al feţei de masă. Timp de două decenii, ţara asta şi-a făcut griji şi s-a văicărit pentru soarta acestor *Schwarzen*. Dar noi ştim soluţia... nu-i aşa, băiete? Zâmbi fără dinţi la Todd, iar acesta se uită în jos, simţind vechea şi îngreţoşătoarea mişcare ascendentă din stomac, urmată de o cădere. Teroarea, ura şi o dorinţă de a face ceva atât de urât, încât nu putea fi contemplat pe deplin decât în vis.

— Uite, eu am de gând să mă duc la colegiu, în caz că nu ştiai, spuse Todd. Ştiu că mai e destul până atunci, dar mă gândesc la asta. Ştiu chiar şi în ce vreau să mă specializez. În istorie...

— Admirabil. Cel ce nu învaţă din trecut e...

— Of, taci din gură, zise Todd.

Dussander se supuse, cu bunăvoinţă. Ştia că băiatul nu terminase... încă. Stătea cu mâinile împreunate, urmărindu-l.

— Aş putea să recuperez scrisoarea de la prietenul meu, lăsă să-i scape dintr-odată Todd. Ştii asta? Ţi-aş da-o s-o citeşti, după care să-i dau foc sub ochii tăi. Dacă...

— ... dacă aş lua un anumit document din cutia mea de valori de la bancă.

— Păi... da.

Dussander scoase un oftat prelung, fals, plin de regret mimat.

— Dragul meu băiat, spuse el. Tu tot n-ai înţeles situaţia. N-ai înţeles-o niciodată, de la bun început. În parte, pentru că eşti doar un băiat, dar asta nu e totul... chiar şi atunci, chiar şi la început, tu erai un băiat *foarte vârstnic*. Nu, adevărata vină o poartă absurda ta încredere în sine tipică americanilor, care nu te-a lăsat nicio clipă să iei în considerare consecinţele posibile ale faptelor tale... şi nici acum nu te lasă.

Todd dădu să vorbească, dar Dussander ridică mâinile neclintit, transformat dintr-odată în cel mai bătrân agent de circulaţie din lume.

— Nu, să nu mă contrazici. E-adevărat. Du-te, dacă vrei. Ieşi din casă, pleacă de-aici, să nu te mai întorci niciodată. Pot să te opresc? Nu. Fireşte că nu pot. Du-te şi distrează-te în Hawaii, în vreme ce eu am să rămân în

bucătăria asta supraîncălzită, unde miroase a grăsime, şi să aştept să văd dacă *Schwarzen* din Watts or să înceapă şi anul ăsta să omoare poliţişti şi să-şi incendieze magherniţele mizerabile unde stau cu chirie. Nu pot să te opresc aşa cum nu pot să mă opresc să îmbătrânesc cu fiecare zi care trece. Se uită fix la Todd, atât de fix încât Todd se uită în altă parte.

— În adâncul sufletului, nu-mi place de tine. Nimic nu m-ar putea face să fiu ca tine. Te-ai năpustit cu forţa asupra mea. Eşti un musafir nepoftit în casa mea. M-ai făcut să deschid cripte care poate c-ar fi fost mai bine să fie lăsate închise, pentru că am descoperit că unele dintre cadavre fuseseră îngropate de vii, iar câteva dintre aceştia *încă* mai au ceva suflu rămas în ele. Tu însuţi ai picat în această capcană, dar crezi că te compătimesc pentru asta? *Gott im Himmel!* Tu singur ţi-ai făcut patul; să te compătimesc pentru că dormi prost în el? Nu... nu te compătimesc şi nici nu te plac, dar am ajuns să te respect un pic. Aşa că nu-mi pune la încercare răbdarea, cerându-mi să-ţi explic asta de două ori. Am putea să ne obţinem documentele şi să le distrugem aici, în bucătăria mea. Şi tot nu s-ar termina. De fapt, n-am ajunge într-o situaţie mai bună decât cea în care ne aflăm în acest moment.

— Nu te înţeleg.

— Nu, pentru că n-ai stat niciodată să studiezi consecinţele a ceea ce ai pus în mişcare. Dar fii atent la mine, băiete. Dacă ne-am arde scrisorile aici, în acest capac de borcan, de unde-aş putea să ştiu eu că nu ţi-ai făcut o copie? Sau două? Sau trei? La bibliotecă au un xerox şi pentru câţiva bănuţi oricine poate să facă o fotocopie. Pentru un dolar, ai putea să lipeşti câte-o copie a condamnării mele la moarte la fiecare colţ de stradă, cale de douăzeci

de intersecții. Șase kilometri de condamnări la moarte, băiete! Ia gândește-te! Poți să-mi spui de unde-aș putea eu să știu că n-ai făcut un astfel de lucru?

— Păi... ăăă... eu...

Todd își dădu seama că se bâlbâie și se forță să-și închidă gura. Ca din senin, își simțea pielea prea caldă și, fără niciun motiv, se pomeni că-și amintește de ceva care i se întâmplase pe când avea șapte sau opt ani. El și un prieten se târâseră printr-o conductă care trecea pe sub vechiul Freight Bypass Road chiar la marginea orașului. Prietenul, fiind mai slab decât Todd, nu avusese nicio problemă... dar Todd rămăsese înțepenit. Devenise dintr-odată conștient de metrii de pământ și rocă de deasupra capului său, de toată *greutatea* aia neagră, iar când pe-acolo trecu o camionetă ce se îndrepta spre L.A., zgâlțâind pământul și făcând ca țeava să vibreze pe o notă joasă, nemelodioasă și cumva sinistră, începu să strige și să se zbată prosteşte, aruncându-se înainte, pistonând cu picioarele, țipând după ajutor. În cele din urmă, reuși să se pună din nou în mișcare, iar când reuși în sfârșit să iasă din țeavă, leșină.

Dussander tocmai îi dăduse o mostră de duplicitate atât de fundamentală, încât pur și simplu nu-i trecuse niciodată prin minte. Simțea că pielea i se înfierbântase și mai mult și își zise: *N-am să plâng.*

— Și de unde poți tu să știi că eu nu mi-am făcut *două* copii pentru cutia mea de valori... că am ars una și am rămas cu cealaltă?

Sunt prins în capcană. Sunt prins în capcană exact ca atunci, în conductă, și după cine ai să mai țipi acum?

Inima își înteți bătăile în piept. Simți cum sudoarea năvălește pe spatele palmelor și pe ceafă. Își aminti cum

fusese în conducta aia, mirosul de apă stătută, senzaţia creată de metalul rece, încreţit, cum se zgâlţâiseră toate când trecuse camionul pe deasupra. Îşi aminti cât de fierbinţi şi de disperate îi fuseseră lacrimile.

— Chiar dacă ar exista o terţă persoană imparţială la care să ne ducem, vor rămâne întotdeauna îndoieli. Problema e insolubilă, băiete. Crede-mă.

Prins. Prins în conductă. Nicio cale de ieşire de data asta.

Simţi că lumea se face cenuşie. *N-am să plâng. N-am să leşin.* Se forţă să-şi revină.

Dussander sorbi zdravăn din ceaşcă şi se uită la Todd pe deasupra ceştii.

— Acum o să-ţi spun încă două lucruri, băiete. Mai întâi, că dacă rolul tău în această treabă iese la iveală, pedeapsa ta va fi foarte măruntă. E chiar posibil — nu, mai mult de-atât, *probabil* — să nu apară niciodată în ziare. Te-am înfricoşat cu şcoala de corecţie cândva, când mi-era foarte teamă c-ai putea să cedezi şi să dai pe goarnă totul. Dar cred eu asta? Nu. M-am folosit de ameninţare aşa cum taţii îşi ameninţă copiii cu „bau-bau", ca să-i convingă să intre în casă înainte să se întunece. Nu cred că te vor trimite acolo, nu în această ţară în care ucigaşii sunt bătuţi pe umăr şi li se dă drumul pe străzi ca să ucidă din nou, după doi ani de uitat la televizoarele color din penitenciare. Dar chiar şi aşa ar putea să-ţi distrugă viaţa. Există documente scrise... şi oamenii vorbesc. Întotdeauna, vorbesc. Un scandal atât de suculent nu e lăsat să se stingă; este îmbuteliat, ca vinul. Şi, bineînţeles, odată cu trecerea anilor, vinovăţia ta va creşte împreună cu tine. Tăcerea ta va fi şi mai condamnabilă. Dacă adevărul ar ieşi azi la iveală, oamenii ar spune: „Dar e doar un copil!"... fără să ştie, aşa cum ştiu

eu, ce *bătrân* copil eşti. Dar ce-ar spune, băiete, dacă adevărul despre mine, coroborat cu faptul că ai ştiut de mine încă din 1974, *dar ai tăcut*, ar ieşi la lumină cât timp ai fi în liceu? Asta ar fi nasol. Iar dacă ar ieşi cât timp ai fi la facultate ar fi un dezastru. Iar pentru un tânăr aflat la începutul carierei profesionale... Armaghedon. Ai înţeles acest prim lucru?

Todd tăcu, dar Dussander păru mulţumit. Încuviinţă din cap.

Continuând să dea aprobativ din cap, zise:

— În al doilea rând, nu cred că *ai* o scrisoare.

Todd se strădui să-şi păstreze faţa imobilă, dar se temea teribil că ochii i se măriseră din cauza şocului. Dussander îl studia cu aviditate, iar Todd deveni deodată, fără drept de apel, conştient că bătrânul din faţa lui interogase sute, poate *mii* de oameni. Era un expert. Todd avea senzaţia că i se transformase craniul într-o vitrină şi toate lucrurile dinăuntru luminau cu litere de-o şchioapă.

— M-am întrebat în cine ai tu atâta încredere. Cine sunt prietenii tăi... cu cine îţi petreci timpul? Cine i-ar putea fi loial acestui băiat, acestui *băieţel* autosuficient, controlat. Răspunsul e nimeni.

Ochii lui Dussander licăriră gălbui.

— Multe au fost ocaziile în care te-am studiat şi am calculat şansele. Te cunosc şi-ţi cunosc o mare parte din caracter — nu, nu pe tot, pentru că o făptură omenească nu poate şti niciodată tot ce se ascunde în sufletul altei fiinţe omeneşti — dar ştiu atât de puţin despre ce faci şi cei cu care te vezi în afara acestei case. Aşa că îmi spun: „Dussander, sunt şanse să te înşeli. După toţi anii ăştia, vrei să fii capturat şi poate ucis, pentru că ai judecat greşit

un băiat?" Poate când eram tânăr mi-aş fi asumat riscul — sorţii sunt favorabili, iar şansa e redusă. Mi se pare foarte straniu, ştii — cu cât îmbătrâneşti, cu atât mai puţin ai de pierdut în chestiunile de viaţă şi de moarte... şi totuşi, devii tot mai conservator.

Se uită cu asprime în faţa lui Todd.

— Mai am un lucru de spus şi pe urmă poţi să te duci unde vrei. Ce am eu de spus e că, deşi eu mă îndoiesc de existenţa scrisorii tale, să nu te îndoieşti nicio clipă de existenţa scrisorii mele. *Documentul pe care ţi l-am descris există.* Dacă mor azi... mâine... totul va ieşi la iveală. *Totul.*

— Atunci, eu n-am niciun interes, spuse Todd. Scoase cu greutate un mic râs confuz. Nu vezi?

— Ba ai. Anii vor trece. Odată cu trecerea lor, strânsoarea ta asupra mea o să valoreze tot mai puţin, fiindcă indiferent cât de importante rămân viaţa şi libertatea pentru mine, americanii şi — da, chiar şi israelienii — vor fi tot mai puţin interesaţi să mi le răpească.

— Da? Atunci de ce nu-i dau drumul lui Hess[15] ăla?

— Dacă ar fi încăput pe mâna americanilor — americanii care-i eliberează pe criminali cu o bătaie prietenească pe umăr —, l-ar fi lăsat în libertate, spuse Dussander. Le vor permite americanii israelienilor să extrădeze un bătrân de nouăzeci de ani, ca să-l poată spânzura aşa cum l-au spânzurat pe Eichmann? Cred că nu. Nu într-o ţară în care pe primele pagini ale ziarelor municipale apar poze ale pompierilor care au salvat pisicuţe din copaci. Nu, strânsoarea ta asupra mea va slăbi, chiar dacă a mea asupra ta se va întări. Nicio situaţie nu e statică. Şi va veni o vreme — dacă voi trăi îndeajuns — când voi decide că

15 Rudolf Hess, adjunct al lui Hitler în ierarhia nazistă, condamnat la închisoare pe viaţă şi închis la Spandau, Berlin, unde a murit în 1987.

lucrurile pe care le ştii tu nu mai contează. Atunci voi distruge documentul. Dar atât de multe lucruri ţi se pot întâmpla până atunci! Accidente, boli...

Dussander ridică din umeri.

— „Va fi apă cu voia lui Dumnezeu, şi-o vom găsi, cu voia lui Dumnezeu şi o vom bea, cu voia lui Dumnezeu."[16] Ceea ce se întâmplă nu depinde de noi.

Todd se uită la bătrân vreme îndelungată — foarte îndelungată. Argumentaţia lui Dussander avea scăpări — nu se putea să nu aibă. O cale de ieşire, o trapă de evadare fie pentru amândoi, fie doar pentru Todd. O cale de retragere... pauză, băieţi, m-am lovit la picior, cine nu-i gata îl iau cu lopata. O presimţire sumbră a anilor următori tremura undeva în spatele ochilor; o simţea acolo, aşteptând să capete substanţă ca gând conştient. Oriunde s-ar fi dus, orice ar fi făcut...

Îi veni în minte un personaj de desen animat cu o nicovală suspendată deasupra capului. Când o să termine liceul, Dussander o să aibă optzeci de ani, şi acela n-o să fie sfârşitul; când o să-şi ia diploma de absolvire a facultăţii, Dussander va avea optzeci şi patru de ani şi tot o să simtă că n-a îmbătrânit destul; o să-şi termine teza de masterat şi-o să absolve studiile în anul în care Dussander o să împlinească optzeci şi şase de ani... şi s-ar putea ca nici atunci să nu se simtă în siguranţă.

— Nu, spuse Todd cu glas răguşit. Ce spui tu... nu pot să mă împac cu asta.

— Măi băiete, replică cu blândeţe Dussander, iar Todd auzi pentru prima oară, şi cu un început de groază, uşorul

16 Frază cu tentă biblică (fără să fie un citat din Vechiul Testament), pe care autorul o va folosi din nou în *Dark Tower (Turnul întunecat)*.

accent pe care bătrânul îl aşezase pe primul cuvânt. Măi băiete... n-ai încotro.

Todd se holbă la el, simţind cum limba i se umflă şi i se îngroaşă în gură, până când avu senzaţia că-i umple gâtul şi se sufocă. Deodată, făcu stânga-mprejur şi ieşi împleticindu-se din casă.

Dussander urmări toate acestea fără nicio expresie pe faţă, iar când uşa se trânti şi zgomotul paşilor încetă, dând de înţeles că băiatul se urcase pe bicicletă, îşi aprinse o ţigară. Bineînţeles, nu exista nicio cutie de valori şi niciun document. Dar băiatul credea că acele lucruri există; credea cu tărie. Era în siguranţă. Se terminase.

Dar nu se terminase.

***

În noaptea aceea, amândoi visară despre o crimă şi amândoi se treziră într-un amestec de teroare şi euforie.

Todd se trezi cu, de-acum, familiara senzaţie lipicioasă pe pântece. Dussander, prea bătrân pentru aşa ceva, îmbrăcă uniforma de Gestapo şi apoi se culcă din nou, aşteptând să i se mai domolească bătăile inimii. Uniforma era cusută din materiale ieftine şi începuse deja să dea semne de oboseală.

În visul lui, Dussander ajunsese în sfârşit la lagărul de pe culmea dealului. Poarta lată se deschise culisând în faţa lui, iar după ce pătrunse în incintă, se închise huruind pe şinele din oţel. Şi poarta, şi gardul de împrejmuire erau electrificate. Urmăritorii lui costelivi şi goi se aruncau asupra gardului — val după val; Dussander râse-se de ei şi păşise ţanţoş încolo şi-ncoace, cu pieptul

împins înainte şi chipiul înclinat fix la unghiul corect. Mirosul puternic şi pătrunzător de carne arsă umplea aerul întunecat, iar el se trezise în California de Sud, cu gândul la felinarele din dovleci scobiţi şi la noaptea când vampirii pornesc în căutarea flăcării albastre.

Cu două zile înainte ca familia Bowden să plece în călătoria planificată în Hawaii, Todd se duse din nou în gara părăsită, unde pe vremuri oamenii se urcau în trenurile ce mergeau la San Francisco, Seattle şi Las Vegas; sau unde alţi oameni, mai vârstnici, se urcau în tramvaiul ce ducea la Los Angeles.

Aproape că se înserase când ajunse acolo. Pe curbura autostrăzii, la vreo opt sute de metri depărtare, majoritatea maşinilor îşi aprindeau luminile de poziţie. Deşi era cald, Todd purta o geacă subţire. La brâu avea un cuţit de măcelar, învelit într-un prosop vechi. Cumpărase cuţitul de la un magazin universal cu mărfuri la preţ redus, unul dintre centrele comerciale mari, înconjurate de hectare de locuri de parcare.

Se uită sub rampa sub care, cu câteva luni mai devreme, se aflase beţivanul acela. Mintea lui s-a răscolit şi iar s-a răscolit, fără să scoată la iveală nimic; înlăuntrul său, în acel moment, totul era alcătuit din nuanţe de negru pe fond negru.

Ce găsi era acelaşi beţiv sau poate altul; toţi arătau cam la fel.

— Hei! spuse Todd. Hei! Vrei nişte bani?

Beţivul se întoarse, clipind. Văzu rânjetul larg şi luminos al lui Todd şi începu să zâmbească şi el. O clipă mai târziu, cuţitul se abătu asupra lui, şfichiuind aerul cu lama albă cromată, spintecându-i cu uşurinţă obrazul

drept nebărbierit. Sângele țâșni. Todd putea să vadă lama în gura care tocmai se deschidea a beţivului... şi apoi vârful acesteia prins pentru o clipă în colţul din stânga al buzelor victimei, deformându-i gura într-un rânjet nebunesc de strâmb. Apoi, rânjetul deveni opera cuţitului, care cioplea faţa beţivului ca pe un dovleac de Halloween.

Îl înjunghie pe beţiv de treizeci şi şapte de ori. Ţinu socoteala. Treizeci şi şapte de lovituri, punând-o la socoteală şi pe prima, care străpunsese obrazul beţivului şi apoi îi preschimbase tentativa de zâmbet într-un rânjet larg şi înfiorător. Beţivul încetase să mai încerce să ţipe după a patra lovitură. Încetă să mai încerce să fugă de Todd după a şasea. Todd se strecură apoi de-a buşilea sub platformă ca să-şi termine treaba.

În drum spre casă, azvârli cuţitul în râu. Pantalonii i se pătaseră de sânge. Îi aruncă în maşina de spălat pe care o reglă pe spălare cu apă rece. Când îi scoase, se mai vedeau nişte pete vagi, dar asta nu avu darul să-l îngrijoreze pe Todd. Aveau să dispară cu timpul. A doua zi, constată că abia mai putea să-şi ridice braţul drept la nivelul umărului. Îi spuse tatălui său că, probabil, şi-l scrântise în timp ce aruncase pietre cu nişte băieţi în parc.

— Las' că-ţi trece în Hawaii, spuse Dick Bowden, ciufulindu-i părul lui Todd, ceea ce se şi întâmplă. Când se întoarseră acasă, îşi simţea braţul ca nou.

13

Se făcuse iulie din nou.

Dussander, îmbrăcat grijuliu cu unul dintre cele trei costume ale sale (nu cel mai bun), stătea în staţia de autobuz şi aştepta ultima cursă locală a zilei care urma să-l ducă acasă. Era 10:45 seara. Fusese la film, o comedie

uşurică şi spumoasă care-i plăcuse tare mult. Fusese în cea mai bună dispoziţie încă de la corespondenţa primită de dimineaţă. Era o carte poştală de la băiat, o fotografie color de pe Waikiki Beach, cu hoteluri înalte şi albicioase pe fundal. Pe spate, era un mesaj scurt:

Dragă domnule Denker,

Locul ăsta e absolut minunat. Am înotat în fiecare zi. Tata a prins un peşte mare, iar mama a prins momentul ca să mai citească şi ea ceva (glumă). Mâine mergem să vedem un vulcan. O să încerc să nu cad în el! Sper că eşti bine.

Să fii sănătos,
Todd.

Încă mai zâmbea uşor, gândindu-se la semnificaţia ultimei urări când o mână îi atinse cotul.

— Domnu'?

— Da?

Se întoarse, pregătit să riposteze — nici măcar în Santo Donato tâlharii nu erau cu totul necunoscuţi —, apoi se crispă când simţi aroma. Părea să fie o combinaţie de bere, halitoză, transpiraţie uscată şi, posibil, Musterole. Era un vagabond în pantaloni burlan. Omul — *vietatea* — purta o bluză din flanel şi nişte pantofi Ked foarte vechi, care în prezent erau împiedicaţi să se descompună de nişte lipituri făcute cu bandă adezivă. Faţa care se profila deasupra acestui costum bălţat arăta precum moartea lui Dumnezeu.

— Aveţi un bănuţ în plus, domnu'? Io tre s-ajung în L.A. Am ocazie d-o slujbă. Îmi mai treb'e un bănuţ pentru autobuzul expres. N-aş fi îndrăznit de n-ar fi fost o şansă mare pentru mine.

Dussander dădu să se încrunte, dar apoi zâmbetul i se reaşternu pe chip.

— Chiar asta vrei, un drum cu autobuzul?

Beţivul zâmbi bolnăvicios, fără să înţeleagă.

— Să zicem c-ai veni cu autobuzul, cu mine, îi propuse Dussander. Pot să-ţi dau ceva de băut, nişte mâncare, o baie şi un pat. Tot ce-ţi cer în schimb e puţină conversaţie. Sunt un om bătrân. Trăiesc singur. Uneori, compania cuiva e foarte binevenită.

Zâmbetul beţivanului deveni mai sănătos pe măsură ce situaţia se clarifica. Iată un poponar bătrân şi înstărit, căruia-i plăcea să umble prin locurile rău-famate.

— Şi zici că eşti singur-singurel! Naşpa, nu?

Dussander răspunse rânjetului larg şi insinuant cu un surâs politicos.

— Nu-ţi cer decât să stai separat de mine în autobuz. Ai un miros cam puternic.

— Ee, păi atunci poate nu vrei să-ţi împuţesc locuinţa, se ofuscă beţivanul, cuprins subit de o demnitate cherchelită.

— Haide, autobuzul o să ajungă în staţie într-un minut. Te dai jos la o staţie după mine şi pe urmă te întorci pe jos două cvartale. O să te aştept la colţ. Dimineaţa o să văd cu ce-o să te omenesc. Poate doi dolari.

— Poate chiar cinci, zise cu voioşie beţivul. Demnitatea lui, cherchelită sau nu, fusese dată uitării.

— Poate, poate, spuse nerăbdător Dussander. Putea auzi huruitul jos de motor diesel al autobuzului care se apropia. Puse o monedă de douăzeci şi cinci de cenţi, cât costa drumul cu autobuzul, în mâna jegoasă a vagabondului şi făcu câţiva paşi mai încolo, fără să se uite înapoi.

Beţivul rămase pe loc indecis, pe când farurile autobuzului apărură pe după culme. Încă mai stătea şi se uita

încruntat la monedă, când bătrânul poponar se urcă în autobuz fără să se uite în spate. Vagabondul dădu să se îndepărteze şi deodată — în ultima secundă — schimbă direcţia şi se urcă în autobuz chiar înainte ca uşile să se închidă. Puse moneda în cutia de taxare cu expresia unuia care mizează o sută de dolari într-un pariu cu puţine şanse de reuşită. Trecu pe lângă Dussander, abia aruncându-i o privire în treacăt, şi se aşeză în spatele autobuzului. Aţipi puţin, iar când se trezi, poponarul cel bătrân şi înstărit dispăruse. Se dădu jos la staţia următoare, fără să ştie dacă era cea bună sau nu, dar şi fără să-i pese prea mult.

Merse înapoi două cvartale şi văzu o siluetă vagă sub un stâlp de iluminat. Era bătrânul poponar, chiar el. Poponarul îl privea apropiindu-se şi ai fi zis că stă în poziţie de drepţi.

Preţ de o singură clipă, vagabondul fu cuprins de un fior de teamă, de un imbold de a se întoarce şi de a uita întreaga tărăşenie.

Apoi bătrânul îl strânse de braţ... iar strânsoarea acestuia era surprinzător de fermă.

— Bun, zise bătrânul. Sunt foarte bucuros că ai venit. Casa mea e chiar aici. Nu e departe.

— Poate chiar zece, zise beţivul, lăsându-se condus.

— Poate chiar zece, acceptă bătrânul poponar, după care râse. Cine ştie?

14

Anul sărbătoririi Bicentenarului[17] sosi.

---

17 Sărbătorirea, pe 4 iulie 1976, a două sute de ani de la adoptarea Declaraţiei de Independenţă a Statelor Unite ale Americii.

Todd trecu pe la Dussander să-l vadă de vreo şase ori, între revenirea din Hawaii din vara anului 1975 şi călătoria pe care el şi părinţii lui o făcuseră la Roma, în timp ce festivităţile cu răpăit de tobe, fluturări de drapele şi admirat navele cu catarge înalte se apropiau de punctul culminant.

Vizitele la Dussander erau molcome şi în niciun caz neplăcute; cei doi au constatat că puteau să-şi petreacă timpul împreună destul de civilizat. Vorbeau mai mult în tăceri decât în cuvinte, iar conversaţiile lor propriu-zise l-ar fi făcut să aţipească pe un eventual agent FBI. Todd i-a relatat bătrânului că se vedea când şi când cu o fată pe care o chema Angela Farrow. Nu era înnebunit după ea, dar era fiica uneia dintre prietenele mamei sale. Bătrânul i-a spus lui Todd că se apucase să împletească preşuri, după ce citise că o astfel de activitate era bună pentru artrită. Îi arătă lui Todd câteva mostre ale noii sale preocupări, iar Todd le admiră îndatoritor.

Băiatul crescuse destul de mult, nu-i aşa? (Ei bine, cam cinci centimetri.) Se lăsase Dussander de fumat? (Nu, dar fusese obligat să le reducă; îl făceau să tuşească prea mult acum.) Cum se desfăşurase activitatea lui şcolară? (Dificilă, dar interesantă; obţinuse numai A-uri şi B-uri, ajunsese până în finala pe stat cu proiectul de ştiinţă, având ca obiect energia solară, iar acum se gândea să se specializeze mai degrabă în antropologie, şi nu în istorie, când va ajunge la colegiu.) Cine îi tundea lui Dussander peluza anul acesta? (Randy Chambers de pe stradă, mai jos — băiat bun, dar cam gras şi cam leneş.)

În cursul acelui an, Dussander le venise de hac la trei beţivi în bucătăria sa. Fusese interpelat în staţia de

autobuz din centru de vreo douăzeci de ori şi făcuse oferta combinată de băutură-cină-baie-pat de şapte ori. Fusese refuzat de două ori, iar în alte două rânduri beţivii plecaseră pur şi simplu cu monedele pe care Dussander li le dăduse pentru autobuz. După ce analizase situaţia, Dussander găsise şi soluţia potrivită: pur şi simplu cumpărase un permis de călătorie. Costa doi dolari şi cincizeci de cenţi, era bun pentru cincisprezece călătorii şi nu putea fi negociat la prăvăliile de băuturi.

Chiar în ultima vreme, în zilele foarte călduroase, Dussander observase cum un miros neplăcut se ridica dinspre pivniţă. În zilele acelea, îşi ţinea uşile şi ferestrele foarte bine închise.

Todd Bowden găsise un beţiv dormind dus într-un canal abandonat în spatele unei parcări pustii de pe Cienaga Way — asta se întâmplase în decembrie, în vacanţa de Crăciun. Rămăsese acolo o vreme, cu mâinile vârâte în buzunare, uitându-se la beţiv şi tremurând. Se întorsese în parcare de şase ori de-a lungul unei perioade de cinci săptămâni, mereu îmbrăcat cu geaca lui subţire, cu fermoarul tras pe jumătate pentru a ascunde ciocanul Craftsman vârât la cingătoare. În cele din urmă, se întâlni din nou cu beţivul — acelaşi sau altul, dar cine dă o ceapă degerată pe ei — în prima zi a lunii martie. Începuse cu partea de ciocan a sculei şi apoi, la un moment dat (nu-şi mai amintea exact când; totul înota într-o ceaţă roşie), trecu pe partea cu gheară, distrugând faţa beţivului.

Pentru Kurt Dussander, beţivii erau o împăcare cu zeii, pe jumătate cinică, pe care în sfârşit ajunsese s-o recunoască... sau s-o re-recunoască. Iar beţivii erau amuzanţi.

Îl făceau să se simtă viu. Începea să aibă senzaţia că anii petrecuţi în Santo Donato — anii de dinaintea apariţiei băiatului în pragul uşii sale cu ochii lui mari şi albaştri şi cu zâmbetul larg tipic american — fuseseră ani pe care-i petrecuse fiind bătrân înainte de vreme. Când ajunsese aici n-avea decât şaizeci şi opt de ani. Iar acum se simţea mult mai tânăr.

Ideea de a-i împăca pe zei l-ar fi surprins la început pe Todd... dar poate că până la urmă ar fi acceptat-o. După ce-l înjunghiase pe beţivan sub platforma de tren, se aşteptase să i se intensifice coşmarurile... poate chiar să-l ducă la nebunie. Se aşteptase la valuri de vinovăţie paralizantă, care puteau foarte frumos să-l determine să facă mărturisiri sau chiar să-şi ia zilele.

În loc de oricare dintre aceste consecinţe, el plecase în Hawaii împreună cu părinţii şi se bucurase de cea mai frumoasă vacanţă din viaţa lui.

Începuse cursurile de liceu în luna septembrie a anului trecut, simţindu-se ciudat de nou şi de proaspăt, ca şi cum o altă persoană sărise în pielea lui Todd Bowden. Lucruri care nu exercitaseră nicio impresie deosebită asupra lui încă din fragedă pruncie — lumina soarelui imediat după venirea zorilor, felul cum arăta oceanul în largul Cheiului Peştilor, imaginea oamenilor care păşeau grăbiţi pe o stradă din centru exact în momentul acela al amurgului când se aprind luminile pe stradă — lucrurile acestea se imprimau acum din nou în mintea lui, într-o serie de instantanee luminoase, în imagini atât de clare, încât păreau galvanizate. Simţea viaţa pe limbă ca pe o duşcă de vin trasă direct din sticlă.

După ce-l văzuse pe beţivanul din canal, coşmarurile începură din nou.

Cel mai frecvent îl avea ca personaj pe beţivul înjunghiat în gara părăsită. Întors acasă de la şcoală, dădu buzna în casă având pe buze un voios *Bună, Monica-baby!* Salutul îi îngheţă acolo când îl văzu pe beţivul mort în firida înălţată destinată micului dejun. Stătea prăvălit peste masa cu blocul de lemn pentru măcelărie, îmbrăcat în cămaşa şi pantalonii cu miros de vomă. Sângele se prelinsese pe gresia deschisă la culoare; se usca pe tejghelele din oţel inoxidabil. Se vedeau amprente de sânge pe dulapurile din pin natural.

Prins de avizierul de pe frigider era un mesaj de la mama lui. *Todd — Am plecat la magazin. Mă întorc pe la 3:30.* Limbile ceasului ornamental, stilizat ca un soare cu raze, de deasupra maşinii de gătit Jenn-Aire, arătau ora 3:20, iar beţivul era prăvălit mort acolo, în firidă, ca o relicvă oribilă ce se prelinge de sub pivniţa unui magazin de vechituri, cu sângele împrăştiat peste tot şi Todd începu să încerce a-l curăţa, ştergând fiecare suprafaţă aflată la vedere, în tot acest timp ţipând la beţivul mort că trebuie să plece, că trebuie să-l lase în pace, dar beţivul stătea acolo mort, rânjind spre tavan, în vreme ce din rănile de cuţit din pielea-i jegoasă se prelingeau firicele de sânge proaspăt. Todd înşfăcă mopul O-Cedar din debara şi începu să frece cu gesturi nebuneşti pardoseala, conştient că nu reuşea să îndepărteze cu totul sângele, ci doar să-l dilueze, împrăştiindu-l peste tot, dar incapabil să se oprească. Şi chiar în clipa când auzi maşina Town and Country cotind pe alee, îşi dădu seama că beţivul era Dussander. Se trezea din aceste vise transpirat şi gâfâind, cu mâinile încleştate pe cearşafuri.

Dar după ce, în sfârşit, îl găsi din nou pe beţiv în canal — acelaşi beţiv sau un altul — şi folosi ciocanul asupra

lui, visele încetară. Presupuse că s-ar putea să fie nevoie să ucidă iar, şi poate nu doar o singură dată. Era păcat, dar bineînţeles că timpul în care fuseseră utili ca făpturi umane se terminase. Exceptând utilitatea lor pentru Todd, desigur. Iar Todd, ca orice alta dintre persoanele cunoscute de el, nu făcea decât să-şi adapteze stilul de viaţă la propriile nevoi particulare, pe măsură ce înainta în vârstă. La drept vorbind, nu era prin nimic diferit de oricare altul. Trebuie să-ţi croieşti propria cale în lume; dacă tot trebuie să te descurci, trebuie s-o faci singur.

15

În toamna celui de-al treilea an de liceu, Todd a jucat fundaş ofensiv în echipa de fotbal Santo Donato Cougars şi a fost desemnat cel mai bun jucător al competiţiei. Iar în al doilea trimestru al aceluiaşi an, trimestru care a luat sfârşit la finele lui ianuarie 1977, a câştigat Concursul de Eseuri Patriotice al Legiunii Americane. La acest concurs putea participa orice elev de liceu din oraş care urma cursuri de istorie. Lucrarea lui Todd s-a numit „O responsabilitate americană". În timpul sezonului de baseball din acel an confuz (şahul Iranului a fost alungat de la putere, iar preţul benzinei era din nou în creştere), a fost aruncătorul-vedetă al liceului, câştigând patru partide fără să piardă una. Punctajul lui mediu a fost de 0,361. La festivitatea de premiere din iunie, a fost numit Sportivul Anului, iar antrenorul Haines i-a înmânat o plachetă (acelaşi Haines care la un moment dat îl luase deoparte ca să-i spună să-şi exerseze în continuare lovitura cu efect, „pentru că niciunul din negroteii ăştia nu e-n stare să arunce o minge cu efect, Bowden, nici unul".) Monica Bowden a izbucnit în lacrimi când Todd

a sunat-o de la şcoală ca s-o anunţe că va primi premiul. Dick Bowden s-a plimbat ţanţoş prin birou timp de două săptămâni după ceremonie, încercând să nu se dea mare. În vara aceea au închiriat o cabană în Big Sur şi au petrecut acolo două săptămâni, iar Todd a făcut snorkelling până la pierderea cunoştinţei. În acelaşi an, Todd a ucis patru vagabonzi. Pe doi i-a înjunghiat, iar pe ceilalţi doi i-a ucis cu lovituri de ciocan. Căpătase obiceiul să poarte două perechi de pantaloni în ceea ce acum ajunsese să considere a fi expediţii de vânătoare. Uneori, călătorea cu autobuzele orăşeneşti, căutând locuri probabile. Cele mai bune dintre ele, a descoperit el, erau Misiunea pentru Nevoiaşi din Santo Donato de pe Douglas Street şi după colţ faţă de Armata Salvării de pe Euclid. Mergea agale prin ambele zone, aşteptând să fie abordat de vreun cerşetor. Când un beţiv se apropia de el, Todd îi spunea că el, Todd, voia o sticlă de whisky şi că dacă beţivul o cumpăra, Todd ar fi împărţit cu el sticla. Ştia un loc, zicea, unde se puteau duce. De fiecare dată, locul era diferit, fireşte. A rezistat imboldului puternic de a se întoarce ori în gara părăsită, ori la canalul din spatele parcării părăsite de pe Cienaga Way. Revenirea la locul unei crime anterioare ar fi fost un gest lipsit de înţelepciune.

În acelaşi an, Dussander a fumat moderat, a băut bourbon Ancient Age şi s-a uitat la televizor. Todd trecea pe la el din când în când, dar conversaţiile lor au devenit tot mai aride. Se îndepărtau unul de celălalt. Dussander şi-a sărbătorit a şaptezeci şi noua aniversare anul acela, care a fost totodată anul în care Todd a împlinit şaisprezece ani. Dussander a remarcat că al şaisprezecelea an era anul cel mai bun din viaţa de adolescent, al patruzeci şi unulea era cel mai bun an pentru un bărbat de

vârstă mijlocie, iar şaptezeci şi nouă, cel mai bun pentru un bătrân. Todd a încuviinţat din cap politicos. Dussander se îmbătase de-a binelea şi cotcodăcea într-un fel care-l făcea pe Todd să se simtă extrem de stingherit.

Dussander a lichidat doi beţivi în anul şcolar 1976–1977 al lui Todd. Al doilea fusese mai plin de viaţă decât păruse; chiar şi după ce Dussander îl îmbătase criţă, individul se clătinase prin bucătărie cu mânerul cuţitului iţindu-se de la baza cefei, sângele şiroindu-i pe piepţii cămăşii şi pe podea. Beţivul redescoperise holul de la intrare, după două circuite împleticite prin bucătărie, şi nu lipsise mult să evadeze din casă.

Dussander rămăsese ţintuit în bucătărie, cu ochii măriţi de uimire şocată, privind cum beţivul gemea şi pufnea în drum spre uşă, izbindu-se când de un perete, când de celălalt al holului şi dând jos de pe pereţi reproducerile ieftine de litografii Currier & Ives. Paralizia nu s-a destrămat până când beţivul nu a început să bâjbâie după clanţa uşii. În clipa aceea, Dussander a făcut un salt în cealaltă parte a încăperii, a deschis brusc sertarul cu unelte şi a scos de-acolo furca de barbecue. A luat-o la fugă pe hol, ţinând furca de barbecue în faţă şi înfigând-o în spinarea beţivului.

Dussander a rămas deasupra victimei, gâfâind, cu inima-i bătrână duduindu-i într-un ritm înspăimântător... palpitând precum inima victimei unui atac de cord din serialul ăla de televiziune care se transmitea sâmbătă seara şi care-i plăcea, *Spitalul de urgenţă*. Dar, în cele din urmă, a revenit la un ritm normal şi a ştiut că totul va fi în regulă.

A avut foarte mult sânge de curăţat.

Asta se întâmplase cu patru luni în urmă şi de-atunci nu-şi mai repetase oferta la staţia de autobuz din centru.

Felul cum fusese gata-gata s-o zbârcească pe ultima îl înspăimântase... dar când şi-a amintit modul în care se descurcase în ultima clipă, mândria i-a umplut inima. Până la urmă, beţivul n-a mai ajuns la uşă şi ăsta era lucrul important.

16

În toamna lui 1977, în primul trimestru al ultimului său an de liceu, Todd s-a înscris la clubul de tir. În iunie 1978, a primit calificarea de lunetist. A fost din nou desemnat cel mai bun jucător al campionatului de fotbal, a câştigat cinci partide şi a pierdut una în timpul sezonului de baseball (partida pierdută fiind consecinţa a două erori şi a unui punct acordat nemeritat echipei adverse) şi a obţinut al treilea punctaj pentru Bursa de Merit din istoria liceului. A trimis o cerere de înscriere la Berkeley şi a fost acceptat fără întârziere. Prin aprilie ştia deja că în seara absolvirii va fi desemnat ori şef de promoţie, urmând să citească discursul de rămas-bun, fie adjunct al şefului de promoţie, pentru a citi discursul de întâmpinare. Şi-ar fi dorit foarte mult să se afle în prima postură.

În a doua jumătatea a anului terminal de liceu, un impuls straniu se abătu asupra lui — unul care îl înspăimânta pe Todd întrucât era iraţional. Părea să-l ţină clar şi ferm sub control, şi măcar *acest* aspect era liniştitor, dar simplul fapt că un asemenea gând apăruse era înfricoşător. El căzuse la învoială cu propria-i viaţă. Pusese lucrurile la punct. Viaţa lui semăna mult cu bucătăria strălucitoare şi însorită a mamei sale, unde toate suprafeţele erau îmbrăcate în crom, Formica sau oţel inoxidabil — un loc în care totul funcţiona când apăsai butoanele. Firește, erau şi dulapuri adânci şi întunecoase în bucătăria

asta, dar multe lucruri puteau fi depozitate în ele şi uşile acestora să rămână închise.

Acest nou impuls îi amintea de visul în care venise acasă ca să-l descopere pe beţivul mort şi sângerând în bucătăria curată şi bine luminată a mamei sale. Era ca şi cum, în aranjamentul strălucit şi grijuliu pe care-l făcuse, în acea bucătărie „loc pentru orice şi toate la locul lor" a minţii sale, un intrus sinistru şi sângeros se furişa stângaci, căutând un loc în care să moară la vedere...

La vreo patru sute de metri de locuinţa familiei Bowden, se afla autostrada cu opt benzi de circulaţie. Un taluz abrupt şi plin de tufişuri ducea până acolo. Pe taluz erau o mulţime de locuri unde te puteai ascunde. Tatăl lui îi dăruise de Crăciun un o puşcă Winchester de calibru 0,30-0,30, care avea o cătare telescopică detaşabilă. În orele de vârf ale traficului, când toate cele opt benzi erau aglomerate, putea să-şi aleagă un loc de pe acel taluz şi... păi, putea cu uşurinţă...

Să facă ce?

Să se sinucidă?

Să distrugă toate lucrurile pentru care muncise în aceşti ultimi cinci ani?

Ce vorbeşti?!

Nu *domnule*, nu *doamnă*, nici nu se pune problema!

E, cum se spune, de râs.

Sigur că aşa era... dar impulsul a rămas.

Într-o sâmbătă, cu câteva săptămâni înainte de absolvirea liceului, Todd îşi puse în cutie puşca, după ce goli cu grijă încărcătorul. Puse apoi puşca pe bancheta din spate a noii jucării a tatălui său — un Porsche

second-hand. Merse până în locul unde panta acoperită de tufişuri cobora abrupt până la autostradă. Părinţii lui luaseră station-wagon-ul şi plecaseră la LA în weekend. Dick, devenit între timp partener cu drepturi depline la firmă, avea să poarte nişte discuţii cu reprezentanţii celor de la Hyatt despre un nou hotel din Reno.

Inima îi bubuia în piept lui Todd şi-şi simţea gura plină de o salivă acră, electrică, în timp ce-şi croia drum în josul pantei, ţinând în braţe cutia cu puşca. Ajunse la un copac prăbuşit şi se aşeză cu picioarele încrucişate îndărătul lui. Scoase puşca din cutie şi o aşeză pe trunchiul neted al copacului. O cracă iţită la un anumit unghi se transformă într-un minunat element de sprijin pentru ţeavă. Îşi propti patul în scobitura umărului drept şi privi prin cătarea telescopică.

Dobitocule! ţipă la el propria-i minte. *Doamne, ce tâmpenie. Dacă te vede careva, nici n-o să mai conteze dacă puşca e încărcată sau nu! O să intri într-o belea mare de tot, poate chiar o să ajungi să tragă-n tine vreo zăludă!*

Era pe la jumătatea dimineţii şi traficul de sâmbătă era relaxat. Fixă punctul de intersecţie al firelor reticulare ale cătării pe o femeie aflată la volanul unei Toyota albastre. Geamul de pe partea stângă era pe jumătate coborât, iar gulerul rotund al bluzei fără mâneci flutura. Todd centră cătarea pe tâmpla femeii şi trase în gol. Nu era bine pentru cuiul percutor, dar, la naiba.

— Poc, şopti el în timp ce Toyota dispărea pe sub pasajul aflat la vreo opt sute de metri faţă de panta unde se afla Todd. Înghiţi un nod, care avu gustul unui ghemotoc de monede mici, lipite laolaltă.

Se apropia un tip aflat la volanul unei camionete Subaru Brat. Bărbatul avea o barbă cenuşie cu aspect neîngrijit şi avea pe cap o şapcă de baseball San Diego Padres.

— Tu eşti... tu eşti şobolanul scârbos... şobolanul scârbos care mi-a împuşcat fratili, şopti Todd, chicotind un pic, şi trase din nou în gol.

Trase la fel în alţi cinci inşi, ţăcănitul impotent al percutorului destrămând iluzia de la capătul fiecărei „uciderii". Apoi puse din nou puşca în cutie. O cără cu el în susul pantei, rămânând aplecat ca să nu fie văzut. Aşeză cutia pe bancheta din spate a maşinii. În tâmple simţea nişte palpitaţii seci şi fierbinţi. Se duse cu maşina acasă. Urcă în camera lui. Se masturbă.

17

Beţivul purta un pulover cu reni, zdrenţăros şi deşirat, care arăta atât de surprinzător, încât părea de-a dreptul bizar aici, în sudul Californiei. Mai purta şi nişte blugi marinăreşti destrămaţi la genunchi, lăsând să se vadă pielea albă şi păroasă şi câţiva solzi de râie care se desprindeau. Ridică paharul de jeleu — Fred şi Wilma, Barney şi Betty dansau în jurul buzei, în ceea ce ar fi putut să fie un grotesc ritual al fertilităţii — şi dădu de duşcă înghiţitura de Ancient Age. Plescăi buzele pentru ultima oară în lumea aceasta.

— Dom'le, asta mi-a mers la suflet, nu mi-e ruşine să mărturisesc.

— Întotdeauna îmi place să beau câte-un pahar seara, admise Dussander din spatele lui şi apoi înfipse cuţitul de măcelărie în ceafa beţivului. Se auzi cum pârâie cartilajul, un sunet ca acela scos de un copan rupt cu entuziasm, dintr-un pui proaspăt scos din cuptor. Paharul de

jeleu căzu din mâna beţivului pe masă. Se rostogoli spre margine, mişcarea lui accentuând iluzia că personajele de animaţie de pe el dansau.

Beţivul dădu capul pe spate şi încercă să ţipe. Nu se auzi nimic în afară de un şuierat înfiorător. Ochii i se făcură mari, mari... şi deodată capul îi căzu greu pe muşamaua cu carouri albe şi roşii, care acoperea masa din bucătăria lui Dussander. Placa de sus a beţivului îi ieşi pe jumătate din gură ca un rânjet semidetaşabil.

Dussander trase cuţitul din ceafa mortului — trebui să se folosească de ambele mâini pentru asta — şi se duse la chiuveta din bucătărie. Era plină cu apă fierbinte, cu detergent Lemon Fresh Joy şi cu vasele murdare de la cină. Cuţitul dispăru într-un talaz de spumă mirosind a citrice ca un foarte mic avion de vânătoare care pătrunde *într-un nor.*

Se duse din nou la masă şi se opri acolo, rezemat cu o mână de umărul mortului, scuturat de un spasm de tuse. Scoase batista din buzunarul de la spate şi scuipă în ea o flegmă gălbui-maronie. În ultima vreme fumase cam mult. Mereu făcea asta când se hotăra să mai trimită unul pe lumea cealaltă. Dar cu ăsta de-acum lucrurile se desfăşuraseră lin; foarte, foarte lin. După dandanaua cu ultimul beţiv, se temuse să nu-şi forţeze norocul prea tare dacă ar mai fi făcut vreo tentativă.

Acum, dacă se grăbea, putea să prindă a doua jumătate din *Lawrence Welk.*

Străbătu grăbit bucătăria, deschise uşa pivniţei şi aprinse lumina. Se întoarse la chiuvetă şi luă pachetul de saci de gunoi din plastic verde din dulăpiorul de dedesubt. Rupse din sul un sac, în timp ce se apropia de beţivul prăvălit pe masă. Sângele se împrăştiase pe faţa de

masă în toate direcţiile. Se strânsese în mici băltoace în poala beţivului şi pe linoleumul vălurit. Cu siguranţă că se scursese şi pe scaun, dar toate chestiile astea aveau să se cureţe.

Dussander îl înşfăcă pe beţiv de păr şi-i trase capul în sus. Acesta se ridică cu uşurinţă surprinzătoare şi, o clipă mai târziu, beţivul se bălăbănea în spate, ca unul căruia tocmai i se aplică un spălat pe cap, înainte de tunsoare. Dussander trase sacul de gunoi peste capul mortului, peste umeri şi de-a lungul braţelor spre coate. Mai mult nu reuşi să-l tragă. Desfăcu centura musafirului şi o scoase din găicile deşirate ale pantalonilor. Înfăşură cureaua în jurul sacului de gunoi, cam la trei degete deasupra coatelor, şi o strânse bine. Plasticul foşni. Dussander începu să fredoneze în surdină.

Beţivul avea în picioare nişte pantofi Hush Puppies scâlciaţi şi murdari. Aceştia alcătuiră un V flasc pe podea, când Dussander apucă de curea şi târî cadavrul spre uşa pivniţei. Ceva alb se rostogoli din sacul de plastic şi căzu pe podea. Era placa dentară a beţivului, văzu Dussander. O ridică şi o vârî într-unul din buzunarele din faţă ale individului.

Lăsă cadavrul în pragul celulei, capul acestuia atârnând în spate acum pe ce-a de-a doua treaptă. Dussander ocoli trupul neînsufleţit şi îi dădu trei şuturi zdravene. La primele două, cadavrul se mişcă uşor, dar la cel de-al treilea se rostogoli şi alunecă pe scări. Pe la jumătatea drumului, picioarele ajunseră pe deasupra capului şi trupul execută un salt acrobatic. Căzu pe burtă pe pământul bătătorit al pivniţei cu un bufnet solid. Un Hush Puppy zbură din picior, iar Dussander îşi zise că va trebui să nu uite să-l ia de unde căzuse.

Coborî treptele, ocoli cadavrul şi se apropie de bancul de scule. La stânga bancului, o cazma, o greblă şi o sapă stăteau rezemate de perete frumos aranjate. Dussander alese cazmaua. Puţină mişcare n-are cum să-i strice unui om la vârsta lui. Puţină mişcare te poate face să te simţi mai tânăr.

Mirosul din pivniţă nu era deloc agreabil, dar nu-l deranja prea mult. Dădea cu var o dată pe lună (şi câte o dată la fiecare trei zile, după ce făcea de petrecanie câte unui beţiv) şi îşi cumpărase un ventilator pe care-l pornea la parter, ca să împiedice mirosul să se impregneze în toată casa în zilele de caniculă. Josef Kramer, din câte-şi amintea, spunea cu mare plăcere că morţii ne vorbesc, dar noi îi auzim cu nasurile.

Dussander alese un loc în colţul dinspre nord al pivniţei şi se apucă de treabă. Dimensiunile mormântului erau de şaptezeci şi cinci de centimetri pe un metru optzeci. Ajunsese la adâncimea de şaizeci de centimetri, cam jumătate din cât ar fi trebuit, când primul junghi paralizant de durere îl săgetă în piept ca o salvă de alice. Se îndreptă, cu ochii măriţi de spaimă. Apoi durerea îi coborî pe braţ... o durere incredibilă, ca şi cum o mână invizibilă i-ar fi apucat toate vasele de sânge din interior, iar acum trăgea de ele. Văzu cum cazmaua se rostogoleşte într-o parte şi simţi cum i se înmoaie genunchii. Timp de un moment îngrozitor, fu sigur că are să cadă în mormânt.

Reuşi cumva să facă înapoi trei paşi împleticiţi şi să se aşeze pe bancul de lucru cu un zgomot sec. Pe faţa lui se aşternuse o expresie de surprindere tâmpă — o simţea — şi îşi închipui că arată ca unul din comicii aceia ai filmului mut, după ce a fost lovit de o uşă batantă sau a

călcat într-o „plăcintă" de vacă. Îşi puse capul între genunchi şi începu să gâfâie.

Trecu un sfert de oră. Durerea începuse să se mai domolească, dar nu credea că va fi în stare să se ridice în picioare. Pentru prima oară înţelese toate adevărurile legate de bătrâneţe, pe care până acum le neglijase. Era terifiat până la punctul la care-i venea să se smiorcăie. Moartea trecuse la mustaţă pe lângă el, în pivniţa asta cu miros de mucegai; îl atinsese pe Dussander cu tivul mantiei. Era posibil să se întoarcă să-l ia. Dar n-avea de gând să moară aici, jos. Dacă putea să facă ceva în privinţa asta.

Se ridică, ţinând încă mâinile încrucişate la piept, de parc-ar fi vrut să ţină laolaltă maşinăria fragilă. Traversă împleticindu-se spaţiul deschis dintre bancul de lucru şi scară. Piciorul lui stâng se împiedică de piciorul crăcănat al beţivului mort şi căzu în genunchi cu un mic ţipăt. Simţi un fulger sumbru de durere în piept. Se uită la scară — la scara abruptă, tare abruptă. Douăsprezece trepte. Dreptunghiul de lumină din capul scării părea înşelător de îndepărtat.

— *Ein*, spuse Kurt Dussander, urcând cu îndârjire pe prima treaptă. *Zwei. Drei. Vier.*

Avu nevoie de douăzeci de minute ca să ajungă la podeaua acoperită cu linoleum a bucătăriei. De două ori, pe scări, durerea ameninţase să revină şi în ambele rânduri Dussander aşteptase cu ochii închişi să vadă ce-o să se întâmple, perfect conştient că, dacă revenea la fel de puternic cum se abătuse asupra lui acolo jos, probabil că ar fi murit. În amândouă rândurile, durerea se domolise de la sine.

Se târî pe podeaua bucătăriei până la masă, evitând băltoacele şi dârele de sânge, care acum se coagulau.

Ajunse la sticla de Ancient Age, luă o înghiţitură şi închise ochii. Ceva ce stătuse ca prins în chingi în pieptul său părea să slăbească un pic. Durerea se mai atenuase încă puţin. După alte cinci minute, începu să-şi croiască drum încet pe hol. Telefonul lui era aşezat pe o măsuţă, la jumătatea holului.

Se făcuse nouă şi un sfert când telefonul sună în locuinţa familiei Bowden. Todd stătea cu picioarele încrucişate pe canapea, revăzându-şi notiţele pentru examenul final la trigonometrie. Pentru el, trigonometria era o mare belea, aşa cum era şi probabil avea să fie mereu toată matematica. Tatăl lui se afla în cealaltă parte a încăperii, verificând cotoarele de la carnetul de cecuri, ţinând în poală un calculator portabil şi având pe faţă o expresie de uşoară uluială. Monica, cea mai apropiată de telefon, urmărea filmul cu James Bond pe care Todd îl înregistrase pe casetă de la HBO, cu două seri în urmă.

— Alo? Ascultă. O vagă încruntare îi atinse faţa când îi întinse receptorul lui Todd. E domnul Denker. Părea agitat din nu ştiu ce cauză. Sau supărat.

Inima lui Todd îi sări în piept, dar expresia abia dacă i se schimbă.

— Serios? Se duse spre telefonul şi luă receptorul de la maică-sa. Vă salut, domnule Denker.

Dussander avea vocea răguşită şi întretăiată.

— Vino până la mine imediat, băiete. Am avut un atac de inimă. Şi încă unul destul de grav, cred.

— Tii, spuse Todd, încercând să-şi adune gândurile care zburătăceau în toate direcţiile, să poată vedea dincolo de teama care acum se profila imensă în mintea sa. E interesant

ce spuneţi, într-adevăr, dar e cam târziu şi tocmai studiam...

— Înţeleg că nu poţi să vorbeşti, spuse Dussander cu vocea aceea aspră, aproape lătrătoare. Dar poţi să asculţi. Nu pot să chem o ambulanţă şi nici să sun la 222, băiete... cel puţin, nu încă. E dezordine aici. Am nevoie de ajutor... şi asta înseamnă că *tu* ai nevoie de ajutor.

— Ei... dacă aşa puneţi problema... pulsul lui Todd atinsese o sută şi douăzeci de bătăi pe minut, dar faţa îi rămase calmă, aproape senină. Nu ştiuse oare tot timpul că o noapte ca asta avea să vină? Ba da, fireşte că ştiuse.

— Spune-le părinţilor tăi că am primit o scrisoare, zise Dussander. O scrisoare importantă. Ai înţeles?

— Da, bine, spuse Todd.

— Acum o să vedem, băiete. O să vedem din ce eşti făcut.

— Bineînţeles, zise Todd. Dintr-odată deveni conştient că maică-sa se uita la el în loc să urmărească filmul, aşa că îşi lipi pe faţă un zâmbet rigid. La revedere.

Dussander spunea altceva acum, dar Todd întrerupse convorbirea.

— Mă duc puţin până la domnul Denker, spuse el vorbindu-le amândurora, dar uitându-se la mama lui — expresia aceea de vagă îngrijorare nu-i dispăruse de pe faţă. Să vă iau ceva de la magazin?

— Curăţătoare de pipă pentru mine şi un pacheţel de responsabilitate fiscală pentru mama ta, zise Dick.

— Foarte amuzant, replică Monica. Todd, e domnul Denker...

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce-ai cumpărat de la Fielding's? o întrerupse Dick.

— Raftul acela ornamental din debara. Ţi-am spus despre el. Nu e nimic în neregulă cu domnul Denker,

nu-i aşa, Todd? La telefon, mi s-a părut că vorbeşte cam ciudat.

— Chiar *există* asemenea rafturi ornamentale? Eu am crezut că femeile alea nebune care scriu romane poliţiste britanice le-au inventat ca să existe întotdeauna un loc în care ucigaşul să găsească un obiect contondent.

— Dick, îmi dai voie să spun şi eu ce am de spus?

— Sigur. Eşti invitata mea. Dar pentru *debara*?

— E bine, cred, spuse Todd. Îşi îmbrăcă geaca de piele şi trase fermoarul. Dar *era* agitat. A primit o scrisoare de la un nepot de-al lui din Hamburg, Düsseldorf sau dintr-un loc ca ăsta. N-a mai primit vreo veste de la vreuna din rudele sale de ani de zile, iar acum a primit scrisoarea asta, iar ochii nu-i mai sunt atât de buni ca s-o poată citi.

— Ăsta da *ghinion*, spuse Dick. Du-te, Todd. Du-te până acolo şi linişteşte-l pe omul ăla.

— Am crezut că are pe cineva care să-i citească, spuse Monica. Un băiat nou.

— Are, spuse Todd, urând-o subit pe maică-sa, urând intuiţia pe jumătate formată pe care o vedea plutind în ochii ei. N-o fi fost acasă sau poate n-a putut să vină la el fiindcă-i târziu.

— Oh. Ei bine... du-te, atunci. Dar să ai grijă.

— O să am. Chiar nu aveţi nevoie de ceva de la magazin?

— Nu. Cum merge studiul pentru examenul final la analiză matematică?

— E trigonometrie, preciză Todd. E în regulă, cred. Tocmai mă pregăteam să mă duc la culcare. Asta chiar era o mare minciună.

— Vrei să iei Porsche-ul? întrebă Dick.

— Nu, mă duc cu bicicleta. Avea nevoie de cele cinci minute suplimentare ca să-şi adune gândurile şi să-şi recapete stăpânirea de sine — să încerce, măcar. Iar în starea lui de spirit din acel moment, probabil că ar fi intrat cu maşina în primul stâlp de telefon.

— Să-ţi prinzi la genunchi bandajul reflectorizant, spuse Monica, şi salută-l pe domnul Denker din partea noastră.

— În regulă.

Îndoiala aceea încă persista în ochii mamei, dar acum era mai puţin evidentă. Îi trimise o bezea şi apoi ieşi afară şi se duse în garaj unde era adăpostită bicicleta lui — o cursieră germană luase locul bicicletei Schwimm. Inima continua să-i bată cu putere şi simţi un imbold nebunesc să se întoarcă în casă cu carabina şi să-şi împuşte amândoi părinţii, după care să se ducă până la panta de deasupra autostrăzii. Să nu-şi mai facă griji din pricina lui Dussander. Să nu mai aibă vise urâte, să nu mai aibă de-a face cu beţivi. O să tragă şi-o să tragă şi-o să tragă, având grijă să păstreze un glonţ pentru final.

Apoi raţiunea puse din nou stăpânire pe el şi merse cu bicicleta până la Dussander, bandajul reflectorizant rotindu-se în sus şi în jos, chiar deasupra genunchiului, în vreme ce pletele-i blonde fluturau înapoi, de pe frunte.

— *Dumnezeule* mare şi bun! aproape că ţipă Todd.

Stătea în uşa bucătăriei. Dussander stătea rezemat pe coate, cu ceaşca de porţelan între acestea. Broboane mari de sudoare îi răsăriseră pe frunte. Dar nu la Dussander se holba Todd, ci la sânge. Părea să fie peste tot — în mici băltoace pe masă, pe scaunul de bucătărie liber, pe podea.

— De unde-ţi curge sânge, strigă Todd, reuşind în sfârşit să-şi pună din nou în mişcare picioarele încremenite —

i se părea că stătuse în pragul bucătăriei cel puţin o mie de ani. *Ăsta-i sfârşitul*, gândea el. *Ăsta-i sfârşitul absolut al tuturor lucrurilor. Balonul urcă sus, iubito, sus, până la cer, iubito, şi poţi să-ţi iei adio de la el.* Totuşi, avu grijă să nu calce în vreuna dintre băltoace.

— Parcă ziceai c-ai avut un atac de inimă, dar-ar dracii!

— Nu e sângele meu, bâigui Dussander.

— Ce? Todd se opri. Ce-ai zis?

— Du-te în pivniţă. O să vezi ce trebuie făcut.

— Ce mama dracului *înseamnă* asta? întrebă Todd. Brusc, o idee îngrozitoare îi veni în minte.

— Nu pierde timpul, băiete. Cred că n-o să fii prea surprins de ce-o să găseşti jos. Cred că ai căpătat experienţă în chestiuni precum cea din pivniţa mea. Experienţă dobândită nemijlocit.

Todd se uită la el, neîncrezător, încă un minut, după care începu să coboare treptele pivniţei două câte două. Prima privire aruncată în lumina slabă, gălbuie, răspândită de singurul bec din subsol, îl făcu să creadă că Dussander târâse acolo jos un sac de gunoi. Apoi văzu picioarele ieşite în afară şi mâinile murdare lipite de corp cu cureaua.

— Dumnezeule mare şi bun, repetă el, dar de data asta cuvintele nu mai avură nici pic de vlagă — se auziră ca o şoaptă firavă.

Îşi lipi spatele palmei de buzele uscate precum şmirghelul. Închise ochii preţ de o clipă... iar când îi deschise din nou, se simţi stăpân pe sine, în sfârşit.

Todd se puse în mişcare.

Văzu coada de cazma iţindu-se dintr-o gaură aflată în colţul îndepărtat şi înţelese imediat ce făcea Dussander când îi stătuse ticăitoarea-n loc. În clipa următoare

deveni pe deplin conştient de aroma fetidă din pivniţă — un miros ca de roşii putrede. Îl mai simţise înainte, dar în bucătărie era mult mai slab... şi, desigur, nici nu mai fusese de prea multe ori pe-acolo în ultimii doi ani. Acum înţelegea *exact* de unde venea acel miros şi, pentru câteva momente, trebui să se lupte cu greaţa. Un şir de sunete gâtuite, înăbuşite de palma pe care şi-o lipise peste gură şi nas, se auziră dinspre el.

Puţin câte puţin, îşi recăpătă cumpătul.

Apucă picioarele beţivului şi târî leşul până la marginea gropii. Le lăsă să cadă, îşi şterse sudoarea de pe frunte cu podul palmei stângi şi rămase absolut nemişcat o clipă, gândind mai intens decât o făcuse vreodată în viaţă.

Apoi luă cazmaua şi începu să adâncească groapa. Când atinse adâncimea de un metru şi jumătate, ieşi afară şi împinse trupul nenorocitului cu piciorul. Todd rămase la marginea mormântului, privind în jos. Blugi zdrenţuiţi. Mâini murdare, cu jegul întărit. Era un drojdier, fără doar şi poate. Ironia era aproape caraghioasă. Atât de caraghioasă, că-ţi venea să râzi isteric.

Urca în fugă scara spre bucătărie.

— Cum te simţi? îl întrebă pe Dussander.

— O să fiu bine. Ai rezolvat?

— Mă ocup, bine?

— Grăbeşte-te. Mai ai de lucru şi aici, sus.

— Tare mi-ar plăcea să te dau de mâncare la nişte porci, spuse Todd, şi se înapoie în pivniţă, înainte ca Dussander să poată replica.

Aproape că terminase de îngropat cadavrul beţivului, când începu să se gândească la faptul că ceva era în neregulă. Se uită atent în mormânt, apucând coada

cazmalei cu o mână. Picioarele beţivului ieşeau parţial din movila de pământ, la fel ca şi vârfurile picioarelor — un pantof vechi, posibil unul marca Hush Puppies, şi o şosetă sport murdară, care probabil că fusese albă cam pe vremea când Taft fusese preşedinte.

Un Hush Puppy? *Unul singur?*

Todd ocoli aproape în fugă cuptorul ca să ajungă la baza scării. Se uită în jur cuprins de disperare. O durere de cap începea să-i duduie în tâmple, junghiuri surde care încercau să-şi croiască drum spre exterior ca nişte sfredele. Zări pantoful vechi la un metru şi jumătate distanţă, răsturnat în umbra unui raft părăsit. Todd îl luă de jos, se întoarse la mormânt şi-l aruncă înăuntru. Apoi începu din nou să sape. Acoperi pantoful, picioarele, totul.

Când tot pământul ajunse înapoi în groapă, începu să dea de mai multe ori cu latul cazmalei, ca să-l bătătorească. Apoi luă grebla şi dădu cu ea de vreo câteva ori, încercând să mascheze faptul că pământul de aici fusese de curând răscolit. Fără prea mult folos; în lipsa unui camuflaj bun, o groapă care a fost recent săpată şi apoi umplută arată întotdeauna ca o groapă care a fost recent săpată şi umplută la loc. Totuşi, nimeni nu ar avea vreun motiv să vină aici, nu-i aşa? El şi Dussander vor trebui să spere din răsputeri că nu se va întâmpla una ca asta.

Todd alergă înapoi pe scări. Începuse să gâfâie.

Coatele lui Dussander se îndepărtaseră unul de celălalt, iar capul îi căzuse pe masă. Avea ochii închişi, iar pleoapele erau de un purpuriu strălucitor — culoarea astrelor.

— Dussander! urlă Todd. Avea în gură un gust iute, suculent — gustul fricii amestecate cu adrenalina şi sângele înfierbântat care pulsa. Să nu-ndrăzneşti să-mi mori, căcănar bătrân!

— Vorbeşte mai încet, spuse Dussander, fără să deschidă ochii. O să ne trezim cu toţi vecinii din cartier peste noi.

— Unde ţii chestiile de curăţat? Lestoil... Top Job... ceva de genul ăsta. Şi cârpe. Am nevoie de cârpe.

— Le găseşti sub chiuvetă pe toate.

O mare parte din sânge se uscase între timp. Dussander ridică uşor capul şi se uită cum Todd se târa pe podea, frecând mai întâi băltoaca de pe linoleum, apoi picăturile care se prelinseseră pe piciorul scaunului pe care şezuse beţivul. Băiatul îşi muşca întruna buzele, mestecându-le, cum face un cal cu zăbala. În sfârşit, Todd termină de curăţat. Mirosul astringent de detergent umplea încăperea.

— Vezi că sub scară e o cutie cu cârpe vechi, zise Dussander. Pune-le pe alea pline de sânge dedesubt. Nu uita să te speli pe mâini.

— N-am nevoie de sfaturile tale. Tu m-ai băgat în chestia asta.

— Serios? Păi trebuie să spun că ţi-ai intrat în rol foarte bine. Pentru o clipă, vechea zeflemea reveni în glasul lui Dussander, dar apoi o grimasă de suferinţă îi dădu o nouă formă feţei. Grăbeşte-te!

Todd puse cârpele la locul lor, apoi se duse la scara ce dădea în pivniţă pentru ultima oară. Se uită neliniştit în josul scării preţ de o clipă, apoi stinse lumina şi închise uşa. Se duse la chiuvetă, îşi suflecă mânecile şi se spălă în cea mai fierbinte apă pe care o putu suporta. Îşi cufundă mâinile în clăbuci... şi scoase la iveală cuţitul de măcelar pe care-l folosise Dussander.

— Tare mi-ar plăcea să-ţi tai gâtul cu ăsta, zise Todd pe un ton sumbru.

— Da, şi pe urmă să mă arunci la porci. Nu mă îndoiesc de asta.

Todd clăti cuţitul, îl şterse şi-l puse deoparte. Spălă repede restul vaselor, lăsă apa să se scurgă şi clăti chiuveta. Se uită la ceasul de perete, în timp ce se ştergea pe mâini, şi văzu că se făcuse zece şi douăzeci de minute.

Se duse la telefonul din hol, ridică receptorul şi se uită la el gânditor. Ideea că uitase ceva — ceva cu un potenţial compromiţător la fel de mare ca şi pantoful beţivului — îl sâcâia în mod neplăcut. Ce anume? Nu ştia. De nu l-ar fi durut aşa de tare capul, poate că ar fi reuşit să-şi dea seama. Blestemata de durere triplă de cap. Nu-i stătea în fire să uite lucruri, iar asta-l speria.

Formă numărul 222 şi, după un singur apel, îi răspunse o voce:

— Aici e MED-Q din Santo Donato. Aveţi o problemă medicală?

— Mă numesc Todd Bowden. Sunt la numărul 963 de pe Claremont Street. Am nevoie de o ambulanţă.

— Care-i problema, băiete?

— E vorba de prietenul meu, domnul D... îşi muşcă buza atât de tare încât ţâşni sângele şi pentru o clipă se simţi pierdut, înecat în pulsurile de durere venite din creier. *Dussander.* Nu lipsise mult să-i dea vocii anonime de la celălalt capăt al firului numele adevărat al lui Denker.

— Linişteşte-te, băiete, spuse vocea. Ia-o uşor şi o să fie bine.

— Prietenul meu, domnul Denker, zise Todd. Cred c-a avut un atac de inimă.

— Ce simptome are?

Todd începu să le descrie, dar recepţionista consideră că auzise destul de îndată ce Todd descrise durerea de piept care migrase spre braţul stâng. Îi spuse lui Todd că ambulanţa o să ajungă în zece până la douăzeci de minute,

în funcţie de trafic. Todd puse receptorul în furcă şi-şi apăsă podurile palmelor pe ochi.

— Ai chemat-o? strigă Dussander cu glas slăbit.

— *Da!* ţipă Todd. *Da, am chemat-o!* Da, dar-ar dracii, da! Da, da, da! Numai taci naibii din gură!

Îşi apăsă şi mai tare palmele pe ochi, creând primele fulgere luminoase inconştiente, după care apăru un câmp roşu aprins. *Păstrează-ţi cumpătul, Todd-baby. Potoleşte-te, fii vioi, fii cool. Fii tare.*

Deschise ochii şi ridică din nou receptorul telefonic. Acum venea partea mai dificilă. Trebuia să sune acasă.

— Alo? auzi vocea catifelată, cultivată a mamei sale. Pentru o clipă — doar pentru o clipă — se vizualiză înfigând ţeava puştii cu două ţevi în nasul ei şi apăsând pe trăgaci la apariţia primului firicel de sânge.

— Sunt Todd, mămico. Dă-mi-l pe tata la telefon, repede.

El nu-i mai zicea „mămico" de mult. Ştia că ea va sesiza acest amănunt mai iute decât orice altceva, ceea ce se şi întâmplă.

— Dar ce s-a întâmplat? Ai păţit ceva, Todd?

— Dă-mi-l te rog la telefon!

— Dar ce...

Telefonul zăngăni şi clincăni. O auzi pe maică-sa spunându-i ceva tatălui. Todd se pregăti.

— Todd? Ce s-a întâmplat?

— E domnul Denker, tăticule. E... a suferit un atac de inimă, cred. Sunt aproape sigur că asta s-a întâmplat.

— Dumnezeule! Vocea tatălui său rămase în aer, pentru o clipă, iar Todd îl auzi repetându-i soţiei sale cele aflate de la copilul lor. Apoi reveni pe fir. Mai trăieşte? Din câte-ţi poţi da seama?

— E viu. Conştient.

— În regulă, slavă Domnului că-i aşa. Cheamă o ambulanţă.

— Tocmai am chemat-o.

— 222?

— Da.

— Bravo. Cât de rău e, poţi să-ţi dai seama?

(nu suficient de rău, lua-l-ar dracii!)

— Nu ştiu, tată. Au spus că ambulanţa va fi aici în curând, dar... Sunt cam speriat. Poţi să vii până aici şi să aşteptăm împreună?

— Cum să nu? Dă-mi patru minute.

Todd o auzi pe maică-sa spunând altceva, în timp ce tatăl său aşeza receptorul în furcă, întrerupând legătura. La rândul său, Todd puse şi el telefonul la locul lui.

Patru minute.

Patru minute ca să facă tot ce mai rămăsese nefăcut. Patru minute ca să-şi aducă aminte de tot ce uitase. Sau oare chiar uitase ceva? Poate că de vină erau doar nervii. Doamne, ce bine era să nu-l fi sunat pe taică-su. Dar era lucrul firesc de făcut, nu? Bineînţeles. Dar mai era ceva firesc pe care *nu*-l făcuse? Ceva...?

— Oh, numai căcaţi ai în creierul ăla! gemu el şi dădu buzna în bucătărie. Dussander stătea cu capul pe masă, cu ochii pe jumătate deschişi, amorţit.

— Dussander! ţipă Todd. Îl zgâlţâi cu brutalitate pe Dussander, iar bătrânul gemu. Scoală-te! Scoală-te, ticălos bătrân şi împuţit.

— Ce e? A venit ambulanţa?

— Scrisoarea! Tatăl meu vine încoace, o să fie aici dintr-o clipă-n alta. *Unde dracu' e scrisoarea?*

— Ce... ce scrisoare?

— Mi-ai spus să le spun că ai primit o scrisoare importantă. Am spus... Simţi că-i stă inima-n loc. Am spus că ţi-a venit o scrisoare de peste ocean... din Germania. Dumnezeule!

Todd îşi trecu degetele prin păr.

— O scrisoare. Dussander înălţă capul lent, cu dificultate. Obrajii lui supţi aveau o culoare nesănătoasă, alb-gălbuie, iar buzele i se învineţiseră. De la Willi, cred. Willi Frankel. Dragul... dragul Willi.

Todd se uită la ceasul de la mână şi văzu că trecuseră deja două minute de când închisese telefonul. Tatăl lui n-avea cum, nu putea să ajungă de la ei de acasă până la Dussander în patru minute, dar putea să ajungă al naibii de repede cu maşina Porsche. Repede, asta era. Totul se mişca prea repede. Şi încă mai era ceva nelalocul lui aici; o *simţea*. Dar nu mai avea timp să se oprească şi să vâneze fisura.

— Da, bun, deci îţi citeam scrisoarea, iar tu te-ai agitat prea tare şi ai suferit atacul de cord. Bine. Unde e?

Dussander se uită la el cu ochii goi.

— Scrisoarea! Unde e?

— Ce scrisoare? întrebă absent Dussander, iar Todd simţi că îl mănâncă palmele să-l gâtuie pe monstrul bătrân şi beţiv.

— Aia pe care ţi-o citeam! Cea de la Willi Cum-pana-mea-îl-cheamă! Unde e?

Amândoi se uitară la masă, ca şi cum ar fi aşteptat să vadă scrisoarea materializându-se acolo.

— La etaj, spuse Dussander în cele din urmă. Uită-te în scrin. Al treilea sertar. La fundul acelui sertar o să vezi o cutiuţă de lemn. Va trebui s-o spargi ca s-o deschizi. Am pierdut cheiţa mai demult. Acolo sunt câteva scrisori

foarte vechi de la un prieten de-al meu. Niciuna nu e semnată, şi niciuna nu e datată. Totul e scris în germană. O pagină-două vor servi la astuparea crăpăturilor, cum aţi spune voi, americanii. Dacă dai zor...

— Ai *înnebunit*? urlă Todd. Nu înţeleg o iotă din germană! Cum aş putea să-ţi citesc o scrisoare scrisă în germană, idiot bătrân?

— Păi şi de ce mi-ar fi scris Willi în engleză? replică plictisit Dussander. Dacă mi-ai citi scrisoarea în germană, eu aş înţelege chiar dacă tu n-ai pricepe o boabă. Bineînţeles, pronunţia ar fi infectă, şi totuşi, aş putea...

Dussander avea dreptate — avea din nou dreptate, iar Todd nu mai avu răbdare să asculte şi restul. Todd alergă pe hol până la scară, oprindu-se în dreptul uşii de la intrare, doar atât cât să se asigure că maşina tatălui său nu ajunsese chiar atunci. Nu ajunsese, dar ceasul lui Todd îi spunea cât de strânsă devenea situaţia; trecuseră cinci minute deja.

Urcă treptele două câte două şi năvăli în dormitorul lui Dussander. Nu mai fusese niciodată aici, nici măcar nu fusese curios, şi pentru o clipă nu făcu decât să se uite în jur cu frenezie, la teritoriul nefamiliar. Apoi văzu scrinul, o mobilă ieftină făcută într-un stil pe care tatăl său îl numea Modern de Prăvălie de Solduri. Se lăsă în genunchi în faţa lui şi trase de al treilea sertar. Acesta ieşi pe jumătate, după care se propti oblic în fantă şi rămase înţepenit.

— Fir-ai tu să fii, şopti înciudat către sertar. Faţa îi căpătase o paloare cadaverică, exceptând petele de culoare sângerie din fiecare obraz şi ochii albaştri, care arătau la fel de întunecaţi ca nişte nori de furtună deasupra Atlanticului. Fir-ai tu să fii de sertar, ieşi odată *afară*!

Smuci cu atâta violenţă, încât întregul scrin se înclină în faţă şi aproape căzu peste el, înainte de a se decide să se aşeze la loc. Sertarul ieşi cu totul şi-i căzu lui Todd în poală. Ciorapii, chiloţii şi batistele lui Dussander se împrăştiară în jurul lui. Scotoci printre lucrurile ce rămăseseră în sertar şi scoase o cutie cam de douăzeci şi trei de centimetri lungime şi adâncă de aproape opt centimetri. Încercă să-i deschidă capacul. Nu se întâmplă nimic. Era încuiată, exact aşa cum spusese Dussander. Nimic nu era gratuit în noaptea asta.

Îndesă la loc în sertar lucrurile răsturnate şi apoi împinse sertarul înapoi în fanta alungită. Din nou se înţepeni. Todd se chinui să-l deblocheze, împingându-l înainte şi înapoi, sudoarea curgându-i liber pe faţă. În cele din urmă, reuşi să-l închidă trântindu-l. Se ridică având în mâini cutia. Oare cât timp trecuse?

Patul lui Dussander era din acela cu stâlpi la picioare, iar Todd lovi cât de tare putu partea cu încuietoarea a cutiei de unul dintre stâlpi, rânjind din pricina şocului de durere, care-i vibră în mâini şi se transmise până-n coate. Se uită la încuietoare. Părea puţin îndoită, dar rămăsese intactă. O lovi din nou de stâlp, chiar mai tare de data asta, fără să mai bage-n seamă durerea. O aşchie de lemn se desprinse din stâlpul patului, dar încuietoarea nu cedă. Todd scoase un mic ţipăt de râs isteric şi duse cutia la celălalt capăt al patului. O ridică deasupra capului şi o lăsă în jos cu toată forţa. De data asta, încuietoarea se desfăcu.

Abia apucă să ridice capacul când farurile brăzdară fereastra lui Dussander.

Scotoci frenetic prin cutie. Cărţi poştale. Un pandantiv. O poză foarte îndoită a unei femei care, în afară

de un portjartier negru cu dantelă nu mai purta nimic altceva. Un portofel vechi. Mai multe acte de identitate. Un suport din piele pentru paşaport, gol. Pe fund, scrisori.

Luminile deveniră mai puternice şi acum auzi bătaia distinctivă a motorului de Porsche. Zgomotul crescu în intensitate... şi deodată se încetă.

Todd înhăţă trei foi de hârtie pentru scrisori de tip air-mail, scrise mărunt în germană pe ambele feţe ale filei şi ieşi din nou din încăpere. Ajunsese aproape de scară, când îşi dădu seama că lăsase cutia cu încuietoarea forţată lângă patul lui Dussander. Alergă înapoi, o înşfăcă şi deschise al treilea sertar al scrinului.

Acesta se înţepeni din nou, dar de data aceasta cu un scrâşnet hotărât al lemnului frecat de lemn.

În faţa casei, auzi clichetul frânei de mână a maşinii tatălui său, deschiderea uşii culisante de pe partea şoferului, apoi închiderea ei cu zgomot.

Slab, Todd se auzi gemând. Puse cutia la loc în sertarul înţepenit pieziş, se ridică în picioare şi îl lovi puternic cu piciorul. Sertarul se închise cuminte. Se holbă la el clipind preţ de o clipă, apoi o luă la fugă pe hol. Coborî în goană scara. Pe la jumătatea treptelor, auzi răpăitul grăbit al pantofilor tatălui său pe aleea lui Dussander. Todd sări peste balustradă, aterizâ uşor şi alergă în bucătărie, foile de hârtie fluturându-i în mână.

O bătaie puternică în uşă.

— Todd? Todd, sunt eu!

Şi în acelaşi timp se putea auzi în depărtare sirena ambulanţei. Dussander alunecase din nou într-o stare de semiconştienţă.

— Imediat, tată! strigă Todd.

Puse filele de scrisoare pe masă, răsfirându-le puţin ca şi cum fuseseră scăpate acolo într-un gest grăbit, după care se înapoie în hol ca să-i deschidă uşa tatălui său.

— Unde e? întrebă Dick Bowden, făcându-şi loc pe lângă Todd.

— În bucătărie.

— Ai făcut totul cum trebuia, Todd, spuse tatăl lui şi îl îmbrăţişă într-o manieră aspră, stingherită.

— Sper că mi-am amintit totul, spuse Todd cu modestie şi îl urmă pe tatăl lui pe hol şi în bucătărie.

În graba de a-l scoate pe Dussander din casă, scrisoarea a fost aproape complet ignorată. Tatăl lui Todd o ridică în pripă, apoi o aşeză la loc când infirmierii intrară cu brancarda. Todd şi tatăl lui urmară ambulanţa, iar explicaţia sa asupra celor întâmplate fu acceptată fără întrebări de către doctorul care preluă cazul Dussander. „Domnul Denker" avea, în definitiv, şaptezeci şi nouă de ani şi avea nişte obiceiuri deloc sănătoase. Totodată, doctorul îl felicită cu stângăcie pe Todd pentru rapiditatea cu care gândise şi acţionase. Todd îi mulţumi fără entuziasm, după care îl întrebă pe tatăl lui dacă puteau să se întoarcă acasă.

Pe drumul spre casă, Dick îi spuse din nou cât era de mândru de el. Todd abia dacă-l auzi. Se gândea din nou la puşca lui cu ţeavă dublă.

18

Asta s-a întâmplat în aceeaşi zi în care Morris Heisel şi-a rupt spinarea.

Morris nu *intenţionase* nicio clipă să-şi rupă spatele. Tot ce *intenţionase* fusese să bată-n cuie colţul streşinii

pe partea de vest a casei sale. Ruperea spinării era cel mai îndepărtat gând din mintea sa, avusese parte de destulă suferinţă în viaţă şi fără asta, mulţumesc frumos. Prima lui soţie murise la douăzeci şi cinci de ani, iar ambele lor fiice muriseră şi ele. Fratele lui pierise într-un tragic accident rutier, nu departe de Disneyland, în 1971. Morris însuşi se apropia de şaizeci de ani şi suferea de o artrită care se înrăutăţea rapid şi de timpuriu. Mai avea şi negi pe amândouă mâinile, negi ce păreau să crească la fel de rapid pe cât reuşea doctorul să-i cauterizeze. *În acelaşi timp*, mai era predispus şi la migrene, iar în ultimii ani, acel *potzer* de Rogan, vecinul, căpătase obiceiul să-l strige „Morris Motanul". Morris o întreba cu glas tare pe Lydia, a doua lui soţie, cum i-ar plăcea lui Rogan dacă Morris ar începe să-l strige „Rogan hemoroidul".

— Termină, Morris, spunea Lydia în astfel de prilejuri. Nu ştii de glumă, niciodată n-ai ştiut de glumă, uneori mă întreb cum am putut să mă mărit cu un ins lipsit complet de simţul umorului. Mergem noi la Las Vegas, povestea Lydia, adresându-se bucătăriei goale, de parcă acolo s-ar fi aflat o hoardă invizibilă de spectatori pe care doar ea putea să-i vadă, îl vedem pe Buddy Hackett şi Morris al meu nu râde nici măcar *o dată*.

Pe lângă artrită, negi şi migrene, Morris o mai avea şi pe Lydia, care, Dumnezeu s-o aibă în pază, devenise tare cicălitoare în ultimii cinci ani... de la histerectomie. Aşa încât avea destule motive de tristeţe şi un noian de probleme fără să mai fie nevoie şi de o spinare ruptă.

— *Morris!* ţipă Lydia, ajungând la uşa din spate, ştergându-se de clăbucii de pe mâini cu un şervet de vase. Morris, te dai jos de pe scara aia imediat!

— Ce e? Îşi suci capul ca s-o poată vedea. Se afla pe penultima treaptă a scării de aluminiu. Pe respectiva treaptă era lipit un abţibild pe care se putea citi: PERICOL! DEASUPRA ACESTEI TREPTE ECHILIBRUL ESTE PRECAR! Morris îşi pusese şorţul său de dulgher cu buzunare late, unul dintre buzunare fiind plin de cuie, iar celălalt cu capse de prindere. Terenul de sub scară era uşor neregulat, iar scara se legănă puţin când se mişcă. Simţi un junghi în ceafă, preludiul uneia dintre migrenele sale. Îşi pierdea cumpătul. *Ce e?*

— Dă-te jos de-acolo, am spus, până nu-ţi rupi spinarea.

— Mai am puţin şi termin.

— Te legeni pe scara aia de parca-i fi pe vapor, Morris. Dă-te jos!

— Mă dau jos când termin! se răsti el supărat. Lasă-mă-n pace!

— O să-ţi rupi spinarea, repetă ea cu tristeţe şi se întoarse în casă.

Zece minute mai târziu, pe când Morris bătea ultimul cui în streaşină, se lăsă pe spate până aproape de punctul pierderii echilibrului, auzi un miorlăit pisicesc urmat de un lătrat fioros.

— Ce mama naibii...?

Se uită în jur şi scara se legănă alarmant. În acelaşi moment, pisica lor — care se numea Lover Boy, *nu* Morris — apăru pe după colţul garajului, cu părul zburlit şi ochii verzi aprinşi. Căţelul collie al familiei Rogan îl urmărea îndeaproape, cu limba atârnând de-un cot şi târând de lesă.

Lover Boy, aparent nesuperstiţios, alergă pe sub scară. Căţelul, după el.

— Fii atent, fii atent, javră idioată! urlă Morris.

Scara se clătină. Cățelul o lovi cu partea laterală a corpului. Scara se răsturnă și, odată cu ea, se răsturnă și Morris, care scoase un urlet de consternare. Cuiele și capsele zburară cât colo din șorțul de dulgher. Ateriză cu jumătate de corp pe aleea betonată, și o durere uriașă îi fulgeră spatele. Nu auzi când îi trosni șira spinării, cât simți. Apoi, lumea deveni cenușie pentru o vreme.

Când își reveni în simțiri, era tot întins pe jumătate pe alee, pe jumătate în afara ei, într-un talmeș-balmeș de cuie și capse. Lydia îngenunchease deasupra lui, plângând. Vecinul Rogan era și el acolo, cu fața albă ca varul.

— Ți-am spus! bolborosea Lydia. Ți-am spus să te dai jos de pe scară! Acum, uite! Uite ce-ai făcut!

Morris constată că nu avea absolut nicio dorință să se uite. O bandă sufocantă, palpitândă de durere se strângea în jurul mijlocului său ca o centură, iar asta era rău, dar mai era ceva mult mai rău: nu mai simțea nimic sub centura aia de durere — absolut nimic.

— Vaită-te mai târziu, spuse el răgușit. Acum, cheamă doctorul.

— Mă duc eu să-l chem, spuse Rogan și alergă la el acasă.

— Lydia, spuse Morris, umezindu-și buzele.

— Ce e? Ce e, Morris? Se aplecă deasupra lui și o lacrimă pică pe obrazul lui. Era ceva mișcător, presupuse el, dar îl făcu să tresară, iar tresăritul îi înteți durerea.

— Lydia, m-a mai apucat și una din migrenele mele.

— Of, bietul de tine! Bietul Morris! Dar ți-am *spus*...

— Mă doare capul pentru că javra acelui *potzer* de Rogan a lătrat toată noaptea și nu m-a lăsat să dorm. Iar azi, aceeași potaie îmi aleargă motanul și îmi răstoarnă scara, și cred că am spatele rupt.

Lydia scoase un ţipăt. Sunetul îi făcu lui Morris capul să vibreze.

— Lydia, spuse el şi-şi umezi iar buzele.

— Ce e, dragul meu?

— De mulţi ani, am o bănuială. Acum, sunt sigur.

— Bietul meu Morris! Ce anume?

— Nu există Dumnezeu, spuse Morris şi leşină.

Îl duseră la Santo Donato şi acolo doctorul îl anunţă, cam la aceeaşi oră când în mod normal ar fi stat la masă, la una dintre cinele nenorocite pregătite de Lydia, că nu va mai merge niciodată. Între timp, îl înfăşuraseră în ghips. Îi luaseră probe de sânge şi urină. Dr. Kemmelman se uitase atent în ochii lui şi-i lovise genunchii cu un ciocănel de cauciuc — dar nicio tresărire reflexă a piciorului nu răspunse la acele lovituri. Şi la fiecare cotitură apărea Lydia, lacrimile şiroindu-i din ochi, folosind batistă după batistă. Lydia, care s-ar fi simţit în largul ei dacă ar fi fost măritată cu Iov, avea tot timpul, pe unde se ducea, o provizie consistentă de batistuţe dantelate, pentru eventualitatea în care apărea motivul pentru un acces de plâns prelungit. O sunase pe maică-sa, care mamă avea să fie curând acolo. („Ce drăguţ, Lydia" — deşi, dacă exista vreo fiinţă pe pământ pe care Morris s-o deteste sincer, mama Lydiei era aceea.) Îl sunase şi pe rabin, care şi el avea să sosească în scurt timp. („Ce drăguţ, Lydia" — cu toate că nu mai pusese piciorul într-o sinagogă de cinci ani şi nici nu era sigur cum îl chema pe rabin.) Îl sunase şi pe şeful lui, şi chiar dacă acesta n-avea să ajungă acolo curând, îi transmisese părerile lui de rău şi urările de însănătoşire grabnică. („Ce drăguţ, Lydia" — cu toate că, dacă exista o persoană în aceeaşi categorie cu mama Lydiei, era tocmai acel *putz* rumegător de trabuce, Frank Haskell.) În cele

din urmă, îi făcuseră un Valium lui Morris şi o luară pe Lydia de lângă el. La scurt timp după aceea, Morris simţi că pluteşte spre o stare de inconştienţă — fără griji, fără migrene, fără nimic. Dacă mai continuau să-i dea pastiluţe albastre ca astea, fu ultimul lui gând, s-ar fi urcat din nou pe scara aia ca să-şi rupă iar spatele.

Când se trezi — sau, mai aproape de adevăr, îşi recăpătă cunoştinţa — tocmai veniseră zorile, iar spitalul era liniştit. Morris presupunea că mai liniştit de-atât n-avea cum să fie. Se simţea foarte calm... aproape senin. Nu simţea nicio durere; îşi simţea trupul înfăşat şi lipsit de greutate. Patul lui era înconjurat de un soi de mecanism asemănător cu o cuşcă de veveriţe — o maşinărie alcătuită din bare din oţel inoxidabil, cabluri tensionate şi scripeţi. Picioarele îi erau ţinute sus de cabluri ataşate la mecanism. Spinarea părea să-i fie încovoiată de ceva aflat dedesubt, dar era greu să-şi dea seama — n-avea decât unghiul propriei vederi ca să poate judeca.

Alţii sunt mai amărâţi, îşi zise el. *Pe tot cuprinsul lumii, alţii sunt mai rău. În Israel, palestinienii ucid autobuze cu fermieri, care comit crima politică de a merge la oraş ca să vadă un film. Israelienii compensează această nedreptate aruncând bombe asupra palestinienilor şi omorând copii, laolaltă cu eventualii terorişti care se ascund acolo. Alţii sunt mai amărâţi decât mine... ceea ce nu înseamnă că ar fi* bine, *să nu credeţi aşa ceva, dar alţii sunt mai amărâţi.*

Ridică o mână cu oarecare efort — era durere undeva în corpul lui, dar era foarte slabă — şi strânse un pumn slăbit în faţa ochilor. Uite. Nu-i nimic nasol cu mâinile. Nu-i nimic nasol nici cu braţele. Ei, şi ce dacă nu mai simţea nimic sub mijloc?

În lumea largă sunt atâţia oameni paralizaţi de la *gât* în jos. Sunt oameni bolnavi de lepră. Sunt oameni care mor de sifilis. Undeva, în lume, exact în acest moment, s-ar putea să fie nişte oameni care se urcă într-un avion care se va prăbuşi. Nu, asta nu era bine, dar pe lume erau lucruri mai rele.

Şi, mai demult, fuseseră lucruri *mult* mai rele în lumea asta.

Ridică braţul stâng. Părea să plutească, destrupat, în faţa ochilor — un braţ sfrijit, de bătrân cu muşchii deterioraţi. Era îmbrăcat într-o pijama de spital, dar bluza avea mâneci scurte şi încă putea să citească numărul de pe antebraţ, tatuat acolo cu cerneală albastră ştearsă. P499965214. Lucruri mai rele, da, lucruri mai rele decât să cazi de pe o scară şi să-ţi rupi spinarea şi să fii dus într-un spital metropolitan, curat şi steril, şi să ţi se dea şi un Valium care, în mod garantat, îţi alungă necazurile.

Existau duşurile, alea erau mai rele. Prima lui soţie, Ruth, murise în unul dintre duşurile lor murdare. Erau şanţurile transformate în morminte — închidea ochii şi încă mai vedea bărbaţii aliniaţi de-a lungul burdihanului deschis al şanţului, putea să audă răpăitul focurilor de armă, încă-şi mai amintea felul cum picau pe spate în şanţ, ca nişte marionete prost construite. Erau crematoriile, şi alea erau mai rele, crematoriile care umpleau aerul cu mirosul stăruitor al evreilor arzând ca nişte torţe, pe care nimeni nu le putea vedea. Chipurile crispate de groază ale vechilor prieteni şi rude... chipuri care se topeau ca nişte lumânări în sfeşnic, chipuri ce păreau a se topi *chiar în faţa ochilor tăi* — subţire, mai subţire, cel mai subţire. Apoi, într-o zi, au dispărut.

Unde? Unde dispare o flacără de torţă atunci când vântul rece a stins-o? În rai? În iad? Lumini în întuneric, lumânări în vânt. Când Iov a cedat în cele din urmă şi a început să pună întrebări, Dumnezeu l-a întrebat: *Unde erai tu, când am întemeiat pământul?* Dacă Morris Heisel ar fi fost Iov, ar fi răspuns: *Unde erai Tu când Ruth a mea a murit,* potzer *ce eşti? Te uitai la meciul dintre Yankees şi Senators? Dacă Tu nu poţi să fii mai atent la propriile treburi, atunci, dispari din faţa mea.*

Da, existau lucruri mai rele decât să-ţi rupi spinarea, nu se îndoia de asta. Dar ce fel de Dumnezeu ar fi îngăduit ca el să-şi frângă spatele şi să rămână paralizat pe viaţă, după ce şi-a văzut soţia murind, şi fiicele, şi prietenii?

Niciun fel de Dumnezeu, ăsta era răspunsul.

O lacrimă se prelinse din colţul ochiului şi lunecă lent pe tâmplă, până la ureche. În afara salonului de spital, o sonerie se auzea încet. O asistentă trecu, tălpile din crep ale pantofilor albi scârţâind pe pardoseală. Uşa lui era întredeschisă şi, pe peretele de vizavi al coridorului, putea citi literele PIE INTENS şi presupuse că pe întregul afiş scria TERAPIE INTENSIVĂ.

În cameră se produse o mişcare — un foşnet de cearşafuri.

Mişcându-se cu mare băgare de seamă, Morris întoarse capul spre dreapta, în cealaltă parte faţă de uşă. Văzu o masuţă lângă el, cu o carafă de apă pe ea. Pe masă se aflau două butoane de apel. Dincolo de ea se afla un alt pat, iar în pat zăcea un bărbat ce părea chiar mai bătrân şi mai bolnav decât se simţea Morris. Nu era prins într-o uriaşă roată pentru veveriţe cum era Morris, dar lângă pat se afla un suport pentru perfuzii

şi, la piciorul patului, se afla un fel de consolă de monitorizare. Pielea bărbatului era scofâlcită şi gălbejită. Gura şi ochii erau înconjurate de riduri adânci. Părul era alb-gălbui, uscat şi lipsit de viaţă. Pleoapele străvezii aveau un aspect vineţiu şi lucios, iar pe nasul lui mare Morris văzu capilarele sparte ale unui băutor de cursă lungă.

Morris se uită în altă parte... şi apoi privi din nou la vecinul de salon. Pe măsură ce lumina zorilor devenea mai puternică şi spitalul se trezea, începu să aibă senzaţia foarte stranie că îl cunoştea pe acel om. Era posibil? Individul părea să aibă undeva între şaptezeci şi cinci şi optzeci de ani, iar Morris nu credea că ar cunoaşte pe cineva chiar atât de vârstnic — exceptând-o pe mama Lydiei, o oroare despre care Morris credea uneori că e mai bătrână decât Sfinxul, cu care femeia semăna îndeaproape.

Poate că omul era cineva pe care-l cunoscuse în trecut, poate chiar înainte ca el, Morris, să fi ajuns în America. Poate. Dar poate că nu. Şi de ce oare dintr-odată părea să conteze? Şi, la fel, de ce toate aceste amintiri din lagăr, de la Patin, au revenit ca un torent în seara asta, când el încerca întotdeauna — şi de cele mai multe ori reuşea — să ţină îngropate toate acele lucruri.

Brusc, pielea i se făcu ca de găină, de parcă ar fi păşit într-o casă bântuită mintal, în care cadavrele vechi erau cuprinse de nelinişte, iar vechile fantome umblau de colo-colo. Era posibil aşa ceva, chiar aici şi acum, în acest spital curat, la treizeci de ani după ce vremurile acelea sumbre se sfârşiseră?

Îşi îndepărtă privirea de la bătrânul din celălalt pat şi curând începu să se simtă somnoros.

Mintea-ţi joacă o festă, făcându-ţi să-ţi pară cunoscut omul ăsta. E doar mintea ta, amuzându-te cum poate mai bine, amuzându-te aşa cum încerca să te amuze în...

Dar nu voia să se gândească la asta. Nu voia să-şi *îngăduie* să se gândească la asta.

Lăsându-se furat de somn, se gândi cum se lăudase el faţă de Ruth (dar niciodată faţă de Lydia; n-avea niciun farmec să te lauzi faţă de Lydia; nu era ca Ruth, care întotdeauna zâmbea cu drăgălăşenie la toate fanfaronadele lui): *Eu nu uit niciodată o faţă.* Şi uite că acum avea prilejul să afle dacă acest lucru mai era adevărat. Dacă într-adevăr îl cunoscuse pe omul din celălalt pat la un moment dat, probabil că-şi va putea aminti când... şi unde.

Foarte aproape de somn, trecându-i când într-un sens, când în celălalt pragul, Morris îşi zise: *Cred că l-am cunoscut în lagăr.*

Asta ar fi fost cu adevărat ironic — ceea ce îndeobşte se cheamă „o glumă a lui Dumnezeu".

Care Dumnezeu? se întrebă din nou Morris Heisel şi adormi.

19

Todd absolvi ca adjunct al şefului de promoţie în clasa sa, posibil din cauza notei proaste obţinute la examenul final de trigonometrie, pentru care învăţase în seara când Dussander suferise atacul de cord. Îi scăzuse media finală la 91, cu un punct sub media A.

La o săptămână după absolvire, familia Bowden s-a dus să-l viziteze pe domnul Denker la spitalul Santo Donato General. Todd se foi pe parcursul celor cincisprezece minute de banalităţi şi de mulţumiri şi de „cum vă simţiţi" şi fu recunoscător pentru pauza survenită, când

omul din celălalt pat l-a întrebat dacă poate să vină până la el un minut.

— Te rog să mă ierţi, spuse omul pe un ton de scuze. Era înfăşurat într-un uriaş mulaj de ghips şi, dintr-un motiv oarecare, era ataşat la un sistem de cabluri si scripeţi, fixat deasupra patului. Mă numesc Morris Heisel. Mi-am rupt spatele.

— Păcat, zise Todd cu un ton grav.

— Oi, păcat, zice dumnealui! Dar ştiu că băiatul ăsta se pricepe să folosească eufemismele!

Todd dădu să-şi ceară scuze, dar Heisel ridică mâna, zâmbind uşor. Avea faţa palidă şi obosită, faţa unui bătrân internat la spital, pe care-l aştepta o viaţă plină de schimbări surprinzătoare — şi, fără doar şi poate, puţine dintre ele erau în bine. În felul ăsta, îşi zise Todd, el şi Dussander erau asemănători.

— Nu-i nevoie, spuse Morris. Nu-i nevoie să dai răspuns la un comentariu grosolan. Eşti un străin. Are nevoie un străin să fie afectat de problemele mele?

— „Niciun om nu e o insulă, de sine stătătoare...", începu Todd, iar Morris râse.

— Ia te uită, îmi citează din Donne! Deştept băiat! Prietenul tău de-acolo, e rău de tot?

— Păi, doctorii spun că se descurcă bine, având în vedere vârsta. Are şaptezeci şi nouă de ani.

— Aşa bătrân! exclamă Morris. Ştii, nu prea e vorbăreţ. Dar din puţinele vorbe pe care le zice, aş ghici că e naturalizat. Ca şi mine. Eu sunt polonez, ştii. Ca origine, vreau să zic. Sunt din Radom.

— Oh? spuse politicos Todd.

— Da. Ştii cum se numeşte, în Radom, un capac de gură de canal, de culoare portocalie?

— Nu, spuse Todd zâmbind.

— Howard Johnson's, spuse Morris şi izbucni în râs. Todd râse şi el. Dussander le aruncă o privire, surprins de sunet şi încruntându-se puţin. Apoi Monica spuse ceva, iar el se uită din nou la ea.

— Şi, ia zi, prietenul tău *este* naturalizat?

— Oh, da, răspunse Todd. E din Germania. Essen. Cunoşti oraşul ăla?

— Nu, spuse Morris, dar în Germania am fost doar o dată. Mă întreb dacă a fost în război.

— N-aş şti să vă spun. Ochii lui Todd priveau în gol.

— Nu? Ei bine, nu contează. Asta a fost cu mult timp în urmă, războiul. Peste încă doi ani, or să fie oameni în ţara asta care vor fi, din punct de vedere constituţional, eligibili pentru funcţia de preşedinte — preşedintele ţării! — care s-au născut abia după ce războiul s-a terminat. Pentru ei, probabil că nu e nicio diferenţă între Miracolul de la Dunkerque şi Hannibal trecând peste Alpi cu elefanţii.

— Dumneata ai fost în război? întrebă Todd.

— Cred că am fost, într-un fel. Eşti un băiat de treabă dacă vii în vizită la un om atât de vârstnic... la doi bătrâni, dacă mă socoteşti şi pe mine.

Todd zâmbi cu modestie.

— Acum mă simt obosit, spuse Morris. Cred c-am să dorm.

— Sper să vă simţiţi mai bine cât de curând, replică Todd.

Morris încuviinţă din cap, zâmbi şi închise ochii. Todd se întoarse la patul lui Dussander, unde părinţii lui tocmai se pregăteau de plecare — tatăl lui se tot uita la ceasul de la mână şi exclama cu entuziasm prefăcut cât de târziu se făcuse.

Două zile mai târziu, Todd se întoarse la spital singur. De data asta, Morris Heisel, încarcerat în mulajul de ghips, dormea profund în celălalt pat.

— Te-ai descurcat bine, spuse Dussander cu glas scăzut. Te-ai mai dus pe la casă mai târziu?

— Da. Am pus cutia la loc şi am ars blestemata de scrisoare. Nu cred că cineva era prea interesat de scrisoarea aia şi m-am temut... nu ştiu. Ridică din umeri, nefiind în stare să-i mărturisească lui Dussander că scrisoarea aceea îi provocase o teamă aproape superstiţioasă — teamă că în casă ar fi putut intra cineva care să cunoască germana, cineva care să observe că referinţele din scrisoare erau vechi de zece, poate chiar douăzeci de ani.

— Data viitoare, când mai vii, adu-mi şi mie ceva de băut, spuse Dussander. Constat că nu simt lipsa ţigărilor, dar...

— N-o să mai vin, replică Todd fără drept de apel. Niciodată. E sfârşitul. Suntem chit.

— Chit. Dussander îşi împreună mâinile pe piept şi zâmbi. Nu era un zâmbet amabil... dar probabil că era cea mai bună imitaţie pe care o putea reuşi Dussander. Am crezut că asta era previzibil. Or să-mi dea drumul din cimitirul ăsta săptămâna viitoare... sau cel puţin aşa au promis. Doctorul zice că s-ar putea să mai am de trăit câţiva ani. Când îl întreb câţi ani, se mulţumeşte să râdă. Bănuiesc că asta înseamnă nu mai mult de trei, şi probabil că nu mai mult de doi. Totuşi, s-ar putea să-i fac o surpriză.

Todd nu zise nimic.

— Dar, între mine şi tine, băiete, aproape că am renunţat la speranţele de a prinde trecerea în secolul viitor.

— Vreau să te întreb ceva, spuse Todd, uitându-se fix la Dussander. De-aia am venit aici azi. Vreau să te întreb despre ceva ce-ai spus cândva.

Todd se uită peste umăr la bătrânul din celălalt pat şi-şi trase scaunul mai aproape de patul lui Dussander. Îi simţea mirosul acestuia, la fel de uscat ca o încăpere egipteană dintr-un muzeu.

— Păi, întreabă-mă.

— Beţivul ăla. Ai spus ceva cum că eu aş avea experienţă. Experienţă dobândită nemijlocit. Ce-ai vrut să spui cu asta?

Zâmbetul lui Dussander se lăţi un pic.

— Citesc ziarele, băiete. Bătrânii citesc întotdeauna ziarele, dar nu aşa cum fac tinerii. Se ştie că vulturii şoricari se aduna la capetele anumitor piste de aeroporturi din America de Sud, atunci când vânturile piezişe sunt înşelătoare, ştiai asta? Aşa citeşte un bătrân ziarul. Cu o lună în urmă, în ziarul de duminică a apărut o relatare. Nu era un articol de prima pagină, nimănui nu-i pasă atâta de vagabonzi şi de alcoolici, încât să-i pună pe prima pagină, dar era povestea principală din secţiunea de reportaje, ÎI HĂITUIEŞTE CINEVA PE AMĂRÂŢII DIN SANTO DONATO? — aşa se intitula articolul. Brutal. Jurnalism de scandal. Voi americanii sunteţi vestiţi pentru aşa ceva.

Todd strânse pumnii, ascunzându-şi unghiile măcelărite. Nu citea niciodată ziarele de duminică, avea lucruri mai bune de făcut cu timpul său. Controlase, firește, ziarele zilnic pentru cel puţin o săptămână, după fiecare dintre micile sale aventuri, şi niciunul dintre drojdierii lui nu ajunsese mai în faţă de pagina a treia. Ideea că cineva făcea nişte conexiuni pe la spatele lui îl înfuria.

— Articolul pomenea de mai multe crime, extrem de brutale. Înjunghieri, mutilări. „Brutalitate subumană", aşa s-a exprimat autorul articolului, dar ştii cum sunt reporterii. Cel care a scris această mizerie lamentabilă recunoştea că rata mortalităţii printre aceşti nefericiţi este ridicată şi că Santo Donato a avut, de-a lungul anilor, un număr important de asemenea nevoiaşi. Oricare ar fi anul luat în considerare, nu toţi aceşti oameni mor de moarte naturală sau din pricina propriilor obiceiuri nesănătoase. Au loc crime frecvente. Dar în majoritatea cazurilor, criminalul este unul dintre compatrioţii degeneraţi ai decedaţilor, motivele nefiind mai serioase decât o ciorovăială la un joc de cărţi cu miză derizorie sau o sticlă de muscatel. De regulă, ucigaşul e fericit să facă mărturisiri. Este cuprins de remuşcări.

Dar aceste omucideri recente nu au fost rezolvate. Chiar şi mai periculoasă, pentru mintea acestui jurnalist de scandal — sau pentru ceea ce-i ţine loc de minte — este rata ridicată de dispariţie din ultimii ani. Desigur, recunoaşte el din nou, aceşti oameni nu reprezintă mai mult decât nişte vagabonzi moderni. Vin şi pleacă. Dar unii dintre ei au plecat fără măcar să-şi ridice cecurile de la asistenţa socială sau cele pentru zilele lucrate la Spell O'Work, care se plătesc doar vineri. Ar putea fi unii dintre aceştia victimele Ucigaşului de Beţivi? se întreabă el. Victime care n-au fost găsite? Pfui!

Dussander flutură mâna în aer, ca şi cum ar fi vrut să alunge o iresponsabilitate atât de crasă.

— Doar incitare, fireşte. Dă-le oamenilor o mică sperietură confortabilă duminică dimineaţa. Aduce în discuţie vechi sperietori, uzate, dar încă utile, Ucigaşul din Cleveland, Zodiac, misteriosul Mr. X care a ucis-o pe Black

Dahlia, Springheel Jack. Ce idioţenie. Dar mă face să mă gândesc. Ce are de făcut un bătrân când vechii prieteni nu mai vin să-i viziteze.

Todd ridică din umeri.

— Mi-am zis: „Dacă aş fi vrut să-l ajut pe acest odios jurnalist de scandal, lucru pe care cu siguranţă nu vreau să-l fac, aş putea explica unele dintre dispariţii. Nu cadavrele găsite înjunghiate sau mutilate, nu pe *alea*, Dumnezeu să le odihnească sufletele îmbibate de alcool, ci doar unele dintre dispariţii. Pentru că cel puţin câţiva dintre vagabonzii dispăruţi sunt în pivniţa mea".

— Câţi sunt acolo? întrebă Todd cu glas scăzut.

— Şase, răspunse Dussander calm. Socotindu-l şi pe cel de care m-ai ajutat să scap, şase.

— Chiar că eşti diliu, zise Todd. Pielea de sub ochi i se făcuse albă şi lucioasă. La un moment dat, ai luat-o pe arătură rău de tot.

— „Am luat-o pe arătură". Ce expresie încântătoare! Poate că ai dreptate. Dar mi-am spus: „Acestui şacal de presă i-ar plăcea la nebunie să poată atribui şi crimele şi dispariţiile aceleiaşi persoane — ipoteticul său Ucigaş de Beţivi. Dar eu cred că nu asta s-a întâmplat". După care mi-am zis: „Cunosc eu pe cineva care-ar putea să facă astfel de lucruri? Cineva care s-a aflat sub o presiune la fel de mare ca şi mine în ultimii ani? Cineva care, la fel ca mine, a ascultat fantomele trecutului zăngănindu-şi lanţurile?" Iar răspunsul este da. Te cunosc pe *tine*, băiete.

— N-am ucis niciodată pe nimeni.

Imaginea care-i veni în minte nu era cea a beţivilor; ăia nu erau oameni, nu erau cu adevărat oameni. În imaginea care-i ocupa mintea se afla el însuşi,

ghemuit în spatele unui copac prăbuşit, uitându-se prin luneta telescopică a puştii sale cu ţeavă dublă, intersecţia firelor reticulare din vizor fiind fixată pe tâmpla individului cu barba murdară, omul care conducea o camionetă Subaru.

— Poate că nu, admise Dussander, îndeajuns de amiabil. Şi totuşi, te-ai descurcat foarte bine în noaptea aceea. Surprinderea ta a fost provocată mai ales de supărarea de a fi pus într-o situaţie atât de periculoasă de infirmitatea unui bătrân, cred. Mă înşel?

— Nu, nu te-nşeli, spuse Todd. Eram supărat pe tine, şi încă mai sunt. Şi te-am acoperit pentru că ai ceva într-o cutie de valori, care mi-ar putea distruge viaţa.

— Nu. Nu am.

— Cum? Ce tot vorbeşti acolo?

— A fost o cacealma la fel de mare ca şi „scrisoarea pe care i-ai dat-o unui prieten". N-ai scris niciodată o astfel de scrisoare, n-a existat niciodată un astfel de prieten, iar eu n-am scris niciodată un singur cuvânt despre... asocierea noastră, să-i zic aşa? Acum îmi aşez cărţile pe masă. Mi-ai salvat viaţa. N-are importanţă că ai acţionat doar ca să te protejezi pe tine; asta nu schimbă nimic din rapiditatea şi eficienţa cu care ai acţionat. Nu pot să-ţi fac rău, băiete. Îţi spun asta fără reţineri. Am privit moartea în faţă şi mă înspăimântă, dar nu la fel de rău cum îmi închipuiam că va fi. Nu există niciun document. Acum suntem cum ai zis tu: chit.

Todd zâmbi: o strâmbătură ciudată, îndreptată în sus, a buzelor. O lumină stranie, sardonică, dansa şi flutura în ochii lui.

— Herr Dussander, spuse el, bine-ar fi dacă aş putea să cred asta.

Seara, Todd se duse la panta ce domina autostrada, coborî până la copacul prăbuşit şi şezu pe acesta. Abia se-ntunecase. Seara era caldă. Farurile maşinilor brăzdau crepusculul formând ghirlande galbene prelungit.

Nu există niciun document.

Nu-şi dăduse seama cât de desăvârşit de ireparabilă era întreaga situaţie până la discuţia care a urmat. Dussander i-a sugerat lui Todd să caute prin toată casa o cheie de la o cutie de valori, iar faptul că n-ar fi găsit-o ar fi dovedit că nu există nicio cutie de valori şi, prin urmare, niciun document. Dar o cheie poate fi ascunsă oriunde — poate fi pusă într-o cutie de Crisco şi apoi îngropată, poate fi pitită într-o cutie de Sucrets şi strecurată în spatele vreunei scânduri slăbite şi apoi aşezată la loc; s-ar fi putut duce chiar cu autobuzul la San Diego şi s-o ascundă în spatele uneia dintre pietrele din zidul decorativ din piatră, ce înconjoară arealul biologic creat pentru urşi. Tot aşa, continuă Todd raţionamentul, Dussander putea foarte bine să arunce cheia. De ce nu? Avusese nevoie de ea o singură dată, ca să pună în cutie documentul scris. Dacă murea, altcineva avea s-o scoată de-acolo.

Dussander încuviinţă din cap şovăitor la aceste supoziţii, dar după ce se gândi o clipă, făcu altă sugestie. Când avea să se întremeze suficient ca să meargă acasă, o să-l pună pe băiat să sune la toate băncile din Santo Donato. Funcţionarilor de bancă o să le spună că sună din partea bunicului. Bietul bunic, avea el să spună, în ultimii doi ani s-a senilizat îngrozitor, iar acum nu mai ştie unde-a pus cheiţa de la cutia de valori. Mai rău chiar, nu-şi mai amintea nici la ce bancă se afla acea cutie de valori. Nu s-ar putea să verifice dacă au vreo înregistrare

pe numele lui Arthur Denker, fără inițială? Iar când Todd va obține rezultate nule la toate băncile din oraș...

Dar Todd deja clătina iarăși din cap. Mai întâi, o poveste ca asta ar fi trezit, aproape garantat, suspiciuni. Era prea cusută cu ață albă. Bancherii vor suspecta probabil o escrocherie și vor lua legătura cu poliția. Chiar dacă fiecare dintre ei ar fi înghițit gălușca, tot n-ar fi servit la nimic. Dacă niciuna dintre cele peste nouăzeci de bănci din Santo Donato nu avea o cutie de valori pe numele Denker, nu însemna că Dussander nu închiriase una în San Diego, L.A. sau în orice alt oraș situat între cele două.

În sfârșit, Dussander se dădu bătut.

— Ai toate răspunsurile, băiete. Toate, cel puțin, în afară de unul. Ce aș câștiga mințindu-te? Am inventat această poveste ca să mă apăr de tine — ăsta e un motiv. Acum încerc s-o dezinventez. Ce câștig posibil vezi în asta?

Cu mișcări greoaie, Dussander se ridică într-un cot.

— Tot așa, de ce aș avea mai avea nevoie de un document, în acest moment? Aș putea să-ți distrug viața de pe acest pat de spital, dacă asta aș vrea. Aș putea deschide gura către primul doctor aflat în trecere, toți sunt evrei, toți ar ști cine sunt, sau măcar cine am fost. Dar de ce aș face asta? Ești un student minunat. Te așteaptă o carieră minunată... doar dacă nu devii imprudent cu bețivii ăia ai tăi.

Fața lui Todd încremeni.

— Ți-am spus...

— Știu. N-ai auzit niciodată de ei, nu te-ai atins niciodată nici măcar de-un fir de păr de pe scăfârliile lor pline de mătreață și de păduchi, în regulă, bine, perfect. Nu mai spun nimic despre asta. Doar atât să-mi spui, băiete: de ce te-aș minți în privința asta? Suntem chit, zici tu.

Dar eu îţi spun că nu putem fi chit decât dacă putem avea încredere unul în celălalt.

Acum, stând în spatele copacului prăbuşit, de pe panta care cobora până la autostradă, uitându-se la toate farurile anonime cum dispăreau necontenit asemenea unor gloanţe trasoare lente, ştia foarte bine de ce-i era frică.

Dussander vorbind despre încredere. Asta-l făcea să-i fie frică.

Ideea că Dussander ar putea să întreţină, în adâncul sufletului, o flacără mică, dar perfectă de ură, şi asta-l făcea să-i fie frică.

O ură pe Todd Bowden, care era tânăr, cu trăsături ferme, fără riduri; Todd Bowden, care era un elev eminent cu o întreagă viaţă luminoasă în faţa lui.

Dar lucrul de care se temea cel mai mult era refuzul lui Dussander de a-i zice pe nume.

Todd. Ce era aşa de greu în asta, chiar şi pentru un nemţălău ramolit ai cărui dinţi erau, în cea mai mare parte, falşi. *Todd.* O singură silabă. Uşor de pronunţat. Pune-ţi limba pe vălul palatin, lasă-ţi dinţii în jos un pic, pune-ţi limba la loc şi gata, sunetul a ieşit. Şi totuşi Dussander îi zisese întotdeauna „băiete". Doar aşa. Dispreţuitor. *Anonim.* Da, asta era, anonim. La fel de anonim ca un număr de identificare dintr-un lagăr de concentrare.

Poate că Dussander *spunea* adevărul. Nu, nu doar „poate"; *probabil.* Dar rămâneau acele temeri... cea mai rea dintre ele fiind provocată de refuzul lui Dussander de a-i folosi numele.

Şi la rădăcina întregii situaţii era propria incapacitate de a lua o decizie dură şi definitivă. La rădăcina întregii situaţii era un adevăr jalnic: nici după patru ani în

care-l vizitase pe Dussander, nu ştia ce se petrece în capul bătrânului. Poate că, la urma urmei, nu era un elev aşa de capabil.

Maşini şi maşini, şi iar maşini. Degetele îl mâncau să-şi ia puşca. Oare câţi ar putea să doboare? Trei? Şase? Poate chiar treisprezece? Şi câte mile sunt până la Babilon?

Se foi agitat, negăsindu-şi locul.

Doar moartea lui Dussander va rosti adevărul final, presupuse el. La un moment dat, pe parcursul următorilor cinci ani, poate chiar mai devreme. Trei până la cinci aní... parc-ai fi pronunţat o sentinţă de trimitere la închisoare. *Todd Bowden, prezenta curte te condamnă la trei până la cinci ani de închisoare pentru asocierea cu un cunoscut criminal de război. Trei până la cinci ani de coşmaruri şi sudori reci.*

Mai devreme sau mai târziu, Dussander va muri, pur şi simplu. Apoi, aşteptarea va începe. Câte-un nod în stomac, ori de câte ori telefonul sau soneria de la uşă ar fi sunat.

Nu era sigur că va putea să suporte.

Degetele-l mâncau să-şi ia arma, iar Todd le strânse în pumni, după care se izbi cu pumnii în zona genitală. O durere îngreţoşătoare îi cuprinse pântecele şi zăcu o vreme chircit şi zvârcolindu-se pe pământ, cu buzele trase înapoi, într-un ţipăt tăcut. Durerea era înfiorătoare, dar reuşi să anihileze parada nesfârşită de gânduri.

Cel puţin pentru o vreme.

20

Pentru Morris Heisel, duminica aceea a fost o zi a miracolelor.

Atlanta Braves, echipa de baseball cu care ţinea el, a reuşit o dublă victorie în faţa înfumuraţilor de la Cincinnati Reds, cu scorurile de 7–1 şi 8–0. Lydia, care se lăuda plină de ea însăşi că întotdeauna avea grijă de sine şi a cărei zicală preferată era „un gram de prevenţie face cât un kilogram de tratament", a alunecat pe pardoseala udă a prietenei sale, Janet, şi şi-a luxat şoldul. Acum era acasă, în pat. Nu era ceva grav, câtuşi de puţin, şi mulţumesc lui Dumnezeu (care Dumnezeu?) pentru asta, dar însemna că nu va putea să-l viziteze cel puţin două, poate chiar patru zile.

Patru zile fără Lydia! Patru zile în care nu va fi nevoit s-o audă plângându-se că îl prevenise că scara aceea se clătina şi cum el, în loc s-o asculte, se urcase şi mai sus pe scară. Patru zile în care nu va fi nevoit s-o asculte repetându-i cum că ea întotdeauna zisese că potaia Roganilor o să le facă necazuri, ţinând cont de faptul că-l aleargă mereu pe Lover Boy. Patru zile fără ca Lydia să-l întrebe dacă nu era bucuros acum, că se ţinuse de capul lui să trimită cererea aia de asigurare, căci dacă n-ar fi insistat ea, acum cu siguranţă că aveau să ajungă la azilul săracilor. Patru zile fără ca Lydia să-i spună că mulţi oameni duceau o viaţă perfect normală — sau aproape normală, în orice caz — paralizaţi de la brâu în jos; drept dovadă, toate muzeele şi galeriile din oraş au rampe şi scări pentru scaunele cu rotile şi existau chiar şi autobuze speciale. După această observaţie, Lydia zâmbea cu curaj, după care, inevitabil, izbucnea în lacrimi.

Morris se lăsă mulţumit în braţele unui somn de după-amiază.

Când se trezi, se făcuse cinci şi jumătate. Vecinul de salon dormea. Încă nu-l identificase pe Denker, dar cu

toate acestea era sigur că-l cunoscuse pe om cândva. Începuse să-l întrebe pe Denker despre sine însuşi o dată sau de două ori, dar de fiecare dată ceva îl împiedicase să continue. Acelaşi motiv îl împiedica să discute altceva decât banalităţi cu omul acela — despre vreme, despre ultimul cutremur, despre următorul cutremur, şi da, în *Guide* se relatează că Myron Floren urmează să revină pentru o apariţie specială în acest weekend în programul *Welk*.

Morris îşi spunea că motivul care-l reţinea era faptul că, în felul ăsta, avea parte de un joc al minţii, iar când eşti în ghips de la umeri până la şolduri, jocurile minţii sunt foarte bine-venite. Dacă în mintea ta se desfăşoară un mic concurs, nu mai trebuie să petreci atât de mult timp întrebându-te cum o să fie să urinezi prin cateter tot restul vieţii.

Dacă îşi lua inima-n dinţi şi îl întreba direct pe Denker, jocul minţii ar fi cunoscut, probabil, un final rapid şi nesatisfăcător. Ei doi şi-ar fi „îngustat" trecutul până la o experienţă comună — o călătorie cu trenul, o plimbare cu vaporul, poate chiar lagărul. Era posibil ca Denker să fi fost la Patin; acolo fuseseră o mulţime de evrei germani.

Pe de altă parte, una dintre asistente îi spusese că Denker avea să plece acasă într-o săptămână sau două. Dacă Morris nu reuşea până atunci să găsească soluţia, avea să declare, mental, jocul pierdut şi să-l întrebe pe om fără ocolişuri: *Auzi, am senzaţia că te cunosc...*

Dar nu era doar asta, recunoscu el faţă de sine însuşi. Era ceva în sentimentele lui, un soi neplăcut de curent submarin, care-l făcea să se gândească la povestirea „Laba de maimuţă", în care fiecare dorinţă era îndeplinită ca o

consecinţă a unei întâmplări nefericite. Cei doi bătrânei care au intrat în posesia talismanului şi-au dorit o sută de dolari, pe care i-au primit în chip de „compensaţie", când unicul lor fiu a murit într-un îngrozitor accident la moară. Apoi, mama şi-a dorit ca fiul lor să se întoarcă la ei. La scurt timp după aceea, au auzit paşi târşâiţi pe alee; apoi răsunară nişte bătăi puternice în uşă. Mama, înnebunită de bucurie, coboară în grabă scările ca să-i deschidă uşa unicului ei copil. Tatăl, înnebunit de teamă, cotrobăia prin întuneric după laba de maimuţă şi, după ce-o găsi, îşi dori ca fiul lui să moară din nou. O clipă mai târziu, mama deschise uşa, dar nu găsi nimic pe verandă decât un vârtej al vântului de noapte.

Într-un fel, Morris simţea că, probabil, *ştia* unde făcuseră cunoştinţă el şi Denker, dar cunoaşterea acestui lucru era precum fiul celor doi bătrânei din povestire — întors din mormânt, dar nu aşa cum stătuse în memoria mamei sale; întors, în schimb, oribil de zdrobit şi mutilat ca urmare a căderii în teribila maşinărie de măcinat. Simţea că această cunoaştere a lui Denker ar putea fi un lucru subconştient, bătând la uşa dintre acea zonă a minţii sale şi cea a înţelegerii şi recunoaşterii raţionale, cerând să fie lăsată să intre... şi că acea altă parte a lui căuta cu frenezie laba de maimuţă sau echivalentul ei psihologic; talismanul care va alunga pentru totdeauna acea cunoaştere.

Acum se uita la Denker, încruntat.

Denker, Denker. Unde te-am cunoscut eu oare, Denker? Să fi fost la Patin? De-aia să nu vreau eu să ştiu? Dar, cu siguranţă, doi supravieţuitori ai unei orori comune nu au de ce să se teamă unul de celălalt. Bineînţeles, afară de cazul în care...

Se încruntă. Se simţea foarte aproape de problemă, subit, dar labele picioarelor îl furnicau, împiedicându-l să se concentreze, agasându-l. Îl furnicau aşa cum te furnică un picior când ai dormit pe el şi revine la circulaţia normală. De n-ar fi avut corpul înfăşurat în ghips, s-ar fi putut ridica ca să se scarpine pe tălpi până când furnicăturile ar fi dispărut. Ar fi putut...

Morris făcu ochii mari.

O lungă perioadă de timp stătu perfect nemişcat, uitând de Lydia, uitând de Denker, uitând de Patin, uitând de *toate*, în afară de furnicăturile din tălpi. Da, din *ambele* tălpi, dar la piciorul drept erau mai puternice. Când simţi o asemenea furnicătură, îţi spui: *Piciorul meu s-a dus la culcare.*

Dar, de fapt, ceea ce vrei să spui este, bineînţeles: *Piciorul meu se trezeşte.*

Morris se repezi să apese butonul de apel. Îl apăsă de mai multe ori, până când asistenta sosi.

***

Asistenta încercă să-i spună că nu era nimic — mai avusese parte de pacienţi animaţi de speranţă. Doctorul lui nu era în spital, iar asistenta nu voia să-l sune acasă. Accesele de furie ale doctorului Kemmelman se bucurau de o vastă reputaţie... mai ales când acesta era sunat acasă. Dar Morris n-o lăsă să-şi facă numărul. O fi fost el un om blând, dar acum era gata să facă mai mult decât o mică agitaţie; era gata să facă zarvă, dacă de asta era nevoie. Braves câştigaseră două partide. Lydia îşi luxase şoldul. Dar lucrurile bune vin câte trei, toată lumea ştie asta.

În cele din urmă, asistenta reveni cu un medic intern, Dr. Timpnell, un tânăr al cărui păr arăta de parcă ar fi fost tuns cu o maşină de tuns iarba cu lamele foarte tocite. dr. Timpnell scoase din buzunarul pantalonilor săi albi un briceag multifuncţional, desfăcu şurubelniţa în cruce şi îi plimbă vârful pe talpa dreaptă a lui Morris, de la degete până la călcâi. Piciorul nu se contractă, dar degetele se chircirăă — o mişcare evidentă, prea clară ca să scape neobservată. Morris izbucni în lacrimi.

Timpnell, mai degrabă nedumerit, se aşeză alături de el pe pat şi-l bătu uşor pe mână.

— Genul ăsta de lucruri se mai întâmplă din când în când, spuse el (probabil bazându-se pe vasta sa experienţă practică, ce se întindea pe considerabila durată de, să zicem, şase luni). Niciun doctor nu-l prezice, dar se *mai* întâmplă. Şi, după toate aparenţele, vi s-a întâmplat dumneavoastră.

Morris încuviinţă din cap printre lacrimi.

— Este evident că nu sunteţi totalmente paralizat. Timpnell continua să-l bată uşor pe mână. Dar n-aş îndrăzni să prezic dacă recuperarea vă va fi uşoară, parţială sau completă. Mă îndoiesc şi că dr. Kemmerman o va face. Bănuiesc că va trebui să treceţi prin multe şedinţe de terapie fizică şi nu toate vor fi plăcute. Dar va fi mult mai plăcut decât... ştiţi dumneavoastră.

— Da, bâigui Morris printre lacrimi. Ştiu. Mulţumesc lui Dumnezeu! Îşi aminti cum îi zisese Lydiei că nu există Dumnezeu şi simţi cum obrajii i se umplu de sânge fierbinte.

— O să am grijă ca doctorul Kemmelman să fie informat, spuse Timpnell, bătându-l pentru ultima oară pe mână şi ridicându-se.

— Aţi putea s-o sunaţi pe soţia mea? întrebă Morris. Pentru că, lăsând la o parte plânsetele apocaliptice şi frângerile de mâini, simţea *ceva* pentru ea. Poate că era chiar dragoste, o emoţie ce părea să aibă prea puţin de-a face cu senzaţia pe care o ai când îţi vine să strângi de gât pe cineva.

— Da, o să am grijă de asta. Soră, vrei să...?

— Desigur, domnule doctor, spuse asistenta, iar Timpnell abia îşi putu înăbuşi rânjetul.

— Vă mulţumesc, spuse Morris, ştergându-şi ochii cu o batistă Kleenex, din cutia de pe noptieră. Vă mulţumesc foarte mult.

Timpnell plecă. La un moment dat, în timpul discuţiei, domnul Denker se trezise. Morris se gândi să-şi ceară scuze pentru toată gălăgia, sau poate pentru lacrimile pe care le vărsase, după care îşi zise că nu era nevoie de nicio scuză.

— Din câte înţeleg, dumneata meriţi să fii felicitat, spuse domnul Denker.

— Om vedea, spuse Morris, dar la fel ca şi Timpnell, abia izbuti să-şi înăbuşe rânjetul. Om vedea.

— Lucrurile au felul lor de a se rezolva, replică vag Denker, după care dădu drumul televizorului, folosindu-se de telecomandă. Se făcuse între timp şase fără un sfert şi se uitară la ultimele secvenţe din serialul *Hee-Haw*, urmat de ştirile de seară. Rata şomajului crescuse. Inflaţia nu era atât de rea. Billy Carter se gândea să se apuce de afaceri cu bere. Un nou sondaj Gallup arăta că, dacă alegerile s-ar fi ţinut în acel moment, existau patru candidaţi republicani care l-ar fi putut învinge pe fratele lui Billy, Jimmy. Şi, după uciderea unui copil negru în Miami, urmaseră incidente rasiale. „O noapte a violenţei", o denumiseră cei

de la jurnalul de ştiri. Mai aproape de casă, un bărbat neidentificat fusese găsit într-o livadă din apropierea de Highway 46, înjunghiat şi mutilat.

Lydia sună cu puţin înainte de 6:30. Doctorul Kemmelman o sunase şi, având în minte raportul tânărului intern, fusese de un optimism prudent. Lydia, la rândul ei, manifestase o bucurie prudentă. Se jură că o să vină a doua zi, chiar dacă ar fi să moară din pricina asta. Morris îi spuse că o iubeşte. În seara asta, iubea pe toată lumea — pe Lydia, pe doctorul Timpnell cu tunsoarea lui oribilă, pe domnul Denker, chiar şi pe tânăra care le aducea tăvile cu masa de seară, chiar în momentul în care Morris atârna receptorul în furcă.

La cină aveau hamburgeri, piure de cartofi şi o combinaţie de morcovi şi mazăre, precum şi mici pahare cu îngheţată la desert. Voluntara care servea cina se numea Felice, o blondă sfioasă care avea, probabil, douăzeci de ani. Şi ea avea propriile veşti bune: prietenul ei obţinuse o slujbă de programator software la IBM şi o ceruse oficial de nevastă.

Domnul Denker, care emana un anumit farmec curtenitor, la care reacţionau toate tinerele domnişoare, exprimă o mare încântare.

— Serios? Ce drăguţ! Trebuie să şezi şi să ne spui totul despre asta. Să ne spui totul. Să nu omiţi nimic.

Felice roşi, zâmbi şi spuse că nu putea să facă una ca asta.

— Ştiţi, mai avem restul corpului B şi tot corpul C, după aceea. Şi uite, e deja şase şi jumătate.

— Atunci, mâine seară, fără doar şi poate. Insistăm... nu-i aşa, domnule Heisel?

— Da, într-adevăr, murmură Morris, dar mintea lui se afla la un milion de mile depărtare.

(trebuie să şezi şi să ne spui totul despre asta)

Cuvintele rostite cu exact acelaşi ton băşcălios. Le mai auzise înainte; în privinţa asta nu încăpea nicio îndoială. Dar oare tot Denker le rostise? Oare?

(să ne spui totul)

Vocea unui om educat. Un om cultivat. Dar în vocea aceea se simţea ameninţarea. O mână de oţel într-o mănuşă din catifea. Da.

Unde?

(să ne spui totul. să nu omiţi nimic.)

(? PATIN ?)

Morris Heisel se uită la cina care-i fusese adusă. Domnul Denker se aruncase deja cu hotărâre asupra ei. Întâlnirea cu Felice îl lăsase în cea mai bună dispoziţie — la fel cum fusese după ce-l vizitase tânărul cu păr blond.

— O fată drăguţă, spuse Denker, vorbele fiindu-i înăbuşite de gura plină de morcovi şi mazăre.

— Oh, da...

(trebuie să şezi)

— Felice, despre ea vorbeşti, nu? E...

(şi să ne spui totul despre asta)

— ... foarte simpatică.

(să ne spui totul. să nu omiţi nimic.)

Se uită în jos, la ce primise de mâncare, amintindu-şi dintr-odată cum ajungea să fie în lagăr după o vreme. La început, ai fi omorât pentru o bucăţică de carne, oricât de plină de viermi şi oricât de verde din pricina putrefacţiei. Dar după un timp, foamea aceea nebunească dispărea şi îţi simţeai stomacul înăuntrul tău ca pe o piatră mică şi cenuşie. Aveai senzaţia că n-o să-ţi mai fie foame niciodată.

Până când cineva îţi arăta ceva de mâncare.

(„să ne spui totul, prietene. să nu omiți nimic. trebuie să ştezi şi să ne spui TOOOTULLL despre asta.")

Felul principal de pe tava din plastic a lui Morris era hamburgerul. De ce să-l fi făcut deodată să se gândească la miel? Nu berbec, nu cotlet — berbecul era adesea aţos, iar cotletul de multe ori era tare, iar o persoană ai cărei dinţi se cariaseră, până când mai rămăseseră doar nişte cioturi, poate că n-ar fi fost teribil de tentată de berbec sau de un cotlet. Nu, gândul îi zbură la o tocană savuroasă de miel, cu mult sos şi plină de legume. Legume moi şi gustoase. De ce să se gândească la tocană de miel? Păi, doar dacă...

Uşa se deschise brusc. Era Lydia, cu faţa rozalie, toată numai un zâmbet. Avea proptită la subsuoară o cârjă din aluminiu şi mergea precum Chester, prietenul şerifului Dillon.

— *Morris?* ciripi ea.

Pe urmele ei era Emma Rogan, vecina, cuprinsă de acelaşi tremur de fericire.

Surprins, domnul Denker scăpă furculiţa. Înjură încet în barbă şi o ridică de jos cu un icnet.

— E aşa de MINUNAT! Lydia aproape că lătra de surescitare. Am sunat-o pe Emma şi am întrebat-o dacă am putea veni din seara asta, să nu mai aşteptăm până mâine, făcusem deja rost de cârjă şi i-am zis: „Em, dacă nu sunt în stare să îndur suferinţa asta pentru Morris, ce fel de soţie îi sunt?" Chiar astea au fost spusele mele, nu-i aşa, Emma?

Emma Rogan, amintindu-şi probabil că o parte dintre probleme, cel puţin, fuseseră provocate de căţeluşul ei, încuviinţă energic din cap.

— Aşa că am sunat la spital, continuă Lydia, dându-şi jos haina cu o mişcare a umerilor şi pregătindu-se pentru

o vizită prelungită, şi *ăia* mi-au zis că orele de vizită trecuseră, dar că pentru mine vor face o excepţie, atât doar că n-o să putem sta prea mult fiindcă l-am putea deranja pe domnul Denker. Dar noi nu vă deranjăm, nu-i aşa, domnule Denker?

— Nu, scumpă doamnă, răspunse resemnat domnul Denker.

— Ia loc, Emma, ia scaunul domnului Denker, că şi-aşa nu-l foloseşte. Uite, Morris, termină cu îngheţata, o împrăştii pe toată pe tine, ca un bebeluş. Lasă, că ne ocupăm noi de tine cât ai zice peşte. O să-ţi dau eu să papi. Guu-guu, ga-ga. Guriţa mare... peste dinţi, peste gingii... păzea, stomăcelule, că vine!... Nu, să nu scoţi o vorbă, mami ştie cel mai bine. Uită-te şi tu la el, Emma, abia dacă i-a mai rămas un fir de păr, şi nici nu mă mir, gândindu-se că s-ar putea să nu mai umble niciodată pe picioarele lui. E milostenia lui Dumnezeu. I-am spus că scara aia se clatină. Am zis, „Morris". Am zis, „Dă-te jos de-acolo până nu..."

Îi dădu să mănânce îngheţată şi trăncăni vreme de o oră, iar când plecă, şchiopătând ostentativ, ajutându-se de cârjă, în vreme ce Emma o ţinea de celălalt braţ, gândurile despre tocana de miel şi ecouri ale vocilor ce ajungeau până la el, prin ani şi ani, au fost ultimele lucruri din mintea lui Morris. Era epuizat. Să spui că fusese o zi încărcată era un eufemism. Morris căzu într-un somn adânc.

Se trezi cândva între trei şi patru dimineaţa, cu un ţipăt încremenit în spatele buzelor.

Acum ştia. Ştia exact unde şi exact când îl cunoscuse pe omul din celălalt pat. Doar că numele lui nu fusese pe-atunci Denker. Oh, nu, câtuşi de puţin.

Se trezise din cel mai îngrozitor coşmar pe care-l avusese de când se ştia. Cineva le dăduse lui şi Lydiei o labă de maimuţă, iar ei îşi doriseră bani. Apoi, nu se ştie de unde, un băiat de la Western Union, îmbrăcat în uniforma organizaţiei Hitler-Jugend, apăru în încăperea lor, şi îi dădu lui Morris o telegramă în care scria: REGRET SĂ VĂ INFORMEZ CĂ AMBELE FIICE SUNT MOARTE STOP LAGĂRUL DE CONCENTRARE PATIN STOP REGRETE MAXIME PENTRU ACEASTĂ SOLUŢIE FINALĂ STOP URMEAZĂ SCRISOARE DE LA COMANDANT STOP VĂ VA SPUNE TOTUL ŞI NU VA OMITE NIMIC STOP ROG ACCEPTAŢI CECUL NOSTRU DE 100 DE REICHMARKS LA BANCA DVS MÂINE STOP SEMNAT ADOLF HITLER CANCELAR.

Un ţipăt de durere scos de Lydia şi, deşi nu le văzuse niciodată pe fetele lui Morris, ţinu laba de maimuţă sus şi îşi puse dorinţa ca acele două copile să se întoarcă la viaţă. În cameră se făcu întuneric. Şi deodată, de afară, se auziră nişte paşi târşâiţi, şovăielnici.

Morris se lăsase în mâini şi genunchi, într-un întuneric care dintr-odată puţea a fum, a gaz şi a moarte. Căuta laba de maimuţă. Mai rămăsese o dorinţă. Dacă ar fi găsit laba de maimuţă, şi-ar fi pus dorinţa ca acest vis îngrozitor să dispară. S-ar fi scutit de vederea fiicelor sale, slabe ca nişte sperietori de ciori, ochii ca nişte răni adânci, cu numerele de identificare arzând pe pielea străvezie a braţelor.

Bătând cu putere în uşă.

În coşmar, căutarea labei de maimuţă deveni tot mai frenetică, dar fără niciun rezultat. Părea să continue ani la rândul. Şi deodată, în spatele lui, uşa se întredeschise. *Nu*, îşi zise el. *N-o să mă uit. O să închid ochii. O să mi-i smulg din cap, dacă va fi nevoie, dar n-o să mă uit.*

Şi totuşi, se uită. Trebui să se uite. În vis se făcea că nişte mâini uriaşe îi apucaseră capul şi i-l răsuciseră la spate.

Dar în pragul uşii nu erau fiicele sale, ci Denker. Un Denker mult mai tânăr, îmbrăcat în uniformă SS nazistă, chipiul cu emblema cu fulgerul fiind lăsat şmechereşte într-o parte. Nasturii scânteiau nemilos, iar cizmele îi fuseseră lustruite până căpătaseră un luciu ucigător.

Strângea în mâini o oală imensă în care clocotea molcom o tocană de miel.

Iar Denker-cel-din-vis, cu zâmbetul lui sumbru şi suav, spuse:

Trebuie să şezi şi să ne spui totul despre asta — ca de la un prieten la altul, hein*? Am auzit că s-a ascuns nişte aur. Că s-au format rezerve de tutun. Că Schneibel nu a făcut toxiinfecţie alimentară acum două seri, ci i s-a tras de la sticla pisată pe care i-a strecurat-o cineva în mâncare. Să nu ne insulţi inteligenţa pretinzând că nu ştii nimic. Ai ştiut TOTUL. Aşa încât să ne spui totul. Să nu omiţi nimic.*

Şi, în întuneric, mirosind aroma înnebunitoare a tocanei, le spuse totul. Stomacul lui, care fusese până atunci o piatră mică şi cenuşie, se preschimbă într-un tigru dezlănţuit. Buzele lăsau să scape, neajutorate, cuvintele. Şuvoiul necontrolat de vorbe alcătuiau predica inconştientă a unui nebun, în care adevărul şi falsitatea se îngemănau.

Brodin are verigheta maică-sii lipită cu bandă adezivă sub scrot!

(„trebuie să şezi")

Laslo şi Herman Dorsky au vorbit despre luarea cu asalt a turnului de pază numărul trei!

(„şi să ne spui totul!")

Soţul lui Rachel Tannenbaum are tutun, din care i-a dat gardianului care intră în schimb după Zeickert, cel căruia i se spune Papă-muci, fiindcă tot timpul se scobeşte în nas, după care-şi suge degetele, Tannenbaum i-a dat nişte tutun lui Papă-muci pentru ca acesta să nu-i ia nevestei sale cerceii din perle!

(„oh, asta n-are nicio noimă, nicio noimă, ai încurcat două poveşti diferite, cred, dar nu-i nimic, preferăm să încurci două poveşti între ele decât să omiţi una complet, nu trebuie să omiţi NIMIC!")

Există un deţinut care şi-a strigat numele fiului său mort ca să obţină raţie dublă de mâncare!

(„spune-ne cum îl cheamă")

Nu ştiu cum îl cheamă, dar vi-l pot arăta, vă rog, pot să vi-l arăt, vi-l arăt, vi-l arăt vi-l

(„spune-ne tot ce ştii")

vi-l arăt, vi-l arăt, vi-l arăt vi-l

Până când reveni la starea de conştienţă cu un ţipăt în gât, care-l ardea ca o flacără.

Tremurând incontrolabil, se uită la forma adormită din celălalt pat. Se surprinse uitându-se cu mare interes la gura zbârcită, prăbuşită înăuntru. Tigru bătrân fără dinţi. Elefant antic şi fioros, cu un fildeş dispărut şi cu fildeşul rămas atârnând slăbit în locaşul lui. Un monstru senil.

— Oh, *Doamne*, şopti Morris Heisel. Vocea lui era înaltă şi slabă, doar el putea să şi-o audă. Lacrimile şiroiau pe obraji, coborând spre urechi. O, *Doamne* Dumnezeule, omul care mi-a ucis soţia şi fetele doarme în aceeaşi cameră cu mine, Dumnezeule, o *Doamne* Dumnezeule, el se află cu mine acum, în această cameră.

Lacrimile începură să curgă mai repede — lacrimi de furie şi groază, fierbinţi, opărite.

Tremurând, aşteptă dimineaţa, iar dimineaţa nu veni decât după o veşnicie.

21

A doua zi, luni, Todd era treaz la ora şase dimineaţa şi scormonea fără chef cu furculiţa în ouăle jumări, pe care şi le pregătise când tatăl lui coborî, îmbrăcat încă în halatul său cu monogramă şi papuci.

— 'Neaţa, făcu el către Todd, trecând pe lângă el în drumul spre frigider, de unde urma să-şi ia sucul de portocale.

Todd mormăi ceva drept răspuns, fără să ridice privirea din cartea pe care o citea, un roman poliţist din seria cu Secţia de poliţie 87. Avusese norocul să capete o slujbă de vară la o firmă de amenajări peisagistice, care opera în apropiere de Pasadena. Asta ar fi fost mult prea departe pentru o navetă obişnuită, chiar dacă unul dintre părinţi ar fi fost dispus să-i împrumute maşina pe timpul verii (niciunul n-a fost dispus), dar tatăl lui lucra pe şantier nu departe de acel loc şi astfel îl lăsa pe Todd la o staţie de autobuz, în drumul spre serviciu, şi-l prelua din acelaşi loc, la întoarcere. Todd nu se înnebunea după acest aranjament; nu-i plăcea să se întoarcă acasă de la serviciu împreună cu tatăl lui şi detesta de-a dreptul să meargă la lucru cu el dimineaţa. Tocmai dimineaţa se simţea cel mai expus, când zidul dintre ceea ce era şi ceea ce ar fi putut să fie se subţia cel mai mult. Era şi mai rău după o noapte de coşmaruri, dar, chiar şi în absenţa acestora, tot rău era. Într-o dimineaţă îşi dădu seama cu o frică atât de subită, încât ai fi zis că-i teroare pură că se gândea cu seriozitate să întindă mâna peste servieta tatălui său, să apuce de volanul maşinii Porsche şi să provoace

o deplasare în spirală a automobilului în cele două benzi expres, tăind o alee a distrugerii printre navetiştii matinali.

— Mai vrei un ou, Todd-O?

— Nu, tată, mulţumesc. Dick Bowden le mânca prăjite. Cum o putea cineva să mănânce un ou prăjit? Ţinut pe grătarul aragazului Jenn-Aire două minute, după care întors şi ţinut încă un pic. Ce obţineai în farfurie în final semăna cu un uriaş ochi mort, acoperit de cataractă, un ochii din care se scurgea un lichid portocaliu, când îl înţepai cu furculiţa.

Dădu la o parte farfuria cu ouăle jumări. Abia dacă se atinsese de ele.

Afară, ziarul de dimineaţă se auzi căzând pe trepte.

Tatăl lui termină de gătit, închise grillul şi veni la masă.

— Nu ţi-e foame în dimineaţa asta, Todd-O?

Dacă-mi mai zici o dată aşa, o să-ţi înfig cuţitul drept în nară... Dad-O.

— Cred că n-am poftă de mâncare.

Dick rânji cu afecţiune către fiul lui; pe ambele urechi ale băiatului rămăsese câte-un strop de spumă de ras.

— Betty Trask ţi-a răpit pofta de mâncare. Eu aşa cred.

— Da, poate c-aşa o fi.

Oferi un zâmbet vag, care dispăru de îndată ce tatăl lui coborî treptele nişei pentru micul dejun ca să-şi ia ziarul. *Oare te-ai trezi mai repede dacă ţi-aş spune ce curvuliţă e, Dad-O? Ce-ai zice dacă ţi-aş spune: „Oh, apropo, ştiai că fata bunului tău prieten, Ray Trask, este una dintre cele mai mari târfe din Santo Donato? Şi-ar săruta şi propria fofoloancă, dacă ar avea articulaţie dublă, Dad-O. Ca să-ţi dai seama cât de mult se gândeşte la asta. Nu-i decât o târfuliţă*

împuţită. Două linii de coca şi e a ta pentru toată noaptea. Şi dacă se-ntâmplă să nu ai niciun pic de coca, tot e a ta pentru toată noaptea. Şi-ar trage-o şi cu un câine, dacă nu găseşte un bărbat". Crezi că asta te-ar trezi, Dad-O? Ţi-ar înviora începutul de zi?

Îşi dădu gândurile la o parte cu înverşunare, ştiind că nu se vor lăsa alungate.

Tatăl lui se întoarse cu ziarul. Todd apucă să vadă titlul de pe prima pagină: NAVETA SPAŢIALĂ NU VA ZBURA, SPUN EXPERŢII.

Dick se aşeză.

— Betty e o fată care arată bine, spuse el. Îmi aminteşte de maică-ta, când am cunoscut-o.

— Serios?

— Frumuşică... tânără... proaspătă. În ochii lui Dick Bowden apăru o privire vagă. Acum reveniră la realitate, concentrându-se aproape cu nelinişte asupra fiului său. Acum, nu că mama ta nu ar arăta încă bine. Dar la vârsta aceea, o fată are o anumită... strălucire, cred că ai putea să spui. E acolo o vreme, după care dispare. Ridică din umeri şi deschise ziarul. *C'est la vie*, cred.

E o căţea în călduri. Poate că asta o face să strălucească.

— O tratezi cum se cuvine, nu-i aşa, Todd-O? Tatăl lui îşi făcea obişnuitul parcurs rapid prin paginile ziarului până ajungea la secţiunea dedicată sportului. Nu eşti prea îndrăzneţ cu ea?

— Totul e în regulă, tată.

(dacă nu se opreşte imediat o să... o să... fac ceva. o să ţip. o să-i arunc cafeaua în faţă. ceva.)

— Ray e de părere că eşti un băiat grozav, spuse absent Dick. În sfârşit ajunsese la sport. Deveni absorbit. La masa pentru micul dejun se aşternu o linişte binecuvântată.

Betty Trask se dăduse la el încă de prima oară când au ieşit în oraş. A dus-o pe aleea îndrăgostiţilor locală, fiindcă ştia că asta se aştepta de la el; puteau să facă schimb de salivă vreo jumătate de oră şi fiecare să aibă ce povesti prietenilor a doua zi. Ea putea să dea ochii peste cap şi să spună cum îi respinsese avansurile — băieţii ăştia chiar sunt obositori, iar ea oricum nu şi-o trăgea niciodată de la prima întâlnire, nu era una din alea. Prietenele ei ar fi aprobat-o şi pe urmă toate s-ar fi strâns la toaleta fetelor şi ar fi făcut ce fac ele acolo de obicei — se machiază, fumează Tampax, naiba ştie.

Iar pentru un băiat... ei bine, trebuia să ţi-o pui. Trebuia să ajungi până la a doua bază şi să încerci s-o cucereşti şi pe-a treia. Pentru că există reputaţii şi reputaţii. Todd n-ar fi ţinut morţiş să capete o reputaţie de „armăsar"; nu-şi dorea decât reputaţia de a fi om normal. Iar dacă nici măcar nu *încerci*, zvonurile încep să circule. Lumea începe să se întrebe dacă totul e în regulă în ceea ce te priveşte.

Aşa că le ducea pe Jane's Hill, le săruta, le pipăia ţâţele, mergea chiar mai departe de atât dacă fetele îi permiteau. Şi atât. La un moment dat, fetele îl opreau, el se ciondănea fără prea multă convingere cu ele şi pe urmă le ducea acasă. Nu trebuia să-şi mai facă griji despre ce avea să se vorbească la toaleta fetelor a doua zi. Nicio grijă că ar fi fost posibil să creadă cineva că Todd Bowden ar fi altfel decât normal. Atât că...

Atât că Betty Trask *era* genul de fată care şi-o trăgea de la prima întâlnire. La fiecare întâlnire. Şi între întâlniri.

Prima oară se întâmplase cam cu o lună înainte ca nenorocitul ăla de nazist să aibă atacul de inimă, iar Todd era de părere că se descurcase binişor pentru un virgin... poate din acelaşi motiv pentru care un aruncător de baseball

tânăr s-ar descurca bine dacă e pus să arunce în cel mai important joc al anului, fără să fie prevenit. Nu avusese timp să-şi facă griji, să stea încordat din pricina asta.

Înainte, Todd fusese capabil întotdeauna să simtă când o fată s-a hotărât că la următoarea întâlnire îşi va îngădui să se lase purtată de val. Era conştient că era un băiat prezentabil şi că atât înfăţişarea, cât şi perspectivele sale erau bune. Genul de băiat pe care mamele lor (nişte japiţe şi alea) îl considerau „o partidă bună". Iar când simţea că acea capitulare fizică era pe cale să se întâmple, începea să se vadă cu altă fată. Şi indiferent ce spunea asta despre personalitatea sa, Todd era gata să admită faţă de el însuşi că, dacă vreodată ar începe să se întâlnească cu o fată care să fie cu adevărat frigidă, probabil că ar fi fericit să se vadă cu ea ani de-a rândul. Poate chiar să se însoare cu ea.

Dar prima oară cu Betty, lucrurile merseseră foarte bine — pentru că ea *nu* era virgină, chiar dacă el era. A fost nevoită să-l ajute să-şi introducă mădularul în ea, dar părea să considere asta ca pe ceva normal. Şi, pe la jumătatea actului, o auzise bolborosind de pe pătura pe care erau culcaţi: „Mi-e *drag* să mă fut!" Era tonul cu care o altă fată şi-ar fi exprimat plăcerea de a mânca îngheţată cu căpşuni.

Întâlnirile ulterioare — cu totul fuseseră cinci (cinci şi jumătate, presupunea el, dacă socoteai şi noaptea trecută) — nu mai fuseseră la fel de reuşite. De fapt, se înrăutăţiseră cu o rată ce părea exponenţială... cu toate că nu credea nici acum că Betty avusese habar de asta (cel puţin nu până noaptea trecută). La drept vorbind, dimpotrivă. După toate aparenţele, Betty credea că-şi găsise amantul viselor sale.

Todd nu simţise niciunul dintre lucrurile pe care ar fi trebuit să le simtă în asemenea momente. Când îi săruta buzele, era ca şi cum ar fi sărutat nişte ficat călduţ, dar crud. Când îi simţea limba în gură, nu se gândea decât la ce fel de microbi o fi purtând, iar uneori chiar îi simţea mirosul plombelor — un iz metalic neplăcut, asemenea cromului. Sânii ei erau ca nişte pungi cu carne. Se săturase.

Todd mai fusese cu ea de două ori până la atacul de cord al lui Dussander. De fiecare dată, erecţia se producea tot mai greu. În ambele cazuri, reuşise în cele din urmă apelând la o fantezie. Ea stătea goală în faţa tuturor prietenilor lor. Plângea. Todd o obliga să se plimbe în sus şi în jos printre ei în timp ce urla: *Arată-ţi ţâţele! Lasă-i să-ţi vadă crăpătura, târfă de doi bani! Desfă-ţi bucile! Aşa, apleacă-te şi DEPĂRTEAZĂ-le!*

Aprecierea de care se bucura din partea fetei nu era deloc surprinzătoare. El era un foarte bun amant, nu în ciuda problemelor sale, ci tocmai din cauza lor. Obţinerea erecţiei nu era decât primul pas. Odată îndeplinit acest obiectiv, trebuia să ai un orgasm. A patra oară când au făcut-o — asta a fost la trei zile după atacul de inimă al lui Dussander — muncise la ea timp de peste zece minute. Betty Trask a crezut că a murit şi a ajuns în rai; a avut trei orgasme şi încerca să-l obţină şi pe-al patrulea când Todd şi-a amintit o mai veche fantezie... care era, de fapt, Prima Fantezie. Fata de pe masă, imobilizată şi neajutorată. Dildoul uriaş. Bulbul din cauciuc roşu. Numai că acum, când era disperat, asudat şi aproape înnebunit de dorinţa de a-şi da drumul şi să termine odată cu această oroare, faţa fetei de pe masă deveni faţa lui Betty. Asta-i provocă un spasm lipsit de bucurie, anemic, despre care presupu-

nea că era, tehnic măcar, un orgasm. O clipă mai târziu, Betty îi şoptea în ureche, cu respiraţia caldă şi mirosind violent a gumă de mestecat Juicy Fruit: „Iubitule, poţi să mă faci oricând doreşti. Doar să mă suni".

Todd aproape că lăsă să-i scape un geamăt de exasperare.

Esenţa dilemei lui era următoarea: Oare reputaţia sa ar fi suferit dacă rupea relaţia cu o fată care era atât de vădit dispusă să şi-o tragă cu el? Oare lumea nu s-ar fi întrebat de ce? O parte din el era de părere că nu s-ar fi întrebat. Îşi amintea cum mergea odată pe holul şcolii în spatele a doi băieţi mai mari şi l-a auzit pe unul dintre ei spunându-i celuilalt că o rupsese cu prietena lui. Celălalt a vrut să ştie de ce. „Mi s-a luat s-o mai fut", replicase primul şi amândoi izbucniseră într-un hohot de râs obscen.

Dacă mă-ntreabă cineva de ce am lăsat-o, am să spun că mi s-a luat să i-o mai trag. Dar dacă ea o să spună că n-am făcut-o decât de cinci ori? O fi de ajuns? Cât?... De câte ori?... Cine-o să vorbească?... Ce-or să spună?

Aşa încât mintea lui continuă să se agite, la fel de neliniştită ca un şobolan flămând într-un labirint de nerezolvat. Era vag conştient că transforma o problemă minoră într-una importantă şi că însăşi această incapacitate a lui de a rezolva problema spunea ceva despre cât de instabil ajunsese. Dar conştientizând asta, nu căpătă şi capacitatea proaspătă de a-şi schimba comportamentul şi se cufundă într-o depresie neagră.

Facultatea. Facultatea era răspunsul. Facultatea oferea un pretext de a o rupe cu Betty pe care nimeni nu-l putea pune în discuţie. Dar septembrie părea tare departe.

A cincea oară avusese nevoie de aproape douăzeci de minute ca să ajungă la erecţie, dar Betty proclamase că

experienţa meritase aşteptarea cu vârf şi îndesat. Şi apoi, noaptea trecută, nu mai fusese în stare să performeze deloc.

— Auzi, îmi spui şi mie ce eşti tu? îl întrebase Betty bosumflată. După douăzeci de minute de manipulare a sexului său fleşcăit, era tulburată şi îşi pierduse răbdarea. Eşti cumva unul din tipii ăia bisexuali?

N-a lipsit mult s-o stranguleze pe loc. Iar dacă ar fi avut la îndemână puşca...

— Ei, fir-aş al naibii! Felicitări, băiete!

— Hă? făcu Todd şi-şi ridică privirea din cartea pe care o studia.

— Ai fost selecţionat pentru reprezentativa liceelor din Sudul Californiei! Tatăl lui rânjea de mândrie şi plăcere.

— Pe bune? Pentru o clipă, abia dacă pricepea ce spune tatăl lui; trebui să bâjbâie după înţelesul cuvintelor. A, da, antrenorul Haines mi-a zis ceva despre asta la sfârşitul anului. Zicea că o să ne promoveze pe mine şi pe Billy DeLyons. Dar nu m-am aşteptat să se întâmple ceva.

— O, Doamne, dar nu pari foarte entuziasmat de idee!

— Încă încerc...

(cui îi pasă de căcatul ăsta?)

— ...să mă obişnuiesc cu ideea. Cu un efort imens, reuşi să arboreze un zâmbet larg. Pot să văd şi eu articolul?

Tatăl lui îi întinse ziarul peste masă şi se ridică în picioare.

— Mă duc s-o trezesc şi pe Monica. Trebuie să vadă asta înainte să plecăm.

O, nu, Doamne — n-aş suporta să-i văd pe amândoi în dimineaţa asta.

— O, nu face asta. Ştii că n-o să mai poată adormi la loc dac-o scoli acum. Îi lăsăm ziarul pe masă, să-l vadă.

— Da, cred că putem face asta. Eşti un băiat tare înţelept, Todd. Îl bătu pe Todd pe spate, iar Todd închise ochii strâns. În acelaşi moment, îşi ridică umerii într-un gest şăgalnic care-l făcu pe tatăl lui să râdă. Todd deschise din nou ochii şi se uită la ziar.

PATRU BĂIEŢI NUMIŢI ÎN REPREZENTATIVA CALIFORNIEI DE SUD, scria titlul de-o şchioapă. Dedesubt era o poză cu ei în uniforme — prinzătorul şi extrema stângă de la Fairview High, negroteiul stoper de la Mountford, iar Todd în partea dreaptă, rânjind senin către lume de sub cozorocul şepcii. Citi articolul şi află că Billy DeLyons ajunsese în echipa secundă. Ăsta, măcar, era un motiv pentru care să se simtă fericit. DeLyons n-avea decât să susţină că e metodist până-i cădea limba, dacă asta-l făcea să se simtă bine, dar pe Todd nu-l prostea. Ştia cât se poate de bine ce era Billy DeLyons. Poate că ar fi trebuit să i-l prezinte lui Betty Trask, altă jidancă. Multă vreme îşi pusese întrebări în privinţa ei şi noaptea trecută decisese că era ceva sigur. Membrii familiei Trask se dădeau drept albi. O simplă privire la nasul ei şi la tenul ei măsliniu — tatăl ei era şi mai rău — şi-ţi dădeai seama. Ăsta fusese, probabil, şi motivul pentru care nu i se sculase. Era simplu: mădularul lui îşi dăduse seama de diferenţă înaintea creierului. Pe cine credeau ei că păcălesc, zicându-şi Trask?

— Încă o dată, felicitări, fiule.

Ridică privirea şi mai întâi văzu mâna întinsă de tatăl său şi apoi faţa acestuia, pe care se aşternuse un rânjet stupid.

Amicul tău Trask e evreu! se auzi ţipându-i în faţă tatălui său. *De-aia am fost impotent cu jagardeaua de fie-sa astă-noapte! Ăsta-i motivul!* Deodată, imediat după aceste

gânduri, vocea rece, care apărea uneori în astfel de momente, se înălţă din adâncul său, anihilând pornirea crescândă de iraţionalitate, ca în

(PĂSTREAZĂ-ŢI CUMPĂTUL, IMEDIAT!)

spatele unor porţi de oţel.

Luă mâna tatălui său şi o strânse. Zâmbi cu inocenţă către faţa mândră a tatălui şi zise:

— O, mulţumesc frumos, tată.

Lăsară pagina de ziar la vedere şi un bileţel pentru Monica, pe care Dick insistă ca Todd să-l scrie şi să-l semneze: *Fiul tău vedetă, Todd.*

22

Ed French, zis şi „Pucker" French, zis şi Pete Adidas şi Ked Man, *de asemenea* zis şi Ed „Galoş" French, se afla în micul şi fermecătorul oraş San Remo de pe malul mării, pentru o convenţie a consilierilor vocaţionali. Era o pierdere de timp cum nu se putea mai vădită — singurul lucru asupra căruia consilierii vocaţionali puteau să cadă de acord era să nu cadă de acord asupra niciunui subiect — şi începu să se plictisească de articole, seminarii şi perioadele de discuţii după o singură zi. Pe la jumătatea celei de-a doua zile, descoperi că şi San Remo îl plictisea, şi că dintre adjectivele mic, fermecător şi pe malul mării, termenul-*cheie* era *mic*. Lăsând la o parte panoramele splendide şi arborii sequoia, San Remo nu avea un cinematograf măcar sau o pistă de bowling, iar Ed nu dorise să intre în singurul bar din oraş — avea o parcare din pământ bătătorit plină de camionete, iar majoritatea camionetelor aveau pe barele de protecţie ruginite şi pe capotele de portbagaj abţibilduri cu Reagan. Nu-i era teamă c-o să fie brutalizat, dar nu voia să-şi petreacă seara

uitându-se la nişte indivizi cu pălării de cowboy, care-o ascultau pe Loretta Lynn la tonomat.

Aşa că iată-l în a treia zi a unei convenţii care se întindea, incredibil, de-a lungul a patru zile; iată-l în camera 217 a hotelului Holiday Inn, fără soţie şi fără fată, care rămăseseră acasă, cu televizorul stricat, şi nevoit să suporte mirosul neplăcut din preajma băii. Exista o piscină, dar eczema lui era atât de gravă în vara asta, încât nu s-ar fi îmbrăcat nici mort în costum de baie. De la tibie în jos arăta ca un lepros. Mai avea o oră până la următorul seminar (Să-i ajutăm pe copii cu handicap vocal — cu alte cuvinte, să facem ceva pentru copiii care se bâlbâiau şi care aveau vălul palatin fisurat, dar nu se puteau *rosti* pe şleau vorbele astea, Dumnezeule, cineva ar putea să ne scadă salariile), luase masa de prânz la singurul restaurant din San Remo, nu-i era somn, iar la singurul post pe care-l prindea televizorul se transmitea în reluare un episod din *Ce vrăji a mai făcut nevasta mea.*

Aşa încât şedea cu cartea de telefon lângă el şi începu să o răsfoiască la întâmplare, abia conştient de ceea ce făcea, întrebându-se vag dacă ştia pe cineva îndeajuns de înnebunit după ceva ce era mic, fermecător sau pe malul mării ca să locuiască în San Remo. Ajunse la concluzia că ăsta era lucrul pe care ajungeau să-l facă toţi chiriaşii plictisiţi din hotelurile Holiday Inn de pe cuprinsul globului pământesc — să caute un prieten sau o rudă uitată, căreia să-i dea telefon. Aveai de ales între asta, *Ce vrăji a mai făcut nevasta mea* sau Biblia Gideon. Şi dacă se întâmpla totuşi să găseşti pe cineva, ce naiba puteai să-i spui? „Frank! Ce mama naibii faci? Şi, apropo, cum a fost — mic, fermecător sau

pe malul mării?" Sigur. Exact. Dă-i omului un trabuc şi pe urmă dă-i şi foc.

Totuşi, cum stătea întins pe pat frunzărind cartea de telefoane a orăşelului şi scanând pe jumătate coloanele, i se năzări că, într-adevăr, cunoştea pe cineva în San Remo. Vreun librar? Unul dintre nepoţii sau nepoatele Sondrei, din care puteai să alcătuieşti batalioane în marş? Vreun tovarăş de pocher din colegiu? Ruda vreunui elev? Aici parcă se aprinse un beculeţ, dar nu putu să-şi regleze mai fin aria de căutare.

Continuă să răsfoiască şi constată că, până la urmă, i se făcuse somn. Aproape că aţipise când îşi aminti şi se ridică în capul oaselor, cât se poate de treaz.

Lordul Peter!

De câtva timp, pe PBS se reluaseră episoadele acelea cu Wimsey — *Mărturia norilor, Crimă şi publicitate, Cei nouă croitori*. El şi Sondra erau fascinaţi. Un tip pe care-l chema Ian Carmichael îl juca pe Wimsey, iar Sondra era înnebunită după el. Atât de înnebunită, de fapt, încât reuşise să-l irite pe Ed, căruia nu i se părea că acest Carmichael ar semăna vreun pic cu Lordul Peter.

— Sandy, forma feţei ăstuia nu e aşa cum trebuie. Şi mai are şi dantură falsă, pentru numele lui Dumnezeu.

— Ha, ha, replica sarcastic Sondra, de pe canapeaua pe care şedea ghemuită. Eşti gelos, aia e! E atât de *chipeş*.

— Tati e gelos, tati e gelos, cânta micuţa Norma, ţopăind prin living-room, în pijamaua ei cu răţuşte.

— Trebuia să fii în pat deja de o oră, zise Ed, uitându-se la fiica lui cu ostilitate. Şi dacă mai observ de câteva ori că eşti *aici*, s-ar putea să-mi amintesc că nu eşti *acolo*.

Pe moment, micuţa Norma tăcu, ruşinată. Ed se întoarse la Sondra.

— Îmi amintesc de o întâmplare de-acum trei sau patru ani. Am avut un elev pe care-l chema Todd Bowden, iar bunicul lui a venit pentru o discuţie. Să ştii că omul *ăla* arăta într-adevăr ca Wimsey. Un Wimsey foarte bătrân, dar forma feţei era aşa cum trebuia, iar...

— Uim-zii, Uim-zii, *Dim-zii, Jim-zii,* cânta micuţa Norma. Uim-zii, Bim-zii, duudl-uudl-duu...

— Ia mai tăceţi, amândoi, îi dojeni Sondra. Eu cred că e cel mai *frumos* bărbat.

Enervantă femeie!

Dar oare nu se retrăsese bunicul lui Todd la San Remo? Ba da. Todd fusese unul dintre cei mai deştepţi băieţi din clasa a noua, în acel an. Şi pe urmă, dintr-odată, notele lui s-au dus pe râpă. Bătrânul venise la el, îi relatase o poveste familiară deja, în care era vorba de anumite dificultăţi conjugale, şi îl convinsese pe Ed să lase lucrurile aşa pentru o vreme şi să vadă dacă nu cumva se vor îndrepta de la sine. Părerea lui Ed era că vechiul truc cu *laissez-faire* nu funcţiona — dacă-i spuneai unui adolescent să aleagă între a-şi purta singur de grijă şi a muri, puştiul de obicei murea. Dar bătrânul fusese aproape straniu de persuasiv (probabil de vină fusese asemănarea cu Wimsey), iar Ed trebui să accepte să-i dea lui Todd un răgaz până la finalul viitoarei perioade a Carnetelor de Corijenţă. Şi al naibii să fie dacă Todd nu reuşise să se redreseze. Bătrânul trebuie să fi luat la trei păzeşte întreaga familie şi să-i pună serios la treabă, îşi zise Ed. Arăta ca unul care nu numai că era în stare să facă aşa ceva, dar chiar ar putea să simtă un fel de plăcere sumbră din asta. Apoi, cu doar două zile în urmă, văzuse poza lui Todd în ziar — fusese ales în Selecţionata de baseball a Californiei de Sud. Nu era chiar de colea, dacă ţineai cont că în

fiecare primăvară erau nominalizaţi în jur de cinci sute de băieţi. Probabil că nu şi-ar fi amintit niciodată numele bunicului dacă n-ar fi văzut fotografia.

Răsfoi paginile cărţii de telefoane cu mai multă aplicaţie acum, urmări cu degetul o coloană scrisă cu litere minuscule şi iată-l: BOWDEN, VICTOR S. 403 Ridge Lane. Ed formă numărul şi sună de mai multe ori la celălalt capăt. Tocmai se pregătea să închidă când îi răspunse un bătrân.

— Alo?

— Bună ziua, domnule Bowden. Ed French la telefon. De la Liceu din Santo Donato.

— Da? Politicos şi-atât. Niciun semn de recunoaştere. Mă rog, bătrânul mai îmbătrânise cu patru ani (ca noi toţi, de altfel!) şi fără doar şi poate că mai uita uneori anumite lucruri.

— Vă mai amintiţi de mine, domnule?

— Ar trebui? Vocea lui Bowden era precaută, iar Ed zâmbi. Bătrânul uita lucruri, dar făcea tot posibilul ca nu cumva cei din jur să-şi dea seama de asta. Şi tatăl lui fusese la fel când începuse să nu mai audă.

— Am fost consilierul vocaţional al nepotului dumneavoastră, Todd, la liceul din Santo Donato. V-am sunat ca să vă felicit. Fără doar şi poate că a întrecut toate pronosticurile când a ajuns la liceu. Iar acum a ajuns şi în Selecţionata Californiei de Sud. Tare de tot!

— *Todd!* spuse bătrânul, tonul vocii înseninându-i-se instantaneu. Da, a făcut o treabă nemaipomenită, nu? Al doilea din clasă. Iar fata care a ieşit înaintea lui a urmat cursurile de business. O tentă de dispreţ în vocea bătrânului. Băiatul meu m-a sunat şi s-a oferit să vină să mă ia la festivitatea de înmânare a diplomelor, dar

acum sunt în scaun de invalid. Mi-am frânt şoldul în ianuarie, anul trecut. N-am vrut să apar acolo în scaun cu rotile. Dar poţi să ştii că am în hol fotografia lui de la absolvire! Todd i-a făcut foarte mândri pe părinţii lui. Şi pe mine, fireşte.

— Da, cred că am reuşit să-l trecem pârleazul, spuse Ed. Zâmbea în timp ce spunea asta, dar zâmbetul lui era uşor nedumerit — parcă bunicul lui Todd nu avea acelaşi glas. Dar, bineînţeles, totul se întâmplase cu mult timp în urmă.

— Pârleaz? Ce pârleaz?

— Mica discuţie pe care-am avut-o. Când Todd a avut probleme cu notele. Într-a noua.

— Nu pricep ce spui, răspunse bătrânul încet. Nu mi-ar fi trecut niciodată prin cap să vorbesc pentru băiatul lui Richard. Ar provoca necazuri... oho, nici nu ştii ce necazuri mari ar provoca. Ai făcut o greşeală, tinere...

— Dar...

— Da, o greşeală. M-ai confundat cu un alt elev sau cu un alt bunic, îmi închipui.

Ed era uluit, dar fără să fie dat pe spate. Pentru una din rarele ocazii din viaţa sa, nu-i venea în minte niciun cuvânt pe care l-ar fi putut spune. Dacă era vorba de confuzie, cu siguranţă că nu era din partea *lui*.

— Ei bine, spuse Bowden cu îndoială în glas, a fost drăguţ din partea dumitale să suni, domnule...

Ed îşi regăsi glasul.

— Sunt chiar aici, în oraş, domnule Bowden. E o convenţie a consilierilor vocaţionali. O să termin mâine dimineaţă, pe la zece, după ce se lecturează articolul final. Pot să trec pe la dumneavoastră pe... consultă din nou cartea de telefoane... pe Ridge Lane ca să vă văd câteva minute?

— Dar de ce?

— Din pură curiozitate, cred. Totul ţine de trecut acum. Dar în urmă cu patru ani, Todd a intrat într-o mare belea cu notele. Erau atât de proaste, încât am fost nevoit să-i trimit acasă o scrisoare cu situaţia lui şcolară, în care solicitam o şedinţă cu un părinte sau, în mod ideal, cu amândoi părinţii. În schimb, m-am trezit cu bunicul lui, un domn fermecător pe nume Victor Bowden.

— Dar ţi-am spus deja...

— Da. Ştiu. Şi cu toate acestea, am stat de vorbă cu *cineva* care susţinea că este bunicul lui Todd. Nu mai contează aşa de mult acum, presupun, dar e bine să nu crezi decât în ceea ce vezi cu ochii tăi. Nu v-aş răpi decât câteva minute din timpul dumneavoastră. Mai mult nici n-aş putea, fiindcă sunt aşteptat acasă la ora cinei.

— Timpul e tot ce am, spuse Bowden, cu o undă de regret în glas. O să fiu acasă toată ziua. Eşti bine-venit.

Ed îi mulţumi, îşi luă rămas-bun şi închise. Şezând la o margine de pat, se uita lung şi gânditor la telefon. După o vreme, se ridică şi luă un pachet de Phillies Cheroots din sacoul sport atârnat pe spătarul scaunului de la birou. Trebuia să se ducă; avea loc un seminar, iar dacă nu ar fi fost prezent, i s-ar fi simţit lipsa. Îşi aprinse un Cheroot cu un chibrit Holiday Inn şi lăsă băţul ars într-o scrumieră Holiday Inn. Se duse la fereastra Holiday Inn şi privi în gol afară, în curtea Holiday Inn.

Nu mai contează aşa mult acum, îi spusese el lui Bowden, dar pentru el conta. Nu era obişnuit să fie tras pe sfoară de către unul dintre elevii lui şi această veste neaşteptată îl irita. Tehnic vorbind, presupunea că ar putea fi vorba de un caz de senilitate, dar Victor Bowden nu-i lăsase impresia unui ramolit căruia-i curgeau balele pe bărbie. Şi, la naiba, nu părea să fie *acelaşi*.

Oare Todd Bowden îl trăsese în piept?

Ajunse la concluzia că era posibil. Teoretic, cel puţin. Mai ales în cazul unui băiat inteligent ca Todd. Ar fi putut să tragă în piept pe *oricine*, nu doar pe Ed French. Ar fi putut să falsifice semnătura mamei sau a tatălui său pe Carnetele de Corijenţă, pe care le primise în perioada sa neagră. O mulţime de elevi îşi descoperă talentele latente de falsificatori, când primesc Carnetele de Corijenţă. Ar fi putut să folosească soluţie Pic ca să şteargă cerneala de pe rapoartele şcolare din al doilea şi al treilea trimestru, schimbând notele ca să le vadă părinţii şi apoi trecându-le din nou pe cele „adevărate", astfel încât instructorul supraveghetor să nu observe nimic ciudat dacă ar fi aruncat o privire la rapoarte. Dubla aplicare de Pic ar fi fost vizibilă pentru cineva care se uita atent, dar instructorii supraveghetori aveau pe cap o medie de şaizeci de studenţi. Se puteau considera norocoşi dacă apucau să strige întregul catalog înainte de primul clopoţel, darămite să mai şi verifice dacă n-au fost cumva falsificate carnetele de note returnate.

Cât despre poziţia finală în clasă a lui Todd, probabil că ar fi fost trasă în jos cu nu mai mult de trei puncte — două trimestre cu note proaste dintr-un total de douăsprezece. Celelalte note ale sale fuseseră asimetric de bune ca să compenseze cea mai mare parte a diferenţei. Şi câţi părinţi mai trec pe la şcoală ca să cerceteze situaţia şcolară a elevilor păstrată de Departamentul pentru Educaţie al statului California? Mai ales părinţii unui elev strălucit precum Todd Bowden.

Riduri de încruntare apărură pe fruntea de regulă netedă a lui Ed French.

Nu mai contează aşa mult acum. Ăsta era adevărul adevărat. Activitatea din liceu a lui Todd fusese exemplară; pentru nimic în lume n-ai fi putut să falsifici o medie de 94. Băiatul urma să ajungă la Berkeley, scria în articolul de ziar, iar Ed presupunea că părinţii lui erau teribil de mândri — aşa cum aveau tot dreptul să fie. Ed era din ce în ce mai convins că stilul american de viaţă căpăta un aspect negativ vicios, o dâră slinoasă de oportunism, descurcăreală, droguri ieftine, sex uşuratic, o moralitate ce devenea tot mai ceţoasă cu fiecare an. Când copilul trecea prin şcoală cu calificative de excelenţă, părinţii aveau dreptul să fie mândri.

Nu contează acum... dar cine naiba era bunicul lui?

Întrebarea nu-i ieşea din minte. Cine fusese? Să se fi dus Todd Bowden la filiala locală a Ghildei Actorilor de Cinema şi să fi lipit un anunţ pe avizier? TÂNĂR INTRAT ÎN BELEA CU NOTELE ARE NEVOIE DE UN OM VÂRSTNIC, PREF. 70–80 ANI, CA SĂ JOACE CU TALENT ROLUL DE BUNIC, PLATA LA TARIFELE IMPUSE DE SINDICAT? Nu, nici vorbă. Ex-clus! Şi ce hahaleră de adult ar fi pus botul la o asemenea conspiraţie nebunească, şi pentru ce motiv?

Ed French, zis şi Pucker, zis şi Ed Galoş, pur şi simplu nu ştia. Şi pentru că, de fapt, nu prea conta, strivi Cheroot-ul în scrumieră şi se duse la seminar. Dar atenţia lui continua să umble hai-hui.

A doua zi se duse cu maşina la Ridge Lane şi avu o lungă discuţie cu Victor Bowden. Vorbiră despre struguri; vorbiră despre vânzarea cu amănuntul a produselor de băcănie şi cum marile reţele de magazine îi scoteau din joc pe micii comercianţi; vorbiră despre climatul politic

din sudul Californiei. Domnul Bowden îi oferi lui Ed un pahar cu vin. Ed îl acceptă cu plăcere. Simţea că are nevoie de un pahar cu vin, chiar dacă era doar 10:40 dimineaţa. Victor Bowden semăna cu Peter Wimsey cam tot atât cât semăna o mitralieră cu o bâtă. Victor Bowden n-avea nici urmă din accentul slab de care-şi amintea Ed şi era de-a dreptul gras. Bărbatul care pretinsese că este bunicul lui Todd fusese slab-aşchie.

Înainte să plece, Ed îi spuse:

— V-aş fi recunoscător dacă n-aţi pomeni nimic din toate astea nici domnului, nici doamnei Bowden. S-ar putea să existe o explicaţie perfect rezonabilă la toată povestea... şi chiar dacă n-ar exista, totul ţine de trecut.

— Uneori, spuse Bowden ţinând paharul de vin în soare şi admirându-i culoarea plăcut-închisă, trecutul nu adoarme aşa uşor. Altfel, de ce mai studiază oamenii istoria?

Ed zâmbi stingherit şi nu zise nimic.

— Dar nu-ţi face griji. Nu mă amestec niciodată în treburile lui Richard. Iar Todd e un băiat bun. Al doilea în clasă... trebuie să fie un băiat bun. Am dreptate?

— Fără doar şi poate, spuse cu entuziasm Ed, după care mai ceru un pahar de vin.

23

Dussander avea un somn agitat; zăcea într-o tranşee de coşmaruri.

Oamenii dărâmau gardul. Erau mii, poate chiar milioane. Fugeau din junglă şi se aruncau asupra gardului electrificat din sârmă ghimpată, care acum începea să se aplece ameninţător spre interior. Unele dintre sârme cedaseră şi acum se încolăceau agitate pe pământul bătătorit de pe terenul de paradă, împrăştiind

scântei albastre. Şi cu toate astea, nu se mai sfârşeau. Fuehrerul era chiar atât de nebun precum afirmase Rommel dacă acum gândea — asta dacă gândise vreodată — că ar putea exista o soluţie finală la această problemă. Ei erau miliarde; umpleau universul; şi toţi erau pe urmele lui.

— Bătrâne. Trezeşte-te, bătrâne. Dussander. Trezeşte-te, bătrâne, trezeşte-te.

La început, crezu că vocea aceasta provenea din vis.

Vorbea în germană; trebuia să fie parte a acelui vis. Desigur, ăsta era motivul pentru care vocea părea atât de înspăimântătoare. Dacă se trezea, ar fi scăpat de ea, aşa încât înotă spre suprafaţă...

Bărbatul şedea lângă patul lui pe un scaun întors cu spătarul spre pat — un bărbat în carne şi oase.

— Trezeşte-te, bătrâne, spunea musafirul.

Era tânăr — nu avea mai mult de treizeci de ani. Avea ochii negri şi atenţi în spatele ochelarilor cu rame din oţel. Părul castaniu era lung până la guler şi, într-un moment de derută, Dussander crezu că era băiatul, deghizat. Dar se convinse că ăsta nu era băiatul, văzându-l îmbrăcat într-un costum albastru demodat, mult prea călduros pentru clima californiană. Pe reverul costumului se vedea o mică insignă din argint. Argint, metalul care se folosea la uciderea vampirilor şi a vârcolacilor. Era o stea evreiască.

— Cu mine vorbeşti? întrebă Dussander în germană.

— Păi cu cine să vorbesc? Colegul de salon a plecat.

— Heisel? Da. A plecat acasă ieri.

— Te-ai trezit acum?

— Fireşte. Dar se pare că m-ai confundat cu altcineva. Eu mă numesc Arthur Denker. Poate că ai intrat în altă cameră.

— Numele meu e Weiskopf. Iar al tău e Kurt Dussander.

Dussander vru să-şi lingă buzele, dar n-o făcu. Era posibil totuşi ca asta să facă parte tot din vis — o nouă fază, nimic mai mult. *Adu-mi un beţiv şi un cuţit de măcelar, domnule Stea-evreiască-în-rever, şi-o să te destram ca pe fum.*

— Nu cunosc niciun Dussander, îi spuse el tânărului. Nu te înţeleg. Să sun după soră?

— Ba înţelegi, spuse Weiskopf. Îşi schimbă uşor poziţia şi îşi dădu la o parte de pe frunte o buclă de păr. Banalitatea acestui gest risipi şi ultima speranţă a lui Dussander.

— Heisel, spuse Weiskopf şi arătă spre patul gol.

— Heisel, Dussander, Weiskopf... niciunul dintre aceste nume nu înseamnă nimic pentru mine.

— Heisel a căzut de pe scară în timp ce-şi bătea în cuie streaşina nouă pe o latura a casei, spuse Weiskopf. Şi-a nenorocit şira spinării. S-ar putea să nu mai meargă niciodată pe picioarele lui. Din nefericire. Dar asta nu a fost singura tragedie a vieţii sale. A fost deţinut la Patin, unde şi-a pierdut soţia şi fiicele. Patin, unde tu ai fost comandant.

— Cred că eşti nebun, spuse Dussander. Numele meu e Arthur Denker. Am venit în această ţară când a murit soţia mea. Înainte de asta, am fost...

— Scuteşte-mă de povestea asta, i-o reteză Weiskopf, ridicând o mână. Nu ţi-a uitat faţa. Această faţă!

Weiskopf flutură o fotografie în faţa lui Dussander, ca un magician care-şi execută trucul. Era una dintre acelea pe care i le arătase băiatul cu ani în urmă. Un Dussander tânăr, cu un chipiu lăsat pe o parte şmechereşte, aşezat la birou.

Dussander vorbi lent, în engleză de data asta, pronunţând cuvintele cu atenţie.

— În timpul războiului am fost maşinist în fabrică. Treaba mea era să supraveghez fabricarea de diferenţiale şi trenuri de transmisie pentru vehiculele blindate şi camioane. Mai târziu am ajutat la fabricarea tancurilor Tiger. Unitatea mea de rezervişti a fost mobilizată în timpul bătăliei pentru Berlin şi acolo am luptat onorabil, chiar dacă pentru scurt timp. După război am lucrat în Essen, la Menschler Motor Works până când...

—... până când a devenit necesar ca dumneata să fugi în America de Sud. Cu aurul topit din dinţii evreilor şi argintul topit din bijuteriile evreilor şi contul numerotat de la o bancă elveţiană. Domnul Heisel a plecat acasă fericit, să ştii. Oh, a avut un moment oribil când s-a trezit pe întuneric şi şi-a dat seama cu cine împarte salonul de spital. Dar acum se simte mai bine. Simte că Dumnezeu i-a acordat sublimul privilegiu de a-şi frânge spinarea în aşa fel, încât să joace un rol esenţial în capturarea unuia dintre cei mai mari măcelari de făpturi umane care-au trăit vreodată.

Dussander vorbi lent, pronunţând cu atenţie:

— În timpul războiului am fost maşinist în fabrică...

— Oh, de ce n-o laşi baltă? Documentele dumitale nu rezistă la o examinare serioasă. Ştiu asta şi o ştii şi dumneata. Eşti descoperit.

— Treaba mea era să supraveghez fabricarea de...

— De cadavre! Într-un fel sau altul, vei ajunge în Tel Aviv până-n Anul Nou. De data asta, autorităţile colaborează cu noi, Dussander. Americanii vor să ne facă fericiţi, iar dumneata eşti unul dintre lucrurile care ne vor face fericiţi.

— ... de diferenţiale şi trenuri de transmisie pentru vehiculele blindate şi camioane. Mai târziu am ajutat la fabricarea tancurilor Tiger.

— De ce ţii *morţiş să fii obositor? De ce tragi de timp?*

— Unitatea mea de rezervişti a fost mobilizată...

— Prea bine, atunci. O să mă vezi din nou. Curând.

Weiskopf se ridică. Ieşi din încăpere. Pentru un moment, umbra lui se fâţâi pe perete, după care dispăru şi asta. Dussander închise ochii. Se întrebă dacă Weiskopf spusese adevărul despre colaborarea americanilor. Cu trei ani în urmă, când era penurie de petrol în America, n-ar fi crezut. Dar actualele tulburări din Iran s-ar putea să consolideze sprijinul american pentru Israel. Era posibil. Într-un fel sau altul, legal sau ilegal, Weiskopf şi colegii lui vor punea ghearа pe el. Când venea vorba de naziști, erau intransigenţi, iar în ceea ce priveşte lagărele de concentrare, erau nebuni.

Îi tremura tot corpul. Dar ştia ce trebuia să facă acum.

24

Arhivele şcolare pentru elevii care învăţaseră la Liceul Santo Donato erau păstrate într-un depozit vechi şi întins, situat în partea de nord a complexului. Nu era departe de depoul de cale ferată părăsit. Era întunecos şi sunetele se reverberau în incinta care mirosea a ceară şi cremă de lustruit şi Detergent Industrial 999 — pentru că era în acelaşi timp depozitul de rechizite al departamentului şcolar.

Ed French ajunse acolo în jurul orelor patru după-amiaza, cu Norma de mână. Un supraveghetor îi lăsă să intre, îi spuse lui Ed că ceea ce căuta se afla la etajul al patrulea şi îi conduse la un ascensor lent şi

zgomotos, care o sperie pe Norma, reducând-o la o tăcere necaracteristică.

Fetiţa îşi reveni când ajunseră la al patrulea etaj şi începu să ţopăie şi să se zbenguie pe culoarele întunecoase alcătuite din stive de cutii şi dosare, în vreme ce Ed căuta şi în cele din urmă găsi dosarele ce conţineau situaţiile şcolare din 1975. Trase afară a doua cutie şi începu să răsfoiască la litera B. Bork, Bostwick, Boswell, Bowden, Todd. Scoase cartonul, clătină din cap nerăbdător în timp ce-l citea pe sărite în lumina obscură şi îl duse aproape de una din ferestrele înalte şi prăfuite.

— Nu mai alerga pe-aici, scumpa mea, strigă el peste umăr.

— De ce, tăticule?

— Pentru că trolii or să te-nhaţe, spuse el şi ridică la lumină situaţia şcolară a lui Todd.

Văzu imediat. Situaţia aceasta şcolară, aflată la dosar deja de trei ani, fusese falsificată cu mare atenţie, aproape profesionist.

— Dumnezeule mare, bâigui Ed French.

— Trolii, trolii, trolii! cânta cu voioşie Norma, în timp ce continua să danseze de-a lungul culoarelor.

25

Dussander mergea cu băgare de seamă de-a lungul coridorului de spital. Mersul îi era încă şovăielnic. Avea pe el halatul lui albastru peste pijamaua albă de spital. Se făcuse noapte, abia trecuse de ora opt, iar asistentele schimbau turele. Următoarea jumătate de oră avea să fie confuză — observase că toate schimbările de ture erau confuze. Era perioada în care se făcea schimb de notiţe, schimb de bârfe şi se beau cafele la oficiul asis-

tentelor, care era imediat după colţ, de cum treceai de cişmeaua de apă.

Ce-i trebuia lui se afla chiar vizavi de cişmea.

Trecu neobservat prin holul larg, care, la această oră, îi amintea de o gară lungă şi răsunătoare, înainte de plecarea unui tren de pasageri. Răniţii ambulanţi se plimbau încolo şi încoace, unii îmbrăcaţi în halate, ca şi el, alţii ţinându-şi laolaltă părţile pijamalelor de spital. Fragmente muzicale disparate se auzeau de la cinci-şase radiouri cu tranzistori aflate în cinci-şase saloane diferite. Vizitatorii veneau şi plecau. Un bărbat râdea într-un salon, iar altul părea să plângă undeva mai încolo, pe hol. Pe lângă el trecu un doctor cu nasul într-un roman.

Dussander ajunse la cişmea, bău puţină apă, se şterse la gură cu palma făcută căuş şi se uită la uşa închisă de vizavi. Uşa asta era mereu închisă... cel puţin teoretic. Practic, observase că uneori rămânea şi descuiată şi nesupravegheată. Cel mai adesea în timpul jumătăţii de oră haotice dintre schimburi, când asistentele se adunau toate după colţ. Dussander observase toate astea cu ochiul experimentat şi precaut al unuia care de multă, multă vreme stătea în alertă. Şi-ar fi dorit doar să fi putut observa acea uşă anonimă încă vreo săptămână, căutând vreo încălcare periculoasă a stereotipurilor — pentru că nu avea decât o şansă unică. Dar nu a avut încă o săptămână. Poate că statutul lui de „Vârcolac-Rezident" ar mai fi trecut neobservat două–trei zile, dar şi mâine se putea întâmpla să fie descoperit. Nu avea curajul să aştepte. Când se va afla, va fi supravegheat în permanenţă.

Mai luă o înghiţitură, se şterse iar la gură şi se uită în ambele părţi. Apoi, relaxat, fără să încerce să se furişeze,

traversă holul, răsuci mânerul uşii şi intră în magazia de medicamente. Dacă asistenta de serviciu se întâmpla să fie deja aşezată la birou, el ar fi fost doar domnul Denker cel miop. Îmi cer scuze, scumpă doamnă, am crezut că aici e WC-ul. Ce prostie din partea mea!

Dar magazia de medicamente era pustie.

Îşi plimbă privirea pe raftul cel mai de sus din stânga sa. Doar picături pentru ochi şi picături pentru urechi. Al doilea raft: laxative şi supozitoare. Pe al treilea raft văzu Seconal şi Veronal. Luă o sticluţă de Seconal şi o vârî în buzunarul halatului. Apoi se întoarse la uşă şi ieşi pe hol fără să se uite în jur, cu un zâmbet nedumerit pe faţă — aici sigur nu era WC-ul, nu? Aa, iată-l, imediat lângă cişmea. Ce prostie din partea mea!

Se duse la uşa pe care scrie BĂRBAŢI , intră şi se spălă pe mâini. Apoi se înapoie pe hol la salonul semiprivat, care acum rămăsese pe deplin privat după plecarea ilustrului domn Heisel. Pe măsuţa dintre paturi se afla un pahar şi o carafă din plastic plină cu apă. Păcat că nu avea la îndemână şi nişte bourbon; zău că era păcat. Dar pilulele aveau să-l poarte spre înălţimi la fel de frumos, indiferent de fluidul cu care erau înghiţite.

— Morris Heisel, *salud,* spuse el cu un zâmbet slab şi-şi turnă un pahar cu apă. După toţi anii aceia în care-i fusese frică şi de propria umbră, în care văzuse feţe ce păreau familiare pe băncile din parcuri, în restaurante sau în autogări, în cele din urmă fusese recunoscut şi dat în vileag de un ins pe care nu l-ar fi putut deosebi de Adam. Era aproape amuzant. Abia dacă-l învrednicise pe Heisel cu două uitături, Heisel şi spatele lui rupt de Dumnezeu. Dacă se gândea mai bine, nu era *aproape* amuzant, era *foarte* amuzant.

Puse pe limbă trei pastile, le înghiţi cu apă, mai luă trei, după care încă trei. În salonul de vizavi văzu doi bătrâni ţâfnoşi, aplecaţi deasupra unei măsuţe, absorbiţi de un joc de *cribbage*. Unul dintre ei avea o hernie, Dussander ştia. Ce avea celălalt? Pietre la fiere? Pietre la rinichi? Tumoare? Prostată? Ororile bătrâneţii. Erau nenumărate.

Umplu din nou paharul cu apă, dar nu mai luă alte pastile. Dacă erau prea multe, puteau să-i zădărnicească scopul. Risca să le vomite şi, cu acest prilej, să elimine şi reziduurile din stomac, făcându-l să rămână în viaţă pentru cine ştie ce insulte ar fi putut să imagineze americanii şi israelienii. Nu avea nicio intenţie să încerce a-şi lua viaţa într-un mod stupid, ca o *Hausfrau* cuprinsă de o criză de plâns. Când începea să se simtă amorţit de somn, avea să mai ia câteva pastile. Aşa era cel mai bine.

Vocea tremurândă a unuia dintre jucătorii de *cribbage* ajunse până la el, subţire şi triumfătoare:

— De două ori mi-au intrat trei optari... mi-au ieşit cincisprezece şi douăsprezece puncte... şi pe urmă mi-a intrat la ţanc valetul pentru treisprezece. Ei, acu ce mai zici de frumuseţea asta?

— Lasă, nu-ţi face griji, replică încrezător bătrânul cu hernie. Eu sunt primul la numărătoare. O să vezi tu cum dau colţul[18].

A da colţul, îşi zise Dussander, somnoros acum. O expresie cât se poate de adecvată — dar americanii au o adevărată pasiune pentru expresiile argotice. *Nu-mi pasă nici cât negrul de sub unghie, plimbă ursul, să ţi-o bagi unde n-ajunge soarele, banii vorbesc.* Minunate expresii.

---

18 În original, *peg out*, expresie argotică având sensurile: a muri şi a obţine punctajul câştigător la jocul de *cribbage*.

Credeau c-au pus mâna pe el, dar el avea să dea colţul chiar sub ochii lor.

Se pomeni că ar fi vrut, dintre toate lucrurile absurde, să-i poată lăsa un bilet băiatului. Ar fi vrut să-i poată spune să fie foarte grijuliu. Să asculte de un bătrân care, până la urmă, şi-a depăşit limitele. Şi-ar fi dorit să-i spună băiatului că în cele din urmă el, Dussander, ajunsese să-l respecte, chiar dacă n-o să poată niciodată să-l placă, şi că să stea de vorbă cu el a fost mai bine decât să-şi asculte şirul neîntrerupt al gândurilor. Dar orice bilet, oricât de inocent, ar fi putut să arunce suspiciuni asupra băiatului, iar Dussander nu dorea asta. Ei da, va avea o lună-două proaste, aşteptând să apară vreun agent guvernamental care să-l interogheze cu privire la un document găsit într-o cutie de valori închiriată unui anume Kurt Dussander, zis şi Arthur Denker... dar, după o vreme, băiatul va ajunge să creadă că amicul lui mai vârstnic spusese adevărul. Nu era nevoie ca băiatul să fie atins de vreunul din aceste pericole, atâta timp cât îşi păstra cumpătul.

Dussander întinse mâna ce părea să se întindă kilometri întregi, luă paharul cu apă şi luă alte trei pastile. Puse paharul la loc, închise ochii şi-şi aşeză mai bine capul pe perna moale, moale. Nu se simţise niciodată atât de somnoros, iar somnul avea să-i fie lung. Lung şi odihnitor.

Doar dacă nu apăreau vise.

Ideea avu darul să-l şocheze. *Vise? Te rog, Doamne, nu. Nu acele vise. Nu pentru eternitate, când toate şansele de a mă mai trezi vreodată sunt nule. Nu...*

Cuprins subit de teroare, încercă să se trezească. Avu senzaţia că nişte mâini se iţeau nerăbdătoare din pat ca să-l înhaţe, mâini subţiri cu degete înfometate.

(!NU!)

Gândurile lui se descompuseră într-o spirală tot mai abruptă de întuneric, iar el se duse în josul spiralei, ca şi cum ar fi alunecat pe o sanie bine unsă, jos, tot mai jos, spre visurile care-l aşteptau acolo.

Supradoza i-a fost descoperită la 1:35 noaptea, iar un sfert de oră mai târziu a fost declarat mort. Asistenta de serviciu era tânără şi fusese sensibilă la curtenia uşor ironică a domnului Denker. O podidi plânsul. Era catolică şi nu putea pricepe de ce un bătrân atât de simpatic, care se înzdrăvenea cu fiecare zi, de ce a dorit să facă un asemenea lucru şi să-şi condamne la iad sufletul nemuritor.

26

Sâmbătă dimineaţa, în familia Bowden, nimeni nu se trezea mai devreme de nouă. În dimineaţa asta, la 9:30, Todd şi tatăl lui citeau la masă, iar Monica, mai somnoroasă dimineaţa, le servea ouă jumări, suc de fructe şi cafea fără să scoată o vorbă, pe jumătate cufundată în visele ei. Todd citea un roman de science-fiction, iar Dick era absorbit în lectura revistei *Architectural Digest*, când ziarul se lovi de uşă.

— Vrei să-l aduc, tată?

— Las că-l iau eu.

Dick aduse ziarul, dădu să soarbă din cafea, după care se înecă în clipa când ochii îi căzură pe prima pagină.

— Dick, ce-ai păţit? întrebă Monica, grăbindu-se să ajungă la el.

Dick expectoră cafeaua care o luase pe calea greşită şi, în timp ce Todd se uita la el pe deasupra romanului pe care-l citea, cuprins de o uimire moderată, Monica

începu să-l buşească pe spate. La al treilea pumn, privirea ei căzu pe titlul de-o şchioapă al ziarului şi se opri cu pumnul în aer, ca şi cum s-ar fi jucat de-a statuile vii. Ochii i se măriră până când puteai să juri c-or să cadă pe masă.

— Dumnezeule mare şi bun! reuşi să îngaime Dick Bowden cu vocea înecată.

— Dar nu e... Nu pot să cred... începu să zică Monica, dar se opri brusc. Se uită la Todd. Of, dragule...

Şi tatăl lui se uita la el.

De-acum alarmat, Todd ocoli masa.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Domnul Denker, spuse Dick... dar mai multe nu reuşi să zică.

Todd citi şi el titlul şi înţelese totul. Cu litere negre scria: NAZIST FUGAR SE SINUCIDE ÎN SPITALUL SANTO DONATO. Mai jos, două fotografii, una lângă alta. Todd le văzuse pe amândouă înainte. Una îl arăta pe Arthur Denker, cu şase ani mai tânăr şi mai vioi. Todd ştia că fusese făcută de un fotograf ambulant hipiot şi că bătrânul o cumpărase doar ca să se asigure că nu ajungea din întâmplare în mâinile cui nu trebuia. În cealaltă poză putea fi admirat un ofiţer SS pe nume Kurt Dussander, cu cravaşa ţinută elegant la subsuoară (cu aroganţă, ar fi putut spune unii), cu chipiul lăsat uşor pe o parte.

Dacă aveau fotografia făcută de hipiot, înseamnă că intraseră în casa bătrânului.

Todd citi pe sărite articolul, cu mintea vâjâind de-atâta gânduri. Niciun cuvânt despre beţivi. Dar cadavrele aveau să fie găsite, iar când se va întâmpla asta, povestea va căpăta proporţii globale. COMANDANTUL DE LA

PATIN NU ŞI-A PIERDUT INSTINCTELE. OROARE ÎN PIVNIŢA UNUI NAZIST. N-A ÎNCETAT SĂ UCIDĂ.

Todd Bowden se clătină pe picioare.

Departe, ca un ecou, auzi ţipătul ascuţit al mamei sale:

— Prinde-l, Dick! A leşinat!

Cuvântul

(leşinatleşinatleşinat)

s-a repetat la nesfârşit. Simţi vag cum tatăl lui îl prinde şi apoi, pentru scurt timp, Todd nu simţi nimic, nu auzi absolut nimic.

27

Ed French tocmai mânca un pateu Danish, când desfăcea ziarul de dimineaţă. Tuşi, scoase nişte sunete stranii, şi scuipă, împrăştiind pe toată masa bucăţele de pateu.

— Eddie! strigă, oarecum alarmată, Sondra French. Ai păţit ceva?

— Tati se-neacă, tati se-neacă, proclamă micuţa Norma cu o bună dispoziţie neliniştită, după care începu s-o ajute pe maică-sa, cărându-i cu voioşie lui Ed pumni în spinare. Acesta abia dacă simţea loviturile. Rămăsese cu ochii holbaţi la ziar.

— Ce s-a întâmplat, Eddie? întrebă din nou Sondra.

— E el! E el! strigă Ed, înfigând degetul în ziar cu atâta forţă, încât unghia rupse hârtia până la secţiunea A. Omul ăla! Lordul Peter!

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce tot v...

— *Ăsta e bunicul lui Todd Bowden.*

— Ce? Criminalul ăla de război? Eddie, asta-i o nebunie.

— Dar e *el*, aproape că gemu Ed. Iisuse *Atotputernic*, ăsta e *el*!

Sondra French se uită la fotografie lung şi fix.

— Nu seamănă deloc cu Peter Wimsey, spuse ea în final.

28

Todd, alb la faţă ca varul, şedea pe canapea între mama şi tatăl lui.

În faţa lor se afla un detectiv de poliţie cărunt şi politicos, pe care-l chema Richler. Tatăl lui Todd se oferise să sune la poliţie, dar Todd o făcu până la urmă, cu vocea oscilând între registrele vocale, ca atunci când avea paisprezece ani.

Îşi termină recitalul. Nu durase mult. Vorbea cu o lipsă de tonalitate mecanică, speriind-o de moarte pe Monica. Avea aproape optsprezece ani, adevărat, dar în foarte multe privinţe rămăsese un adolescent. Chestia asta avea să-l traumatizeze pentru totdeauna.

— I-am citit... oh, nu ştiu. *Tom Jones*. *Moara de pe Floss*. Asta a fost plictisitoare. Credeam că nu mai ajung s-o termin. Câteva povestiri de Hawthorne — îmi amintesc că i-au plăcut în mod deosebit „Marele chip de piatră" şi „Tânărul Goodman Brown". Am început şi *Documentele clubului Pickwick*, dar nu i-a plăcut. Zicea că Dickens nu poate fi amuzant decât atunci când e serios, iar *Pickwick* era doar jucăuşă. Chiar aşa s-a exprimat: jucăuşă. Cel mai bine ne-am înţeles cu *Tom Jones*. Ne-a plăcut la amândoi.

— Iar asta a fost acum patru ani, zise Richler.

— Da. Am continuat să trec pe la el să-l văd, când mai prindeam o ocazie, dar liceul l-am făcut în cealaltă parte a oraşului... câţiva colegi au pus la cale o echipă de baseball... aveam mai multe teme de făcut acasă... ştiţi... asta era situaţia.

— Aveai mai puţin timp liber.

— Mai puţin timp, exact! Trebuia să munceşti mult mai mult în liceu, ca să obţii notele necesare pentru a intra la facultate.

— Dar Todd este un elev foarte capabil, zise Monica aproape automat. A absolvit al doilea în promoţia lui. Am fost tare mândri.

— Cred şi eu c-aţi fost, spuse Richler cu un zâmbet cald. Am şi eu doi băieţi în Fairview, jos, în vale, şi cu chiu cu vai reuşesc să-şi păstreze eligibilitatea sportivă. Se întoarse iar către Todd. Nu i-ai mai citit alte cărţi după ce ai început liceul?

— Nu. Câteodată îi mai citeam ziarul. Mă duceam pe la el şi mă întreba care erau titlurile principale. Era interesat de Watergate, când au avut loc evenimentele. Şi întotdeauna voia să ştie cum merge treaba cu acţiunile de la bursă, iar literele mărunte de pe pagina respectivă îl scoteau din izmene — scuze, mamă.

Monica îl bătu uşurel pe mână.

— Nu ştiu de ce îl interesau acţiunile alea, doar că-l interesau.

— Avea câteva acţiuni, spuse Richler. Aşa îşi ducea traiul. Dussander avea ascunse prin casă cinci rânduri diferite de documente de identitate. Omul era foarte precaut, fără doar şi poate.

— Presupun că-şi ţinea acţiunile într-o cutie de valori pe undeva, remarcă Todd.

— Poftim? replică Richler ridicând din sprâncene.

— Acţiunile alea, spuse Todd. Tatăl lui, care păruse şi el nedumerit, acum dădea din cap aprobativ către Richler.

— Certificatele de acţiuni erau într-o valiză sub pat, zise Richler, împreună cu fotografia aia a lui în calitate de

„Denker". A avut o cutie de valori, băiete? A spus vreodată c-ar avea aşa ceva?

Todd se gândi, apoi clătină din cap.

— Nu, dar mă gândeam că în aşa ceva se ţin acţiunile. Nu ştiu. Povestea... povestea asta pur şi simplu... m-a dat peste cap. Clătină din cap cu un gest de stupefacţie care era cât se poate de real. Pentru că era cu adevărat stupefiat. Totuşi, puţin câte puţin, simţi cum instinctul lui de conservare răzbeşte la suprafaţă. Simţea o vioiciune crescândă şi primele semne de încredere. Dacă Dussander avusese într-adevăr o cutie de valori, în care să-şi păstreze documentul asigurator, nu şi-ar fi transferat şi acţiunile acolo? Şi fotografia aia?

— Colaborăm cu israelienii la cazul ăsta, spuse Richler. Într-o manieră foarte neoficială. V-aş fi recunoscător dacă n-aţi pomeni despre asta, dacă vă hotărâţi să vorbiţi cu vreun ziarist. Sunt nişte profesionişti adevăraţi. Unul dintre ei, îl cheamă Weiskopf, ar dori să stea de vorbă cu tine mâine, Todd. Dacă nu ai nimic împotrivă şi dacă sunt de acord şi părinţii tăi.

— Cred că n-am nimic împotrivă, spuse Todd, dar simţi un fel de groază atavică la gândul că va fi adulmecat de aceiaşi copoi care îl urmărise pe Dussander în ultima treime a vieţii sale. Dussander nutrise un respect sănătos pentru ei, iar Todd ştia că i-ar prinde bine să nu uite lucrul ăsta.

— Domnule şi doamnă Bowden? Sunteţi de acord ca Todd să se vadă cu domnul Weiskopf?

— Sigur, dacă şi Todd e de acord, spuse Dick Bowden. Aş dori să fiu prezent, totuşi. Am citit unele lucruri despre indivizii ăştia de la Mossad...

— Weiskopf nu face parte din Mossad. Este ceea ce israelienii numesc un agent operativ special. De fapt, el

predă gramatica idiş — dacă vă vine să credeţi — şi literatura engleză. Şi a mai scris şi două romane, completă Richler zâmbind.

Dick ridică o mână, fără să se lase impresionat.

— Orice-ar fi, n-am să-l las să-l hărţuiască pe Todd. Din ce am citit, oamenii ăştia sunt în stare să fie *prea* profesionişti. Poate că el e în regulă. Dar vreau ca dumneata şi acest Weiskopf să vă amintiţi că Todd a încercat să-l ajute pe bătrânul acela. Nu a avea de unde să ştie că naviga sub un drapel fals.

— Nu-i nicio problemă, tată, spuse Todd cu un zâmbet lipsit de entuziasm.

— Vreau doar să ne daţi tot ajutorul pe care puteţi să ni-l daţi, replică Richler. Vă apreciez preocuparea, domnule Bowden. Cred c-o să constataţi şi singur că Weiskopf e un gen de om plăcut şi relaxat. Eu mi-am terminat întrebările, dar o să anticipez un pic lucrurile şi-am să vă spun ce îi interesează cel mai mult pe israelieni. Todd era cu Dussander când a avut atacul de cord care l-a trimis la spital...

— M-a rugat să mă duc la el să-i citesc o scrisoare, zise Todd.

— Ştim. Richler se aplecă în faţă, cu coatele pe genunchi, cravata legănându-i-se în faţă ca să formeze o verticală faţă de podea. Israelienii vor să ştie ce era cu scrisoarea aceea. Dussander a fost un peşte mare, dar nu era ultimul din iaz — sau cel puţin aşa spune Sam Weiskopf, şi-l cred. Ei sunt de părere că era posibil ca Dussander să aibă habar de mulţi dintre ceilalţi peşti. Majoritatea celor rămaşi încă în viaţă se află probabil în America de Sud, dar s-ar putea să mai fie răspândiţi în o duzină de ţări... printre care şi Statele Unite. Ştiaţi că au înhăţat un

om care fusese *Unterkommandant* la Buchenwald, în holul unui hotel din Tel Aviv?

— Serios? zise Monica, făcând ochii mari.

— Serios, încuviinţă din cap Richler. Acum doi ani. Ideea e tocmai că israelienii consideră că scrisoarea pe care Dussander dorea ca Todd să i-o citească era de la unul dintre ceilalţi peşti. Poate că au dreptate, poate că se înşală. În oricare dintre cazuri, ei vor să ştie.

Todd, care se înapoiase acasă la Dussander şi dăduse foc scrisorii, spuse:

— V-aş ajuta — pe dumneavoastră sau pe acest Weiskopf, dacă aş putea, domnule locotenent Richler, dar scrisoarea era în germană. Chiar mi-a fost greu s-o citesc. Mă simţeam ca un papagal. Domnul Denker... Dussander... devenea tot mai interesat şi mă ruga să citesc pe litere cuvintele pe care nu le pricepea din cauza... ăăă... pronunţiei mele. Dar cred că reuşea până la urmă să înţeleagă. Îmi amintesc că la un moment dat a râs şi a zis: „Da, da, chiar aşa ai face, nu?" Pe urmă a spus ceva în germană. Asta se întâmpla cu două sau trei minute înainte să aibă acel atac de inimă. Ceva despre *Dummkopf*. Asta înseamnă „prost" în germană, cred.

Se uita nesigur la Richler, fiind încântat în sinea lui de această minciună.

Richler încuviinţa din cap.

— Da, putem să înţelegem că scrisoarea era în germană. Doctorul care l-a internat a auzit povestea de la tine şi a confirmat-o. Dar scrisoarea propriu-zisă, Todd... îţi aminteşti ce s-a întâmplat cu ea?

Ee, gata, îşi zise Todd. *Punctul crucial.*

— Cred că era încă pe masă când a venit ambulanţa. Când am plecat cu toţii. N-aş putea să depun mărturie la tribunal, dar...

— Şi eu cred că era o scrisoare pe masă, zise Dick. Am luat ceva de pe masă şi m-am uitat la ea. Era hârtie de scris Air-mail, cred, dar n-am remarcat că ar fi scrisă în germană.

— Atunci, ar trebui să fie tot acolo, spuse Richler. Tocmai asta nu reuşim să înţelegem.

— Dar de ce? spuse Dick. Adică, nu era acolo?

— Nu era şi nu este.

— O fi intrat vreun hoţ în casă, prin efracţie, sugeră Monica.

— N-ar fi fost nevoie să intre prin *efracţie*, replică Richler. În confuzia care s-a creat când l-au luat la spital, casa n-a mai fost încuiată. Se pare că nici Dussander nu s-a gândit vreo clipă să roage pe cineva să se ducă să încuie uşa. Cheia de la zăvor era încă în buzunarul pantalonilor când a murit. Casa lui a rămas neîncuiată din momentul în care infirmierii de la ambulanţă l-au scos afară şi până când am sigilat-o noi azi-dimineaţă la orele 2:30.

— Ei bine, asta-i situaţia, spuse Dick.

— Nu, interveni Todd. Îmi dau seama ce-l frământă pe domnul locotenent Richler. Oh, da, îşi dădea seama foarte bine. Trebuia să fii orb să nu observi. De ce ar fura un hoţ nimic altceva decât o scrisoare? Mai ales una scrisă în germană? Nu se potriveşte. Domnul Denker nu avea multe lucruri de furat, dar un spărgător de case ar fi putut să găsească şi ceva mai bun decât o scrisoare.

— Te-ai prins, bravo, spuse Richler. Nu-i rău deloc.

— Când era mic, Todd zicea că vrea să se facă detectiv, spuse Monica şi-l ciufuli niţel pe Tod. De când se făcuse băiat mare, obişnuia să obiecteze la acest gest, dar acum nu părea să-i pese. Doamne, cât ura să-l vadă atât de palid. Cred că-n zilele astea şi-a schimbat preferinţele în favoarea istoriei.

— Istoria e un domeniu interesant, spuse Richler. Ai putea să devii un istoric de investigaţie. Ai citit vreo carte scrisă de Josephine Tey?

— Nu, domnule.

— N-are a face. Aş dori doar ca băieţii mei să aibă ambiţii mai mari decât să-i vadă pe Angels câştigând campionatul anul acesta.

Todd zâmbi fără prea multă convingere şi nu zise nimic.

Richler redeveni serios.

— În orice caz, o să vă spun teoria pe care am adoptat-o. Noi credem că cineva, probabil chiar de aici, din Santo Donato, ştia cine şi ce fusese Dussander.

— Serios? zise Dick.

— Oh, da. Cineva care ştia adevărul. Poate vreun alt fugar. Nazist. Ştiu că sună ca un roman de Robert Ludlum, dar cine s-ar fi gândit că ar putea să existe măcar *un* nazist fugar într-o suburbie liniştită ca asta? Iar când Dussander a fost dus la spital, credem că acest domn X s-a furişat în casă şi a pus mâna pe acea scrisoare incriminantă. Şi că în momentul ăsta respectiva scrisoare a ajuns o grămăjoară de cenuşă, care pluteşte prin canalizarea oraşului.

— Nici asta nu prea are noimă, spuse Todd.

— De ce, Todd?

— Păi, dacă domnul Denk... dacă *Dussander* avea un amic bătrân din lagăre, sau doar un bătrân amic nazist, de ce s-a mai deranjat să mă cheme ca să-i citesc scrisoarea aceea? Adică, dacă l-aţi fi auzit cum mă corecta şi chestii din astea... cel puţin, acest amic nazist despre care vorbiţi ar fi vorbit nemţeşte.

— Bună observaţia. Afară de cazul în care această persoană e într-un scaun de invalizi sau orb. Din câte ştim,

ar putea fi chiar Bormann în persoană şi nu îndrăzneşte să iasă şi să-şi arate faţa.

— Da, dar un orb sau un invalid în scaun cu rotile nu ar fi tocmai persoanele potrivite pentru a se furişa în casă şi a şterpeli scrisori, remarcă Todd.

Richler îl privi din nou cu admiraţie.

— Adevărat. Dar un orb ar putea să fure o scrisoare, chiar dacă n-ar fi în stare s-o citească, totuşi. Sau să angajeze pe cineva s-o facă.

Todd se gândi la aceasta variantă şi încuviinţă din cap — dar ridică din umeri în acelaşi timp ca să arate cât de absurdă i se părea ideea. Richler depăşise de mult tărâmul lui Robert Ludlum şi pătrunsese acum în cel al lui Sax Rohmer. Dar cât de absurdă era sau nu era ideea nu conta niciun pic, nu-i aşa? Nu, ceea ce conta era că Richler continua să adulmece prin preajmă... iar jidanul ăla, Weiskopf, adulmeca şi el prin preajmă. Scrisoarea, blestemata de scrisoare! Blestemata de idee prostească a lui Dussander! Şi dintr-odată se gândi la puşca lui cu două ţevi, aşezată în cutia ei la răcoare, în garajul întunecos. O îndepărtă rapid din minte. Palmele i se umeziseră.

— *Avea* Dussander prieteni de care să ştii? întrebă Richler.

— Prieteni? Nu. A avut la un moment dat o menajeră, dar s-a mutat din oraş şi nu s-a mai ostenit să caute alta. Vara mai angaja câte-un băiat să-i tundă peluza, dar nu cred că a făcut-o şi anul ăsta. Iarba a crescut destul de mare, nu?

— Da. Am bătut la o mulţime de uşi şi se pare că n-a angajat pe nimeni. Primea telefoane?

— Sigur, spuse fără să stea pe gânduri Todd... care întrezărise o geană de lumină, o posibilă trapă de evadare care părea relativ sigură. Telefonul lui Dussander sunase, de fapt,

doar de vreo cinci-şase ori în tot timpul de când Todd îl cunoscuse — agenţi de vânzări, o organizaţie de sondaj care-l întreba ce mănâncă la micul dejun, restul fiind indivizi care formaseră greşit numerele. Ţinea telefonul ăla doar pentru cazul când s-ar fi îmbolnăvit... aşa cum se şi întâmplase în cele din urmă, fie ca sufletul să-i putrezească în iad. În fiecare săptămână cred că primea un telefon sau două.

— Vorbea nemţeşte cu acele prilejuri? se grăbi să întrebe Richler, care păru emoţionat.

— Nu, zise Todd, dintr-odată precaut. Nu-i plăcea felul cum se emoţionase Richler — era ceva nelalocul lui, ceva periculos. Era sigur de asta şi dintr-odată Todd se văzu nevoit să se străduiască din răsputeri să nu transpire. Nu vorbea prea mult. Îmi amintesc că de vreo două ori a spus lucruri de genul, „Băiatul care-mi citeşte e aici, chiar acum. Te sun eu mai târziu."

— Ei, pun pariu că asta e! spuse Richler, bătându-se pe coapse cu palmele. Pun la bătaie salariul meu pe două săptămâni că ăsta era omul! Închise carneţelul cu zgomot (din câte băgase de seamă Todd, nu făcuse altceva decât să mâzgălească la întâmplare prin el) şi se ridică. Vreau să vă mulţumesc tuturor pentru timpul acordat. Şi mai ales ţie, Todd. Ştiu că toată întâmplarea asta a fost un şoc greu de suportat pentru tine, dar o să se termine în scurt timp. O să întoarcem casa cu susul în jos în după-amiaza asta — de la pivniţă la mansardă şi apoi înapoi la pivniţă. O să aducem toate echipele speciale. Poate reuşim să găsim vreo urmă de-a partenerului de convorbiri telefonice al lui Dussander.

— Sper c-o să găsiţi, spuse Todd.

Richler le strânse mâinile la toţi şi plecă. Dick îl întrebă pe Todd dacă ar avea chef să iasă în curtea din spate şi

să joace nişte badminton până la masă. Todd îi răspunse că nu prea are chef nici de badminton, nici de masa de prânz şi urcă la el în cameră cu capul plecat şi umerii gârboviţi. Părinţii lui schimbară priviri tulburate, pline de compasiune. Todd se întinse pe patul lui, privi fix la tavan şi se gândi la puşca lui cu ţeavă dublă. Cu ochii minţii o vedea foarte clar. Se gândi cum ar fi să înfigă ţeava din oţel albăstriu în pizdulicea slinoasă a evreicei Betty Trask — exact lucrul de care avea nevoie, o sulă care nu se înmuia nicicând. *Ia zi, Betty, cum îţi place?* se auzi întrebând-o. *Doar să-mi spui dacă-ţi ajunge, OK?* Îşi imagină ţipetele ei. Şi, în sfârşit, un zâmbet oribil, lipsit de viaţă, se aşternu pe chipul lui. *Sigur, doar să-mi spui, curvă ce eşti... OK? OK? OK?...*

— Deci, ce părere ai? îl întrebă Weiskopf pe Richler, când acesta se întâlni cu el la o cârciumă aflată la trei intersecţii de locuinţa familiei Bowden.

— O, cred că puştiul e implicat cumva în toată povestea, spuse Richler. Cumva, într-un fel anume, într-o oarecare măsură. Dar e băiatul ăsta stăpân pe sine? Dacă i-ai fi turnat apă clocotită în gură, cred că ar fi scuipat cuburi de gheaţă. I-am întins capcane de vreo două ori, dar n-am obţinut nimic pe care să-l pot folosi la un eventual proces. Iar dacă aş fi împins lucrurile mai departe, un avocat şmecher ar fi putut să-l scape după un an sau doi de detenţie pe motiv ca l-aş fi păcălit cu scopul de a-l prinde în capcană, chiar dacă ceva se leagă până la urmă. Adică, băiatul e încă minor. Din punct de vedere tehnic, cel puţin. În unele privinţe, cred că n-a mai fost *cu adevărat* minor de pe când avea opt ani. Te ia cu fiori când îl vezi, omule. Richler înfipse o ţigară între buze şi râse — un râs cam tremurat. Adică, pe bune că te ia cu fiori.

— Ce scăpări a avut?

— Convorbirile telefonice. Asta-i chestia principală. Când i-am sugerat ideea, am văzut cum i se aprind ochii ca becurile de la jocul de pinball. Richler întoarse la stânga şi conduse banalul Chevy Nova de-a lungul rampei de intrare pe autostradă. La două sute de metri în dreapta lor erau panta şi copacul prăbuşit unde Todd „trăsese" fără gloanţe cu puşca către maşinile de pe autostradă într-o dimineaţă de duminică, nu cu mult timp în urmă. Parcă-l vedeam cum gândeşte: „Poliţaiul ăsta e dus cu capul dacă-şi închipuie că Dussander a avut un prieten nazist aici, în oraş, dar dacă într-adevăr crede asta, mă scoate pe mine din cercul suspecţilor". Aşa încât zice, da, Dussander primea un telefon sau două pe săptămână. Foarte misterioase telefoanele alea. „Nu pot vorbi acum, Z-cinci, sun eu mai târziu" — genul ăsta de lucruri. Numai că Dussander a primit în ultimii şapte ani un tarif special de „telefon tăcut". Aproape niciun fel de activitate şi nicio convorbire interurbană. Nu primea deloc un telefon sau două pe săptămână.

— Altceva?

— A ajuns imediat la concluzia că scrisoarea a dispărut şi nimic altceva. Ştia că ăsta era singurul lucru care lipsea pentru că el a fost cel care a intrat în casă şi a luat-o.

Richler strivi ţigara în scrumieră.

— Noi *credem* că scrisoarea a fost doar un element de recuzită. *Credem* că Dussander a suferit atacul de cord în timp ce încerca să îngroape cadavrul ăla... cel mai nou. S-a găsit pământ pe pantofii şi pe manşetele sale şi era proaspăt, aşa că supoziţia e justificată. Asta înseamnă că l-a sunat pe băiat *după* ce a avut atacul de cord, nu înainte. Se târăşte până sus în bucătărie şi-l sună pe băiat.

Băiatul o ia razna — atât cât poate el s-o ia razna — şi născoceşte povestea cu scrisoarea sub imboldul momentului. Nu-i prea grozavă născocirea asta, dar nici chiar aşa de rea nu e... având în vedere circumstanţele. Se duce acasă la Dussander şi face curăţenie în urma acestuia. Acum puştiul e cuprins de o mare agitaţie. Ambulanţa trebuie să vină, tatăl lui mai are puţin să ajungă, iar el are nevoie de scrisoarea aia pentru punerea în scenă. Se duce la etaj şi sparge cutia aceea...

— Ai o confirmare în privinţa asta? întrebă Weiskopf, aprinzându-şi şi el o ţigară. Era un Player fără filtru, iar lui Richler i se părea că miroase a balegă de cal. Nu-i de mirare că Imperiul Britanic s-a prăbuşit, îşi zicea el, dacă supuşii lui au început să fumeze asemenea ţigări.

— Da, avem confirmarea la marele fix, spuse Richler. Pe cutie s-au găsit amprente care se potrivesc cu cele din dosarul lui de la şcoală. Numai că amprentele lui sunt pe aproape *toate* obiectele din nenorocita aia de casă!

— Totuşi, dacă-l confruntţi cu toate chestiile astea, poţi să-l zdruncini, spuse Weiskopf.

— O, stai un pic, nu-l cunoşti pe băiatul ăsta. Când am spus că e stăpân pe sine, am vorbit cât se poate de serios. O să spună că Dussander l-a rugat să aducă acea cutie o dată sau de două ori ca să pună ceva în ea sau să ia ceva de acolo.

— Amprentele lui sunt pe lopată.

— O să spună că a folosit-o ca să planteze o tufă de trandafiri în spatele casei. Richler îşi scoase din buzunar pachetul de ţigări, doar ca să constate că e gol. Weiskopf îi oferi un Player. Richler trase un fum şi începu să tuşească. Gustul e la fel de nasol ca şi mirosul, zise el înecându-se.

— Ca hamburgerii ăia pe care i-am avut ieri la masa de prânz, spuse zâmbind Weiskopf. Mac-Burgerii ăia.

— Big Mac, îl corectă Richler şi râse. OK. Se vede treaba că polenizarea interculturală nu reuşeşte întotdeauna. Zâmbetul îi păli. Pare atât de „curat", nu-i aşa?

— Da.

— Ăsta nu-i un delincvent juvenil din Vasco, cu părul pân' la cur şi lanţuri pe cizmele de motociclist.

— Nu. Weiskopf se uita la traficul din jurul lor şi era foarte bucuros că nu conducea el. E doar un băiat. Un băiat alb dintr-o familie respectabilă. Şi îmi vine greu să cred că...

— Parcă ştiam că la voi îi pregătiţi să ştie să se folosească de arme şi grenade până să împlinească optsprezece ani. În Israel.

— Da. Dar el avea *paisprezece* ani când au început toate astea. De ce s-ar combina un băiat de paisprezece ani cu unul de teapa lui Dussander? Am tot încercat să înţeleg lucrul ăsta şi nici acum n-am reuşit.

— Eu mă mulţumesc cu răspunsul la întrebarea „cum", spuse Richler şi aruncă ţigara pe geamul maşinii. Îi dăduse o durere de cap.

— Probabil, dacă într-adevăr s-a întâmplat, a fost vorba doar de şansă. O coincidenţă. Există un cuvânt care-mi place foarte mult, locotenente — serendipitate. Cred că există atât serendipitate neagră, cât şi serendipitate albă.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, spuse Richler pe un ton posac. Tot ce ştiu e că puştiul ăsta mă înfioară mai tare decât o gânganie sub o piatră.

— Ce vreau eu să spun e simplu. Orice alt băiat ar fi fost mai mult decât bucuros să le spună părinţilor sau să anunţe poliţia. Să poată spune: „Am recunoscut un om urmărit. Locuieşte la adresa asta. Da, sunt sigur". După

care să lase lucrurile în seama autorităţilor. Ţi se pare că greşesc?

— Nu, n-aş zice aşa. Băiatul s-ar fi aflat în lumina reflectoarelor câteva zile. Cei mai mulţi băieţi ar fi încântaţi. Poze în ziare, un interviu pentru ştirile de seară, poate şi o adunare în curtea şcolii pentru recunoaşterea calităţilor lui de bun cetăţean. Richler râse. La naiba, probabil că băiatul ar fi avut şansa să ajungă la *Real People.*

— Aia ce mai e?

— N-are importanţă, spuse Richler. Se văzu nevoit să-şi ridice uşor glasul pentru că Nova tocmai era depăşită pe fiecare parte de câte un camion cu zece roţi. Nu vrei să ştii. Dar ai dreptate în privinţa majorităţii băieţilor. *Majoritatea* lor.

— Dar nu şi *ăsta,* spuse Weiskopf. Probabil numai printr-un noroc chior, băiatul străpunge acoperirea lui Dussander. Şi totuşi, în loc să se ducă la părinţi sau la autorităţi... se duce la Dussander. De ce? Zici că nu-ţi pasă, dar cred că, de fapt, îţi place. Cred că te obsedează la fel cum mă obsedează pe mine.

— Nu şantaj, spuse Richler. Asta-i sigur. Băiatul ăsta are tot ce-şi poate dori un copil. În garaj am găsit şi un *dune buggy*[19], ca să nu mai vorbim de puşca de vânătoare de pe perete. Şi chiar dacă ar fi vrut să-l strângă cu uşa doar aşa, de dragul distracţiei, Dussander era, practic, neşantajabil. În afară de cele câteva acţiuni, n-avea nici după ce bea apă.

— Cât de sigur eşti că băiatul nu ştie că ai găsit cadavrele?

— Sunt sigur. Poate mă întorc la el în după-amiaza asta şi-l lovesc cu povestea asta. În momentul de faţă, pare a

19 Vehicul de teren, cu pneuri supradimensionate, adecvat mai ales deplasării pe nisip.

fi mutarea noastră cea mai bună. Richler lovi uşor volanul. Dacă toate astea ar fi ieşit la iveală cu o zi mai devreme, cred că aş fi încercat să obţin un mandat de percheziţie.

— Hainele pe care le-a purtat băiatul în noaptea aia?

— Da. Dacă am fi găsit urme de sol pe hainele lui care să se potrivească cu pământul din pivniţa lui Dussander, sunt aproape convins că am fi putut să-l facem să cedeze. Dar probabil că hainele alea au fost spălate între timp de şase ori.

— Şi cum rămâne cu ceilalţi beţivi morţi? Cei pe care departamentul de poliţie i-a găsit împrăştiaţi în jurul oraşului?

— Ăia-i aparţin lui Dan Bozeman. Oricum, nu cred că există vreo legătură. Pur şi simplu, Dussander nu era îndeajuns de puternic... şi, mai la obiect, pusese deja la punct o operaţiune care mergea ca unsă. Le promitea că le dă de băut şi de mâncat, îi ducea acasă cu autobuzul orăşenesc — fir-ar al naibii de autobuz orăşenesc! — şi îi mătrăşea chiar la el în bucătărie.

Weiskopf spuse cu glas scăzut:

— Nu la *Dussander* mă gândeam.

— Ce vrei să spui cu... începu Richler, şi deodată gura i se închise cu un clănţănit. Urmă un lung moment de tăcere neîncrezătoare, întreruptă doar de zumzetul monoton al traficului din jurul lor. Şi deodată Richler spuse încetişor: Hei, dă-o-ncolo de treabă. Ia mai lasă-mă-n...

— Ca agent al guvernului meu, Bowden nu mă interesează decât prin prisma a ceea ce ar putea să ştie despre faptul că Dussander a rămas în contact cu naziştii ascunşi. Dar, ca fiinţă omenească, încep să devin tot mai interesat de băiatul însuşi. Mi-ar plăcea să ştiu ce-l face

să vibreze. Vreau să știu *de ce*. Și pe măsură ce încerc să răspund la acea întrebare spre propria mea mulțumire, constat că mă întreb tot mai mult *ce altceva?*

— Dar...

— Presupui, mă întreb, că tocmai atrocitățile la care a luat parte Dussander au format fundamentul unei anumite atracții între ei doi? Asta-i o idee nelegiuită, îmi zic. Ororile care s-au întâmplat în lagărele acelea încă mai au destulă forță ca să facă stomacul să freamăte de greață. Și eu simt la fel, cu toate că singura rudă pe care-am avut-o în lagăr a fost bunicul meu, care a murit când aveam trei ani. Dar poate că există ceva legat de ceea ce au făcut germanii, care exercită o fascinație mortală asupra noastră — ceva care deschide catacombele imaginației. Poate că groaza și oroarea noastră provin, parțial, de la cunoașterea tainică a ideii că într-un ansamblu potrivit — sau nepotrivit — de circumstanțe, noi înșine am fi dispuși să construim astfel de locuri și să le populăm. Serendipitate neagră. Poate că știm că, în niște circumstanțe adecvate, chestiile care trăiesc în catacombe ar fi bucuroase să se târască afară. Și cum crezi că ar arăta ele? Ca niște Fuehreri nebuni cu cârlionți pe frunte și mustăți false, umblând de colo-colo și strigând întruna *heil*? Ca niște diavoli roșii, sau demoni sau ca dragonul care plutește în văzduh cu aripile reptiliene împuțite?

— Nu știu, spuse Richler.

— Eu cred că majoritatea lor ar arăta ca niște contabili banali. Niște omuleți înarmați cu grafice, diagrame și calculatoare electronice, cu toții gata să maximizeze viteza de ucidere în așa fel încât data *viitoare* să putem omorî douăzeci sau treizeci de milioane în loc de doar șapte, opt

sau douăsprezece. Iar unii dintre ei ar putea să arate chiar ca Todd Bowden.

— Eşti aproape la fel de înfiorător ca şi el, spuse Richler. Weiskopf încuviinţă.

— Este un subiect înfiorător. Găsirea oamenilor ăia morţi şi a animalelor moarte în pivniţa lui Dussander... *asta* a fost înfiorător, *nu*? Te-ai gândit vreodată că băiatul ăsta poate c-a început cu un interes simplu faţă de lagărele de concentrare? Un interes nu foarte diferit de interesul puştilor care colecţionează monede sau timbre, ori cărora le place să citească despre acei desperado din Vestul Sălbatic. Şi că s-a dus la Dussander ca să-şi obţină informaţiile direct din capul calului?

— De la botul, îl corectă Richler automat. Dom'le, în momentul ăsta aş putea să cred orice.

— Se poate, mormăi Weiskopf, care se simţea aproape pierdut în zgomotul asurzitor al altui camion uriaş care trecea pe lângă ei. Pe peretele lateral era printat BUDWEISER cu litere de aproape doi metri. *Ce ţară uluitoare*, îşi zise Weiskopf şi-şi aprinse o nouă ţigară. *Ei nu înţeleg cum putem noi să trăim înconjuraţi de arabi pe jumătate nebuni, dar, dacă aş trăi aici doi ani, aş suferi o cădere nervoasă.* Se poate. Şi poate că nu ai cum să stai în preajma atâtor crime fără să fii atins de ele.

29

Individul scund care intră în secţia de poliţie lăsa în urmă o duhoare aproape vizibilă. Mirosea simultan a banane putrede, ulei de păr Wildroot, excremente de gândaci şi interiorul unui camion de salubritate la finalul unei dimineţi pline. Era înţolit cu nişte pantaloni antici din stofă, o cămaşă cenuşie de spital gata sfâşiată şi o

bluză de trening albastru-şters, la care cea mai mare parte a fermoarului atârna ca un şir de dinţi de pigmeu. Căputele pantofilor erau lipite de tălpi cu adeziv Krazy Glue. Pe cap avea o pălărie pestilenţială.

— Oh, Dumnezeule, ieşi afară de-aici! ţipă sergentul de serviciu. Nu eşti arestat, Hap! Jur pe ce-am mai sfânt! Jur pe numele mamei mele! Ieşi afară! Vreau să respir din nou!

— Vreau să vorbesc cu locotenentul Bozeman.

— A murit, Hap. Ieri s-a întâmplat. Deja suntem daţi peste cap din pricina asta. Aşa că ieşi afară şi lasă-ne să-l jelim în tihnă.

— Vreau să vorbesc cu locotenentul Bozeman! spuse Hap mai tare. Din gură se împrăştia în jur un amestec suculent de arome: pizza fermentată, dropsuri mentolate Hall's şi vin roşu dulce.

— A trebuit să plece în Siam, să rezolve un caz, Hap. Aşa că, ce-ar fi să pleci tu de-aici? Du-te undeva şi haleşte un bec electric.

— *Vreau să vorbesc cu locotenentul Bozeman şi nu plec d-aici până nu vorbesc!*

Sergentul de serviciu ieşi iute din încăpere. Se întoarse după vreo cinci minute însoţit de Bozeman, un ins uscăţiv, uşor gârbovit, la vreo cincizeci de ani.

— Du-l în biroul tău, Dan! îl imploră sergentul de serviciu. Crezi că ar fi posibil?

— Haide, Hap, spuse Bozeman, iar după un minut se aflau în compartimentul cu trei pereţi care constituia biroul lui Bozeman. Prudent, acesta deschise singura fereastră şi dădu drumul ventilatorului înainte de a se aşeza. Pot să te-ajut cu ceva, Hap?

— Te mai ocupi de crimele alea, dom' locotenent?

— De amărâţii ăia? Mda, cred că tot ai mei sunt.

— Ei bine, ştiu cine le-a venit de hac.

— Serios, Hap? întrebă Bozeman, care tocmai se chinuia să-şi aprindă pipa. Rareori fuma, dar nici ventilatorul, nici fereastra deschisă nu reuşeau să dovedească mirosul lui Hap. Curând, se temea Bozeman, zugrăveala o să înceapă să crape şi să se cojească. Oftă.

— Ţii minte că ţi-am zis că Poley vorbea cu un tip chiar cu o zi înainte să-l găsească ciopârţit în conducta aia? Ţii minte că ţi-am zis asta, dom' locotenent?

— Mi-aduc aminte. Mai mulţi dintre alcoolicii care-şi duceau traiul între Armata Salvării şi cantina situată la câteva străzi mai încolo relataseră o poveste similară despre doi dintre amărâştenii ucişi, Charles „Sonny" Brackett şi Peter „Poley" Smith. Văzuseră un tip care adăsta prin împrejurimi, un tip tânăr, şi care stătuse de vorbă cu Sonny şi Poley. Nimeni nu ştia sigur dacă Sonny plecase cu individul acela, dar Hap şi alţi doi susţinuseră că l-ar fi văzut pe Poley Smith plecând cu el. Ăstora le intrase în cap ideea că „tipul" era minor şi, ca să facă rost de ceva băutură, era dispus să plătească preţul pentru o sticlă de colonie de mosc. Mai mulţi alcoolici declaraseră că văzuseră prin preajmă un „tip" ca ăsta. Descrierea respectivului „tip" era superbă, numai bună de susţinut la tribunal, mai ales că venea de la nişte surse atât de credibile. Tânăr, blond şi alb. Ce-ţi mai lipsea ca să faci o arestare?

— Ei bine, astă-noapte eram în parc, spuse Hap, şi tocmai s-a-ntâmplat să am teancul ăsta de ziare...

— Legea interzice vagabondajul în oraşul ăsta, Hap.

— Da' doar le adunam, spuse plin de îndreptăţire Hap. E groaznic ce mizerie fac oamenii. Făceam un serficiu

public, dom' locotenent. Un serficiu public, fir-ar să fie. Unele din ziarele alea erea vechi de o săptămână.

— Da, Hap, spuse Bozeman. Îşi amintise — vag — că-i fusese foarte foame şi că aşteptase cu nerăbdare să meargă la masă. Dar acum asta i se părea că fusese cu mult timp în urmă.

— Ei bine, când m-am trezit, unul din ziarele alea mi-a zburat în faţă şi aşa se face că mă uitam direct *la* tip. Po' să zic că m-a speriat al naibii de tare. Uite. Ăsta-i tipul. Ăsta de-aici.

Hap scoase din buzunarul bluzei o pagină de ziar boţită, îngălbenită şi pătată de apă şi o despături. Bozeman se aplecă în faţă, acum cuprins de un interes moderat. Hap puse ziarul pe birou, astfel încât să poată citi titlul scris cu litere de-o şchioapă: 4 BĂIEŢI NUMIŢI ÎN SELECŢIONATA CALIFORNIEI DE SUD. Mai jos erau patru poze.

— Care dintre ei, Hap?

Hap puse un deget jegos pe imaginea situată la marginea din dreapta.

— El e. Zice că-l cheamă Todd Bowden.

Bozeman se uită de la poză la Hap, întrebându-se câte dintre celulele cerebrale ale acestuia rămăseseră nearse şi într-o stare de oarecare funcţionare, după douăzeci de ani în care stătuse îmbibat într-un sos bolborositor de vin ieftin, asezonat din când în când cu câte-o doză de alcool denaturat Sterno.

— Cum poţi să fii aşa de sigur, Hap? Uite, în poză poartă o şapcă de baseball. Eu nu-mi dau seama dacă are părul blond sau nu.

— Zâmbetul, spuse Hap. E felul cum rânjeşte. Rânjea la Poley exact la fel, de parcă i-ar fi zis, ce frumoasă-i viaţa,

când au plecat împreună. Aş recunoaşte rânjetul ăla şi după un milion de ani. Ăsta e, ăsta-i tipul.

Bozeman abia dacă auzi ultima frază. Se gândea, şi se gândea intens. *Todd Bowden.* Numele ăsta-i suna familiar. Ceva care-l deranja chiar mai mult decât gândul că un erou al liceului din localitate ar putea să aibă ca distracţie preferată mătrăşirea beţivilor. Se gândi că auzise numele ăla chiar în dimineaţa aceea, într-o discuţie. Se încruntă, încercând să-şi amintească unde.

Hap îşi luase tălpăşiţa, iar Dan Bozeman încă se mai străduia să-şi aducă aminte când Richler şi Weiskopf intrară în secţie... şi tocmai sonoritatea glasurilor lor când îşi turnau cafea în pahare îi împrospătă memoria.

— Sfinte Dumnezeule, spuse locotenentul Bozeman şi se ridică grăbit de pe scaun.

Ambii lui părinţi se oferiseră să-şi anuleze planurile de după-amiază — Monica la piaţă, iar Dick se ducea să joace golf cu nişte oameni de afaceri — şi să rămână acasă cu el, dar Todd le spusese că ar prefera să rămână singur. Se gândea să-şi cureţe puşca şi, cumva, să se gândească la întreaga situaţie. Să încerce să-şi lămurească lucrurile pentru sine.

— Todd, spuse Dick şi dintr-odată constată că nu prea avea multe de spus. Îşi zicea că, dacă ar fi fost propriul lui tată, în acest moment l-ar fi sfătuit să spună rugăciuni. Dar generaţiile se schimbaseră, iar membrii familiei Bowden nu se mai dădeau în vânt după aşa ceva. Uneori, lucrurile astea se întâmplă, încheie el lamentabil, pentru că Todd continua să se uite la el. Încearcă să nu laşi gândurile să te întristeze.

— O să-mi fie bine, spuse Todd.

După ce aceştia plecară, luă nişte cârpe şi o sticlă de ulei de puşcă Alpaca şi le duse afară, pe bancă, lângă trandafiri. Se duse din nou în garaj şi luă de-acolo puşca cu ţeavă dublă. O aduse la bancă şi o desfăcu în părţile componente, mirosul dulce-prăfuit al florilor stăruindu-i plăcut în nas. Curăţă puşca foarte grijuliu, fredonând un cântec, uneori fluierând câte-un pasaj printre dinţi. După aceea reasamblă puşca. Ar fi putut să facă lucrul ăsta cu tot atâta uşurinţă şi pe întuneric. Îşi lăsă mintea să rătăcească fără oprelişti. Când aceasta reveni, cinci minute mai târziu, Todd observă că încărcase puşca. Chiar dacă ideea de a trage la ţintă nu-l prea atrăgea azi, totuşi încărcase arma. Îşi zise că nu ştia de ce.

Ba ştii, Todd-baby, cum să nu ştii. Timpul, cum s-ar zice, a sosit.

Chiar atunci Saabul galben-strălucitor coti pe aleea de acces. Omul care se dădu jos din maşină îi era vag cunoscut lui Todd, dar abia când a trântit portiera şi a început să se apropie de el, Todd îi remarcă adidaşii Ked, de culoare bleu. Vorbeşti de fantomele trecutului şi te pomeneşti cu ele la uşă: iată-l, păşind pe aleea familiei Bowden, Ed French, zis şi Ed Galoş, zis şi Ked Man.

— Bună, Todd. Nu ne-am mai văzut de mult.

Todd rezemă puşca de marginea bancului şi afişă zâmbetul lui larg, fermecător.

— Bună ziua, domnule French. Ce faceţi aici, în zona rău-famată a oraşului?

— Ai tăi sunt acasă?

— Nu, din păcate. Aveaţi nevoie de ei pentru ceva anume?

— Nu, spuse Ed după o pauză lungă, meditativă. Nu, cred că nu. Cred că ar fi mai bine dacă am discuta doar noi doi. Pentru început, în tot cazul. S-ar putea să fii în

stare să oferi o explicaţie perfect raţională pentru toate astea. Deşi, Dumnezeu mi-e martor, mă cam îndoiesc.

Scoase din buzunarul de la şold o tăietură dintr-un ziar. Todd ştiu ce era încă înainte ca Ed Galoş să-i dea peticul de hârtie, şi pentru a doua oară în cursul acelei zile se uita la cele două fotografii alăturate ale lui Dussander. Cea făcută de fotograful ambulant fusese încercuită cu negru. Pentru Todd, mesajul era limpede — French îl recunoscuse pe „bunicul" băiatului. Iar acum voia să aducă acest lucru la cunoştinţa întregii lumi. Voia să mijlocească aflarea acestei veşti minunate. Bunul şi dragul de Ed Galoş, cu jargonul lui tembel şi căcăcioşii lui de adidaşi.

Poliţiştii ar fi fost deosebit de interesaţi — dar, desigur, aceştia erau deja interesaţi. Ştia asta acum. Senzaţia de pierzanie începuse să-l apese cam la o jumătate de oră după plecarea lui Richler. Era ca şi cum ar fi plutit la înălţime cu un balon umplut cu gaz ilariant. Deodată, o săgeată rece din oţel a străpuns materialul balonului, care acum se pierdea în cădere liberă.

Convorbirile telefonice, aici fusese marea lui gafă. Nemernicul de Richler scosese atuul la iveală cu maximă măiestrie. *Sigur*, spusese el, frângându-şi practic gâtul în graba lui de a cădea în capcană, *În fiecare săptămână primea un telefon sau două*. Lasă-i să umble brambura prin toată California de Sud în căutarea vreunui ex-nazist decrepit. Minunat. Afară de cazul în care Ma Bell le-ar fi spus o cu totul altă poveste. Todd nu ştia dacă respectiva companie de telefonie putea să spună cât de des era folosit un post telefonic... dar în ochii lui Richler apăruse o privire...

Pe urmă a fost scrisoarea. Fără voia lui, îi spusese lui Richler că locuinţa lui Dussander nu fusese jefuită, iar

Richler cu siguranţă că mersese mai departe cu raţionamentul, deducând că Todd n-ar fi avut de unde să ştie acest lucru decât dacă se întorsese acolo... aşa cum şi făcuse de altfel, şi nu doar o dată, ci de trei ori, mai întâi ca să ia scrisoare şi în alte două rânduri ca să caute orice ar fi putut să fie incriminant. Nu găsise nimic; până şi uniforma de Gestapo dispăruse, aruncată de către Dussander, cândva în ultimii patru ani.

Şi pe urmă fuseseră cadavrele. Richler nu adusese vorba nicio clipă de cadavre.

La început, lui Todd i se păruse că e bine. Lasă-i să mai caute un pic, cât timp îşi punea ordine în gânduri — şi în poveste. Nicio teamă în privinţa pământului care i se lipise de haine când îngropase cadavrul; toate hainele fuseseră spălate în aceeaşi noapte, mai târziu. Avusese el însuşi grijă să le treacă prin maşina de spălat, perfect conştient că Dussander ar fi putut să moară şi atunci totul ar fi ieşit la iveală. Niciodată nu poţi fi îndeajuns de grijuliu, băiete, cum ar fi spus Dussander însuşi.

Apoi, puţin câte puţin, îşi dăduse seama că *nu* era bine. Vremea fusese călduroasă şi întotdeauna o astfel de vreme făcea ca pivniţa să miroasă groaznic; ultima oară când se dusese acasă la Dussander, duhoarea era o prezenţă înfiorătoare. Fără doar şi poate că poliţia ar fi fost interesată de mirosul acela şi ar fi încercat să-i descopere sursa. Şi atunci, de ce nu-i dezvăluise Richler informaţia? O păstra pentru mai târziu? Ca să-i facă o mică surpriză nasoală? Iar dacă lui Richler îi ardea de mici surprize nasoale, asta putea să însemne că bănuia ceva.

Todd ridică privirea de la tăietura de ziar şi observă că Ed Galoş se întorsese pe jumătate faţă de el. Se uita la stradă, deşi acolo nu se întâmpla mare lucru. Richler

putea să bănuiască, dar n-avea cum să obţină mai mult decât o bănuială.

Decât dacă ar exista un fel de dovadă concretă care să-l lege pe Todd de bătrân.

Tocmai genul de dovadă pe care Ed Galoş o putea oferi.

Un individ ridicol, încălţat în nişte adidaşi ridicoli. Un ins atât de ridicol nu merita să trăiască. Todd atinse ţeava puştii sale.

Da, Ed Galoş era veriga care le lipsea. N-ar fi putut dovedi *niciodată* că Todd fusese complice la vreuna din crimele lui Dussander. Dar, ajutaţi de mărturia lui Ed, puteau să facă dovada unei complicităţi. Şi oare măcar asta ar fi însemnat sfârşitul? Oh, nu. În continuare i-ar fi luat fotografia de la absolvirea liceului şi ar fi început s-o arate drojdierilor din districtul Mission. O manevră cu puţine şanse, dar una pe care Richler nu-şi putea permite să n-o joace. Dacă nu putem să-i punem în cârcă o gaşcă de beţivi, poate reuşim să-l învinuim pentru cealaltă gaşcă.

Şi, mai departe? Mai departe, tribunalul.

Tatăl lui o să-i angajeze o minunată gaşcă de avocaţi, bineînţeles. Iar avocaţii îl vor scoate basma curată, bineînţeles. Prea multe dovezi circumstanţiale. Va face o impresie mult prea favorabilă asupra juriului. Numai că, între timp, viaţa lui se va fi ruinat oricum. Totul va fi târât prin paginile ziarelor, excavat şi scos la lumină, asemenea cadavrelor intrate în putrefacţie din pivniţa lui Dussander.

— Omul din fotografie este acelaşi cu domnul care a venit la mine în birou când tu erai în clasa a noua, îi spuse precipitat Ed, întorcându-se din nou către el. A pretins că ţi-ar fi bunic. Iar acum se dovedeşte că era un criminal de război urmărit.

— Da, replică Todd. În mod ciudat, de pe faţa lui dispăruse orice urmă de expresie. Era faţa unui manechin dintr-un magazin de confecţii. Toată sănătatea, viaţa şi vioiciunea îi dispăruseră din ea. Ceea ce rămăsese era înspăimântător prin goliciunea sa tâmpă.

— Cum s-a întâmplat? întrebă Ed, şi probabil că intenţionase ca întrebarea lui să sune ca o acuzaţie răsunătoare, dar tonul cu care a rostit-o era jalnic, dezorientat şi oarecum înşelat. Cum s-a întâmplat asta, Todd?

— Eh, un lucru l-a urmat pe celălalt, spuse Todd şi-şi ridică puşca. Chiar aşa s-a întâmplat. Un lucru... l-a urmat pe celălalt. Împinse cu degetul mare piedica în poziţia de repaus şi îndreptă puşca spre Ed Galoş. Oricât de stupid ar părea, chiar aşa s-a întâmplat. Asta-i tot ce se poate spune.

— Todd, zise Ed, cu ochii măriţi. Făcu un pas înapoi. Todd, doar nu vrei să... te rog, Todd. Putem discuta treaba asta. Putem disc...

— Tu şi nenorocitul ăla de nemţălău n-aveţi decât să discutaţi în iad, spuse Todd şi apăsă pe trăgaci.

Sunetul împuşcăturii reverberă în liniştea toridă şi lipsită de vânt a după-amiezii. Ed French fu aruncat înapoi, în Saab-ul său. Întinse mâna în spate şi smulse un ştergător de parbriz. Se uită la el cu o privire tâmpă, în vreme ce sângele se împrăştia pe helanca lui albastră, după care-l lăsă să cadă şi ridică privirea spre Todd.

— Norma, şopti el.

— OK, spuse Todd. Cum zici matale, amice. Mai trase un foc spre Ed Galoş, cam jumătate din capul acestuia dispărând într-o ploaie de sânge şi aşchii de os.

Ed se întoarse cu mişcări de om beat şi dădu să se mişte spre uşa din stânga a maşinii, rostind iar şi iar numele fiicei sale, cu o voce gâtuită şi tot mai pierită. Todd

îl mai împuşcă o dată, ţintind la baza coloanei vertebrale, iar Ed se prăbuşi. Picioarele lui răpăiră scurt pe pietriş, după care încremeniră.

Da' ştiu că greu şi-a mai dat duhul pentru un consilier vocaţional, îşi zise Todd şi lăsă să-i scape un scurt hohot de râs. În acelaşi moment, se simţi săgetat în creier de un junghi dureros, care-l făcu să închidă ochii.

Când îi deschise din nou, se simţea mai bine ca oricând în ultimele luni — poate chiar în ultimii ani. Totul era minunat. Totul era la locul lui. Lipsa de expresie de pe faţa lui dispăru, fiind înlocuită de un fel de frumuseţe sălbatică.

Se întoarse la garaj şi luă toate gloanţele pe care le avea, mai bine de patru sute. Le puse în vechiul lui rucsac, pe care-l atârnă de umăr. Când ieşi iar la soare, zâmbea entuziast, cu ochii dansând — aşa cum zâmbesc băieţii de ziua lor de naştere, de Crăciun, sau de Ziua Independenţei. Era un zâmbet care simboliza focuri de artificii, colibe construite în copaci, semnale secrete şi locuri de întâlnire tainice, momentele imediat următoare marelui meci triumfal, când jucătorii sunt purtaţi prin oraş pe umerii suporterilor euforici. Zâmbetul extatic al tinerilor cu păr blond, plecând la război cu căştile metalice pe cap.

— *Sunt stăpânul lumii!* strigă el din răsputeri către cerul albastru de deasupra şi ridică preţ de o clipă arma cu ambele mâini. Apoi, trecând-o în mâna dreaptă, porni spre locul de deasupra autostrăzii, unde avusese loc o alunecare de teren şi unde copacul prăbuşit avea să-i ofere adăpost.

Abia după cinci ore, şi când aproape se întunecase, au reuşit să-l doboare.

Toamna pierderii inocenţei

Pentru George McLeod

Cadavrul*

1

Cele mai importante lucruri sunt lucrurile cel mai greu de rostit. Sunt lucrurile de care ţi-e ruşine, căci cuvintele le diminuează — cuvintele reduc lucrurile, care păreau lipsite de limite când erau în mintea ta, la dimensiunile reale, când sunt dezvăluite. Dar nu e vorba numai de asta, nu? Cele mai importante lucruri se află prea aproape de locul secret în care este ascunsă inima ta, asemenea reperelor către o comoară, pe care duşmanii tăi s-ar da în vânt să ţi-o fure. Şi este posibil să faci dezvăluiri care să te coste scump numai determinându-i pe oameni să se uite la tine cam pieziş, neînţelegând nici pe departe ce ai spus sau de ce ai crezut că era atât de important, încât aproape că ai strigat când vorbeai. Acesta este lucrul cel mai rău, cred. Când secretul rămâne zăvorât în tine, nu din lipsa celui care să-l rostească, ci din lipsa unei urechi care să înţeleagă.

Aveam doisprezece ani, mergând pe treisprezece, când am văzut pentru prima oară un om mort. S-a întâmplat în 1960, cu foarte mult timp în urmă... cu toate că uneori nu mi se

* Această nuvelă a stat la baza filmului *Stand by Me* (*Prietenii*), din anul 1986. (*N.r.*)

pare chiar atât de mult. Mai ales în nopţile în care mă trezesc din unul dintre visele acelea în care grindina îi cade în ochii deschişi.

2

Aveam o colibă într-un ulm mare, care se apleca deasupra unui teren viran, în Castle Rock. Astăzi, pe terenul acela se află o firmă de mutări, iar ulmul a dispărut. Progresul. Era un fel de club, cu toate că nu avea vreun nume. Eram vreo cinci, poate şase băieţi, care îl frecventam permanent şi încă vreo câţiva pierde-vară care atârnau pe lângă noi. Îi lăsam să urce când puneam la cale o partidă de cărţi şi aveam nevoie de victime proaspete. De obicei, jucam „două'ş'unu" pe mărunţiş, maximum cinci cenţi. Dar câştigai dublu dacă obţinea 21 de puncte cu cinci cărţi dedesubt... şi *triplu* la şase cărţi dedesubt, deşi Teddy era singurul atât de nebun să meargă pe aşa ceva.

Laturile colibei erau făcute din scânduri şterpelite din grămada de rebuturi, din spate de la Mackey Lumber & Building Supply, de pe Carbine Road — pline de crăpături şi găuri de noduri, pe care le înfundam ori cu hârtie igienică, ori cu şerveţele. Acoperişul era din tablă ondulată, pe care o şterpelisem de la groapa de gunoi, trăgând tot timpul cu coada ochiului peste umăr, căci umbla vorba că dulăul paznicului era un adevărat monstru devorator de copii. Găsisem şi o uşă din plasă acolo, în aceeaşi zi. Împiedica muştele să intre, însă era ruginită rău de tot — vreau să zic că rugina era ajunsă la *extrem*. Indiferent la ce oră din zi ai fi privit prin uşa aia din plasă, aveai impresia că era apusul.

În afară de partidele de cărţi, clubul era un loc ideal unde să te duci să fumezi şi să te uiţi pe cărţi cu femei

goale. Aveam o jumătate de duzină de scrumiere strâmbate din tablă, pe fundul cărora scria Camel, o mulţime de afişe din reviste prinse cu ţinte pe pereţii crăpaţi şi vreo douăzeci sau treizeci de pachete de cărţi Bike cu colţurile îndoite (Teddy le primise de la unchiul său, proprietarul papetăriei din Castle Rock — când unchiul lui l-a întrebat ce fel de joc de cărţi jucam, Teddy i-a spus că organizam turnee de *cribbage*, iar unchiul lui s-a gândit că era în regulă), un set de fise de pocher din plastic şi un teanc de reviste poliţiste *Master Detective* antice, pe care să le frunzărim când n-aveam altceva mai bun de făcut. Ne mai construisem în podea şi un compartiment secret de 30 de centimetri pe 25, în care să ascundem cea mai mare parte din chestiile astea, în rarele ocazii în care tatăl vreunuia dintre noi hotăra că era vremea să ne arate ce buni prieteni eram. Când ploua, să stai în club echivala cu a te afla în interiorul unei tobe jamaicane din oţel... însă în vara aceea nu plouase deloc.

Fusese cea mai secetoasă şi mai călduroasă vară din 1907 încoace — sau cel puţin aşa scria în ziare — şi în acea zi de vineri de dinaintea weekendului Zilei Muncii şi a începutului unui nou an şcolar, până şi sânzienele de pe câmpurile şi din canalele din lungul drumurilor lăturalnice erau ofilite şi pipernicite. Nicio grădină nu arăta mai de Doamne-ajută în vara aceea, iar marile etalaje de mărfuri pentru conserve de la Castle Rock Red & White erau tot acolo, umplându-se de praf. Nimeni nu avea ce să pună la conservă în vara aceea, poate cu excepţia vinului de păpădie.

Teddy, Chris şi cu mine eram sus în club, în ziua aceea de vineri, văitându-ne unul altuia că începutul şcolii era atât de aproape, jucând cărţi şi spunând aceleaşi

glume vechi cu comis-voiajorul şi cu francezi. De unde ştii că a trecut un francez prin curtea din spatele casei? Tomberoanele de gunoi sunt goale şi căţeaua e gravidă. Teddy îşi dădea silinţa să pară ofensat, însă el era cel care venea cu glume noi, de îndată ce le auzea, înlocuind doar francezul cu polonezul.

Ulmul ne ţinea de umbră, dar ne scoseserăm deja cămăşile, să nu le umplem prea rău de transpiraţie. Jucam *blitz*[20] pe trei centime, cel mai plictisitor joc de cărţi inventat vreodată, însă era prea cald ca să ne gândim la ceva mai complicat. Ne încropiserăm o echipă bunicică de fotbal până pe la mijlocul lui august, dar pe urmă o grămadă de copii dăduseră bir cu fugiţii. Era prea cald.

Eram la sfârşitul jocului şi mersesem pe pică. Începusem cu treisprezece, mai nimerisem un opt, cu care îmi ieşise douăzeci şi unu şi de atunci nu se mai întâmplase nimic. Chris a pus jos. Am tras ultima carte şi n-am nimerit nimic care să-mi fie de ajutor.

— Două'nouă, a zis Chris, punând pe masă carouri.

— Două'doi, a zis Teddy, părând dezgustat.

— Pişat în vânt, am zis eu şi am pus cărţile pe masă cu faţa în jos.

— Gordie a ieşit, bătrânul Gordie a dat de fundu' sacului şi s-a dus pe uşă, a trâmbiţat Teddy, şi apoi a arătat râsul lui, model Teddy Duchamp — *iii-iii-iii*, ca de cui ruginit scos fără grabă dintr-o scândură.

Era un ciudat, cu toţii o ştiam. La aproape treisprezece ani, la fel ca noi ceilalţi, lentilele groase ale ochelarilor şi aparatul auditiv îl făceau să arate ca un moş. Puştii

20 Joc de cărţi (numit şi *scat*) cu trageri şi decartări succesive, având drept miză acumularea de 31 de puncte sau a unei valori cât mai apropiate de aceasta.

tot încercau să-l tapeze de ţigări pe stradă, însă umflătura din cămaşa lui era bateria aparatului auditiv.

În ciuda ochelarilor şi a căştii de culoarea pielii, înfipte tot timpul în ureche, Teddy nu prea vedea bine şi adeseori înţelegea pe dos ce-i spuneau oamenii. La baseball trebuia să-l pui să joace în spate, cât mai departe de Chris, pe stânga, şi de Billy Greer, pe dreapta. N-aveai decât să speri că nimeni n-o să dea mingea atât de departe, pentru că Teddy una–două se ducea după ea îmbufnat, chit că o vedea, chit că nu. Când şi când, îl mai nimerea câte o lovitură sănătoasă şi odată a leşinat de-a binelea, când a nimerit în plină viteză în gardul de lângă coliba din copac. A rămas acolo întins pe spate, cu ochii daţi peste cap, aproape cinci minute, de m-am şi speriat. Pe urmă s-a trezit şi a început să umble de colo-colo cu nasul plin de borş şi o umflătură vineţie de mai mare dragul în frunte, încercând să pretindă că mingea fusese în aut.

Avea vederea proastă de la natură, dar ceea ce păţise cu auzul nu avea cauze naturale. Pe vremea aia, când era la modă să te tunzi, astfel încât urechile să ţi se iţească ca toartele cănii, Teddy a fost primul din Castle Rock care şi-a tras o tunsoare Beatles — cu patru ani înainte ca în America să se pomenească măcar de Beatles. Şi-a ţinut urechile acoperite, pentru că arătau ca nişte boţuri de ceară înmuiată.

Într-o zi, când avea opt ani, taică-său s-a înfuriat rău pe Teddy, din cauză că spărsese o farfurie. Mama lui muncea la o fabrică de pantofi din South Paris când s-a întâmplat, iar când a aflat, răul se produsese.

Taică-său l-a dus pe Teddy la soba mare cu lemne din fundul bucătăriei şi l-a pus cu urechea pe ochiul cu inele din fontă. L-a ţinut vreo zece secunde. Pe urmă, l-a tras de păr şi l-a pus cu partea cealaltă. După care a sunat la

Urgenţa din Central Maine şi le-a spus să vină să-i ia băiatul. Apoi a pus telefonul în furcă, s-a dus la dulap, a scos arma şi s-a aşezat să-şi vadă emisiunea la televizor, cu puşca pe genunchi. Când a venit vecina, doamna Burroughs, să întrebe dacă Teddy era bine — auzise ţipetele — tatăl lui Teddy a îndreptat arma spre ea. Doamna Burroughs a zbughit-o din casa familiei Duchamp cam cu viteza luminii şi a chemat poliţia. Când a sosit ambulanţa, domnul Duchamp le-a deschis brancardierilor şi apoi a ieşit pe veranda din spate, unde a stat de pază până când l-au dus pe Teddy pe targă la bătrâna ambulanţă Buick, care aştepta cu uşile deschise.

Tatăl lui Teddy le-a explicat brancardierilor că, deşi grangurii din armată spuseseră că zona era curăţată, rămăseseră peste tot lunetişti nemţi. Unul dintre brancardieri l-a întrebat pe tatăl lui Teddy dacă mai putea să reziste. Tatăl lui Teddy i-a răspuns brancardierului că putea să reziste la nevoie până când iadul ajungea magazin de frigidere. Brancardierul l-a salutat milităreşte şi tatăl lui Teddy i-a răspuns prompt, la fel. La câteva minute după plecarea ambulanţei, a sosit şi poliţia, care l-a lăsat la vatră pe Norman Duchamp.

Făcea tot felul de ciudăţenii, cum ar fi să tragă după pisici şi să dea foc cutiilor poştale de mai mult de-un an, iar după nenorocirea pe care i-o adusese fiului său, l-au evaluat rapid şi l-au trimis la Togus, care este un spital special al veteranilor război. La Togus ajungi dacă eşti declarat inapt psihic. Tatăl lui Teddy participase la debarcarea din Normandia, şi Teddy dădea tot timpul vina pe chestia asta. Teddy era foarte mândru de taică-su, deşi îi făcuse ce-i făcuse şi se ducea cu maică-sa să-l viziteze, în fiecare săptămână.

Cred că era cel mai tâmpit puşti cu care ne petreceam vremea şi era nebun. Risca în cele mai nebuneşti feluri care ţi-ar trece prin minte şi de fiecare dată scăpa basma curată. Celei mai mari şmecherii a lui îi zicea „fereala de camioane". Se repezea în faţa camioanelor pe 196 şi uneori acestea îl ratau la câţiva centimetri. Dumnezeu ştie câte atacuri de inimă provocase şi el stătea şi râdea, în timp ce curentul camionului în goană îi flutura hainele în părţi. Ne speria, pentru că avea vederea foarte proastă. Şi cu, şi fără ochelarii cu lentilele cât sticla de Cola. Părea să fie doar o chestiune de timp până când ar fi evaluat greşit un camion. Şi trebuia să ai mare grijă la ce-l provocai, pentru că Teddy accepta orice provocare.

— Gordie a ieşit, iiii-iiii-iiii!

— Să ţi-o trag, i-am zis eu şi am pus mâna pe un *Master Detective*, să citesc până terminau jocul.

Am dat la „A jucat-o în picioare, până a omorât-o pe liceana drăguţă într-un lift blocat" şi m-am apucat de citit.

Teddy a luat cărţile, le-a aruncat o privire şi a zis:

— Pun jos.

— Muşuroi de căcat cu patru ochi! a strigat Chris.

— Muşuroiul de căcat are o mie de ochi, i-a spus Teddy serios, iar eu şi Chris am izbucnit în râs. Teddy ne privea uşor încruntat, ca şi cum s-ar fi întrebat ce ne făcuse să râdem. Asta era altă ciudăţenie a individului — întotdeauna arunca chestii ciudate, cum era şi „Muşuroiul de căcat are o mie de ochi" şi niciodată nu-ţi dădeai seama dacă *voia* să fie amuzant sau, pur şi simplu, aşa-i venea să zică. Îi privea pe cei care râdeau cu o uşoară încruntare, ca şi cum ar fi vrut să zică *O, Doamne, acu ce v-a mai venit?*

Teddy avea un treizeci natural — valet, damă şi rege de treflă. Chris avea numai şaisprezece şi a pierdut.

Teddy se apucase de amestecat cărţile în felul lui neîndemânatic, iar eu tocmai ajungeam la partea tare a povestirii, în care marinarul ţicnit din New Orleans a jucat-o în picioare, până a omorât-o pe o liceană de la Bryn Mawr, pentru că nu suporta spaţiile închise, când am auzit pe cineva urcând în grabă scara bătută în cuie pe trunchiul ulmului. Un pumn a bătut în fundul capacului care servea drept uşă.

— Care eşti? a strigat Chris.

— Vern! s-a auzit o voce agitată şi întretăiată.

M-am dus la capac şi am tras piedica. Capacul a sărit în sus şi Vern Tessio, unul dintre ceilalţi membri obişnuiţi ai clubului, s-a căţărat înăuntru. Curgea transpiraţia pe el şi părul, pe care de obicei îl avea pieptănat într-o imitaţie perfectă a idolului său rock-and-roll Bobby Rydell, îi era lipit în şuviţe şi ghemotoace de capul rotund ca glontele.

— Uau, băiete, a zis el gâfâind, staţi să auziţi.

— Ce să auzim? l-am întrebat eu.

— Stai să-mi trag sufletul. Am venit de-acasă în fugă.

— *Am venit în fugă acasă*, a început Teddy să bâiguie, imitându-l îngrozitor pe Little Anthony, *doar să-ţi spun că-mi pare rău.*

— Labagiule, i-a zis Vern.

— Să mori în chinuri, i-a replicat Teddy prompt.

— Ai venit de-acasă în fugă? l-a întrebat Chris neîncrezător. Omule, ai înnebunit! Casa lui Vern era la peste trei kilometri, pe Grand Street. Cred că sunt trei'ş'două de grade afară.

— Merită, a zis Vern. Sfinte Sisoie. N-o să-ţi vină să crezi, sincer vă spun.

Şi-a tras una peste fruntea plină de transpiraţie, ca să ne-arate cât de sincer putea să fie.

— În regulă, care-i treaba? l-a întrebat Chris.

— Vreţi să dormim afară la noapte?

Vern se uita la noi cu o privire nerăbdătoare, excitată. Avea ochii ca nişte stafide, înconjuraţi de cercuri întunecate de transpiraţie.

— Adică dacă le spuneţi alor voştri că punem cortul în fundul curţii, la mine.

— Mda, cred că da, a zis Chris, luându-şi cărţile şi uitându-se la ele. Însă tata e într-o fază nasoală. Bea, înţelegi ?

— Trebuie, omule, a zis Vern. Pe cuvântul meu. N-o să vă vină să credeţi. Tu poţi, Gordie?

— Probabil că da.

Reuşeam să fac chestii de-astea — de fapt, fusesem un fel de Băiatul Invizibil toată vara. În aprilie, fratele meu mai mare, Dennis, murise într-un accident de maşină la Fort Benning, în Georgia, unde era în perioada de instrucţie. Împreună cu un alt coleg, se duceau la un magazin militar şi au fost loviţi de un camion al armatei în plin, dintr-o parte. Dennis a murit pe loc, iar pasagerul lui era în comă de-atunci. În săptămâna aia, Dennis trebuia să împlinească douăzeci şi doi de ani. Îi luasem deja o felicitare de ziua de naştere de la Dahlie, din Castle Green.

Am plâns când am aflat, am plâns şi mai mult la înmormântare şi nu mi-a venit să cred că Dennis nu mai era, că cineva care mi-a tras castane sau m-a speriat cu un păianjen din cauciuc de m-a făcut să plâng sau m-a pupat când am căzut şi mi-am zdrelit amândoi genunchii de mi-a dat sângele şi mi-a şoptit la ureche: „Hai, nu mai plânge, bebeluşule!" — că un om care m-a *atins*

putea să fie mort. M-a durut şi m-a îngrozit că era mort... însă parcă le-a uscat inimile părinţilor mei. Pentru mine, Dennis era ca un fel de cunoştinţă. Era cu zece ani mai mare decât mine, ca să-ţi dai seama, şi avea prietenii şi colegii lui. Mâncam împreună la aceeaşi masă de ani de zile, uneori era prietenul meu, alteori călăul, dar cam tot timpul era doar un tip, înţelegi? Când a murit, era plecat de-acasă de un an, cu excepţia câtorva permisii. Nici măcar nu semănam. Mi-a trebuit mult timp, după vara aceea, să-mi dau seama că plânsesem de mila mamei şi tatei. De parcă le-ar fi fost de vreun folos lor sau mie.

— Ia zi, ce tot scârţâi şi miorlăi, Vern-O? l-a întrebat Teddy.

— Etalez, a zis Chris.

— *Ce!* a ţipat Teddy, uitând imediat şi complet de Vern. Mincinos împuţit! Nu ai cu ce să etalezi. Nu ţi-am dat cărţi să etalezi.

Chris i-a rânjit în faţă.

— Hai, trage carte, căcălăule.

Teddy s-a întins să ia cartea de deasupra din teancul de cărţi. Chris s-a întins după pachetul de Winston de pe pervazul din spatele lui. Eu m-am aplecat să iau revista cu poveşti cu detectivi.

Vern Tessio a zis:

— Băieţi, vreţi să mergeţi să vedeţi un mort?

Ne-am oprit toţi.

3

Desigur, auziserăm toţi despre asta la radio. Radioul, un Philco cu cutia spartă, care fusese recuperat, de asemenea, de la groapa de gunoi, mergea încontinuu. Îl ţineam pe WALM Lewiston, care alegea super-hiturile şi

melodiile vechi: „What in the World's Come Over You" de Jack Scott, „This time" de Troy Shondell, „King Creole" a lui Elvis şi „Only the Lonely" a lui Roy Orbison. Când urmau ştirile, de obicei îi închideam mental sonorul. Ştirile cuprindeau o grămadă de rahaturi optimiste despre Kennedy, Nixon, Quemoy şi Matsu, despre criza rachetelor şi ce mai rahat se dovedea la urma urmelor a fi Castro. Însă ascultaserăm toţi reportajul despre Ray Brower cu ceva mai multă atenţie, pentru că era un puşti de vârsta noastră.

Era din Chamberlain, un orăşel situat la vreo şaizeci de kilometri est de Castle Rock. Cu trei zile înainte ca Vern să dea buzna în club, după o cursă de peste trei kilometri din Grand Street, Ray Brower ieşise cu oala maică-sii să adune afine. La căderea întunericului încă nu se întorsese, iar familia Brower chemase şeriful local şi începuse căutarea — la început doar în jurul casei copilului şi apoi s-au extins, cuprinzând şi oraşele învecinate, Motton, Durham şi Pownal. Toată lumea s-a implicat — poliţiştii, ajutoarele de şerif, paznicii de vânătoare, voluntarii. Însă trei zile mai târziu, puştiul era în continuare dispărut. Ne dăduserăm seama, ascultând la radio, că n-or să-l găsească niciodată pe amărâtul ăla în viaţă; în cele din urmă, căutările aveau să sfârşească fără niciun rezultat. Era posibil să se fi sufocat în urma unei alunecări de pietriş sau să se fi înecat în vreun pârâu şi peste zece ani, vreun vânător avea să-i descopere oasele. Deja începuseră să dragheze eleşteiele din Chamberlain şi lacul de acumulare Motton.

Astăzi nu s-ar putea petrece aşa ceva în sud-estul statului Maine; cea mai mare parte a zonei a devenit suburbană şi comunităţile-dormitoare din jurul oraşelor

Portland şi Lewiston s-au întins precum tentaculele unui calmar uriaş. Pădurile există în continuare şi devin din ce în ce mai dese, pe măsură ce înaintezi spre vest către Munţii Albi, însă în zilele noastre, dacă îţi ţii cumpătul suficient de mult ca să mergi vreo opt kilometri în aceeaşi direcţie, în mod sigur dai peste o şosea asfaltată cu două benzi. Însă în 1960, întreaga întindere dintre Chamberlain şi Castle Rock era subdezvoltată şi existau locuri din care nici nu se mai tăiaseră copaci, de dinainte de al Doilea Război Mondial. În zilele acelea, mai era posibil să intri în pădure, să te rătăceşti şi să mori acolo.

4

Vern Tessio se băgase sub verandă în dimineaţa aceea şi săpa.

Noi înţelegeam foarte bine lucrul acesta, dar poate că ar trebui să mă opresc un minut şi să-ţi explic şi ţie. Teddy Duchamp era numai pe jumătate întreg la minte, însă nici Vern Tessio nu şi-ar fi pierdut vreodată timpul liber uitându-se la *College Bowl*[21]. Încă fratele lui, Billy, era şi mai prost, după cum vei vedea. Însă mai întâi trebuie să-ţi spun de ce săpa Vern sub verandă.

Cu patru ani în urmă, când avea opt ani, Vern îngropase un borcan cu mărunţiş sub lunga verandă din faţă a casei familiei Tessio. Vern îi zicea spaţiului întunecat de sub verandă „peştera" lui. Juca un fel de joc cu piraţi, iar mărunţişul reprezenta comoara ascunsă — atât că, dacă te jucai cu Vern, nu puteai să-i zici comoară ascunsă, trebuia să-i spui „prada". Prin urmare, şi-a îngropat adânc borcanul cu mărunţiş, a umplut gaura şi a acoperit

21 Concursuri de întrebări şi răspunsuri de cultură generală, organizate la nivel de universităţi.

ţărâna proaspăt răscolită cu frunze adunate dedesubt de-a lungul anilor. Desenase o hartă a comorii, pe care o ascunsese în camera lui, la un loc cu restul nimicurilor sale. Uitase cu totul de ea timp de vreo lună. Pe urmă, cum nu-i ajungeau banii să se ducă la film sau nu mai ştiu ce, şi-a amintit de mărunţiş şi s-a dus să-şi caute harta. Însă maică-sa făcuse curăţenie de vreo două-trei ori de-atunci şi adunase toate hârtiile cu teme, ambalajele de bomboane, revistele cu benzi desenate şi cărţile cu bancuri. Le arsese în sobă într-o dimineaţă, ca să aprindă focul în bucătărie şi harta comorii lui Vern se dusese fix pe hornul bucătăriei.

Sau cel puţin asta şi-a imaginat el.

A încercat să găsească locul din memorie şi a săpat acolo. Fără să aibă noroc. La dreapta şi la stânga de locul acela. Tot fără să aibă noroc. Renunţase în ziua aceea, dar de-atunci încercase în mai multe rânduri. Patru ani, omule. Patru *ani*. Nu-ţi vine să-ţi iei câmpii? Nu ştiai dacă să-ţi vină să plângi sau să râzi.

Pentru el, devenise un fel de obsesie. Veranda din faţă a familiei Tessio se întindea de-a lungul întregii case, probabil vreo doisprezece metri lungime şi ceva mai mult de doi metri lăţime. Săpase fiecare centimetru de pe suprafaţa asta de două ori, poate chiar de trei ori şi nu dăduse peste niciun bănuţ. *Numărul* bănuţilor începuse să crească în mintea lui. Când se întâmplase prima oară, ne spusese mie şi lui Chris că erau, poate, vreo trei dolari. Un an mai târziu, ajunsese la cinci şi în ultima vreme se învârtea în jurul a zece dolari, câţiva bănuţi în plus sau în minus, după cât de falit era.

De fiecare dată încercam să-i spunem ceea ce nouă ne era foarte clar — că Billy ştiuse de borcan şi îl scosese

el. Vern refuza să creadă, cu toate că-l ura pe Billy cum îi urăsc arabii pe evrei şi probabil că ar fi votat bucuros pedeapsa cu moartea pentru fratele lui, pentru furt din magazin, dacă i s-ar fi oferit ocazia. Pe de altă parte, refuza să-l întrebe pe Billy în faţă. Probabil se temea că Billy i-ar fi spus *Sigur că am pus mâna pe ei, fătălău fraier, erau vreo zece dolari în mărunţiş, în borcan, şi i-am cheltuit până la ultimul nenorocit de cent.* În schimb, Vern se apuca să sape după mărunţiş de câte ori îi venea (şi de câte ori Billy nu era prin preajmă). Întotdeauna se târa afară de sub verandă cu blugii murdari, părul plin de frunze şi cu mâna goală. Îl tachinam în legătură cu asta într-un fel foarte răutăcios şi porecla lui era Penny — Penny Tessio. Cred că a venit la club cu vestea cât a putut de repede, nu numai ca să o dea pe goarnă, ci şi ca să ne arate că, în sfârşit, ieşise şi ceva bun de pe urma vânătorii de mărunţiş.

În ziua aceea se sculase înaintea tuturor, îşi mâncase fulgii de porumb şi ieşise pe alee să arunce la coşul vechi bătut în cuie pe garaj, fără niciun scop. N-avea cu cine să se joace de-a fantoma sau altceva şi hotărâse să sape din nou în căutarea banilor. Era sub verandă când deodată, uşa cu plasă de deasupra s-a trântit de perete. Îngheţase, fără să scoată vreun sunet. Dacă era tatăl lui, se târa afară de-acolo; dacă era Billy, rămânea locului până când Billy şi prietenul lui, delincventul de Charlie Hogan, plecau.

Două perechi de paşi au traversat veranda şi apoi chiar Charlie Hogan a zis, cu o voce tremurătoare, de plângăcios: „Iisuse, Billy, ce ne facem?"

Vern ne-a spus că tocmai faptul că-l auzise pe Charlie Hogan vorbind astfel — Charlie care era unul dintre cei mai duri puşti din oraş — îl făcuse să ciulească urechile.

La urma urmelor, Charlie îşi făcea veacul cu Ace Merrill şi Eyeball Chambers, iar când îţi pierdeai vremea cu asemenea specimene, trebuia să fii un dur.

— Nimic, a zis Billy. Asta o să facem. Nimic.

— Trebuie să facem *ceva*, a spus Charlie şi apoi s-au aşezat pe verandă, aproape de locul în care stătea ciucit Vern. Nu l-ai *văzut*?

Vern a riscat şi s-a apropiat ceva mai mult de treptele verandei, practic salivând. În acel moment se gândea că poate Charlie şi Billy fuseseră beţi de-a binelea şi călcaseră pe cineva cu maşina. Vern era atent să nu strivească nicio frunză veche când se mişca. Dacă aceştia doi descopereau că el se afla sub verandă şi îi auzise, puteai să îndeşi ce mai rămânea din el într-o cutie de mâncare de câini Ken-L Ration.

— Pentru noi nu înseamnă nimic, a zis Billy Tessio. Puştiul e mort, aşa că nici pentru el nu mai înseamnă nimic. Pe cine doare la bască dacă-l găsesc vreodată sau nu? Pe mine, unul, niciun pic.

— Era puştiul de care au vorbit la radio, a zis Charlie. Ăla era, sunt sigur. Brocker, Brower, Flowers sau cum l-o chema. Cred că l-a lovit nenorocitu' ăla de tren.

— Mda, a zis Billy.

S-a auzit zgomotul unui chibrit scăpărat. Vern l-a văzut aruncat pe pietrişul de pe alee şi a simţit mirosul de ţigară.

— Sigur a fost aşa. Şi tu ai borât.

Niciun cuvânt, dar Vern a simţit undele emoţionale de ruşine iradiind dinspre Charlie Hogan.

— Mă rog, fetele nu l-au văzut, a zis Billy după o vreme. Norocul nostru. După zgomot, l-a bătut pe Charlie pe spate, în semn de încurajare. Altfel, ar fi trăncănit

despre asta de aici până în Portland. Dar cel puţin am şters-o rapid de-acolo. Crezi că şi-au dat seama c-a fost ceva naşpa?

— Nu, a zis Charlie. Şi-aşa Marie nu se dă în vânt să o ia pe Back Harlow Road, pe lângă cimitir. I-e frică de fantome.

Pe urmă, a început din nou, cu vocea de copil speriat:

— Iisuse, nu trebuia să umflăm maşina aia aseară! Trebuia să ne ducem la spectacol, cum aveam de gând!

Charlie şi Billy umblau cu două paraşute pe nume Marie Dougherty şi Beverly Thomas; nu vedeai muieri aşa nasoale ca ele decât la bâlciuri — pline de coşuri, cu mustăţi, tot tacâmul. Uneori, toţi patru — sau poate şase sau opt, dacă veneau şi Fuzzy Bracowicz sau Ace Merrill cu gagicile lor — şuteau o maşină din parcarea din Lewiston şi făceau o plimbare de plăcere la ţară, cu două, trei sticle de vin Wild Irish Rose şi un bax de şase beri de ghimbir. Le duceau pe fete pe undeva prin Castle View, Harlow sau Shiloh, beau Purple Jesus[22] şi şi-o puneau. Pe urmă, părăseau maşina pe undeva pe lângă casă. Senzaţii de doi bani în cuşca maimuţelor, cum zicea uneori Chris. Nu fuseseră prinşi niciodată, dar Vern nu-şi pierduse speranţa. Chiar îl încânta ideea să-l viziteze pe Billy duminica la şcoala de corecţie.

— Dacă spuneam la poliţie, ne-ar fi întrebat cum dracu' am ajuns până în Harlow, a zis Billy. Nu avem maşină, niciunul dintre noi. E mai bine să ne ţinem gurile. În felul ăsta n-au cum să se lege de noi.

— Am putea să dăm un telefon anonim, a zis Charlie.

— Apelurile astea sunt urmărite, dă-le dracului, a zis Billy ameninţător. Am văzut eu la *Highway Patrol* şi la *Dragnet.*

22 Un fel de carcalete, amestec de băuturi.

— Da, chiar, a zis Charlie jalnic. Iisuse. De-ar fi fost şi Ace cu noi. Puteam să spunem la poliţie că eram cu maşina lui.

— E, uite că n-a fost.

— Mda, a zis Charlie. A oftat. Cred c-ai dreptate. Pe alee a aterizat un chiştoc de ţigară. Ne-a trebuit nouă neapărat să ne ducem să ne uşurăm pe şine. Nu puteam să ne ducem în partea ailaltă? Am mai şi vomitat pe pantofii mei noi Keds. Vocea i-a scăzut puţin. Afurisitu' de puşti era întins fix acolo, ştii? L-ai văzut pe nenorocitul ăla, Billy?

— L-am văzut, a zis Billy şi al doilea chiştoc i s-a alăturat primului, pe alee. Hai să vedem dacă s-a trezit Ace. Vreau nişte suc.

— Îi spunem?

— Charlie, nu spunem *nimănui. Nimănui, niciodată.* Ai priceput?

— Am priceput, a zis Charlie. Iisuse Cristoase, mai bine nu uşcheam nenorocitu' ăla de Dodge.

— Mai taci dracului şi hai să mergem.

Două perechi de picioare, îmbrăcate în blugi strâmţi, spălăciţi, în două perechi de cizme cu catarame pe părţi, au coborât scările. Vern a îngheţat în patru labe („Boaşele mi s-au căţărat atât de sus, de-am crezut că or să-mi ajungă în gât", ne-a spus el), sigur că frate-său o să-l simtă sub verandă, o să-l târască afară şi o să-l ucidă — el şi Charlie Hogan i-ar fi scos creierul, şi aşa cam puţintel, pe urechile clăpăuge şi apoi l-ar fi jucat în picioare cu cizmele. Dar ei şi-au văzut de drum şi când Vern a fost sigur că plecaseră de-a binelea, se târâse de sub verandă şi alergase la noi.

5

— Ai noroc cu caru', i-am zis eu. *Chiar* că te-ar fi omorât.

Teddy i-a spus:

— Ştiu Back Harlow Road. Se termină într-o fundătură la râu. Ne duceam acolo să pescuim costume de baie.

Chris a dat din cap.

— Era un pod acolo, dar l-a luat o viitură. Demult. Acum nu mai sunt decât şinele de tren.

— Putea un puşti să ajungă tocmai din Chamberlain până în Harlow? l-am întrebat pe Chris. Sunt vreo treizeci de kilometri, dacă nu chiar vreo cincizeci.

— Cred că da. Probabil că a dat de calea ferată şi a ţinut-o pe ea tot drumul. Poate a crezut că or să-l ducă undeva sau poate s-a gândit că o să facă semn vreunui tren dacă n-avea încotro. Dar acu' nu mai e decât o linie de mărfare — GS&WM până la Derry şi Brownsville — şi nici astea nu mai sunt aşa de multe. Trebuie că a mers pe jos tocmai până în Castle Rock să iasă la drum. După ce s-a făcut noapte, a venit în sfârşit şi un tren şi... zbang!

Chris şi-a lovit cu pumnul drept palma stângă, scoţând un zgomot sec. Teddy, veteran al multor confruntări cu camioanele pe autostrada 196, părea vag încântat. Mie mi s-a făcut puţin rău, imaginându-mi copilul departe de casă, speriat de moarte, dar ţinând-o cu încăpăţânare pe calea ferată GS&WM, mergând probabil pe traverse, din cauza zgomotelor nopţii venind din copacii care acopereau calea ferată şi din tufişuri... poate chiar şi din şanţul de lângă calea ferată. A venit trenul şi poate că farul mare din faţă l-a hipnotizat până a fost prea târziu să mai sară. Sau poate că zăcea pe şine, leşinat de foame, când a venit trenul. În orice caz, oricum s-ar fi întâmplat, Chris avea dreptate: rezultatul final al fost zbangul. Puştiul era mort.

— În sfârşit, vreţi să ne ducem să-l vedem? a întrebat Vern.

Se foia de colo-acolo, de parcă ar fi avut nevoie să se ducă la budă, aşa era de excitat. Ne-am uitat la el o clipă foarte lungă, fără ca vreunul dintre noi să zică ceva. Pe urmă Chris şi-a aruncat cărţile şi a zis:

— Sigur! Şi pun pariu cu tine pe ce vrei, că o să ne ajungă poza în ziar!

— Îîî? a făcut Vern.

— Da? a zis Teddy, afişând rânjetul ţicnit de la corida cu camioanele.

— Fiţi atenţi, a zis Chris, întinzându-se peste masa de joc şubredă. Putem să descoperim cadavrul şi să anunţăm autorităţile! Ajungem la ştiri!

— Ştiu şi eu? a zis Vern, evident dezumflat. Billy o să-şi dea seama cum am aflat. O să mă bată de-o să-mi sune apa-n cap.

— Ba nu, am zis eu, pentru că *noi* ăştia o să-l găsim pe puşti, nu Billy şi Charlie Hogan, cu o maşină furată. N-or să mai aibă de ce să-şi bată capu'. Probabil că ţi-ar da şi o medalie, Penny.

— Da? a rânjit Vern, arătându-şi dinţii stricaţi. Era un rânjet perplex, ca şi cum gândul că Billy ar fi fost mulţumit de ce ar fi făcut el ar fi avut efectul unei directe în bărbie. Da, aşa crezi?

Teddy rânjea şi el. Pe urmă s-a încruntat şi a zis:

— Oh, oh.

— Ce-i? a întrebat Vern. Se foia din nou, temându-se că în mintea lui Teddy... sau în ceea ce trecea drept mintea lui Teddy se născuse vreo obiecţie fondată la această idee.

— Părinţii noştri, a zis Teddy. Dacă găsim cadavrul puştiului mâine, în South Harlow, or să-şi dea seama că nu am dormit în cort pe câmpul din spatele casei lui Vern.

— Mda, a zis Chris. Or să-şi dea seama că ne-am dus să-l căutăm pe puşti.

— Ba nu, le-am zis eu. Mă simţeam ciudat — şi excitat şi speriat, ştiind că puteam să o facem şi în acelaşi timp să scăpăm basma curată. Amestecul de senzaţii m-a făcut să mă ia leşinul de căldură şi să-mi vâjâie capul. Am luat cărţile, ca să fac ceva cu mâinile şi am început să le amestec. Numai asta şi să joc cribbage era învăţătura de la fratele mai mare, cu care mă alesesem de pe urma lui Dennis. Ceilalţi puşti mă invidiau pentru felul cum amestecam cărţile şi cred că toţi cei pe care-i ştiam mi-au cerut să le arăt cum se face... toţi, cu excepţia lui Chris. Cred că numai Chris ştia că a-i arăta cuiva echivala cu a renunţa la o parte din Dennis şi că pur şi simplu nu-mi rămăseseră prea multe de la el ca să-mi permit să risipesc bucăţele la dreapta şi la stânga.

Le-am zis:

— O să le spunem că ne-am plictisit să stăm în cort pe terenul lui Vern, pentru că am mai făcut de multe ori asta. Aşa că ne-am hotărât să o luăm pe calea ferată şi să înnoptăm în pădure. Pariez că n-o să ne-o luăm pe coajă, pentru că toată lumea o să fie foarte interesată de ce-am descoperit.

— Tata o să mi-o tragă pe coajă oricum, a zis Chris. E într-o pasă foarte nasoală de data asta. A scuturat din cap posac. La dracu', merită o chelfăneală.

— În regulă, a zis Teddy ridicându-se. Rânjea în continuare ca nebunul, gata să izbucnească în orice clipă în râsul lui piţigăiat şi gâjâit. Hai să ne întâlnim acasă la Vern după masă. Ce le spunem de cină?

Chris a zis:

— Tu, cu mine şi cu Gordie putem să zicem că mâncăm la Vern.

— Şi eu o să-i zic mamei că mănânc la Chris, a zis Vern.

Asta putea să meargă dacă nu apărea vreo situaţie neprevăzută pe care n-o puteam controla sau dacă părinţii noştri nu se întâlneau. Şi nici părinţii lui Vern, nici ai lui Chris nu aveau telefon. Pe vremea aceea existau o mulţime de familii care mai considerau telefonul un lux, mai ales familiile nevoiaşe. Şi niciunul dintre noi nu era din pătura avută.

Tata era pensionat. Tatăl lui Vern lucra la moară şi avea şi-acum un DeSoto din 1952. Mama lui Teddy avea o casă pe strada Danberry şi primea câte un chiriaş, de câte ori se ivea ocazia. În vara aceea nu avea niciunul; anunţul CAMERĂ MOBILATĂ DE ÎNCHIRIAT era în fereastra sufrageriei din iunie. Iar tatăl lui Chris era mai întotdeauna într-o „pasă proastă"; era un beţiv, care mai tot timpul trăia de pe urma ajutorului social şi pierdea vremea la Sukey's Tavern cu Junior Merrill, bătrânul lui Ace Merrill şi încă vreo doi machitori din partea locului.

Chris nu prea vorbea despre tatăl lui, dar ştiam cu toţii că îl ura ca dracul tămâia. Chris era plin de urme cam la două săptămâni, cu vânătăi pe obraji şi pe gât sau cu un ochi umflat şi colorat ca apusul şi odată chiar a venit la şcoală cu un bandaj cam stângaci, la ceafă. Alteori nici nu mai venea la şcoală. Mama lui anunţa că e bolnav, pentru că era prea ologit ca să vină. Chris era inteligent, cu adevărat inteligent, dar chiulea mult şi domnul Halliburton, responsabilul cu absenţele din oraş, trecea tot timpul pe la Chris pe-acasă, cu Chevroletul lui negru vechi, cu colantul FĂRĂ PASAGERI lipit pe colţul parbrizului.

Dacă Chris trăgea chiulul şi Bertie (cum îi spuneam noi — totdeauna pe la spate, desigur) îl prindea, îl ducea

pe Chris la şcoală şi se ocupa să fie pedepsit o săptămână. Dar dacă descoperea că băiatul era acasă din cauză că tatăl lui îl bătuse de-l lăsase lat, Bertie pleca imediat şi nu scotea nici măcar o şoaptă. Nu mi-a dat niciodată prin minte să mă întreb ce era cu genul ăsta de priorităţi, decât după vreo douăzeci de ani.

Cu un an în urmă, Chris fusese eliminat de la şcoală două săptămâni. O grămadă de bani pentru lapte dispăruseră când venise rândul lui Chris să fie monitorul clasei şi să-i adune şi din cauză că era un Chambers din ramura Chamberşilor fără căpătâi, a trebuit să-şi ia tălpăşiţa, cu toate că jurase tot timpul că nu se atinsese de banii aceia. Cu ocazia asta, domnul Chambers l-a băgat o noapte în spital; când tatăl lui a auzit că fusese eliminat, i-a spart nasul şi i-a fracturat încheietura mâinii drepte. Chris provenea dintr-o familie proastă, era lucru ştiut şi toată lumea credea că o să o ia şi el razna... inclusiv el însuşi. Fraţii lui se ridicaseră admirabil la înălţimea aşteptărilor oraşului. Frank, cel mai mare, fugise de acasă la şaptesprezece ani, intrase în Marină şi sfârşise cu o condamnare lungă la Portsmouth, pentru viol şi atac asupra unei persoane. Următorul, Richard (care avea ochiul drept cam şpanchiu, motiv pentru care toată lumea îi zicea Ochiosul), abandonase liceul în clasa a zecea şi golănea cu Charlie şi Billy Tessio şi prietenii lor.

— Cred că o să meargă, i-am zis lui Chris. Da' ce facem cu John şi Marty?

John şi Marty DeSpain erau alţi doi membri ai găştii noastre obişnuite.

— Sunt tot plecaţi, a zis Chris. Se întorc abia luni.

— Păcat.

— Deci, ne-am înţeles? a întrebat Vern, foindu-se în continuare. Nu voia să lase discuţia să se abată de la subiect nicio secundă.

— Cred că da, a zis Chris. Cine vrea să mai jucăm *blitz*?

Nimeni nu a mai vrut. Eram prea agitaţi să mai jucăm cărţi. Am coborât din colibă, am sărit gardul terenului viran şi am jucat baseball puţin, cu mingea veche a lui Vern, lipită cu bandă izolatoare, dar nici asta nu ni s-a părut amuzant. Ne stătea capul numai la puştiul acela, Brower, lovit de tren şi cum o să-l vedem sau ce mai rămăsese din el. Pe la zece, am plecat toţi acasă, să aranjăm ploile cu părinţii.

6

Am ajuns acasă pe la unsprezece fără un sfert, după ce am trecut pe la drogherie să mă uit la cărţi. Făceam asta din două în două zile, să văd dacă mai apăruse vreo carte de John D. MacDonalds. Aveam 25 de cenţi şi mă gândeam că, dacă apăruse, aş fi cumpărat-o. Dar erau numai cele vechi şi majoritatea le citisem de vreo şase ori.

Când am ajuns acasă, maşina nu era şi mi-am amintit că mama, cu câteva din prietenele ei, trebuia să plece la Boston, la un concert. Mare pasionată de concerte, mama. Şi de ce nu? Singurul ei copil era mort şi trebuia să facă şi ea ceva să-şi ia gândul de la asta. Cred că sună destul de amar. Şi cred că, dacă ai fi fost de faţă, ai fi înţeles de ce mă simţeam astfel.

Tata era în spatele casei şi stropea cu furtunul grădina ajunsă în paragină. Dacă nu ai fi realizat după chipul lui posac că era o cauză pierdută, cu siguranţă ţi-ai fi dat seama uitându-te la grădină. Pământul era cenuşiu deschis, prăfos. Se uscase totul, mai puţin porumbul, căruia nu-i

dăduse nici măcar un ştiulete. Tata zicea că nu ştiuse niciodată să ude grădina; era o treabă pe care ori o făcea mama, ori n-o făcea nimeni. Uda prea mult într-un singur loc şi îneca plantele. Pe rândul următor, plantele mureau de sete. Nu nimerea niciodată calea de mijloc. Însă nu prea vorbea despre asta. Rămăsese fără un fiu în aprilie şi fără grădină în august. Şi dacă nu voia să vorbească despre niciunul din lucrurile astea, cred că era dreptul lui. Mă deranja doar că nu mai vorbea nici despre altele. Chestia asta ducea democraţia prea departe, dracului.

— Bună, tată, i-am zis eu, stând în spatele lui. I-am întins pachetul cu bomboane Rollo, pe care îl cumpărasem de la drogherie. Vrei şi tu?

— Salut, Gordon. Nu, mersi.

A continuat să plimbe jetul fin de apă peste pământul cenuşiu, fără scăpare.

— E în regulă dacă dorm în cort la noapte, pe câmp, în spatele casei lui Vern Tessio, cu câţiva băieţi?

— Care băieţi?

— Vern. Teddy Duchamp. Poate Chris.

Mă aşteptam să înceapă cu Chris — că Chris nu era o companie potrivită, că era un măr stricat de pe fundul butoiului, un hoţ, un delincvent juvenil în devenire. Însă el a oftat doar şi a zis:

— Cred că e în regulă.

— Mişto! Mulţumesc!

M-am întors să mă duc în casă ca să văd ce era la televizor, când m-a oprit zicând:

— Ăştia sunt singurii oameni cu care vrei să-ţi petreci vremea, nu-i aşa, Gordon?

M-am uitat la el peste umăr, m-am pregătit pentru discuţie, dar nu avea niciun chef de discuţie în dimineaţa

aia. Ar fi fost mai bine dacă ar fi avut, cred. Avea umerii căzuţi. Faţa, întoarsă la grădina moartă şi nu către mine, ofilită. Avea în ochi o anumită sclipire neobişnuită, care putea să fie lacrimi.

— Hai, tată, sunt de treabă...

— Sigur că sunt. Un hoţ şi doi debili. Grozavă companie pentru fiul meu.

— Vern Tessio nu e debil, i-am zis eu.

Teddy era un exemplu mai greu de combătut.

— Da, are doisprezece ani şi e tot în clasa a cincea, a zis tata. Şi atunci când a dormit la tine, a doua zi dimineaţa când a venit ziarul de duminică, a avut nevoie de o oră şi jumătate să citească paginile de divertisment.

Asta m-a înfuriat, pentru că mi s-a părut nedrept. Îl judeca pe Vern aşa cum îi judeca şi pe ceilalţi prieteni ai mei, din ce-i văzuse când şi când, de cele mai multe ori intrând sau ieşind din casă. Nu avea dreptate în privinţa lor. Şi de fiecare dată când îl făcea pe Chris hoţ, vedeam roşu în faţa ochilor, pentru că nu ştia *nimic* despre Chris. Am vrut să-i zic asta, dar dacă-l înfuriam, mă ţinea acasă. Şi oricum, nu era furios pe bune, nu cum era uneori la cină, când declama cu asemenea patos, de ne tăia la toţi pofta de mâncare. Acum era doar trist, obosit şi sfârşit. Avea şaizeci şi trei de ani, destul de bătrân ca să-mi fie bunic.

Mama avea cincizeci şi cinci de ani — nu mai era nici ea vreo puştoaică. După ce s-a măritat cu tata, încercaseră să-şi întemeieze imediat o familie, mama a rămas gravidă şi a pierdut sarcina. A mai pierdut două sarcini şi doctorul i-a spus că nu o să poată niciodată să ducă o sarcină la termen. Auzeam chestiile astea, cuvânt cu cuvânt, de fiecare dată când vreunul dintre ei îmi ţinea câte o

morală, înţelegi. Voiau să mă facă să cred că eram darul lui Dumnezeu şi nu ştiam să preţuiesc norocul pe care-l avusesem să fiu conceput când mama avea patruzeci şi doi de ani şi începuse să albească. Nu-mi preţuiam norocul şi nu preţuiam nici imensele ei dureri şi sacrificii.

La cinci ani după ce doctorul i-a spus mamei că nu o să poată niciodată să facă un copil, a rămas însărcinată cu Dennis. A ţinut sarcina opt luni şi pe urmă el practic a „căzut", la alea trei kilograme şi jumătate cât avea — tata zicea că dacă l-ar fi născut pe Dennis la termen, ar fi avut aproape şapte kilograme. Doctorul i-a spus: Ei, asta e, uneori natura ne mai păcăleşte, dar este singurul pe care o să-l faci. Mulţumeşte-i lui Dumnezeu pentru el şi bucură-te. Zece ani mai târziu, a rămas însărcinată cu mine. Pe mine nu numai că m-a dus până la termen, dar doctorul a fost obligat să mă scoată afară cu forcepsul. Ai mai pomenit familie la fel de ciudată? Am venit pe lume ca fiu al unor părinţi care se îndopau cu Geritol, ca să nu mai zic şi despre altele, iar singurul meu frate juca deja baseball în liga juniorilor, înainte ca eu să ies din scutece.

În cazul mamei şi tatei, un dar din partea lui Dumnezeu ar fi fost suficient. Nu spun că s-au purtat rău cu mine şi, cu siguranţă, nu m-au bătut niciodată, dar am fost o surpriză al naibii de mare şi cred că după ce treci de patruzeci de ani nu prea te mai dai în vânt după surprize ca atunci când ai douăzeci. După ce m-am născut eu, mama a făcut operaţia aceea căreia prietenele ei îi ziceau „Pansamentul". Cred că a vrut să se asigure sută la sută că nu o să mai apară niciun dar de la Dumnezeu. Când am intrat la facultate, am descoperit că avusesem mare noroc că nu mă născusem retardat... deşi cred că tata avusese unele îndoieli când văzuse că prietenul meu,

Vern, avusese nevoie de zece minute să citească dialogurile din Beetle Bailey.

Chestia asta că eram ignorat: n-am putut niciodată să o identific cu adevărat până nu am făcut la liceu o recenzie la un roman intitulat *Omul Invizibil*. Când am acceptat să o fac pentru domnişoara Hardy, am crezut că era vorba despre povestea ştiinţifico-fantastică despre un tip înfăşurat în bandaje şi Foster Grants — interpretat în film de Claude Rains. Când am descoperit că era altă povestire, am încercat să dau cartea înapoi, dar domnişoara Hardy n-a mai vrut să mă scutească de sarcină. În cele din urmă, am fost într-adevăr mulţumit. Acest roman, *Omul Invizibil*, este despre un negru. Nimeni nu-l bagă în seamă cu adevărat decât atunci când o dă în bară. Oamenii se uită de-a dreptul prin el. Când vorbeşte, nu-i răspunde nimeni. E ca un fel de fantomă neagră. Din momentul în care i-am prins firul, am devorat-o de parcă ar fi fost una scrisă de John D. MacDonald, pentru că autorul, Ralph Ellison, scria despre *mine*. La cină, tot ce se discuta era: Denny, câte puncte ai înscris; Denny, cine te-a invitat la balul Sadie Hopkins şi Denny, vreau să vorbesc cu tine ca de la bărbat la bărbat despre maşina aia la care ne-am uitat. Eu ziceam: „Daţi-mi untul" şi tata zicea: Denny, crezi că armata este cu adevărat ceea ce-ţi doreşti? Eu ziceam: „Îmi dă şi mie cineva untul ăla?" şi mama îl întreba pe Denny dacă voia să-i cumpere o cămaşă Pendleton la preţ redus din centru, iar eu îmi luam singur untul până la urmă. Într-o seară, când aveam nouă ani, doar ca să văd ce se întâmplă, am zis: „Vă rog, daţi-mi dracului şi mie cartofii ăia prăjiţi." Şi mama a spus: Denny, mătuşa Gracie a sunat azi şi a întrebat de tine şi de Gordon.

În seara în care Dennis a terminat cu lauri liceul din Castle Rock, am făcut-o pe bolnavul şi am rămas acasă. L-am pus pe fratele mai mare al lui Stevie Darabont, Royce, să-mi cumpere o sticlă de Wild Irish Rose, am băut jumătate şi am vomitat în pat, la miezul nopţii.

Cu o asemenea situaţie în familie, se presupune fie să-l urăşti pe fratele mai mare, fie să-l idolatrizezi fără scăpare — cel puţin asta înveţi la psihologie în facultate. Aiureli, nu-i aşa? Însă nu pot să spun decât că nu aveam niciuna din atitudinile astea faţă de Dennis. Rar ne certam şi nu ne luaserăm niciodată la pumni. Ar fi fost ridicol. Ţi-ai imagina vreun motiv pentru care un băiat de paisprezece ani să-l ia la bătaie pe fratele lui de patru ani? Iar părinţii noştri erau întotdeauna mult prea impresionaţi de el ca să-l împovăreze cu grija fratelui mai mic, aşa că el nu a avut niciodată ceva cu mine, cum au de obicei copiii mai mari cu fraţii lor mici. Când Dennis mă lua cu el pe câte undeva, o făcea pentru că aşa voia şi acestea s-au numărat printre cele mai fericite împrejurări de care-mi amintesc.

— Hei, Lachance, cine pana mea mai e şi ăsta?

— E fratele meu mai mic şi ai face bine să-ţi ţii gura, Davis. Te bate de-ţi sună apa în cap. Gordie e un dur.

Se adună în jurul meu o clipă, imenşi, incredibil de înalţi, doar un moment de interes, asemenea unei pete de soare. Sunt atât de impunători, atât de bătrâni.

— Hei, puştiule! Mucea ăsta chiar e fratele tău mai mare?

Eu dau din cap timid.

— E un nemernic, nu-i aşa, puştiule?

Eu dau din nou din cap şi toţi, inclusiv Dennis, izbucnesc în râs. Pe urmă Dennis îşi pocneşte palmele de două ori, energic şi zice:

— Haideţi, ne antrenăm sau stăm de pomană, ca o gaşcă de fetiţe?

Aleargă să-şi ocupe posturile, aruncând mingea de la unul la altul în teren.

— Du-te şi stai undeva pe bancă, Gordie. Să taci. Să nu deranjezi pe nimeni.

Eu mă duc şi mă aşez pe bancă. E bine. Mă simt incredibil de mic sub norii diafani ai verii. Mă uit la fratele meu cum aruncă. Nu deranjez pe nimeni.

Însă n-au fost prea multe ocazii ca asta.

Uneori îmi citea la culcare poveşti mai simpatice decât mama; poveştile mamei erau despre Omul de Turtă Dulce şi Cei trei purceluşi, chestii care erau în regulă, dar ale lui Dennis erau despre Barbă-Albastră şi Jack Spintecătorul. Mai avea şi o versiune a Morocănosului de Billy Goat, în care trolul de sub pod ieşea învingător. Şi, cum am spus deja, m-a învăţat cribbage şi cum să amestec cărţile. Nu-i mare lucru, dar asta e! În lumea asta, te mulţumeşti şi tu cu ce capeţi, nu-i aşa?

Pe măsură ce am crescut, sentimentele mele de dragoste pentru Dennis au fost înlocuite de o veneraţie aproape clinică, cred că genul de veneraţie pe care o nutresc creştinii nu grozav de devotaţi faţă de Dumnezeu. Iar când a murit, am fost oarecum şocat şi oarecum trist, aşa cum îmi imaginez că au fost aceiaşi creştini când revista *Time* a spus că Dumnezeu a murit. Hai să-ţi explic aşa: am fost la fel de trist de moartea lui Dennis, cum am fost când am auzit la radio că a murit Dan Blocker. I-am văzut pe amândoi la fel de des, iar episoadele cu Dennis n-au fost transmise niciodată în reluare.

A fost înmormântat într-un sicriu închis, cu steagul american deasupra (au luat steagul de pe sicriu înainte să-l

bage în pământ şi l-au împăturit — steagul, nu sicriul — sub forma unui tricorn pe care i l-au dat mamei). Părinţii mei au fost pur şi simplu distruşi. Şase luni nu le-au ajuns ca să se adune; nu ştiam dacă or să mai fie *vreodată* întregi. Domnul şi doamna Dumpty. Camera lui Dennis era în stare de animaţie suspendată, următoarea uşă de lângă camera mea, animaţie suspendată sau poate blocată într-o buclă temporală. Fanioanele echipelor din Ivy League erau la locul lor pe pereţi şi fotografiile fetelor cu care se întâlnise erau îndesate pe marginea oglinzii, în faţa căreia stătea ore în şir, pieptănându-şi părul să-i stea ca o coadă de răţoi, ca Elvis. Teancul de *True* şi *Sports Illustrated* era la locul lui pe birou, datele de apariţie părând tot mai antice pe măsura trecerii timpului. E genul de chestie pe care o vezi în filmele siropos-sentimentale. Dar pentru mine nu era sentimental; era îngrozitor. Nu mă duceam în camera lui Dennis decât dacă nu aveam încotro, pentru că mă aşteptam să dau peste el după uşă, sub pat sau în dulap. Cel mai mult mă obseda dulapul şi dacă mama mă trimitea să iau albumul cu fotografii sau cutia cu poze a lui Denny, ca să se uite la ele, îmi imaginam că o să se deschidă brusc uşa, în timp ce eu rămâneam ţintuit locului de groază. Mi-l imaginam palid şi plin de sânge în întuneric, cu o parte a capului zdrobită, cu o crustă de sânge cu urme cenuşii de creier, care i se usca pe cămaşă. Mi-l imaginam ridicând braţele, cu degetele încleştate, transformându-se în gheare şi croncănindu-mi: *Trebuia să mori tu, Gordon. Trebuia să mori tu.*

7

Oraşul Hăndrălăilor de Gordon Lachance. Publicată iniţial în *Greenspun Quarterly*, nr. 45, toamna, 1970. Folosit cu acordul autorului.

Martie.

Chico stă în picioare la fereastră, cu braţele încrucişate, cu coatele pe marginea care desparte ochiul de sus de cel de jos, dezbrăcat, uitându-se afară, respiraţia aburind geamul. Simţea un curent pe pântec. Ochiul din dreapta jos lipseşte. Este înlocuit cu o bucată de carton.

— Chico.

Nu se întoarce. Femeia nu mai repetă. Vede fantoma ei în sticlă, pe patul lui, în capul oaselor, cu pătura trasă în sus, într-o aparentă sfidare a gravitaţiei. Rimelul s-a prelins, transformându-se în nişte scobituri adânci sub ochi.

Chico îşi mută privirea dincolo de fantoma ei, în afara casei. Plouă. Pete de zăpadă s-au topit, descoperind pământul gol de dedesubt. Vede iarba uscată de anul trecut, o jucărie din plastic — a lui Billy — o greblă ruginită. Dodge-ul fratelui său e pus pe butuci, roţile fără cauciucuri ieşind în afară ca nişte cioturi. Îşi amintea când el şi Johnny lucrau la maşină, ascultând super-hiturile şi piese vechi la postul WLAM din Lewiston, la tranzistorul lui Johnny — de câteva ori, Johnny îi dăduse câte o bere. *O să fugă iute, Chico,* îi spunea Johnny. *O să-i lase în urmă pe toţi pe drumul ăsta de la Gates Falls la Castle Rock. Stai doar să punem cutia aia de viteze Hearst pe ea!*

Dar asta fusese atunci, iar acum era acum.

Dincolo de Dodge-ul lui Johnny era autostrada. Autostrada 14 te ducea în Portland şi New Hampshire, în sud, şi tocmai până în Canada, în nord, dacă virai la stânga pe autostrada US 1, la Thomaston.

— Oraşul Hăndrălăilor, zice Chico către geam. Trage din ţigară.

— Poftim?

— Nimic, iubito.

— Chico? Fata are vocea încurcată. Chico va trebui să schimbe aşternuturile înainte să se întoarcă tata, căci fata sângerase.

— Ce-i?

— Te iubesc, Chico.

— E-n regulă.

O lună martie murdară. *Curvă bătrână ce-mi eşti,* îşi spune Chico. *O lună martie murdară, bătrână, abia de te mai ţii pe picioare, cu ţâţele fleşcăite şi ploaia şiroindu-i pe faţă.*

— Asta era camera lui Johnny, zice el deodată.

— Cine?

— Fratele meu.

— Oh. Unde e?

— La armată, zice Chico, însă Johnny nu e la armată. Lucrase în vara trecută la pista de curse Oxford Plains, o maşină scăpase de sub control şi derapase peste spaţiul viran către zona garajelor, unde Johnny schimba cauciucurile din spate ale unei maşini Chevy cu supra-alimentare. Câţiva au strigat la el să se ferească, dar Johnny nici nu-i auzise. Unul dintre tipii care strigaseră era fratele lui Johnny, Chico.

— Nu ţi-e frig? întreabă ea.

— Nu. Ei, pe la picioare. Puţin.

Şi se gândeşte deodată: *Dumnezeule. Tot ce i s-a întâmplat lui Johnny o să ţi se întâmple şi ţie, mai devreme sau mai târziu.* Vede totul din nou, însă: Fordul Mustang care derapa, patina, nodurile coloanei vertebrale a fratelui său, ca un şir de umbre pe albul tricoului Hanes; şedea aplecat, trăgând de unul din cauciucurile din spate ale Chevroletului. Avusese timp să vadă bucăţi de cauciuc zburând din anvelopele Mustangului care o luase razna, să-i vadă toba de eşapament care scotea scântei, târându-se pe spaţiul viran. Îl lovise pe Johnny exact când dădea să se ridice. Pe urmă explozia galbenă de flăcări.

Ei bine, îşi spune Chico, *putea să fie lentă,* şi se gândeşte la bunicul lui. Mirosuri de spital. Asistente tinere şi frumuşele cărând ploşti. Ultima suflare abia auzită. Erau oare şi moduri „bune" de a muri?

Se înfioară şi se miră de Dumnezeu. Atinge micul medalion de argint cu Sf. Christofor, pe care-l poartă la gât pe un lănţişor. Nu e catolic şi cu siguranţă nu e mexican: numele lui adevărat e Edward May, iar prietenii îi spun Chico pentru că are părul negru, şi-l dă cu Brylcreem şi şi-l piaptănă pe spate, poartă cizme cu vârful ascuţit şi tocuri cubaneze. Nu e catolic, dar poartă acest medalion. Poate dacă şi Johnny ar fi avut unul, Mustangul scăpat de sub control l-ar fi ratat. Nu poţi şti.

Fumează şi se uită pe fereastră, iar în spatele lui fata se scoală din pat şi vine la el repede, aproape pe furiş, temându-se poate că s-ar fi putut întoarce să se uite la ea. Îi pune o mână caldă pe spate. Sânii îl împung pe părţi. Burta îi atinge fesa.

— O. Chiar e frig.

— Aşa e locul ăsta.

— Mă iubeşti, Chico?

— Cred şi eu! zice el pe negândite şi apoi, mai serios: Erai vişinică.

— Cum adică?

— Erai virgină.

Mâna urcă mai sus. Un deget i se plimbă pe pielea de pe ceafă.

— Doar am zis, nu?

— Ţi-a fost greu? Te-a durut?

Ea râde.

— Nu. Dar eram speriată.

Se uită la ploaie. Pe Autostrada 14 trece un Oldsmobile, împroşcând cu apă.

— Oraşul Hăndrălăilor, zice Chico.

— Poftim?

— Tipul ăla. Se duce în Oraşul Hăndrălăilor. În maşina lui nouă, de hăndrălău.

Ea sărută locul pe care-l atinsese uşor cu degetul şi el se scutură ca şi cum l-ar fi bâzâit o muscă.

— Ce-ai păţit?

El se întoarce la ea. Ea-şi coboară privirea la penisul lui şi apoi şi-o ridică grăbită. Dă să-şi mişte braţele să se acopere şi apoi îşi aminteşte că în filme nu se face niciodată aşa şi le lasă pe lângă trup. Are părul negru şi pielea de un alb hibernal, o culoare ca frişca. Sânii tari, pântecul poate puţin prea moale. Un defect care-mi aminteşte, îşi spune Chico, că nu suntem în filme.

— Jane?

— Ce-i?

Simte că începe să fie pregătit din nou. Nu că i-ar veni, ci că începe să fie pregătit.

— E-n regulă, zice el. Suntem prieteni.

O priveşte dinadins, din toate părţile. Când se uită din nou la ea, îi vede chipul înroşit.

— Te deranjează că mă uit la tine?

— Eu... nu. Nu. Chico.

Păşeşte în spate, îşi închide ochii, se aşază pe pat şi se lasă pe spate, cu picioarele desfăcute. O vede toată. Muşchii, muşchii mici din interiorul coapselor... tresar necontrolat şi brusc, asta îl excită mai mult decât sânii întinşi sau decât perla rozalie a sexului ei. Excitaţia trepidează în el, un clovn stupid pe arc. Dragostea o fi ea divină, cum spun poeţii, crede el, dar sexul este un clovn care ţopăie la capătul unui arc. Cum ar putea o femeie să privească un penis erect fără să izbucnească în hohote nebune de râs?

Ploaia răpăie pe acoperiş, în fereastră, în cartonul îmbibat care astupă panoul lipsă. Îşi apasă mâna pe piept, arătând pentru o clipă ca un roman teatral, pe cale să ţină un discurs. Are mâna rece. O lasă să-i cadă în lături.

— Deschide ochii. Am spus că suntem prieteni.

Supusă, ea îi deschide. Îl priveşte. Ochii ei par violeţi acum. Ploaia care se scurge pe fereastră lasă nişte vălurele pe faţa ei, pe gât, pe sâni. Întinsă de-a curmezişul patului, are pântecul întins. Este momentul ei de perfecţiune.

— O, zice ea. O, Chico, este atât de *amuzant*.

O străbate un fior. Şi-a încordat involuntar degetele de la picioare. El îi vede tălpile. Sunt roz.

— Chico. Chico.

El păşeşte către ea. Lui îi tremură trupul, iar ochii ei sunt larg deschişi. Ea spune ceva, un cuvânt, dar el nu-şi dă seama ce anume. Nu-i momentul să întrebe. O secundă, se lasă pe vine pe jumătate în faţa ei, privind podeaua cu o concentrare încruntată, atingându-i picioarele puţin deasupra genunchilor. Cântăreşte apogeul din el. Forţa lui e necugetată, fantastică. Mai întârzie puţin.

Singurul zgomot este ticăitul firav al ceasului deşteptător de pe noptieră, aşezat stângaci pe un teanc de cărţi cu benzi desenate *Spiderman*. Respiraţia ei devine din ce în ce mai rapidă. Muşchii îi alunecă uşor când se întinde în sus şi înainte. Începe. Este mai bine de data asta. Afară, ploaia continuă să topească zăpada.

O jumătate de oră mai târziu, Chico o trezeşte dintr-o moţăială uşoară.

— Trebuie să plecăm, zice el. Tata şi Virginia ajung acasă cât de curând.

Ea se uită la ceasul de la mână şi se ridică. De această dată nu mai face nicio încercare să se acopere. Întreaga ei atitudine —

limbajul trupului ei — s-a schimbat. Nu s-a maturizat (cu toate că ea crede probabil că da), nici nu a învăţat altceva mai complex decât să-şi lege şireturile, dar cu toate acestea, atitudinea ei s-a schimbat. El dă din cap, iar ea îi zâmbeşte şovăielnic. El se întinde după ţigările de pe noptieră. În timp ce ea îşi trage chiloţii, el se gândeşte la un vers dintr-un cântec vechi: *Cântă mai departe până trec dincolo, Blue... cântă la didgeridoo*[23]. „Leagă-mi cangurul" de Rolf Harris. Zâmbeşte. Era un cântec pe care obişnuia să-l cânte Johnny. Se sfârşea cu: *I-am tăbăcit pielea când a murit, Clyde, şi acum stă-ntinsă pe şopron.*

Ea îşi închide sutienul în copci şi începe să încheie nasturii bluzei.

— De ce zâmbeşti, Chico?

— Nu, nimic.

— Îmi tragi fermoarul?

El se duce la ea, în continuare gol şi îi trage fermoarul. O sărută pe obraz.

— Du-te în baie şi machiază-te, dacă vrei, îi spune el. Doar să nu dureze prea mult, bine?

Ea se depărtează pe hol, graţioasă şi Chico o urmăreşte, fumând. Este o fată înaltă — mai înaltă decât el — şi trebuie să-şi plece puţin capul când intră pe uşa băii. Chico îşi găseşte chiloţii sub pat. Îi pune în sacul de rufe murdare, atârnat pe uşa dulapului şi ia o pereche curată din comodă. Şi-i pune şi apoi, ducându-se înapoi la pat, alunecă şi e cât pe ce să cadă într-o pată de udătură pe care a lăsat-o să se formeze cartonul din geam.

— Fir-ar să fie, şopteşte el plin de năduf.

Se uită în jur în cameră, care a fost a lui Johnny până să moară (*de ce i-oi fi zis că e în armată, Hristoase!* se întreabă el...

23 Instrument de suflat al aborigenilor australieni, având forma unui tub lung din lemn.

cam stânjenit). Pereţi din plăci fibrolemnoase, atât de subţiri, încât îi aude pe tata şi pe Virginia când se pun pe treabă noaptea, şi care nu ajung chiar până la tavan. Podeaua e puţin înclinată într-o parte, aşa că uşa nu stă deschisă decât dacă o propteşti — dacă uiţi, se închide cum te întorci cu spatele la ea. Pe peretele opus e un afiş al filmului *Easy Rider — doi bărbaţi porniţi în căutarea Americii, pe care nu o găsesc nicăieri.* Camera avea mai multă viaţă când stătea Johnny în ea. Chico nu ştie cum sau de ce, doar că e adevărat. Şi mai ştie încă ceva. Ştie că uneori camera asta îl sperie noaptea. Uneori se gândeşte că uşa dulapului se va deschide şi va apărea Johnny în picioare, cu corpul ars, contorsionat şi înnegrit, iar dantura ca nişte dinţi falşi îngălbeniţi, ieşind din ceara topită parţial şi reîntărită; iar Johnny o să-i spună: *Ieşi din camera mea, Chico. Şi dacă pui cumva mâna pe Dodge-ul meu, să ştii că te omor. Priceput?*

Priceput, frate, îşi spune Chico.

O clipă, stă nemişcat, uitându-se la cearşaful mototolit, pătat de sângele fetei şi apoi întinde pătura deasupra, cu un gest grăbit. Aici. Chiar aici. Ce zici de asta, Virginia? Cum ţi se pare? Îşi pune pantalonii, cizmele şi găseşte un pulover.

Îşi piaptănă părul pe uscat când ea iese din baie. Are stil. Cu puloverul pe ea, nu i se mai vede pântecul prea moale. Se uită la pat, face vreo câteva chestii şi după asta pare făcut, nu doar acoperit.

— Bravo, zice Chico.

Ea râde cam jenată şi îşi dă o şuviţă de păr după ureche. E un gest evocator, percutant.

— Să mergem, zice el.

Ies afară, luând-o pe hol şi prin sufragerie. Jane se opreşte în faţa fotografiei de studio, decolorată, de pe televizor. În ea apar tatăl lui şi Virginia, Johnny care era la liceu, Chico în clasele primare şi Billy, bebeluş — în fotografie, Johnny îl

ţine în braţe pe Billy. Toţi au zâmbete imobile, împietrite... toţi cu excepţia Virginiei, al cărei chip este unic, somnoros şi indescifrabil. Chico îşi aminteşte că fotografia aceea fusese făcută la mai puţin de o lună după ce tatăl lor se căsătorise cu căzătura.

— Tatăl şi mama ta?

— Doar tata, zice Chico. Ea e mama vitregă, Virginia. Hai!

— E la fel de frumoasă? întreabă Jane, luându-şi haina şi întinzându-i lui Chico geaca.

— Bag seamă că bătrânu' aşa crede, zice Chico.

Ies în şopron. E umezeală şi frig — vâjâie vântul prin crăpăturile pereţilor. E o grămadă de cauciucuri tocite, fosta bicicletă a lui Johnny, pe care a moştenit-o Chico când avea zece ani şi a distrus-o imediat, un teanc de reviste cu povestiri poliţiste, sticle de Pepsi returnabile, un bloc motor plin de unsoare, o ladă portocalie plină cu cărţi, o pictură de duzină cu un cal pe o pajişte cu iarba verde-prăfuită.

Chico o ajută să iasă. Continuă să plouă cu o încăpăţânare deprimantă. Vechea berlină al lui Chico e într-o băltoacă de pe alee şi are un aspect deprimat. Chiar şi pe butuci şi cu o bucată de plastic roşu care acoperă locul parbrizului, Dodge-ul lui Johnny are mai multă clasă. Maşina lui Chico e un Buick. Are vopseaua mătuită şi înflorită de pete de rugină. Canapeaua din faţă a fost acoperită cu o pătură cazonă. Pe un buton prins de parasolarul din dreptul pasagerului scrie: O VREAU ÎN FIECARE ZI. Pe bancheta din spate e un ansamblu demaror ruginit; dacă încetează vreodată ploaia, o să-l cureţe, îşi spune el şi poate o să-l pună la Dodge. Sau poate că nu.

Buick-ul miroase a mucegai şi demarorul trebuie să râşnească îndelung să pornească maşina.

— De la baterie? întreabă ea.

— Cred că de la nenorocita asta de ploaie.

Iese cu spatele în drum, pornind ştergătoarele de parbriz şi oprindu-se o clipă să se uite la casă. Are o culoare pastelată cu totul neatrăgătoare. Şopronul iese în afară anapoda, stângaci, învelit cu carton asfaltat şi şindrilă zdrenţuită.

Radioul se porneşte singur să zbiere şi Chico îl opreşte imediat. Simte în dreptul frunţii începutul durerii de cap de duminică după-amiaza. Trec de Sala Grange, de Pompierii Voluntari şi de magazinul Brownie. T-Birdul lui Sally Morrison e parcat lângă pompa de la Brownie şi Chico ridică o mână spre ea în semn de salut, virând pe vechiul drum spre Lewiston.

— Cine e?

— Sally Morrison.

— Frumoasă femeie.

Foarte neutru.

Îşi caută ţigările.

— S-a măritat de două ori şi a divorţat de două ori. Acum e târfa oraşului, dacă ai timp să asculţi ce se vorbeşte în orăşelul ăsta de tot rahatul.

— Pare tânără.

— Este.

— Tu ai...

El îşi strecoară mâna în sus pe piciorul ei şi zâmbeşte.

— Nu, zice el. Fratele meu, poate, dar eu nu. Dar îmi place Sally. Are pensia ei alimentară, maşina asta mare şi albă şi nu-i pasă ce zic oamenii despre ea.

Începe să pară un drum lung. La dreapta, râul Androscoggin pare cenuşiu şi sumbru. De-acum, s-a dus de tot gheaţa. Jane a devenit tăcută şi gânditoare. Singurul zgomot e trosnetul ritmat al ştergătoarelor de parbriz. Când maşina trece prin văile de pe drum, se vede ceaţa joasă, care

aşteaptă seara să se prelingă din aceste locuri şi să pună stăpânire pe întregul River Road.

Intră pe Auburn, şi Chico o ia pe scurtătură şi apoi virează pe Minot Avenue. Cele patru benzi sunt aproape pustii şi casele suburbane au un aspect identic. Văd doar un băieţel îmbrăcat cu o haină de ploaie galbenă care merge pe trotuar, având grijă să calce în toate bălţile.

— Bravo ţie, omule, zice Chico încet.

— Poftim? întreabă Jane.

— Nimic, iubito. Culcă-te la loc.

Ea râde, cam neîncrezătoare.

Chico virează pe Keston Street şi apoi pe aleea uneia dintre casele tip. Nu opreşte motorul.

— Intră, îţi dau prăjituri, zice ea.

El dă din cap.

— Trebuie să mă întorc.

— Ştiu.

Ea îl ia în braţe şi îl sărută.

— Mulţumesc pentru cea mai minunată zi din viaţa mea.

El zâmbeşte brusc. Chipul îi străluceşte. Este aproape magic.

— Ne vedem luni, Janey-Jane. Mai suntem prieteni, da?

— Ştii că suntem, zice ea şi îl sărută din nou... dar când el îi cuprinde un sân peste pulover, îl respinge.

— Nu face asta. Poate să ne vadă tata.

El îi dă drumul, cu numai o umbră de zâmbet. Ea coboară repede din maşină şi o ia la fugă prin ploaie spre uşa din spate. O secundă mai târziu, a dispărut. Chico mai rămâne o clipă, cât îşi aprinde o ţigară şi apoi iese în stradă cu spatele. Buick-ul se opreşte şi pare că demarorului îi trebuie o veşnicie să pornească din nou motorul. E un drum lung până acasă.

Când ajunge, furgoneta tatălui său este parcată pe alee. Trage alături şi opreşte motorul. O clipă, rămâne tăcut în maşină, ascultând ploaia. E ca şi cum s-ar afla într-un butoi de tablă.

Înăuntru, Billy se uită la televizor, la Carl Stormer şi ai săi Country Buckaroos. Când intră Chico, Billy sare entuziasmat.

— Eddie, hei, Eddie, ştii ce-a spus unchiul Peter? A zis că el şi o mulţime de alţi tipi au scufundat un submarin nemţesc *în timpul războiului! Mă duci şi pe mine la spectacol* sâmbăta viitoare?

— Nu ştiu, zice Chico zâmbind. Poate dacă-mi pupi pantofii în fiecare seară înainte de cină, toată săptămâna.

Îl trage pe Billy de păr.

Billy ţipă şi râde şi îi trage şuturi în picioare.

— Ia terminaţi, zice Sam May, intrând în cameră. Ia terminaţi, amândoi. Ştiţi ce părere are mama voastră de gălăgia în casă.

Şi-a slăbit cravata şi şi-a descheiat nasturele de sus al cămăşii. Şi-a luat într-o farfurie trei crenvurşti roşii. Crenvurştii sunt înveliţi în pâine albă şi Sam May a pus eternul muştar alături.

— Unde ai fost, Eddie?

— La Jane.

Se aude apa trasă în baie. Virginia. Chico se întreabă în treacăt dacă Jane a lăsat vreun fir de păr în chiuvetă, un ruj sau vreo agrafă de păr.

— Trebuia să vii cu noi, să-i vezi pe unchiul Pete şi mătuşa Ann, zice tatăl lui.

Înfulecă un crenvurst din trei îmbucături iuţi.

— Ai cam început să fii musafir pe-aici, Eddie. Nu-mi place asta. Nu atâta vreme cât noi îţi asigurăm patul şi masa.

— Ce să spun, ce mai pat, zice Chico. Şi ce mai masă.

Sam se uită în sus brusc, mai întâi jignit, apoi furios. Când vorbeşte, Chico vede că are dinţii galbeni de la mustarul franţuzesc. Are o senzaţie uşoară de greaţă.

— Fleanca. Controlează-ţi fleanca. Încă nu eşti destul de mare, mucosule.

Chico ridică din umeri, rupe o felie din Pâinea Minune de pe suportul televizorului, de lângă scaunul tatălui său, şi o unge cu ketchup.

— Oricum, în trei luni o să fiu plecat.

— Ce dracu' vrei să spui?

— Repar maşina lui Johnny şi plec în California. Să-mi caut de muncă.

— Da, sigur.

E un bărbat masiv, într-un fel greoi, dar Chico crede că s-a făcut mai mic după ce s-a însurat cu Virginia şi încă şi mai mic după cea a murit Johnny. Şi se aude în gând spunându-i lui Jane: *Poate fratele meu. Eu, nu.* Şi după aceea: *Cântă la didgeridoo, Blue.*

— N-o să ajungi cu maşina aia nici până în Castle Rock, ce să mai vorbim de California.

— Crezi? Stai să vezi ce praf las în urmă.

Un moment, tatăl lui îl priveşte numai şi apoi aruncă în el cu chifla pe care o avea în mână. Îl nimereşte pe Chico în piept şi îi împrăştie muştar pe pulover şi pe scaun.

— Mai zi tu o singură dată vorba asta şi te sparg la nas, şmechere.

Chico ia chifla şi se uită la ea. Chiflă ieftină, mânjită cu muştar franţuzesc. Un pic de soare, împrăştiat. O aruncă înapoi, în tatăl lui. Sam se ridică în picioare, cărămiziu la faţă, cu vena de pe mijlocul frunţii pulsându-i. Piciorul îi atinge placa turnantă a televizorului şi îl întoarce. Billy stă în uşa

bucătăriei şi îi priveşte. Şi-a luat o farfurie cu chifle şi fasole şi farfuria s-a înclinat, iar sosul de la fasole se scurge pe jos. Billy are ochii căscaţi larg şi îi tremură gura. La televizor, Carl Stormer şi ai săi Country Buckaroos, îi dau înainte cu *Lungul văl negru* într-un ritm ameţitor.

— Îi creşti cum poţi mai bine şi ei te scuipă-n faţă, zice tatăl lui cu o voce groasă. Aia e. Aşa merg treburile.

Bâjbâie orbeşte pe fotoliu şi scoate hotdogul mâncat pe jumătate. Îl ţine în mână ca pe un falus retezat. Incredibil, începe să mănânce din el... în acelaşi timp, Chico vede că a început să plângă.

— Aia e, scuipă pe tine, aşa merg treburile.

— Atunci de ce dracu' a trebuit să te însori cu ea? izbucneşte el şi apoi trebuie să se abţină să nu spună mai departe: *Dacă nu te-ai fi însurat cu ea, Johnny ar fi încă în viaţă.*

— Asta nu-i treaba ta! urlă Sam May printre lacrimi. Asta-i treaba mea!

— Zău? strigă Chico la el. Chiar aşa? Eu nu sunt obligat decât să trăiesc cu ea! Eu şi Billy trebuie să trăim cu ea! Să o vedem cum te toacă mărunt! Şi tu nici măcar nu ştii...

— Ce? face tatăl lui, iar vocea lui devine brusc joasă şi rău-prevestitoare.

Bucata de hotdog care i-a rămas în pumnul strâns seamănă cu o bucată însângerată de os.

— Ce nu ştiu?

— Nu ştii ce se întâmplă cu tine, zice el, îngrozit de ce era cât pe ce să-i iasă din gură.

— Încetează în clipa asta, zice tatăl lui. Ori te bat de te smintesc, Chico.

Îi spune aşa numai când e într-adevăr furios la culme.

Chico se întoarce şi o vede pe Virginia în picioare, în celălalt capăt al camerei, aranjându-şi cu minuţiozitate fusta,

privindu-l cu ochii ei mari, calmi, căprui. Are ochii frumoşi; în rest, nu e chiar atât de frumoasă, însă ochii o mai salvează încă ani buni, îşi spune Chico şi simte că ura bolnăvicioasă creşte din nou în el. *I-am tăbăcit pielea când a murit, Clyde, şi acum stă-ntinsă pe şopron.*

— Te-a băgat sub papuc şi nu ai sânge în tine să faci nimic!

Billy nu mai poate să suporte ţipetele — scoate un strigăt de groază, scapă farfuria cu cârnaţi şi fasole şi îşi acoperă faţa cu mâinile. Sosul îi împroaşcă pantofii de duminică şi sare pe covor.

Sam face un singur pas înainte şi apoi se opreşte când Chico îi face un gest scurt, ca şi cum ar vrea să-i zică: *Da, hai, hai să ne batem, ce mama dracului ţi-a trebuit atât de mult?* Rămân ca două statui, până deschide gura Virginia — cu voce joasă, la fel de calmă ca ochii ei căprui.

— Ai adus o fată în camera ta, Ed? Ştii ce părere avem tatăl tău şi cu mine în această privinţă. Şi apoi, ca şi cum tocmai şi-ar fi adus aminte: A uitat o batistă.

O priveşte, incapabil într-un mod sălbatic să exprime ceea ce simte, cât de murdară este ea, felul în care loveşte fără greş pe la spate, felul în care ţi se strecoară pe la spate şi îţi retează tendoanele.

Ai putea să-mi faci rău dacă ai vrea, spun ochii ei căprui şi calmi. *Ştiu că ştii ce se petrecea înaintea morţii lui. Însă aceasta este singurul fel în care îmi poţi face rău, nu-i aşa, Chico? Şi asta dacă tatăl tău te-ar crede. Iar dacă te-ar crede, l-ar omorî.*

Tatăl său se năpusteşte pe noua pistă ca un urs.

— Te-ai regulat în casa mea, ticălos mic?

— Te rog să-ţi controlezi limbajul, Sam, zice Virginia calmă.

— De-asta n-ai vrut să vii cu noi? Ca să te poţi re... să te poţi re...

— *Spune!* suspină Chico. N-o lăsa să ţi-o facă! Spune! Spune ce vrei să spui!

— Ieşi, zice el încet. Nu te întoarce până nu-ţi ceri iertare de la mama ta şi de la mine.

— Să nu îndrăzneşti! strigă el. Să nu îndrăzneşti să o faci pe căţeaua asta mama mea! Te omor!

— Opreşte-te, Eddie! strigă Billy. Cuvintele se aud înăbuşit, vag, prin mâinile lui, care îi acoperă în continuare faţa. Nu mai striga la tata! Opreşte-te, *te rog*!

Virginia nu se clinteşte din uşă. Ochii ei calmi îl fixează în continuare pe Chico.

Sam se poticneşte un pas în spate şi ajunge cu genunchii pe marginea fotoliului său. Se aşază greu şi îşi ascunde faţa cu braţul păros.

— Nu pot nici să mă uit la tine când îţi ies asemenea vorbe din gură, Eddie. Mă faci să mă simt foarte prost.

— *Ea* te face să te simţi prost! De ce nu recunoşti?

Nu-i răspunde. Tot fără să se uite la Chico, caută alt sandvici pe farfuria de pe masa televizorului. Cotrobăie după muştar. Billy plânge în continuare. Carl Stormer şi trupa lui, Country Buckaroos, cântă un cântec de camionagii. „Camionul meu e vechi, dar asta nu înseamnă că e încet", le spune Carl tuturor spectatorilor săi din Maine.

— Băiatul nu ştie ce spune, Sam, zice Virginia cu blândeţe. E greu la vârsta asta. E greu să creşti.

A pus stăpânire pe el. În mod sigur, ăsta e sfârşitul.

Se întoarce şi se îndreptă către uşa care dă mai întâi în şopron şi pe urmă afară. Deschizând-o, se uită în spate la Virginia, iar ea îl priveşte calmă când îi spune pe nume.

— Ce este, Ed?

— Aşternuturile sunt pline de sânge. Face o pauză. Am dezvirginat-o.

Crede că în privirea ei a pâlpâit ceva, însă probabil că e doar ce şi-ar dori el.

— Te rog să pleci acum, Ed. Îl sperii pe Billy.

Pleacă. Buick-ul nu vrea să pornească şi aproape s-a resemnat să meargă pe jos prin ploaie, când motorul se îndură în sfârşit. Îşi aprinde o ţigară şi iese cu spatele în Autostrada 14, bruscând schimbătorul de viteze şi ambalând motorul, când începe să se înece şi să bolborosească. Becul alternatorului clipeşte răutăcios la el de două ori, iar apoi maşina se potoleşte. În sfârşit, a pornit la drum, târându-se pe drumul către Gates Falls.

Aruncă o ultimă privire spre Dodge-ul lui Johnny.

Johnny ar fi putut să-şi găsească o slujbă permanentă la filatura şi ţesătoria Gates, dar numai în schimbul de noapte. Munca de noapte nu-l deranja, îi spusese lui Chico, şi salariul era mai bun decât la Plains, dar tatăl lor muncea ziua şi dacă Johnny ar fi lucrat noaptea la filatură, însemna că ziua ar fi rămas acasă cu ea, singuri sau cu Chico în camera alăturată... şi pereţii erau foarte subţiri. *Eu nu pot să mă opresc şi ea nu mă lasă să încerc,* îi spusese Johnny. *Da, ştiu ce-ar însemna pentru el. Dar ea e... nu vrea să se oprească şi parcă nici eu nu* pot *să mă opresc... tot timpul se dă la mine, înţelegi ce vreau să spun, ai văzut-o, Billy e prea mic să înţeleagă, dar tu ai văzut-o...*

Da. O văzuse. Şi Johnny plecase să muncească la Plains, spunându-i tatălui lor că era din cauză că putea să găsească mai ieftin piese pentru Dodge. Şi aşa se făcuse că schimba un cauciuc când apăruse Mustangul, derapând şi alunecând pe terenul viran, cu ţeava de eşapament scoţând scântei; aşa se făcuse că mama lor vitregă îl omorâse pe fratele lui, aşa că zi-i mai departe până trec dincolo, Blue, că ne ducem în Oraşul Hăndrălăilor chiar acum, cu rahatul ăsta de

Buick şi îşi aminteşte cum mirosea cauciucul şi cum noduri-le de pe şira spinării lui Johnny formau mici umbre, ca nişte semiluni pe albul strălucitor al tricoului său alb, îşi aminteşte că-l văzuse pe Johnny ridicându-se pe jumătate de pe vine, de cum muncise, când l-a lovit Mustangul, strivindu-l între el şi Chevy, se auzise un trosnet puternic când Chevroletul căzuse de pe cric şi apoi explozia galbenă de flăcări, mirosul puternic de benzină...

Calcă frâna cu amândouă picioarele, oprind berlina în scrâşnet de roţi şi cutremurându-se toată, pe pământul îmbibat de apă de pe marginea drumului. Se întinde cât e de lung pe banchetă, deschide portiera din dreapta şi împroaşcă noroiul şi zăpada cu vomă galbenă. Imaginea asta îl face să vomite din nou şi gândul îl face să se sforţeze încă o dată, în gol.

Maşina e cât pe ce să se oprească, dar o prinde exact la timp. Becul alternatorului clipeşte reticent când turează motorul. Se aşază, lăsând tremurul să-i părăsească corpul. O maşină trece în goana mare, un Ford nou, alb, aruncând jeturi mizerabile mari de apă şi zloată.

— Oraşul Hăndrălăilor, zice Chico. În maşina sa cea nouă. Mişto.

Simte gustul de vomă pe limbă, în gât şi în sinusuri. Nu vrea o ţigară. Danny Carter o să-l primească să doarmă la el peste noapte. Mâine o să fie destul timp de luat decizii. Intră din nou pe Autostrada 14 şi pleacă mai departe.

8

Teribil de melodramatic, nu?

Lumea a cunoscut o poveste sau două mai bune, ştiu asta — una sau două sute de mii mai bune, ar fi mai potrivit. Ar fi trebuit să aibă imprimat ACESTA ESTE UN

PRODUS AL UNUI ATELIER DE SCRIERE CREATIVĂ PENTRU STUDENŢI pe fiecare pagină... pentru că exact asta a fost, cel puţin până într-un anumit punct. Acum mi se pare atât dureros de imitativă, cât şi dureros de bombastică; stilul lui Hemingway (cu excepţia faptului că toată povestea este la prezent — ce să spun, al dracului de trendy), tema lui Faulkner. Ar putea să existe ceva mai *serios!* Mai *literar?*

Însă nici preţiozitatea ei nu poate ascunde faptul că este o poveste extrem de sexuală, scrisă de un tânăr extrem de lipsit de experienţă (în vremea când am scris *Oraşul Hăndrălăilor*, fusesem în pat cu două fete şi ejaculasem prematur pe una dintre ele — nu aşa cum o făcuse Chico în povestea anterioară, părerea mea). Atitudinea lui faţă de femei trece dincolo de ostilitate şi ajunge într-un punct la limita urâţeniei reale — două din femeile din *Oraşul Hăndrălăilor* sunt prostituate, iar a treia este un simplu receptacul care spune lucruri cum ar fi „Te iubesc, Chico" şi „Intră, îţi dau prăjituri". Pe de altă parte, Chico este un erou macho fumător, din clasa muncitoare, care pare ieşit dintr-un disc al lui Bruce Springsteen — deşi de Springsteen încă nu se auzise când am publicat povestirea într-o revistă literară de colegiu (unde a fost paginată între o poezie intitulată *Imagini cu mine* şi un eseu pe tema condiţiilor de cazare ale studenţilor, scris în întregime doar cu litere minuscule într-un chenar din josul paginii). Este lucrarea unui tânăr pe cât de nesigur, pe atât de lipsit de experienţă.

Şi cu toate acestea, a fost prima povestire pe care am scris-o şi am simţit-o pe de-a întregul *a mea* — prima pe care am simţit-o cu adevărat *întreagă*, după cinci

ani de încercări. Prima care ar putea să stea pe picioarele ei, chiar dacă ar fi scoasă din decor. Urâtă, dar vie. Chiar şi acum, când o citesc, înăbuşindu-mi un zâmbet la pseudo-duritatea şi la pretenţiile ei, văd adevăratul chip al lui Gordon Lachance ivindu-se din spatele rândurilor, un Gordon Lachance mai tânăr decât cel care trăieşte şi scrie acum, unul cu siguranţă mai idealist decât autorul de romane de succes, căruia e mai probabil să-i fie analizate contractele de drepturi de autor decât cărţile propriu-zise, dar nu atât de tânăr precum cel care s-a dus cu prietenii săi, în ziua aceea, să vadă cadavrul unui puşti pe nume Ray Brower. Un Gordon Lachance aflat la jumătatea procesului de pierdere a strălucirii.

Nu, nu este o povestire prea bună — autorul ei era prea preocupat să asculte alte voci ca să o mai asculte aşa cum ar fi trebuit pe cea care venea dinlăuntrul său. Însă a fost prima oară când am folosit cu adevărat locurile pe care le cunoşteam şi lucrurile pe care le simţeam, într-o lucrare de ficţiune şi am trăit un fel de exuberanţă îngrozitoare când mi-am dat seama că lucruri care mă sâcâiau de ani de zile ieşeau sub o formă nouă, *o formă asupra căreia eu îmi impusesem controlul.* Trecuseră mulţi ani de când mi-a venit acea idee de copil, că Denny era ascuns în dulapul din camera sa, conservată în mod straniu; cinstit, aş fi crezut că o uitasem. Dar cu toate acestea, iat-o în *Oraşul Hăndrălăilor*, uşor schimbată... dar *controlată.*

M-am opus impulsului de a o schimba mai mult, de a o rescrie, de a o face mai suculentă — şi acest impuls era cât se poate de puternic, deoarece acum povestea mi se pare de-a dreptul jenantă. Însă mai sunt şi lucruri

care-mi plac la ea, lucruri care ar fi fost banalizate de schimbările pe care le-ar fi făcut acest Lachance de mai târziu, căruia i-au apărut primele fire albe în păr. Lucruri cum ar fi acea imagine a umbrelor de pe tricoul alb al lui Johnny sau cea cu prelingerea dârelor de ploaie pe trupul gol al lui Jane, care par mai bune decât ar fi îndreptățite să fie.

De asemenea, a fost prima povestire pe care nu i-am arătat-o niciodată mamei sau tatălui meu. Era prea mult din Denny în ea. Prea mult din Castle Rock. Şi, mai presus de orice, era prea din anul 1960. Recunosc întotdeauna adevărul, pentru că atunci când te tai pe tine sau pe altcineva cu el, sângerezi.

9

Camera mea se afla la etajul al doilea şi cred că erau pe puţin treizeci şi două de grade înăuntru. Până la amiază, putea să ajungă la patruzeci şi trei, chiar dacă deschideam ferestrele. Chiar mă bucuram că nu dormeam acolo în noaptea aceea, iar gândul la locul unde aveam de gând să ne ducem m-a excitat din nou, din creştet până în tălpi. Am făcut două pături sul şi le-am legat cu cureaua mea veche. Am adunat toţi banii, adică vreo şaizeci şi opt de cenţi. Pe urmă am fost gata de plecare.

Am coborât pe scările din spate, ca să evit să dau peste tata în faţa casei, dar n-aveam de ce să-mi fac griji; era tot în grădină cu furtunul, făcând curcubeie inutile în aer şi privind dincolo de ele.

Am coborât pe strada Summer şi am tăiat drumul pe un teren viran până în Carbine — acolo unde se află astăzi birourile ziarului Castle Rock *Call*. O luasem în sus

pe Carbine, către club, când o maşină a oprit la trotuar şi din ea a coborât Chris. Avea vechiul lui rucsac de cercetaş într-o mână şi două pături rulate şi legate cu nişte zdrenţe în cealaltă mână.

— Mulţumesc, domnule, a spus el, grăbindu-se să ajungă lângă mine, în timp ce maşina a demarat.

Îşi atârnase bidonul de cercetaş în jurul gâtului şi pe sub un braţ, aşa că în cele din urmă a ajuns să i se bălăngăne pe un şold. Ochii îi scânteiau.

— Gordie! Vrei să vezi ceva?

— Sigur, cred că da. Ce?

— Mai întâi, vino-încoace.

Mi-a arătat spaţiul îngust dintre restaurantul Blue Point şi drogheria Castle Rock.

— Ce este, Chris?

— Vino încoace, ţi-am zis!

A luat-o la fugă pe alee şi după un scurt moment (atât mi-a trebuit să las de-o parte judecata), am luat-o la fugă după el. Cele două clădiri se apropiau uşor una de cealaltă, în loc să fie paralele, aşa că aleea se îngusta pe măsură ce înainta. Am trecut prin grămezi de ziare vechi adunate de vânt şi am sărit peste grămezi de periculoase de sticle sparte, de bere şi de suc. Erau opt sau nouă cazane de gunoi aliniate aici şi duhoarea era incredibilă.

— Pfiu! Iisuse! Hai s-o lăsăm baltă!

— Dă-mi mâna, a zis Chris mecanic.

— Nu, pe bune, o să vo...

Cuvintele îmi pier pe buze şi uit cu totul de cazanele împuţite de gunoi. Chris şi-a dat jos rucsacul, l-a deschis şi a băgat mâna în el. Acum ţine în mână un pistol uriaş cu patul din lemn negru.

— Vrei să fii Lone Ranger sau Cisco Kid? m-a întrebat Chris zâmbind.

— Dumnezeule mare şi bun! De unde-l ai?

— L-am uşchit din biroul tatei. E calibrul 45.

— Da, văd asta, am zis eu, deşi putea să fie şi calibrul 0,38 sau 0,357 în nădejdea mea — în ciuda tuturor cărţilor de John D. MacDonald şi Ed McBain pe care le citisem, singurul pistol pe care l-am văzut vreodată de aproape era cel pe care-l avea ajutorul de şerif Bannerman... şi cu toate că toţi copiii îl rugau să-l scoată din teacă, Bannerman n-o făcea niciodată.

— Doamne, taică-tu o să te chelfănească dacă se prinde. Ai spus că *oricum* e în toane periculoase.

Au început să-i joace ochii în cap.

— Tocmai asta e, omule. N-o să se prindă de *nimic*. Împreună cu alţi câţiva tovarăşi de pahar, zac în Harrison, în compania a şase sau opt sticle de vin. Nu se întorc o săptămână. Fir-ar ai dracului de beţivi.

I s-au schimonosit buzele. Era singurul din gaşca noastră care băuse vreodată, chiar dacă o făcuse doar să dovedească că avea coaie, ştii cum e. Zicea că nu avea de gând să ajungă un beţivan ca taică-su când s-o face mare. Şi odată mi-a spus numai mie — asta s-a întâmplat după ce gemenii DeSpain şi-au făcut apariţia cu un pachet de şase beri şterpelite de la bătrânul lor şi toată lumea îl tachina pe Chris pentru că nu voia să ia o bere şi nici măcar o înghiţitură — că era *speriat* să bea. Mi-a spus că tatăl lui ajunsese de nu-şi mai scotea nasul din sticlă, că fratele lui mai mare fusese beat mort, când o violase pe fata aia, şi că Ochiosul trăgea la măsea pe rupte cocteiluri Purple Jesus cu Ace Merrill, Charlie Hogan şi Billy Tessio. M-a întrebat care credeam că erau şansele

lui să mai dea drumul sticlei dacă ar fi apucat să pună mâna pe ea. Poate ţi se pare amuzant un puşti de doisprezece ani care-şi face griji că e un beţiv incipient, dar pentru Chris nu era deloc amuzant. Absolut deloc. Se gândise foarte mult la posibilitatea asta. Avusese şi când.

— Ai cartuşe pentru el?

— Nouă — toate câte mai erau în cutie. O să creadă că le-a folosit el, să tragă în conserve când era beat.

— E încărcat?

— *Nu!* Hristoase, drept cine mă iei?

Am pus în sfârşit şi eu mâna pe pistol. Îmi plăcea să-l simt greu în palmă. Mă şi vedeam un fel de Steve Carella de la Secţia 87, pe urmele individului ăluia, The Heckler sau poate acoperindu-i pe Myer Myer sau Kling, în timp ce dădeau buzna în apartamentul mizerabil al unui drogat. Am ochit unul din cazanele împuţite de gunoi şi am apăsat trăgaciul.

BUM!

Arma mi-a tresărit în mână. La capăt a scos o flacără. Am avut senzaţia că tocmai ce-mi rupsesem încheietura. Inima mi-a sărit în fundul gurii şi mi s-a ascuns acolo, tremurând. Pe suprafaţa metalului ruginit al cazanului de gunoi a apărut o gaură mare — opera unui magician malefic.

— Iisuse! am strigat eu.

Chris râdea cotcodăcit — cu adevărat amuzat sau isteric de frică, nu mi-am dat seama.

— Ai făcut-o, ai făcut-o! *Gordie a făcut-o!* Şi-a făcut mâinile pâlnie la gură şi a strigat, *Hei, Gordon Lachance împuşcă tot Castle Rock!*

— *Taci din gură! Hai s-o ştergem de aici!* am ţipat eu şi l-am înşfăcat de cămaşă.

Când am luat-o la fugă, uşa din spate de la Blue Point s-a dat de perete şi a apărut Francine Tupper, în uniforma ei albă de ospătăriţă, din viscoză.

— Cine a făcut asta? Cine aruncă pocnitori aici?

Noi alergam de rupeam pământul, tăind-o prin spatele drogheriei, a magazinului de fierărie şi pe la Emporium Galorium, unde se vindeau antichităţi, prostii şi cărţi de un ban. Ne-am căţărat pe un gard, umplându-ne palmele de aşchii şi am ajuns, în sfârşit, în strada Curran. Îi aruncasem pistolul lui Chris în timp ce alergam; murea de râs, dar l-a prins şi a reuşit cumva să-l îndese înapoi în rucsac şi să-i închidă una din catarame. Odată ce am dat colţul de pe strada Curran şi am ajuns înapoi pe strada Carbine, am încetinit şi am luat-o la pas, ca să nu părem suspecţi, alergând pe căldura aceea. Chris chicotea în continuare.

— Omule, trebuia să-ţi vezi faţa. O, Doamne, era nemaipomenită. Cu adevărat ca lumea. Să fiu al dracului. A scuturat din cap, s-a plesnit peste picior şi a tras un urlet.

— Ştiai că e încărcat, nu-i aşa? Jegule! O să dau de necaz. Gagica aia, Tupper, m-a văzut.

— Rahat, a crezut că era o pocnitoare. Şi pe urmă, madam Tupper „Ţâţe Trăsnet" nu vede mai departe de vârful nasului, ştii asta. Crede că dacă ar purta ochelari, şi-ar distruge *faţa frumoasă*.

Şi-a pus o mână pe şale şi şi-a unduit şoldurile, după care a început din nou să râdă.

— În sfârşit, nu-mi pasă. A fost o festă ordinară, Chris. Zău.

— Haide, Gordie. Mi-a pus o mână pe umăr. Nu ştiam că e încărcat, jur pe Dumnezeu, jur pe mama mea. L-am

luat din biroul lu' tata. Întotdeauna îl descarcă. Înseamnă că era beat rău de tot când l-a pus acolo ultima oară.

— Pe bune nu l-ai încărcat tu?

— Pe bune.

— Juri pe mama ta, chiar dacă e să ajungă în iad din cauză că spui o minciună?

— Jur.

Şi-a făcut cruce şi a scuipat, cu chipul spăşit ca un băiat de cor. Însă când am cotit pe terenul viran unde era casa noastră din copac şi i-am văzut pe Vern şi Teddy aşezaţi pe păturile lor făcute sul, a început din nou să râdă. Le-a spus toată povestea şi, după ce s-au săturat de râs, Teddy l-a întrebat pe Chris pentru ce credea că aveau nevoie de pistol.

— Pentru nimic, a zis Chris. Cu excepţia faptului că este posibil să dăm peste vreun urs. Sau ceva de genul ăsta. În plus, e cam înspăimântător să dormi noaptea în pădure.

La asta, toată lumea a încuviinţat dând din cap. Chris era cel mai mare şi mai dur din gaşca noastră şi întotdeauna îi mergea să spună chestii de-astea. Teddy, în schimb, s-ar fi ales cu fundul făcut arşice dacă ar fi dat măcar de bănuit că-i era frică de întuneric.

— Ţi-ai făcut cortul pe câmp? l-a întrebat Teddy pe Vern.

— Mda. Şi am lăsat două lanterne aprinse în el, să pară că suntem acolo, după ce se lasă întunericul.

— Tare chestia! am zis eu, bătându-l pe Vern pe spate. Pentru el, asta însemna să judeci cu adevărat. A zâmbit şi a roşit.

— Atunci hai s-o luăm din loc, a zis Teddy. Haideţi, deja e aproape douăsprezece.

Chris s-a ridicat şi ne-am adunat în jurul lui.

— O luăm peste câmpul lui Beeman şi prin spate, pe la chestia aia de mobilă de lângă staţia Texaco a lui Sonny, a zis el. Pe urmă o luăm spre calea ferată, pe lângă groapa de gunoi, şi nu trebuie decât să traversăm pasarela şi am ajuns în Harlow.

— Cât de departe crezi că e? l-a întrebat Teddy.

Chris a ridicat din umeri.

— Harlow e mare. O să mergem cel puţin treizeci de kilometri. Ţi se pare în regulă, Gordie?

— Da. S-ar putea să fie chiar patru'j'cinci.

— Chiar dacă sunt patruzeci şi cinci, ar trebui să ajungem până mâine la prânz, dacă nu se blegeşte niciunul ca pisica.

— Nu-i nicio pisică pe-aici, a zis Teddy prompt.

Pentru o clipă, ne-am uitat unii la alţii.

— *Miau*, a făcut Vern şi am râs cu toţii.

— Haideţi, băieţi, a zis Chris şi şi-a săltat rucsacul pe umăr.

Am ieşit de pe terenul viran împreună, Chris puţin mai în faţă.

10

După ce am traversat câmpul lui Beeman şi ne-am chinuit să urcăm rambleul de zgură al liniilor Great Southern şi Western Maine, ne scoseserăm toţi cămăşile şi ni le legaserăm în jurul taliei. Transpiram ca porcii. De sus, de pe rambleu, ne-am uitat în jos la şine, către locul în care trebuia să ajungem.

Nu voi uita niciodată acel moment, indiferent cât de mult aş îmbătrâni. Eram singurul care avea un ceas — un Timex ieftim, pe care-l primisem ca premiu pentru că vândusem Cloverine Brand Salve, cu un an în urmă. Limbile lui arătau exact miezul zilei, iar soarele

arunca asupra întinderii uscate, fără strop de umbră, din faţa noastră, o dogoare sălbatică. O simţeai cum îşi croieşte drum pe sub ţeastă, să ajungă să-ţi prăjească creierul.

În spatele nostru era Castle Rock, întins pe un deal lung, cunoscut drept Castle View, care îi înconjura întinderea verde şi umbroasă. Dincolo de Castle River se vedeau coşurile filaturii de lână, care aruncau fum spre cerul cenuşiu-albăstriu şi vărsa deşeuri în apă. Hala firmei Jolly Furniture era la stânga. Şi drept în faţa noastră se întindeau şinele de cale ferată, lucioase şi sclipind în soare. Erau paralele cu Castle River, care era în stânga noastră. În dreapta, era un câmp acoperit de o pădure tânără (este o pistă de motociclism acolo astăzi — au curse în fiecare duminică după-amiază, la două). La orizont domnea un castel de apă părăsit, ruginit şi cam înspăimântător.

Am rămas acolo în picioare, în acel moment din miezul zilei, şi apoi Chris ne-a zis nerăbdător:

— Hai, s-o luăm din loc.

Am mers pe lângă calea ferată, prin zgură, ridicând câte un norişor de praf negricios la fiecare pas. Şosetele şi tenişii ni s-au umplut repede cu pietricele. Vern a început să cânte „Răstoarnă-mă în trifoi", dar a renunţat repede, ceea ce a fost o binecuvântare pentru urechile noastre. Numai Teddy şi Chris îşi luaseră bidoane cu apă şi le goleam destul de repede.

— Putem să le umplem la loc la cişmeaua de la groapa de gunoi, am zis eu. Tata mi-a zis că e un puţ sigur. E adânc de vreo şaizeci de metri.

— Bine, a zis Chris, conducătorul dur al plutonului. Oricum, o să fie un loc numai bun să facem şi o pauză.

— Dar cum rămâne cu mâncarea? a întrebat Teddy din senin. Pariez că nimeni n-a adus de mâncare. Eu unul, n-am adus nimic.

Chris s-a oprit.

— Dar-ar dracii! Nici eu. Gordie?

Am dat din cap că nu, întrebându-mă cum de-am putut să fiu atât de prost.

— Vern?

— Nici pomeneală, a zis Vern. Îmi pare rău.

— Păi să vedem câţi bani avem, am zis eu. Mi-am dezlegat cămaşa, am întins-o pe zgură şi mi-am aruncat cei şaizeci şi opt de cenţi pe ea. Monezile sclipeau febril în soare. Chris a aruncat un dolar şi doi cenţi. Teddy avea două monede de un sfert de dolar şi două de cinci cenţi. Vern avea exact şapte cenţi.

— Doi treizeci şi şapte, am zis eu. Nu e rău. La capătul drumeagului care duce la groapă e un magazin. Unul dintre noi trebuie să se ducă să ia nişte hamburgeri şi apă tonică, în timp ce restul o să se odihnească.

— Cine? a întrebat Vern.

— O să vedem când ajungem la groapă. Haideţi.

Mi-am vârât toţi banii în buzunarele pantalonilor şi tocmai îmi legam cămaşa în jurul brâului, când Chris a strigat:

— *Trenul!*

Am pus mâna pe una dintre şine să-l simt, cu toate că îl auzeam deja. Şina zăngănea nebuneşte; un moment, am avut senzaţia că ţineam trenul în mână.

— *Paraşutişti din flanc!* a zbierat Vern şi a sărit până la jumătatea pantei, dintr-o singură mişcare nebunească şi comică. Vern era înnebunit să se joace de-a paraşutiştii oriunde terenul era moale — o groapă de pietriş, o şură de fân, un rambleu ca acesta. Chris a sărit după

el. Trenul se auzea tare deja, îndreptându-se probabil, pe aceeaşi parte a râului ca şi noi, către Lewiston. În loc să sară, Teddy s-a întors în direcţia din care venea. Ochelarii lui cu lentile groase sclipeau în soare. Părul lung îi flutura dezordonat peste sprâncene, în şuviţe lipite de transpiraţie.

— Hai, Teddy, i-am spus eu.

— Nu, nu. O să-l înfrunt. S-a uitat la mine, cu ochii măriţi, plini de frenezia excitaţiei. Înfrunt un tren, pricepi? Ce mai înseamnă camioanele după ce înfrunţi un nenorocit de tren?

— Eşti nebun, omule. Vrei să mori?

— Exact ca pe plajele din Normandia! a strigat Teddy şi a păşit în mijlocul şinelor. S-a aşezat pe o traversă, abia ţinându-şi echilibrul.

O clipă am fost năuc, incapabil să înţeleg dimensiunile unei asemenea idioţenii. Pe urmă l-am înşfăcat, l-am tras cu toată împotrivirea şi protestele lui pe rambleu şi l-am împins în jos. Am sărit după el şi Teddy mi-a nimerit una zdravănă în stomac atunci când eram încă în aer. Plămânii mi s-au golit de aer, dar tot am reuşit să îl lovesc în stern cu genunchiul şi să-l las lat, înainte să reuşească să se ridice şi să se întoarcă sus. Am aterizat icnind şi lungindu-mă, iar Teddy m-a apucat de gât. Ne-am rostogolit până la baza rambleului, lovindu-ne şi înfigându-ne ghearele unul în celălalt, în timp ce Chris şi Vern se uitau la noi, surprinşi prosteşte.

— Ticălosule! striga Teddy la mine. Nenorocitule! Să nu te mai arunci grămadă pe mine! Te omor, căcat cu ochi!

Începusem să-mi recapăt suflarea şi am reuşit să mă ridic în picioare. Mă retrăgeam, în timp ce Teddy înainta,

ţinându-mi mâinile ridicate să-i resping pumnii, jumătate râzând şi jumătate speriat. Nu era de glumă cu Teddy când îl apuca vreo criză de urlat. Dacă s-ar lua de un puşti mai mare într-o asemenea stare şi puştiul mai mare i-ar rupe mâinile, ar fi în stare să-l muşte.

— Teddy, n-ai decât să înfrunţi ce vrei tu, după ce vedem ce-avem de văzut dar...

jap în umăr, după ce un pumn repezit cu sălbăticie trece pe lângă mine

... până atunci nu trebuie să ne vadă nimeni...

pleosc una peste obraz şi pe urmă am fi putut să ne batem pe bune, dacă Chris şi Vern

... cretin idiot!

nu ar fi pus mâinile pe noi şi ne-ar fi despărţit. Deasupra noastră, trenul urla într-un tunet prelung de gaze de eşapament şi în trosnetele puternice şi grele ale boghiurilor vagoanelor. Câteva pietre de zgură s-au rostogolit pe rambleu şi cearta s-a sfârşit... cel puţin până reuşeam să ne auzim din nou vorbind.

Era doar un tren scurt, marfar şi după ce a trecut şi vagonul de serviciu, Teddy a zis:

— O să-l omor. Măcar îi umflu buza.

S-a zbătut în braţele lui Chris, dar Chris l-a prins şi mai strâns.

— Calmează-te, Teddy, i-a spus Chris încet şi a continuat să-i spună, până când Teddy nu s-a mai zbătut şi a rămas locului, cu ochelarii atârnându-i într-o parte şi firul aparatului auditiv legănându-i-se moale pe piept, coborând spre baterie, pe care şi-o îndesase în buzunarul blugilor.

Când s-a liniştit de tot, Chris s-a întors la mine şi mi-a zis:

— Pentru ce dracu' te baţi cu el, Gordon?

— A vrut să înfrunte trenul. M-am gândit că mecanicul o să-l vadă şi o să raporteze. Puteau să trimită un poliţist.

— Aaa, ăla ar fi prea ocupat să facă ciocolată în izmene, a zis Teddy, dar nu mai părea furios.

Furtuna trecuse.

— Gordie încerca doar să facă ce trebuia, a spus Vern. Hai, faceţi pace.

— Pace, băieţi, a fost de acord şi Chris.

— Mda, bine, am zis eu şi am întins mâna cu palma în sus. Pace, Teddy?

— Puteam să-l înfrunt, mi-a zis. Ştii asta, Gordie?

— Da, i-am spus, deşi gândul la asta m-a făcut să îngheţ pe dinăuntru. Ştiu.

— În regulă. Pace, atunci.

— Bateţi palma, a ordonat Chris şi i-a dat drumul lui Teddy.

Teddy mi-a bătut palma destul de tare ca să mă usture şi apoi a întors şi el palma. I-am bătut-o şi eu.

— Lachance, fricos ca o pisicuţă, a zis Teddy.

— *Miau*, am zis eu.

— Haideţi, băieţi, a zis Vern. Să mergem, bine?

— Du-te unde vrei, da' nu aici, a zis Chris solemn şi Vern s-a întors ca şi cum ar fi vrut să-l lovească.

11

Am ajuns la groapa de gunoi pe la unu şi jumătate şi Vern ne-a luat-o înainte, în jos pe rambleu, cu un *Paraşutişti pe flanc!* Am ajuns jos în salturi mari şi am sărit peste firicelul negricios de apă, care se scurgea neîncetat din şanţurile care brăzdau zgura. Dincolo de această mică suprafaţă mlăştinoasă era marginea nisipoasă, acoperită de gunoi, a gropii.

În jurul ei era un gard de siguranţă, înalt de aproape doi metri. Tot la şapte metri erau indicatoare şterse în timp. Pe ele scria:

GROAPA DE GUNOI CASTLE ROCK
ORELE 4–8 PM
ÎNCHIS LUNEA
ACCESUL NEAUTORIZAT STRICT INTERZIS

Ne-am căţărat pe gard, ne-am făcut vânt dincolo şi am sărit jos. Teddy şi Vern au luat-o înainte spre fântână, care se acţiona cu o pompă de modă veche — de genul care scoate apa cu trudă. Lângă mânerul pompei era o canistră Crisco cu apă şi cel mai mare păcat era să uiţi să o laşi plină pentru următorul care trecea pe-acolo. Mânerul din fier ieşea în afară înclinat, semănând cu o pasăre cu o singură aripă, care încerca să zboare. Cândva fusese verde, dar se curăţase aproape toată vopseaua de pe el, în miile de mâini care-l manevraseră începând din 1940.

Groapa de gunoi este una dintre cele mai puternice amintiri ale mele din Castle Rock. Îmi aminteşte întotdeauna de pictorii suprarealişti, când mă gândesc la ea — tipii aceia care pictau întotdeauna tablouri cu cadrane de ceasuri care zac inerte în scorburile copacilor, sufragerii victoriene în mijlocul Saharei sau locomotive cu aburi ieşind din şemineuri. În ochii mei de copil, *nimic* din ce era în groapa de gunoi din Castle Rock nu părea să-şi aibă cu adevărat locul acolo.

Intraserăm prin spate. Dacă veneai din faţă, un drum lat nepavat intra pe poartă, se lăţea sub o formă semicirculară, care fusese nivelată la fel de bine ca o pistă de

aterizare de pământ, şi apoi se sfârşea brusc la marginea gropii propriu-zise. Pompa (Teddy şi Vern stăteau lângă ea şi se certau care să o amorseze) era în spatele acestei gropi imense. Avea poate treizeci de metri adâncime şi era plină cu toate chestiile americane care se golesc, se uzează sau nu mai funcţionează. Erau atâtea chestii, încât mă dureau ochii, privindu-le numai — sau poate creierul mă durea de fapt, pentru că pur şi simplu nu se putea hotărî pe ce să pui ochii. Pe urmă ochii ţi se opreau totuşi pe lucruri, care păreau la fel de nelalocul lor ca şi cadranele de ceas înmuiate sau sufrageriile în mijlocul deşertului. Un cap de pat din bronz, înclinat beat într-o parte în soare. Păpuşa unei fetiţe, care se uita uimită între picioarele ei, în timp ce dădea naştere umpluturii din ea. Un Studebaker răsturnat, cu botul ca de glonţ cromat, sclipind în soare de parcă ar fi fost o rachetă Buck Rogers. O sticlă de apă din acelea uriaşe cum sunt în clădirile de birouri, transformată de soarele verii într-un safir fierbinte şi aprins.

Existau acolo şi o sumedenie de vietăţi, deşi nu de genul celor pe care le poţi vedea în filmele Walt Disney despre natură sau în grădinile zoologice îmblânzite, în care poţi să mângâi animalele. Şobolani graşi, rozătoare cu blana lucioasă şi greoaie, de la hrana atât de bogată, cum erau hamburgerii putreziţi şi legumele pline de viermi, pescăruşi cu miile şi întâmplător câte o cioară imensă, păşind gânditoare printre pescăruşi, ca un preot interiorizat. Era şi locul în care veneau să mănânce câinii vagabonzi ai oraşului, când nu găseau vreun tomberon de gunoi pe care să-l răstoarne sau vreo căprioară pe care să o fugărească. Erau o adunătură jalnică de potăi, cu o dispoziţie ameninţătoare; jigăriţi

şi rânjind feroce, se atacau unii pe alţii pentru o bucată de salam plină de muşte sau un muşuroi de intestine de pui, care scoteau un miros oribil în căldura soarelui.

Însă câinii aceştia nu-l atacau niciodată pe Milo Pressman, paznicul gropii de gunoi, pentru că Milo nu umbla niciodată fără să-l aibă la picior pe Chopper. Chopper a fost — cel puţin până a turbat câinele lui Joe Camber, Cujo, douăzeci de ani mai târziu — cel mai temut şi cel mai rar văzut câine din Castle Rock. Era cel mai rău câine pe şaizeci de kilometri de jur împrejur (sau cel puţin aşa am auzit) şi atât de urât, că oprea ceasurile-n loc. Copiii rosteau în şoaptă poveşti despre răutatea lui Chopper. Unii spuneau că era jumătate ciobănesc german, alţii ziceau că era predominant boxer şi un puşti din Castle View, cu nefericitul nume de Harry Horr, susţinea sus şi tare că Chopper era un Doberman Pinscher, ale cărui corzi vocale fuseseră extirpate chirurgical, ca să nu-l auzi când atacă. Mai erau şi puşti care susţineau că Chopper era un copoi irlandez maniac şi Milo Pressman îi dădea un amestec special de Gaines Meal şi sânge de pui. Aceiaşi puşti susţineau că Milo nu îndrăznea să-l scoată pe Chopper din cuşcă, dacă nu avea o glugă asemenea şoimilor de vânătoare.

Povestea cel mai des repetată era că Pressman îl dresase pe Chopper nu numai să apuce, ci să apuce anumite *părţi* ale anatomiei omului. Aşa că puştiul nefericit care ar fi sărit ilegal gardul gropii de gunoi în căutare de averi ilicite ar fi avut ocazia să-l audă pe Milo Pressman strigând: „Chopper! Apucă! Mâna!" Şi Chopper ar fi apucat mâna aceea şi ar fi ţinut de ea, sfâşiind pielea şi tendoanele, spulberând oasele între fălcile lui pline de bale, până

când Milo i-ar fi spus să-i dea drumul. Umbla vorba că Chopper putea să apuce o ureche, un ochi, laba piciorului sau un picior întreg... şi că un al doilea infractor surprins de Milo şi de etern loialul Chopper ar fi putut să audă şi strigătul: „Choper! Apucă! Boaşele!" Şi Puştiul ar fi rămas soprană pentru tot restul vieţii. Milo era considerat mai slab cu duhul şi, prin urmare, mai desconsiderat. Era doar un muncitor mai prostănac, care îşi completa salariul de la primărie reparând lucruri pe care le aruncau oamenii şi vânzându-le prin oraş.

Astăzi nu era niciun semn de Milo sau Chopper.

Chris şi cu mine l-am urmărit pe Vern amorsând pompa, în timp ce Teddy trăgea cu frenezie de mâner. În cele din urmă, a fost răsplătit de sosirea apei proaspete. Într-o clipă, amândoi îşi băgaseră capetele sub jgheab, Teddy pompând în continuare cu doi kilometri pe oră.

— Teddy e nebun, am zis eu încet.

— O, da, a zis Chris, ca şi cum era de la sine înţeles. N-apucă să împlinească dublul vârstei de acum, pun pariu. Taică-su să-i ardă urechile aşa... De la asta i se trage. E nebun să se joace în halul ăla cu camioanele. Nu vede nici pe naiba, cu ochelari sau fără.

— Îţi aminteşti atunci, în copac?

— Mda.

Cu un an în urmă, Teddy şi Chris se căţărau într-un pin din spatele casei mele. Ajunseseră aproape în vârf, când Chris a zis că nu se pot căţăra mai departe, pentru că toate ramurile de sus de-acolo erau putrede. Teddy a făcut mutra aia încăpăţânată la nebunie şi a zis că nu-l interesează nimic, era plin de răşină pe mâini şi avea de gând să urce până putea să atingă vârful. Chris nu a putut să-l convingă să renunţe, indiferent ce i-a zis. Aşa că

s-a cățărat și chiar a reușit — de reținut că nu cântărea decât vreo treizeci și șapte de kilograme. Stătea acolo, ținându-se cu o mână lipicioasă de la rășină de vârful pinului, strigând că era regele lumii sau altceva la fel de tâmpit și pe urmă s-a auzit un trosnet înfiorător, de putregai și ramura pe care stătea a cedat, iar el s-a dus în jos. Ce s-a petrecut pe urmă a fost unul din acele lucruri care îți dau siguranța că există un Dumnezeu. Chris a întins mâna, pur și simplu dintr-un reflex și a prins tocmai un pumn din părul lui Teddy Duchamp. Și cu toate că încheietura i s-a umflat cât toate zilele și nu a putut să-și folosească mâna dreaptă prea bine aproape două săptămâni, Chris l-a ținut până când Teddy, țipând și blestemând, a pus picioarele pe o ramură sănătoasă, suficient de groasă ca să-i suporte greutatea. Dacă nu l-ar fi prins Chris, s-ar fi întors și s-ar fi făcut praf până la picioarele copacului, vreo patruzeci de metri mai jos. Când au ajuns jos, Chris era cenușiu la față și nu mai avea mult până îl apuca voma de la reacția de frică. Iar Teddy voia să-l ia la bătaie pentru că-l trăsese de păr.

Și chiar s-ar fi luat la bătaie, dacă nu aș fi fost eu acolo să fac pace între ei.

— Din când în când visez chestia asta, a zis Chris și m-a privit cu niște ochi ciudat de lipsiți de apărare. Numai că în visele astea, îl ratez de fiecare dată. N-apuc decât câteva fire de păr și Teddy urlă și se duce în jos. Ciudat, nu?

— Ciudat, l-am aprobat eu, și preț de o clipă ne-am privit unul pe altul în ochi și am văzut câteva dintre lucrurile adevărate care ne făceau prieteni.

Pe urmă am întors privirile și ne-am uitat la Teddy și Vern, care se împroșcau unul pe celălalt cu apă, țipând, râzând și făcându-se „fetiță" unul pe celălalt.

— Da, dar nu l-ai ratat, am zis eu. Chris Chambers nu ratează niciodată, corect?

— Nici măcar când doamnele lasă capacul pe veceu, a zis el.

Mi-a făcut cu ochiul, a făcut un O cu degetul mare şi cu arătătorul şi a scuipat un proiectil alb prin el.

— Să mi-o sugi, Chambers, i-am zis eu.

— Cu un pai parfumat, a zis el şi ne-am zâmbit unul altuia.

Vern a strigat:

— Veniţi şi luaţi apă, înainte s-o ia înapoi în jos pe ţeavă.

— Hai să ne întrecem, a zis Chris.

— Pe căldura asta? Nu eşti sănătos la tărtăcuţă.

— Hai, a zis el, zâmbind în continuare. Când zic start.

— Bine.

— Start!

Ne-am întrecut, tenişii scormonind în praful întărit, ars de soare, torsurile aplecate în faţa picioarelor în blugi care zburau, pumnii strânşi. Era o căldură de mureai, şi Vern, care era de partea lui Chris, şi Teddy, care era de partea mea, ridicând degetele mijlocii în sus în acelaşi timp. Ne-am prăbuşit râzând, în mirosul stătut, de fum, al locului acela şi Chris i-a aruncat bidonul lui Vern. După ce s-a umplut, Chris şi cu mine ne-am dus la pompă şi mai întâi Chris a pompat pentru mine şi pe urmă am pompat eu pentru el, apa, şocant de rece, îndepărtând negreala şi căldura într-o clipită, trimiţându-ne căpăţânile îngheţate patru luni înainte, în ianuarie. Pe urmă am umplut la loc căldarea şi ne-am dus să stăm jos la umbra singurului copac din groapa de gunoi, un frasin pipernicit, aflat la numai vreo treisprezece metri de baraca din carton asfaltat a lui Milo Pressman. Copacul

era aplecat puţin spre vest, ca şi cum ar fi vrut să-şi ridice rădăcinile aşa cum îşi ridică bătrânelele poalele şi să plece naibii din groapa de gunoi.

— Maxim! a zis Chris râzând, dând la o parte şuviţele de păr de pe frunte.

— Iureş, am zis eu, dând din cap, râzând şi eu în continuare.

— Chiar ne distrăm bine, a zis Vern simplu şi nu vorbea doar de faptul că eram în zona interzisă a gropii de gunoi, că ne păcăleam părinţii sau că făceam o expediţie pe calea ferată până în Harlow; vorbea şi de lucrurile astea, dar acum mi se pare că era vorba de mai mult şi că o ştiam cu toţii. Totul era acolo şi în jurul nostru. Ştiam exact cine eram şi ştiam exact încotro ne îndreptam. Era extraordinar.

Am stat sub copac o vreme, trăncănind verzi şi uscate, cum făceam întotdeauna — care era cea mai bună echipă de baseball (tot Yankeii, cu Mantle şi Maris, desigur), care era cea mai bună maşină (Thunderbird '55, Teddy susţinând cu încăpăţânare că era Corvette '58), care era cel mai dur tip din Castle Rock, din afara găştii noastre (cu toţi eram de acord că ăsta era Jamie Gallant, care i-a arătat doamnei Ewing degetul şi pe urmă a plecat la plimbare în timpul orei ei, cu mâinile în buzunare, în timp ce ea striga după el), cea mai bună emisiune de la televizor (ori *Incoruptibilii,* ori *Peter Gunn* — şi Robert Stack în rolul lui Elliot Ness, şi Craig Steven în rolul lui Gunn, erau mişto), chestii de-astea.

Teddy a fost primul care a observat că umbra frasinului se alungea tot mai mult şi m-a întrebat cât era ceasul. M-am uitat la ceas şi am constatat cu surprindere că era două şi un sfert.

— Hei, omule, a zis Vern, cineva trebuie să plece după provizii. Groapa se deschide la patru. Nu vreau să mai fiu aici când intră-n scenă Milo şi Chopper.

Până şi Teddy a fost de acord. Nu-i era teamă de Milo, care avea ditamai burdihanul şi pe puţin patruzeci de ani, însă toţi puştii din Castle Rock îşi strângeau ouşoarele între picioare când auzeau de Chopper.

— Bine, am zis. Se duce care e fără pereche?

— Ăsta eşti tu, Gordie, a zis Chris zâmbind.

— La fel şi mă-ta, i-am zis eu şi i-am dat fiecăruia câte un ban. Aruncaţi.

Patru monede s-au învârtit în soare. Patru mâini le-au înhăţat din aer. Patru plesnete seci pe patru dosuri de palmă murdare. Le-am dat la iveală. Două capete şi două pajuri. Am aruncat din nou şi de data asta toate patru au căzut pe pajuri.

— Iisuse, mardeală! a exclamat Vern, fără să ne spună vreo noutate.

Patru capete sau o lună, trebuia să însemne un noroc extraordinar. Patru pajuri era mardeală şi asta însemna un mare ghinion.

— Lăsaţi-o dracului, a zis Chris. Nu înseamnă nimic. Hai încă o dată.

— Nu, omule, a zis Vern serios. Mardeala e ghinion nasol. Îţi aminteşti când Clint Bracken şi tipii ăia au fost mătrăşiţi pe Sirois Hill, în Durham? Billy mi-a zis că dădeau cu banul pentru bere şi le-a ieşit o mardeală exact înainte să urce în maşină. Şi trosc! Au mierlit-o toţi. Nu-mi place asta. Zău.

— Nimeni nu crede în prostiile astea cu lunile şi mardelile, a zis Teddy nerăbdător. Chestii de bebeluşi, Vern. Aruncaţi sau ce facem?

Vern a aruncat, dar cu evidentă reticenţă. De data asta, el, Chris şi Teddy au avut pajuri. Eu m-am ales cu Thomas Jefferson pe un ban de cinci cenţi. Şi brusc m-am speriat. Am avut senzaţia că o umbră trecuse peste un soare interior. Aveau tot mardeală, ei trei, ca şi cum soarta mută i-ar fi avertizat a doua oară. Brusc, mi-am amintit de Chris când spusese: *N-apuc decât câteva fire de păr şi Teddy urlă şi se duce în jos. Ciudat, nu?*

Trei pajuri, un cap.

Pe urmă Teddy a început să râdă în felul lui prostesc, cotcodăcit, arătând spre mine şi senzaţia a dispărut.

— Am auzit că numai poponarii râd aşa, am zis eu şi i-am arătat degetul.

— Iiii-iiii-iiii, Gordie, a râs Teddy. Du-te după provizii, pocitanie afurisită.

Nu-mi părea prea rău că mă duceam eu. Mă odihnisem şi nu mă deranja să bat drumul până la Florida Market.

— Nu-mi zice mie cum te alintă mă-ta pe tine, i-am zis lui Teddy.

— Iiii-iiii-iiii, ce pişăcios pârlit mai eşti şi tu, Lachance.

— Hai, Gordie, a zis Chris. Te aşteptăm dincolo, lângă şine.

— Aţi face bine să nu plecaţi fără mine.

Vern a râs.

— Să plecăm fără tine e ca şi cum ne-am alege bere Slitz în loc de Budweiser, Gordie.

— Mai tacă-ţi fleanca.

Au scandat împreună:

— Nu tac, cresc. Şi când mă uit la tine, borăsc.

— Pe urmă mă-ta se duce după colţ să lingă, am zis eu şi mi-am luat tălpăşiţa de-acolo, arătându-le degetul în timp ce mă depărtam.

Mai târziu, nu am mai avut prieteni precum cei de la doisprezece ani. Iisuse, tu ai mai avut?

12

Oameni diferiţi, apucături diferite, se spune acum şi e foarte tare. Deci, dacă îţi spun *vară*, tu înţelegi un set de imagini private, personale, complet diferite de ale mele. E o chestie tare. Însă pentru mine, *vară* o să însemne întotdeauna să alerg pe drum spre Florida Market cu mărunţişul zornăind în buzunar, pe o căldură de treizeci şi două de grade, cu picioarele încălţate cu tenişi Ked. Cuvântul îmi evocă o imagine a căii ferate GS&WM, întinzându-se până într-un punct din depărtare, lucind atât de albe în soare, încât după ce închideai ochii tot mai puteai să le vezi în întuneric, doar că albastre în loc de albe.

Însă vara aceea a însemnat mai mult decât excursia dincolo de râu, în căutarea lui Ray Brower, cu toate că asta este conturată cel mai bine. Crâmpeie din The Fleetwoods cu „Come Softly to Me", Robin Luke cu „Susie Darlin" şi Little Anthony cu vocea în „I Ran All Way Home". Au fost toate acestea hituri ale verii lui 1960? Da şi nu. Majoritatea, da. În serile purpurii lungi în care rock-and-roll-ul de la WLAM trecea lin în meciurile nocturne de baseball de la WCOU, timpul se transforma. Cred că totul a fost în 1960 şi că vara aceea a continuat pe parcursul mai multor ani, păstrată magic de intactă de o reţea de sunete: trilul dulce al greierilor, răpăitul ca de mitralieră al cărţilor de joc, plesnite de spiţele bicicletei câte unui copil care pedala spre casă, pentru o cină târzie cu friptură rece şi ceai la gheaţă, vocea monotonă de texan a lui Buddy Knox care cânta „Vino şi fii păpuşa mea şi te voi iubi, te voi iubi" şi vocea crainicului amestecată

cu piesa şi cu mirosul de iarbă proaspăt tunsă: scorul este de trei la doi acum. Whitey Ford se apleacă... îşi scutură tălpile lângă semn... acum este pregătit... Ford face o pauză... aruncă... *şi asta este! Williams a valorificat la maximum această lovitură! Adio şi n-am cuvinte! RED SOX CONDUCE, TREI LA UNU!"* Ted Williams mai juca încă la Red Sox în 1960? Poţi să fii sigur — .316 pentru omu' meu, Ted. Îmi amintesc cât de poate de clar că da. Baseballul a devenit important pentru mine în ultimii ani, de când am fost obligat să recunosc că jucătorii de baseball sunt făcuţi tot din carne şi sânge, ca şi mine. Am conştientizat asta când Roy Campanella s-a dat peste cap cu maşina şi ziarele au anunţat ştiri mortale pe prima pagină: cariera lui era terminată, o să rămână într-un scaun cu roţi pentru tot restul zilelor. Cum mi-am amintit de asta, cu aceeaşi bufnitură mortală greţoasă, când m-am aşezat la maşina de scris într-o dimineaţă, în urmă cu doi ani, am deschis radioul şi am auzit că Thurman Munson a murit, încercând să aterizeze cu avionul.

Puteai să te duci să vezi filme la Gem, care a fost de mult dărâmat; filme ştiinţifico-fantastice, cum ar fi *Gog*, cu Richard Egan şi westernuri cu Audie Murphy (Teddy a văzut de cel puţin trei ori toate filmele pe care le-a făcut Audie Murphy) şi filme de război cu John Wayne. Mai erau meciurile şi mesele luate mereu pe fugă, peluzele care trebuiau tunse, locurile în care trebuia să te duci, zidurile în care să arunci cu bănuţi, oamenii care să te bată pe spate. Iar acum stau aici şi încerc să privesc prin tastatura IBM-ului şi să văd vremurile acelea, încercând să-mi amintesc ce-a fost mai rău şi mai bun în vara aceea verde şi maronie, şi aproape îl simt pe băiatul slăbuţ, plin de bube, îngropat încă în trupul acesta care îmbătrâneşte şi aude acele

sunete. Însă apoteoza amintirilor şi a timpului este Gordon Lachance, alergând pe drumul către Florida Market, cu mărunţiş în buzunar şi transpiraţia şiroindu-i pe spate.

Am cerut un kilogram şi jumătate de hamburgeri şi am primit câteva chifle, patru sticle de Cola şi o cheie cu care să le scot capacele. Proprietarul, un tip pe nume George Dusset, a luat carnea şi pe urmă s-a sprijinit de casa de marcat, cu o mână grasă înfiptă lângă borcanul cu ouă fierte tari, cu o scobitoare între dinţi, cu burdihanul bombat de bere umflându-i tricoul ca o pânză de corabie pe un vânt favorabil. A stat proţăpit acolo cât am făcut cumpărăturile, asigurându-se că nu încerc să palmez nimic. Nu a spus niciun cuvânt până a cântărit hamburgerii.

— Te cunosc. Eşti fratele lui Denny Lachance. Nu-i aşa?

Scobitoarea i se plimba dintr-un colţ al gurii în altul, de parcă ar fi fost pe rulmenţi. A întins mâna în spatele tejghelei, a luat o sticlă de S'OK şi a ghiorţăit din ea.

— Da, domnule. Dar Denny e...

— Da, ştiu. E trist, puştiule. În Biblie zice: „În toiul vieţii, suntem în moarte". Ştiai asta? Mdea. Am pierdut un frate în Coreea. Semeni foarte bine cu Denny, ţi-a zis cineva vreodată? Mdea. Bucăţică ruptă.

— Da, domnule, uneori, am zis eu posac.

— Mi-amintesc anul în care juca în All Conference. Fundaş ofensiv juca. Mdea. Doamne cum alerga! Dumnezeule Tată şi Iisuse fiule! Probabil că eşti prea mic să-ţi aminteşti.

Se uita peste capul meu, prin uşa de la intrare, la căldura dogoritoare, ca şi cum l-ar fi văzut pe fratele meu.

— Îmi amintesc. Mmm, domnule Dusset?

— Ce este, puştiule?

Avea ochii tulburi de amintiri; scobitoarea îi tremura uşor între buze.

— Aveţi degetul mare pe cântar.

— *Poftim?*

S-a uitat în jos surprins, la locul în care degetul său mare cât un cârnat era apăsat ferm pe emailul alb. Dacă nu m-aş fi depărtat puţin de el când începuse să vorbească, carnea tocată l-ar fi ascuns.

— Ia te uită, aşa e. Mdea. Cred că m-au năpădit amintirile despre fratele tău, iubi-l-ar Dumnezeu.

George Dusset îşi făcu cruce. Pe urmă luă degetul mare de pe cântar, acul întorcându-se vreo 200 de grame. Mai puse puţină carne deasupra şi apoi făcu un pachet cu hârtie albă de măcelărie.

— În regulă, a zis el pe lângă scobitoare. Ia să vedem noi ce-avem aici. Un kil patru sute de carne, un dolar cincizeci şi patru. Chifle pentru hamburgeri, douăzeci şi şapte. Patru tonice, patruzeci de cenţi. O cheie, doi cenţi. În total... a făcut adunarea pe punga în care urma să pună marfa. Doi, douăzeci şi nouă.

— Treisprezece, am zis eu.

S-a uitat la mine foarte încet, încruntându-se.

— Mmm?

— Doi şi treisprezece. Aţi adunat greşit.

— Puştiule, tu...

— Aţi adunat greşit, am spus eu. Mai întâi aţi pus degetul pe cântar şi apoi mi-aţi încărcat socoteala la cumpărături, domnule Dusset. Voiam să mai arunc nişte Hostess Twinkies peste comanda asta, dar cred că o să renunţ.

Am lăsat să cadă doi dolari şi treisprezece cenţi pe şervetelul din faţa lui. El s-a uitat întâi la bani şi pe urmă

la mine. Încruntarea era de-acum îngrozitoare, ridurile de pe chipul său, adânci ca nişte fisuri.

— Care-i treaba, puştiule? a zis el cu voce scăzută, ameninţător confidenţială. O faci cumva pe deşteptul?

— Nu, domnule, i-am răspuns. Dar n-o să mă jecmăniţi fără să zic nimic. Ce-ar spune mama dumneavoastră dacă ar şti că jecmăniţi copii mici?

A înghesuit marfa în punga de hârtie, cu mişcări rapide şi ţepene, făcând sticlele de Cola să clincăne unele de altele. Mi-a întins punga neglijent, fără să-i pese dacă o scăpam şi spărgeam sticlele de tonic. Chipul său oacheş era roşu şi neutru, încruntarea fiind de-acum întipărită pe el.

— În regulă, puştiule. Poftim. Şi acum ieşi dracului din magazinul meu. Să te mai prind eu pe-aici, să vezi ce te arunc afară. Mdea. Pui de curvă şmecher.

— N-am să mai vin, am spus eu, păşind spre uşă şi împingând-o s-o deschid. Afară, după-amiaza fierbinte zumzăia somnolentă pe calea ei hotărâtă, sunând a verde şi maroniu şi plină de lumină mută. Şi nici vreunul dintre prietenii mei. Cred că am vreo cincizeci.

— Frate-tu nu era aşa de şmecher! a strigat George Dusset.

— *Să ţi-o trag!* am ţipat eu şi am luat-o la fugă pe drum, ca şi cum l-aş fi avut pe Necuratul pe urmele mele.

Am auzit uşa deschizându-se de perete ca o împuşcătură şi mugetul lui de taur m-a ajuns din urmă: *Dacă mai vii vreodată pe-aici, îţi umflu botu', jegule!*

Am alergat până am trecut de primul deal, speriat şi râzând de unul singur, cu inima bătându-mi ca un mai în piept. Pe urmă am încetinit la pas de mers grăbit, uitându-mă din când în când peste umăr, să mă asigur că nu vine după mine cu maşina sau mai ştiu eu ce.

Nu a făcut-o şi cât de curând am ajuns să sar gardul gropii de gunoi. Am pus punga în cămaşă, am urcat gardul şi m-am lăsat încet în jos pe partea cealaltă. Străbătusem jumătate din curtea gropii de gunoi, când am văzut o chestie care nu mi-a plăcut — Buick-ul '56 al lui Milo Pressman, cu geamurile deschise, parcat în spatele barăcii lui din carton asfaltat. Dacă mă vedea Milo, pentru mine ar fi însemnat să ajung în lumea suferinţei. Deocamdată, nici el şi nici Chopper nu dădeau vreun semn de viaţă, dar deodată, gardul legat cu lanţ din spatele gropii de gunoi mi s-a părut foarte depărtat. M-am pomenit dorindu-mi să o fi ocolit-o pe afară, dar deja ajunsesem prea departe în mijlocul gropii, ca să mă mai întorc. Dacă mă vedea Milo căţărându-mă pe gardul gropii de gunoi, probabil că aş fi dat de dracu' la întoarcerea acasă, însă asta nu mă speria, cât mă speria ce-ar fi putut să-i strige Milo lui Chopper să-i aducă.

În cap a început să-mi cânte o muzică înfiorătoare de vioară. Am continuat să fac pas după pas, încercând să par relaxat, încercând să las impresia că locul meu era acolo, cu o pungă de cumpărături ieşindu-mi din cămaşă, îndreptându-mă către gardul dintre groapa de gunoi şi calea ferată.

Eram la vreo cincisprezece metri de gard şi tocmai începeam să mă gândesc că totul o să fie bine până la urmă, când l-am auzit pe Milo strigând:

— Hei! Hei, tu! Puştiule! Pleacă de la gardul ăla! Pleacă de aici!

Inteligent era să fiu de acord cu tipul şi să fac stânga-mprejur, însă eram prea pornit şi în loc să fac ce era inteligent, m-am repezit spre gard cu un urlet sălbatic, ridicând praful cu tenişii în urma mea. Vern, Teddy şi

Chris au ieşit din spatele tufelor de pe cealaltă parte a gardului şi se uitau îngrijoraţi prin plasa gardului.

— *Vino înapoi încoace!* urla Milo. *Vino înapoi încoace sau pun câinele pe tine, fir-ar al dracului să fie!*

Nu mi s-a părut că era tocmai glasul sănătăţii mentale şi al concilierii şi am alergat şi mai repede spre gard, dând din mâini, cu punga de cumpărături foşnindu-mi pe piele. Teddy a început cu râsul lui idiot, cotcodăcit, *iiii - iiii - iiii*, care suna ca un instrument din trestie la care cânta un nebun.

— Hai, Gordie! Hai! striga Vern.

Şi Milo striga:

— Pe el, Chopper! Prinde-l, băiete!

Am aruncat punga peste gard şi Vern l-a dat la o parte cu cotul pe Teddy să o prindă. În spate, îl auzeam pe Chopper venind, zguduind pământul, aruncând flăcări pe una din nările lui dilatate şi gheaţă pe cealaltă, picurându-i sulf de pe fălcile clefăitoare. M-am aruncat până la jumătatea gardului dintr-o singură mişcare, ţipând. Am ajuns în vârf în mai puţin de trei secunde şi pur şi simplu am sărit — nici nu m-am gândit la ce făceam, nici nu m-am uitat să văd pe ce puteam să aterizez. Şi *aproape* c-am aterizat pe Teddy, care era îndoit de mijloc şi râdea ca un nebun. Ochelarii îi căzuseră şi îi curgeau lacrimi din ochi. L-am ratat cu câţiva centimetri şi am ajuns pe rambleul de pământ şi pietriş la stânga lui. În aceeaşi secundă, Chopper s-a izbit de gardul de plasă din spatele meu şi a scos un urlet de durere şi dezamăgire. M-am întors, ţinându-mă de un genunchi julit şi i-am aruncat prima privire celebrului Chopper — primă privire care a fost în acelaşi timp şi prima lecţie în privinţa diferenţelor imense dintre mit şi realitate.

În locul unui dulău infernal imens, cu ochii roşii, sălbatici şi colţii ieşindu-i din gură ca ţevile de eşapament dintr-o maşină tunată, mă uitam la o corcitură obişnuită, obişnuită, alb cu petice negre. Lătra şi sărea fără folos, ridicându-se pe labele din spate şi încercând să se cţere pe gard. Teddy păşea ţanţoş înainte şi înapoi prin faţa gardului, învârtind ochelarii în mână şi înfuriindu-l şi mai mult pe Chopper.

— Să mă pupi în cur, Choppie! îi zicea Teddy, împroşcând cu salivă. Să mă pupi în cur! Ai să mşti un căcat!

Şi-a lipit fundul de plasa gardului şi Chopper şi-a dat toată silinţa să dea curs invitaţiei lui Teddy. Nu s-a ales cu nimic în schimbul strădaniilor lui, în afara unei lovituri zdravene la bot.

A început să latre înnebunit, împroţcând spumă de pe bot. Teddy a continuat să-şi lipească fundul de gard, şi Chopper a continuat să se repeadă la el, ratându-l de fiecare dată, nefăcând altceva decât să-şi rănească botul, care începuse să sângereze. Teddy a continuat să îl provoace, strigându-l pe diminutivul oarecum înfricoşător „Choppie", iar Chris şi Vern se întinseseră fără vlagă pe rambleu, râzând atât de tare, încât abia mai respirau.

Şi iată-l sosind şi pe Milo Pressman, îmbrăcat într-o salopetă pătată de transpiraţie şi cu o şapcă New York Giants, cu gura contorsionată de nebunia furiei.

— Gata, gata! striga el. Băieţi, nu mai întărâtaţi câinele! Mă auziţi? *Încetaţi în clipa asta!*

— Muşcă, Choppie! striga Teddy, păşind în sus şi în jos prin faţa gardului, pe partea noastră, ca un prusac nebun, trecându-şi trupele în revistă. Hai, vino şi apucă-mă! Apucă-mă!

Chopper a înnebunit. Vorbesc serios. Alerga într-un cerc mare, scheunând, lătrând şi băloşind, ridicând norişori de praf cu picioarele din spate. A făcut trei ture, adunându-şi curajul cred şi s-a repezit apoi drept în gardul de protecţie. Cred că avea patruzeci şi cinci de kilometri pe oră când s-a lovit de el, nu glumesc — buzele lui de câine erau întinse în spate şi urechile îi fluturau în vânt. Întregul gard a scos un zgomot jos, muzical când plasa a fost nu doar împinsă în stâlpi, ci şi *întinsă* pe ei. A fost cam ca o notă de ţiteră — *immmmmmm*. Din gura lui Chopper a ieşit un schelălăit strangulat, amândoi ochii i s-au înceţoşat şi a făcut o tumbă absolut uimitoare, aterizând pe spate cu o bufnitură care a ridicat praful în jurul lui. A rămas zăcând o clipă, şi apoi s-a târât de-acolo cu limba atârnându-i într-o poziţie ciudată, în stânga botului.

La asta, Milo însuşi a înnebunit de-a dreptul de furie. Pielea i s-a înnegrit, căpătând o culoare înfricoşătoare de prună — până şi pielea de pe cap i se înroşise sub ţepii scurţi şi zbârliţi ai tunsorii lui plate. Şezând buimac în praf, cu amândoi genunchii blugilor sfâşiaţi şi cu inima bătându-mi în continuare nebuneşte, în urma evadării pe muchie de cuţit, m-am gândit că Milo arăta ca o versiune umană a lui Chopper.

— Te cunosc! urlă Milo. Eşti Teddy Duchamp! Vă cunosc pe toţi! Vă tăbăcesc fundurile că mi-aţi întărâtat câinele în halul ăsta!

— Aş vrea să te văd încercând! i-a urlat Teddy înapoi. Hai să vedem cum te caţeri pe gardul ăsta ca să pui laba pe mine, umflatule!

— *CE! CUM MI-AI ZIS?*

— *UMFLATULE!* a urlat Teddy la el fericit. *BUTOI DE UNTURĂ! CIMPOIULE! HAI! HAI!* Sărea încolo şi încoace,

cu pumnii strânşi, cu transpiraţia picurându-i din păr. *TE-NVĂŢ EU SĂ MAI PUI CÂINELE PE OAMENI! HAI! VREAU SĂ TE VĂD CUM ÎNCERCI!*

— Jigodie mică, pui de ţicnit! O să am grijă ca mă-ta să primească o invitaţie să se ducă să vorbească cu judecătorul la tribunal, pentru ce i-ai făcut câinelui meu!

— Cum mi-ai zis? l-a întrebat răguşit Teddy. Încetase să mai sară încolo şi încoace. Ochii îi deveniseră imenşi şi sticloşi, iar pielea lui se făcuse plumburie.

Milo îl făcuse pe Teddy într-o groază de feluri, însă a reuşit să-şi amintească şi să găsească cuvântul care lovise ţinta atât de sigur — de atunci am observat în repetate rânduri ce talent pot să aibă oamenii la asta... la găsirea butonului de nebunie pe care nu pot să-l apese uşor, ci trebuie să-i tragă un ciocan.

— Tatăl tău a fost un nebun, a zis el, rânjind. Nebun intenat la Togus, asta e. Mai nebun decât un şobolan de căcăstoare. Mai nebun decât un ţap lovit de streche. Mai ţicnit decât o pisică cu coada lungă, într-o cameră plină de balansoare. Scrântit. Nici nu e de mirare că faci cum faci, când ai un nebun de tată...

— *MĂ-TA O SUGE LA ŞOBOLANII MORŢI!* i-a strigat Teddy. *ŞI DACĂ-L MAI FACI O DATĂ NEBUN PE TATA, TE OMOR, FIR-AI AL DRACULUI DE MUIST!*

— Nebun, a zis Milo încrezut. Găsise butonul, ce să mai! Puştiul nebunului, puştiul nebunului, taică-tu are maimuţe la cutiuţă, puştiule, foarte nasol.

Vern şi Chris îşi reveniseră din criza de râs, pregătindu-se poate să înţeleagă gravitatea situaţiei şi să-l calmeze pe Teddy, dar când Teddy i-a spus lui Milo că mă-sa le-o sugea şobolanilor morţi, au început să râdă din nou isteric, întinşi pe rambleu, rostogolindu-se

dintr-o parte în alta, dând din picioare, ţinându-se de burtă.

— Ajunge, a zis Chris cu glasul slab. Gata, te rog, gata, jur pe Dumnezeu că plesnesc!

Chopper se învârtea năuc într-un opt larg, în spatele lui Milo. Arăta ca un boxer care a pierdut meciul la zece secunde după ce arbitrul a pus capăt luptei şi l-a declarat pe adversarul său învingător prin KO tehnic. Între timp, Teddy şi Milo îşi continuau discuţia despre tatăl lui Teddy, stând nas în nas, cu gardul de plasă pe care Milo era prea bătrân şi prea gras să-l sară, între ei.

— Să nu mai zici nimic de tata! Tata a atacat plajele din Normandia, pişăcios nenorocit!

— Da, bine, şi unde e acum, scârnăvie cu patru ochi? E la Togus, nu-i aşa? E la Togus pentru că *A FOST DECLARAT INAPT PE CAZ DE NEBUNIE!*

— În regulă, destul, a zis Teddy. Asta e, ăsta e sfârşitul, te omor.

S-a repezit la gard şi a început să se caţere pe el.

— Hai şi încearcă, ticălos împuţit.

Milo se dăduse în spate rânjind şi aştepta.

— Nu! am strigat eu.

Am sărit în picioare, l-am apucat pe Teddy de turul mare al blugilor şi l-am tras jos de pe gard. Ne-am împiedicat amândoi şi am căzut unul peste altul, cu el deasupra. Mi-a strivit destul de serios boaşele şi am icnit. Nimic nu doare mai rău decât boaşele strivite, ştii? Dar mi-am ţinut braţele încleştate în jurul taliei lui Teddy.

— Lasă-mă să mă urc! zicea printre suspine Teddy, smucindu-se în braţele mele. Lasă-mă să mă urc, Gordie! Nimeni nu-l face în felul ăsta pe bătrânul meu. *LASĂ-MĂ SĂ MĂ URC, FIR-AR AL DRACULUI! LASĂ-MĂ SĂ MĂ URC!*

— Exact asta vrea şi el! i-am strigat în ureche. Vrea să te prindă acolo, să te bată să te pişi pe tine şi pe urmă să te ducă la poliţie.

— Ai?

Teddy s-a răsucit să se uite la mine, cu uluirea întipărită pe chip.

— Nu mai face pe şmecheru', puştiule! a zis Milo, apropiindu-se din nou de gard, cu pumnii strânşi cât nişte jamboane. Lasă-l să se apere singur.

— Sigur, i-am răspuns eu. Nu-l depăşeşti decât cu vreo două sute de kile.

— Te ştiu eu şi pe tine, a zis Milo ameninţător. Te cheamă Lachance. A arătat cu degetul spre Vern şi Chris, care în sfârşit se adunau şi ei de pe jos, gâfâind încă după cât râseseră. Iar ăia sunt Chris Chambers şi unu' din proştii ăia de copii ai lui Tessio. Toţi taţii voştri o să primească telefoane de la mine, mai puţin nebunul de la Togus. O să ajungeţi la şcoala de corecţie, toţi. Delincvenţi juvenili!

Stătea înfipt în picioare, cu mâinile mari şi pline de pistrui, întinse ca atunci când joci Un cartof, Doi cartofi, respirând gâfâit, cu ochii mijiţi, aşteptându-se să plângem sau să-i spunem că ne pare rău, ori poate să i-l dăm pe Teddy ca să i-l dea de mâncare lui Chopper.

Chris a făcut un O cu degetul mare şi arătătorul şi a tras un scuipat fix prin el.

Vern îngâna şi se uita la cer.

Teddy a spus:

— Hai, Gordie. Hai să plecăm de lângă cretinul acesta, înainte să-mi vină să vomit.

— Oho, să vezi ce ţi-o încasezi tu, stricăciune cu gura împuţită. Stai numai, să ajungi la poliţie.

— Am auzit ce-ai spus de tatăl lui, i-am spus eu. Suntem toţi martori. Şi ai pus câinele ăla pe mine. E împotriva legii.

Milo a părut un pic cam jenat.

— Încălcai o proprietate privată.

— Încălcam pe dracu'! Groapa de gunoi e proprietate publică.

— Ai sărit gardul?

— Sigur că l-am sărit, dacă ai pus câinele pe mine, i-am răspuns eu, sperând că Milo nu-şi va aminti că am sărit gardul şi ca să intru. Ce credeai că o să fac? Să stau acolo şi să-l las să mă sfâşie bucăţi? Haideţi, băieţi. Să mergem. Pute pe-aici.

— Şcoala de corecţie, ne-a promis Milo răguşit, cu vocea tremurătoare. Şcoala de corecţie pentru voi, şmecherilor.

— De-abia aştept să le spun poliţiştilor că l-ai făcut pe un veteran de război nebun nenorocit, a strigat Chris peste umăr, în timp ce ne depărtam. Tu ce-ai făcut în timpul războiului, domnule Pressman?

— *NU-I TREABA VOASTRĂ!* a strigat strident Milo. *I-AŢI FĂCUT RĂU CÂINELUI MEU!*

— Scrie o plângere şi dă-o capelanului, i-a strigat Vern, iar apoi am urcat din nou rambleul căii ferate.

— Veniţi înapoi! a strigat Milo, însă vocea îi era mai slabă şi părea să-şi fi pierdut interesul.

În timp ce ne depărtam, Teddy i-a arătat degetul. M-am uitat înapoi peste umăr, când am ajuns pe rambleu. Milo stătea în picioare, în spatele gardului, o matahală cu o şapcă de baseball pe cap şi cu câinele alături. Striga la noi cu degetele vârâte în ochiurile plasei gardului şi deodată mi s-a făcut milă de el — părea să fie cel

mai mare băiat de clasa a treia din lume, încuiat pe terenul de joacă din greşeală, ţipând ca să vină cineva să-l scoată de-acolo. A continuat să mai strige o vreme şi apoi a renunţat sau am ieşit noi din raza lui. În ziua aceea, nu l-am mai văzut şi nu l-am mai auzit pe Milo Pressman sau pe Chopper.

13

Au fost nişte discuţii — pe un ton sincer, care de fapt suna cam forţat — despre cum i-am arătat noi târaturii de Milo Pressman că nu eram nişte fricoşi. Le-am povestit cum a încercat tipul de la Florida Market să ne tragă în piept şi apoi ne-a cuprins o tăcere sumbră, în timp ce meditam la toate astea. În ceea ce mă priveşte, mă gândeam că până la urmă poate era ceva adevăr şi în privinţa chestiei ăleia cu mardeala — de fapt, îmi spuneam că poate era mai bine să merg mai departe şi să-i cruţ pe ai mei de durerea de a avea un fiu la Cimitirul Castle View şi altul la Şcoala de corecţie pentru băieţi South Windham. N-aveam nicio îndoială că Milo o să se ducă la poliţie, de îndată ce o să-i treacă prin capul ăla prost semnificaţia faptului că groapa de gunoi era închisă în momentul producerii incidentului. Când o să se întâmple asta, o să-şi dea seama că eu intrasem deja ilegal, indiferent dacă proprietatea era publică sau nu. Probabil că asta i-ar fi dat orice drept din lume să-şi pună idiotul de câine pe mine. Şi chiar dacă Chopper nu era diavolul care se vehicula că ar fi fost, cu siguranţă că mi-ar fi zdrenţuit turul pantalonilor dacă nu aş fi câştigat cursa până la gard. Toate astea au aruncat o umbră mare şi întunecată asupra acelei zile. Şi mai era o idee sumbră care mi se învârtea prin minte — ideea că, la urma-urmelor, nu era glumă şi că probabil ne

meritaserăm ghinionul. Poate că însuşi Dumnezeu ne avertiza să ne întoarcem acasă. În definitiv, ce treabă aveam noi să ne ducem să-l căutăm pe puştiul ăla care se alesese terciuit de un mărfar din vina lui?

Însă o făceam şi niciunul dintre noi nu avea de gând să se oprească.

Aproape ajunsesem la estacada care înalţa calea ferată peste râu, când Teddy a izbucnit în lacrimi. Parcă un imens val ar fi reuşit să răzbată dincolo de o serie de diguri mentale foarte atent construite. Fără glumă — atât de brusc şi atât de violent a fost. Suspinele îl făceau să se îndoaie din mijloc, ca şi cum ar fi fost pumni şi aproape a căzut grămadă, mâinile umblându-i de la stomac la resturile mutilate de carne care erau rămăşiţele urechilor lui. A continuat să plângă în accese puternice şi violente. Niciunul dintre noi nu ştiam ce mama naibii să facem. Nu era un plâns ca atunci când te alegi plesnit de o lovitură directă, tu jucând pe post de stoper sau eşti lovit în cap, când joci fotbal sau când cazi de pe bicicletă. Din punct de vedere fizic, nu avea nimic. Ne-am depărtat puţin şi ne-am uitat la el, cu mâinile în buzunare.

— Hei, omule... i-a spus Vern cu voce slabă. Chris şi cu mine ne uitam la Vern plini de speranţă. „Hei, omule" era întotdeauna un bun început. Însă Vern nu mai putea să continue.

Teddy s-a întins în faţă pe traverse şi şi-a pus o mână la ochi. Acum arăta de parcă făcea chestia cu Allah. „Salami, salami, baloney", cum zice Popeye. Doar că nu era amuzant.

În sfârşit, după ce forţa plânsului s-a mai potolit puţin, Chris a fost cel care s-a dus la el. Chris era cel mai dur din gaşca noastră (poate chiar mai dur decât

Jamie Gallant, mă gândeam eu în sinea mea), însă era şi cel care făcea pace cel mai bine. Avea un stil să facă această chestie, pe care i l-am văzut când s-a aşezat pe o bordură lângă un băieţel cu genunchiul julit, un puşti pe care nici măcar nu-l cunoştea şi pe care l-a făcut să vorbească despre ceva — despre Circul Shrine care venea în oraş sau Dulăul Huckleberry de la televizor — până când puştiul a uitat că ar fi trebuit să-l doară ceva. Chris era bun la asta. Era suficient de dur ca să fie bun la asta.

— Ascultă, Teddy, ce-ţi pasă ţie ce-a zis o halcă împuţită de untură despre tatăl tău? Ai? Adică, pe bune! Asta nu schimbă nimic, nu? Ce zice o halcă împuţită de untură. Ai? Ia zi, schimbă ceva?

Teddy scutură violent din cap. Nu schimba nimic. Dar să audă chestia asta spusă ziua în amiaza mare, un lucru pe care probabil că-l analizase în mintea lui de multe ori, când stătea întins în pat, fără să-l ia somnul, uitându-se la luna descentrată din unul dintre ochiurile ferestrei, un lucru la care el se tot gândise, în felul lui greoi şi fragmentat, până când i s-a părut aproape sfânt, încercând să găsească o explicaţie pentru asta şi pe urmă, să se pomenească deodată că toată lumea îl considera pe tatăl lui un simplu nebun... chestia asta îl zguduise. Însă nu schimba nimic. Nimic.

— Tot a luat cu asalt plajele din Normandia, nu? a zis Chris. I-a luat lui Teddy o mână transpirată şi murdară şi l-a bătut pe ea.

Teddy dădea din cap furios, plângând. Îi curgeau mucii din nas.

— Tu crezi că grămada aia de rahat a fost în Normandia?

Teddy a scuturat din cap violent.

— *N-N-Nu?*

— Crezi că tipul ăsta te cunoaşte?

— N-N-Nu! Nu, d-d-dar...

— Sau pe tatăl tău? E vreunul din prietenii tatălui tău?

— *NU!* Furios, îngrozit. Gândul. Pieptul lui Teddy s-a ridicat şi alte suspine au ieşit din el. Îşi dăduse părul de peste urechi şi îi vedeam butonul maroniu, din plastic, al aparatului auditiv, în mijlocul urechii drepte. Forma aparatului auditiv era mai logică decât forma urechii lui, dacă înţelegi ce vreau să spun.

Chris i-a spus calm:

— Vorbele nu costă.

Teddy a dat din cap, tot fără să privească în sus.

— Şi indiferent ce e între tine şi bătrânul tău, vorbele nu pot să schimbe asta.

Capul lui Teddy s-a mişcat fără o direcţie anume, nesigur dacă era adevărat. Cineva îi redefinise durerea şi o redefinise în termeni şocant de obişnuiţi.

Chestia asta

(*nebun*)

trebuia verificată

(*inapt pe caz de nebunie*)

ulterior. În profunzime. În lungi nopţi de nesomn.

Chris l-a scuturat.

— Încerca să te provoace, omule, i-a spus el cu o cadenţă liniştitoare, aproape asemănătoare unui cântec de leagăn. Încerca să te provoace să sari peste nenorocitul ăla de gard, ştii asta? Nu merită să-ţi baţi capul, omule. Nu merită nici cât negru sub unghie. Habar n-are de bătrânul tău. Nu ştie decât ce-a auzit de la cretinii ăia de la Mellow Tiger. E un căcat de câine. Corect, Teddy? Ia zi? Corect?

Plânsul lui Teddy se redusese la un fornăit pe nas. Şi-a şters lacrimile, făcându-şi două cercuri spălate de funingine în jurul lor şi s-a ridicat.

— Sunt bine, a spus el şi sunetul propriei sale voci a părut să-l convingă. Da, sunt în regulă. S-a ridicat şi şi-a pus ochelarii înapoi pe nas — îmbrăcându-şi faţa goală, mi-am făcut mie impresia. A râs timid şi şi-a şters cu braţul gol mucii de pe buza de sus. Un pârlit de plângăcios, nu-i aşa?

— Nu, omule, i-a spus Vern stânjenit. Dacă cineva ar încerca să facă mişto de tata...

— Ar trebui să-l omori! a zis Teddy prompt, aproape arogant. Ar trebui să-l omori pe nenorocit. Corect, Chris?

— Corect, a spus Chris împăciuitor şi l-a bătut pe Teddy pe spate.

— Corect, Gordie?

— Absolut, am spus eu, întrebându-mă cum se făcea că lui Teddy îi păsa atât de mult de taică-su, când el aproape că-l ucisese şi cum se făcea că nu prea puneam mare preţ, din niciun punct de vedere, pe bătrânul meu, când, din câte îmi pot aminti, nu m-a lovit niciodată, de când aveam trei ani şi am luat nişte decolorant de sub chiuvetă şi am început să-l mănânc.

Am mai mers vreo două sute de metri pe şine şi Teddy a spus cu o voce mai calmă:

— Hei, dacă v-am stricat distracţia, îmi cer iertare. Cred că a fost o prostie tot ce s-a petrecut acolo, la gard.

— Nu-s sigur că aş fi vrut să nu fie o distracţie, a spus Vern deodată.

Chris s-a uitat la el.

— Vrei să spui că vrei să te întorci, omule?

— Nu, nici vorbă! Chipul lui Vern arăta că era adâncit în gânduri. Dar să te duci să vezi un copil mort... nici nu

ar trebui să fie o distracţie, poate. Vreau să zic, dacă poţi să pricepi. Adică... Ne-a privit aproape disperat. Vreau să spun că s-ar putea să fiu puţin speriat. Dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

Nimeni nu a scos nicio şoaptă şi Vern s-a lansat mai departe:

— Vreau să spun că uneori am coşmaruri. Ca atunci când... Voi vă mai amintiţi când Danny Naughton a lăsat o grămadă de cărţi ciudate, alea cu vampiri şi cu oameni care erau găsiţi tăiaţi şi aşa mai departe? Doamne, mă trezeam în miezul nopţii, visând un tip spânzurat într-o casă, cu faţa verde sau cam aşa ceva, ştiţi voi, şi mi se părea că e ceva sub pat şi că dacă lăsam o mână peste marginea lui, lucrul ăla ar fi putut să mă înhaţe, înţelegeţi...

Am început toţi să dăm din cap. Ştiam cum vine treaba cu „schimbul de noapte"[24]. Atunci aş fi râs, dacă mi-ai fi spus că într-o bună zi, nu după mulţi ani, aveam să transform toate temerile alea copilăreşti şi transpiraţiile nocturne reci în aproximativ un milion de dolari.

— Şi nu îndrăznesc să zic nimic din cauza nenorocitului de frate-miu... Ştiţi cum e Billy... ar afla toată lumea... a ridicat nefericit din umeri. Aşa că mi-e frică să mă uit la băiatul ăla, că dacă e, ştiţi ce vreau să zic. Dacă e într-adevăr *rău*...

Am înghiţit şi m-am uitat la Chris. Îl privea grav pe Vern şi dădea din cap la el, încurajându-l să continue.

— Dacă e într-adevăr *rău*, a zis mai departe Vern, o să am coşmaruri cu el şi-o să mă trezesc, crezând că *el* e sub patul meu, ciopârţit şi într-o baltă de sânge, ca şi cum ar

---

24 Aluzie la culegerea de proză scurtă horror *Night Shift (Schimbul de noapte)*, publicată anterior, în 1978.

fi de-abia ieşit dintr-o răzătoare de-aia Saladmaster, de-i face reclamă la televizor, numai ochi şi păr, dar *mişcându-se* cumva, dacă puteţi să vă imaginaţi asta, *mişcââându-se* cumva, ştiţi, şi pregătindu-se să înşface...

— Iisuse Hristoase, a zis Teddy grăbit. Ce mai poveste de culcare.

— Ce să fac, dacă nu pot să mă abţin, a spus Vern, încercând să se apere. Dar am senzaţia că *treb'e* să-l vedem, chiar dacă o să am vise rele. Ştiţi? Adică *treb'e*. Dar... dar poate că n-ar trebui să fie nicio distracţie.

— Mda, a spus Chris încet. Poate că n-ar trebui.

Vern a spus rugător:

— N-o să le spuneţi celorlalţi, nu-i aşa? Adică nu despre coşmaruri, oricine are coşmaruri — vreau să zic de chestia că mă trezesc şi mă gândesc că s-ar putea să fie ceva sub patul meu. Naibii, sunt prea mare pentru baubau.

L-am asigurat cu toţii că n-o să povestim şi peste noi s-a lăsat din nou o tăcere posacă. Era doar trei fără un sfert, dar aveam senzaţia că se făcuse mult mai târziu. Era prea cald şi se întâmplaseră prea multe. Nu ajunsesem încă nici măcar în Harlow. Trebuia să ne ridicăm fundurile şi le punem în mişcare dacă voiam să facem câţiva kilometri sănătoşi, înainte de lăsarea întunericului.

Am trecut de nodul de cale ferată şi de un semnal pus în vârful unui stâlp înalt şi ne-am oprit toţi să aruncăm cu pietre în paleta de fier din vârf, însă nu l-am nimerit niciunul. Iar pe la trei şi jumătate, am ajuns la Castle River şi la GS&WM, precum şi la pasarela care îl traversa.

14

În acel moment, în 1960, râul avea mai bine de o sută de metri lăţime; de atunci, m-am mai întors să îl

văd şi am descoperit că s-a îngustat destul de bine între timp. Mereu au de lucru cu râul, încercând să-l facă mai eficient pentru filaturi şi au construit atâtea diguri pe el, încât este al naibii de bine îmblânzit. Însă în vremea aceea, erau numai trei diguri pe toată lungimea râului, al cărui curs se întindea prin tot statul New Hampshire şi jumătate din Maine. Castle River era în continuare destul de neîngrădit, pe vremea aceea, şi în fiecare a treia primăvară, râul se revărsa şi acoperea Autostrada 136, fie în Harlow, fie în intersecţia din Danvers, fie în ambele locuri.

Acum, la sfârşitul celei mai uscate veri pe care a cunoscut-o vestul statului Maine, de la Marea Recesiune, era în continuare lat. De unde stăteam noi, pe malul dinspre Castle Rock, pădurea stufoasă de pe partea cu Harlow părea pur şi simplu o altă ţară. Pinii şi molizii de pe partea cealaltă păreau albăstrui, în irizaţiile căldurii după-amiezii. Calea ferată trecea la şaptesprezece metri deasupra apei, sprijinită pe o structură de grinzi din lemn date cu gudron şi grinzi încrucişate. Apa era atât de mică, încât puteai să te uiţi în jos să vezi partea de sus a dopurilor de ciment, care fuseseră puse la trei metri adâncime în matca râului, pentru a susţine estacada.

Estacada propriu-zisă era foarte desuetă — şinele se întindeau pe o platformă din lemn lungă şi îngustă, de căpriori de cincisprezece centimetri pe zece. Între fiecare pereche de grinzi, era un spaţiu de zece centimetri, prin care te puteai uita până jos, în apă. Pe margini nu erau mai mult de patruzeci şi cinci de centimetri, între şină şi marginea estacadei. Dacă venea un tren, poate că era suficient loc să nu te alegi pulverizat... însă curentul produs de un marfar în viteză cu siguranţă te-ar fi măturat,

făcându-te să cazi şi să te îndrepţi spre o moarte sigură, pe stâncile care se aflau imediat sub suprafaţa apei curgătoare puţin adânci.

Privind estacada, toţi am început să simţim frica strecurându-ni-se în stomac... şi amestecându-se neliniştitor cu frica, mai era şi excitaţia unei provocări majore, una cu adevărat serioasă, una cu care te puteai lăuda săptămâni în şir după ce te întorceai acasă... *dacă* mai ajungeai acasă. În ochii lui Teddy, începea din nou să strălucească lumina aceea ciudată şi mi-am zis că nici pomeneală să vadă estacada trenurilor GS&WM, ci o plajă lungă acoperită de nisip, o mie de şalande acostate în valurile înspumate, zece mii de soldaţi atacând pe nisip, ghetele de luptă scormonind. Săreau rulourile de sârmă ghimpată! Aruncau grenade în cazemate! Luau cu asalt cuiburile de mitralieră!

Stăteam alături de şine, în locul în care zgura cobora către malul râului — locul în care se sfârşea rambleul şi începe estacada. Uitându-mă în jos, am văzut de unde începea să fie mai abruptă panta. Zgura lăsa locul tufişurilor încâlcite şi cu aspect fioros şi lespezilor din piatră cenuşie. Şi mai jos erau vreo câţiva brazi piperniciţi, cu rădăcinile la suprafaţă, contorsionate, în căutarea fisurilor din lespezile de stâncă; păreau să privească în jos la propriile imagini amărâte, reflectate de apa curgătoare.

În locul acela, Castle River părea chiar foarte curat; la Castle Rock abia intra în centura de filaturi a statului Maine. Însă nu se vedea niciun peşte care să sară, cu toate că apa râului era suficient de curată să-i vezi fundul — trebuia să mai mergi vreo şaisprezece kilometri în amonte, către New Hampshire, ca să vezi vreun peşte în râul acela. Nu era niciun peşte, iar de-a lungul malurilor râului

se vedeau gulere murdare de spumă, în jurul unora dintre stânci — spuma era de culoarea fildeşului vechi. Nici mirosul râului nu era prea plăcut; mirosea a coş de rufe murdare plin de prosoape mucegăite. Libelulele tigheleau suprafaţa apei şi depuneau ouă fără frică. Nu era niciun păstrăv care să le mănânce. Ca naiba, nu era nici măcar un caras argintiu.

— Omule, a zis Chris încet.

— Hai, a spus Teddy în stilul lui repezit, arogant. Hai să mergem. O pornise deja la drum, păşind pe grinzile de cincisprezece centimetri pe zece, dintre şinele lucioase.

— Auziţi, a spus Vern cam stânjenit, ştie vreunul dintre voi când trebuie să treacă următorul tren?

Am ridicat toţi din umeri.

Eu le-am spus:

— *Mai este podul de pe Autostrada 136...*

— Hei, haideţi, daţi-o încolo! a strigat Teddy. Asta înseamnă să mergem vreo opt kilometri în jos pe râu, pe partea asta şi apoi încă opt kilometri în sus, pe partea cealaltă... ne-ar lua până la lăsarea întunericului! Dacă o luăm pe estacadă, putem să ajungem dincolo în *zece minute!*

— Dar dacă vine vreun tren, nu mai avem încotro să ne ducem, a spus Vern. Nu se uita la Teddy. Se uita în jos, la râul iute, cu suprafaţa liniştită.

— Pe dracu' nu e! a replicat Teddy indignat. S-a lăsat peste margine, ţinându-se de unul dintre suporţii de lemn aflaţi între şine. Nu ajunsese prea departe — aproape că atingea pământul cu tenişii —, însă gândul de a face acelaşi lucru deasupra mijlocului râului, cu un gol de şaptesprezece metri dedesubt şi un tren mugind chiar pe deasupra capului, un tren care probabil că mi-ar fi

aruncat nişte scântei drăgălaşe în păr şi pe ceafă... nimic din astea nu mă prea făcea să mă simt vedetă pentru o zi.

— Vedeţi ce uşor e? a spus Teddy. Şi-a dat drumul pe rambleu, şi-a scuturat palmele şi s-a căţărat la loc, alături de noi.

— Vrei să-mi spui că o să stai atârnat aşa dacă trece un tren de marfă cu două sute de vagoane? l-a întrebat Chris. O să stai atârnat aşa în mâini cinci sau zece minute?

— Ţi-e frică? a strigat Teddy.

— Nu, întrebam doar ce-ai face, a spus Chris rânjind. Pace, omule.

— N-aveţi decât să ocoliţi, dacă vreţi! a zbierat Teddy. Cui îi pasă? Vă aştept! O să trag un pui de *somn*!

— A trecut deja un tren, am spus eu reticent. Şi probabil că nu sunt mai mult de unu, două trenuri pe zi, care trec prin Harlow. Uitaţi-vă la astea. Am dat cu piciorul în buruienile care creşteau printre traverse căii ferate. Pe calea ferată dintre Castle Rock şi Lewiston nu era nicio buruiană.

— Aţi văzut? a pus Teddy triumfător.

— Dar există totuşi o *posibilitate*, am adăugat eu.

— Mda, a făcut Chris. Se uita numai la mine, cu ochii scânteietori. Te provoc, Lachance.

— Cine provoacă se duce primul.

— În regulă, a zis Chris. Şi-a mutat privirea să-i cuprindă şi pe Teddy şi Vern. E vreun papă-lapte pe-aici?

— *NU!* a strigat Teddy.

Vern şi-a dres glasul, a murmurat ceva, şi l-a dres din nou şi a spus „nu" cu o voce foarte slabă. A zâmbit slab, bolnav.

— În regulă, a zis Chris... dar am ezitat un moment, chiar şi Teddy, privind cu precauţie calea ferată, în faţă

şi în spate. Am îngenuncheat şi am pus mâna apăsat pe una din şinele de oţel, fără să-mi pese că era suficient de fierbinte ca să mă aleg cu băşici pe piele. Şina era mută.

— În regulă, a spus eu, şi spunând cuvintele acestea, cineva a făcut o săritură cu prăjina în stomacul meu. Şi-a înfipt prăjina până în boaşele mele, aşa mi s-a părut şi a sfârşit călare pe inimă.

Am pornit-o pe estacadă în şir indian: primul Chris, pe urmă Teddy, apoi Vern şi eu pe post de încheietor de coloană, pentru că eu zisesem să meargă primul cel care lansase provocarea. Păşeam pe traversele de pe platformă, între şine, şi trebuia să te uiţi la picioare, indiferent dacă ţi-era sau nu frică de înălţime. Un pas greşit şi o luai în jos până la brâu, probabil cu preţul unei glezne fracturate.

Rambleul cobora tot mai mult sub mine şi fiecare pas înainte părea să-mi pecetluiască decizia mai ferm... şi să mă facă să o simt şi mai sinucigaş de proastă. Am încetat să mă mai uit în jos, când am văzut stâncile ieşind din apă, departe sub mine. Chris şi Teddy erau mult înainte, aproape trecuţi de mijloc şi Vern bâjbâia încet în urma lor, uitându-se foarte atent la picioare. Semăna cu o bătrână încercând să meargă pe picioroange, cu capul lăsat în jos, cu spatele cocârjat, mâinile întinse în lături ca să-şi ţină echilibrul. M-am uitat în urmă peste umăr. Prea departe, omule. Trebuia să merg mai departe şi asta nu pentru că ar fi putut să vină un tren. Dacă mă întorceam, aş fi rămas un papă-lapte pentru tot restul zilelor.

Aşa că am început din nou să merg. După ce m-am uitat în jos, o vreme, la şirul nesfârşit de traverse, văzând printre ele şi apa curgând, am început să mă simt ameţit şi dezorientat. De fiecare dată când puneam piciorul jos,

o parte din creier mă asigura că o să scape în gol, chiar dacă eu vedeam că nu era aşa.

Am devenit dureros de conştient de zgomotele din interiorul şi din afara mea, ca de o orchestră care îşi acordează instrumentele pentru a începe să cânte. Bătăile neîncetate ale inimii, pulsul din urechi, care-mi suna ca atunci când baţi toba cu perii, scârţâitul tendoanelor, precum corzile de chitară întinse la maximum, şuieratul permanent al râului, fredonatul fierbinte al unei lăcuste săpându-şi drum sub coaja lipită de trunchi, ţipătul monoton al unui piţigoi şi undeva, în depărtare, un câine care lătra. Chopper, poate. Simţeam puternic în nări mirosul de mucegai al lui Castle River. Muşchii lungi ai coapselor îmi tremurau. Mă gândeam neîncetat cu cât ar fi fost mai sigur dacă mă lăsam în patru labe şi o luam din loc în felul ăsta. Dar n-aş fi făcut asta — niciunul dintre noi nu ar fi făcut-o. Dacă filmele de la matineele de sâmbăta de la Gem ne-au învăţat ceva, a fost că numai rataţii se târăsc. Asta era una din învăţăturile fundamentale ale Evangheliei după Hollywood. Băieţii buni merg hotărâţi şi drepţi, iar dacă tendoanele îţi scârţâie asemenea corzilor de vioară supraîntinse, din cauza năvalei de adrenalină în corpul tău şi dacă muşchii lungi ai coapselor îţi tremură din acelaşi motiv, n-au decât!

A trebuit să mă opresc în mijlocul estacadei şi să mă uit la cer puţin. Senzaţia de ameţeală devenise tot mai puternică. Vedeam traverse fantomă — păreau să plutească drept la nasul meu. Pe urmă au dispărut şi am început să mă simt bine din nou. M-am uitat înainte şi am văzut că aproape îl prinsesem din urmă pe Vern, care se târa mai greu ca niciodată. Chris şi Teddy aproape ajunseseră la capătul celălalt.

Şi cu toate că de-atunci am scris şapte cărţi despre oameni care pot să facă tot felul de chestii exotice, ca de exemplu să citească gândurile şi viitorul, atunci am avut prima şi ultima scânteiere paranormală. Sunt sigur că despre asta a fost vorba; cum altfel aş putea să o explic? Am alunecat şi m-am agăţat cu mâna de şina din stânga. Vibra în mâna mea. Vibra atât de tare, că era ca şi cum aş fi apucat un snop de şerpi mortali din metal.

Ai auzit vreodată expresia „să ţi se înmoaie picioarele"? Ştiu ce înseamnă expresia asta — ce înseamnă *exact*. Poate că este cea mai exactă expresie născocită vreodată. Am mai fost speriat de atunci încoace, dar nu am fost niciodată atât de speriat cum am fost în momentul acela, ţinându-mă de şina aceea încinsă. Mi s-a părut o clipă că de la gât în jos m-am înmuiat tot şi zăceam acolo într-o stare de leşin interior. Un fir subţire de urină mi se prelingea nebăgat în seamă pe un picior. Mi s-a deschis gura. Nu am deschis-o eu, s-a deschis singură, mandibula mi-a căzut ca o trapă căreia i-a fost tras brusc zăvorul. Limba mi se lipise de cerul gurii sufocându-mă. Toţi muşchii mi-erau înţepeniţi. Asta era cel mai rău. Aveam corpul moale, dar muşchii erau într-un fel de stare de înţepeneală îngrozitoare şi nu puteam să-i mişc deloc. A durat doar o clipă, însă în curgerea subiectivă a timpului, mi s-a părut o eternitate.

Tot ce simţeam era intensificat, ca şi cum s-ar fi produs un fel de descărcare electrică în circuitele creierului meu, schimbând totul de la o sută zece volţi la două sute douăzeci. Auzeam un avion trecând pe cer, pe undeva pe aproape şi am avut timp să-mi doresc să fi fost în el, stând la geam, cu o Cola în mână, uitându-mă într-o doară în jos, la dâra lucioasă a râului, al cărui nume nici să nu-l ştiu.

Vedeam fiecare aşchie şi crăpătură din traversa dată cu catran de care mă lipisem. Iar cu coada ochiului vedeam şina, cu mâna mea încleştată în continuare pe ea, sclipind nebuneşte. Vibraţia şinei îmi pătrundea atât de adânc în mână, încât după ce mi-am luat-o de pe ea, vibra în continuare, terminaţiile nervoase îmboldindu-se unele pe altele încontinuu, gâdilându-mă la fel cum te gâdilă o mână sau un picior amorţit când începe să-şi revină. Simţeam gustul salivei, brusc foarte electric şi acru şi îngroşată în cheaguri pe gingii. Şi ce-i mai rău, pe undeva cel mai rău din toate, nu puteam *auzi* trenul încă, nu puteam să ştiu dacă se repezea spre mine din faţă sau din spate, oricât de aproape era. Era invizibil. Neanunţat, cu excepţia şinei care-mi vibra în mână. Numai asta îi anunţa sosirea iminentă. O imagine a lui Ray Brower, mutilat înfiorător şi aruncat într-un şanţ pe undeva, asemenea unui sac cu rufe sfâşiat, întins în faţa mea. Iar noi aveam să ne alăturăm lui, ori cel puţin Vern şi cu mine, sau măcar eu. Ne invitaserăm pe noi înşine la propriile funeralii.

Ultimul gând mi-a risipit paralizia şi am sărit în picioare. Probabil că oricui s-ar fi uitat i-aş fi părut un fel de Hopa-Mitică, însă eu m-am simţit pe mine însumi ca un băiat mişcându-se cu încetinitorul sub apă, repezindu-se spre suprafaţă nu printr-un metru şi jumătate de aer, ci mai curând prin o sută cincizeci de metri de apă, mişcându-mă încet, mişcându-mă cu o încetineală îngrozitoare prin apa care se desfăcea cam fără chef.

Însă am ajuns, în sfârşit, la suprafaţă.

Am ţipat:

— *TRENUL!*

Ultimele urme ale paraliziei mi-au dispărut când am rupt-o la fugă.

Capul lui Vern se răsuci brusc peste umăr. Surpriza care i-a schimonosit faţa era exagerată aproape comic, întipărită cu litere mari, ca în cărticelele pentru copii, cu Dick şi Jane. M-a văzut rupând-o la fugă stângaci şi târşâit, dansând dintr-o traversă oribil de înaltă în alta şi şi-a dat seama că nu glumeam. A început şi el să fugă.

Departe, în faţă, l-am văzut pe Chris sărind de pe traverse pe rambleul sigur şi am simţit brusc, faţă de el, o ură verde-aprins, la fel de suculentă şi de amară ca seva dintr-o frunză de aprilie. Era în siguranţă. Nenorocitul *ăla* era *în siguranţă*. L-am văzut căzând în genunchi şi apucând o şină.

Piciorul stâng aproape mi-a alunecat în golul de sub mine. Am dat din braţe, cu ochii la fel de încinşi ca bilele de rulment dintr-o maşinărie aflată în mişcare, mi-am regăsit echilibrul şi am fugit mai departe. Eram de-acum exact în spatele lui Vern. Trecuserăm de mijlocul podului şi pentru prima oară am auzit trenul. Venea din spatele nostru, de pe malul dinspre Castle Rock. Era un zgomot jos şi înfundat care a început să devină mai înalt şi să se lămurească în duduitul de diesel al locomotivei şi zgomotul mai înalt, mai sinistru, al roţilor mari rotindu-se greu pe şine.

— *Ah, dar-ar draciiiiiiiiii!* a ţipat Vern.

— Aleargă, căcăciosule! i-am strigat eu şi l-am înghiontit în spate.

— Nu pot! O să cad!

— *Aleargă mai repede!*

— *DAR-AR DRACIIIIIIIIIIII!*

Dar a luat-o la fugă mai repede, o sperietoare de ciori care abia-şi târa picioarele, cu spatele ars de soare şi cu gulerul cămăşii legănându-i-se şi atârnându-i mai jos decât

fundul. Îi vedeam transpiraţia ieşindu-i pe omoplaţii care se cojeau, ca nişte mărgele mici şi perfecte. O vedeam tot mai fină la baza cefei. Muşchii i se încordau şi i se relaxau, i se încordau şi i se relaxau, i se încordau şi i se relaxau. Şira spinării îi ieşea în evidenţă ca un şir de noduri, fiecare dintre noduri aruncând propria umbră în formă de semilună — vedeam umbrele apropiindu-se tot mai mult una de alta, pe măsură ce se apropiau de gât. Îşi ţinea încă sulul de pături şi eu la fel. Picioarele lui Vern tropăiau pe traverse. A fost cât pe ce să o rateze pe una dintre ele, s-a întins în faţă cu braţele înainte şi l-am plesnit din nou peste spate să-l fac să alerge mai departe.

— *Gordieeee, nu pot! BĂGA-MI-AAAAAAAAAŞŞŞŞ!*

— *FUGI MAI REPEDE, SULĂ-NTOARSĂ!* am urlat la el şi *oare-mi făcea plăcere chestia asta?*

Da — într-un fel anume, autodistructiv, pe care l-am mai trăit de-atunci încoace numai când am fost beat criţă. Îl mânam pe Vern Tessio din spate ca un văcar, care-şi duce o vită foarte bună la târg. Şi poate că lui îi făcea plăcere propria frică în acelaşi fel, urlând exact ca vita aia, vociferând şi transpirând, cu toracele ridicându-i-se şi coborând ca foalele fierarului, într-o cursă contra-cronometru, abia ţinându-şi echilibrul, repezindu-se înainte.

Trenul se auzea foarte tare de-acum, zgomotul motorului devenind un huruit uniform. A şuierat când a trecut prin dreptul nodului de cale ferată unde ne opriserăm să aruncăm cu bucăţi de zgură în semnalul din tablă. Că-mi convenea sau nu, iată că dădusem şi de dulăul infernal! Aşteptam în continuare să simt estacada zguduindu-se sub paşii mei. Când avea să se întâmple şi asta, însemna că e fix în spatele nostru.

— *MAI REPEDE, VERN! MAI REPEDEEEEE!*

— Oh, Dumnezeule, Gordie. Oh, Gordie, oh, Dumnezeule. DAR-AR DRACIIIIIIIIIII!

Sirena electrică a marfarului a spart brusc văzduhul într-o mie de cioburi cu un singur ţiuit sonor, care a făcut ca orice ai fi văzut în filme sau în cărţile cu benzi desenate, ori într-o bună zi, când visai cu ochii deschişi, să se spulbere, anunţându-te ce aud de fapt şi eroii şi laşii când moartea se apropie în zbor de ei:

ŢIIIIIIIIIIIIIIIIIIIUUUUUUUUUU!
ŢIIIIIIIIIIIIIIIIIIIUUUUUUUUUU!

Şi atunci Chris era în spatele nostru şi la dreapta, iar Teddy era în spatele lui, cu ochelarii săi răsfrângând razele soarelui şi amândoi spuneau un singur cuvânt, iar cuvântul acela era *săriţi!*, dar trenul supsese tot sângele din cuvântul acela, lăsându-i numai forma în gurile lor. Estacada a început să tremure când trenul s-a repezit pe ea. Am sărit.

Vern a aterizat în praf şi zgură drept pe burtă, iar eu exact lângă el, aproape peste el. Nu am văzut trenul acela şi nu ştiu nici dacă mecanicul ne-a văzut pe noi — când i-am pomenit lui Chris posibilitatea să nu ne fi văzut, câţiva ani mai târziu, mi-a spus: „Ăia nu trag semnalul aşa, doar la mişto, Gordie". Dar *este* posibil; este posibil să fi tras semnalul doar aşa, de dragul de a-l trage. Presupun. În momentul acela, fineţurile astea nu contau prea mult. Mi-am pus palmele peste urechi şi mi-am vârât faţa în ţărână cât a trecut mărfarul, fier scrâşnind pe fier, în bătaia curentului. N-aveam nicio chemare să mă uit la el. Era un marfar lung, dar nu m-am uitat deloc la el. Înainte să treacă de tot, am simţit o mână caldă pe ceafă şi am ştiut că era mâna lui Chris.

După ce s-a dus — când am fost *sigur* că s-a dus — am ridicat capul ca un soldat care iese din locaşul lui individual după o zi întreagă de baraj de artilerie. Vern era în continuare lipit în ţărână, tremurând. Chris stătea cu picioarele încrucişate sub el, între noi, cu o mână pe gâtul transpirat al lui Vern şi cu cealaltă în continuare pe mâna mea.

După ce Vern s-a ridicat, într-un târziu, tremurând din toate încheieturile şi lingându-şi obsesiv buzele, Chris a zis, „Ce-aţi zice, băieţi, să bem Cola aia? Mai are cineva chef în afară de mine?"

Cu toţi ne-am gândit că ne-ar fi prins bine.

15

La vreo jumătate de kilometru pe malul unde era Harlow, calea ferată GS&WM plonja direct în pădure. Regiunea des împădurită cobora într-o zonă mlăştinoasă. Era plin de ţânţari, aproape la fel de mari ca avioanele de vânătoare, dar era răcoare... o binecuvântată răcoare.

Ne-am aşezat la umbră să ne bem sticlele de Cola. Vern şi cu mine ne-am aruncat cămăşile peste umeri să ţinem insectele la distanţă, dar Chris şi Teddy au rămas goi până la brâu, arătând la fel de calmi şi de stăpâni pe ei ca doi eschimoşi într-un iglu. Nu eram acolo de cinci minute, când Vern a avut nevoie să se ducă în tufişuri să se uşureze, ceea ce a dus la o mulţime de glume şi ghionturi când s-a întors.

— Te-a speriat rău trenul, Vern?

— Nu, a spus Vern. Aveam de gând să mă duc să mă uşurez dinainte să trecem încoace. *Trebuia* să mă uşurez, pricepeţi?

— *Verrrrrn!* au făcut Chris şi Teddy în cor.

— Haideţi, băi, am vrut. Zău.

— Atunci nu te deranjează să aruncăm o privire în nădragii tăi să vedem dacă nu cumva ai urme de ciocolată, ce zici? l-a întrebat Teddy şi pe urmă Vern a râs, înţelegând, în sfârşit, că îl luam la mişto.

— Să v-o trag.

Chris s-a întors spre mine.

— Te-a speriat trenul ăla, Gordie?

— Neee, am făcut eu şi am sorbit din Cola.

— Nu puţin, fraiere.

Mi-a tras un pumn în braţ.

— Sincer! Nu m-am speriat deloc.

— Zău? Nu te-ai speriat? Teddy mă analiza foarte atent.

— Nu. Era să *încremenesc*, dracului.

Asta i-a făcut praf pe toţi, chiar şi pe Vern şi am râs mult şi bine. Pe urmă ne-am lăsat pe spate, fără prosteli, ne-am băut sucurile şi am rămas tăcuţi. Îmi simţeam corpul încălzit, antrenat, împăcat cu el însuşi. Nu era în el nimic care să funcţioneze de-a curmezişul faţă de altceva. Eram viu şi bucuros că eram viu. Totul părea să se detaşeze cu o afecţiune specială şi, cu toate că nu aş fi putut niciodată să spun asta în gura mare, nu credeam că ea conta — poate că acea senzaţie de afecţiune era ceva ce-mi doream numai pentru mine.

Cred că în ziua aceea am început să înţeleg puţin ce-i face pe oameni să devină temerari. Acum câţiva ani, am dat douăzeci de dolari să-l văd pe Evel Knievel încercând să facă un salt peste Snake River Canyon şi soţia mea a fost îngrozită. Mi-a spus că dacă m-aş fi născut roman, aş fi fost nelipsit în Colosseum, molfăind struguri şi uitându-mă cum leii îi sfâşiau pe creştini. Greşea, cu toate că-mi era greu să explic de ce (şi zău, cred că *ea* îşi închipuia că

o făceam doar pe grozavul). N-am aruncat ăia douăzeci de dolari să-l văd pe omul acela murind la un post de televiziune naţional, cu circuit închis, cu toate că eram aproape sigur că exact asta avea să se întâmple. M-am dus din cauza umbrelor care ne rămân întotdeauna sub pleoape, din cauza a ceea ce Bruce Springsteen numeşte întunericul de la capătul oraşului, în unul din cântecele lui, şi la un moment dat cred că oricine vrea să înfrunte întunericul ăsta, în ciuda trupurilor uzate pe care un Dumnezeu glumeţ ni le-a dat nouă, fiinţelor omeneşti. Nu... nu *în ciuda* trupurilor uzate, ci *datorită* lor.

— Hei, ia spune povestea aia, a spus Chris deodată, ridicându-se.

— Care poveste? am întrebat, cu toate că bănuiam despre care era vorba.

Întotdeauna mă simţeam jenat când venea vorba despre poveştile mele, deşi părea că toate le plăceau — voiau să le spun poveşti, voiau chiar să le pun pe hârtie... asta era îndeajuns de neobişnuit ca să fii cumva *cool*, ca şi cum ai vrea creşti mare să te faci inspector la canalizare sau mecanic de Grand Prix. Richie Jenner, un puşti care stătea pe lângă noi până când familia lui s-a mutat în Nebraska în 1959, a fost primul care a descoperit că voiam să mă fac scriitor când o să fiu mare, că voiam să fac treaba asta ca slujbă cu normă întreagă. Eram în camera mea, pierdeam vremea, iar el a găsit un teanc de foi scrise de mână, sub cărţile cu benzi desenate, într-o cutie din dulapul meu. Ce-i *asta?* a întrebat Richie. Nimic, am spus eu, şi am încercat să i le smulg înapoi. Richie a ridicat foile să nu ajung la ele... Trebuie să recunosc că nici nu am încercat prea *hotărât* să le iau înapoi. Voiam să le citească, dar în acelaşi timp nu voiam — un amestec

stânjenitor de mândrie şi timiditate, care nu s-a schimbat prea mult la mine, când cineva îmi cere să vadă. Actul scrisului în sine este comis în secret, ca masturbarea — oh, am un prieten care a făcut lucruri, ca de exemplu a scris cărţi în vitrina librăriilor şi a magazinelor universale, însă omul acesta e de un curaj aproape nebun, genul de om pe care ai vrea să-l ai alături dacă ar fi să faci un atac de cord, într-un oraş în care nu te-ar cunoaşte nimeni.

La mine, întotdeauna se vrea a fi sex şi niciodată nu ajunge să fie — este întotdeauna treaba aia manuală de adolescent, în baie, cu uşa încuiată.

Richie a stat acolo, pe capătul patului meu, aproape toată după-amiaza, citind ce scrisesem, în cea mai mare parte influenţat de acelaşi gen de carte cu benzi desenate ca şi cele care îi provocau coşmaruri lui Vern. Iar când a terminat, Richie s-a uitat la mine într-un mod nou, foarte ciudat, care m-a făcut să mă simt într-un fel foarte special, ca şi cum ar fi fost obligat să îmi reconsidere întreaga personalitate. Mi-a zis: Eşti foarte bun la asta. De ce nu i le arăţi lui Chris? I-am spus nu, voiam să fie un secret şi Richie mi-a spus: De ce? Nu e o chestie de pămpălăi. Nu eşti vreun fătălău, omule. Vreau să zic că nu e *poezie*.

Totuşi, l-am făcut să-mi promită că n-o să spună nimănui de povestirile mele, dar desigur că el a făcut-o şi s-a dovedit că aproape tuturora le-au plăcut chestiile pe care le scriam, adică mai ales despre arderea cuiva de viu sau despre vreun bandit, care se întoarce din morţi şi îi măcelăreşte pe juraţii care l-au condamnat în Douăsprezece Moduri Interesante, sau un maniac care a înnebunit şi a ciopârţit o droaie de oameni, transformându-i în

cotlete de viţel, înainte ca eroul, Curt Cannon, „să-l spulbere pe dementul subuman, care ţipa ca un descreierat, cu o ploaie de cartuşe din pistolul lui semiautomat de calibrul 0,45".

În povestirile mele, întotdeauna existau cartuşe, niciodată *gloanţe.*

Ca o schimbare de ritm, mai erau şi povestirile Le Dio. Le Dio era un orăşel din Franţa şi, în 1942, o trupă neîndurătoare de infanterişti americani încerca să-l recaptureze de la nazişti (asta a fost cu doi ani înainte să descopăr că Aliaţii au debarcat în Franţa abia în 1944). Infanteriştii au continuat să încerce să-l recaptureze, luptând pentru fiecare stradă, pe parcursul a circa patruzeci de povestiri, pe care le-am scris de la nouă până la paisprezece ani. Teddy era absolut înnebunit după povestirile Le Dio şi cred că le-am scris pe ultimele douăsprezece sau cam aşa ceva, numai pentru el — deja mi se făcuse silă de Le Dio şi să scriu chestii ca *Mon Dieu* şi *Cherchez la Boche!* şi *Fermez la porte!* În Le Dio, ţăranii francezi le şuierau întotdeauna infanteriştilor americani să *Fermez la porte!* Dar Teddy stătea cocoşat asupra paginilor, cu ochii mari, sprâncenele pline de sudoare, chipul contorsionat. Erau momente în care aproape că auzeam gloanţele mitralierelor Browning răcite cu aer şi proiectilele şuierătoare de calibrul 88 zigzagând prin capul lui. Felul în care cerea noi povestiri despre Le Dio era atât plăcut, cât şi înfricoşător.

Astăzi, scrisul este meseria mea şi plăcerea s-a mai diminuat întru câtva şi din ce în ce mai des, plăcerea vinovată, masturbatorie, a ajuns să fie asociată în mintea mea cu imagini medicale reci, de inseminare artificială: ejaculez potrivit regulilor şi reglementărilor precizate în contractul

meu de editare. Şi cu toate că nimeni n-o să mă numească vreodată Thomas Wolfe al generaţiei mele, rareori mă simt impostor: îmi dau drumul cât de bine pot, de fiecare nenorocită de dată. În concepţia mea ciudată, să fac mai puţin de-atât, ar fi ca şi cum aş deveni poponar — sau ce însemna asta pe vremea noastră. Ceea ce mă sperie este cât de des mă doare în vremurile astea. Pe atunci, eram uneori dezgustat de cât de *bine* mă simţeam să scriu. Acum, mă uit uneori la maşina de scris şi mă întreb când o să-şi termine cuvintele bune. Nu vreau să se întâmple asta. Ştii, cred că suport durerea câtă vreme nu rămân fără cuvinte bune.

— Ce poveste mai e şi asta? a întrebat Vern. Nu e o poveste de groază, nu-i aşa, Gordie? Nu cred că aş vrea să mai aud poveşti de groază. Nu sunt pregătit pentru asta, omule.

— Nu, nu e de groază, i-a spus Chris. E chiar amuzantă. Scârboasă, dar amuzantă. Hai, Gordie. Bagă!

— E despre Le Dio? a întrebat Teddy.

— Nu, nu e despre Le Dio, obsedatule, i-a spus Chris şi l-a plesnit după ceafă. E despre un concurs de mâncat plăcintă.

— Hei, dar nici măcar n-am scris-o încă, am spus eu.

— Bine, dar spune-o.

— Voi vreţi să o auziţi?

— Sigur, a spus Teddy. Marfă.

— Păi e despre un oraş inventat, Gretna, i-am zis. Gretna, Maine.

— *Gretna?* a făcut Vern rânjind. Ce fel de nume mai e şi ăsta? Nu există niciun *Gretna* în Maine.

— Taci, prostule, i-a spus Chris. Doar ce ţi-a spus că e inventat, nu?

— Da, dar *Gretna*, sună foarte tâmpit...

— O mulţime de nume de oraşe *reale* sună tâmpit, i-a spus Chris. Adică ce părere ai de *Alfred*, Maine? Sau *Saco*, Maine? Sau Jerusalem's Lot? Sau Castle-lua-l-ar-dracu-Rock? Nu e niciun castel pe-aici. *Cele mai multe* nume de oraşe sunt tâmpite. Doar că nu te gândeşti la asta, pentru că eşti obişnuit cu ele. Corect, Gordie?

— Sigur, am spus eu, dar în mintea mea mi-am zis că Vern avea dreptate — Gretna era un nume foarte tâmpit pentru un oraş. Dar pur şi simplu n-am putut să năsocesc altul. În sfârşit, e sărbătoarea anuală Zilele Pionierilor, la fel ca în Castle Rock...

— Da, Zilele Pionierilor, ăsta zic şi eu *iureş*, a spus Vern pe un ton serios. Îmi pun toată familia în puşcăria aia pe roţi a lor, chiar şi pe cretinu' de Billy. N-a durat decât juma' de oră şi m-a costat toată indemnizaţia, dar a meritat, să ştiu şi eu unde era nenorocitul ăla...

— Taci odată din gură şi-l laşi pe el să spună? i-a strigat Teddy.

Vern a clipit des.

— Sigur. Da. În regulă.

— Dă-i drumu', Gordie, a spus Chris.

— Nu-i cine ştie ce, de fapt.

— Nici nu ne aşteptăm la mare lucru din partea unui pişăcios ca tine, a spus Teddy, dar oricum, zi-o.

Mi-am dres glasul.

— În sfârşit. Sunt Zilele Pionierilor şi în ultima seară sunt programate trei mari evenimente. Un concurs de rostogolit oul, pentru copii mici, şi o cursă în sac, pentru copii de opt–nouă ani, şi un concurs de mâncat plăcinte. Personajul principal al povestirii era un puşti gras, pe care nu-l place nimeni, pe nume Davie Hogan.

— Cum ar fi fratele lui Charlie Hogan, dacă ar avea vreunul, a sărit Vern şi apoi s-a potolit iar, plesnit din nou peste ceafă de Chris.

— Puştiul ăsta e de vârsta noastră, dar e gras. Cântăreşte vreo optzeci de kilograme şi tot timpul o ia pe coajă şi se face mişto pe seama lui. Şi toţi copiii, în loc să-i zică Davie, îi zic Cur Gras Hogan şi îşi bat joc de el de câte ori au ocazia.

Ei au dat din cap cu respect, arătând o compasiune adecvată faţă de Cur Gras, cu toate că, dacă s-ar fi arătat vreodată un asemenea personaj în Castle Rock, ne-am fi apucat cu toţii să-l sâcâim şi să facem mişto de el până la Dumnezeu.

— Aşa că s-a hotărât să se răzbune pentru că i s-a cam luat, înţelegeţi? Participă numai la concursul de mâncat plăcinte, însă ăsta e un fel de evenimentul final al Zilelor Pionierilor şi toată lumea e cu ochii pe el. Premiul este de cinci dolari...

— Şi el câştigă şi le arată degetul la toţi! a spus Teddy. Marfă!

— Nu, mai mult de-atât, a spus Chris. Taci naibii şi ascultă.

— Cur Gras se gândeşte el în mintea lui, cinci dolari, mare lucru! În două săptămâni de-acum înainte, dacă o să-şi mai amintească cineva ceva, o să fie că porcul de Hogan a mâncat mai mult decât oricine altcineva, aşa că, îţi dai seama, hai la el acasă, să ne batem joc de el, numai că de-acum o să-i zicem Cur de Plăcintă în loc de Cur Gras.

Au mai dat din cap, de acord că Davie Hogan era un înţelept. Am început să mă încălzesc cu propria povestire.

— Dar toată lumea se aşteaptă ca el să intre în concurs, ştiţi? Până şi mama şi tatăl lui. Ce să mai, cei cinci dolari erau ca şi în buzunarul lui.

— Da, corect, a spus Chris.

— Aşa că el se gândeşte la asta şi are pică pe poveste, pentru că, de fapt, nu e gras din vina lui. Are nişte glande foarte ciudate, ceva, înţelegeţi...

— Vară-mea e aşa! a spus Vern excitat. Zău! are aproape o sută treizeci şi şase de kilograme! Se crede că e din cauza glandei hiboide sau aşa ceva. Nu ştiu care e treaba cu glanda ei hiboidă, da' ce mai blindaj are, fără bancuri, arată ca un curcan de Ziua Recunoştinţei şi odată...

— Vrei să taci dracului odată din gură, Vern? a strigat Chris violent la el. E ultimul avertisment! Pe cuvântul meu! Îşi terminase Cola şi luase sticla verde în formă de clepsidră de gât şi o flutura deasupra capului lui Vern.

— Da, da, bine, îmi pare rău. Continuă, Gordie. E o poveste excelentă.

Am zâmbit. Chiar nu-mi păsa de întreruperile lui Vern, dar sigur că nu-i puteam spune asta lui Chris; era Protectorul autoinstaurat al Artelor.

— Aşa că răsuceşte chestia pe toate părţile în mintea lui, ştiţi, o săptămână întreagă înainte de concurs. La şcoală, copiii vin întruna la el să-l întrebe: Hei, Cur Gras, câte plăcinte o să mănânci? O să mănânci zece? Douăzeci? *Optzeci*? Şi Cur Gras le spune: De unde să ştiu, n-am habar nici măcar ce *fel* de plăcinte sunt. Şi există destul interes faţă de concurs, deoarece campionul este un adult, pe nume, mmm, Bill Traynor, cred. Şi tipul ăsta, Traynor, nici măcar nu e gras. De fapt, e o uscătură. Dar poate să înfulece plăcinte cât ai clipi, iar cu un an în urmă mâncase şase plăcinte în cinci minute.

— Plăcinte *întregi*? a întrebat Teddy, cuprins de un sentiment de veneraţie.

— Exact. Şi Cur Gras e cel mai tânăr concurent care a participat vreodată la acest concurs.

— Hai, Cur Gras! a strigat Teddy entuziasmat. Înfulecă nenorocitele alea de plăcinte.

— Spune-le de ceilalţi din povestire, a spus Chris.

— În regulă. În afară de Cur Gras Hogan şi Bill Traynor, mai este şi Calvin Spier, cel mai gras tip din oraş, proprietarul magazinului de bijuterii.

— Bijuterii Gretna, a spus Vern şi a chicotit. Chris s-a uitat urât la el.

— Pe urmă mai este unul care e disc-jockey la un post radio din Lewiston, care nu e chiar gras, ci cam dolofan aşa, înţelegeţi. Şi ultimul este Hubert Gretna al Treilea, directorul şcolii lui Cur Gras Hogan.

— Concura împotriva propriului director! a făcut Teddy.

Chris s-a apucat de genunchi şi a început să se legene vesel, înainte şi înapoi.

— Nu-i *mişto*? Continuă, Gordie!

De-acum erau ochi şi urechi la mine. Se aplecaseră toţi în faţă. Am avut o senzaţie îmbătătoare de putere. Am aruncat sticla de Cola goală în pădure şi m-am foit puţin ca să mă aşez bine. Mi-amintesc că am auzit din nou piţigoiul, în pădure, mai departe de această dată, înălţându-şi chemarea monotonă către cer: *di-di-di di.*

— Aşa că-i vine ideea, am spus eu. Cea mai tare idee de răzbunare, pe care a avut-o vreodată un puşti. Vine marea seară — sfârşitul Zilelor Pionierilor. Concursul de mâncat plăcinte e chiar înaintea focului de artificii. Strada Principală din Gretna a fost închisă, pentru ca oamenii să se poată plimba pe ea şi drept în mijlocul străzii e

o platformă mare. Steaguri atârnate de ea şi o mare mulţime în faţă. Mai e şi un fotograf de la ziar, să facă fotografia câştigătorului, cu mutra mânjită de afine, pentru că s-a aflat că anul acesta aveau să fie plăcinte cu afine. Şi, aproape am uitat să vă spun, trebuiau să mănânce plăcintele cu mâinile legate la spate. Aşa că, vă daţi seama, concurenţii urcă pe platformă...

16

Din *Răzbunarea lui Cur Gras Hogan*, de Gordon Lachance, publicată iniţial în revista *Cavalier*, în martie 1975. Fragment folosit cu acordul autorului.

Au urcat unul câte unul pe platformă şi s-au aşezat în picioare, în spatele unei mese lungi pusă pe capre şi acoperită cu o pânză de in. Masa era înţesată cu plăcinte şi era aşezată la marginea platformei.

Deasupra ei erau atârnate ghirlande de becuri de 100 de waţi, molii şi alte insecte zburătoare nocturne, lovindu-se uşor de ele, cu un efect de halou. Deasupra platformei, scăldate în lumină, era o reclamă lungă pe care scria: MARELE CONCURS DE MÂNCAT PLĂCINTE DIN GRETNA, 1960! La ambele capete ale acestei reclame erau atârnate nişte megafoane ponosite, puse la dispoziţie de Chuck Day, de la magazinul Great Day Appliance. Bill Travis, campionul en titre, era vărul lui Chuck.

Pe măsură ce urca fiecare concurent, cu mâinile legate la spate şi cu piepţii cămăşii desfăcuţi, asemenea lui Sidney Carton în drum spre ghilotină, primarul Charbonneau îi anunţa numele la staţia de amplificare, furnizată tot de Chuck şi îi prindea o bavetă albă în jurul gâtului. Calvin Spier a primit doar aplauze simbolice; în ciuda burdihanului său, care era de dimensiunile unui butoi de apă de

şaptezeci şi cinci de litri, era considerat abia al doilea după puştiul Hogan (Majoritatea îl considerau pe Cur Gras o speranţă, dar prea tânăr şi lipsit de experienţă ca să reuşească prea mult în acel an).

După Spier, a fost prezentat Bob Cormier. Cormier era disc-jockey şi făcea un program popular de după-amiază, la WLAM, Lewiston. A primit aplauze mai serioase, însoţite de câteva strigăte venite din partea adolescentelor din public. Fetele îl considerau „drăguţ". Cormier a fost urmat de John Wiggins, directorul şcolii generale din Gretna. El s-a bucurat de ovaţii entuziaste din partea publicului mai în vârstă — şi câteva huiduieli răzleţe din partea unor reprezentanţi arţăgoşi ai elevilor şcolii. Wiggins a reuşit, în acelaşi timp, să privească patern şi să se încrunte sever la public.

Pe urmă, primarul Charbonneau l-a prezentat pe Cur Gras.

— Un nou participant la Concursul anual de mâncat plăcinte din Gretna, dar unul din partea căruia aşteptăm lucruri măreţe pe viitor... *tânărul domn David Hogan!* Cur Gras a primit o repriză serioasă de aplauze, în timp ce primarul Charbonneau îi lega baveta şi exact în timp ce acestea se stingeau, un cor grecesc îndelung repetat, venit de dincolo de becurile de o sută de waţi, a strigat într-un unison răutăcios: *„Arată-le tu lor, Cur Gras!"*

S-au auzit chicote înfundate de râs, paşi în fugă, umbre pe care nimeni nu a putut (sau nu a vrut) să le identifice, un râs nervos, câteva încruntări critice (cea mai serioasă din partea lui Hizzoner Charbonneau, cel mai vizibil reprezentant al autorităţii). În ceea ce-l priveşte pe Cur Gras, el a părut că nici măcar nu a băgat de seamă. Un zâmbet reţinut, care i-a plutit pe buzele groase şi i-a încreţit gura, nu s-a schimbat când primarul, încruntându-se în continuare

fără ascunzişuri, i-a legat baveta în jurul gâtului şi i-a spus să nu acorde atenţie proştilor din public (ca şi cum primarul ar fi avut fie şi cea mai mică legătură cu ce suferise şi mai avea de suferit Cur Gras Hogan, duduind prin viaţă asemenea unui tanc nazist Tiger). Respiraţia primarului era caldă şi mirosea a bere.

Ultimul concurent care a urcat pe scena decorată cu steaguri a provocat cele mai puternice şi mai susţinute aplauze; acesta era legendarul Bill Travis, de un metru şi nouăzeci şi doi de centimetri înălţime, greoi, vorace. Travis era mecanic la staţia de benzină locală Amoco, de lângă depoul de vagoane, unul dintre cei mai plăcuţi indivizi care a existat vreodată.

Era de notorietate în oraş că Marele Concurs de Mâncat Plăcintă din Gretna presupunea mai mult decât modica sumă de cinci dolari — cel puţin în ceea ce-l privea pe Bill Travis. Erau două motive pentru asta. În primul rând, oamenii se duceau întotdeauna la garaj să-l felicite pe Bill după ce câştiga concursul şi aproape toţi cei care veneau să-l felicite aşteptau să li se umple şi rezervorul maşinii. Iar cele două posturi de lucru ale garajului erau uneori rezervate pentru o lună întreagă după concurs. Oamenii veneau să-şi înlocuiască o tobă de eşapament sau să-şi greseze rulmenţii de la roţi şi şedeau pe scaunele de teatru înşirate de-a lungul unui perete (Jerry Mating, care era proprietarul Amoco, le recuperase de la vechea sală Gem, când fusese demolată în 1957), beau Cola şi Moxi de la automat şi trăncăneau cu Bill despre concurs, în timp ce el schimba bujii sau se târa pe o platformă cu roţi, sub furgoneta International Harvest a cuiva, căutând găuri în sistemul de eşapament. Bill era întotdeauna dispus să vorbească, acesta fiind unul dintre motivele pentru care era atât de agreat în Gretna.

Existau unele discuţii în oraş, dacă Jerry Maling îi dădea lui Bill un bonus gras pentru stimularea afacerii pe care o provoca isprava lui anuală (sau hrănirea lui anuală, dacă vrei) sau se alegea pur şi simplu cu o mărire a salariului. Indiferent ce ar fi fost, nu era nicio îndoială că Travis se descurca mult mai bine decât majoritatea mânuitorilor de chei tubulare din oraşele mici. Avea o casă frumuşică cu două etaje pe Sabbatus Road şi anumiţi zeflemitori îi spuneau „casa construită din plăcinte". Probabil că era o exagerare, însă lui Bill avea să i se tragă într-alt fel... ceea ce ne aduce la al doilea motiv pentru care concursul însemna mai mult pentru Bill decât cei cinci dolari.

Concursul de mâncat plăcinte era un prilej major de pariuri în Gretna. Poate că majoritatea oamenilor veneau numai să râdă, însă o minoritate bunicică venea şi pentru a-şi pune banii la bătaie. Concurenţii erau observaţi şi comentaţi de aceşti pariori, la fel de aprins cum sunt observaţi şi comentaţi caii de rasă pur-sânge de iscoadele de la cursele de cai. Pariorii acostau prietenii, rudele şi chiar simplele cunoştinţe ale concurenţilor. Smulgeau orice detaliu, cât de mic, despre obiceiurile alimentare ale concurenţilor. Întotdeauna se discuta foarte mult despre plăcinta oficială a anului — cea de mere era considerată o „plăcintă grea," cea de caise era considerată una „uşoară" (deşi unul dintre concurenţi a trebuit să se resemneze cu o zi sau două la umblătoare, după ce dăduse gata trei sau patru plăcinte cu caise). Plăcinta oficială a anului acesta, de afine, era clasată pe o fericită poziţie de mijloc. Desigur, pariorii erau interesaţi în mod deosebit de apetenţa preferatului lor pentru preparatele din afine. Cum se descurca cu pandişpanul cu afine? Prefera gemul de afine, gemului de căpşuni? Era cunoscut pentru faptul că-şi

presăra afine pe cereale la micul dejun sau era genul care prefera bananele şi frişca?

Mai erau şi alte întrebări de moment. Era un mâncător rapid care încetinea sau un mâncător lent, care accelera când situaţia începea să devină serioasă, ori pur şi simplu un halitor constant? Câţi crenvurşti era în stare dă dea gata, cât se uita la un meci din Liga Babe Ruth, pe terenul de baseball St. Dom? Era mai curând un băutor de bere şi, în caz că da, câte sticle dădea pe gât, de obicei, în cursul unei seri? Râgâia? Se credea că unul care râgâie bine era ceva mai greu de înfrânt pe o perioadă mai mare de timp.

Toate aceste informaţii, plus altele, erau cernute, se stabileau şansele şi se făceau pariurile. Nu am de unde să ştiu câţi bani treceau dintr-o mână în alta în săptămâna plăcintelor sau în cursul celei care urma, dar dacă mi-ai pune pistolul la tâmplă şi m-ai obliga să ghicesc, aş zice că aproape de o mie de dolari — probabil că pare o sumă destul de neînsemnată, dar era o sumă foarte mare, pentru a fi vehiculată într-un orăşel atât de mic, cu cincisprezece ani în urmă.

Iar din cauză că acest concurs era cinstit şi se respecta limita strictă de zece minute, nimeni nu obiecta dacă un concurent paria pe el însuşi, iar Bill Travis aşa făcea în fiecare an. Umbla vorba, în timp ce el înclina din cap, zâmbind publicului în seara aceea de vară din 1960, că pariase din nou pe el însuşi o sumă substanţială şi că, în acel an, cota cea mai mare la care ajunsese era de unu la cinci. Dacă nu eşti genul care pariază, dă-mi voie să-ţi explic astfel: trebuia să pună la bătaie două sute cincizeci de dolari, cu riscul de a câştiga numai cincizeci. Nu era o afacere bună deloc, însă acesta era preţul succesului — şi stând acolo, absorbind aplauzele şi zâmbind afabil, nu părea deloc îngrijorat din pricina aceasta.

— Şi *campionul* care îşi pune titlul în joc, a trâmbiţat primarul Charbonneau, însuşi *Bill Travis* din Gretna!

— Hai, Bill!

— Câte ai de gând să bagi la raft în seara asta, Bill?

— Te bagi la zece, Billy-boy?

— Am pus doi dolari pe tine, Bill! Nu mă dezamăgi, băiete!

— Păstrează-mi şi mie una din plăcintele alea, Trav!

Înclinând din cap şi zâmbind cu toată modestia cuvenită, Bill Travis l-a lăsat pe primar să-i lege baveta la gât. Pe urmă s-a aşezat la capătul din dreapta al mesei, lângă locul unde urma să stea primarul Charbonneau în timpul concursului. De la dreapta la stânga, pe urmă, mâncătorii erau Bill Travis, David „Cur Gras" Hogan, Bob Cormier, directorul John Wiggins şi Calvin Spier echilibrau extrema stângă.

Primarul Charbonneau a prezentat-o pe Sylvia Dodge, care era un personaj chiar mai reprezentativ al concursului decât însuşi Bill Travis. Fusese preşedinta organizaţiei Ladies Auxiliary[25] din Gretna atâţia ani, de li se pierduse şirul (de la Prima Bătălie de la Manassas[26], potrivit unor mucaliţi din oraş) şi ea era cea care supraveghea în fiecare an prepararea plăcintelor, supunând-o cu stricteţe, pe fiecare în parte, propriului său control de calitate, care cuprindea o ceremonie de cântărire, realizată cu cântarul de măcelărie al doamnei Bancichek, în Piaţa Libertăţii — aceasta pentru a avea certitudinea că fiecare plăcintă nu

25 Începând din 1914, organizaţia Ladies Auxiliary pentru Veteranii Războaielor din Străinătate ale Statelor Unite s-a asigurat că veteranii Americii nu sunt uitaţi, iar cei care au nevoie de ajutor îl primesc. Pentru realizarea acestor scopuri, în fiecare an se fac donaţii pentru îmbunătăţirea vieţii personalului activ din armată, pentru veterani şi familiile lor, precum şi pentru comunităţile din America.

26 Prima bătălie importantă din Războiul Civil American, care a avut loc pe 21 iulie 1861.

cântărea mai mult de o uncie în plus sau în minus faţă de celelalte.

Sylvia a zâmbit regal mulţimii, părul ei albastru sclipind în lumina nemiloasă a becurilor. A ţinut un scurt discurs despre cât de bucuroasă era că o parte atât de mare din oraş era prezentă pentru celebrarea îndrăzneţilor lor strămoşi pionieri, oamenii care au făcut această ţară măreaţă, pentru că era măreaţă, nu numai la nivelul local, unde primarul Charbonneau avea să-i aducă din nou în noiembrie pe republicanii locali pe locurile sacre ale guvernului local, ci şi la nivel naţional, unde echipa Nixon şi Lodge aveau să preia torţa libertăţii de la Marele şi Iubitul Nostru General şi să o ţină sus pentru...

Maţele lui Calvin Spier au chiorăit zgomotos — *chiooooorrrr!* S-au auzit râsete şi chiar câteva aplauze. Sylvia Dodge, care ştia perfect de bine că Spier era atât democrat, cât şi catolic (fiecare defect era scuzabil luat separat, însă combinaţia ambelor, niciodată) a reuşit ca, în acelaşi timp, să roşească, să zâmbească şi să pară furioasă. Şi-a dres glasul şi a mers mai departe, cu un îndemn răsunător adresat fiecărui băiat şi fiecărei fete din public, în care le-a spus să ţină totdeauna sus culorile roşu, alb, albastru, atât în mâinile, cât şi în inimile lor şi să nu uite că fumatul este un obicei murdar, satanic, care te face să tuşeşti.

Băieţii şi fetele din public, din care majoritatea aveau să poarte medalioane pentru pace şi să fumeze nu Camel, ci marijuana peste numai opt ani, dădeau din picioare şi aşteptau să înceapă acţiunea.

— Mai puţină vorbă şi mai mult mâncat! a strigat cineva de pe rândul din spate şi a urmat încă un ropot de aplauze — mai entuziaste de această dată.

Primarul Charbonneau i-a dat Sylviei un cronometru şi un fluier de poliţie din argint, cu care să fluiere la finalul celor zece

minute de mâncat plăcintă. Pe urmă, primarul Charbonneau trebuia să iasă în faţă şi să ridice mâna învingătorului.

— Sunteţi gata? a răsunat triumfătoare vocea lui Hizzoner în Marea Zi, pe toată strada principală.

Cei cinci mâncători de plăcintă au spus că erau gata.

— Sunteţi *PREGĂTIŢI?* a continuat Hizzoner.

Mâncătorii au răspuns tunător că erau pregătiţi. Mai departe pe stradă, un băiat a aprins o ghirlandă de pocnitori.

Primarul Charbonneau a ridicat o mână durdulie şi apoi a lăsat-o să cadă. *START!!!*

Cinci capete s-au prăvălit în cinci farfurii cu plăcintă. Zgomotul a fost acela a cinci copite mari, înfigându-se hotărât în noroi. În atmosfera blândă a nopţii, s-a făcut auzit zgomotul plescăiturilor umede, care apoi au fost estompate când pariorii şi susţinătorii din mulţime au început să îşi aclame favoriţii. Iar prima plăcintă a fost dovedită înainte ca majoritatea oamenilor să-şi dea seama că era pe cale să se producă o posibilă răsturnare a situaţiei.

Cur Gras Hogan, un outsider cu şanse de şapte la unu, din cauza vârstei şi a lipsei de experienţă, mânca asemenea unui posedat. Fălcile lui mitraliau crusta (regulile concursului cereau ca numai crusta de deasupra a plăcintei să fie mâncată, nu şi fundul) şi după ce aceasta a dispărut, dintre buzele lui s-a auzit un puternic zgomot de aspirare. Era ca zgomotul produs de un aspirator industrial pus în funcţiune. Câteva momente mai târziu, tot capul i-a dispărut în farfuria cu plăcintă. Şi l-a ridicat cincisprezece secunde mai târziu ca să arate că terminase. Obrajii şi fruntea lui erau mânjite cu suc de afine şi arăta ca un figurant dintr-un spectacol de menestreli[27]. Terminase —

27 *Minstrel show* — era un divertisment american care consta în scheciuri comice, numere de varieteu, dans şi muzică, interpretate de albi cu feţele vopsite în negru.

terminase înainte ca legendarul Bill Travis să fi terminat *jumătate* din prima *sa* plăcintă.

S-au pornit aplauze de surprindere, când primarul a examinat farfuria lui Cur Gras şi a declarat-o suficient de curată. A pus a doua farfurie în faţa liderului. Cur Gras hăpăise o plăcintă regulamentară de concurs în numai patruzeci şi două de secunde. Era recordul concursului.

S-a lansat asupra celei de a doua plăcinte încă şi mai furios, capul sărindu-i şi plescăind în umplutura moale de afine, iar Bill Travis i-a aruncat o privire îngrijorată pe când cerea a doua plăcintă. După cum le-a spus mai târziu prietenilor, era pentru prima oară când simţea că lua parte la un concurs real din 1957, când George Gamache a înfulecat trei plăcinte în patru minute şi apoi a căzut mort. Se întreba, spusese el, dacă înfrunta un băiat sau un demon. Ţi-a adus aminte de banii pe care îi investise şi şi-a dublat eforturile.

Dar dacă Travis şi le-a dublat, Cur Gras şi le-a triplat. Din a doua plăcintă a lui săreau afinele, pătând faţa de masă în jurul lui ca un tablou de Jackson Pollock. Avea afine în păr, afine pe bavetă, afine lipite pe frunte, de parcă, într-o agonie a concentrării, începuse pur şi simplu să *transpire* afine.

— *Terminat!* strigă el, ridicând capul din a doua farfurie cu plăcintă, înainte ca Bill Travis să termine crusta celei de a doua plăcinte.

— Ia-o mai uşurel, băiete, murmură Hizzoner. Şi Charbonneau pariase zece dolari pe Bill Travis. Nu te forţa prea mult dacă vrei să reziştI.

A fost ca şi cum Cur Gras nici nu-l auzise. S-a repezit la a treia plăcintă cu o viteză nebunească, fălcile mişcându-i-se cu o viteză de fulger. Şi apoi...

Însă trebuie să mă întrerup un moment, ca să vă spun că în dulăpiorul de medicamente din casa lui Cur Gras

Hogan era o sticlă goală. Ceva mai devreme, sticla fusese plină pe trei sferturi cu ulei de ricin galben-sidefiu, poate cel mai scârbos lichid pe care Dumnezeu din ceruri, în marea sa înţelepciune, l-a îngăduit pe faţa pământului. Cur Gras golise el însuşi sticla, până la ultima picătură şi apoi îi linsese gura, strâmbându-se şi cu stomacul protestând îngreţoşat, cu creierul plin de gânduri de dulce răzbunare.

Şi în timp ce dovedea cu repeziciune a treia plăcintă (Calvin Spier, ultimul, aşa cum se prezisese, nu o terminase nici pe prima), Cur Gras a început să se tortureze singur cu gânduri scârboase. Nu mânca plăcintă; mânca balegi. Înfuleca o grămadă imensă de intestine grase şi nespălate de popândău. Mânca intestine tocate de marmotă, cu sos de afine pus deasupra. Sos de afine *rânced*.

A terminat a treia plăcintă şi a cerut-o pe a patra, cu o plăcintă întreagă înaintea lui Bill Travis. Mulţimea, nestatornică, presimţind un nou şi neaşteptat campion în devenire, a început să-l aclame din răsputeri.

Însă Cur Gras nu avea nicio speranţă şi nicio intenţie să câştige. Nu ar fi putut să continue în ritmul pe care îl impunea deocamdată, nici dacă ar fi fost să-i salveze sufletul propriei mame. Şi, în plus, pentru el victoria ar fi fost înfrângere; răzbunarea era singura medalie pe care o urmărea. Cu stomacul protestând de la uleiul de ricin, cu gâtul deschizându-i-se şi închizându-i-se bolnăvicios, a terminat a patra plăcintă şi a cerut-o pe a cincea, Plăcinta Supremă — Afinele devenind Electra, ca să spun aşa. A plonjat cu capul în farfurie, spărgând crusta şi a tras afinele pe nas. Afinele i s-au dus în jos pe cămaşă. Conţinutul stomacului său părea că, brusc, căpătase greutate. A mestecat crusta şi înghiţit-o. A inhalat afinele.

Şi, brusc, a sosit şi momentul răzbunării. Stomacul, umplut peste măsură, s-a revoltat. S-a strâns ca o mână puternică

încorsetată într-o mănuşă strâmtă de cauciuc. Gâtul i s-a deschis.

Cur Gras a ridicat capul.

A rânjit la Bill Travis cu dinţii albăstriţi.

Voma i-a sărit din gât ca un camion Peterbilt de şase tone la ieşirea din tunel.

A mugit ieşindu-i din gură într-o uriaşă revărsare albastru-galbenă, caldă şi aburind vioi. L-a acoperit pe Bill Travis, care a avut timp să scoată o singură silabă fără sens — *Googr*, cam aşa a sunat. Femeile din public au ţipat. Calvin Spier, care urmărise acest eveniment neaşteptat cu o expresie interzisă şi surprinsă întipărită pe chip, s-a aplecat peste masă familiar, ca şi cum ar fi vrut să explice publicului cu respiraţia tăiată ce se petrecea, şi a vomitat în capul lui Marguerite Charbonneau, soţia primarului. Ea a ţipat şi s-a tras în spate, dându-şi în zadar cu mâinile prin părul care era acoperit deja cu un amestec de afine zdrobite, fasole şi crenvurşti parţial digeraţi (ultimele două fiind ingredientele cinei lui Cal Spier). S-a întors la cea mai bună prietenă a ei, Maria Lavin, şi a vomitat pe piepţii sacoului ei din piele de viţel.

Într-o succesiune rapidă, ca o reluare rapidă a focului de artificii:

Bill Travis a aruncat un mare — şi după cât s-a părut, supraîncărcat — jet de vomă pe primele două rânduri de spectatori, chipul său înmărmurit proclamând pentru toată lumea, *Doamne, nu-mi vine să cred că fac asta;*

Chuck Day, care primise o porţie generoasă din darul surpriză al lui Bill Travis, a vomitat pe pantofii din piele întoarsă, şi apoi a clipit la ei întrebător, *ştiind prea bine că mizeria aia n-o să iasă niciodată* de pe ei;

John Wiggins, directorul şcolii generale din Gretna, a deschis gura tivită cu albastru şi a spus mustrător: „Zău, asta

a... *OOAAA!*" Aşa cum i se potrivea unuia om cu descendenţa şi poziţia lui, a făcut-o în propria farfurie cu plăcintă.

Hizzoner Charbonneau, care s-a pomenit prezidând ceea ce părea să fie mai curând un salon de boli de stomac decât un concurs de mâncat plăcintă, a deschis gura să anuleze toată povestea şi a vărsat pe microfon.

— *Iisuse, mântuieşte-ne!* a mormăit Sylvia Dodge şi apoi cina ei scandalizată — scoici fripte, salată de varză crudă, porumb fiert cu unt şi zahăr (cam doi ştiuleţi) şi o porţie generoasă de tort de ciocolată Bosco de la Muriel Harrington — s-a repezit la ieşirea de urgenţă şi a aterizat cu un pleoscăit ud pe spatele sacoului de mare gală al primarului.

Cur Gras Hogan, aflat acum la apogeul absolut al tinereţii sale, radia fericit deasupra publicului. Voma era pretutindeni. Oamenii se împleticeau în cerc ca beţivii, ţinându-se de gât şi scoţând icnete slabe. Pechinezul cuiva a luat-o la fugă pe lângă scenă, lătrând înnebunit şi un bărbat îmbrăcat în blugi şi o cămaşă stil western, din mătase, a vomitat pe el, aproape înecându-l. Doamna Brockway, soţia preotului metodist, a scos un zgomot prelung şi înfundat, de bas, care a fost urmat de o erupţie de friptură de vită, piure de cartofi şi suc de mere, digerate parţial. Sucul de mere arăta ca şi cum ar fi fost bun când se dusese în jos pe gât. Jerry Maling, care venise să-şi urmărească mecanicul preferat cucerind din nou laurii, a decis cu totul îndreptăţit să plece naibii din casa aia de nebuni. A făcut vreo cincisprezece metri, după care s-a împiedicat de roaba roşie a unui copil şi, dându-şi seama că aterizase într-o băltoacă de fiere caldă, Jerry şi-a debordat prăjiturile în propria poală şi mai târziu le-a spus celorlalţi că îi mulţumise Providenţei că era îmbrăcat în salopetă. Iar domnişoara Norman, care preda latina şi limba engleză elementară

la Liceul Unificat din Gretna, a vomitat în propria poşetă, într-o agonie a bunelor maniere.

Cur Gras Hogan privea întreaga scenă cu chipul calm şi radios, cu o senzaţie plăcută şi calmă în stomac de la un balsam care era posibil să nu mai apară vreodată — balsamul acela era sentimentul de satisfacţie completă şi deplină. S-a ridicat, a luat microfonul cam lipicios din mâna primarului Charbonneau şi a spus...

17

„Declar acest concurs remiză." Pe urmă pune microfonul jos, coboară prin spatele platformei şi se duce drept acasă. Aici e mama lui, din cauză că nu reuşise să găsească pe cineva care să stea cu sora mai mică a lui Cur Gras, care n-avea decât doi ani. Şi imediat ce intră, plin de vomă şi suc de la plăcintă, având încă baveta la gât, ea îi spune, „Davie, ai câştigat?" Însă el nu scoate nicio şoaptă, înţelegi? Se duce sus în camera lui, încuie uşa şi se întinde pe pat.

Am dat pe gât ultima picătură din sticla de Cola a lui Chris şi am aruncat-o în pădure.

— Da, e tare, şi ce s-a mai întâmplat pe urmă? a întrebat Teddy nerăbdător.

— Nu ştiu.

— Cum adică, *nu ştii*? a întrebat Teddy.

— Adică ăsta e sfârşitul. Când nu ştii ce s-a mai întâmplat, s-a sfârşit.

— *Ceee?* a strigat Vern. I se citea pe chip o expresie nemulţumită, suspicioasă, de parcă ar fi crezut că fusese trişat la Bingo pe mărunţiş, la Târgul din Topsham. Ce-i cu toată lăbăreala asta? Cum s-a sfârşit?

— Trebuie să-ţi foloseşti imaginaţia, i-a spus Chris răbdător.

— Ba nu! i-a replicat Vern furios. El trebuie să-şi folosească imaginaţia *lui*! El a născocit nenorocita asta de poveste!

— Da, ce s-a întâmplat cu pisica! a insistat şi Teddy. Haide, spune-ne, Gordie.

— Cred că taică-su a fost la concurs şi când s-a întors acasă, l-a bătut pe Cur Gras de i-a sunat apa în cap.

— Da, sigur, a spus Chris. Cred că exact asta s-a întâmplat.

— Şi, am spus eu, copiii au continuat să-i zică Cur Gras. Cu excepţia faptului că, poate, unii dintre ei au început să-i spună şi Varsă Maţe.

— Finalul ăsta e o prostie, a spus Teddy trist.

— De-asta nici nu vreau să-l spun.

— Ai putea să faci astfel încât să-l împuşte pe taică-su şi să fugă de acasă şi să intre în Texas Rangers, a spus Teddy. Ce părere ai de asta?

Am schimbat o privire cu Chris. Chris a ridicat dintr-un umăr, într-un gest abia perceptibil.

— Cred că da, am spus eu.

— Hei, mai ai vreo poveste nouă din Le Dio, Gordie?

— În momentul ăsta, nu. Poate o să mă gândesc la ceva. Nu voiam să-l supăr pe Teddy, dar nu mă prea interesa nici să văd ce se mai petrecea prin Le Dio. Îmi pare rău că nu v-a plăcut mai mult povestirea asta.

— Nu, a fost bună, a spus Teddy. Până la sfârşit, a fost bună. Chestia cu vomitatul a fost mişto de tot.

— Da, a fost mişto, foarte scârboasă, a fost de acord şi Vern. Dar Teddy are dreptate în privinţa finalului. Este o păcăleală.

— Mda, am spus eu şi am oftat.

Chris s-a ridicat.

— Ia hai să mai mergem noi puţin, a spus el.

Era încă ziuă, cerul avea culoarea oţelului încins, însă umbrele noastre începeau să se cam alungească. Mi-amintesc că pe vremea când eram copil, zilele de septembrie păreau întotdeauna că se terminau prea devreme, luându-mă prin surprindere — era ca şi cum ceva din inima mea se aştepta să fie tot timpul iunie, ziua întârziind până pe la nouă şi jumătate.

— Cât e ceasul, Gordie?

M-am uitat la ceas şi am fost uimit să văd că trecuse de cinci.

— Mda, hai să mergem, a spus Teddy. Dar să ne facem tabăra înainte de căderea nopţii, ca să ne ocupăm să facem rost de lemne şi chestii de-astea. Începe să mi se facă şi foame.

— La şase şi jumătate, a promis Chris. Vă convine?

Ne convenea. Am început din nou să mergem, luând-o acum pe zgura de lângă şine. În curând, râul rămăsese atât de mult în urma noastră, că nici nu-l mai auzeam. Bâzâiau ţânţarii şi am omorât unul pe gât. Vern şi Teddy mergeau în faţă, punând la cale nu ştiu ce schimb complicat de cărţi cu benzi desenate. Chris păşea alături de mine, cu mâinile în buzunare, cu cămaşa peste genunchi şi coapse, ca un şorţ.

— Am nişte Winston, a spus el. Le-am umflat din dulapul bătrânului. Câte una de căciulă. După cină.

— Da? Marfă.

— Atunci are ţigara gustul cel mai bun, a spus Chris. După cină.

— Adevărat.

O vreme, am mers în tăcere.

— E o povestire foarte bună, a spus Chris deodată. Doar că sunt prea proşti să o înţeleagă.

— Nu, nu e chiar atât de tare. E o bâlbâială.

— Aşa zici de fiecare dată. Nu-mi mai arunca în ochi aiureala aia pe care nici tu n-o crezi. Ai de gând să o scrii?

— Probabil. Dar nu deocamdată. Nu pot să le scriu imediat după ce le spun. Mai durează.

— Din cauza la ce-a zis Vern? Că finalul e o păcăleală?

— Da?

Chris a râs.

— *Viaţa* e o păcăleală, nu ştiai? Vreau să zic, uită-te la noi.

— Nee, noi ne distrăm grozav.

— Da, sigur, a spus Chris. Tot timpul, pişăciosule.

Am râs. Şi Chris la fel.

— Ies din tine ca bulele din suc, a spus el după un timp.

— Ce anume? Dar m-am gândit că ştiam ce voia să spună.

— Povestirile. Asta mă sâcâie cel mai tare, omule. E ca şi cum ai putea să spui un milion de poveşti şi totuşi rămâi numai la alea de deasupra. O să fii un mare scriitor într-o zi, Gordie.

— Nu, nu cred.

— Ba da, o să fii. Poate o să scrii chiar şi povestiri despre noi, dacă o să intri în criză de material.

— Ar trebui să fiu într-o criză gravă de tot. Şi i-am tras un cot.

A urmat altă perioadă de tăcere şi pe urmă m-a întrebat deodată:

— Te-ai pregătit de şcoală?

Am ridicat din umeri. Parcă cine era vreodată pregătit pentru şcoală? Erai puţin entuziasmat când te gândeai că începe şcoala, că o să-ţi vezi prietenii; erai curios care vor fi profesorii noi şi cum or să fie — tineri, ieşiţi din colegiul de profesori, pe care puteai să-i mai sâcâi sau

vreo băbăciune, care fusese acolo încă de la Bătălia de la Alamo. Într-un fel foarte ciudat, putea să-ţi fie dor chiar şi de orele lungi şi monotone, pentru că, pe măsură ce vacanţa de vară se apropia de sfârşit, uneori erai suficient de plictisit ca să crezi că mai puteai învăţa ceva. Însă plictiseala de vară nu se compara nici pe departe cu plictiseala de şcoală, care se instala întotdeauna până la sfârşitul celei de-a doua săptămâni, iar pe la începutul celei de a treia săptămâni, ajungeai la treburile *serioase*: puteai să-l nimereşti pe Fiske Împuţitul în ceafă cu guma de şters, în timp ce profesoara scria pe tablă Principalele Materii de Export ale Americii de Sud? Câte scârţâituri cu adevărat sonore puteai să scoţi, pe suprafaţa lustruită a băncii, dacă aveai palmele transpirate ca lumea? Care putea să tragă cele mai gălăgioase vânturi în vestiar, când ne schimbam pentru ora de educaţie fizică? Câte fete puteai să faci să cânte *Who Goosed the Moose* în ora de masă? Învăţături înalte, puiule.

— Gimnaziul, a spus Chris. Şi ştii ce, Gordie? Până în iunie anul viitor, o să fim care încotro.

— Ce vrei să spui? De ce s-ar întâmpla aşa *ceva*?

— Pentru că nu mai e ca în şcoala primară, de-aia. Tu o să-ţi începi cursurile la colegiu. Eu cu Teddy şi cu Vern o să fim la cursurile de meserii, o să ne-o frecăm în buzunar cu restul retarzilor, făcând scrumiere şi căsuţe pentru păsări. E posibil chiar ca Vern să fie obligat să se ducă la şcoala specială, pentru copii cu probleme. Tu o să faci cunoştinţă cu o grămadă de colegi noi. Tipi deştepţi. Aşa merg lucrurile, Gordie. Aşa sunt făcute să meargă.

— Să fac cunoştinţă cu o mulţime de fraieri, vrei să zici, am spus eu.

M-a apucat de braţ.

— Nu, omule. Nu spune asta. Nici măcar să nu te *gândeşti* la asta. Or să-ţi „fure" povestirile. Nu ca Vern şi Teddy.

— Dă-le dracului de povestiri. N-o să mă amestec cu toţi fraierii. În niciun caz.

— Dacă nu o faci, atunci eşti un dobitoc.

— De ce să fii dobitoc dacă vrei să rămâi cu prietenii tăi?

M-a privit gânditor, ca şi cum nu s-ar fi putut hotărî dacă să-mi spună sau nu ceva. Încetinisem pasul; Vern şi Teddy o luaseră cu aproape un kilometru înainte. Soarele, mai jos acum, ajungea la noi printre copacii cu ramurile întrepătrunse, în raze întrerupte, pline de praf, transformând totul în aur — dar era un aur ţipător, de magazin de doi bani, dacă înţelegi ce vreau să spun. Şinele se întindeau înaintea noastră, în amurgul care abia începea să se instaleze — păreau aproape să sclipească. Din loc în loc, scânteiau ca şi cum vreun bogătaş excentric, făcând-o pe muncitorul umil, ar fi hotărât să planteze câte un diamant în oţel, la câte şaizeci de metri sau cam aşa. Era în continuare foarte cald. Transpiraţia se scurgea pe noi, făcându-ne corpurile lucioase.

— E o tâmpenie ca prietenii să te tragă în jos, a spus Chris în cele din urmă. Ştiu cum stau lucrurile cu tine şi cu ai tăi. Nu dau doi bani pe tine. Fratele tău mai mare, de el le-a păsat. Ca şi tata, când Frank a fost aruncat în puşcăria militară din Portsmouth. Atunci a început să fie tot timpul nervos pe noi, ceilalţi, şi să ne lovească tot timpul. Taică-tu nu te bate, dar poate că e mai rău. Te lasă să dormi. Ai putea să-i spui că te-ai făcut naibii vânzător şi ştii ce-ar face? Ar da pagina ziarului şi ţi-ar spune: Foarte drăguţ, Gordon, du-te şi întreab-o pe maică-ta ce avem la cină. Şi nu încerca să mă contrazici, că l-am cunoscut.

N-am încercat să-l contrazic. Este înfiorător să descoperi că altcineva, fie el şi un prieten, ştie cum stau lucrurile cu tine.

— Eşti doar un puşti, Gordie...

— Ce să spun, mersi, tată.

— Al dracului de tare mi-aş fi dorit *să fi fost* tatăl tău! a spus el furios. N-ai umbla vorbind de tâmpenia asta cu cursurile de vânzător, dacă aş fi fost. Dumnezeu ţi-a dat un dar, toate povestirile astea pe care poţi să le născoceşti şi ţi-a spus, Ăsta e darul nostru pentru tine, puştiule. Încearcă să nu-l iroseşti. Însă copiii irosesc *totul* dacă nu are grijă cineva de ei şi dacă părinţii tăi sunt prea duşi cu mintea pentru asta, poate ar trebui să o fac eu.

Faţa lui avea o expresie de parcă s-ar fi aşteptat să-i trag un pumn; era resemnat şi nefericit, în lumina verde aurie a după-amiezii târzii. Încălcase regula fundamentală a copiilor din vremurile acelea. Puteai să-i spui orice unui copil, puteai să faci mişto de el în fel şi chip, dar nu puteai să-i spui *vreodată* nici măcar un cuvânt rău despre mama şi tatăl său. Acesta era Legendarul Automatism, la fel cum a nu-ţi invita prietenii catolici la masă vinerea, dacă nu aveai grijă să nu le serveşti carne, era un Legendar Automatism. Dacă un copil făcea mişto de mama şi de tatăl tău, trebuia să-i serveşti un sandvici cu pumni.

— Povestirile astea pe care le spui, nu îi sunt de folos altcuiva în afară de tine, Gordie. Dacă rămâi cu noi doar din cauză că nu vrei să se spargă gaşca, o să ajungi tot un pârlit care ia cinciul ca să rămână cu turma. O să ajungi la liceu şi o să faci tot cursurile alea practice nenorocite şi o să arunci cu guma şi o să te târăşti laolaltă cu restul pârliţilor. O să te pomeneşti reţinut la şcoală după cursuri. O să fii dracului *exmatriculat*. Şi după o vreme nu

o să te mai intereseze altceva decât să pui mâna pe o maşină, ca s-o duci pe vreo putoare să vă drogaţi sau la nenorocita aia de tavernă Twin Bridges. Pe urmă o laşi gravidă şi-ţi petreci tot restul vieţii în filatură sau în vreo nenorocită de fabrică de pantofi din Auburn sau poate chiar la Hillcrest, jumulind găinile. Şi n-o să apuci niciodată să pui pe hârtie povestirea cu plăcinta. N-o să pui *nimic* pe hârtie. Pentru că n-o să fii decât alt şmecher cu rahat în loc de creier.

Chris Chambers avea doisprezece ani când mi-a spus toate astea. Dar în timp ce mi-o spunea, chipul i s-a umplut de cute şi s-a transformat în ceva bătrân, foarte bătrân, fără vârstă. Vorbea fără ton, fără culoare, dar cu toate acestea, ceea ce mi-a spus mi-a vârât frica în oase. Parcă ar fi trăit deja toată acea viaţă, acea viaţă în care ţi se spune să ieşi în faţă şi să învârţi Roata Norocului, iar ea se învârte atât de frumos şi tipul pune piciorul pe o pedală şi se opreşte pe dublu zero, număr de casă, toată lumea pierde. Îţi dau un permis de liberă trecere şi apoi pornesc o maşină de ploaie, foarte amuzant, ce să spun, o glumă pe care până şi Vern Tessio ar aprecia-o.

M-a apucat de braţul gol şi a strâns degetele. Mi s-au înfipt în carne. Ajungeau până la os. Avea ochii închişi şi morţi, atât de morţi, omule, de parcă ar fi căzut din propriul coşciug.

— Ştiu ce cred oamenii din oraşul ăsta despre familia mea. Ştiu ce cred despre mine şi la ce se aşteaptă. Nu i-a trecut nimănui prin minte nici măcar să mă *întrebe* de banii de lapte, atunci. Pur şi simplu m-am ales cu o vacanţă de trei zile.

— Dar *i-ai luat*? am întrebat eu. Nu-l mai întrebasem niciodată şi dacă mi-ai fi zis că o să-l întreb vreodată, ţi-aş

fi spus că eşti nebun. Cuvintele au ieşit ca un mic glonţ uscat.

— Da, a spus el. Da, i-am luat. A rămas tăcut un moment, uitându-se în faţă la Teddy şi la Vern. Ştiai că i-am luat, Teddy ştia, *toată lumea* ştia. Cred că până şi Vern a ştiut.

Am dat să-l contrazic, şi apoi am închis gura. Avea dreptate. Orice le-oi fi spus mamei sau tatălui meu, că omul trebuie să fie considerat nevinovat până i se demonstrează vinovăţia, o ştiusem.

— Dar pe urmă poate că mi-a părut rău şi am încercat să-i dau înapoi, a spus Chris.

M-am uitat la el, cu ochii tot mai holbaţi.

— Ai încercat să-i dai înapoi?

— Am zis doar *poate*. Şi poate că i-am dus bătrânei Simons şi i-am spus, şi poate că banii erau la locul lor, dar eu m-am ales *oricum* cu o vacanţă de trei zile, pentru că banii nu au apărut. Şi poate că săptămâna următoare bătrâna Simons a venit la şcoală cu o fustă nou-nouţă.

Mă uitam la Chris, mut de groază. Mi-a zâmbit, dar era un zâmbet strâmb, îngrozitor, care nu-i venea din ochi.

— Doar *poate*, a spus el, însă mi-am amintit de fusta nouă — o stofă *paisley* maro deschis, destul de groasă. Mi-am amintit că mă gândisem că o făcea pe bătrâna Simons să pară mai tânără, aproape drăguţă.

— Chris, câţi erau banii ăia de lapte?

— Aproape şapte dolari.

— Iisuse, am murmurat eu.

— Aşa că nu spun decât că *eu* am furat banii de lapte, dar că, pe urmă, bătrâna Simons i-a furat de la *mine*. Să presupunem că spuneam povestea asta. Eu, Chris Chambers.

Fratele mai mic al lui Frank Chambers şi al lui Chambers Ochiosul. Crezi că m-ar fi crezut cineva?

— Nici pomeneală, am şoptit eu. Iisuse Hristoase!

A zâmbit din nou glacial, îngrozitor.

— Şi crezi că nenorocita aia ar fi îndrăznit să încerce aşa ceva dacă ar fi luat banii vreun cretin din ăia care stau în Panorama?

— Nu, am spus eu.

— Mda. Dacă ar fi fost vreunul dintre ei, Simons ar fi spus: Bine, în regulă, să trecem cu vederea de data asta, dar o să te batem la palmă la amândouă mâinile. Dar *eu*... mă rog, poate că pusese ochii de mult pe fusta aia. Oricum, a văzut că i s-a ivit ocazia şi s-a folosit de ea. Eu am fost prost, că mi-a trecut prin minte să dau banii ăia înapoi. Însă nu am crezut niciodată... Niciodată nu am crezut că *o profesoară*... oricum, cui îi pasă? Şi ce mi-o fi venit să vorbesc despre asta?

Şi-a trecut furios braţul peste ochi şi mi-am dat seama că aproape plângea.

— Chris, i-am spus eu, de ce nu te duci la un colegiu? Eşti destul de deştept.

— Ei decid chestia asta, în cancelarie. Şi în şedinţele lor inteligente. Profesorii; se aşază într-un cerc mare şi nu zic decât Da, Da, Exact, Exact. Nu le pasă decât dacă ai fost cuminte în şcoala primară şi de ce crede oraşul despre familia ta. De fapt, decid dacă îi vei contamina sau nu pe nenorociţii ăia care merg la colegiu. Dar poate o să încerc să mă îndrept. Nu ştiu dacă aş reuşi, dar s-ar putea să încerc. Pentru că aş vrea să plec din Castle Rock şi să mă duc la colegiu şi să nu-l mai văd nici pe bătrân şi nici pe vreunul dintre fraţii mei, în viaţa mea. Vreau să mă duc undeva să nu mă ştie nimeni şi unde să nu am

nicio bilă neagră înainte să încep. Dar nu ştiu dacă pot să o fac.

— De ce nu?

— Oamenii. Oamenii te trag în jos.

— Cine? am întrebat eu, gândindu-mă că probabil se referea la profesori sau la monştri adulţi precum domnişoara Simons, care îşi dorise o fustă nouă sau poate la fratele lui, Ochiosul, care-şi pierdea vremea cu Ace şi Billy şi Charlie şi restul, ori poate la mama şi la tatăl lui.

Însă el a spus:

— Prietenii te trag în jos, Gordie. Nu ştiai asta? Mi i-a arătat pe Vern şi pe Teddy, care se opriseră şi aşteptau să-i prindem din urmă. Râdeau, cine ştie de ce; de fapt, Vern se ţinea de burtă. Prietenii te trag în jos. Sunt ca nişte înecaţi care se ţin de picioarele tale. Nu-i poţi salva. Nu poţi decât să te îneci cu ei.

— Haideţi, junghiuri puturoase, a strigat Vern, continuând să râdă.

— Da, venim! i-a strigat Chris şi înainte să-i pot spune ceva, a rupt-o la fugă. Am rupt-o şi eu la fugă, dar a ajuns la ei înainte să-l prind eu pe el din urmă.

18

Am mai mers un kilometru şi jumătate şi pe urmă ne-am hotărât să facem tabăra pentru noapte. Mai era încă lumină, dar nimeni nu voia cu-adevărat să se folosească de ea. Eram cu fundul în sus de pe urma scenei de la groapa de gunoi şi a spaimei pe care o trăsesem pe estacadă, dar asta nu era tot. Eram deja în Harlow, în pădure. Undeva în faţa noastră era un puşti mort, probabil ciopârţit şi acoperit de muşte. De-acum, probabil şi de viermi. Nimeni nu voia să se apropie prea mult de el, mai ales că

venea noaptea. Am citit undeva — cred că într-o povestire de Algernon Blackwood — că sufletul mortului bântuie în jurul cadavrului, până când trupul este înmormântat creştineşte şi în niciun caz nu voiam să mă trezesc în puterea nopţii şi să dau peste fantoma luminoasă, fără trup, a lui Ray Brower, gemând şi bolborosind şi bântuind printre pinii întunecaţi şi foşnitori. Oprindu-ne acolo, ne-am făcut socoteala că erau peste cincisprezece kilometri între noi şi el şi, desigur, toţi patru ştiam că nu există fantome, însă cincisprezece kilometri era o distanţă suficient de mare în caz că era greşit ceea ce ştia toată lumea.

Vern, Chris şi Teddy au adunat lemne şi au aprins un foc de tabără mic, pe un strat de zgură. Chris a răzuit pământul de jur-împrejurul focului — pădurea era uscată ca iasca, aşa că nu voia să rişte nimic. În timp ce ei se ocupau cu asta, am ascuţit nişte beţe şi am făcut ceea ce fratele meu Denny numea „beţe de tobă de pionieri" — boţuri de carne tocată înfipte în capătul beţelor verzi. Cei trei râdeau şi se contraziceau în privinţa cunoştinţelor de supravieţuire în pădure (care erau aproape nule; în Castle Rock exista o grupă de Cercetaşi, dar majoritatea puştilor care îşi pierdeau vremea în jurul terenului nostru viran considerau că era o adunătură formată în mare parte din fraieri), certându-se dacă era mai bine să găteşti la flacără sau la jar (discuţie inutilă; ne era prea foame să mai aşteptăm să se facă jar), dacă muşchiul uscat era bun la aprinsul focului, ce-ar fi făcut dacă ar fi consumat toate beţele de chibrit fără să reuşească să facă focul să rămână aprins. Teddy susţinea că putea să aprindă focul frecând două beţe. Chris i-a replicat că era prost de bubuia. Nu a trebuit să încerce; Vern a făcut o grămăjoară de crenguţe şi muşchi uscat, ca să se aprindă de la al doi-

lea chibrit. Ziua era absolut liniştită şi nu sufla niciun fir de vânt care să stingă flăcările. Am făcut cu rândul la foc, alimentând flăcările timide, până când au început să devină mai viguroase de la bucăţile de lemn groase ca încheietura mâinii pe care le adusesem de la un copac bătrân, prăbuşit la vreo treizeci de metri în pădure.

Pe urmă flăcările au început să se mai potolească puţin, am înfipt bine în pământ beţele de tobă, înclinate, deasupra focului. Ne-am aşezat împrejur, uitându-ne la ele cum luceau şi picurau şi în cele din urmă au început să capete o culoare maronie. Stomacurile noastre făceau conversaţia de dinaintea cinei.

Cum nu mai puteam să aşteptăm până să se facă bine, am luat fiecare câte un băţ, l-am vârât în câte o chiflă şi pe urmă am smuls beţele încinse din ele. Erau arşi pe afară, cruzi în mijloc şi absolut delicioşi. I-am înfulecat şi ne-am şters la gură cu braţele goale. Chris şi-a desfăcut rucsacul şi a scos o cutie din tablă de bandaje adezive (pistolul era tocmai la fundul rucsacului şi pentru că nu le-a spus lui Vern şi lui Teddy, am bănuit că rămânea micul nostru secret). A deschis-o şi ne-a dat la fiecare câte un Winston cam strivit. Le-am aprins cu crenguţe care ardeau în foc şi pe urmă ne-am lăsat pe spate, ca oamenii de lume, privind fumul de ţigară, împrăştiindu-se în lumina amurgului blajin. Nu trăgeam niciunul în piept, pentru că putea să ne apuce tusea şi asta însemna o zi sau două de glume din partea celorlalţi. Şi era plăcut doar să tragem şi să suflăm, scuipând în foc pentru a auzi sfârâitul (în vara aceea am aflat cum poţi să te prinzi dacă o persoană de-abia învaţă să fumeze: dacă eşti începător, scuipi în prostie). Ne simţeam bine. Am fumat ţigările până la filtru, apoi le-am aruncat în foc.

— Nimic nu se compară cu o ţigară după masă, a spus Teddy.

— A-ntâia, a fost de acord Vern.

Greierii începuseră să cânte în întunericul verde. M-am uitat în sus, la fâşia de cer vizibilă deasupra căii ferate, şi am văzut că albastrul începea de-acum să devină purpuriu. Vederea vestitorului amurgului m-a făcut să mă simt trist şi calm în acelaşi timp, curajos, dar nu viteaz cu adevărat, singur într-un mod confortabil.

Am bătătorit un loc neted în tufişurile de lângă rambleu şi ne-am întins păturile. Pe urmă, preţ de vreo oră, am întreţinut focul şi am vorbit, genul de discuţie pe care nu ţi-o mai aminteşti niciodată prea bine după ce împlineşti cincisprezece ani şi descoperi fetele. Am vorbit despre cine era cel mai bun vâslaş în Castle Rock, dacă Boston reuşea să nu cadă în subsol în anul acela şi despre vara care tocmai trecuse. Teddy ne-a povestit de când fusese la White's Beach, în Brunswick, şi un copil l-a lovit în cap când sărea de pe debarcader şi fusese cât pe ce să se înece. Am discutat destul de mult despre meritele profesorilor pe care îi avusesem. Am fost de acord că domnul Brooks era cel mai mare pămpălău din şcoala primară din Castle Rock — era în stare să izbucnească în plâns dacă făceai mişto de el. Pe de altă parte, era şi domnişoara Cote (pronunţat Codi) — asta era cam cea mai rea gaşperiţă pe care a lăsat-o Dumnezeu vreodată pe lume. Vern ne-a spus că auzise că l-a lovit atât de tare pe un copil, încât era să-l lase orb. M-am uitat la Chris, întrebându-mă dacă o să zică ceva de domnişoara Simons, dar el n-a zis nimic şi nici nu m-a văzut uitându-mă la el — se uita la Vern şi dădea din cap aprobator şi grav la povestea lui.

Nu am vorbit despre Ray Brower când a început să se lase întunericul, însă eu mă gândeam la el. Este ceva înfricoşător şi fascinant în venirea întunericului în pădure, sosirea lui nefiind îndulcită de luminile farurilor sau becurilor de pe stradă sau din case sau a neoanelor. Nu vine anunţat de vocile mamelor care-şi strigă copiii să lase totul baltă şi să intre înăuntru imediat. Dacă eşti obişnuit cu oraşul, sosirea întunericului în pădure ţi se pare mai curând un dezastru natural decât un fenomen natural; se înalţă aşa cum se înalţă Castle River primăvara.

Gândindu-mă la cadavrul lui Ray Brower pe lumina asta — sau în lipsa asta de lumină —, ceea ce am simţit nu a fost un fel de greaţă sau de frică să nu apară brusc în faţa noastră, o zână a morţii, verde şi sporovăitoare, al cărei scop ar fi fost să ne alunge înapoi de unde am venit, ca să nu-i stricăm tihna, ci un val neaşteptat de milă că o să rămână atât de singur şi de lipsit de apărare în întunericul care se lăsa acum peste partea noastră de lume. Dacă ar fi vrut ceva să-l mănânce, n-ar fi avut decât. Mama lui nu era acolo să împiedice să se întâmple asta şi nici tatăl lui, nici Iisus Hristos, împreună cu toţii sfinţii Lui. Era mort şi singur-singurel, aruncat de pe şinele de cale ferată în şanţ şi mi-am dat seama că dacă nu încetez să mă gândesc la asta, mă apucă plânsul.

Aşa că am spus o poveste din Le Dio, încropită pe loc şi nu prea reuşită, iar când s-a încheiat ca majoritatea poveştilor mele din Le Dio, cu declaraţia făcută de un infanterist american care mai tuşea o dată şi apoi murea, în faţa tristă şi înţeleaptă a sergentului, declaraţie plină de patriotism şi de dragoste pentru iubita de acasă, cu ochii minţii nu vedeam faţa albă, speriată a vreunuia din Castle Rock, ci chipul unui băiat cu mult mai mic, mort

deja, cu ochii închişi, cu trăsăturile schimbate, cu un fir de sânge, curgându-i pe obraz din colţul stâng al gurii. Iar în spatele lui, în locul magazinelor şi al bisericilor în ruine din peisajul de vis din Le Dio nu vedeam decât pădurea întunecată şi calea ferată pe rambleul de zgură, conturat pe cerul plin de stele, asemenea unui tumul mortuar preistoric.

19

M-am trezit la miezul nopţii, dezorientat, întrebându-mă de ce era atât de frig în dormitorul meu şi cine lăsase ferestrele deschise. Denny, poate. Îl visasem pe Denny, ceva legat de body-surfing[28] în Harrison State Park. Dar asta se întâmplase cu patru ani în urmă.

Nu era camera mea: eram în altă parte. Cineva mă ţinea strâns în braţe. Altcineva mi se lipise de spate şi o a treia siluetă ascunsă în întuneric era ghemuită lângă mine, cu capul iţit într-o poziţie ca şi cum ar fi ascultat.

— Ce dracu'! am făcut eu realmente debusolat.

Am primit în chip de răspuns un oftat adânc. Părea să fie Vern.

Asta m-a readus la realitate şi mi-am dat seama unde mă aflam... dar ce căutau toţi treji, în miezul nopţii? Sau nu dormisem decât câteva secunde? Nu, nu se putea, pentru că o fâşie subţire de lună plutea drept pe mijlocul cerului ca cerneala.

— Nu-l lăsa să pună mâna pe mine, a bolborosit Vern. Jur că o să fiu un băiat cuminte, n-o să fac nimic rău, o

---

28 Arta şi sportul de a pluti pe valuri fără ajutorul unui dispozitiv plutitor, cum ar fi o placă de surf sau o placă de corp. De regulă, practicanţii acestui sport se echipează cu o pereche de labe de înot, pe care le poartă în condiţii de turbulenţe, optimizând propulsia.

să ridic colacul înainte să fac pipi, o să... o să... Destul de uimit, mi-am dat seama că ascultam o rugăciune — sau cel puţin ceea ce pentru Vern Tessio echivala cu o rugăciune.

Am sărit brusc în picioare, speriat.

— Chris?

— Taci, Vern, a spus Chris. El era cel care stătea pe vine şi asculta. Nu-i nimic.

— Ba da, e, a spus Teddy ameninţător. E ceva.

— *Ce* e? am întrebat eu. Eram în continuare somnoros şi dezorientat, rupt din locul meu din spaţiu şi timp. Mă speria gândul că mă trezisem prea târziu pentru orice s-ar fi întâmplat — poate prea târziu ca să mă apăr cum trebuie.

Pe urmă, ca răspuns la întrebarea mea, din pădure s-a înălţat fără vlagă un ţipăt dogit — genul de ţipăt pe care te-ai aştepta să-l auzi de la o femeie care moare într-o suferinţă teribilă şi o frică extremă.

— O, Iisuse Hristoase! a scâncit Vern, cu voce piţigăiată şi încărcată de lacrimi. Mi-a aplicat din nou îmbrăţişarea aceea de urs care mă trezise, îngreunându-mi respiraţia şi sporindu-mi senzaţia de teroare. M-am eliberat cu sforţări, iar el s-a culcuşit alături de mine ca un căţel care nu ştie încotro s-o apuce.

— E puştiul ăla, Bower, a şoptit Teddy răguşit. Fantoma lui, plecată la plimbare prin pădure.

— O, Dumnezeule! a ţipat Vern, aparent deloc încântat de idee. Promit că n-o să mai şutesc cărţi deochiate de la Dahlie! Promit că n-o să mai arunc morcovii la câine. Eu... Eu... Eu... aici s-a împotmolit, încercând să-l mituiască pe Dumnezeu cu orice, dar în frica lui extremă nefiind capabil să se gândească la ceva cu adevărat ca

lumea. *N-o să mai fumez ţigări fără filtru! N-o să mai înjur urât! N-o să-mi mai pun guma de mestecat în cutia milei! N-o să mai...*

— Taci din gură, Vern, i-a spus Chris şi în spatele duritătii lui autoritare obişnuite, auzeam dangătul înfundat al groazei. Mă întrebam dacă şi el avea pielea găinii pe mâini, pe spate şi pe burtă, ca mine, şi dacă părul de pe ceafa lui încerca să stea la fel de zburlit ca şi al meu.

Vocea lui Vern ajunsese doar o şoaptă, el încercând în continuare să lărgească aria de cuprindere a reformelor pe care plănuia să le aplice, dacă Dumnezeu îl ajuta să treacă de noaptea aceea.

— E o pasăre, nu? l-am întrebat eu pe Chris.

— Nu. Cel puţin, nu cred. Cred că e o pisică sălbatică. Tata zice că urlă de zici că le omoară cineva, când se pregătesc să se împerecheze. Parcă ar fi o femeie, nu?

— Da, am spus eu. În mijlocul cuvântului mi s-a tăiat glasul, ca două cuburi de gheaţă zdrobite.

— Dar o femeie nu ar putea să ţipe atât de tare, a spus Chris... şi pe urmă a adăugat neajutorat: Crezi că ar putea, Gordie?

— E fantoma lui, a şoptit din nou Teddy. Lentilele lui reflectau lumina lunii în pete slabe şi cumva visătoare. Mă duc să o caut.

Nu cred că vorbea serios, dar nu ne-am asumat riscul. Când a dat să se ridice, Chris l-a tras înapoi jos. Probabil că eram prea duri cu el, dar muşchii noştri erau ca odgoanele din cauza fricii.

— Daţi-mi drumul, cretinilor! a şuierat Teddy zbătându-se. Dacă zic că vreau să mă duc să o caut, o să mă duc să o caut! Vreau să o văd! Vreau să văd fantoma! Vreau să o văd...

Ţipătul sălbatic, plângăcios, s-a făcut din nou auzit în noapte, tăind aerul ca un cuţit cu lama de cristal, îngheţându-ne cu mâinile pe Teddy — dacă ar fi fost steag, am fi semănat cu fotografia puşcaşilor marini care atacau Iwo Jima. Ţipătul urca nebuneşte de uşor din octavă în octavă, în cele din urmă ajungând la un maxim sticlos, care-ţi îngheţa sângele în vine. A rămas suspendat în aer un timp, şi apoi a coborât din nou, dispărând într-un imposibil registru de başi care vibra ca o albină monstruoasă. Apoi a urmat un hohot de râs ca de nebun... după care s-a lăsat din nou liniştea.

— Iisuse Hristoase, a murmurat Teddy şi nu a mai pomenit că avea de gând să se ducă în pădure să vadă ce anume scotea zgomotul acela ca un ţipăt. Toţi patru ne-am înghesuit unul în altul, iar eu m-am gândit s-o luăm la fugă. Mă îndoiesc că am fost singurul. Dacă am fi fost în cort, pe terenul lui Vern — unde părinţii noştri *credeau* că ne aflam — probabil că am fi rupt-o la fugă. Însă Castle Rock era prea departe şi ideea de a încerca să traversăm estacada aceea din nou, pe întuneric, mi-a îngheţat sângele în vine. Să o rupem la fugă mai adânc în Harlow şi mai aproape de cadavrul lui Ray Brower era tot atât de inimaginabil. Eram blocaţi acolo. Dacă era un spirit în pădure — un moroi, cum zicea tata — şi ar fi vrut să pună gheara pe noi, probabil că ar fi făcut-o.

Chris a propus să facem de pază şi toţi am fost de acord cu asta. Am dat cu banul pentru carturi şi Vern a ieşit primul. Eu l-am nimerit ultimul. Vern s-a aşezat cu picioarele încrucişate lângă jarul focului de tabără, iar noi, ceilalţi, ne-am întins la loc. Ne-am înghesuit unii în alţii, ca oile.

Eram sigur că o să-mi fie imposibil, dar m-a luat somnul — un somn uşor, agitat, care scotocea prin subconştient ca un submarin cu periscopul ridicat. Visele mele din starea aceasta de somn superficial erau populate de ţipete sălbatice, care puteau să fie reale sau doar produsul imaginaţiei mele. Am văzut — sau am crezut că văd — ceva alb şi fără formă furişându-se printre copaci ca un cearşaf ambulant şi grotesc.

În cele din urmă am alunecat în ceva ce ştiam că e vis. Chris şi cu mine înotam la White Beach, o groapă de pietriş aurifer din Brunswick, care fusese transformată într-un lac miniatural, când săpătorii au dat de apă. Acolo l-a văzut Teddy pe puştiul care îl lovise în cap şi fusese cât pe ce să se înece.

În visul meu, eram în larg, unde apa ne trecea de cap, dând leneş din braţe, sub un soare fierbinte de iulie ce dogorea de sus. Din spatele nostru, de pe ponton, se auzeau ţipete şi râsete stridente de la puştii care se căţărau şi săreau sau se căţărau şi erau împinşi. Auzeam butoaiele de kerosen goale, care ţineau pontonul la suprafaţă, zăngănind şi ciocnindu-se unele de altele — un zgomot nu prea diferit de al clopotelor de la biserică, cu tonul lor profund, atât de solemn şi lipsit de miez. Pe plaja de pietriş amestecat cu nisip, trupuri date cu ulei stăteau întinse la soare cu faţa în jos pe pături, copii mici cu găletuşe stăteau chiar la marginea apei, pe vine sau în fund şi îşi puneau nisip ud în cap cu lopăţelele din plastic, iar adolescenţii rânjeau, adunaţi în grupuri, uitându-se după fetele care se plimbau la nesfârşit încolo şi încoace, câte două sau câte trei, niciodată singure, cu locurile secrete ale trupurilor lor acoperite cu costume de baie Jantzen dintr-o bucată. Oamenii păşeau pe nisipul încins aproape

pe vârfuri, ţopăind, până la chioşc. Se întorceau cu chipsuri, eclere Devil Dog şi îngheţată pe băţ Red Ball.

Domnişoara Cote a trecut pe lângă noi, pe o saltea gonflabilă din cauciuc. Era întinsă pe spate, îmbrăcată în uniforma ei tipică din septembrie până în iunie: un deux-pièces gri, cu un pulover gros în loc de bluză, pe sub sacou, o floare prinsă pe unul dintre sânii aproape inexistenţi, pe picioare cu ciorapi medicinali groşi, de culoarea bomboanelor mentolate Canada. Pantofii negri de babe, cu tocuri, lăsau dâre în apă, făcând nişte V-uri mici. Avea părul nuanţat cu albastru, ca mama, iar părul coafat, cu bucle ca arcurile de ceas şi cu miros de medicamente. Ochelarii îi luceau brutal în soare.

— Fiţi atenţi pe unde mergeţi, băieţi, a spus ea. Uitaţi-vă pe unde mergeţi sau vă plesnesc aşa de tare de-o să rămâneţi orbi. Pot să fac asta; am puterea aceasta de la Consiliul şcolii. Şi acum, domnule Chambers, „Mending Wall[29]", te rog. Din memorie.

— Am încercat să dau banii înapoi, a spus Chris. Bătrâna doamnă Simons a spus că e în regulă, dar i-a *luat ea*! Mă auziţi? I-a luat ea! Ce-aveţi de gând să faceţi acum în privinţa asta? O s-o pocniţi şi pe ea s-o lăsaţi oarbă?

— „Mending Wall", domnule Chambers, te rog. *Din memorie.*

Chris mi-a aruncat o privire disperată care zicea: *Nu ţi-am zis că aşa o să fie?* Şi apoi a început să calce apa. A început: „Există ceva care nu iubeşte zidul, care trimite talazul îngheţat sub el..." Şi pe urmă capul i-a intrat sub apă, gura care recita poezia umplându-se cu apă. A ieşit din nou la suprafaţă, strigând: „Ajută-mă, Gordie! Ajută-mă!" Apoi

29 *Poezie metaforică, scrisă în versuri albe şi publicată, în 1914, de Robert Frost (1874–1963).*

a fost tras din nou sub apă. Uitându-mă în apa limpede, am văzut două cadavre umflate, nude, care se ţineau de gleznele lui. Unul era Vern şi celălalt era Teddy, iar ochii lor deschişi erau la fel de maţi şi lipsiţi de pupile ca ai statuilor greceşti. Penisurile lor mici, pre-pubere, pluteau în sus de sub burţile lor umflate, ca nişte şuviţe albinoase de iarbă de mare. Capul lui Chris a ieşit din nou de sub apă. Mi-a întins o mână moale şi a scos un ţipăt ca de femeie, din ce în ce mai ascuţit, bocind în aerul fierbinte şi însorit al verii. M-am uitat disperat spre plajă, dar nu auzise nimeni. Salvamarul, cu trupul lui bronzat şi atletic, lungit atrăgător pe scaunul din vârful turnului său vopsit alb, cu traverse în cruce, a continuat să-i zâmbească în jos unei fete într-un costum de baie roşu. Ţipătul lui Chris s-a transformat într-un gâlgâit înecat de apă, cadavrele trăgându-l din nou în jos. Şi în timp ce-l trăgeau în jos în apa neagră, îi vedeam ochii care parcă îi unduiau, distorsionaţi, întorşi spre mine, într-o agonie rugătoare; îi vedeam mâinile albe, ca stelele de mare ridicate neputincios în sus, spre acoperişul lustruit de soare al apei. Însă în loc să mă scufund şi să încerc să-l salvez, am înotat înnebunit către mal, ori cel puţin către un loc în care apa să nu-mi treacă de cap. Înainte să ajung acolo — înainte chiar să mă apropii măcar —, am simţit o mână moale, putredă, implacabilă, înfăşurându-se în jurul gambei mele şi începând să tragă. În piept mi s-a adunat un urlet... însă înainte să-i dau drumul, visul s-a spulberat, transformându-se într-o copie zgrunţuroasă a realităţii. Teddy pusese mâna pe piciorul meu. Mă scutura să mă trezească. Era rândul meu.

În continuare, pe jumătate în vis, aproape vorbind în somn, l-am întrebat cu vocea groasă:

— Eşti viu, Teddy?

— Nu, sunt mort şi tu eşti un sclav negru, a spus el îmbufnat.

Asta a risipit urmele visului. M-am aşezat în capul oaselor lângă focul de tabără şi Teddy s-a întins.

20

Ceilalţi au dormit adânc tot restul nopţii. Eu adormeam şi mă trezeam, moţăiam, mă trezeam, moţăiam din nou. Noaptea nu era nici pe departe tăcută; am auzit un ţipăt-cârâit al unei bufniţe răpitoare, ţipătul minuscul al unui animal mic, probabil pe cale să fie mâncat, un alt zgomot mai puternic poticnindu-se frenetic prin tufişuri. Sub toate acestea, pe un ton constant, se auzeau greierii. Nu se mai auzeau ţipete. Am moţăit şi m-am trezit, m-am trezit şi am moţăit şi cred că, dacă m-ar fi găsit făcând de pază atât de neglijent în Le Dio, probabil că m-ar fi expediat la Curtea Marţială şi împuşcat.

Din ultima moţăială m-am trezit mai bine şi am fost conştient că era ceva altfel. Mi-a trebuit un moment să-mi dau seama ce anume: cu toate că luna era la apus, îmi vedeam mâinile odihnindu-se pe blugi. Ceasul arăta cinci fără un sfert. Erau zorii.

M-am ridicat, auzindu-mi coloana trosnind şi m-am depărtat vreo şapte metri de corpurile înghesuite unul în altul ale prietenilor mei, ca să urinez într-un pâlc de oţetari. Începusem să mă scutur de spaimele nopţii; le simţeam depărtându-se. Era o senzaţie plăcută.

M-am căţărat pe zgură până la şinele de cale ferată şi m-am aşezat pe una dintre ele, strângând într-o doară zgură între tălpi, fără să mă grăbesc să-i trezesc pe ceilalţi. În momentul acela, noua zi părea prea bună ca s-o împart cu alţii.

Dimineaţa a venit în goana mare. Larma greierilor a început să dispară, iar umbrele de sub copaci şi din tufişuri s-au evaporat ca băltoacele după o ploaie scurtă. Din aer lipsea acel gust anume, care prevesteşte ultima zi fierbinte dintr-o serie de zile caniculare. Păsările, care se ascunseseră probabil toată noaptea, cum făcuserăm şi noi, au început să ciripească pline de importanţă. O pitulice a aterizat pe uscătura din care ne luasem lemnul de foc, şi-a făcut toaleta de dimineaţă şi şi-a luat zborul.

Nu ştiu cât am stat acolo pe şină, uitându-mă la purpuriul care dispărea de pe cer, la fel de tăcut cum apăruse cu o seară înainte. Oricum, suficient de mult ca fundul să înceapă să se plângă. Tocmai mă pregăteam să mă ridic, când m-am uitat la dreapta şi am văzut o căprioară pe calea ferată, la nici zece metri de mine.

Mi s-a ridicat inima în gât atât de sus, că dacă mi-aş fi băgat mâna în gură, aş fi putut să o ating. Stomacul şi boaşele mi s-au umplut cu o senzaţie de excitaţie fierbinte şi uscată. N-am mişcat. N-aş fi putut să mă mişc nici dacă aş fi vrut. Nu avea ochii căprui, ci negri, negri prăfuiţi — genul de catifea pe care sunt expuse bijuteriile. Urechile ei mici erau ca de piele întoarsă roasă. Se uita liniştită la mine, cu capul coborât puţin, în ce am considerat a fi un gest de curiozitate, la vederea unui copil cu părul numai vârtejuri ciufulite ca de sperietoare de ciori şi ţepi ca linşi de vacă, îmbrăcat în blugi cu manşete şi o cămaşă maronie-kaki, cu coatele cârpite şi gulerul ridicat în sus, cum era moda la zi. Ceea ce vedeam era un fel de dar, ceva dat cu o înspăimântătoare nepăsare.

Ne-am uitat unul la altul multă vreme... *Cred* eu că multă vreme. Pe urmă, s-a întors şi s-a depărtat în cealaltă direcţie a şinelor, cu codiţa albă al naibii de impasibilă.

A găsit iarbă şi a început să pască. Nu-mi venea să cred. Începuse să *pască*. Nu s-a uitat în spate la mine şi n-ar fi avut de ce; încremenisem de-a binelea.

Pe urmă şina a început să vibreze sub fundul meu şi la câteva secunde, căprioara a ridicat capul, întors spre spate, către Castle Rock. Stătea acolo, mângâind aerul cu nasul negru ca ramurile copacilor. Pe urmă a dispărut din trei salturi stângace, pierzându-se în pădure fără niciun zgomot, în afară de cel al unei ramuri uscate, care s-a rupt cu un trosnet ca de pistol de start.

Am stat acolo, uitându-mă fermecat la locul în care stătuse, până când zgomotul marfarului a străpuns liniştea. Pe urmă m-am lăsat să alunec înapoi pe rambleu, în locul în care dormeau ceilalţi.

S-au trezit, căscând şi scărpinându-se, la trecerea înceată şi zgomotoasă, a marfarului. Au fost ceva discuţii amuzate şi agitate despre „cazul fantomei ţipătoare", cum i-a zis Chris, dar nu atât de multe pe cât ţi-ai imagina. La lumina zilei, părea mai curând o prostie decât ceva interesant — aproape jenant. Cel mai bine era să fie dată uitării.

Îmi stătea pe vârful limbii să le spun de căprioară, dar în cele din urmă nu am făcut-o. A fost un lucru pe care l-am păstrat numai pentru mine. Nu am vorbit şi nu am scris despre el până acum, astăzi. Şi trebuie să-ţi spun că pare ceva mărunt aşa, pus pe hârtie, aproape neînsemnat. Însă pentru mine a fost partea cea mai frumoasă a acelei excursii, partea cea mai curată şi a fost un moment la care m-am trezit revenind, aproape negreşit, de câte ori am avut necazuri în viaţă — în prima mea zi pe teren în Vietnam, când un prieten a venit în luminişul în care ne aflam cu o mână peste nas, dar când i-am dat mâna

la o parte, nu era niciun nas, pentru că-i fusese smuls de un glonţ; în momentul în care medicul ne-a spus că exista posibilitatea ca fiul nostru cel mic să aibă hidrocefalie (s-a dovedit că el doar avea capul mai mare, atâta tot, slavă Domnului); în săptămânile lungi şi nebune de dinaintea morţii mamei mele. Mă trezeam că gândul mi se întorcea la dimineaţa aceea, la pielea întoarsă şi roasă a urechilor ei, la licărirea albă a cozii ei. Dar opt sute de milioane de chinezi „roşii" nu dau doi bani pe chestia asta, nu? Cele mai importante lucruri sunt lucrurile cel mai greu de rostit, căci cuvintele le diminuează. Este greu să-l faci pe un străin să-i pese de lucrurile bune din viaţa ta.

21

Şinele virau acum spre sud-vest şi treceau printr-o pepinieră de brazi şi tufişuri dese. Am avut parte de un mic-dejun de mure târzii, dintr-unul dintre tufişurile acelea, dar murele nu te satură niciodată; stomacul îţi acordă o amânare de treizeci de minute şi pe urmă începe să chiorăie din nou. Ne-am întors la şine — se făcuse deja în jur de opt — şi am luat o pauză. Aveam gurile de o culoare purpurie închisă şi busturile goale zgâriate de rugii de mure. Vern îşi dorea posac, în gura mare, două ouă prăjite, cu bacon alături.

Aceasta a fost ultima zi de caniculă şi cred că a fost cea mai fierbinte dintre toate. Norii fugari de dimineaţă s-au topit şi până la nouă, cerul avea culoarea ştearsă a oţelului şi te făcea să-ţi fie şi mai cald, privindu-l numai. Transpiram şi sudoarea ni se scurgea pe obraji şi pe spate, lăsând dâre curate pe funinginea şi jegul adunate pe noi. Ţânţarii şi muştele negre roiau şi se înghesuiau în jurul capetelor noastre în nori tot mai mari. Ştiam că mai

aveam de mers încă treisprezece, poate chiar şaisprezece kilometri şi asta nu ne făcea deloc să ne simţim mai bine. Însă fascinaţia acelui lucru ne atrăgea şi ne făcea să mergem mai repede decât ar fi fost cazul pe căldura aceea. Eram toţi înnebuniţi să vedem trupul copilului acela — nu pot să spun mai simplu sau mai cinstit de-atât. Indiferent dacă era inofensiv sau dacă ar fi avut puterea să alunge somnul cu o mie de visuri deformate, voiam să-l vedem. Cred că ajunsesem să credem că *meritam* să-l vedem.

Era cam nouă şi jumătate când Teddy şi Chris au zărit apă în faţă — au strigat la mine şi la Vern. Am dat fuga unde stăteau ei. Chris râdea, încântat.

— Uitaţi-vă acolo! Castorii au făcut asta! ne-a arătat el.

Era într-adevăr opera castorilor. Pe sub rambleul căii ferate, puţin mai în faţă, trecea un canal larg, iar castorii îi închiseseră capătul din dreapta cu un dig ordonat şi complicat, aşa cum le fac ei — beţe şi ramuri unite între ele cu frunze, nuiele şi noroi uscat. Într-adevăr, castorii sunt nişte vietăţi mititele al naibii de muncitoare. În spatele digului era un iaz cu apa limpede şi lucitoare, oglindind strălucitor lumina soarelui. Casele castorilor se ridicau şi coborau din apă în mai multe locuri — păreau nişte igluuri din lemn. Un pârâiaş se scurgea la capătul depărtat al iazului şi copacii care-l mărgineau erau albi ca oasele, roşi până la o înălţime de aproape un metru în unele locuri.

— Cei de la căile ferate or să radă ăsta de-aici cât de curând, a spus Chris.

— De ce? a întrebat Vern.

— Nu pot să-şi facă un iaz aici, a spus Chris, ar tăia pe dedesubt fosta linie de cale ferată. De-aia au făcut canalul

ăsta, de la bun început. Or să împuşte vreo câţiva castori şi or să îi sperie pe restul şi apoi or să le dărâme digul. Pe urmă aici o să fie din nou o mlaştină, cum probabil că a fost şi înainte.

— Cred că asta o să le fie soarta, a spus Teddy.

Chris a ridicat din umeri.

— Cine să-şi bată capul cu castorii? În niciun caz Great Western sau Southern Maine.

— Crezi că e destul de adânc să înotăm? a întrebat Vern, uitându-se lacom la apă.

— E o singură cale să aflăm, a spus Teddy.

— Care intră primul? am întrebat eu.

— Eu, a spus Chris. A coborât rambleul în fugă, aruncându-şi tenişii şi deznodându-şi cămaşa de la şolduri cu o smucitură. Şi-a dat jos pantalonii şi chiloţii dintr-o singură mişcare, cu degetele mari. A ţopăit întâi într-un picior şi pe urmă în celălalt, ca să-şi scoată şosetele. Pe urmă s-a aruncat razant, să nu intre prea adânc în apă. A ieşit la suprafaţă, scuturând capul ca să-şi scoată părul ud din ochi.

— E al dracului de mişto! a strigat.

— Cât e de adâncă? l-a întrebat la rândul lui Teddy. Nu ştia să înoate.

Chris s-a aşezat în picioare în apă şi umerii i-au ieşit la suprafaţă. Am văzut ceva pe unul din ele — un ceva negru-cenuşiu. Am hotărât că era o bucată de noroi şi am uitat-o cu totul. Dacă m-aş fi uitat mai atent, m-aş fi scutit de o mulţime de coşmaruri de mai târziu.

— Haideţi în apă, fricoşilor!

Chris s-a întors cu spatele şi a sprintat de-a curmezişul iazului într-un fel de bras neîndemânatic, s-a întors şi a venit înapoi. Până atunci, eram toţi dezbrăcaţi. Vern a intrat următorul şi apoi eu.

A fost fantastic când am intrat în apă — limpede şi rece. Am înotat până la Chris, delectându-mă cu senzaţia mătăsoasă că nu aveam nimic altceva pe mine decât apa. M-am aşezat în picioare şi ne-am rânjit unul la celălalt.

— Marfă! am zis amândoi în acelaşi timp.

— Labă tristă ce eşti, a spus el, m-a împroşcat cu apă în faţă şi s-a dus înot în celălalt capăt.

Am tândălit în apă aproape o jumătate de oră, până ne-am dat seama că iazul era plin de lipitori. Ne-am scufundat, am înotat pe sub apă, ne-am băgat la fund unul pe altul. Nu ne-am dat seama de nimic. Pe urmă Vern s-a dus înot până în partea mai puţin adâncă, s-a scufundat şi a stat în mâini. Când a scos picioarele la suprafaţă, într-un V cam tremurat, dar triumfător, am văzut că le avea acoperite de nişte umflături negru-cenuşii, la fel ca aceea pe care o văzusem pe umărul lui Chris. Erau limacşi — din cei mari.

Chris a rămas cu gura căscată. Iar eu am simţit că sângele din mine se face ca gheaţa. Teddy a ţipat, cu o faţă de parcă ar fi fost Dale. Pe urmă toţi trei ne-am repezit spre mal, grăbindu-ne cât puteam de mult. Acum ştiu mai multe despre lipitori decât ştiam pe-atunci, dar faptul că sunt aproape inofensive n-a avut nici pe departe darul să-mi alunge oroarea aproape dementă faţă de ele, pe care am căpătat-o din ziua aceea, din iazul castorilor. În salivă, au un anestezic local şi un anticoagulant, ceea ce înseamnă că gazda nu simte nimic când i se lipesc de corp. Dacă nu se întâmplă să le vezi, continuă să se hrănească până când corpurile lor umflate, dezgustătoare, cad de pe tine sătule, ori până când plesnesc pur şi simplu.

Am ieşit pe mal şi pe Teddy l-a apucat un paroxism isteric, uitându-se la corpul lui. Ţipa şi-şi desprindea lipitorile de pe trupul gol.

Vern a ieşit la suprafaţă şi s-a uitat la noi nedumerit.

— Ce dracu' l-a apu...

— *Lipitori!* a ţipat Teddy, smulgând două de pe coapsele care-i tremurau şi aruncându-le cât a putut de departe.

— Mizerabilele şi nenorocitele de *lipitori*!

Glasul i-a devenit strident la ultimul cuvânt.

— *Oh, Dumnezeule! Oh, Dumnezeule! Oh, Dumnezeule!* plângea Vern. A înotat dintr-un capăt în celălalt al iazului şi a ieşit poticnindu-se.

Mi-era în continuare frig; căldura zilei aceleia era suspendată. Îmi spuneam încontinuu să mă controlez. Să nu mă apuce urlatul. Să nu fiu căcăcios. Am smuls o jumătate de duzină de pe braţe şi încă vreo câteva de pe piept.

Chris mi-a întors spatele.

— Gordie? Mai sunt? Dă-le jos dacă mai sunt, te rog, Gordie! Mai erau încă cinci sau şase, coborând pe spatele lui ca nişte nasturi groteşti. Le-am smuls corpurile moi, fără oase, de pe el.

Am adunat şi mai multe de pe picioare şi pe urmă l-am pus pe Chris să mi le ia de pe spate.

Începeam să mă mai liniştesc... şi atunci s-a întâmplat să mă uit în jos şi să o văd pe bunica tuturor lipitorilor pe testiculele mele, cu corpul umflat de patru ori faţă de dimensiunile normale. Pielea neagră-cenuşie îi devenise roşie-purpurie ca o vânătaie. Atunci am început să-mi pierd controlul. Nu pe dinafară, sau cel puţin nu în stil mare, ci pe dinăuntru, acolo unde contează.

Am vrut să-i dau jos de pe mine corpul lunecos şi lipicios, cu dosul palmei. A rămas tot acolo. Am vrut să încerc din nou, dar pur şi simplu nu am putut să o ating. M-am întors la Chris, am încercat să vorbesc, n-am putut, dar în schimb i-am arătat. Obrajii lui, deja cenuşii, au devenit şi mai albi.

— Nu pot s-o dau jos, am spus printre buzele amorţite. Tu... poţi să...

Însă el s-a dat în spate, scuturând din cap, cu gura diformă.

— Nu pot, Gordie, a spus el, neputând să-şi mute privirea. Îmi pare rău, dar nu pot. Nu. Oh, nu!

S-a întors cu spatele la mine, s-a aplecat cu o mână pusă pe mijloc ca un valet dintr-o comedie muzicală şi a vărsat într-un tufiş de ienuperi.

Trebuie să te controlezi, mi-am spus, uitându-mă la lipitoarea care atârna de mine ca o ţăcălie dementă.

Corpul i se umfla în continuare vizibil. *Trebuie să te controlezi şi să o dai jos. Fii tare. Este ultima. Ultima.*

Am întins din nou mâna acolo jos, am apucat de ea şi mi s-a spart între degete. Propriul meu sânge mi s-a scurs în palmă şi pe partea dinăuntru a încheieturii mâinii, într-un jet cald. Am început să plâng.

Plângând, m-am dus la haine şi m-am îmbrăcat. Voiam să încetez să mai plâng, dar pur şi simplu nu eram în stare să închid zăgazurile lacrimilor. Pe urmă au început şi tremurăturile, care au agravat şi mai mult lucrurile. Vern a venit la mine în fugă, tot gol.

— Le-am dat jos, Gordie? Le-am dat jos de pe mine? Le-am dat jos de pe mine?

Se învârtea în jurul meu ca un dansator nebun pe o scenă de carnaval.

— Le-am dat jos? Îm? Îm? Le-am dat jos, Gordie?

Ochii lui se învârteau de jur împrejur, la fel de holbaţi şi de albi ca ai cailor din ipsos ai unui carusel.

Am dat din cap că le dăduse jos şi am continuat să plâng. Mi s-a părut că plânsul avea să-mi fie noua carieră. Mi-am băgat cămaşa în pantaloni şi am închis nasturii până sus. Mi-am pus ciorapii şi tenişii. Încetul cu încetul, lacrimile au început să se mai potolească. În cele din urmă n-au mai rămas decât câteva suspine şi gemete, şi apoi au dispărut şi ele.

Chris a venit la mine, ştergându-se la gură cu o mână de frunze de ulm. Avea ochii larg deschişi, muţi şi spăşiţi.

După ce ne-am îmbrăcat toţi, am rămas acolo, uitându-ne o clipă unii la ceilalţi şi pe urmă am început să ne căţărăm pe rambleul căii ferate. M-am mai uitat o dată în urmă la lipitoarea crăpată, care zăcea în tufişurile pe care le jucasem în picioare, ţipând şi chinuindu-ne să scăpăm de ele. Părea dezumflată... dar tot ameninţătoare.

Paisprezece ani mai târziu, am vândut primul roman şi am făcut prima vizită la New York.

— O să fie o petrecere de trei zile, mi-a spus, la telefon, noul meu redactor. Persoanele care au prostii în cap vor fi împuşcate pe loc. Însă, bineînţeles, că au fost trei zile de prostii fără sfârşit.

Câtă vreme am stat acolo, am vrut să fac toate lucrurile obişnuite pe care le fac vizitatorii unui oraş — să văd un spectacol la Radio City Music Hall, să urc la ultimul etaj în Empire State Building (dă-l dracului de World Trade Center; clădirea pe care s-a cocoţat King Kong în 1933 o să fie pentru mine întotdeauna cea mai înaltă clădire din lume), să vizitez Times Square noaptea. Keith, redactorul

meu, a fost peste poate de încântat să-mi prezinte oraşul său. Ultima chestie turistică pe care am făcut-o a fost o plimbare cu feribotul din Staten Island şi, stând sprijinit de balustradă, s-a întâmplat să mă uit în jos şi am văzut o mulţime de prezervative folosite plutind pe apa liniştită. Şi am avut un moment de retrăire aproape completă — sau poate a fost doar un episod de călătorie în timp. În orice caz, o secundă m-am aflat literalmente în trecut, oprit la jumătatea rambleului şi privind în urmă lipitoarea crăpată: moartă, dezumflată... dar tot ameninţătoare.

Keith a văzut probabil ceva pe faţa mea, pentru că mi-a spus:

— Nu e prea plăcut la vedere, nu?

Am scuturat din cap, vrând să-i spun că nu avea pentru ce să se scuze, vrând să-i spun că nu trebuie să vii până la Marele Măr şi să te plimbi cu feribotul ca să vezi prezervative folosite, vrând să-i spun: *Singurul motiv pentru care scrie cineva povestiri este că, în acest fel, poate să înţeleagă trecutul şi să se pregătească pentru o viitoare nemurire; de aceea toate verbele din povestiri sunt la timpul trecut, bunul meu Keith, chiar şi cele care se vând în milioane de exemplare de buzunar. Singurele două forme utile de artă sunt religia şi povestirile.*

Eram destul de beat în noaptea aceea, după cum probabil că ţi-ai dat seama.

Ce am reuşit să-i spun a fost:

— Mă gândeam la altceva, asta-i tot.

Cele mai importante lucruri sunt lucrurile cel mai greu de spus.

22

Am mers mai departe pe şine — nu ştiu cât de departe — şi începeam să-mi spun: *Bine, în regulă, o să fiu*

în stare să trec peste asta, oricum s-a sfârşit, era doar o mână de lipitori, ce naiba; mă gândeam încă la asta când vederea mi-a fost acoperită brusc de valuri de albeaţă şi am căzut.

Cred că am căzut destul de rău, dar aterizarea pe traverse a fost ca un plonjon într-un pat moale din fulgi. Cineva m-a întors. Atingerea mâinilor a fost slabă şi lipsită de importanţă. Chipurile lor erau nişte baloane fără trup, privindu-mă de la o înălţime de kilometri întregi.

Se uitau aşa cum trebuie că se uită arbitrul la un boxer care zace la podea, ameţit de loviturile primite, iar acum profită de cele zece secunde de odihnă la podea. Cuvintele lor ajungeau la mine în oscilaţii blânde, apărând şi dispărând.

— ... el?

— ... fie toţi...

— ... dacă crezi că soarele...

— Gordie, eşti...

Pe urmă probabil că am spus ceva cam fără sens pentru că au început să pară *cu adevărat* neliniştiţi.

— Mai bine hai să-l ducem înapoi, omule, a spus Teddy şi pe urmă albeaţa a acoperit din nou totul.

După ce s-a risipit, mi s-a părut că mă simţeam bine. Chris stătea aplecat deasupra mea.

— Mă auzi, Gordie? Mă auzi, omule?

— Da, am spus eu şi m-am ridicat. În faţa ochilor, mi-a explodat un furnicar de puncte negre şi am leşinat din nou. Am aşteptat să văd dacă punctele alea mai apar şi când nu au mai apărut, m-am ridicat în picioare.

— M-ai speriat de m-am căcat pe mine, Gordie, mi-a spus el. Vrei o gură de apă?

— Da.

Mi-a dat bidonul lui, pe jumătate plin cu apă şi am dat pe gât trei înghiţituri.

— De ce ai leşinat, Gordie? m-a întrebat Vern agitat.

— Am făcut marea greşeală să mă uit la faţa ta, i-am spus eu.

— Iiii-iiii-iiii! a cotcodăcit Teddy. Al dracu' Gordie! Pişăciosule!

— Eşti sigur că te simţi bine? a insistat Vern.

— Da. Sigur. A fost... rău un minut. Mă gândeam la lipitorile alea.

Au încuviinţat din cap cu feţe serioase. Am făcut o pauză la umbră şi apoi am plecat mai departe, eu şi Vern pe o parte a şinelor, Chris şi Teddy pe partea cealaltă. Ne gândeam că trebuia să ne apropiem.

23

Nu eram atât de aproape pe cât credeam şi dacă am fi avut minte să ne uităm o clipă pe harta rutieră, ne-am fi dat seama de ce. Ştiam că leşul lui Ray Brower trebuia să fie aproape de Back Harlow Road, care se înfundă pe malul lui Royal River. O altă estacadă duce calea ferată GS&WM dincolo de Royal. Deci iată ce ne-am gândit noi: dacă ne apropiam de Royal, ne apropiam de Back Harlow Road, unde parcaseră Billy şi Charlie când l-au văzut pe băiat. Şi de vreme ce Royal River era la numai şaisprezece kilometri de Castle River, ne făcuserăm socoteala că până acolo o s-o boierim.

Dar ăia şaisprezece kilometri erau măsuraţi în linie dreaptă, iar calea ferată nu era dreaptă între Castle şi Royal. De fapt, făcea un mic ocol ca să evite o regiune deluroasă, friabilă, numită Şicana. De fapt, am fi văzut ocolul dacă ne-am fi uitat pe o hartă şi ne-am fi dat seama

că, în loc de şaisprezece kilometri, aveam de mers vreo douăzeci şi cinci şi jumătate.

Chris a început să bănuiască adevărul, când amiaza a venit şi a trecut, iar noi încă nu vedeam Royal River. Ne-am oprit, iar el s-a căţărat într-un pin înalt şi a aruncat o privire de jur-împrejur. A coborât şi ne-a dat un raport cât se poate de simplu: se făcea cel puţin patru până ajungeam la Royal River şi asta doar dacă o luam repede din loc, fără să mai pierdem timpul.

— Ah, *fir-ar al dracului*! a strigat Teddy. Şi-acum ce ne facem?

Ne-am uitat unii la alţii, la feţele noastre obosite. Eram înfometaţi şi furioşi. Marea aventură se transformase într-o lungă caznă — murdară şi uneori înfricoşătoare. Probabil că acasă începuse să ni se simtă deja lipsa şi dacă Milo Pressman nu chemase încă poliţia, era posibil să o fi făcut-o mecanicul trenului care trecuse pe estacadă. Plănuiserăm să facem autostopul la întoarcerea la Castle Rock, însă ora patru însemna doar trei ore înainte să se lase întunericul şi *nimeni* nu ar fi luat în maşină patru puşti, pe un drum de ţară, după lăsarea întunericului.

Am încercat să-mi readuc în amintire imaginea calmă a căprioarei mele, păscând iarba verde a dimineţii, însă până şi ea mi s-a părut prăfuită şi nefolositoare, cu nimic mai bună decât imaginea trofeului împăiat de deasupra şemineului, din cabana de vânătoare a vreunui tip, cu ochii daţi cu spray ca să capete o strălucire falsă de viaţă.

În cele din urmă, Chris a spus:

— Oricum, e mai aproape să mergem înainte. Să-i dăm drumu'.

S-a întors şi a pornit-o de-a lungul şinelor cu tenişii lui prăfuiţi, cu capul în jos, iar umbra doar cât o băltoacă la picioarele lui. După vreun minut, l-am urmat şi noi, ceilalţi, unul după altul, în şir indian.

24

În anii scurşi între momentul acela şi scrierea acestor amintiri, m-am gândit incredibil de puţin la acele două zile din septembrie, cel puţin conştient. Asocierile pe care le scot la suprafaţă amintirile sunt la fel de neplăcute ca şi cadavrele înecate în râu, scoase la suprafaţă de loviturile de tun. Ca urmare, nu am pus niciodată cu adevărat la îndoială decizia noastră de a merge mai departe pe calea ferată. Altfel spus, m-am minunat de multe ori ce am decis să facem, dar niciodată de felul în care am făcut-o.

Însă acum îmi vine în minte un scenariu cu mult mai simplu. Sunt convins că, dacă ar fi apărut ideea, ar fi fost respinsă — să mergem pe şine ne-ar fi părut mai ca lumea, mai *marfă*, cum ziceam pe-atunci. Poate că Chris, Teddy şi Vern mai erau în viaţă şi astăzi. Nu, nu au murit în pădure sau pe calea ferată; în povestirea asta nu moare nimeni, cu excepţia câtorva lipitori şi a lui Ray Brower şi, dacă vrei să fii complet cinstit în această privinţă, el era mort dinainte ca povestea să înceapă. Însă este adevărat că, din cei patru care au dat cu banul cine se duce la magazinul Florida să ia provizii, numai cel care s-a dus mai este în viaţă. Bătrânul Marinar, la treizeci şi patru de ani, cu tine, Bunule Cititor, în rol de invitat la nuntă (în acest moment, ar trebui să întorci cartea la coperta a patra să vezi dacă ochiul meu te reţine cu vraja lui?)... Dacă sesizezi o oarecare frivolitate din partea mea,

ai dreptate — dar poate că am un motiv. La o vârstă la care toţi patru am fi fost consideraţi prea tineri şi imaturi să fim preşedinţi, trei dintre noi sunt morţi. Iar dacă evenimentele mărunte au într-adevăr ecouri din ce în ce mai ample de-a lungul timpului, da, dacă am fi făcut ceea ce era simplu şi am fi făcut autostopul până în Harlow, ei ar mai fi în viaţă astăzi.

Puteam să facem autostopul pe Route 7, până la biserica Shiloh, care se afla la intersecţia autostrăzii cu Back Harlow Road (cel puţin până în 1967, când a fost distrusă de un incendiu atribuit unui vagabond care a aruncat neglijent un muc de ţigară aprins). Cu o doză rezonabilă de noroc, puteam să ajungem la locul unde se afla cadavrul până la apusul din ziua precedentă.

Însă ideea nu ar fi avut şanse de reuşită. N-ar fi fost desfiinţată cu argumente bine întemeiate şi cu retorica unei societăţi de dezbateri, ci cu mormăieli înfundate şi priviri încruntate şi băşini şi cu arătatul degetului mijlociu. Partea verbală a discuţiilor ar fi avansat cu contribuţii tranşante şi scăpărătoare cum ar fi: „Nu, fir-ar al dracului", „E o tâmpenie" şi vechea rezervă de nădejde, „Mama ta a avut vreun copil care a supravieţuit?"

Nespusă — poate că era prea fundamental să fie rostită — era ideea că era ceva *mare*. Nu era vorba de aruncat pocnitori aiurea sau de uitat în buda fetelor în Harrison State Park, prin găurile nodurilor din scândurile din spate. Era ceva de aceeaşi categorie cu prima partidă de sex sau cu înrolarea în armată sau cu cumpărarea legală a primei sticle de băutură — pur şi simplu să intri în magazin, dacă mă înţelegi, să alegi o sticlă de whisky scoţian bun, să-i arăţi casierului carnetul de încorporare şi permisul de conducere, apoi să ieşi cu un rânjet pe faţă

şi cu punga aia maro în mână, membru al unui club, cu doar câteva drepturi şi privilegii în plus faţă de bătrâna noastră casă din copac, cu acoperişul din tablă.

Toate evenimentele fundamentale au ritualuri complicate, ritualurile trecerii, coridorul magic în care se produce schimbarea. Să-ţi cumperi prezervative. Să te prezinţi în faţa preotului. Să ridici mâna pentru depunerea jurământului. Sau, dacă vrei, să te duci pe calea ferată ca să-ţi întâmpini un prieten de vârsta ta la jumătatea drumului, cum băteam eu jumătate din Grand Street ca să-i ies în cale lui Chris când venea la mine acasă sau cum bătea Teddy jumătate din Gates Street ca să mă întâmpine pe mine, când mă duceam eu acasă la el. Părea că aşa se cuvenea să faci, pentru că ritualul trecerii *este* un coridor magic şi, ca atare, întotdeauna avem grijă să existe un culoar — locul pe unde mergi când te căsătoreşti, pe unde eşti dus când eşti înmormântat. Coridorul nostru era reprezentat de perechea aceea de şine şi mergeam drept printre ele, îndreptându-ne grăbiţi spre indiferent ce putea să însemne asta. Probabil că nu faci autostopul pe un asemenea drum. Şi poate ne-am mai gândit şi că aşa trebuia să fie, să se dovedească mai greu decât ne aşteptam. Evenimentele care ne-au însoţit drumul l-au transformat în ceea ce bănuisem tot timpul că era: o treabă serioasă.

Ce *nu ştiam* pe când ocoleam Şicana era că Billy Tessio, Charlie Hogan, Jack Mudgett, Norman „Pufosu" Brackowicz, Vince Desjardins, Ochiosul, fratele mai mare al lui Chris şi însuşi Ace Merrill erau pe drum să se uite şi ei la cadavru — într-un fel ciudat, Ray Brower devenise celebru şi secretul nostru se transformase într-un adevărat spectacol itinerant. Se înghesuiau în Fordul model '52 al lui Ace, cu plafonul coborât şi Studebaker-ul model '54

al lui Vince, exact când porneam în ultima etapă a excursiei noastre.

Billy şi Charlie reuşiseră să păstreze enormul secret doar vreo douăzeci şi patru de ore. Pe urmă, Charlie i l-a spus lui Ace în timp ce jucau biliard, şi Billy i l-a spus lui Jack Mudgett în timp ce umblau după jante pentru maşină, pe podul Boom Road. Şi Ace şi Jack au jurat solemn pe numele mamelor lor să păstreze secretul şi aşa s-a întâmplat că toţi din gaşca lor au aflat secretul până la amiază. Îţi dai seama ce părere aveau nenorociţii ăia despre mamele lor.

S-au adunat toţi la sala de biliard şi Pufosul Brackowicz a avansat o teorie (pe care ai auzit-o înainte, Bunule Cititor) că puteau să devină eroi cu toţii — ca să nu mai zicem şi personalităţi instantanee de radio şi de televiziune — prin „descoperirea" cadavrului. Tot ce le trebuia, a susţinut Pufosul, erau două maşini cu portbagajele înţesate cu scule de pescuit. După ce găseau cadavrul, povestea lor era gata. Voiam să scoatem vreo câteva ştiuci din Royal River, domnule poliţist. Hi-hi-hi! Şi uite ce-am găsit.

O forjau pe drumul dinspre Castle Rock către zona Back Harlow, exact când am început noi, într-un târziu, să ne apropiem.

25

Norii au început să se adune pe cer cam în jurul orei două, însă niciunul dintre noi nu i-a luat în serios. Nu mai plouase de la începutul lui iulie, aşa că de ce ar fi plouat tocmai atunci? Însă ei au continuat să se adune la sud faţă de noi, cumuluşi sub formă de coloane imense, purpurii ca vânătăile şi au început să se îndrepte încet spre

noi. I-am privit cu atenţie, căutând cu privirea pelicula aceea de sub ei, care însemna că ploua deja la treizeci de kilometri de locul acela sau la optzeci. Însă deocamdată nu ploua. Doar se adunau norii.

Vern făcuse o băşică la călcâi, aşa că ne-am oprit şi ne-am odihnit cât timp el şi-a căptuşit tenisul stâng la călcâi cu muşchi luat de pe coaja unui stejar bătrân.

— O să plouă, Gordie? a întrebat Teddy.

— Cred că da.

— Rahat! a zis el şi a oftat. Sfârşit de tot rahatul pentru o zi de tot rahatul.

Am râs şi mi-a făcut cu ochiul.

Am pornit din nou la drum, acum ceva mai încet, din respect pentru piciorul rănit al lui Vern. Iar de la două la trei, aspectul luminii acelei zile a început să se schimbe şi am ştiut sigur că se apropia ploaia. Aerul era la fel de fierbinte şi parcă mai umed chiar, dar ştiam. Şi păsările. Parcă apăreau de nicăieri şi se năpusteau pe cer, ciripind şi răstindu-se strident unele la altele. Şi lumina. De la strălucirea uniformă, percutantă, părea să se transforme în ceva filtrat, aproape perlat. Umbrele noastre, care începuseră din nou să se lungească, deveneau în acelaşi timp tulburi şi neclare. Soarele începuse să intre şi să iasă din smocurile groase de nori, iar spre sud, cerul căpătase o nuanţă arămie. Ne-am uitat la cumuluşii care se îngrămădeau din ce în ce mai aproape, fascinaţi de mărimea şi de ameninţarea lor mută. Din când în când, părea că filează un bec uriaş în interiorul câte unuia dintre ei, transformându-le instantaneu culoarea purpurie, vânătă, într-un gri deschis. Am văzut un trident zigzagat de fulger, săgetând de dedesubtul norului cel mai apropiat. Atât de strălucitor, încât mi-a întipărit un tatuaj albastru

pe retine. A fost urmat de o salvă de tunete prelungi şi cutremurătoare.

Ne-am văitat puţin că o să ne apuce ploaia, dar numai pentru că la asta ne şi aşteptam — sigur că de-abia aşteptam. Rece şi reconfortantă... şi fără lipitori.

Puţin după trei şi jumătate, am văzut o apă curgătoare printre nişte copaci.

— Ăsta e! a strigat Chris. Ăsta e Royal!

Am început să mergem mai repede, cu un nou elan. De-acum, furtuna începea să se apropie. Aerul a început să se agite şi temperatura a părut să scadă cu zece grade în câteva secunde. M-am uitat în jos şi am văzut că umbra dispăruse cu totul.

Mergeam din nou câte doi, fiecare pereche cu ochii pe o parte a rambleului căii ferate. Aveam gura uscată şi îmi zvâcnea de o încordare, care-mi dădea aproape o stare de vomă. Soarele a intrat după alţi nori, dar de data aceasta nu a mai apărut. O clipă, marginile norilor au părut tivite cu aur, ca un nor de pe o ilustraţie a Vechiului Testament din Biblie, şi apoi pântecul purpuriu al norului care se deplasa încet a ascuns orice urmă de soare. Ziua a devenit sumbră — norii înghiţeau cu repeziciune ultimele urme de albastru. Simţeam mirosul râului atât de lămurit, de parcă am fi fost cai — sau poate era mirosul ploii, care se impregnase şi el în aer. Deasupra noastră era un ocean, într-un sac subţire, care se putea sfâşia în orice secundă, dezlănţuind potopul.

Am continuat să mă uit în tufăriş, dar ochii îmi erau atraşi permanent de cerul clocotitor, agitat; în culorile sale tot mai închise puteai să desluşeşti orice pieire ţi-ar fi dat prin minte: prin apă, foc, vânt, grindină. Vântul rece a devenit tot mai persistent, şuierând printre pini.

Un fulger apărut brusc, de neimaginat, s-a repezit în jos, parcă chiar de deasupra capului, făcându-mă să ţip şi să-mi pun mâinile la ochi. Dumnezeu mi-a făcut o fotografie: un băieţel, cu cămaşa legată la brâu, cu pielea găinii pe pieptul dezgolit şi zgură pe obraji. Am auzit un copac despicat, căzând la nici şaizeci de metri. Trosnetul tunetului care a urmat m-a făcut să mă încovoi. Îmi doream să fiu acasă, citind o carte bună, într-un loc ferit... ca de exemplu jos, în pivniţa de cartofi.

— Iisuse! a strigat Vern cu o voce ascuţită, pe care pusese stăpânire frica. Iisuse Hristoase, uitaţi-vă la *asta*!

Am întors privirea în direcţia în care arăta Vern şi am văzut o minge de foc albă-albăstrie, rostogolindu-se pe şina din stânga a căii ferate GS&WM, pârâind şi şuierând al naibii, ca o pisică opărită. A trecut în goană pe lângă noi, când ne-am întors s-o vedem, consternaţi, conştienţi pentru prima oară că puteau să existe asemenea lucruri. La şapte metri de noi a făcut deodată *trosc!!* şi a dispărut pur şi simplu, lăsând în urmă un miros greţos de *ozon*.

— De fapt, ce naiba *caut* eu aici! a mormăit Teddy.

— Ce mai ploaie! a exclamat Chris fericit, cu faţa întoarsă în sus. O să fie o ploaie cum n-aţi *crezut* că există.

Dar eu eram de părerea lui Teddy. Priveam în sus la cerul acela şi aveam o senzaţie înspăimântătoare de ameţeală. Era mai curând ca şi cum m-aş fi uitat într-un tunel profund misterios, ca de marmură. Un al trăsnet s-a repezit în jos, făcându-ne să ne aplecăm. De această dată, mirosul de ozon a fost mai puternic, mai prompt. Tunetul a venit fără o pauză premergătoare perceptibilă.

Îmi mai ţiuiau urechile de la el, când Vern a început să orăcăie triumfător: *„ACOLO! ACOLO E! CHIAR ACOLO! ÎL VĂD!"*

Îl şi văd pe Vern, chiar în clipa asta, dacă vreau — nu trebuie decât să mă las pe spate o clipă şi să închid ochii. În picioare, pe şina din stânga, ca un explorator la prova corăbiei sale, cu o mână ferindu-şi ochii de strălucirea argintie a fulgerului care tocmai s-a descărcat şi cu cealaltă întinsă, arătând locul.

Am dat fuga lângă el şi ne-am uitat. Îmi spuneam: Vern pur şi simplu s-a lăsat purtat de imaginaţie şi nimic mai mult. Însă era ceva mai mult, cu toate că o fracţiune de secundă mi-am dorit să nu fi fost. Lipitorile, căldura, acum furtuna... îi joacă feste ochii, asta-i tot. În fracţiunea aceea de secundă, am ştiut că nu-mi dorisem niciodată să văd un cadavru, nici măcar o cârtiţă călcată de maşină.

În locul în care ne aflam, ploile timpurii din primăvară spălaseră în parte rambleul, lăsând în urma lor o pantă nesigură, acoperită cu piatră, de peste un metru. Echipele de întreţinere a căii ferate fie nu văzuseră din atelierele lor mobile galbene, cu motor diesel, ori se întâmplase foarte de curând şi nu se raportase încă. La baza acestui torent era un tufăriş mocirlos, mlăştinos, care mirosea urât. Iar din devălmăşia rugilor de mure ieşea afară o mână albă.

Mai respira vreunul dintre noi? Eu, unul, nu.

Briza devenise de-acum vânt în toată puterea cuvântului — un vânt aspru, în rafale, care nu părea să vină dintr-o direcţie anume, bătându-ne intermitent şi învălmăşindu-se, biciuindu-ne pielea transpirată şi porii deschişi. Aproape că nu-mi dădeam seama. Cred că o parte din mintea mea se aştepta ca Teddy să strige *Paraşutişti pe flanc!* şi m-am gândit că, dacă făcea asta, aş fi putut s-o iau razna. Ar fi fost mai bine să vedem tot corpul, deodată,

dar nu se vedea decât mâna aceea întinsă moale, oribil de albă, cu degetele aplecate pieziş, ca mâna unui băiat înecat. Ne arăta adevărul despre toată povestea. Explica toate cimitirele din întreaga lume. Imaginea mâinii aceleia mi-a revenit în minte de fiecare dată când am auzit sau am citit despre o atrocitate. Undeva, ataşat de mâna aceea, era şi restul din Ray Brower.

Fulgerele sclânteiau şi loveau. Tunetele trosneau după fiecare fulger, ca şi cum deasupra capetelor noastre ar fi început o cursă de maşini tunate.

— C'caaaat... a făcut Chris, fără ca sunetele să semene cu o înjurătură, cu versiunea ţărănească a cuvântului *căcat*, rostit cu un fir subţire de iarbă între dinţi, când se strică maşina de balotat — ci o singură silabă, lungă şi discordantă, fără nicio semnificaţie; un oftat care se întâmplase să treacă printre corzile vocale.

Vern îşi lingea buzele într-un fel obsesiv, ca şi cum ar fi simţit mirosul vreunei noi delicatese necunoscute, a 29-a aromă de îngheţată de la Howard Johnson, chifle cu cârnaţi tibetani, melci interstelari, ceva atât de ciudat, încât în acelaşi timp îl excita şi-l revolta.

Teddy stătea şi se uita doar. Iar vântul când îi dădea la o parte de pe urechi părul slinos, lipit şuviţe, când i-l punea la loc. Avea chipul complet lipsit de orice expresie. Aş putea spune că am văzut ceva pe acel chip şi probabil că am văzut, chiar, dacă mă gândesc în urmă... dar nu atunci.

Pe mână se plimbau încolo şi încoace furnici negre.

O şoaptă uriaşă a început să se ridice din pădure, de ambele părţi ale căii ferate, de parcă pădurea de-abia atunci ne simţise că eram pe-acolo şi comenta asta. Începuse să plouă.

Picături cât un ban de-un cent îmi cădeau pe cap şi pe braţe. Loveau rambleul, făcând zgura, pentru o clipă, neagră — apoi culoarea schimbându-se la loc, după ce uscăciunea lacomă sugea udătura.

Picăturile acelea mari au căzut vreo cinci secunde poate şi apoi s-au oprit. M-am uitat la Chris, iar el a clipit la mine.

Pe urmă, brusc, a început furtuna, de parcă în cer ar fi fost tras un lanţ de duş. Zgomotul ca de şoapte s-a transformat într-o ceartă în gura mare. Era ca şi cum am fi fost daţi în vileag cu descoperirea noastră şi era înspăimântător. Nimeni nu-ţi vorbeşte de „eroarea patetică"[30] până ajungi în colegiu... şi am observat că până şi atunci nimeni nu credea într-adevăr că *este* o eroare, cu excepţia proştilor iremediabili.

Chris a sărit peste marginea torentului, cu părul ud şi lipit de cap. L-am urmat. Vern şi Teddy au venit imediat după mine, dar eu şi Chris am fost primii care am ajuns la cadavrul lui Ray Brower. Era cu faţa în jos. Chris s-a uitat în ochii mei, cu o expresie calmă şi severă — chipul unui adult. Am încuviinţat cu o mişcare scurtă din cap, de parcă mi-ar fi vorbit cu voce tare.

Cred că se afla acolo şi era relativ intact, în loc să se afle sus, între şine şi sfârtecat complet pentru că încerca să se dea la o parte când l-a lovit trenul, dându-l peste cap. Aterizase cu capul în direcţia şinelor, cu braţele deasupra capului, ca un scufundător înainte de săritură. Aterizase în locul acela mocirlos, care se transforma într-o mică mlaştină. Avea părul de culoare roşcat-închis. Umezeala din aer îl făcuse să se despice puţin la capete. Era

30 Atribuirea de reacţii şi sentimente umane unor animale sau lucruri neînsufleţite.

sânge în el, dar nu prea mult, nu într-o cantitate mare. Mai scârboase erau furnicile. Era îmbrăcat cu un tricou uni verde închis şi blugi. Avea picioarele goale şi la câţiva zeci de centimetri de el, într-o tufă de rugi de mure, am văzut o pereche de tenişi murdari. Am fost descumpănit pentru o clipă — de ce el era acolo, iar tenişii dincolo... Pe urmă am înţeles, şi ceea ce am înţeles a fost ca o lovitură necinstită sub centură. Soţia, copiii, prietenii — toţi cred că e foarte mişto să ai o imaginaţie ca a mea; în afara faptului că fac o grămadă de bani, pot să-mi fac un mic film în minte, de câte ori lucrurile sunt cam neclare. În linii mari, au dreptate. Dar din când în când imaginaţia asta se întoarce împotriva ta şi te muşcă de nu te vezi, cu nişte dinţi lungi, dinţi care au fost ascuţiţi cu pila, ca dinţii canibalilor. Vezi lucruri pe care imediat îţi doreşti să nu le fi văzut, lucruri care te ţin treaz până la primii zori. Am văzut atunci unul din lucrurile acestea, l-am văzut cu o claritate şi o certitudine absolute. Fusese aruncat din tenişi. Trenul îi scosese tenişii din picioare, la fel cum scosese şi viaţa din trupul lui.

Chestia asta mi-a lămurit, în sfârşit, absolut totul. Copilul era mort. Copilului nu-i era rău, copilul nu dormea. Copilul nu avea să se mai trezească niciodată dimineaţa şi nu avea să se mai cufurească de la prea multe mere şi nu avea să se mai aleagă vreodată cu vreo iritaţie de la iedera otrăvitoare şi nici să mai tocească de tot guma din capătul creionului Ticonderoga nr. 2 la o lucrare grea la matematică. Copilul era mort; mort de-a binelea. Copilul nu avea să se mai ducă niciodată primăvara după sticle, cu prietenii, cu un sac atârnat pe umăr, să adune sticlele returnabile ieşite la iveală de sub zăpada care se topeşte. Copilul nu avea să se mai trezească la

două dimineaţa, pe întâi noiembrie anul acela, să dea fuga la baie şi să vomite o grămadă de bomboane ieftine de Halloween. Copilul nu avea să tragă vreodată de cozi fetele în clasă. Copilul nu avea să îi dea borşul cuiva sau să se trezească cu borşul dat pe nas. Copilul *nu mai putea, nu mai făcea, nu va mai face, niciodată, nu ar fi mai trebuit, nu ar fi mai vrut, nu ar fi mai putut.* Era la acel capăt al bateriei pe care scria NEGATIV. Siguranţa căreia trebuie să-i pui un bănuţ în fund. Coşul de gunoi de lângă catedră, care miroase întotdeauna a lemn de la ascuţitul creioanelor şi a coji de portocale de la gustare. Casa bântuită din afara oraşului, care are geamurile sparte, afişul cu INTRAREA INTERZISĂ, smuls de vânt şi aruncat pe câmp, podul plin de lilieci, pivniţa plină de viermi. Copilul era mort, domnule, doamnă, tinere domn, tânără domnişoară. Putea să treacă o zi întreagă şi tot nu pricepeam ce era cu distanţa dintre picioarele lui goale de pe pământ şi tenişii murdari care atârnau în tufiş. Era aproape un metru, era un catralion de ani-lumină. Copilul era deconectat de tenişi, fără nicio speranţă de reconciliere. Era mort.

L-am întors cu faţa în sus în ploaia care turna de sus, în lumina fulgerelor, în trosnetele continue ale tunetelor.

Era plin de furnici şi gândaci pe faţă şi pe gât. Îi intrau şi-i ieşeau vioaie de sub tricou. Avea ochii deschişi, dar înfricoşător de nesimetrici — unul era rostogolit peste cap atât de mult, că abia dacă se vedea un arc mic de pupilă; celălalt privea direct în furtună. Deasupra gurii şi pe barbă avea o urmă de spumă cu sânge uscată — de la sângele care-i dăduse pe nas, m-am gândit eu — şi partea dreaptă a feţei era sfâşiată şi acoperită de o vânătaie închisă. Cu toate acestea, mi-am spus eu, nu arăta chiar rău.

Am nimerit odată într-o uşă pe care tocmai o deschidea fratele meu Denny şi m-am ales cu vânătăi mai urâte decât ale copilului, *plus* borşul dat pe nas şi tot m-am ales cu două porţii din fiecare fel la cină, după ce s-a întâmplat asta.

Teddy şi Vern stăteau în spatele nostru şi dacă acel singur ochi, care se uita în sus, ar mai fi putut să vadă ceva, presupun că lui Ray Brower i s-ar fi părut că eram nişte gropari dintr-un film de groază.

Din gură i-a ieşit un cărăbuş, a escaladat obrazul lipsit de tuleie, a trecut pe o frunză de urzică şi dus a fost.

— Aţi văzut? a întrebat Teddy cu o voce ascuţită, ciudată, întretăiată. Pun pariu că e *plin* de gândaci! Pun pariu că are *creierul*...

— Taci, Teddy, i-a spus Chris şi Teddy a tăcut, părând uşurat.

Fulgerele scânteiau albastre pe cer, luminând ochiul băiatului. Aproape că ţi-ar fi venit să crezi că se bucura că fusese găsit, şi încă de băieţi de vârsta lui. Pieptul i se umflase şi emana un miros slab de gaz, ca mirosul băşinilor vechi.

M-am întors într-o parte, sigur că o să-mi vină să vomit, însă aveam stomacul uscat, rezistent, calm. Brusc, mi-am vârât două degete pe gât, încercând să mă *fac* să vomit, având nevoie de asta, ca şi cum aş fi putut să vomit şi să scap de totul. Dar stomacul meu a avut doar o tresărire, iar apoi a rămas în continuare liniştit.

Zgomotul diluviului care se revărsa asupra noastră şi al tunetelor care-l însoţeau acopereau complet zgomotul maşinilor care se apropiau de-a lungul drumului Back Harlow, care era la numai câţiva metri de desişul acela mlăştinos. La fel, acoperea şi trosnetele tufişurilor în care

se poticneau dibuind, venind dinspre fundătura în care parcaseră maşinile.

Şi primul lucru pe care l-am identificat a fost vocea răstită a lui Ace Merrill, care acoperea tumultul furtunii, spunând:

— Ia te uită, fir-ar mă-sa a dracului!

26

Am sărit cu toţii, de parcă am fi fost ciupiţi de fund şi Vern a ţipat ca din gură de şarpe — mai târziu a recunoscut că i s-a părut, o secundă, că era vocea băiatului mort.

La capătul peticului de mlaştină, unde începea din nou pădurea, mascând capătul drumului, erau unul lângă altul Ace Merrill şi Chambers Ochiosul, pe jumătate ascunşi de perdeaua cenuşie de ploaie. Erau îmbrăcaţi amândoi în scurte roşii de nailon, genul pe care îl cumperi de la secretariat, când eşti student şi acelaşi gen care se dă gratuit sportivilor în universităţi. Tunsorile d.a.[31] li se lipiseră de cap şi pe obraji li se scurgea un amestec de apă de ploaie şi Vitalis, ca nişte lacrimi artificiale.

— Fir-ar să fie! a spus Ochiosul. Ăla e frate-miu mai mic!

Chris se uita la Ochios cu gura deschisă. Avea cămaşa udă, mototolită şi închisă la culoare, legată în jurul taliei subţiri. Rucsacul, pătat în verde închis de la ploaie, îi atârna pe *omoplaţii* goi.

— Pleacă, Rich, a spus el cu vocea tremurătoare. Noi l-am găsit. Piua-ntâi.

— Piua pe dracu'! Noi o să anunţăm.

---

31 În original, *d.a. haircut, duck ass haircut,* tunsoare „fund de raţă", tunsoare la modă în anii cincizeci, cu părul pieptănat pe spate; la ceafă, părul se adună asemănător unui fund de raţă.

— Ba nu, am spus eu. Brusc, eram furios pe ei, că apăruseră în felul acesta, în ultima clipă. Dacă ne-am fi gândit la asta, dacă am fi ştiut că o să se întâmple una ca asta... dar asta trebuia să fie ocazia în care, cumva, băieţii mai mari nu aveau să ne mai fure — să ne ia ceva ce voiau ei, ca şi cum ar fi fost dreptul lor divin, ca şi cum calea lor uşoară ar fi fost cea bună, singura. Ei veniseră cu *maşinile* — cred că asta mă enerva cel mai mult. Veniseră cu *maşinile.*

— Noi suntem patru, Ochiosule. Încearcă numai.

— Păi o să încercăm, nu-ţi face griji, a spus Ochiosul şi copacii au început să se clatine în spatele lui şi al lui Ace. Charlie Hogan şi Billy, fratele lui Vern, şi-au făcut apariţia, înjurând şi ştergându-şi apa din ochi. Am simţit că-mi cade o bilă de plumb în stomac. A devenit din ce în ce mai mare când au mai apărut şi Jack Mudgett şi Bracowicz Pufosul în spatele lui Charlie şi al lui Billy.

— Iată-ne, a spus Ace rânjind. Aşa că mai bine...

— *VERN!* a urlat Billy Tessio, cu un glas îngrozitor, acuzator, de dreptatea-mea-să-se-facă. A strâns pumnii din care picura apă. Ticălos mic! Erai sub verandă! *Labă tristă!*

Vern a tresărit.

Charlie Hogan a dat înainte cât se poate de liric:

— Zdreanţă mică, tragi cu ochiul pe gaura cheii, lingăule! O să te bat de-o să te caci pe tine!

— Da? Păi atunci încearcă! a zbierat deodată Teddy. Ochii i se aprinseseră ca la nebuni, în spatele lentilelor stropite de ploaie. Hai, veniţi încoa' să vă bateţi pentru el! Hai! Hai, bărbaţilor!

Billy şi Charlie nu au avut nevoie de a doua invitaţie. Au luat-o înainte amândoi şi Vern a tresărit din nou — fără îndoială revăzând fantomele Bătăilor Trecu-

tului şi ale Bătăilor Care mai Urmau. A tresărit... dar s-a ţinut tare. Era împreună cu prietenii şi trecuserăm prin multe, iar noi nu ajunseserăm acolo cu *maşinile*.

Însă Ace i-a oprit pe Billy şi Charlie, atingându-i doar pe umeri.

— Ia ascultaţi, măi băieţi, a spus Ace. Vorbea răbdător, de parcă nu ne-ar fi plouat pe toţi cu găleata. Noi suntem mai mulţi decât voi. Suntem mai mari. Vă dăm o şansă să dispăreţi de-aici. Nu-mi pasă încotro o luaţi. Faceţi ca guma şi ştergeţi-o.

Fratele lui Chris a chicotit şi Pufosul l-a bătut pe Ace pe spate, în semn de apreciere a umorului său. Un adevărat Sid Caesar[32] al divertismentului pentru delincvenţii juvenili.

— Pentru că-i al *nostru*.

Ace a zâmbit subţire, cum ţi-l puteai imagina zâmbind înainte să-i spargă tacul în cap unui golan lipsit de educaţie, care face îngrozitoarea greşeală să trăncănească taman când Ace îşi pregătea o lovitură la biliard.

— Dacă plecaţi, e al nostru. Dacă rămâneţi, vă batem de vă pişaţi pe voi şi tot al nostru e. În plus, a adăugat el, încercând să-şi spoiască tâlhăria cu ceva dreptate, Charlie şi Billy l-au găsit, aşa că oricum ei aveau prioritate.

— Sunt nişte fricoşi nenorociţi! i-a întors-o Teddy. Vern ne-a spus tot! Le era o frică de-şi ieşiseră din minţi! Şi-a schimonosit faţa, imitându-l pe Charlie Hogan, îngrozit şi smiorcăit. „Era mai bine să nu uşchim maşina aia! Era mai bine să nu ne ducem pe Back Harlow Road să tragem un ciocan! Oh, Billee, ce-o să ne facem? Oh, Billee, cred că mi-am umplut nădragii! Oh, Billee..."

---

32 *Comedian american, unul dintre pionierii show-urilor televizate.*

— Ajunge, a spus Charlie, luând-o iar din loc. Avea faţa schimonosită de furie şi jenă neiertătoare. Puştiule, oricare ar fi numele tău, pregăteşte-te să-ţi bagi mâna pe gât când o să vrei să-ţi mai bagi degetul în nas.

M-am uitat disperat la Ray Brower. El se uita în sus în ploaie, cu un singur ochi, sub noi, dar deasupra tuturor. Se auzeau în continuare tunete, dar ploaia începuse să se liniştească.

— Ce părere ai, Gordie? a întrebat Ace. Îl ţinea uşor de braţ pe Charlie, aşa cum un antrenor experimentat ar reţine un câine rău. Ar trebui să ai măcar urme din bunul-simţ al fratelui tău. Spune-le ăstora să o lase baltă. Îl las pe Charlie să-l caftească puţin pe golanul cu patru ochi şi pe urmă fiecare se duce la treaba lui. Ce părere ai?

A făcut rău că a zis de Denny. Voiam să vorbesc raţional cu el, să le amintesc ceea ce Ace ştia prea bine, că aveam tot dreptul să le luăm întâietatea lui Billy şi Charlie, de vreme ce Vern îi auzise renunţând la întâietatea asta. Am vrut să-i spun că fusese cât pe ce ca Vern şi cu mine să fim călcaţi de un tren de marfă, pe estacada de pe Castle River. Despre Milo Pressman şi neînfricatul — deşi prost — tovarăş Chopper Câinele-Minune. Şi de lipitori. Cred că, de fapt, voiam să-i spun: Haide Ace, ce-i corect, e corect. Ştii asta. Dar a trebuit să aducă vorba de Denny şi ce-am auzit ieşindu-mi pe gură în locul glasului raţiunii a fost propria condamnare la moarte.

— Să mi-o sugi pe umflată, derbedeu de doi bani.

De surprindere, Ace a rămas cu gura căscată într-un O perfect — expresia lui era atât de neaşteptată, că în alte împrejurări ar fi stârnit un tăvălug de râsete, ca să zic aşa. Ceilalţi — de ambele părţi ale mlaştinii — au rămas uitându-se la mine interzişi.

Pe urmă Teddy a strigat vesel:

— Bine i-ai zis-o, Gordie! Tare de tot!

Am rămas nemişcat, nevenindu-mi să cred ce se petrecea. Era ca şi cum o dublură cuprinsă brusc de o criză de nebunie ar fi ieşit pe scenă în punctul culminant şi ar fi început să declame replici care nu erau în piesă. Să-i spui unui tip să ţi-o sugă era cea mai gravă înjurătură, în afara celor referitoare la maică-sa. Cu coada ochiului, am văzut cum Chris îşi dăduse rucsacul jos din spate şi scotocea agitat prin el, dar nu am priceput de ce — cel puţin nu atunci, pe moment.

— În regulă, a spus Ace. Hai să punem mâna pe ei. Nu le faceţi nimic la niciunu', decât puştiului Lachance. Îi rup amândouă mâinile.

Am rămas înţepenit. N-am făcut pe mine ca atunci, pe estacadă, dar asta din cauză că nu era nimic în mine ca să-i dau drumul afară. Vorbea serios, înţelegi; anii trecuţi de atunci până acum mi-au schimbat opiniile despre o mulţime de lucruri, dar nu şi despre asta. Când a zis că avea de gând să-mi rupă amândouă mâinile, Ace vorbea absolut serios.

Au început să se apropie de noi prin ploaia care se potolea. Jackie Mudgett a scos din buzunar un cuţit cu arc şi l-a strâns de partea cromată. Cincisprezece centimetri de oţel, cenuşiu ca guguştiucul, au sărit în lumina slabă a după-amiezei. Vern şi Teddy au luat imediat poziţie de luptă, de-o parte şi de alta a mea. Teddy a făcut-o nerăbdător, Vern cu o strâmbătură disperată, de om încolţit.

Băieţii mari înaintau în linie, lipăind cu picioarele prin mocirlă, care devenise o baltă noroioasă cât toate zilele de la ploaie. Cadavrul lui Ray Brower zăcea la picioarele

noastre, ca un butoi moale plin cu apă. M-am pregătit de bătaie... şi atunci, Chris a tras cu pistolul pe care îl uşchise din dulapul bătrânului lui.

BOOOM!

Dumnezeule, ce zgomot minunat! Charlie Hogan a sărit în sus. Ace Merrill, care mă privea fix, a tresărit şi şi-a mutat privirea la Chris. A rămas din nou cu gura căscată ca un O. Ochiosul era complet uluit.

— Hei, Chris, e al lui tata, a spus el. O să-ţi tăbăcească pielea pentru asta...

— Asta e nimic în comparaţie cu ce-o să păţeşti tu, a spus Chris.

Avea faţa îngrozitor de palidă şi părea că toată viaţa din el i se ridicase în sus, în ochi. Îi străluceau pe chip.

— Gordie are dreptate, nu sunteţi decât o bandă de derbedei de doi bani. Vern şi Billy au renunţat la întâietate şi o ştiţi cu toţi. Nu am fi venit până aici, la mama dracului, dacă ar fi zis că era dreptul lor. S-au dus naiba ştie unde şi şi-au dat povestea pe goarnă şi l-au lăsat pe Ace Merrill să judece în locul lor. Vocea i se transformase în ţipăt. *Da' n-o să puneţi mâna pe el, aţi auzit?*

— Ia ascultă aici, a spus Ace. Mai bine lasă pistolul jos până nu-ţi găureşti piciorul cu el. N-ai sânge în tine nici cât să împuşti o marmotă. A început să înainteze din nou, zâmbind blând. Eşti un puţoi căcăcios şi o să-ţi bag pistolul ăla pe gât.

— Ace, dacă nu stai pe loc, te împuşc, jur pe numele lui Dumnezeu.

— Ajungi la puşcării-ee, a croncănit Ace, fără să ezite. Zâmbea în continuare. Ceilalţi îl priveau cu o fascinaţie îngrozită în priviri... cam la fel cum ne uitam şi noi, Teddy, Vern şi cu mine, la Chris. Ace Merrill era cel mai

dat dracului pe o rază de kilometri întregi şi nu credeam că prietenul nostru o să poată să-l păcălească până la capăt. Şi la ce ajungeam în felul ăsta? Ace nu credea că un derbedeu de doisprezece ani era în stare să tragă în el. Eu credeam că greşea; mă gândeam că Chris o să tragă în el, înainte ca Ace să apuce să-i ia pistolul tatălui său. În acele câteva secunde am fost sigur că o să iasă necazuri, cele mai mari pe care le avuseserăm vreodată. Poate chiar o crimă. Şi toate astea din cauza că nu ne puteam înţelege cine avea întâietate asupra unui cadavru.

Chris a rostit încet, cu un mare regret:

— Unde vrei s-o încasezi, Ace? În braţ sau în picior? Mi-e greu să aleg. Alege tu în locul meu.

Şi Ace s-a oprit.

27

I-a căzut faţa şi am văzut frica întipărită brusc pe ea. Cred că mai curând din cauza tonului lui Chris şi nu din cauza cuvintelor; regretul real că situaţia avea să devină, din proastă cum era, şi mai proastă. Dacă era un bluf, rămâne în continuare cel mai bun din câte am văzut. Ceilalţi băieţi mai mari erau întru totul convinşi; aveau feţele interzise, ca şi cum cineva tocmai ar fi dat cu chibritul pe lângă o petardă cu fitilul scurt.

Încet, Ace şi-a recăpătat controlul. Muşchii de pe faţă i s-au încordat din nou, buzele i s-au lipit una de alta şi se uita la mine şi la Chris, ca la cineva care i-ar fi făcut o propunere de afaceri serioasă — o fuziune cu compania lui sau administrarea liniei sale de credit sau să-i zboare ouăle. Era o expresie de expectativă, aproape curioasă, care te anunţa fie că teroarea dispăruse, fie că era bine ţinută sub control. Ace îşi recalculase şansele de a nu fi împuşcat şi cred

că hotărâse că nu mai erau atât de mult în favoarea lui, cum crezuse. Însă era în continuare periculos — poate mai periculos decât înainte. De atunci încoace, m-am tot gândit că a fost cea mai adevărată mostră de negociere pe buza prăpastiei pe care am văzut-o vreodată. Niciunul dintre ei nu glumea; amândoi erau cât se poate de serioşi.

— În regulă, a spus Ace încet, vorbindu-i lui Chris. Dar ştiu cum o să ieşi din rahatul ăsta, avortonule.

— Ba nu ştii, a spus Chris.

— Nenorocit mic! a zis Ochiosul cu voce tare. O să ajungi olog la spital pentru chestia asta!

— Să mă pupi, i-a spus Chris.

Cu un mârâit nearticulat de furie, Ochiosul a luat-o înainte şi Chris a tras un glonte în apă, la trei metri în faţa lui. A ridicat o arteziană. Ochiosul a sărit înapoi, înjurând.

— Bine, şi acum? a întrebat Ace.

— Acum voi vă urcaţi în maşini şi o ştergeţi repede în Castle Rock. Mai departe, nu-mi pasă. Dar nu puneţi mâna pe el. L-a atins pe Ray Brower uşor, aproape reverenţios, cu vârful unui tenis. Aţi priceput?

— Da' tot punem mâna pe tine, a spus Ace. Începea să zâmbească din nou. Nu ştii asta?

— O să punem mâna pe tine de n-o să te vezi, a spus Ace zâmbind. O să te facem să suferi. Nu-mi vine să cred că nu *ştii* chestia asta. O să vă băgăm pe toţi în spital cu fracturi. Zău.

— Auzi, de ce nu te duci tu acasă să ţi-o mai regulezi pe mă-ta? Am auzit că-i place cum i-o pui.

Lui Ace i-a îngheţat zâmbetul pe faţă.

— Pentru asta, te distrug. Nimeni nu face mişto de mama.

— Am auzit că mă-ta se regulează pe bani, l-a informat Chris, şi Ace a început să se îngălbenească la faţă, culoa-

rea lui începând să se apropie de albeaţa îngrozitoare a lui Chris, care a mai adăugat: De fapt, am auzit că ia muie pentru fise de tonomat. Am auzit...

Pe urmă, furtuna a început din nou, dezlănţuită, brusc. Numai că de data asta nu mai era ploaie, era grindină. În loc să şoptească sau să vorbească, pădurea a părut să fie trezită la viaţă de tobele sălbaticilor din junglă, ca-n filmele de prost gust — era un zgomot de bucăţi mari de gheaţă care ricoşau din trunchiurile copacilor. Pietricelele usturătoare au început să mă lovească pe umeri — părea că erau aruncate de o forţă conştientă, malefică. Mai rău chiar, au început să lovească şi în chipul întors în sus al lui Ray Brower, cu nişte plesnete îngrozitoare, care ne aminteau tot timpul de el, de răbdarea lui îngrozitoare şi fără sfârşit.

Vern s-a pus la adăpost primul, cu un ţipăt tânguitor. A luat-o la fugă în sus pe rambleu, în salturi mari, greoaie. Teddy a mai rezistat o clipă, apoi a fugit după Vern, cu mâinile deasupra capului. De partea lor, Vince Desjardins s-a căznit să ajungă sub nişte copaci din apropiere şi Bracowicz Pufosul i s-a alăturat. Însă ceilalţi au rămas pe loc, iar Ace a început să rânjească din nou.

— Rămâi cu mine, Gordie, a spus Chris cu o voce joacă, tremurătoare. Rămâi cu mine, omule.

— Aici sunt.

— Dă-i drumul, acum, i-a spus Chris lui Ace, reuşind, ca prin vrajă, să-şi alunge tremuratul din glas. Vorbea ca şi cum l-ar fi îndrumat pe un copilaş prostănac.

— Punem noi mâna pe tine, a spus Ace. N-o să uităm, dacă asta-ţi închipui. Şi de data asta ai făcut-o lată, puiule.

— E în regulă. Acum cară-te şi pui tu mâna pe mine altă dată.

— O să te prindem într-o ambuscadă, Chambers. O să...

— *Vă căraţi sau nu?* a strigat Chris şi a întins pistolul. Ace a dat înapoi un pas.

L-a mai privit o clipă pe Chris, a dat din cap şi pe urmă s-a întors cu spatele.

— Haideţi, le-a spus celorlalţi. S-a mai uitat o dată peste umăr, la Chris şi la mine. Ne mai vedem noi.

Au intrat la loc în cortina de copaci dintre mlaştină şi drum. Chris şi cu mine am rămas nemişcaţi, în ciuda grindinei care ne bătea, înroşindu-ne pielea şi adunându-se în jurul nostru, zăpadă de vară. Am rămas nemişcaţi şi am ascultat şi, peste zgomotul aproape muzical al grindinei care lovea trunchiurile copacilor, am auzit două motoare pornite.

— Stai aici, mi-a spus Chris şi a început să traverseze mlaştina.

— Chris, am spus eu, cuprins de panică.

— Trebuie. Stai aici.

Mi s-a părut că a lipsit foarte mult timp. Am început să fiu convins că ori Ace, ori Ochiosul se ascunseseră în spatele lui şi puseseră mâna pe el. Am rămas locului, fără altă companie în afara lui Ray Brower şi am aşteptat să se întoarcă cineva — oricine. După o vreme, a apărut Chris.

— Am reuşit, a spus el. Au plecat.

— Eşti sigur?

— Da. Amândouă maşinile. Şi-a ridicat mâinile deasupra capului, le-a lipit cu pistolul între ele şi a scuturat pumnul dublu, imitând un gest crispat de campion. Pe urmă le-a lăsat jos şi mi-a zâmbit. Cred că a fost cel mai trist, cel mai speriat zâmbet pe care l-am văzut vreodată.

— „Să mi-o sugi pe umflată" — cine naiba ţi-a zis ţie că o ai umflată, Lachance?

— Cea mai mare în patru ţinuturi, am spus eu. Tremuram din toate încheieturile.

Ne-am privit unul pe altul o clipă, călduros, iar apoi, jenaţi poate de ceea ce vedeam, am lăsat privirile în jos în acelaşi timp. Un fior rău prevestitor de frică m-a cutremurat şi *pleoscăitul* brusc pe care l-a făcut Chris când şi-a schimbat poziţia mi-a spus că şi el văzuse. Ochii lui Ray Brower erau larg deschişi şi albi, holbaţi şi lipsiţi de pupile, ca ochii care te privesc de pe statuile greceşti. A trebuit să mă mai uit o dată ca să înţeleg ce se petrecuse, dar faptul că am înţeles nu mi-a redus senzaţia de oroare. Ochii i se umpluseră cu pietricele rotunde de grindină. Acum se topeau şi apa îi curgea pe obraji, ca şi cum şi-ar fi plâns poziţia grotescă — un premiu cam jalnic pe care să se încaiere două găşti de puşti proşti de provincie. Hainele lui erau de asemenea albe de la grindină. Părea să zacă pe propriul giulgiu.

— Oh, Gordie, hei, a spus Chris tremurând. Zi şi tu. Ce spectacol de groază pentru el.

— Nu cred că ştie...

— Poate că fantoma lui era aia pe care am auzit-o. Poate ştia că asta o să se întâmple. Ce mai spectacol de toată groaza, îţi spun cinstit.

În spatele nostru, au trosnit nişte crengi. M-am întors, sigur că ne împresuraseră, dar Chris şi-a văzut mai departe de contemplarea cadavrului, după ce a aruncat o privire scurtă, aproape lipsită de interes. Erau Vern şi Teddy, cu pantalonii uzi leoarcă şi lipiţi de picioare, amândoi rânjind ca două potăi care au supt ouă.

— Ce facem acum, omule? a întrebat Chris, şi am simţit un fior îngheţat străbătându-mă. Poate că vorbea cu mine, poate că... însă se uita în continuare în jos la cadavru.

— Îl ducem înapoi, nu? a întrebat Teddy, încurcat. O să fim eroi. Corect? S-a uitat de la Chris la mine şi apoi iar la Chris.

Chris a ridicat privirea ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis. Buza de jos i s-a răsfrânt. S-a apropiat de Teddy cu paşi mari, şi-a pus amândouă mâinile pe pieptul lui şi l-a împins violent înapoi. Teddy s-a poticnit, a bătut din braţe ca să-şi recapete echilibrul, apoi s-a aşezat cu un pleoscăit. A clipit în sus, către Chris, ca o nutrie surprinsă. Vern îl privea pe Chris prudent, ca şi cum s-ar fi temut să nu fi înnebunit. Poate că nu era prea departe.

— Tacă-ţi fleanca, l-a apostrofat Chris pe Teddy. „Paraşutişti pe flanc" pe mă-ta. Pămpălău nenorocit.

— *Grindina* a fost de vină! a strigat Teddy, furios şi ruşinat. Nu bulangiii ăia, Chris! Mi-e frică de *furtună*! N-am ce face! I-aş fi făcut praf pe toţi deodată, jur pe numele mamei! Dar mi-e frică de furtună! La naiba! N-am ce face!

A început să plângă din nou, aşezat acolo, în apă.

— Şi tu? a întrebat Chris, întorcându-se spre Vern. Şi ţie ţi-e frică de furtună?

Vern a scuturat din cap fără noimă, impresionat încă de furia lui Chris.

— Hei, omule, am crezut că o luăm cu toţii la fugă.

— Înseamnă că citeşti gândurile oamenilor, pentru că ai fost primul care a rupt-o la fugă.

Vern a înghiţit de două ori în sec şi nu a mai spus nimic.

Chris l-a fixat, cu o privire neiertătoare şi sălbatică.

Pe urmă s-a întors la mine.

— Îi facem o targă, Gordie.

— Dacă aşa zici tu, Chris...

— Sigur! Ca la cercetaşi. Vocea începuse să-i devină tot mai ascuţită, atingând un nivel strident. Exact ca la cercetaşi, ce pana mea. O targă, prăjini şi legături. Ca la carte. Corect, Gordie?

— Da. Dacă vrei. Dar dacă tipii ăia...

— *Îi dau dracului pe tipii ăia!* a urlat el. *Sunteţi o adunătură de pămpălăi! Ia căraţi-vă de-aci, târâturilor!*

— Chris, ar putea să cheme şeriful. Ca să se răzbune pe noi.

— *E al nostru şi noi îl scoatem de-aici!*

— Ăia ar fi în stare să zică orice să ne bage în belea, am spus eu. Cuvintele mele au sunat slabe şi stupide, parcă bolnave de gripă. Ar fi zis orice şi apoi se sprijină unul pe altul. Ştii cum pot unii oameni să-i bage pe alţii în belele minţind, omule. Cum a fost şi cu banii de lap...

— *NU-MI PASĂ!* a ţipat el şi s-a repezit la mine cu pumnii ridicaţi. Însă a lovit toracele lui Ray Brower cu unul dintre picioare, cu un bufnet înfundat, făcând corpul să se legene. S-a împiedicat şi a căzut cât era de lung şi l-am aşteptat să se ridice şi poate să-mi tragă un pumn în gură, însă el a rămas unde a căzut, cu capul către rambleu, mâinile întinse deasupra capului, ca un scufundător pe cale să sară, exact în poziţia în care era Ray Brower când l-am găsit. M-am uitat într-o doară la picioarele lui Chris, să mă asigur că mai avea tenişii în picioare. Pe urmă a început să plângă şi să ţipe, bătând cu pumnii şi smucind din cap într-o parte şi în cealaltă. Teddy şi Vern se uitau la el într-o stare de aşteptare încordată, pentru că nimeni nu-l văzuse vreodată pe Chris Chambers plângând. După

câteva clipe, m-am întors la rambleu, m-am cățărat pe el și m-am așezat pe o șină. Teddy și Vern m-au urmat. Și am stat acolo, în ploaie, fără să vorbim, semănând cu cele trei Maimuțe ale Virtuții care se vând prin magazinele de doi bani și în magazinele acelea ponosite de suveniruri, care arată întotdeauna de parcă s-ar afla în pragul falimentului.

28

Au trecut douăzeci de minute până când Chris s-a cățărat și el pe rambleu și s-a așezat alături de noi. Norii începuseră să se împrăștie. Printre spărturi, apăreau ca niște sulițe razele de soare. Tufișurile parcă deveniseră cu trei tonuri mai închise la culoare, în ultimele patruzeci și cinci de minute. Era acoperit de noroi până în creștetul capului, de-o parte și de alta. Părul îi stătea zburlit în țepi de noroi. Singurele locuri curate de pe corpul lui erau cercurile albe din jurul ochilor.

— Ai dreptate, Gordie, a spus el. Nimeni nu are vreo întâietate. Mardeală de la un capăt la altul, nu-i așa?

Am încuviințat din cap. Au mai trecut cinci minute. Nu am scos niciunul nici măcar un cuvânt. Și s-a întâmplat să-mi treacă ceva prin gând... în eventualitatea că ăilalți s-ar fi dus să-l anunțe pe Bannerman. Am coborât rambleul și m-am dus în locul în care stătuse Chris. M-am trântit în genunchi și am început să caut atent cu degetele, sub apă, printre buruienile de baltă.

— Ce faci? m-a întrebat Teddy, venind lângă mine.

— E la stânga ta, cred, mi-a spus Chris, arătându-mi locul.

Am căutat acolo și într-un minut sau două, am găsit ambele tuburi de cartuș. Luceau în lumina proaspătă a

soarelui. I le-am dat lui Chris. A dat din cap şi le-a îndesat într-un buzunar al blugilor.

— Şi-acum, hai să plecăm, a spus Chris.

— Ei, ce naiba! a strigat Teddy, suferind cu adevărat. Vreau să-l *iau*!

— Ascultă, prostule, i-a spus Chris. Dacă-l luăm cu noi, s-ar putea să ajungem cu toţi în şcoala de corecţie. Aşa e, cum zice Gordie. Nenorociţii ăia pot să ticluiască orice. Şi dacă zic că noi l-am ucis, ai? Cum ţi-ar plăcea una ca asta?

— Nu-mi pasă, a spus Teddy ursuz. Pe urmă s-a uitat la noi cu o speranţă absurdă. Şi în plus, s-ar putea să ne alegem doar cu vreo câteva luni. Complici. Adică, avem numai doisprezece ani, ce dracu, n-au cum să ne trimită la Shawshank.

Chris i-a replicat încet:

— Nu te primesc în armată dacă ai cazier, Teddy.

Eram absolut sigur că nu era decât o minciună cusută cu aţă albă — dar nu mi s-a părut că era tocmai momentul potrivit să spun asta. Teddy l-a privit îndelung pe Chris, cu gura tremurându-i. În cele din urmă, a reuşit să îngaime:

— Pe bune?

— Întreabă-l pe Gordie.

M-a privit plin de speranţă.

— Are dreptate, am spus eu, simţindu-mă un mare căcat. Are dreptate, Teddy. Primul lucru pe care-l fac când te oferi voluntar este să-ţi verifice numele la evidenţa populaţiei.

— Fir-ar să fie!

— O să băgăm mare până la estacadă, a spus Chris. Pe urmă, lăsăm calea ferată şi o să intrăm în Castle Rock din

cealaltă direcţie. Dacă ne întreabă cineva pe unde am fost, spunem că ne-am dus cu cortul în Brickyard Hill şi ne-am rătăcit.

— Milo Pressman ştie adevărul, am zis eu. Nenorocitul ăla de la magazinul Florida ştie şi el.

— Păi atunci o să spunem că Milo ne-a speriat şi atunci ne-am hotărât să ne ducem sus, pe Brickyard.

Am încuviinţat din cap. Ar fi putut să meargă. Dacă Vern şi Teddy îşi aminteau să ne confirme varianta.

— Şi dacă se întâlnesc părinţii noştri? a întrebat Vern.

— N-ai decât să-ţi faci griji în privinţa asta, dacă vrei, i-a spus Chris. Tata e tot beat.

— Atunci, haideţi, a spus Vern, cu ochii pe cortina de copaci dintre noi şi Back Harlow Road. Arăta de parcă s-ar fi aşteptat să-l vadă pe Bannerman, cu o mulţime de copoi după el, făcându-şi apariţia în orice moment.

— Hai s-o ştergem cât putem.

Ne ridicaserăm toţi în picioare, gata să pornim la drum. Păsările cântau înnebunite, mulţumite de ploaie şi de soare, şi de viermi, şi de toate celelalte câte mai sunt pe lume, cred. Ne-am întors toţi, de parcă eram înşiraţi pe sfoară, şi ne-am uitat la Ray Brower.

Zăcea acolo, singur din nou. Braţele i se depărtaseră de trup când îl întorsesem şi acum era aproape răstignit, ca şi cum ar fi primit cu braţele deschise venirea soarelui. Un moment, mi s-a părut în regulă, o scenă a morţii mai naturală decât oricare din cele construite pentru public de antreprenorii de pompe funebre. Pe urmă, vedeai vânătaia, sângele închegat de pe barbă şi de sub nas şi felul în care începea să se umfle cadavrul. Vedeai că muştele albastre se adunau odată cu ieşirea soarelui şi dădeau târcoale bâzâind indolent. Îţi aminteai mirosul ca de gaz,

scârbos dar uscat, asemenea băşinilor, într-o cameră închisă. Era un băiat de vârsta noastră, era mort şi am respins ideea că putea să existe ceva legat de el care să fie natural; am dat-o la o parte cu oroare.

— În regulă, a spus Chris, şi ar fi vrut să fie energic, dar vocea i-a ieşit din gât ca un pumn de fire de păr uscate, dintr-o perie de haine veche. Mişcaţi-vă mai repede.

Am început aproape să alergăm pe drumul pe care veniserăm. Nu vorbeam. Nu ştiu ceilalţi ce făceau, dar eu eram prea ocupat să mă gândesc, ca să vorbesc. Erau lucruri care mă nelinişteau în privinţa lui Ray Brower — mă nelinişteau atunci şi mă neliniştesc şi acum.

O vânătaie urâtă pe o parte a feţei, o rană la cap şi nasul plin de sânge. Nimic altceva — cel puţin nimic altceva vizibil. Sunt oameni răniţi mai grav după bătăi în baruri şi continuă să bea. Şi cu toate acestea, *trebuie* că l-a lovit trenul; altfel, de ce ar fi fost desculţ? Şi cum s-a făcut că mecanicul nu l-a văzut? Ar fi fost posibil ca trenul să-l fi lovit suficient de tare ca să-l azvârle de pe şine, dar fără să-l omoare? M-am gândit că, în cazul unei combinaţii potrivite de circumstanţe, era posibil să se fi întâmplat aşa ceva. Dacă trenul îl lovise lateral cu putere, făcându-l să-i clănţăne dinţii, în timp ce încerca să se ferească din calea lui? L-a lovit şi l-a aruncat rostogolindu-l în aer, peste partea aceea de rambleu prăbuşită? Poate că zăcuse treaz şi clănţănind din dinţi în întuneric ore în şir, de-acum nu doar rătăcit, ci şi dezorientat, rupt de lume? Poate că murise de frică. Odată, o pasăre cu penele din coadă tăiate mi-a murit exact la fel în mâinile făcute căuş. Corpul îi tremura şi îi vibra uşor, ciocul i s-a deschis şi i s-a închis, ochii negri şi strălucitori mă fixau. Pe urmă vibraţia a dispărut, ciocul a înţepenit deschis pe

jumătate şi ochii negri au devenit maţi şi nepăsători. La fel era posibil să se fi întâmplat şi cu Ray Brower. Se putea să fi murit pur şi simplu, pentru că fusese prea înspăimântat să mai trăiască.

Însă mai era ceva şi asta mă neliniştea cel mai mult, cred. Se ducea să culeagă fructe de pădure. Îmi făcea impresia că la ştiri se spusese că avea la el o găletuşă din tablă. Când ne-am întors, m-am dus la bibliotecă şi am căutat în ziare ca să fiu sigur şi am avut dreptate. Plecase după fructe de pădure şi avusese la el o găletuşă din tablă. Însă noi nu am găsit-o. L-am găsit pe el şi i-am găsit tenişii. Probabil că o aruncase între Chamberlain şi peticul de mlaştină din Harlow, unde murise. Probabil că o strânsese din ce în ce mai tare în mână ca şi cum ar fi fost legătura lui cu casa şi cu siguranţa. Însă pe măsură ce frica a devenit tot mai mare şi sub imperiul sentimentului că era absolut singur, lipsit de orice şansă de a fi salvat, cu excepţia a ceea ce putea face el însuşi, pe măsură ce a fost cuprins de adevărata frică îngheţată, probabil că a aruncat-o în pădure, de-o parte sau de cealaltă a căii ferate, aproape fără să-şi dea seama că rămăsese fără ea.

M-am gândit să mă întorc şi să o caut — cât de morbid ţi se pare lucrul acesta? M-am gândit să mă duc până la fundătura de pe Back Harlow Road, cu furgoneta mea Ford nou-nouţă şi să mă dau jos din ea într-o dimineaţă însorită de vară, singur-singurel, cu soţia şi copiii departe, într-o altă lume, în care, dacă apeşi un întrerupător, se aprinde lumina în întuneric. M-am gândit cum ar fi. Să-mi scot rucsacul din portbagaj şi să-l aşez pe bara din spate a furgonetei, în timp ce mi-aş fi scos cu grijă cămaşa şi aş fi legat-o în jurul taliei. Să-mi frec pieptul şi umerii cu cremă Muskol împotriva ţânţarilor şi apoi să o iau

de-a dreptul prin pădure, către locul în care se afla petecul acela de mlaştină, locul în care l-am găsit. Oare iarba creştea galbenă în locul acela, în forma corpului său? Sigur că nu, n-ar fi mai existat niciun semn, dar nu te poţi împiedica să nu te gândeşti şi îţi dai seama ce peliculă subţire există între costumul tău raţional de bărbat — scriitorul cu cotiere din piele la sacoul reiat — şi mişturile neastâmpărate, cu Gorgona, ale copilăriei. Pe urmă să urc pe rambleu, acum acoperit de buruieni şi să merg încet, pe lângă şinele ruginite şi traversele putrede, spre Chamberlain.

Fantezii prosteşti. O expediţie în căutarea unei găletuşe de mure vechi de paisprezece ani, care probabil fusese aruncată departe în pădure sau fusese strivită de un buldozer care pregătea o jumătate de acru de teren pentru un cartier de locuinţe identice, ori atât de bine acoperită de buruieni şi rugi, devenind aproape invizibilă. Însă sunt sigur că e tot acolo, undeva de-a lungul căii ferate dezafectate GS&WM şi uneori nevoia de a pleca să o caut este aproape de frenezie. De obicei, apare dimineaţa devreme, când soţia mea face duş şi copiii se uită la *Batman* sau la *Scooby-Doo* pe canalul 38, din afara Bostonului, iar eu mă simt ca un Gordon Lachance pre-adolescent, care odinioară a bătut faţa pământului, păşind şi vorbind şi uneori târându-se pe burtă ca reptilele. Băiatul acela eram *eu*, cred. Şi gândul care decurge de aici, care mă îngheaţă ca o găleată de apă rece, este: *La care băiat te gândeşti?*

Sorbind o cană de ceai, privind soarele strecurându-se prin ferestrele bucătăriei, auzind televizorul dintr-un capăt al casei şi duşul din celălalt, simţindu-mi pulsul în spatele ochilor, ceea ce înseamnă că am băut o bere mai

mult decât ar fi trebuit cu o seară în urmă, sunt sigur că aş putea să o găsesc. Aş vedea metalul curat sclipind sub rugină, reflectând soarele strălucitor al verii în ochii mei. Aş coborî rambleul, aş da la o parte iarba crescută şi împletită strâns în jurul toartei şi pe urmă aş... ce? Păi pur şi simplu aş smulge-o din timp. Aş suci-o şi aş răsuci-o în mâini, uimit de senzaţia pe care mi-ar da-o, minunându-mă de cunoaşterea faptului că acela care a atins-o ultimul este de mult în mormânt. Şi dacă ar fi un bilet în ea? *Ajutor, m-am rătăcit.* Desigur, nu ar avea cum să fie — băieţii nu se duc să culeagă mure cu creion şi hârtie la ei — dar să presupunem. Îmi imaginez că uimirea pe care aş simţi-o ar fi la fel de întunecată ca o eclipsă. Şi totuşi este vorba mai ales de ideea de a ţine găletuşa aceea în mâinile mele, cred — atât ca simbol al faptului că eu trăiesc şi el e mort, dovadă că ştiu într-adevăr care băiat a fost — care băiat dintre noi, cei cinci. Să o ţin în mâini. Să citesc fiecare an în coaja de rugină de pe ea şi în mătuirea luciului ei. Să o pipăi, să încerc să înţeleg sorii care au strălucit peste ea, ploile care au căzut pe ea şi ninsorile care au acoperit-o. Şi să mă întreb unde mă aflam eu când i se întâmpla fiecare dintre aceste lucruri, în locul ei singuratic, unde eram, ce făceam, pe cine iubeam, cum mă descurcam, unde mă aflam. Aş ţine-o în mâini, aş citi-o, aş pipăi-o... şi mi-aş privi chipul în urmele de luciu care s-ar mai păstra pe ea. Înţelegi ce vreau să spun?

29

Am ajuns înapoi în Castle Rock puţin după ora cinci, duminică dimineaţa, cu o zi înaintea Zilei Muncii. Merseserăm toată noaptea. Nimeni nu se plânsese, deşi toţi aveam băşici şi ne era o foame de lupi. Mă chinuia o du-

rere de cap ucigaşă şi îmi simţeam picioarele deformate şi arzându-mi de oboseală. Trebuise să ne târâm de două ori jos de pe rambleu, ca să ne ferim de marfare. Unul dintre ele mergea în direcţia noastră, însă prea repede ca să putem sări în el. Începea să se crape de ziuă când am ajuns din nou la estacada de pe Castle River. Chris s-a uitat la ea, s-a uitat la râu şi s-a uitat din nou la noi.

— Fir-ar al dracului. Eu mă duc dincolo. Dacă mă loveşte vreun tren, nu o să mai trebuiască să mă feresc de nenorocitul de Ace Merrill.

Am traversat-o — ne-am târât ar fi un verb mai potrivit. Nu a venit niciun tren. Când am ajuns la groapa de gunoi, am sărit gardul (nici pomeneală de Milo şi de Chopper, nu atât de devreme într-o dimineaţă de duminică) şi ne-am dus direct la pompă. Vern a amorsat-o şi ne-am băgat pe rând capul sub jetul ei îngheţat, împroşcându-ne trupurile cu apă şi bând până nu a mai încăput în noi. Pe urmă a trebuit să ne punem cămăşile, pentru că dimineaţa părea să fie răcoroasă.

Am intrat — şchiopătând — iarăşi în oraş şi ne-am aşezat o clipă pe trotuar în faţa terenului viran. Ne-am uitat la casa din copac, ca să nu trebuiască să ne uităm unul la celălalt.

— Ei bine, a spus Teddy într-un târziu, ne vedem la şcoală miercuri. Cred că până atunci o să dorm.

— Şi eu, a spus Vern. Nici să mă cac nu pot de moale ce sunt.

Chris a fluierat aiurea printre dinţi şi nu a zis nimic.

— Hei, omule, a spus Teddy cam jenat. Fără pică, bine?

— Fără, a spus Chris şi brusc, chipul lui sobru, obosit, a înflorit într-un zâmbet plăcut şi luminos. Am făcut-o, nu-i aşa? I-am făcut-o ticălosului.

— Mda, a spus Vern. Eşti bun de n-am ce zice. Acum o să mi-o facă Billy mie.

— Şi ce? a spus Chris. Richie o să mi-o facă mie şi probabil că Ace o să i-o facă lui Gordie şi altul o să i-o facă lui Teddy. Dar *am reuşit.*

— Exact, a spus Vern. Dar avea totuşi un ton nefericit.

Chris s-a uitat la mine.

— Am făcut-o, nu? m-a întrebat încet. A meritat, nu?

— Asta cu siguranţă, am zis eu.

— Ia mai daţi-o dracului, a spus Teddy în felul lui de oricum-îmi-cam-pierd-interesul. Parcă aţi fi de la *Întâlnire cu presa.* Bate palma, omule. Mă furişez pe-acasă, să văd dacă mama m-a pus pe lista celor Zece Cei Mai Căutaţi.

Am râs cu toţi, Teddy a făcut faţa lui O-Doamne-acum-ce-mai-e şi am bătut palmele. Pe urmă, el şi Vern au plecat în direcţia lor, iar eu ar fi trebuit să plec într-a mea... dar am ezitat o clipă.

— Vin cu tine, s-a oferit Chris.

— Sigur, în regulă.

Am mers preţ de un cvartal fără să vorbim. Castle Rock era teribil de liniştit la primii zori şi am avut un fel de senzaţie aproape divină de genul îmi-dispare-oboseala. Eram treji şi întreaga lume dormea şi aproape că mă aşteptam să dau colţul şi să îmi văd căprioara la celălalt capăt alt străzii Carbine, unde calea ferată GS&WM trecea prin curtea de încărcare a filaturii.

În cele din urmă, Chris a deschis gura.

— Or să vorbească, a zis el.

— Fii sigur de asta. Dar nu azi sau mâine, dacă asta te îngrijorează. Cred că mai durează mult până când or să vorbească. Poate ani.

Chris s-a uitat la mine surprins.

— Sunt speriaţi, Chris. Mai ales Teddy, că n-or să-l primească în armată. Însă şi Vern e speriat. Or să aibă insomnii din cauza asta şi or să fie momente în care o să le vină până pe vârful limbii să spună cuiva, dar nu cred că o vor face. Şi pe urmă... ştii ce? Pare o nebunie curată, dar... Cred că aproape or să uite ce s-a întâmplat.

Chris dădea din cap încet.

— Nu m-am gândit că o să fie aşa. Vezi prin oameni, Gordie.

— Mamă, ce n-aş da să fie aşa.

— Să ştii că totuşi aşa e.

Am mai mers preţ de un cvartal în tăcere.

— Nu o să scap niciodată din oraşul ăsta, a spus Chris şi a oftat. Când vii de la colegiu în vacanţa de vară, o să ne poţi găsi pe mine, pe Vern şi pe Teddy la Sukey, la sfârşitul turei de la şapte la trei. Dacă o să vrei. Doar că probabil nu o să vrei vreodată.

A râs într-un fel înfiorător.

— Termină şi nu o mai tot lăbări, am spus eu, încercând să par mai dur decât mă simţeam — îmi aminteam când eram în pădure şi Chris îmi spunea: *Şi poate că i-am dus bătrânei Simons şi i-am spus, şi poate că banii erau la locul lor, dar eu m-am ales oricum cu o vacanţă de trei zile, pentru că banii nu au apărut. Şi poate că săptămâna următoare bătrâna Simons a venit la şcoală cu o fustă nou-nouţă...* Privirea. Privirea aceea din ochii lui.

— Nu e nicio lăbăreală, băiete, a spus Chris.

Mi-am frecat degetul arătător de degetul mare.

— Asta e cea mai mică vioară din lume, care cântă „Inima îmi pompează pişat purpuriu pentru tine".

— A fost al *nostru*, a spus Chris, cu ochii negri în lumina dimineţii.

Ajunsesem la colţul străzii mele şi ne-am oprit acolo. Era şase şi un sfert. În spatele nostru, în oraş, am văzut camionul de la ziarul *Telegram* de duminică, trăgând în faţa papetăriei unchiului lui Teddy. Un bărbat îmbrăcat în blugi şi tricou a aruncat o legătură de ziare. S-au rostogolit pe trotuar, lăsând să se vadă benzile desenate colorate reprezentând cuprinsul (întotdeauna Dick Tracy şi Blondie pe prima pagină). Pe urmă, camionul a plecat mai departe, şoferul fiind hotărât să livreze lumea mare restului de halte de pe traseu — Otisfield, Norway-South Paris, Waterford, Stoneham. Am vrut să-i mai spun ceva lui Chris, dar n-am ştiut cum.

— Bate palma, omule, a spus el, părând obosit după glas.

— Chris...

— Bate.

Am bătut palma.

— Ne vedem. A zâmbit — acelaşi zâmbet bun, luminos. Nu şi dacă te văd eu primul, nasolule.

A plecat, râzând în continuare, mişcându-se uşor şi cu graţie, de parcă nu l-ar fi durut ca şi pe mine, şi de parcă nu ar fi avut băşici ca şi mine, şi de parcă n-ar fi fost plin de ciupituri şi umflături de la ţânţari şi purici, şi muşte ca şi mine. De parcă nu avea nicio grijă pe lume, de parcă se îndrepta spre cine ştie ce palat, nu spre casa cu trei camere (şopron ar fi fost mai aproape de adevăr), fără instalaţie sanitară şi cu ferestre sparte, acoperite cu plastic, şi un frate care probabil îl aştepta tolănit în curtea din faţă. Chiar dacă aş fi ştiut care era lucrul potrivit pe care să i-l spun, probabil că nu aş fi putut să i-l spun. Vorbitul distruge funcţiile iubirii, cred — probabil că sună ca dracu' să spună asta un scriitor, dar cred că este ade-

vărat. Dacă vorbeşti ca să-i spui unei căprioare că nu vrei să-i faci niciun rău, o şterge dând o singură dată din coadă. Cuvântul este răul. Iubirea nu este ce vor poeţii ăştia de tot rahatul ca McKuen să te facă să crezi. Iubirea are dinţi; muşcă; rănile nu se vindecă niciodată. Niciun cuvânt, nicio combinaţie de cuvinte nu poate închide aceste muşcături din iubire. Este exact invers, asta-i gluma. Dacă rănile astea se usucă, cuvintele mor odată cu ele. Ascultă la mine. Mi-am câştigat existenţa din cuvinte şi ştiu că aşa e.

30

Uşa din faţă era încuiată, aşa că am scos cheia de rezervă de sub preşul de picioare şi am intrat. Bucătăria era goală, mută, sinucigaş de curată. Am auzit bâzâitul tuburilor de neon de deasupra chiuvetei când am apăsat întrerupătorul. Trecuseră literalmente ani de zile de când nu mă mai trezisem înaintea mamei; nici măcar nu-mi mai amintesc când se întâmplase asta ultima oară.

Mi-am scos cămaşa şi am pus-o în coşul din plastic pentru rufe din spatele maşinii de spălat. Am luat o cârpă curată de sub chiuvetă şi m-am şters cu ea — pe faţă, pe gât, la subţiori, pe burtă. Pe urmă mi-am desfăcut fermoarul de la pantaloni şi m-am frecat între picioare — mai ales testiculele — până a început să mă usture pielea. Mi se părea că nu puteam să mă curăţ destul de bine acolo, cu toate că urma roşie lăsată de lipitoare dispărea repede. Încă mai am o cicatrice în formă de semilună acolo. Soţia m-a întrebat odată ce-i cu ea şi i-am spus o minciună, înainte chiar să-mi dau seama că asta voiam să fac.

Când am terminat cu cârpa, am aruncat-o. Era murdară.

Am scos o duzină de ouă şi am bătut şase din ele. Când erau semi-moi în tigaie, am adăugat o farfurioară de ananas zdrobit şi jumătate de litru de lapte. Tocmai mă aşezam să mănânc, când a intrat mama, cu părul grizonat, legat într-un nod la ceafă. Era îmbrăcată cu un halat de baie roz decolorat şi fuma un Camel.

— Gordon, unde ai fost?

— Cu cortul, am spus eu şi am început să mănânc. Am început din curtea lui Vern şi am ajuns pe dealul Brickyard. Mama lui Vern a zis că o să te sune. Nu te-a sunat?

— Probabil a vorbit cu tatăl tău, a spus ea şi a trecut pe lângă mine să se ducă la chiuvetă. Arăta ca o fantomă roz. Tuburile fluorescente nu erau prea drăguţe cu faţa ei; îi făceau tenul să pară aproape galben. A oftat... aproape a suspinat. Cel mai mult mi-e dor de Dennis dimineaţa, a spus ea. Întotdeauna mă uit în camera lui şi întotdeauna e goală, Gordon. Întotdeauna.

— Da, al dracului de dureros, am spus eu.

— Întotdeauna dormea cu ferestrele deschise şi cu pătura... Gordon? Ai spus ceva?

— Nimic important, mamă.

— ... şi pătura trasă până la bărbie, a terminat ea. Pe urmă a rămas uitându-se pe fereastră, cu spatele la mine. Am continuat să mănânc. Tremuram tot.

31

Povestea nu a ieşit niciodată la iveală.

Oh, nu vreau să spun că n-a fost găsit niciodată cadavrul lui Ray Brower; a fost găsit. Dar nici gaşca noastră, şi nici gaşca lor nu s-a ales cu acest merit. În cele din urmă, trebuie că Ace a hotărât că un telefon anonim ar

fi fost soluţia cea mai sigură, deoarece aşa a fost anunţată localizarea cadavrului. Ce vreau să spun este că niciunul dintre părinţii noştri nu a aflat care-a fost isprava noastră din weekendul Zilei Muncii.

Tatăl lui Chris bea în continuare, aşa cum spusese Chris că o să se întâmple. Mama lui plecase la Lewiston să stea la sora ei, aşa cum făcea aproape de obicei când domnul Chambers era cu chef. Plecase şi-l lăsase pe Ochios să aibă grijă de cei mici. Ochiosul se achitase de această responsabilitate umblând creanga cu Ace şi prietenii lor delincvenţi, lăsându-i pe Sheldon, de nouă ani, Emery, de cinci ani şi pe Deborah, de doi ani să se descurce după cum îi tăia capul.

Mama lui Teddy a început să fie îngrijorată din a doua noapte şi a sunat-o pe mama lui Vern. Mama lui Vern, care nici ea nu avea să ştie vreodată de turneul nostru, i-a spus că eram tot în cortul lui Vern. Ştia asta pentru că se uitase pe fereastra bucătăriei şi văzuse lumină acolo noaptea trecută. Mama lui Teddy a spus că spera să nu dea naiba să fumeze vreunul, la care mama lui Vern i-a spus că i se părea că era o lanternă şi, pe urmă, era sigură că niciunul dintre prietenii lui Vern sau ai lui Billy nu fuma.

Tata mi-a pus nişte întrebări vagi, părând uşor deranjat de răspunsurile mele evazive, mi-a zis că o să mergem cândva la pescuit împreună şi asta a fost tot. Dacă părinţii noştri s-ar fi întâlnit o săptămână sau două după aceea, s-ar fi ales praful de tot... dar nici pomeneală să se întâlnească.

Milo Pressman nu a scos nici el nicio şoaptă. După părerea mea, s-a gândit mai bine că era cuvântul nostru împotriva cuvântului lui şi că am fi jurat cu toţii că l-a pus pe Chopper pe mine.

Aşa că povestea nu a ieşit niciodată la iveală — însă nu acesta a fost sfârşitul ei.

32

Într-o zi aproape de sfârşitul lunii, când mă duceam acasă de la şcoală, un Ford 1952 negru s-a repezit în trotuar în faţa mea. N-aveam cum să nu recunosc maşina aia. Cauciucuri albe pe lateral, ca la maşinile gangsterilor, capace de roţi rotative, bare cromate supraînălţate şi un mâner din plexiglas cu un trandafir înglobat în el, fixat pe volan. Pe capota din spate era pictat un doiar şi un valet chior. Sub ele, cu litere romane gotice, erau scris: IMPREVIZIBIL.

Portierele au zburat în lături; au coborât Ace Merrill şi Brackowicz Pufosul.

— Derbedeu de doi bani, ai? a spus Ace cu zâmbetul lui moale care voia să spună „Maică-mii îi place cum o regulez, nu?"

— Te facem zob, puişor, a spus Pufosul.

Am dat drumul manualelor pe trotuar şi am rupt-o la fugă. Alergam de-mi sfârâiau călcâiele, dar m-au prins înainte să ajung la prima intersecţie. Ace mi-a tras o scatoalcă din zbor şi m-a întins cât eram de lung pe trotuar. Mi-am lovit bărbia de ciment, dar nu am văzut stele verzi; am văzut constelaţii întregi, nebuloase întregi. Începusem să plâng când m-au ridicat, nu atât din cauza coatelor şi genunchilor, pe care le aveam zgâriate şi însângerate toate, şi nici măcar din cauza fricii — furia imensă, neputincioasă, mă făcea să plâng. Chris avusese dreptate. A fost al nostru.

M-am smucit şi m-am răsucit şi aproape mă eliberasem. Pe urmă Pufosul şi-a proptit genunchiul în boaşele mele. Durerea a fost uluitoare, incredibilă, fără seamăn; mi-a lărgit orizontul durerii de la vechiul ecran, la dimen-

siuni de Vista Vision. Am început să urlu. Urlatul mi s-a părut a fi cea mai bună şansă pe care o aveam.

Ace mi-a tras doi pumni în faţă, două lovituri lungi şi distrugătoare. Primul mi-a închis ochiul stâng; au trecut două zile până am reuşit să văd din nou cu ochiul acela. Al doilea mi-a spart nasul cu un trosnet cum auzi cerealele crocante în cap, când le mesteci. Pe urmă a apărut domnişoara Chalmers pe verandă, ţinând strâns în mâna contorsionată de artrită bastonul şi o ţigară Herbert Tareyton atârnând în colţul gurii. A început să se răstească la ei:

— Hei! Hei, băieţi! Încetaţi! Lăsaţi-l în pace! Daţi-i drumul! Golanilor! Golanilor! *Poliţia! Poliţiaaaaaaa!*

— Să nu te mai văd, căcat cu ochi, mi-a spus Ace zâmbind, după care mi-au dat drumul şi s-au dat în spate. M-am aşezat în fund şi pe urmă m-am aplecat la loc, ţinându-mă de boaşele strivite, absolut sigur că o să vomit şi pe urmă o să mor. Şi plângeam în continuare. Dar când Pufosul a început să se plimbe în jurul meu, vederea craculuí blugilor tras peste carâmbul ghetei de motociclist mi-a trezit din nou toată furia. L-am apucat şi i-am muşcat pulpa prin pantalon. L-am muşcat cât am putut de tare. Pufosul a început să ţipe şi el. A început şi să ţopăie într-un picior şi, incredibil, mă făcea pe mine parşiv. Mă uitam la el cum ţopăia şi atunci Ace m-a călcat pe mâna stângă, rupându-mi primele două degete. Le-am auzit rupându-se. Nu a fost un sunet ca de cereale crocante. Au sunat a covrigei. Pe urmă, Ace şi Pufosul au luat-o spre Fordul '52 al lui Ace, el mergând cu mâinile în buzunare ca la plimbare, Pufosul ţopăind într-un picior şi aruncându-mi înjurături peste umăr. M-am făcut covrig pe trotuar, plângând. Mătuşa Evvie Chalmers a venit la mine pe aleea ei, agitând bastonul furioasă, din

mers. M-a întrebat dacă aveam nevoie de un doctor. M-am ridicat în capul oaselor şi am reuşit aproape să nu mai plâng. I-am spus că nu.

— Prostii! a urlat ea. Mătuşa Evvie era surdă şi aşa vorbea ea. Am văzut eu unde te-a lovit golanul ăla. Băiete, o să ţi se umfle ouşoarele ca borcanele de dulceaţă.

M-a luat la ea în casă, mi-a dat o cârpă umedă să mă şterg la nas — începuse deja să semene cu un dovleac de vară — şi o cană mare de cafea cu gust de medicament, care m-a calmat puţin. A continuat să urle la mine dacă să cheme doctorul şi eu am continuat să-i spun că nu. În cele din urmă, a renunţat şi m-am dus acasă pe jos. Foarte încet m-am dus acasă pe jos. Ouăle mele încă nu ajunseseră cât borcanele de dulceaţă, dar erau pe cale să ajungă. Mama şi tata mi-au aruncat o privire şi şi-au ieşit din minţi instantaneu — ca să fiu cinstit, am fost destul de surprins că au observat. Cine erau băieţii aceia? Puteam să-i recunosc dintr-un grup? Asta a venit de la tata, care nu pierdea niciun episod din *Dreptate cu arma* şi *Incoruptibilii*. Am spus că nu credeam că aş fi putut să-i recunosc dintr-un grup. Am spus că eram obosit. De fapt, cred că eram într-o stare de şoc — şi pilit binişor de la cafeaua mătuşii Evvie, care trebuie că avea în ea pe puţin şaizeci la sută coniac VSOP. Am spus că eu credeam că erau din alt oraş sau din „centru" — formulare din care toată lumea înţelegea Lewiston-Auburn.

M-au dus la doctorul Clarkson cu dubiţa — doctorul Clarkson, care mai trăieşte şi astăzi, era şi pe atunci suficient de bătrân ca să aibă o relaţie ca de la fotoliu la fotoliu cu Dumnezeu. Mi-a oblojit nasul şi degetele şi i-a dat mamei reţetă pentru un calmant. Pe urmă i-a scos din cabinetul de consultaţii, sub un motiv oarecare şi s-a în-

tors la mine târşâindu-şi picioarele, cu capul aplecat înainte, ca Boris Karloff când se apropie de Igor.

— Cine ţi-a făcut-o, Gordon?

— Nu ştiu, domnule doctor Cla...

— Minţi.

— Nu, domnule. Mmmm.

Obrajii lui pământii au început să capete culoare.

— De ce vrei să-i protejezi pe cretinii care au făcut asta? Crezi c-or să te respecte? Or să râdă de tine şi or să te facă prost! „Hei," or să zică, „uite-l şi pe prostul pe care l-am bătut de-ai dracului, aşa, ieri. Ha-ha! Ho-ho!"

— Nu-i cunosc. Zău.

Am văzut că-l mâncau palmele să mă scuture puţin, dar bineînţeles că nu putea să facă asta. Aşa că m-a trimis la părinţi, dând din capul alb şi murmurând ceva despre delincvenţii juvenili. Fără îndoială, i-a povestit totul prietenului său Dumnezeu, în seara aceea, la un trabuc şi un păhărel de vişinată.

Nu-mi păsa dacă Ace şi Pufosul şi restul nenorociţilor mă respectau sau mă credeau prost, sau nici nu se gândeau vreodată la mine. Dar trebuia să mă gândesc la Chris. Fratele lui, Ochiosul, îi făcuse două fracturi la braţ şi faţa lui arăta ca un răsărit de soare în Canada. A trebuit să-i fixeze fractura de la cot cu un ştift de oţel. Domnişoara McGinn din josul străzii l-a văzut pe Chris clătinându-se pe umărul care-l durea, sângerând din amândouă urechile şi citind o carte de benzi desenate cu Richie Rich. L-a dus la urgenţă la CMG, unde Chris i-a spus doctorului că a căzut pe întuneric pe scările de la pivniţă.

— În regulă, a spus doctorul, la fel de dezgustat de Chris, pe cât fusese doctorul Clarkson de mine şi pe urmă s-a dus să-l caute pe şeriful Bannerman.

În timp ce el făcea asta în birou, Chris a plecat binişor pe hol, ţinându-şi banduliera temporară aproape de piept, să nu i se mişte braţul şi să frece oasele rupte unul de altul, a băgat un ban în telefon şi a sunat acasă — mai târziu mi-a spus că era prima oară când dăduse telefon cu taxă inversă şi că era îngrozit de moarte că domnişoara McGinn nu o să accepte — dar ea a acceptat.

— Chris, eşti bine? l-a întrebat ea.

— Da, vă mulţumesc, i-a spus Chris.

— Îmi pare rău că nu am putut să rămân cu tine, Chris, dar aveam plăcinte în...

— Nu-i nimic, doamnă McGinn, a spus Chris. Vedeţi cumva Buick-ul la uşa noastră? Buick-ul era maşina cu care mergea mama lui Chris. Avea zece ani şi când i se încălzea motorul, mirosea a pantofi Hush Puppies puşi la prăjit.

— Da, a spus ea prudentă. Era mai bine să nu se amestece prea mult cu familia Chambers. Nişte sărăntoci albi; irlandezi zdrenţăroşi.

— Vreţi să vă duceţi şi să-i spuneţi lu' mama să scoată becul din fasungul din pivniţă?

— Chris, zău, plăcintele...

— Spuneţi-i, a insistat Chris implacabil, spuneţi-i imediat. Asta dacă nu vrea ca frate-miu să ajungă la puşcărie.

A urmat o pauză lungă, lungă de tot, după care doamna McGinn a acceptat. N-a pus nicio întrebare, iar Chris nu i-a spus nicio minciună. Şeriful Bannerman a venit într-adevăr acasă la familia Chambers, dar Richie Chambers n-a ajuns la puşcărie.

Vern şi Teddy şi-au încasat-o şi ei, chiar dacă nu la fel de rău ca mine şi Chris. Billy îl aştepta pe Vern când s-a întors acasă. S-a luat după el cu un lemn de foc şi a dat destul de tare să-l lase inconştient după patru sau

cinci lovituri bune. Vern era doar năucit, dar lui Billy i-a fost frică să nu-l omoare şi s-a oprit. Trei dintre ei l-au prins pe Teddy când se ducea acasă de la locul viran, într-o după-amiază. L-au luat la pumni şi i-au spart ochelarii. S-a bătut cu ei, dar n-au mai vrut ei să se bată cu el, când şi-au dat seama că bâjbâia după ei ca orbul pe întuneric.

Umblam împreună pe la şcoală, de parcă am fi fost resturile unei trupe de desant din Coreea. Nimeni nu ştia exact ce se petrecuse, dar toată lumea a înţeles că avuseserăm o ciocnire foarte serioasă cu copiii mai mari şi că ne purtaserăm ca bărbaţii. Circulau câteva poveşti. Toate erau flagrant neadevărate.

După ce am scăpat de ghipsuri şi ni s-au vindecat vânătăile, Vern şi Teddy s-au depărtat pur şi simplu. Descoperiseră un grup nou de puşti de aceeaşi vârstă cu ei, cu care puteau s-o facă pe şefii cum pofteau. Majoritatea erau cu adevărat pişăcioşi — nişte pârliţi amărâţi şi pitici de clasa a cincea —, dar Vern şi Teddy îi tot adunau la casa din copac, făcând-o pe generalii nazişti cu ei. Chris şi cu mine am început să trecem pe-acolo din ce în ce mai rar şi după o vreme locul a rămas pe de-a întregul al lor. Îmi amintesc că am urcat o dată, în primăvara anului 1961, şi că am observat că locul acela mirosea ca un hambar în care era un hoit. Nu-mi amintesc să mai fi trecut pe-acolo vreodată. Încetul cu încetul, Vern şi Teddy au devenit doi anonimi de pe holurile şcolii sau din sala de detenţie după 3:30. Dădeam din cap unii la alţii şi ne spuneam bună. Asta era tot. Se întâmplă. Prietenii intră şi ies din viaţa ta ca picolii într-un restaurant, n-ai observat niciodată asta? Dar când mă gândesc la visul acela, cadavrele de sub apă care mă trăgeau implacabil de

picioare, mi se pare drept să fie aşa. Unii oameni se îneacă, asta e. Nu e cinstit, dar se întâmplă. Unii oameni se îneacă.

33

Vern Tessio a murit într-un incendiu, care a distrus complet un bloc de locuinţe din Lewiston, în 1966 — în Brooklyn şi Bronx, genul ăsta de clădire se numeşte bloc de mahala. Pompierii au spus că începuse pe la două dimineaţa şi întreaga clădire s-a făcut scrum până în zori. Avusese loc o beţie mare; Vern fusese şi el. Cineva adormise într-un dormitor cu ţigara aprinsă. Chiar Vern, cine ştie, aţipit, visând la borcanul lui cu mărunţiş. L-au identificat pe el şi pe ceilalţi patru morţi după dinţi.

Teddy a murit într-un urât de accident de maşină. Era o vorbă când eram mic: „Dacă te duci singur, eşti erou. Mai ia pe cineva cu tine şi eşti un pişat de câine". Teddy, care nu-şi dorise nimic altceva decât să intre în armată, de când era destul de mare ca să vrea ceva, a fost respins de Forţele Aeriene şi clasificat inapt pentru recrutare. Oricine îi văzuse ochelarii şi aparatul auditiv ştia că asta o să se întâmple — oricine, mai puţin Teddy. În ultimul an de liceu s-a ales cu o eliminare de trei zile de la şcoală, pentru că l-a făcut pe consilierul vocaţional sac de căcat mincinos. Consilierul vocaţional îl observase pe Teddy venind tot timpul — practic zilnic — şi verificând avizierul de cariere în căutare de literatură nouă pentru domeniul militar. I-a spus lui Teddy că poate ar fi trebuit să se gândească la o altă carieră şi atunci, lui Teddy i-a sărit capsa.

A rămas repetent un an pentru absenţe şi întârzieri repetate, precum şi cortegiul corespunzător de cursuri

picate... dar *a absolvit*. Avea un Chevrolet Bel Air vechi şi obişnuia să-şi piardă timpul prin locuri pe unde hălăduiseră Ace, Pufosul şi restul, înaintea lui: la sala de biliard, la salonul de dans, la taverna Sukey, care este închisă acum şi la Mellow Tiger, care nu este. Până la urmă şi-a luat o slujbă la Departamentul Lucrărilor Publice din Castle Rock; astupa găuri cu asfalt.

Accidentul de maşină s-a întâmplat în Harlow. Vechiul Bel Air al lui Teddy era plin cu prietenii lui (doi dintre ei făcuseră parte din grupul pe care el şi Vern începuseră să-l ia în stăpânire în 1960) şi făceau poştă vreo câteva ţigări de iarbă şi nişte sticle de votcă Popov. Au nimerit într-un stâlp pe care l-au retezat şi Chevroletul s-a dat peste cap de şase ori. O fată a scăpat cu viaţă, din punct de vedere tehnic. A zăcut şase luni în ceea ce asistentele şi brancardierii de la spitalul Central Maine General numesc secţia V&N — Varză şi Napi. Pe urmă, o fantomă milostivă i-a scos aparatul de respiraţie artificială din priză. Teddy Duchamp a primit postum titlul de Pişatul de Câine al anului.

Chris s-a înscris la cursuri de colegiu în al doilea an de şcoală secundară — şi el şi eu ştiam că dacă mai aştepta, ar fi fost prea târziu; n-ar fi mai putut recupera niciodată. Toată lumea s-a legat de el pe tema asta: părinţii, care au crezut că era doar o chestie de dat aere, prietenii, dintre care majoritatea l-au categorisit de fătălău, consilierul vocaţional, care nu credea că poate face faţă pretenţiilor şi majoritatea celorlalţi profesori, care nu-i aprobau tunsoarea în coadă de raţoi, geaca de piele şi cizmele de motociclist, cu care se materializase, fără vreun avertisment, la orele lor. Îţi dai seama că acele cizme şi geaca plină de fermoare îi ofensa când erau puse în contact

cu materii superioare cum erau algebra, latina şi ştiinţele naturale; o asemenea ţinută era destinată numai şcolilor profesionale. Chris a stat printre băieţii şi fetele vivace, veniţi din familiile din clasa de mijloc din Castle Rock şi Brickyard Hill ca un Grendel tăcut, care clocește el ceva şi care putea să se repeadă la ei în orice moment, să scoată un urlet înfiorător ca zgomotul tobelor de eşapament glasspack şi să-i înfulece, cu tot cu mocasini, gulere Peter Pan, cămăşi *paisley* cu nasturi pentru prins vârfurile gulerului, şi ce mai aveau pe ei.

A fost cât pe ce să renunţe de o duzină de ori în anul acela. Mai ales taică-su îl hăituia, acuzându-l pe Chris că se credea mai bun decât tatăl care l-a făcut, acuzându-l pe Chris că voia să se ducă „hăt, la colegiu, ca să mă laşi pe mine falit". Odată i-a spart o sticlă de Rhinegold în ceafă lui Chris, şi Chris a ajuns din nou la spital, la urgenţă, unde a avut nevoie de patru copci ca să-i închidă tăietura. Foştii prieteni, dintre care majoritatea îşi dădeau licenţa în Zona pentru fumători, îl huiduiau pe stradă. Consilierul vocaţional îl tot pisa la cap să se înscrie cel puţin la *unele* cursuri practice, ca să n-o dea în bară la toate. Dar cea mai rea, desigur, a fost următoarea chestie: îşi bătuse joc de primii şapte ani de şcoală de la un capăt la celălalt şi acum venise vremea să-şi plătească factura, cu dobândă cu tot.

Învăţam împreună aproape în fiecare seară, uneori până şi şase ore la rând. Întotdeauna terminam şedinţele astea epuizat, iar uneori chiar şi înspăimântat — înspăimântat de furia lui incredibilă că factura asta era criminal de mare. Înainte chiar să înceapă să priceapă elementele introductive de algebră, a trebuit să înveţe din nou fracţiile, la care, în clasa a cincea, el, Vern şi Teddy

şi-o frecaseră prin buzunare. Înainte să începă să priceapă *Pater noster qui est in caelis*, a trebuit să-i spun ce este substantivul, prepoziţia şi subiectul. Pe coperta interioară a manualului de gramatică a limbii engleze avea scrise cu o caligrafie ordonată, cuvintele LE DAU DRACULUI DE GERUNZII. Avea idei bune pentru compuneri şi deloc rău organizate, însă folosea o gramatică infectă, iar cu punctuaţia se purta foarte urât.

Şi-a tocit manualul de gramatică şi compunere şi şi-a cumpărat altul dintr-o librărie din Portland — a fost prima carte cu coperte cartonate, care era într-adevăr a lui şi a devenit pentru el, într-un mod straniu, o adevărată Biblie.

Dar până la sfârşitul primului an de liceu, a fost acceptat. Niciunul dintre noi nu ne-am ales cu onoruri, dar eu am ieşit al nouălea şi Chris al nouăsprezecelea. Am fost acceptaţi amândoi de Universitatea Maine, însă eu am ajuns în campusul Orono, în timp ce Chris s-a înscris la campusul Portland. Pregătitor pentru drept, îţi dai seama? Şi mai multă latină.

Am avut amândoi iubite în timpul liceului, dar niciodată nu ne-am certat din cauza unei fete. Înseamnă că am devenit poponari? Pentru majoritatea prietenilor noştri asta ar fi însemnat, inclusiv pentru Vern şi Teddy. Dar a fost doar o chestie de supravieţuire. Ne ţineam unul de celălalt în apa mare. Cred că am explicat destul de clar motivele lui Chris; motivele pentru care mă ţineam eu strâns de el sunt mai greu de definit. Dorinţa lui de a scăpa de Castle Rock şi de spectrul filaturii mi se părea a fi partea cea mai bună din mine însumi şi nu puteam să-l las pur şi simplu să se înece sau să înoate de unul singur. Dacă el s-ar fi înecat, acea parte din mine s-ar fi înecat odată cu el. Cred.

Chris a intrat la un Chicken Delight să ia un meniu Snack Bucket de trei porţii. Exact în faţa lui, doi indivizi au început să se certe care fusese înainte la coadă. Unul dintre ei a scos cuţitul. Chris, care fusese dintotdeauna cel mai bun dintre noi la făcut pace, s-a băgat între ei şi a fost înjunghiat în gât. Bărbatul cu cuţitul trecuse prin patru instituţii corecţionale; fusese eliberat din penitenciarul Shawshank cu numai o săptămână în urmă. Chris a murit aproape pe loc.

Terminasem orele când am citit despre asta în ziar — Chris îşi termina anul al doilea de studii postuniversitare. Eu eram căsătorit de un an şi jumătate şi predam engleza la un liceu. Soţia mea era însărcinată şi încercam să scriu o carte. Când am citit titlul ştirii — STUDENT ÎNJUNGHIAT MORTAL ÎNTR-UN RESTAURANT DIN PORTLAND — i-am spus soţiei că mă duc să beau un milk-shake. Am ieşit cu maşina din oraş, am parcat şi am plâns pentru el. Cred că am plâns vreo jumătate de oră. Nu puteam să fac asta în faţa soţiei mele, oricât de mult o iubeam. Aş fi părut slab.

34

Eu?

Acum sunt scriitor, cum am spus. O mulţime de critici consideră că lucrurile pe care le scriu sunt de rahat. O mare parte din timp, cred că au dreptate... dar tot mă sperii când trebuie să aştern cuvintele astea „scriitor independent", la rubrica *Ocupaţie* pe formularele pe care trebuie să le completezi la birourile de credit şi pe la cabinetele medicale. Este al naibii de absurd cât de mult seamănă povestea mea cu un basm cu zâne.

Am vândut cartea şi a fost ecranizată, iar filmul a avut critici favorabile şi a mai fost, pe deasupra, şi un

succes extraordinar. Toate acestea s-au întâmplat înainte să împlinesc douăzeci şi şase de ani. Şi a doua carte a fost ecranizată, la fel şi a treia. Ţi-am spus — este al naibii de absurd. Între timp, pe soţia mea nu o deranjează să stau acasă şi avem trei copii acum. Toţi mi se par perfecţi, şi cea mai mare parte a timpului, sunt fericit.

Dar nu mai e aşa de uşor sau de plăcut să scriu, cum era pe vremuri. Telefonul sună tot timpul. Uneori am dureri de cap, foarte puternice şi atunci trebuie să mă duc într-o cameră întunecată şi să stau întins până îmi trec. Doctorul spune că nu sunt migrene adevărate; le spune „dureri de cap de stres" şi mi-a zis să mai reduc ritmul. Uneori îmi fac griji în privinţa mea. Prost obicei şi ăsta... şi totuşi s-ar părea că nu pot să scap de el. Şi mă întreb dacă chiar există vreun scop pentru tot ceea ce fac sau ce-ar trebui să pricep dintr-o lume în care te poţi îmbolnăvi jucându-te de-a „hai să zicem"!

Dar e amuzant că l-am văzut din nou pe Ace Merrill. Prietenii mei sunt morţi, dar Ace trăieşte. L-am văzut ieşind din parcarea filaturii, imediat după semnalul de la trei al sirenei, ultima oară când mi-am dus copiii acasă, să-l vadă pe tata.

Fordul '52 a devenit o furgonetă Ford '77. Pe bara maşinii avea un autocolant decolorat care zicea: REAGAN/BUSH 1980. Avea părul tuns scurt, milităreşte şi se îngrăşase. Trăsăturile clare, chipeşe, pe care mi le aminteam, erau îngropate într-o avalanşă de carne. I-am lăsat pe copii cu tata, cât m-am dus să iau ziarul din centru. Stăteam în colţul dintre Main şi Carbine şi el s-a uitat la mine cât aşteptam să traversez. Nu am citit niciun semn că m-ar fi recunoscut, pe chipul bătrânului de treizeci şi

doi de ani, care mi-a spart nasul într-o altă dimensiune a timpului.

L-am urmărit ducând furgoneta Ford în parcarea pe pământ gol de lângă Mellow Tiger, coborând, săltându-şi pantalonii şi intrând. Mi-am imaginat tenta scurtă de country-western când a deschis uşa, izul acru, de scurtă durată de bere Knick & Gansett la halbă, strigătele de bun-venit ale celorlalţi clienţi obişnuiţi, când a închis uşa şi şi-a pus fundul mare pe acelaşi scaun înalt, care îl suportă zilnic cel puţin trei ore din viaţă — cu excepţia duminicilor — de când avea douăzeci şi unu de ani.

Mi-am spus: *Deci ăsta este Ace acum.*

M-am uitat la stânga şi, dincolo de filatură, am văzut Castle River, nu atât de lat, dar ceva mai curat, curgând în continuare pe sub podul dintre Castle Rock şi Harlow. Estacada din amonte nu mai e, dar râul există în continuare. Şi eu la fel.

Poveste de iarnă

Pentru Peter şi Susan Straub

Metoda respiraţiei

I. Clubul

Recunosc: m-am îmbrăcat ceva mai repede decât în mod normal, în acea noapte urâtă, cu ninsoare şi vânt tăios. Era pe 23 decembrie 197-, şi bănuiesc că şi alţi membri ai clubului procedau la fel. În serile cu vreme urâtă, se ştie foarte bine că taxiurile vin cu mare greutate în New York, aşa că am chemat un radio-taxi. Am făcut comanda la cinci şi jumătate, indicând ca oră de sosire ora opt — soţia mea a ridicat o sprânceană, dar n-a comentat. Am ieşit sub tenda blocului de apartamente de pe Strada 58 East, unde eu şi Ellen locuiam din 1946, încă de la opt fără un sfert, iar când taxiul a întârziat cinci minute, m-am pomenit făcând mărunt din picioare, neliniştit.

Taxiul a ajuns la 8:10 şi m-am urcat în el, prea bucuros să scap de vânt, ca să mai fiu supărat pe şofer, aşa cum probabil că ar fi meritat. Vântul acela, ce făcea parte dintr-un front atmosferic rece coborât din Canada cu o zi în urmă, era pus pe fapte mari. Şuiera şi gemea pe lângă parbrizul taxiului, acoperind când şi când piesa săltăreaţă transmisă de radioul maşinii şi legănând pe arcuri

maşina masivă. Multe prăvălii erau deschise, dar cumpărătorii întârziaţi lipseau aproape cu desăvârşire de pe trotuare. Cei care se aventuraseră afară arătau stingheri sau chiar suferinzi.

Ninsese în reprize toată ziua, iar acum ninsoarea se pornise din nou, căzând mai întâi în membrane subţiri, răsucindu-se apoi în forme ciclonice înaintea noastră, pe stradă. La revenirea acasă în acea noapte, aveam să mă gândesc cu mult mai multă nelinişte la combinaţia dintre zăpadă, un taxi şi tot ce înseamnă metropola New York... dar în acel moment, bineînţeles că nu ştiam asta.

La intersecţia dintre Second Avenue şi Strada 40, un clopot mare din beteală, din acelea de Crăciun, a pornit să plutească prin preajmă asemenea unui spirit.

— Urâtă noapte, spuse taximetristul. Mâine or să aibă la morgă vreo douăzeci de clienţi în plus. Drojdieri îngheţaţi pe băţ. Plus câteva balabuste fără casă, şi alea degerate.

— Probabil că da.

Şoferul reflectă.

— Ei, să le fie de bine, spuse el în cele din urmă. Mai puţine ajutoare sociale de plătit, nu?

— Spiritul dumitale de Crăciun, am spus, mă uimeşte prin largheţea şi profunzimea sa.

Taximetristul se gândi la răspunsul meu şi zise:

— Oi fi vreun liberal din ăia slabi de înger? întrebă el în final.

— Refuz să răspund dat fiind că răspunsul meu s-ar putea să mă incrimineze, am spus.

Taximetristul pufni dispreţuitor, ca şi cum ar fi spus „de ce naiba am eu parte mereu de mintoşi din ăştia", dar tăcu.

M-a lăsat la intersecţia dintre Second Avenue şi Strada 35, şi am parcurs pe jos restul distanţei până la club, îndoit de mijloc pentru a înfrunta vântul şuierător, ţinându-mi pălăria pe cap cu mâna înmănuşată. Aproape instantaneu, toată forţa vitală părea să-mi fi fost introdusă în trup, o flacără albastră pâlpâitoare, cam de mărimea flăcării de veghe dintr-un cuptor de gaz. La şaptezeci şi trei de ani, omul simte frigul mai rapid şi mai profund. Omul acela ar trebui să şadă acasă, în faţa şemineului... sau cel puţin în faţa unui calorifer electric. La şaptezeci şi trei de ani, sângele fierbinte nu mai e nici măcar o amintire; e mai mult un concept academic.

Ultima rafală de ninsoare începea să se domolească, dar zăpada uscată ca nisipul continua să-mi şfichiuiască faţa. M-am bucurat să văd că pe treptele ce urcau la uşa de la numărul 249B fusese aruncat nisip — de bună seamă că Stevens făcuse asta — Stevens cunoştea prea bine alchimia fundamentală a bătrâneţii: nu transformarea plumbului în aur, ci a oaselor în sticlă. Când îmi vin în minte asemenea lucruri, îmi zic că, probabil, Dumnezeu gândeşte în mare măsură asemenea lui Groucho Marx.

Apoi Stevens şi-a făcut apariţia, ţinând uşa deschisă, şi, o clipă mai târziu, eram înăuntru. De-a lungul holului cu lambriuri din mahon, prin uşile duble ce stăteau pe trei sferturi deschise pe şinele retrase, în biblioteca ce era în acelaşi timp şi sală de lectură, şi bar. Era o încăpere întunecoasă, în care ici-colo apăreau pete de lumină — veiozele de citit. O lumină mai bogată, mai complexă, strălucea pe suprafaţa parchetului din stejar şi auzeam trosnetul constant al buştenilor de mesteacăn în şemineul uriaş. Căldura radia până-n cealaltă parte a camerei — fără doar şi poate că, pentru oricine, nu există un bun

venit mai cald decât un foc în cămin. Un foşnet de ziar — sec, uşor nerăbdător. Ăsta trebuia să fie Johanssen, cu *Wall Street Journal*-ul lui. După zece ani, era cu putinţă să-i recunoşti prezenţa pur şi simplu după felul cum îşi citea rubrica bursieră. Amuzant... şi într-o manieră liniştită, uluitor.

Stevens m-a ajutat să-mi dezbrac paltonul, murmurând că era o noapte câinoasă; la WCBS tocmai se prognozase o ninsoare puternică până-n dimineaţă.

Am fost de acord cu el că era o noapte câinoasă şi m-am uitat din nou în acea încăpere mare, cu tavanul înalt. O noapte câinoasă, un foc zdravăn... şi o poveste cu fantome. Ce ziceam, că la şaptezeci şi trei de ani, sângele fierbinte e ceva ce ţine de trecut? Poate că da. Dar gândul acela m-a făcut să simt ceva cald în piept... ceva ce nu fusese provocat nici de focul din cămin, nici de primirea demnă şi fermă a lui Stevens.

Cred că s-a datorat faptului că venise rândul lui McCarron să spună o poveste.

Veneam de zece ani la clădirea maronie, aflată la nr. 249B East pe Strada 35 — veneam la intervale care erau aproape — dar nu întru totul — regulate. În sinea mea mă gândesc la acest loc ca la un „club al gentlemenilor", acea amuzantă antichitate din perioada pre-Gloria Steinem[33]. Dar nici acum nu sunt sigur că asta era cu adevărat sau cum a ajuns să fie în primul rând.

În noaptea în care Emlyn McCarron şi-a spus povestea — povestea cu Metoda Respiraţiei — erau probabil

33 Activistă politică americană, feministă, implicată în mişcarea pentru emanciparea femeilor de la sfârşitul anilor şaizeci din secolul trecut.

treisprezece membri cu totul, deşi doar şase dintre noi se aventuraseră să iasă din casă în acea noapte amarnică. Îmi amintesc de anii când poate că nu erau decât opt membri „plini", şi alţii în care erau cel puţin douăzeci, poate chiar mai mulţi.

Presupun că Stevens ar putea să ştie cum a început totul — un lucru de care *sunt* sigur este că Stevens a fost acolo de la început, indiferent cât de îndepărtat în timp ar fi acel început... şi mai cred că Stevens e mai bătrân decât pare. Mult, *mult* mai bătrân. Are un uşor accent de Brooklyn, dar în pofida acestui amănunt, dă dovadă de aceeaşi corectitudine brutală şi minuţiozitate tăioasă ca un valet englez din tată-n fiu. Rezervarea lui face parte din farmecul lui, adesea înnebunitor, iar micul zâmbet al lui Stevens e o uşă încuiată şi zăvorâtă. N-am văzut niciodată documente ale clubului — dacă ţine aşa ceva. N-am primit niciodată o chitanţă de cotizaţii — nu se plătesc cotizaţii. N-am fost niciodată sunat de secretara clubului — nu există secretară, iar la adresa Strada 35 nr. 249B East, nu există telefoane. Nu există nicio cutie cu pietricele albe si bile negre. Iar clubul — dacă este cu adevărat un club — n-a avut niciodată un nume.

Prima oară am ajuns în club (aşa cum sunt nevoit să-l denumesc în continuare) ca invitat al lui George Waterhouse. Waterhouse conduce firma de avocatură la care lucrez încă din 1951. Ascensiunea mea în ierarhia firmei — una din cele mai importante trei firme newyorkeze — a fost constantă, dar extrem de lentă; eram un truditor, un împătimit al muncii, aveam chiar ceva dintr-un deschizător de drumuri... dar nu aveam cu adevărat nici fler, nici geniu. Am văzut mulţi colegi care au început

activitatea în acelaşi timp cu mine, au fost promovaţi în paşi gigantici, în vreme ce eu am continuat să înaintez la pas — şi n-am fost cu adevărat surprins.

Waterhouse şi cu mine schimbam amabilităţi, participam la dineul obligatoriu, organizat de firmă în fiecare octombrie, şi ne-am întâlnit de puţine ori până în toamna anului 196-, când, într-o zi de la începutul lui noiembrie, a trecut pe la biroul meu.

Faptul în sine era îndeajuns de neobişnuit ca să mă facă să am gânduri negre (concedierea), contrabalansate de unele năstruşnice (o promovare neaşteptată). Era o vizită misterioasă. Waterhouse sprijinea stâlpul uşii, cheiţa lui de la fraternitatea Phi Beta Kappa scânteind blând la vestă, şi vorbea generalităţi amabile — nimic din ceea ce spunea părând să aibă substanţă sau importanţă. Tot aşteptam să încheie cu drăgălăşeniile şi să treacă la chestiune: „Şi-acum, să vorbim despre dosarul Casey", sau „Ni s-a cerut să cercetăm condiţiile în care primarul l-a numit pe Salkowitz la..." Dar se părea că nu era vorba de nicio chestiune. S-a uitat la ceas, a spus că i-a făcut plăcere să discute cu mine, dar că trebuie să plece.

Încă mai clipeam din ochi, buimăcit, când s-a întors şi-a spus aşa, într-o doară:

— Există un loc unde mă duc în majoritatea serilor de joi — un fel de club. Cei mai mulţi sunt şarle bătrâne, dar unii dintre ei sunt chiar o companie plăcută. Au o vinotecă excelentă, dacă ai gusturi rafinate. De asemenea, când şi când, cineva spune câte-o poveste interesantă. Ce-ar fi să treci pe-acolo într-o seară, David? Ca invitat al meu.

M-am bâlbâit încercând să dau un răspuns — nici acum nu sunt sigur ce-am spus. Eram derutat de ofertă.

Părea să fie o propunere luată sub impulsul momentului, dar nu era nimic impulsiv în privinţa ochilor lui albaştri, de o răceală anglo-saxonă, sub convoluţiile albe şi stufoase ale sprâncenelor. Şi, dacă nu-mi amintesc exact ce am răspuns, e pentru că am fost dintr-odată sigur că această oferă — vagă şi derutantă cum era — era exact chestiunea pe care mă tot aşteptasem s-o abordeze.

Reacţia lui Ellen din acea seară a fost una de exasperare amuzată. Lucrasem la firma Waterhouse, Carden, Lawton, Frasier & Effingham vreme de vreo douăzeci de ani şi era cât se poate de clar că nu mă puteam aştepta să urc mult peste poziţia mijlocie pe care o deţineam în prezent; a ei a fost ideea că această ofertă era un înlocuitor mai ieftin pentru un ceas de aur din partea firmei.

— Nişte bătrânei care spun poveşti de război şi joacă pocher, a zis ea. O seară din asta petrecută acolo şi tu ar trebui să stai fericit în Biblioteca de Cercetări până când te-or pensiona... ei lasă, că-ţi pun două Becks la gheaţă. Şi m-a sărutat cu căldură. Probabil că văzuse ceva pe faţa mea — Dumnezeu ştie că se pricepe să mă „citească" după toţi anii petrecuţi împreună.

Timp de câteva săptămâni nu s-a întâmplat nimic. Când îmi aminteam de ciudata ofertă a lui Waterhouse — cu siguranţă ciudată, venind de la un om cu care mă întâlneam de nici zece ori pe ani şi alături de care participam la evenimente sociale poate de vreo trei ori pe an, inclusiv petrecerea companiei din luna octombrie — îmi ziceam că mă înşelasem cum privire la expresia din ochii lui, că într-adevăr făcuse acea ofertă într-o doară şi că uitase de ea. Sau că o regreta — şi mai rău! Apoi, într-o după-amiază târzie, s-a apropiat de mine un bărbat la aproape şaptezeci de ani, care-şi păstrase umerii laţi şi înfăţişarea atletică.

Tocmai îmi îmbrăcam paltonul, ţinând servieta între genunchi. Mi-a spus:

— Dacă mai vrei să bei ceva bun la club, ce-ar fi să fii diseară?

— Păi... ăăă...

— Bun, a zis şi mi-a pus în mână un bilet. Ai aici adresa.

În seara aceea m-a aşteptat la baza scării, iar Stevens ne-a ţinut la amândoi uşa deschisă. Vinul s-a dovedit a fi excelent, aşa cum promisese Waterhouse. N-a făcut nicio tentativă de „a mă prezenta" celorlalţi — am luat asta drept un act de snobism, dar ulterior mi-am reconsiderat poziţia —, însă doi sau trei s-au prezentat singuri. Unul dintre cei care au procedat astfel a fost Emlyn McCarron, care încă de pe atunci trecuse de şaptezeci de ani. A întins mâna şi i-am strâns-o scurt. Avea pielea uscată, aspră, dură; aproape ca de broască ţestoasă. M-a întrebat dacă joc bridge. I-am spus că nu.

— Asta-i o treabă al naibii de bună, a spus. Jocul ăla nenorocit a reuşit în acest secol să ucidă conversaţia inteligentă de după masă mai mult decât orice altceva.

Şi, cu această declaraţie, a plecat în întunericul bibliotecii, unde rafturile de cărţi păreau să se prelungească la nesfârşit.

M-am uitat în jur după Waterhouse, dar acesta dispăruse. Simţindu-mă un pic stingher şi foarte nelalocul meu, m-am apropiat de şemineu. Era, aşa cum cred că am spus deja, ceva uriaş — părea deosebit de mare în New York, unde locatarii de apartamente ca mine îşi imaginează cu mare greutate cum o astfel de binecuvântare ar putea să servească la ceva mai mult decât prepararea floricelelor de porumb şi a pâinii prăjite. Şemineul de la 249B East de pe Strada 35 era atât de mare, că puteai să

frigi un bou întreg în el. Nu avea poliţă, în schimb, deasupra lui, se înălţa o arcadă solidă din piatră. Arcada era întreruptă la mijloc de o cheie de boltă uşor proeminentă. Era chiar la nivelul ochilor mei şi, cu toate că lumina era slabă, puteam citi fără probleme legenda gravată pe acea piatră: *POVESTEA E CEA CARE CONTEAZĂ, NU CEL CARE O SPUNE.*

— Iată-te, David, spuse domnul Waterhouse de lângă cotul meu, şi am tresărit. La urma urmelor, nu mă părăsise; doar se dusese în cine ştie ce cotlon necunoscut de mine al clădirii, ca să aducă băuturi. Martini Bombay e al·tău, nu?

— Da. Vă mulţumesc. Domnule Waterhouse...

— George, a spus el. Aici îmi spui doar George.

— George, atunci, am spus, cu toate că părea uşor anapoda să-i spun pe numele mic. Ce e toată...

— Noroc, a spus el.

Am băut. Îmi adusese un martini perfect şi, în loc să-mi termin întrebarea, am preferat să laud băutura.

— Stevens are grijă de bar. Prepară nişte băuturi minunate. Îi place să spună că e o pricepere măruntă, dar vitală.

Băutura a avut darul să-mi mai netezească asperităţile senzaţiilor de dezorientare şi de stinghereală (asperităţile, dar senzaţiile propriu-zise au rămas — petrecusem aproape o jumătate de oră zgâindu-mă în şifonier şi întrebându-mă cu ce să mă îmbrac; în cele din urmă am ales nişte pantaloni maro închis şi un sacou din tweed aspru, aproape la aceeaşi culoare cu pantalonii, sperând că nu voi da peste un grup de oameni înţoliţi în smoching sau, dimpotrivă, purtând blugi şi cămăşi în carouri L.L. Beans... în orice caz, se părea că nu greşisem foarte mult în privinţa ţinutei). Un loc şi o situaţie noi te fac

extrem de conştient de fiecare act social, oricât ar fi de mărunt, iar în acel moment, cu paharul în mână şi după ce rostisem micul toast obligatoriu, aş fi vrut tare mult să mă asigur că nu trecusem cu vederea niciuna dintre amabilităţi.

— Există vreo carte de oaspeţi în care să semnez? am întrebat. Ceva de genul ăsta?

El s-a arătat uşor surprins.

— Nu avem nimic de genul ăsta. Cel puţin, nu *cred* că avem.

Se uită în jur, prin încăperea întunecoasă şi liniştită. Johanssen îşi foşnea de zor *Wall Street Journal*-ul, l-am văzut pe Stevens trecând printr-o uşă situată în celălalt capăt al camerei, fantomatic în sacoul lui alb. George îşi puse paharul pe o măsuţă şi aruncă un buştean nou pe foc. Un roi de scântei izbucni şi urcă iute pe beregata neagră a şemineului.

— Ce înseamnă asta? am întrebat arătând spre inscripţia de pe cheia de boltă. Aveţi vreo idee?

Waterhouse citi cu atenţie, ca şi cum atunci ar fi văzut-o prima oară. *POVESTEA E CEA CARE CONTEAZĂ, NU CEL CARE O SPUNE.*

— Cred că am o idee, a spus el. Şi tu ai putea avea, dac-o să te întorci. Da, aş spune că ai putea avea o idee sau două. Cu timpul. Simte-te bine, David.

A plecat. Şi, deşi pare straniu, chiar dacă am fost lăsat să mă scufund sau să înot singur într-o situaţie atât de nefamiliară, chiar m-am simţit bine. Mai întâi, mi-au plăcut întotdeauna cărţile şi aici se găsea o adevărată comoară de cărţi interesante, ce puteau fi cercetate. Am păşit agale de-a lungul rafturilor, examinând cotoarele cât se putea de bine în lumina slabă, trăgând

câte unul afară când şi când, şi oprindu-mă o dată ca să mă uit afară pe o fereastră îngustă la intersecţia cu Second Avenue, aflată mai sus. Am stat acolo şi am privit prin sticla glazurată cu chiciură cum semaforul din intersecţie îşi schimba culoarea de la roşu, la galben, şi-apoi la verde, trecând din nou la roşu, şi, ca din senin, m-am simţit cuprins de cel mai ciudat — şi cu toate acestea foarte bine-venit — sentiment de tihnă. Nu m-a inundat; în schimb, mi s-a părut că a venit pe furiş. „Oh, da", vă aud spunând, „asta e cât se poate de logic; oricine se uită la un semafor e cuprins de un sentiment de pace."

Aşa este; n-are nicio noimă. Aveţi dreptate. Dar, cu toate acestea, sentimentul era acolo. M-a făcut să mă gândesc pentru prima oară în atâţia ani la nopţile de iarnă petrecute în ferma din Wisconsin, în care am crescut: stând în pat în camera friguroasă de la etaj şi constatând contrastul dintre şuierul vântului de ianuarie de afară, care împrăştia nămeţii de zăpadă uscată ca nisipul de-a lungul kilometrilor de garduri antizăpadă, şi căldura pe care corpul meu o crea sub cele două plăpumi.

Erau acolo câteva cărţi de drept, dar de o factură teribil de ciudată: *Douăzeci de cazuri de dezmembrare şi consecinţele lor sub legislaţia britanică* este un titlu pe care mi-l amintesc. *Cazuri cu animale de companie* este altul. L-am deschis pe acesta din urmă şi, bineînţeles, era un tom juridic erudit, care se ocupa cu felul cum tratează legislaţia (cea americană, de data asta) cazurile care aveau legătură în anumite aspecte importante cu animalele de companie — totul de la pisici care au moştenit mari sume de bani până la un ocelot care a rupt lanţul cu care fusese legat şi l-a rănit grav pe un poştaş.

Erau acolo un set de opere de Dickens, un set de Defoe şi un set aproape nesfârşit de Trollope; şi mai era un set de romane — unsprezece la număr — scrise de un autor numit Edward Gray Seville. Erau legate în piele de un verde plăcut la vedere, iar numele editurii imprimat cu litere de aur pe cotor era Stedham & Son. Nu mai auzisem niciodată până atunci nici de Seville, nici de editorii săi. Data copyrightului pe prima carte a lui Seville — *These Were Our Brothers* — era 1911. Data ultimului roman, *Breakers,* era 1935.

Cu două rafturi mai jos faţă de romanele lui Seville era un volum folio de mari dimensiuni, care conţinea planuri pas cu pas, atent întocmite, pentru entuziaştii jocului de construcţii Erector Set. Alături, era un alt volum folio care prezenta scene celebre din filme celebre. Fiecare dintre imagini umplea o pagină întreagă, iar pe pagina de vizavi erau tipărite poeme cu rimă albă, fie referitoare la scenele cu care făceau pereche, fie inspirate de ele. Conceptul nu era remarcabil din calea afară, dar poeţii reprezentaţi acolo *erau* remarcabili — Robert Frost, Marianne Moore, William Carlos Williams, Wallace Stevens, Louis Zukofsky şi Erica Jong, ca să pomenesc doar câţiva. Pe la jumătatea cărţii, am găsit un poem al lui Algernon Williams aşezat pe pagina opusa celebrei fotografii care o înfăţişează pe Marilyn Monroe stând pe grătarul de ventilaţie al metroului şi încercând să-şi împiedice fusta să se ridice din cauza curentului de aer. Poemul era intitulat „Clopotul" şi începea aşa:

Forma fustei este
— am putea spune –
forma unui clopot
Picioarele sunt limba...

Și altele asemenea. Nu era un poem oribil, dar cu siguranță nu era cel mai reușit poem al lui Williams și nici măcar nu se putea număra printre cele mai bune. Aveam sentimentul că pot să susțin o astfel de opinie pentru că citisem, de-a lungul anilor, o bună parte din opera lui Algernon Williams. În tot cazul, nu-mi puteam aminti poemul acesta despre Marilyn Monroe (ceea ce și este; căci poemul anunță acest lucru, chiar și atunci când e separat de imagine — în finalul lui, Williams scrie: *Picioarele îmi bat numele: Marilyn,* ma belle). De atunci, l-am tot căutat și nu am reușit să-l găsesc; ceea ce nu înseamnă nimic, desigur. Poemele nu sunt ca romanele sau ca opiniile juridice; ele sunt mai mult ca frunzele suflate de vânt și orice volum antologic intitulat „Opere complete" sau asemănător trebuie cu siguranță să fie o minciună. Poemele au tendința de a se rătăci pe sub canapele — face parte din farmecul lor și e unul din motivele pentru care rezistă. Dar...

La un moment dat, Stevens a venit la mine cu un al doilea martini (între timp, mă așezasem într-un fotoliu cu un volum de Ezra Pound). Era perfect, ca și primul. În timp ce îl savuram, am văzut că doi dintre cei prezenți, George Gregson și Harry Stein (Harry murise de șase ani în noaptea în care Emlyn McCarron ne-a spus povestea cu Metoda Respirației), părăseau încăperea printr-o ușă ciudată, având mai puțin de nouăzeci de centimetri înălțime. Dacă a existat o materializare a imaginii lui Alice coborând în vizuina iepurelui, aceasta era. Au lăsat ușa deschisă și, la scurt timp după ieșirea lor neobișnuită din bibliotecă, am auzit clicăitul înfundat al unor bile de biliard.

Stevens trecu prin preajmă și mă întrebă dacă aș vrea un alt martini. Am declinat oferta cu real regret. El a încuviințat din cap:

— Prea bine, sir.

Cu toate că faţa lui nu-şi schimba expresia niciodată, am avut sentimentul că, într-un fel sau altul, alegerea mea l-a încântat.

Mai târziu, un hohot de râs m-a surprins şi m-a întrerupt din lectura cărţii. Cineva aruncase un pachet cu pudră chimică în foc şi făcuse ca flăcările să capete culori de petrecere. M-am gândit din nou la copilăria mea... dar nu în vreo manieră nostalgică, plângăcios-romantică. Simt o mare nevoie să subliniez asta, Dumnezeu ştie de ce. M-am gândit la vremurile când şi eu făcusem exact acelaşi lucru, copil fiind, dar amintirea a fost una puternică, plăcută, neîntinată de regrete.

Am văzut că majoritatea celorlalţi îşi trăseseră scaunele într-un semicerc, în jurul căminului. Stevens adusese o tavă aburindă şi învârfuită cu cârnaţi fierbinţi, minunat aromaţi. Harry Stein s-a întors pe uşa cea micuţă şi mi s-a prezentat grăbit, dar într-un mod plăcut. Gregson a rămas în sala de biliard, exersând diverse lovituri, după cum se auzea.

După o ezitare vremelnică, m-am alăturat celorlalţi. Era relatată o poveste — nu una plăcută. Norman Stett era cel care o spunea şi, cu toate că scopul meu nu e s-o repovestesc aici, poate că veţi înţelege ce-am avut în minte când i-am apreciat calitatea dacă o să vă spun că era despre un om care s-a înecat într-o cabină telefonică.

Când Stett — care şi el a murit între timp — a terminat, cineva a spus:

— Ar fi trebuit s-o păstrezi pentru Crăciun, Norman.

S-au auzit râsete, pe care, desigur, nu le-am înţeles. Cel puţin, nu atunci.

În continuare, a luat cuvântul Waterhouse, iar la un asemenea Waterhouse n-aş fi visat nici într-o mie de ani. Absolvent al Universităţii Yale, membru al fraternităţii Phi Beta Kappa, cu părul grizonant, îmbrăcat la patru ace, şef al unei firme de avocatură atât de mari, încât era mai mult o întreprindere decât o companie — *acest* Waterhouse a spus o poveste în care era vorba de o învăţătoare rămasă înţepenită într-o privată. Privata se afla în spatele şcolii cu o singură clasă la care preda învăţătoarea, iar ziua în care femeia a rămas cu fundul înţepenit într-una din găurile privatei a coincis cu ziua în care privata fusese planificată să fie luată de acolo ca o contribuţie a Comitatului Anniston la expoziţia Viaţa aşa cum a fost în New England, ţinută la Prudential Center din Boston. Învăţătoarea n-a scos niciun sunet cât timp a durat până au încărcat privata pe platforma unui camion şi au ancorat-o. Era încremenită de jenă şi oroare, relata Waterhouse. Până când uşa privatei s-a deschis brusc pe Route 128 în Somerville, la o oră de vârf...

Dar să tragem cortina peste acea povestire, şi peste orice altă povestire ar mai fi urmat; ele nu sunt poveştile mele în seara asta. La un moment dat, Stevens a adus o sticlă de brandy, care era mai mult decât bună; era aproape perfectă. Sticla a trecut de la unul la altul, iar Johanssen a rostit un toast — *toastul*, după cum aproape că s-ar putea spune: Povestea, nu cel care o spune.

Am băut pentru asta.

Nu după mult timp, participanţii au început să plece. Nu se făcuse târziu; în orice caz, miezul nopţii încă nu venise; dar am remarcat că atunci când cincuagenarii încep se pregătesc să devină sexagenari, „târziu" se face tot mai devreme. L-am văzut pe Waterhouse îmbrăcându-şi

paltonul, ajutat de Stevens. Mi s-a părut straniu ca Waterhouse să-şi ia tălpăşiţa fără să-mi adreseze un cuvinţel (şi fără doar şi poate că asta făcea; dacă m-aş fi întors din bibliotecă, unde mă dusesem să pun la loc în raft cartea lui Pound, cu patruzeci de secunde mai târziu, ar fi dispărut), dar nu era cu nimic mai straniu decât majoritatea lucrurilor pe care le făcuse în seara aceea.

Am ieşit chiar în urma lui, iar Waterhouse s-a uitat în jur, ca şi cum ar fi fost surprins să mă vadă... şi aproape ca şi cum ar fi moţăit şi ceva l-ar fi trezit pe neaşteptate.

— Luăm un taxi împreună? m-a întrebat, de parcă tocmai ne întâlniserăm întâmplător pe strada aceea pustie şi bătută de vânturi.

— Mulţumesc, am spus. Mulţumirile mele se refereau la mult mai multe alte lucruri în afară de oferta lui de a împărţi un taxi, şi cred că n-aveai cum să nu observi asta în tonul meu, dar el a încuviinţat din cap ca şi cum doar la asta m-aş fi gândit. Un taxi cu lumina pentru LIBER aprinsă tocmai se deplasa agale pe stradă — tipi precum George Waterhouse păreau să aibă noroc la taxiuri, chiar şi în acele nenorocite nopţi newyorkeze, friguroase şi pline de ninsoare, când ai putea să juri că n-ai cum să găseşti niciun taxi în toată insula Manhattan — şi-i făcu semn.

În căldura dătătoare de siguranţă a maşinii, în vreme ce aparatul ne jalona călătoria cu clicuri măsurate, i-am spus cât de mult mi-a plăcut povestea lui. Nu-mi aminteam să mai fi râs atât de tare sau atât de spontan de la vârsta de optsprezece ani, i-am zis, şi nu era o linguşeală, ci doar purul adevăr.

— Da? Drăguţ din partea dumitale. Vocea lui era glacial de politicoasă. M-am domolit, simţind cum îmi ard obrajii.

Nu e întotdeauna nevoie să auzi zgomotul ca să-ţi dai seama că uşa a fost închisă.

Când taxiul a tras la trotuar în faţa casei mele, i-am mulţumit din nou, iar de data asta a arătat un pic mai multă căldură.

— Ai făcut bine c-ai venit, deşi ai fost anunţat în ultima clipă, a spus. Să mai vii, dacă-ţi place. Nu mai aştepta să fii invitat: nu prea punem preţ pe formalităţi, la numărul doi-patru-nouă-B. Serile de joi sunt cele mai potrivite pentru poveşti, dar clubul e acolo în fiecare seară.

Atunci, trebuie să presupun că am fost primit ca membru?

Întrebarea îmi stătea pe buze. Am vrut s-o rostesc; părea *necesar* să fie pusă. Tocmai reflectam asupra ei, ascultând-o cum sună în gând (în felul meu domol, avocăţesc), ca să-mi dau seama dacă frazarea era adecvată — poate că era puţin prea din topor —, când Waterhouse i-a cerut şoferului să pornească mai departe. În momentul următor, taxiul se îndrepta spre Madison. Am rămas pe trotuar un moment, tivul pardesiului fluturându-mi pe glezne, în timp ce îmi ziceam: *Ştia că o să pun întrebarea aia — ştia şi intenţionat i-a cerut şoferului să plece până s-apuc eu să zic ceva.* Apoi mi-am zis că o astfel de idee era complet absurdă — chiar paranoică. Şi aşa era. Dar în acelaşi timp, era şi adevărată. N-aveam decât să pufnesc dispreţuitor cât voiam, pentru că o astfel de atitudine nu putea să schimbe acea certitudine esenţială.

M-am îndreptat lent spre uşa clădirii şi am intrat.

Ellen era cam şaizeci la sută adormită, când m-am aşezat pe marginea patului ca să mă descalţ. S-a rostogolit şi a scos un sunet interogator neclar, care s-a auzit ca un geamăt profund. I-am spus să se culce la loc.

A scos din nou sunetul acela nedesluşit. De data asta, s-a auzit şi o engleză aproximativă:

— Ccumm fuze?

Pentru o clipă, am şovăit, cu cămaşa pe jumătate descheiată la nasturi. Şi mi-am zis, cu o claritate momentană teribilă. *Dacă-i spun, n-am să mai văd niciodată cealaltă parte a acelei uşi.*

— A fost foarte bine, i-am zis. Nişte bătrânei care deapănă poveşti de război.

— Eu ţi-am zis.

— Dar n-a fost rău. S-ar putea să mă mai duc. Mi-ar putea face bine la firmă.

— „La firmă", m-a ironizat ea uşor. Ce mai prostănac bătrân eşti şi tu, dragul meu.

— Cin' se-aseamănă, se-adună, am spus, dar ea deja adormise la loc. M-am dezbrăcat, am făcut duş, m-am uscat cu prosopul, mi-am pus pijamaua... şi apoi, în loc să mă culc în pat, cum ar fi trebuit să fac (tocmai trecuse de unu noaptea), mi-am îmbrăcat halatul şi-am mai luat o sticlă de Beck's. Am stat la masa din bucătărie, bând berea pe îndelete, privind afară pe fereastră la canionul rece care era Madison Avenue la ora aceea, reflectând. O uşoară ameţeală pusese stăpânire pe mine de la alcoolul consumat de cu seară — pentru mine fusese o cantitate neaşteptat de mare. Dar senzaţia nu era câtuşi de puţin neplăcută şi nu simţeam că m-ar paşte vreo mahmureală.

Gândul care-mi venise în minte când Ellen mă întrebase cum fusese seara era la fel de ridicol ca şi acela care-mi trecuse prin cap cu privire la George Waterhouse, când taxiul s-a îndepărtat de mine — pentru numele lui Dumnezeu, ce putea fi greşit în a-i vorbi soţiei mele despre o seară perfect inofensivă petrecută la clubul îmbâc-

sit al şefului meu... şi chiar dacă *era* greşit să-i vorbesc, cine ar fi ştiut c-am făcut-o? Nu, era la fel de ridicol şi de paranoic ca şi acele reflecţii de mai devreme... şi, după cum îmi spunea inima, la fel de adevărat.

M-am întâlnit cu George Waterhouse a doua zi, în hol, între Contabilitate şi Biblioteca de Lectură. M-am întâlnit... „Am trecut pe lângă el" ar descrie mai exact ce s-a întâmplat. A dat din cap înspre mine şi şi-a văzut de drum fără să-mi vorbească... aşa cum făcuse de ani de zile.

Toată ziua m-au durut muşchii stomacului. Acesta a fost singurul lucru care m-a convins pe deplin că seara fusese reală.

Trei săptămâni au trecut. Patru... cinci. Nicio altă invitaţie n-a venit de la Waterhouse. Cumva, pur şi simplu nu fusesem adecvat; nu mă potrivisem. Sau cel puţin aşa mi-am spus. Era un gând deprimant şi dezamăgitor. M-am consolat, zicându-mi că o să înceapă să se domolească şi să-şi piardă înţepătura, aşa cum fac în cele din urmă toate dezamăgirile. Dar m-am gândit la seara aceea în cele mai neobişnuite aspecte: cercurile de lumină izolate ale veiozelor de lectură, atât de imobile şi, cumva, civilizate; povestea absurdă şi hilară a lui Waterhouse despre învăţătoarea înţepenită în privată; mirosul intens de piele dintre rafturile înguste. Cel mai mult m-am gândit la cum stăteam la fereastra aceea îngustă şi priveam cum cristalele de gheaţă îşi schimbau culoarea de la verde la galben şi apoi la roşu. M-am gândit la sentimentul de tihnă pe care l-am avut.

În timpul aceleiaşi perioade de cinci săptămâni m-am dus la bibliotecă şi am verificat patru volume din poezia lui Algernon Williams (alte trei le deţineam eu

însumi şi deja le controlasem); unul dintre acestea susţinea că ar conţine „Poeme complete". M-am reîntâlnit cu unele dintre preferatele mele mai vechi, inclusiv cel care-mi era cel mai drag, „Epistolă de lăsat în pământ". Dar n-am găsit niciunul intitulat „Clopotul", în vreunul dintre volume.

În cadrul aceluiaşi drum la Biblioteca Publică din New York, am căutat în fişierele bibliotecii operele de ficţiune ale unui autor numit Edward Gray Seville. Cel mai aproape de asta a fost un roman poliţist scris de autoarea Ruth Seville.

Să mai vii, dacă-ţi place. Nu mai aştepta să fii invitat...

Dar, bineînţeles, am aşteptat totuşi invitaţia; maică-mea m-a învăţat cu mulţi ani în urmă să nu-i cred în mod automat pe oamenii care-ţi spun cu uşurinţă „treci pe la mine oricând" sau că „uşa mea e deschisă întotdeauna". Nu că aş fi avut nevoie de o invitaţie scrisă adusă la uşa apartamentului de un valet în livrea, purtând o tavă aurită, nu despre asta e vorba, dar voiam totuşi *ceva*, chiar dacă ar fi fost doar o vorbă aruncată în treacăt: „Treci pe la noi într-o seară, David? Sperăm că nu te-am plictisit". Genul ăsta de lucruri.

Dar când nici măcar asta nu s-a întâmplat, am început să mă gândesc mai serios să mă duc totuşi — în definitiv, uneori oamenii chiar vor ca tu să treci pe la ei oricând; am presupus că, în unele locuri, uşa rămâne tot timpul deschisă; şi că mamele nu au întotdeauna dreptate.

... nu mai aştepta să fii invitat...

În orice caz, aşa se face că, pe data de 10 decembrie a acelui an, m-am pomenit îmbrăcând din nou haina de tweed aspru şi pantalonii maro-închis şi căutându-mi

cravata roşu-închis. Îmi amintesc că, în seara aceea, eram mai conştient ca de obicei de felul cum îmi bate inima.

— În sfârşit, George Waterhouse a cedat şi ţi-a cerut să te întorci? a întrebat Ellen. Înapoi în cocină cu restul porcuşorilor misogini?

— Întocmai, am spus, gândindu-mă că trebuie să fi fost pentru prima oară în cel puţin o duzină de ani când i-am spus o minciună... şi apoi mi-am amintit că, după prima întrunire, îi răspunsesem cu o minciună la întrebarea despre cum fusese. Nişte bătrânei care deapănă poveşti de război, îi spusesem.

— Ei bine, poate că până la urmă o să ai parte de promoţie, a spus ea... deşi fără multă speranţă. Spre cinstea ei, a spus-o şi fără multă amărăciune.

— S-au întâmplat şi lucruri mai neobişnuite, am spus şi am sărutat-o de despărţire.

— Guiţ-guiţ! a spus în timp ce ieşeam pe uşă.

Drumul cu taxiul mi s-a părut foarte lung în noaptea aceea. O noapte rece, liniştită şi înstelată. Taxiul era un Checker şi mă făcea să mă simt foarte mic înăuntru, ca un copil care vede marele oraş pentru prima oară. Era entuziasm ceea ce simţeam, când taxiul a tras în faţa clădirii maronii — un simţământ simplu şi totuşi complet. Dar entuziasmul acesta simplu pare să fie una dintre calităţile vieţii care se strecoară aproape neobservată, iar redescoperirea lui, pe măsură ce înaintăm în vârstă, e întotdeauna ceva surprinzător, ca atunci când descoperi un fir de păr negru în piepten la câţiva ani după ce s-a întâmplat ultima oară să găseşti aşa ceva.

Am plătit cursa, am coborât, am mers către cele patru trepte ce duceau la uşă. Pe când le urcam, entuziasmul meu s-a coagulat într-o anxietate (un sentiment cu

care bătrânii sunt mult mai familiarizaţi). Ce anume căutam eu aici?

Uşa era din stejar gros, iar pentru ochii mei arăta la fel de solidă ca şi uşa unui turn de castel. Nu se vedea nicio sonerie, niciun dispozitiv de atenţionare, nicio cameră de luat vederi de la vreun circuit închis de televiziune, montată discret în umbra vreunei streşini şi, desigur, nu era nici Waterhouse, aşteptând să mă ducă înăuntru. M-am oprit în capul scărilor şi m-am uitat în jur. Dintr-odată, Strada 35 mi s-a părut mai întunecoasă, mai rece şi mai ameninţătoare. Clădirile placate cu piatră maronie păreau toate cumva tainice, de parcă ar fi ascuns nişte mistere pe care era mai bine să le laşi necercetate. Ferestrele lor arătau ca nişte ochi.

Undeva, îndărătul uneia dintre acele ferestre, s-ar putea să se afle un bărbat sau o femeie care să pună la cale o crimă, mi-am zis. Un fior începu să-mi urce pe şira spinării. *Să o pună la cale... sau să o comită.*

Apoi, brusc, uşa s-a deschis şi Stevens a apărut în prag.

Am simţit o mare uşurare. Nu am o imaginaţie prea bogată, cred — cel puţin nu în circumstanţe obişnuite —, dar acest ultim gând avusese întreaga claritate stranie a unei profeţii. Poate c-aş fi început să bolborosesc fără noimă dacă nu m-aş fi uitat mai întâi la ochii lui Stevens. Ochii lui nu mă cunoşteau. Ochii lui nu mă cunoşteau absolut deloc.

După care a urmat încă un moment din acea claritate stranie, profetică; am văzut restul serii mele în detalii perfecte. Trei ore într-un bar liniştit. Trei martini (poate patru) ca să înec stânjeneala de a fi fost atât de prost, încât să mă duc într-un loc unde nu eram dorit. Umilinţa de care sfatul mamei mele era menit să mă

scutească — aceea pe care o simţi când îţi dai seama că ai întrecut măsura.

M-am vizualizat ducându-mă acasă uşor ameţit, dar nu într-o perspectivă favorabilă. M-am văzut şezând inert în timpul drumului cu taxiul, fără să o mai trăiesc prin lentilele copilăreşti ale entuziasmului şi anticipării. M-am auzit spunându-i lui Ellen: *După o vreme, treaba se cam subţiază... Waterhouse a spus aceeaşi poveste despre cum a câştigat el la un joc de pocher o livrare de fripturi pentru Batalionul al 3-lea... şi mai şi joacă Hearts pentru un dolar punctul, îţi vine să crezi?... dacă mă mai duc?... cred c-aş putea s-o fac, dar mă îndoiesc.* Şi cu asta, basta. Exceptând, probabil, propria umilinţă.

Am citit toate astea în nimicul din ochii lui Stevens. Deodată, ochii s-au umplut de căldură. A zâmbit uşor şi a spus:

— Domnule Adley! Intraţi. Vă iau eu paltonul.

Am urcat treptele şi Stevens a închis uşa ferm în urma mea. Cât de diferită poate părea o uşă atunci când te afli de partea caldă a acesteia! Mi-a luat paltonul şi a dispărut cu el. Am rămas în hol un moment, uitându-mă la propria reflexie în oglinda mare — un bărbat de şaizeci şi trei de ani, a cărui faţă devenea prea rapid uscăţivă ca să arate de vârstă mijlocie. Şi totuşi, reflexia m-a încântat.

M-am dus în bibliotecă.

Johanssen era acolo, citind, ca de obicei, *Wall Street Journal*. Într-un alt ostrov de lumină, Emlyn McCarron şedea aplecat asupra unei table de şah, vizavi de Peter Andrews. McCarron a fost şi-a rămas un ins cadaveric, posesor al unui nas subţire, ca o lamă de cuţit; Andrews era un tip cu o statură uriaşă, cu umerii gârboviţi şi cu un

temperament coleric. O imensă barbă de culoare gălbui-roşcată aproape că-i acoperea vesta. Faţă în faţă, deasupra tablei încrustate în tăblia mesei, cu piesele sculptate în fildeş şi abanos, arătau ca nişte totemuri indiene: vulturul şi ursul.

Waterhouse era şi el prezent, citind încruntat *Times*-ul din acea zi. A ridicat privirea, a dat din cap către mine, fără să se arate surprins, şi s-a cufundat din nou în lectură.

Stevens mi-a adus un martini Bombay, fără să-i cer.

Am luat paharul cu mine printre rafturi şi am găsit iarăşi setul acela enigmatic şi incitant de volume verzi. În seara aceea am început să citesc operele lui Edward Gray Seville. Am luat-o de la început, cu *These Were Our Brothers*. De atunci, le-am citit pe toate şi le-am considerat ca fiind unsprezece dintre cele mai bune romane ale secolului nostru.

Aproape de finalul serii, s-a spus o poveste — doar una —, iar Stevens a adus câte un brandy la toată lumea. După ce povestea a fost spusă, oamenii au început să se ridice, pregătindu-se să plece. Stevens a vorbit din uşa dublă care dădea în hol. Avea o voce joasă şi plăcută, dar care reuşea să se facă auzită.

— Deci, cine ne va aduce o poveste de Crăciun?

Oamenii s-au oprit din ceea ce făceau şi au privit în jur. S-au auzit ceva comentarii bine dispuse, spuse cu glas scăzut, şi un hohot de râs.

Stevens, zâmbitor, dar serios, a bătut din palme de două ori, ca un învăţător de şcoală primară care încearcă să-şi disciplineze clasa gălăgioasă.

— Haide, domnilor — cine-o să aducă povestea?

Peter Andrews, cel cu umerii gârboviţi şi cu barba roşcată, şi-a dres glasul.

— Am ceva la care m-am tot gândit, nu ştiu dacă e chiar potrivită; adică, dacă e...

— O să fie foarte bine, îl întrerupse Stevens, şi se auzi şi mai multe hohote de râs. Andrews se pomeni bătut pe spate cu voioşie. Curenţi de aer răcoroşi se avântară pe hol în timp ce oamenii ieşeau.

Deodată Stevens apăru acolo, ca printr-un număr minor de magie, ţinându-mi paltonul.

— Seara bună, domnule Adley. Întotdeauna e o plăcere pentru mine.

— Chiar vă întâlniţi în noaptea de Crăciun? am întrebat, încheindu-mi nasturii paltonului. Eram uşor dezamăgit că aveam să ratez povestea lui Andrews, dar ne făcuserăm planuri ferme să mergem cu maşina la Schenectady şi să petrecem sărbătorile cu sora lui Ellen.

Stevens reuşi să se arate atât şocat, cât şi amuzat în acelaşi timp.

— În niciun caz, spuse el. Oamenii trebuie să petreacă seara de Crăciun în familie. Mai ales această noapte, dintre toate. Nu sunteţi de aceeaşi părere, sir?

— Ba da, fără doar şi poate.

— Întotdeauna ne întâlnim joia înainte de Crăciun. De fapt, aceea este noaptea din an în care avem asigurat cel mai mare număr de participanţi.

Nu folosise cuvântul *membri*, am remarcat — doar o întâmplare sau evitare pur şi simplu.

— Multe poveşti au fost depănate în încăperea principală, domnule Adley, poveşti de toate felurile, de la comice la tragice, de la ironice la sentimentale. Dar în joia dinaintea Crăciunului, întotdeauna e o poveste ce ţine de straniu. Aşa a fost întotdeauna, cel puţin din câte-mi amintesc eu.

Asta cel puţin explica un comentariu pe care-l auzisem la prima mea vizită, cel în care se spunea că Norman Stett ar fi trebuit să-şi păstreze povestirea pentru Crăciun. Şi alte întrebări îmi stăteau pe limbă, dar am văzut un avertisment reflectat în ochii lui Stevens. Înţelegeţi ce vă spun? Nu era un avertisment cum că nu-mi va răspunde la întrebări; era, mai degrabă, un avertisment că nici măcar n-ar trebui să le pun.

— Mai era ceva, domnule Adley?

Rămăseserăm singuri în hol. Toţi ceilalţi plecaseră. Şi dintr-odată holul păru mai întunecos, faţa lungă a lui Stevens mai palidă, iar buzele, mai roşii. Un nod explodă în şemineu şi o lumină roşie se prelinse momentan peste parchetul lustruit. Mi s-a părut că aud, de undeva, din încăperile acelea din spate rămase neexplorate, un fel de bufnet lipicios-alunecos. Nu mi-a plăcut sunetul. Absolut deloc.

— Nu, am spus cu o voce care nu se distingea prin fermitate. Cred că nu.

— Noapte bună atunci, a spus Stevens, iar eu am trecut pragul. Am auzit uşa masivă închizându-se în urma mea. Am auzit broasca încuindu-se. Iar apoi m-am îndreptat spre luminile de pe Second Avenue, fără să mă uit înapoi, peste umăr, cumva temându-mă să mă uit într-acolo, ca şi cum aş fi riscat să văd vreun spirit malefic înfricoşător urmându-mă pas cu pas sau să întrezăresc vreun secret care era mai bine să rămână neştiut. Am ajuns la colţ, am văzut un taxi liber şi i-am făcut semn.

— Iar poveşti de război? m-a întrebat Ellen în noaptea aceea. Era în pat cu Philip Marlowe, singurul amant pe care şi l-a luat vreodată.

— A fost şi o poveste, două de război, am spus în timp ce-mi atârnam paltonul în cuier. Dar mai mult am stat şi am citit o carte.

— Atunci când nu guiţai.

— Da, ai dreptate. Când nu guiţam.

— Ascultă aici: *Prima oară când am pus ochii pe Terry Lennox era beat, într-un Rolls-Royce Silver Wraith lângă terasa localului The Dancers,* citea Ellen. *Avea o faţă tânără, dar părul era alb ca zăpada. Îţi dădeai seama după ochi că era beat criţă, dar altfel arăta ca orice tânăr cumsecade îmbrăcat în ţinută de seară, care cheltuise prea mulţi bani într-un loc care există numai şi numai pentru acel scop.* Drăguţ, nu? E din...

— *Un lung rămas-bun,* am spus, în timp ce mă descălţam. Îmi citeşti acelaşi fragment o dată la fiecare trei ani. Face parte din ciclul tău de viaţă.

Ea îşi încreţi nasul către mine:

— Guiţ-guiţ!

— Mulţumesc, am spus.

S-a întors la cartea ei. M-am dus în bucătărie ca să-mi iau o sticlă de Beck's. Când m-am întors, ea lăsase cartea deschisă pe plapumă şi se uita la mine cu atenţie.

— David, ai de gând să te înscrii în clubul ăsta?

— Cred că aş face-o... dacă mi s-ar cere. Mă simţeam jenat. Probabil că-i spusesem încă o minciună. Dacă se punea problema de a deveni membru la numărul 249B Est de pe Strada 35, eu eram deja membru.

— Mă bucur, a spus ea. Aveai nevoie de ceva de multă vreme. Nu cred că ai ştiut-o, dar aveai. Eu am Comitetul de Asistenţă Socială, Comisia pentru Drepturile Femeilor şi Societatea de Teatru. Dar tu aveai nevoie de ceva. Oameni alături de care să îmbătrâneşti, cred.

M-am dus în pat, m-am aşezat lângă ea şi am luat *Un lung rămas-bun*. Era o ediţie necartonată, viu colorată, de curând tipărită. Îmi aminteam că-i cumpărasem lui Ellen ediţia originală cartonată, cadou de ziua ei de naştere.

— Suntem bătrâni? am întrebat-o.

— Bănuiesc că da, a spus şi mi-a zâmbit radios.

Am pus cartea jos şi i-am atins sânul.

— Prea bătrâni pentru asta?

Ea a dat aşternuturile la o parte cu gesturi de mare doamnă... şi deodată, chicotind, le împinse cu picioarele pe podea.

— Maestre, bagă mare! a spus Ellen.

— Guiţ-guiţ, am replicat şi am izbucnit amândoi în râs.

A venit şi joia de dinainte de Crăciun. Seara aceea a fost asemănătoare altora, cu două excepţii remarcabile. Erau prezenţi mai mulţi oameni, cam optsprezece. Iar în aer plutea o senzaţie intensă şi indescriptibilă de agitaţie. Johansson a aruncat doar în treacăt o privire la ziarul său preferat şi apoi s-a alăturat grupului alcătuit din McCarron, Hugh Beagleman şi eu însumi. Şedeam în apropierea ferestrelor, vorbind de una, de alta, pentru ca în cele din urmă să cădem într-o discuţie pasională — şi adeseori hilară — despre automobilele antebelice.

Şi a mai fost, acum când mă gândesc la asta, o a treia diferenţă — Stevens preparase un delicios punci de ouă. Era o băutură fină, dar în acelaşi timp foarte tare din cauza romului şi a mirodeniilor. Era servit într-un incredibil bol Waterford, care arăta ca o sculptură din gheaţă, iar zumzetul animat al conversaţiei a sporit în intensitate, pe măsură ce nivelul punciului scădea.

M-am uitat în colţul de lângă uşa minusculă ce ducea la sala de biliard şi am văzut cu uimire cum Waterhouse şi Norman Stett aruncau cartonaşe de baseball în ceva ce părea a fi o pălărie din blană de castor veritabilă. Cei doi râdeau de se prăpădeau.

Grupurile se formau şi se re-formau. Orele treceau ... şi deodată, într-un moment în care, de regulă, oamenii începeau să-şi ia tălpăşiţa pe uşa de la intrare, l-am văzut pe Peter Andrews şezând în faţa şemineului şi ţinând într-o mână un pachet anonim, cam de mărimea unui plic cu seminţe. Îl aruncă în foc fără să-l deschidă şi, o clipă mai târziu, flăcările începură să danseze în toate culorile spectrului — iar unele, aş fi putut să jur, din afara lui — înainte de a reveni la culoarea gălbuie. Oamenii au început să-şi tragă scaunele în jur. Peste umărul lui Andrews vedeam cheia de boltă cu acea omilie gravată: *POVESTEA E CEA CARE CONTEAZĂ, NU CEL CARE O SPUNE.*

Stevens trecu printre noi aproape neobservat, luând paharele de punci şi înlocuindu-le cu altele pântecoase cu brandy. Se auziră murmure de „Crăciun fericit" şi „Sărbători fericite, Stevens", şi pentru prima oară am văzut bani trecând dintr-o mână în alta — o bancnotă de zece dolari palmată ici, o alta care arăta ca una de cincizeci de dolari colo, încă una pe care am văzut-o clar că era de o sută dintr-un alt fotoliu.

— Mulţumesc, domnule McCarron... Domnule Johansson... Domnule Beagleman...

Un murmur liniştit, de oameni bine-crescuţi.

Trăiam în New York de suficient timp ca să ştiu că sărbătoarea Crăciunului este un carnaval al bacşişurilor; ceva pentru măcelar, pentru brutar, pentru fabricantul

de candelabre — şi să nu-i uităm pe portar, pe administratorul clădirii şi pe menajera care vine în zilele de marţi şi de vineri. N-am cunoscut pe nimeni din clasa mea socială care să considere acest obicei mai mult decât o îndatorire agasantă, dar necesară... dar n-am simţit nimic din această atitudine refractară în seara aceea. Banii erau daţi de bunăvoie, chiar cu entuziasm... şi dintr-odată, fără niciun motiv (era modul în care părea să vină gândurile atunci te aflai la numărul 249B), m-am gândit la băiatul care strigă la Scrooge în dimineaţa londoneză, liniştită şi răcoroasă, a zilei de Crăciun: „Cuum? O gâscă mare cât mine?" Iar Scrooge, aproape înnebunit de bucurie, chicotind: „Un băiat *cumsecade*! Un băiat *minunat*!"

Mi-am găsit portofelul. În partea din spate, îndărătul pozelor cu Ellen pe care le ţin acolo, am întotdeauna o bancnotă de cincizeci de dolari pentru situaţii de urgenţă. Când Stevens mi-a dar paharul cu brandy, i-am strecurat-o în palmă fără nicio ezitare... cu toate că nu-s un om bogat.

— Crăciun fericit, Stevens, am spus.

— Mulţumesc, sir. La fel şi dumneavoastră.

După ce a terminat de împărţit paharele cu brandy şi să-şi adune onorariile, s-a retras. M-am uitat în jur o dată, la mijlocul poveştii lui Peter Andrews, şi l-am văzut stând în preajma uşii duble, o umbră omenească întunecată, nemişcată şi tăcută.

— Sunt avocat acum, aşa cum ştiu cei mai mulţi dintre voi, spuse Andrews după ce sorbi din pahar, îşi drese glasul şi sorbi din nou. În ultimii douăzeci şi patru de ani, am avut birourile pe Park Avenue. Dar înainte de asta, am fost asistent juridic la o firmă de avocatură care activa în Washington, DC. Într-o seară de iulie am fost solicitat să

rămân după program ca să termin de indexat nişte citaţii de cazuri, dintr-un dosar care n-avea absolut nicio legătură cu această istorisire. Dar deodată a intrat un bărbat — un om care la acea vreme era unul dintre cei mai cunoscuţi senatori de pe Dealul Capitoliului, un om care mai târziu aproape că era să ajungă preşedinte. Avea cămaşa năclăită de sânge şi ochii bulbucaţi.

— Tre' să vorbesc cu Joe, a spus el. Joe, ca să înţelegeţi, era Joseph Woods, şeful firmei la care lucram, unul dintre cei mai influenţi avocaţi din sectorul privat de la Washington, şi, totodată, prietenul personal apropiat al acestui senator.

— A plecat în urmă cu câteva ore, am spus. Eram teribil de înspăimântat, pot să vă spun asta — arăta ca un om care tocmai a plecat de la locul unui groaznic accident rutier sau poate de la o luptă cu cuţitele. Şi, cumva, uitându-mă la faţa pe care o văzusem în ziare şi la emisiunea *Am aflat din presă* — văzând-o mânjită de sânge, cu un obraz cuprins de spasme sub ochiul ce privea hăituit în jur... toate astea îmi sporeau spaima. Pot să-l sun dacă... Deja întinsesem mâna după telefon, cuprins de o nerăbdare nebună să pasez altcuiva această neaşteptată responsabilitate. Uitându-mă în spatele lui, am văzut urmele însângerate pe care le lăsase pe covor.

— Trebuie să vorbesc cu Joe în clipa asta, a repetat el, de parcă nici nu m-ar fi auzit. E ceva în portbagajul maşinii mele... ceva pe care l-am găsit în locuinţa din Virginia. Am tras cu pistolul, am înfipt cuţitul în el, dar n-am reuşit să-l omor. Nu e ceva uman şi nu pot să-l omor.

A început să chicotească... şi apoi să râdă de-a binelea... iar în cele din urmă să ţipe. Şi nu se oprise din ţipat când, în sfârşit, l-am prins pe domnul Woods la telefon

şi i-am spus să vină, pentru numele lui Dumnezeu, să vină cât mai repede cu putinţă...

Nu mi-am propus să redau aici nici povestea lui Peter Andrews. La drept vorbind, nu sunt sigur că aş îndrăzni s-o relatez. E de ajuns să precizez că era o poveste atât de înspăimântătoare, încât am visat la ea câteva săptămâni după aceea, iar la un moment dat Ellen s-a uitat la mine peste masa pentru micul dejun şi m-a întrebat de ce ţipasem dintr-odată „Capul lui! Capul lui continuă să vorbească din pământ!" în creierii nopţii.

— Cred c-a fost un vis, am spus. Din alea pe care nu ţi le mai poţi aminti a doua zi.

Dar mi-am lăsat imediat privirea în ceaşca de cafea şi cred că, atunci, Ellen şi-a dat seama că o mint.

Într-o zi de august a anului următor, pe când lucram în Biblioteca Cititorilor, am primit un apel pe pager. Era de la George Waterhouse. M-a întrebat dacă pot să urc până la biroul lui. Când am ajuns acolo, am remarcat că de faţă erau şi Robert Carden şi Henry Effingham. Pe moment, aş fi băgat mâna-n foc că urma să fiu acuzat de cine ştie ce act cu adevărat înspăimântător de prostie sau de nepricepere profesională.

Apoi, Carden a venit în întâmpinarea mea şi a spus:

— George e de părere că a sosit timpul să te facem partener-stagiar, David. Noi, ceilalţi, am fost de acord.

— O să te simţi cumva precum cel mai vârstnic partener-stagiar, a remarcat Effingham rânjind, dar ăsta e canalul prin care trebuie să treci, David. Cu puţin noroc, te-am putea numi partener plin până la Crăciun.

În noaptea aceea n-am mai avut vise urâte. Am ieşit cu Ellen să luăm masa în oraş, am băut în exces, ne-am

dus la un local de jazz, unde nu mai fusesem de aproape şase ani şi l-am ascultat pe acel uluitor personaj negru, cu ochi albaştri, Dexter Gordon, cântând la trompetă până către orele două noaptea. Ne-am trezit a doua zi de dimineaţă cu fluturi în stomac şi cu dureri de cap, niciunuia dintre noi nevenindu-i să creadă ceea ce se întâmplase. Iar unul dintre lucrurile întâmplate era că salariul meu tocmai săltase cu opt mii de dolari pe an, la multă vreme după ce speranţele noastre de a obţine o asemenea mărire de venit muriseră.

Firma m-a trimis la Copenhaga vreme de şase săptămâni, în toamna aceea, iar la întoarcere am constatat că John Hanrahan, unul dintre participanţii regulaţi ai reuniunilor de la numărul 249B, murise de cancer. S-a organizat o colectă pentru soţia lui, rămasă singură, în circumstanţe neplăcute. Am fost însărcinat să strâng banii — toţi au fost oferiţi cash — şi să-i transform într-un cec bancar. S-au strâns aproape zece mii de dolari. I-am dat cecul lui Stevens şi presupun că l-a expediat beneficiarei prin poştă.

S-a întâmplat că Arlene Hanrahan era membră a Societăţii de Teatru a lui Ellen, iar soţia mi-a spus la ceva vreme după aceea că Arlene primise un cec anonim în valoare de zece mii patru sute de dolari. Pe cotorul cecului era scris mesajul scurt şi nelămuritor: *Prietenii răposatului dvs. soţ, John.*

— Nu ţi se pare că e cel mai uluitor lucru pe care l-ai auzit vreodată în viaţa ta? m-a întrebat Ellen.

— Nu, am spus, dar cu siguranţă că intră în top zece. Mai avem căpşuni, Ellen?

Anii au trecut. La etajul clădirii de la numărul 249B am descoperit un labirint de încăperi — o cameră de

scris, un dormitor, unde musafirii mai rămâneau uneori peste noapte (deşi, după acel bufnet lipicios-alunecos pe care-l auzisem — sau îmi imaginasem că-l auzisem — eu personal cred că aş fi preferat să mă cazez la un hotel bun), o sală de gimnastică mică, dar bine echipată şi o sauna. Mai era o încăpere lungă şi îngustă, care se întindea pe toată lungimea clădirii şi găzduia după piste de bowling.

În aceiaşi ani am recitit romanele lui Edward Gray Seville şi am descoperit un poet absolut uluitor — egalul, poate, al lui Ezra Pound şi Wallace Stevens — pe care-l chema Norbert Rosen. Conform textului de pe supracoperta unuia dintre cele trei volume ale sale aflate pe rafturi, se născuse în 1924 şi murise în bătălia de la Anzio. Toate trei volumele cu operele sale fuseseră publicate de Stedham & Son, New York şi Boston.

Îmi amintesc că m-am dus din nou la Biblioteca Publică din New York, într-o după-amiază senină de primăvară, într-unul din acei ani (care anume, nu mai sunt sigur) şi am cerut colecţia pe ultimii douăzeci de ani ai revistei *Literary Market Place. LMP* este o publicaţie anuală de dimensiunile Paginilor Aurii ale unui oraş mare, iar bibliotecarul din sala de referinţe a fost deconcertat de solicitarea mea, mă tem. Dar am insistat şi am parcurs fiecare volum cu atenţie. Şi cu toate că ar trebui ca *LMP* să conţină liste cu toţi editorii din Statele Unite, fie ei mari sau mici (pe lângă agenţi literari, redactori şi membrii cluburilor cărţii), n-am găsit nici urmă de Stedham & Son. Un an mai târziu — sau poate c-or fi fost doi ani — am intrat într-o discuţie cu un anticar de cărţi şi l-am întrebat de editura respectivă. Mi-a spus că nu auzise niciodată de ea.

M-am gândit să-l întreb pe Stevens — am văzut din nou sclipirea aceea de avertisment din ochii lui — şi am lăsat întrebarea nerostită.

Şi, în toţi acei ani, au fost povestiri. Poveşti, ca să folosesc termenul lui Stevens. Poveşti amuzante, poveşti de dragoste găsite şi pierdute, poveşti neliniştitoare. Da, au fost chiar şi câteva povestiri de război, deşi niciuna dintr-acelea la care probabil că se gândise Ellen atunci când făcuse acea sugestie.

Cel mai clar îmi amintesc povestirea spusă de Gerard Tozeman — povestea unei baze de operaţiuni americane, care a devenit ţinta unui atac de artilerie german cu patru luni înainte de sfârşitului Primului Război Mondial, atac care a ucis pe toţi cei de acolo, în afară de Tozeman însuşi.

Lathrop Carruthers, generalul american de care, între timp, toată lumea se convinsese că trebuie să fie nebun de legat (fusese răspunzător pentru peste optsprezece *mii* de victime până în acel moment — vieţi şi mădulare irosite cu aceeaşi uşurinţă cu care oamenii obişnuiţi ar cheltui o fisă la tonomat), stătea în faţa unei hărţi a liniilor de front, când obuzul a ajuns la ţintă. În acel moment tocmai le explica încă o operaţiune nebunească pe flancuri — o operaţiune care ar fi avut succes doar la nivelul celorlalte născocite de Carruthers: ar fi reuşit de minune să sporească numărul văduvelor de război.

Iar când praful s-a mai risipit, Gerard Tozeman, năuc şi asurzit, cu sângele prelingându-i-se din nas, urechi şi colţurile ochilor, cu testiculele deja umflate de forţa undei de şoc, a dat peste cadavrul lui Carruthers, pe când căuta o cale de ieşire din abatorul în care se transformase,

în doar câteva minute, Cartierul General. S-a uitat la trupul neînsufleţit al generalului... după care a început să ţipe şi să râdă. Sunetele au rămas neauzite de urechile lui vătămate de şoc, dar au reuşit să-i anunţe pe infirmieri că mai rămăsese cineva în viaţă în acel purcoi de aşchii de lemn.

Carruthers nu fusese mutilat de explozie... cel puţin, după cum spunea Tozeman, nu fusese ceea ce soldaţii din acel război de demult ajunseseră să creadă că înseamnă mutilare: oameni rămaşi fără braţe, fără picioare, fără ochi; oameni cărora gazele toxice le contractaseră plămânii. Nu, a spus el, nu era nimic de acest gen. Mama generalului l-ar fi recunoscut dintr-o privire. Dar harta...

... harta în faţa căreia Carruthers stătuse cu indicatorul lui de măcelar când a explodat obuzul...

Cumva *i se impregnase pe faţă*. Tozeman s-a pomenit holbându-se într-o hidoasă mască a morţii tatuată. Iată ţărmul stâncos al Bretaniei pe fruntea osoasă a lui Lathrop Carruthers. Iată Rinul curgând ca o cicatrice albastră pe obrazul stâng al generalului. Iată şi câteva din provinciile cele mai renumite pentru culturile de viţă de vie cum i se prelungeau peste bărbie. Iată şi Saarul desenat în jurul beregatei, ca un laţ de spânzurătoare... şi iată, imprimat peste un glob ocular ieşit în afară, cuvântul VERSAILLES.

Asta a fost povestea de Crăciun pe care am ascultat-o în anul 197-.

Îmi amintesc multe altele, dar nu îşi au locul aici. Propriu-zis vorbind, nici a lui Tozeman nu şi-ar fi avut locul... dar a fost prima „poveste de Crăciun" pe care am auzit-o la 249B, şi n-am rezistat să n-o relatez. Şi apoi, în joia de după Sărbătoarea Recunoştinţei din acel an, când

Stevens a bătut din palme ca să ne facă atenţi şi a întrebat cine-o să ne facă plăcerea de a ne spune o poveste de Crăciu, Emlyn McCarron a mormăit:

— Cred că am ceva care merită povestit. Ori o spun acum, ori n-o mai spun niciodată, căci Dumnezeu o să-mi închidă gura pentru totdeauna în scurt timp.

În toţi anii de când mă duceam la numărul 249B, nu-l auzisem niciodată pe McCarron spunând o poveste. Şi poate că tocmai de-aia am chemat taxiul atât de devreme şi de-aia, când Stevens ne-a împărţit punciul celor şase dintre noi care se aventuraseră să iasă din case în acea noapte îngheţată, cu vântul acela furios, mă simţeam atât de entuziasmat. Şi nici nu eram singurul în acea stare: am văzut acelaşi entuziasm şi pe multe dintre feţele celorlalţi.

McCarron, bătrân, cu faţa uscată şi scorţoasă, şedea în fotoliul imens de lângă şemineu, cu un pachet de pulbere în mâinile noduroase. Îl aruncă în foc şi am privit cu toţii cum flăcările îşi schimbau culorile cu repeziciune nebunească, înainte de a reveni la culoarea gălbuie. Stevens trecu printre noi cu paharele de brandy, iar noi i-am dat onorariile de Crăciun. Odată, în timpul acelei ceremonii anuale, am auzit clinchet de mărunţiş care trecea din mâna ofertantului în mâna primitorului; cu altă ocazie, am zărit pentru o clipă, în lumina focului, o bancnotă de o mie de dolari. În ambele ocazii, murmurul vocii lui Stevens rămăsese exact acelaşi: domol, politicos şi întru totul corect. Zece ani, cu aproximaţie, trecuseră de la prima mea vizită la numărul 249B, alături de George Waterhouse, şi cu toate că multe se schimbaseră în lumea de afară, nimic nu se schimbase înăuntru. Cât despre Stevens, părea să nu fi îmbătrânit nici o lună, ba chiar nici măcar o singură zi.

S-a strecurat iar în partea umbrită a încăperii şi, pentru o clipă, liniştea a fost atât de desăvârşită, încât puteam auzi şuieratul sevei încălzite până la fierbere şi scăpate din buştenii arzând în cămin. În noaptea aceea, flăcările păreau deosebit de nărăvaşe. M-am simţit aproape hipnotizat de vederea focului — aşa cum, presupun, strămoşii noştri din peşteri erau hipnotizaţi de foc, în vreme ce vânturile îşi făceau de cap în preajma peşterilor lor reci, din ţinuturile nordice.

În sfârşit, cu privirea aţintită tot asupra focului, uşor aplecat în faţă, astfel încât să-şi poate sprijini antebraţele pe coapse şi să-şi ţină mâinile împreunate între genunchi, McCarron început să vorbească.

II. Metoda Respiraţiei

Am aproape optzeci de ani acum, ceea ce înseamnă că m-am născut odată cu secolul. Toată viaţa m-am aflat în legătură cu o clădire care se înalţă aproape direct vizavi de Madison Square Garden; această clădire, care arată ca o închisoare mare şi cenuşie — ceva parcă rupt din *Poveste despre două oraşe* — este de fapt un spital, aşa cum ştiu cei mai mulţi dintre voi. Este Spitalul Memorial Harriet White. Femeia al cărui nume îl poartă spitalul a fost prima soţie a tatălui meu, iar experienţa practică de infirmieră şi-a căpătat-o pe vremea când chiar păşteau oi adevărate pe Pajiştea Oilor din Central Park. O statuie a respectivei doamne (care mi-ar fi fost mamă vitregă, dacă ar mai fi trăit când m-am născut) se ridică pe un piedestal aflat într-un pavilion în faţa clădirii, iar dacă vreunul dintre voi a văzut-o, poate că v-aţi întrebat cum se face că o femeie cu o înfăţişare atât de severă şi de hotărâtă a putut să-şi aleagă

o ocupaţie atât de blândă. Mottoul gravat pe postamentul statuii, după ce te debarasezi de ornamentele latine inutile, este şi mai puţin liniştitor: *Nu există alinare fără durere; astfel, definim mântuirea prin suferinţă.* Cato, dacă doriţi... sau dacă nu doriţi!

M-am născut în interiorul acelei clădiri din piatră cenuşie, pe 20 martie 1900. Am revenit acolo ca medic intern în anul 1926. Douăzeci şi şase de ani e o vârstă de început în lumea medicinei, dar eu efectuasem un stagiu mult mai practic în Franţa, la finele Primului Război Mondial, atunci când încercam să reintroduc măruntaie la loc în stomacurile care fuseseră spintecate sau să cumpăr de pe piaţa neagră morfină, care adeseori era tincturată şi uneori periculoasă.

Cât despre generaţia de medici ce a urmat după al Doilea Război Mondial, noi eram un lot de chirurgi cu experienţă practică solidă, iar evidenţele principalelor facultăţi de medicină prezintă un număr remarcabil de mic de eşecuri între anii 1919 şi 1928. Eram mai vârstnici, mai experimentaţi, mai fermi. Eram şi mai înţelepţi? Nu ştiu... dar fără doar şi poate că eram mai cinici. Nu se întâmpla niciuna dintre prostiile pe care le citiţi în romanele medicale populare, chestii despre medici care leşină sau vomită la prima lor autopsie. Nu după Belleau Wood, când femelele de şobolani creşteau generaţii de pui în intestinele, în care gazul explodase, ale soldaţilor lăsaţi să putrezească în ţinutul nimănui. Lăsaserăm în urma noastră toate vomele şi leşinurile.

Spitalul Memorial Harriet White a jucat totodată un rol important în ceva ce mi s-a întâmplat la nouă ani după ce mi-am început stagiul de intern acolo — şi asta e povestea pe care aş vrea să v-o spun în seara asta,

domnilor. Nu e o poveste de spus de Crăciun (deşi scena ei finală a avut loc în Ajunul Crăciunului) şi totuşi, deşi e cu siguranţă oribilă, pentru mine pare să exprime toată puterea uluitoare a speciei noastre blestemate şi condamnate. În ea văd minunea voinţei noastre... şi în acelaşi timp puterea ei îngrozitoare şi tenebroasă.

Pentru mulţi, naşterea este, domnilor, un lucru foarte neplăcut; acum este la modă ca taţii să fie de faţă la naşterea copiilor lor şi chiar dacă această modă a făcut să le inducă multor bărbaţi o vinovăţie, pe care eu sunt de părere că nu o merită (este o vinovăţie pe care unele femei o folosesc cu bună ştiinţă şi cu o cruzime aproape antecunoscătoare), în linii mari pare a fi un obicei sănătos şi util. Totuşi, am văzut bărbaţi ieşind din sala de naşteri albi la faţă şi clătinându-se pe picioare şi i-am văzut leşinând ca nişte fete, copleşiţi de ţipete şi de sânge. Îmi amintesc de un tătic care s-a ţinut bine... până când a început să ţipe isteric în momentul când fiul său, perfect sănătos, şi-a făcut apariţia în lumea aceasta. Ochii pruncului erau deschişi, dădeau impresia că se uită în jur... şi deodată ochii bebeluşului s-au fixat pe tatăl său.

Naşterea e minunată, domnilor, dar nu mi s-a părut niciodată frumoasă — oricât efort de imaginaţie ai face. Cred că e prea brutală ca să fie frumoasă. Uterul femeii e ca un motor. În momentul concepţiei, motorul este pornit. La început, abia dacă funcţionează în ralanti.... dar pe măsură ce ciclul creaţiei se apropie de punctul culminant al naşterii, motorul accelerează tot mai mult. Şopotul abia auzit al ralantiului devine un zumzet constant de funcţionare, apoi un uruit şi, în cele din urmă, un urlet asurzitor şi înfricoşător. Din momentul în care acel motor tăcut a fost pornit, orice viitoare mamă înţelege

că viaţa ei e în şah. Ori va reuşi să dea naştere bebeluşului şi motorul se va opri iar, ori motorul acela va funcţiona tot mai tare şi mai zgomotos până când va exploda, ucigând-o în sânge şi durere.

Iată povestea unei naşteri, domnilor, în ajunul acelei naşteri pe care o sărbătorim de aproape două mii de ani.

Am început să practic medicina în 1929 — un an prost pentru a începe orice. Bunicul meu a putut să-mi împrumute o mică sumă de bani, aşa încât am fost mai norocos decât mulţi dintre colegi, dar şi aşa am fost nevoit să supravieţuiesc în următorii patru ani ajutat mai ales de propria-mi inteligenţă.

Prin 1935, lucrurile se îmbunătăţiseră un pic. Îmi formasem o bază solidă de pacienţi stabili şi primeam şi câţiva pacienţi recomandaţi de la Spitalul Memorial White. În luna aprilie a acelui an, am consultat o nouă pacientă, o tânără căreia am să-i spun Sandra Stansfield — un nume îndeajuns de asemănător cu numele ei adevărat. Era o femeie tânără, albă, care a declarat că are vârsta de douăzeci şi opt de ani. După ce-am examinat-o, am presupus că, de fapt, era cu trei până la cinci ani mai tânără decât declarase. Era blondă, suplă şi înaltă pentru vremea aceea — cam un metru şi şaptezeci de centimetri. Era foarte frumoasă, dar într-o manieră austeră, care era aproape neprietenoasă. Trăsăturile ei erau clare şi regulate, avea ochii inteligenţi... şi o gură ce exprima tot atâta determinare ca şi gura de piatră a statuii lui Harriet White din pavilionul de vizavi de Madison Square Garden. Numele pe care l-a trecut în formular nu a fost Sandra Stansfield, ci Jane Smith. În urma consultului a reieşit că avea o sarcină de două luni. Nu purta verighetă.

După consultul preliminar — dar înainte să ne parvină rezultatele testului de sarcină — asistenta mea, Ella Davidson, mi-a spus:

— Domnişoara de ieri? Jane Smith? Dacă ăsta nu-i un nume de împrumut, înseamnă că eu nu ştiu ce-i ăla un nume de împrumut.

Am fost de acord cu ea. Totuşi, am admirat-o. Nu s-a pretat la obişnuitul comportament lacrimogen, şovăielnic şi sfielnic. Fusese cât se poate de directă şi la obiect. Până şi alegerea pseudonimului părea să fi fost provocată mai mult de pragmatism decât de ruşine. Nu sesizasem nicio încercare de a conferi verosimilitate creând o „Betty Rucklehouse" sau născocind o „Ternina DeVille". *Ai nevoie de un nume pentru formularul tău,* părea să spună ea, *pentru că aşa cere legea. Aşa că iată un nume; dar decât să am încredere în etica profesională a unui om pe care nu-l cunosc, prefer să am încredere în mine. Dacă nu te deranjează.*

Ella pufni şi făcu câteva remarci — „fetele din ziua de azi" şi „ce tupeu" — dar era o femeie cumsecade, şi nu cred că a spus lucrurile alea decât de formă. Ştia la fel de bine ca şi mine că, orice ar fi fost noua mea pacientă, nu era o femeiuşcă de moravuri uşoare, cu ochi alunecoşi şi rea de muscă. Nici vorbă. „Jane Smith" era doar o tânără extrem de serioasă şi extrem de hotărâtă — dacă vreuna dintre acele calităţi poate fi descrisă de un adverb atât de blând precum „doar". Era o situaţie neplăcută (pe vremuri, se spunea „a intra în bucluc", aşa cum vă mai amintiţi, domnilor; în zilele noastre, se pare că multe femei tinere se folosesc de bucluc ca să iasă din bucluc), şi era decisă să treacă prin ea cu toată graţia şi demnitatea de care era în stare.

La o săptămână după vizita inițială, a revenit. Era o zi minunată — una dintre primele zile de primăvară adevărată. Aerul era blând, cerul căpătase o nuanță diafană și lăptoasă de albastru și vântul avea un miros — un miros cald, nedefinit, care părea să fie semnalul prin care natura ne anunța că intră din nou în propriul ei ciclu natal. Felul acela de zi când îți dorești să te afli la kilometri întregi de orice responsabilitate, să stai față-n față cu o femeie frumoasă, care-ți aparține — la Coney Island, poate, sau pe Palisades, pe celălalt mal al Hudsonului, cu un coș de picnic și o față de masă în carouri, în vreme ce doamna în cauză poartă o pălărie mare și albă și o rochie fără mâneci, la fel de frumoasă ca și ziua.

Rochia lui „Jane Smith" avea mâneci, și totuși era aproape la fel de frumoasă ca și ziua; din olandă albă, cu tiv maro. Purta pantofi cu toc, albi, mănuși albe și o pălărie *cloche* ușor demodată — a fost primul semn care-mi dădea de înțeles că era departe de a fi o femeie bogată.

— Ești însărcinată, am spus. Nu cred că te îndoiai prea tare de asta, nu?

Dacă se vor vărsa lacrimi, mi-am zis, acum vor apărea.

— Nu, a replicat ea perfect stăpână pe sine. Nici urmă de lacrimi în ochii ei, așa cum nu se vedea nici urmă de nor pe cer în ziua aceea. Sunt o femeie foarte obișnuită, ca regulă.

A urmat o pauză între noi.

— Când să mă aștept c-o să nasc? a întrebat apoi, cu un oftat aproape neauzit. Era cam același sunet pe care un bărbat sau o femeie l-ar scoate înainte de a se apleca ca să ridice ceva greu.

— O să fie un copil „de Crăciun", am spus. 10 decembrie e data pe care aş prognoza-o, dar poate să fie ori mai devreme, ori mai târziu cu zece zile.

— În regulă. A avut o scurtă ezitare, după care s-a aruncat înainte. Mă veţi îngriji? Chiar dacă nu-s măritată?

— Da, am spus. Cu o singură condiţie.

Ea s-a încruntat şi în acea clipă faţa ei semăna mai mult ca oricând cu cea a lui Harriet White, prima soţie a tatălui meu. S-ar crede că uitătura încruntată a unei femei de circa douăzeci şi trei de ani nu poate fi aşa de formidabilă, dar a ei era. Era pe punctul de a pleca, iar faptul că ar fi fost nevoită să treacă din nou prin tot acest proces stânjenitor cu un alt doctor nu avea s-o abată din drum.

— Şi care ar fi aceea? a întrebat ea cu o politeţe perfectă, incoloră.

Acum eu am simţit nevoia să-mi cobor privirea de la ochii ei căprui şi neclintiţi, dar am rezistat impulsului de moment.

— Insist să-ţi cunosc numele adevărat. Putem continua relaţia noastră profesională pe bază de servicii plătite în numerar, iar doamna Davidson va continua să-ţi completeze reţetele pe numele Jane Smith, dacă aşa preferi. Dar dacă e să călătorim împreună în următoarele şapte luni şi ceva, mi-ar plăcea să fiu în măsură să te chem cu numele la care răspunzi în viaţa ta de zi cu zi.

Am încheiat acest mic discurs de o rigiditate absurdă şi am văzut că se gândea la spusele mele. Nu ştiu cum, dar eram aproape sigur că o să se ridice, o să-mi mulţumească pentru timpul acordat şi-o să plece pentru totdeauna. Dacă s-ar fi întâmplat asta, aş fi fost dezamăgit. Îmi plăcea de ea. Mai mult, îmi plăcea felul ei direct de

a trata o problemă care ar fi redus nouăzeci la sută dintre femei la stadiul de mincinoase inepte şi nedemne, îngrozite de ceasul viu din pântecele lor şi atât de ruşinate de situaţia lor, încât le era cu totul imposibil să conceapă un plan de adaptare la respectiva situaţie.

Presupun că mulţi dintre tinerii de azi ar găsi o asemenea mentalitate ridicolă, urâtă, chiar greu de crezut. Oamenii au devenit atât de dornici să demonstreze ce minte deschisă au, încât o femeie gravidă fără verighetă poate ajunge să fie tratată cu o solicitudine dublă faţă de una căsătorită. Dumneavoastră, domnilor, vă aduceţi bine aminte de vremurile când rectitudinea morală şi ipocrizia se combinau, ca să creeze o situaţie teribil de dificilă pentru o femeie ajunsă „la ananghie". În zilele acelea, femeia căsătorită şi însărcinată era o femeie radioasă, sigură de poziţia ei şi mândră că îndeplinea ceea ce ea considera a fi funcţia pentru care Dumnezeu o adusese pe pământ. În schimb, femeia nemăritată şi însărcinată era o femeie depravată în ochii lumii şi cu tendinţa de a se considera astfel ea însăşi. Erau, ca să folosesc termenul Ellei Davidson, „uşoare", iar în lumea aceea şi în acele timpuri, uşurătatea era un păcat greu de iertat. Aceste femei se ascundeau şi-şi năşteau copiii în alt oraş. Unele luau pastile sau se aruncau de pe clădiri înalte. Altele se duceau la măcelari insalubri, care provocau avorturi sau încercau să şi-l provoace singure; în cursul carierei mele de medic am văzut patru femei care au murit din pricina pierderii de sânge, ca urmare a perforării uterului — într-unul din cazuri, perforarea s-a făcut cu gâtul spart al unei sticle de Dr. Pepper care fusese legat de coada unei perii pentru haine. Acum este, într-adevăr, greu de crezut că astfel de lucruri s-au putut întâmpla, dar să ştiţi că

s-au întâmplat, domnilor. S-au întâmplat. Era, pur şi simplu, cea mai rea situaţie în care se putea afla o femeie tânără şi sănătoasă.

— În regulă, a spus ea în sfârşit. Mi se pare corect. Mă numesc Sandra Stansfield. Şi a întins mâna. Uluit, am întins şi eu mâna şi i-am strâns-o. Chiar m-am bucurat că Ella Davidson nu m-a văzut făcând acest lucru. N-ar fi comentat, dar toată săptămâna următoare aş fi băut cafea amară.

A zâmbit — îmi imaginez că din pricina expresiei mele confuze — şi s-a uitat la mine cu francheţe.

— Sper că vom putea fi prieteni, domnule doctor McCarron. În momentul ăsta, am nevoie de un prieten. Mi-e tare frică.

— Îţi înţeleg starea, domnişoară Stansfield, şi voi încerca să-ţi fiu prieten, în măsura posibilităţilor. Pot să fac ceva pentru dumneata acum?

Ea şi-a desfăcut poşeta şi a scos un carneţel şi-un stilou ieftin. A deschis carneţelul, şi-a pregătit stiloul şi s-a uitat la mine. O clipă, am crezut îngrozit că vrea să-mi ceară numele şi adresa unuia dintre cei care provoacă avorturi. În schimb, mi-a spus:

— Aş vrea să ştiu care sunt cele mai bune lucruri de mâncat. Pentru bebeluş, vreau să zic.

Am râs în hohote. Ea m-a privit cu oarecare uimire.

— Iartă-mă — dar pari atât de serioasă şi de pusă pe treabă.

— Cred că da, a spus. Copilul ăsta e acum treaba mea, nu-i aşa, domnule McCarron?

— Da. Bineînţeles că este. Iar eu am un dosar pe care-l dau tuturor pacientelor mele însărcinate. Se ocupă de regimul de alimentar, de problemele de greutate, de consumul

de alcool, de fumat şi de o mulţime de alte lucruri. Te rog să nu râzi când o să-l citeşti. M-aş simţi rănit dacă ai râde, pentru că l-am scris cu mâna mea.

Şi chiar aşa făcusem — deşi era mai degrabă un articol decât un dosar, iar cu timpul a devenit cartea mea, *Ghid practic pentru sarcină şi naştere.* În zilele alea, eram foarte interesat de obstetrică şi ginecologie — şi astăzi sunt —, deşi nu era un domeniu de specializare potrivit pe atunci, afară de cazul în care avea o mulţime de relaţii sus-puse. Şi chiar dacă aveai acele relaţii, dura zece până la cincisprezece ani ca să-ţi constitui o clientelă solidă. Întrucât îmi începusem activitatea la o vârstă destul de coaptă, ca urmare a războiului, consideram că nu prea am timp de irosit. M-am împăcat cu gândul că, în decursul practicării profesiei de medic, voi vedea multe mame însărcinate fericite şi voi ajuta la naşterea unui mare număr de prunci. Şi chiar aşa s-a întâmplat; la ultima numărătoare am asistat naşterea a peste două mii de bebeluşi — destul ca să umpli vreo cincizeci de săli de clasă.

M-am ţinut la curent cu literatura referitoare la sarcină şi naşterea copiilor mai abitir decât am făcut-o cu cea legată de alte domenii ale medicinei generale. Şi dat fiind că avem nişte opinii solide şi entuziaste, mi-am scris propriul articol, în loc să mă mulţumesc să dau şi eu mai departe merele stricate care, în vremurile acelea, le erau băgate pe gât tinerelor mame. N-am să reproduc aici toată lista de asemenea „mere" — am sta aici toată noaptea — dar o să pomenesc vreo câteva.

Viitoarele mămici erau îndemnate să stea cât mai puţin în picioare şi, sub nicio formă, să nu parcurgă pe jos vreo distanţă mai însemnată, pentru că riscau să sufere un avort spontan sau o „naştere cu probleme". Acum,

naşterea este un proces extrem de solicitant, iar un astfel de sfat ar fi ca şi cum i-ai recomanda unui jucător de fotbal să se pregătească pentru marele meci şezând sau stând culcat cât mai mult posibil, ca să nu se extenueze! Un alt sfat nepreţuit, pe care-l dădeau numeroşi doctori, era ca viitoarele mămici uşor supraponderale să se apuce de fumat... *de fumat!* Justificarea era exprimată perfect de un slogan de reclamă din acele zile: „Ia un Lucky în loc de o bomboană". Oamenii care îşi închipuie că, odată cu intrarea în secolul al XX-lea, am intrat într-o epocă a luminii şi a raţiunii în medicină, habar n-au cât de dementă poate fi uneori această profesie. Poate că e mai bine aşa, fiindcă altfel le-ar albi părul din cap.

I-am dat domnişoarei Stansfield dosarul meu, iar ea l-a studiat cu toată atenţia vreme de vreo cinci minute. I-am cerut permisiunea să-mi aprind pipa, iar ea mi-a acordat-o absent, fără să ridice privirea. Când s-a uitat la mine, în sfârşit, pe buze îi apăruse un mic zâmbet.

— Sunteţi un radical, domnule doctor? a întrebat.

— De ce spui asta? Pentru că le sfătuiesc pe viitoarele mămici să-şi rezolve treburile mergând pe jos, în loc să călătorească într-un metrou plin de fum, care se mai şi hurducăie pe deasupra?

— „Vitamine prenatale", ce-or mai fi şi astea... înotul e recomandat... şi exerciţiile de respiraţie! Ce exerciţii de respiraţie?

— Asta vine mai târziu şi nu — nu sunt un radical. Departe de aşa ceva. În schimb, sunt în întârziere cu cinci minute faţă de următoarea mea pacientă.

— Oh! Îmi pare rău.

S-a ridicat iute în picioare, vârând în poşetă dosarul gros.

— Nu e nevoie.

Şi-a îmbrăcat haina subţire, uitându-se la mine cu ochii ei căprui şi direcţi.

— Nu, a spus. Nici vorbă să fiţi un radical. Bănuiesc, chiar, că sunteţi... confortabil? Ăsta e cuvântul pe care-l caut?

— Sper să fie de folos, am spus. E un cuvânt care-mi place. Dacă vorbiţi cu doamna Davidson, o să vă facă o programare a vizitelor. O să vreau să ne vedem din nou, la începutul lunii viitoare.

— Doamna Davidson nu mă prea are la inimă.

— Oh, sunt sigur că nu-i câtuşi de puţin adevărat. Dar n-am avut niciodată talent la minciuni, aşa încât căldura dintre noi s-a risipit subit. N-am condus-o până la uşa cabinetului.

— Domnişoară Stansfield?

S-a întors spre mine, cu o privire întrebătoare.

— Intenţionezi să păstrezi copilul?

Ea m-a cercetat scurt şi a zâmbit — un zâmbet tainic pe care sunt convins că doar femeile însărcinate îl cunosc.

— O, da, a spus şi a ieşit.

Până la sfârşitul zilei, am tratat doi gemeni identici care sufereau de acelaşi tip de urticarie, am operat un furuncul, am extras un cârlig metalic din ochiul unui sudor şi i-am dat trimitere la White Memorial unuia dintre cei mai vârstnici pacienţi ai mei, pentru ceea ce era sigur un cancer. Între timp, uitasem cu totul de Sandra Stansfield. Ella Davidson mi-a readus-o în minte spunând:

— Poate că nu-i o târfuliţă, la urma urmelor.

Mi-am ridicat privirea din fişa ultimului pacient. Mă uitasem la fişa cu pricina, cuprins de acel dezgust inutil pe care-l simt cei mai mulţi dintre doctori atunci când

ştiu că sunt complet neputincioşi, şi gândindu-mă că ar fi trebuit să am o ştampilă pentru astfel de fişe — numai că în loc să scrie SUMA DE PRIMIT sau PLĂTIT INTEGRAL sau PACIENT MUTAT, ar fi scris CONDAMNARE LA MOARTE. Probabil cu un cap de mort şi nişte oase încrucişate deasupra, ca pe sticluţele de otravă.

— Poftim?

— Domnişoara Jane Smith a dumitale. După vizita de azi-dimineaţă a făcut un lucru cât se poate de neobişnuit. Poziţia în care-şi ţinea capul şi felul cum îi stătea gura dădeau de înţeles că era genul de lucruri neobişnuite cu care doamna Davidson era de acord.

— Şi care a fost acel lucru?

— Când i-am dat cartonaşul cu programarea, m-a rugat să-i fac calculul cheltuielilor. Al *tuturor* cheltuielilor. Inclusiv al naşterii şi al internării în spital.

Ăsta *era* într-adevăr un lucru neobişnuit. Să nu uităm că ne aflam în anul 1935, iar domnişoara Stansfield lăsase impresia unei femei care se întreţine singură. Era cumva o femeie înstărită sau măcar cu venituri confortabile? După părerea mea, nu. Rochia, pantofii, mănuşile pe care le purta erau îngrijite, dar nu purta nicio bijuterie — nici măcar o bijuterie de pus pe costum. Şi mai era şi pălăria, acel *cloche* demodat, fără doar şi poate.

— Şi, i-ai făcut calculul? am întrebat.

Doamna Davidson s-a uitat la mine de parcă s-ar fi temut ca nu cumva să-mi fi pierdut minţile.

— Dacă *l-am făcut*? *Bineînţeles* că l-am făcut! Şi mi-a plătit suma integral. În numerar.

Ultimul detaliu, care se pare că o surprinsese cel mai mult pe doamna Davidson (într-o manieră extrem de plăcută, fireşte), nu m-a surprins deloc. Unul din lucrurile

pe care acele Jane Smith din lumea-ntreagă nu pot să le facă este să semneze cecuri.

— A scos un carnet de economii din poşetă, l-a deschis şi a numărat banii chiar pe biroul meu, a continuat doamna Davidson. Apoi a pus chitanţa în locul unde fuseseră banii, a pus din nou carnetul în poşetă şi a zis bună ziua. Nu-i deloc rău, dacă te gândeşti la felul cum suntem nevoiţi să-i hăituim pe unii dintre aceşti aşa-numiţi oameni „respectabili" ca să-i facem să-şi plătească facturile!

Din nu ştiu ce motiv, mă simţeam întristat. Nu eram deloc mulţumit de domnişoara Stansfield pentru că procedase astfel, de doamna Davidson fiindcă era aşa de încântată şi de satisfăcută de aranjament şi nici de mine, dintr-un motiv pe care nu-l puteam defini nici atunci, şi nu pot să-l definesc nici acum. Ceva din toată povestea asta mă făcea să mă simt mic.

— Dar n-avea cum să plătească pentru internarea în spital acum, nu? am întrebat — era un detaliu ridicol de mărunt de care să mă leg, dar în acel moment a fost singurul lucru pe care l-am găsit potrivit ca să-mi exprim ciuda şi frustrarea pe jumătate amuzată. În definitiv, niciunul dintre noi nu ştie cât o să fie nevoită să stea acolo. Sau ai început să citeşti acum în globul de cristal, Ella?

— I-am spus exact acelaşi lucru, iar ea m-a întrebat care e durata medie de şedere după o naştere lipsită de complicaţii. I-am spus că trei zile. A fost corect, domnule doctor?

A trebuit să recunosc că era corect.

— Atunci a spus că va plăti pentru trei zile, iar dacă va dura mai mult, o să plătească diferenţa, iar dacă...

— ... iar dacă va dura mai puţin, am putea să-i dăm banii înapoi, am terminat plictisit. Mi-am zis: *A naibii*

femeie, în orice caz! — după care am râs. Are tupeu. Nu poţi să negi asta. Toate felurile de tupeu.

Doamna Davidson şi-a îngăduit să zâmbească... iar dacă mai sunt uneori ispitit, acum că am ajuns la bătrâneţe, să cred că ştiu tot ce e de ştiut despre vreunul dintre semenii mei, încerc să-mi amintesc acel zâmbet. Până-n acea zi, aş fi pariat pe viaţa mea că n-am s-o văd niciodată pe doamna Davidson, una dintre cele mai „corecte" femei pe care am cunoscut-o vreodată, zâmbind cu afecţiune în timp ce se gândea la o fată însărcinată, fără să fie căsătorită.

— Tupeu? Nu ştiu, domnu' doctor. Dar fata asta ştie ce vrea. Fără doar şi poate.

A trecut o lună, iar doamna Stansfield a venit fără întârziere la consult, apărând pur şi simplu din acel şuvoi larg şi uluitor de omenire care era pe atunci New Yorkul şi a rămas şi acum. Purta o rochie albastră, ce părea nouă şi căreia reuşise să-i confere un aer de originalitate, de unicitate, în pofida faptului că fusese în mod vădit luată dintr-un şir de câteva zeci de rochii identice. Pantofii nu se asortau; erau aceiaşi pantofi maro în care o văzusem ultima oară.

I-am făcut un control atent şi am găsit că e normală în toate privinţele. I-am spus asta şi a fost încântată.

— Am găsit vitaminele prenatale, domnule doctor.

— Da? E bine.

În ochi i-a apărut o sclipire poznaşă.

— Farmacistul m-a sfătuit să nu le iau.

— Doamne apără-mă de spiţeri, am spus, iar ea a chicotit ducând palma la gură — era un gest copilăresc, cuceritor prin spontaneitate. N-am întâlnit încă vreun farmacist

care să nu fie un medic frustrat. Şi republican pe deasupra. Vitaminele prenatale sunt nou-apărute, şi de-aia sunt privite cu neîncredere. Ai ascultat de sfatul lui?

— Nu, am ascultat de sfatul doctorului meu.

— Îţi mulţumesc.

— Pentru nimic. S-a uitat la mine direct, fără să mai chicotească. Domnule doctor, când o să înceapă să se vadă?

— Abia din august, după toate probabilităţile. Din septembrie, dacă-ţi alegi haine mai... voluminoase.

— Vă mulţumesc. Şi-a luat poşeta, dar nu s-a ridicat imediat să plece. Mi-am zis că poate vrea să vorbească... şi nu ştie de unde sau cum să înceapă.

— Eşti o femeie care lucrează, presupun?

Ea încuviinţă din cap.

— Da. Lucrez.

— Pot să te întreb unde? Dacă nu vrei să-mi spui...

Ea a râs — un râs strident, lipsit de umor, diferit de chicotitul anterior ca ziua de noapte.

— Într-un magazin universal. Unde ar mai putea să lucreze o femeie necăsătorită într-un oraş ca ăsta. Vând parfumuri cucoanelor grase, care îşi umezesc părul şi apoi şi-l ondulează cu degetele!

— Cât ai de gând să continui?

— Până când starea mea delicată va fi observată. Presupun că atunci o să mi se ceară să plec, ca să n-o deranjez pe vreuna din cucoanele alea grase. Şocul pe care l-ar suferi dacă ar fi servite de o femeie gravidă fără verighetă ar putea să le provoace îndreptarea părului.

Pe neaşteptate, ochii i se umplură de lacrimi. Buzele începură să-i tremure, iar eu am început să mă caut de o batistă. Dar lacrimile nu căzură — nici măcar una singură. Ochii i s-au umezit pentru un moment, după care a

clipit şi s-a potolit. Buzele i s-au strâns... apoi s-au întins la loc. Pur şi simplu a decis că nu avea să-şi piardă controlul emoţiilor... şi nu l-a pierdut. Era un spectacol grozav de urmărit.

— Îmi pare rău, a spus ea. Aţi fost foarte amabil cu mine. N-am să vă răsplătesc bunătatea cu o poveste banală.

S-a ridicat să plece, iar eu m-am ridicat împreună cu ea.

— Să ştii că mă pricep să ascult, am spus, şi am şi ceva timp la dispoziţie. Pacientul care urma după dumneata şi-a anulat consultaţia.

— Nu, a spus. Mulţumesc, dar nu.

— În regulă, am răspuns. Dar mai e ceva.

— Da?

— Nu obişnuiesc să-i pun pe pacienţii mei — pe niciunul dintre pacienţi — să plătească în avans pentru serviciile prestate. Sper că dumneata... adică, dacă simţi că ai vrea să... sau trebuie să... şi am tăcut, nemaigăsindu-mi cuvintele.

— Stau în New York de patru ani, domnule doctor, şi prin firea mea sunt chibzuită. După august — sau septembrie — o să fiu nevoită să trăiesc din economii până când o să pot să muncesc din nou. Nu am strâns o sumă prea mare şi uneori, mai ales noaptea, mă ia spaima.

S-a uitat la mine lung, cu acei minunaţi ochi căprui.

— Mi s-a părut mai bine pentru mine — mai sigur — să plătesc mai întâi pentru copil. Înainte de toate. Pentru că acolo se află copilul în gândurile mele şi pentru că, mai târziu, tentaţia de a cheltui acei bani ar putea deveni foarte mare.

— În regulă, am spus. Dar te rog să ţii minte că eu consider că banii au fost plătiţi în avans, înainte de încheierea socotelilor. Dacă ai nevoie de ei, să-mi spui.

— Şi să trezesc iar din somn balaurul din doamna Davidson? Sclipirea poznaşă i-a reapărut în ochi. Nu cred. Iar acum, domnule doctor...

— Ai de gând să lucrezi cât mai mult posibil? Absolut cât mai mult posibil?

— Da. N-am încotro. De ce?

— Cred că, înainte să pleci, o să te înspăimânt niţel.

Ochii i s-au mărit uşor.

— Să nu faceţi asta, a spus. Deja sunt destul de înspăimântată.

— Ăsta fiind exact motivul pentru care am s-o fac. Ia loc, domnişoară Stansfield. Iar când ea nu s-a mişcat, am adăugat: Te rog.

Ea s-a aşezat. Cam în silă.

— Te afli într-o postură unică şi de neinvidiat, i-am spus, rezemându-mă de masa de examinare. Faci faţă situaţiei cu o eleganţă remarcabilă.

A încercat să spună ceva, dar am ridicat mâna oprind-o.

— Asta e bine. Te felicit pentru asta. Dar tare mi-ar displăcea să te văd că-i faci rău în vreun fel copilului din grijă pentru siguranţa ta financiară. Am avut o pacientă care, în pofida sfaturilor mele insistente, a continuat să se strângă într-un corset lună după lună, strângându-l tot mai tare, pe măsură ce sarcina avansa. Era o femeie orgolioasă, stupidă şi obositoare, şi oricum nu cred că-şi dorea cu adevărat acel copil. Nu subscriu la vreuna din numeroasele teorii privind subconştientul, pe care toată lumea pare să le discute în zilele astea la masa de

Mah-Jong, dar dacă aş face-o, aş spune că ea — sau o anumită parte din ea — încerca să ucidă pruncul.

— Şi a reuşit? a spus cu o faţă foarte imobilă.

— Nu, câtuşi de puţin. Dar copilul s-a născut retardat. E foarte posibil ca acel copil să se fi născut oricum retardat, şi nici nu afirm altceva — nu ştim mai nimic despre ce anume provoacă asemenea lucruri. Dar *e posibil* ca ea să-l fi provocat.

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi, a replicat ea cu glas scăzut. Nu vreţi ca eu să... mă strâng cu vreun corset ca să mai pot lucra o lună sau şase săptămâni. Recunosc că mi-a trecut şi gândul ăsta prin minte. Aşa că... mulţumesc pentru spaimă.

De data asta am condus-o la uşă. Aş fi vrut s-o întreb cât de mult — sau cât de puţin — îi mai rămăsese din economiile alea şi cât de aproape de limită era. Dar era o întrebare la care n-ar fi răspuns; ştiam prea bine acest lucru. Aşa că m-am mulţumit să-mi iau la revedere şi să fac o glumă pe seama vitaminelor ei. A plecat. În cursul lunii următoare, când şi când m-am pomenit gândindu-mă la ea şi...

În acest moment, Johanssen întrerupse povestea lui McCarron. Erau prieteni vechi şi presupun că asta-i dădea dreptul să-i pună întrebarea care cu siguranţă ne trecuse tuturor prin minte.

— Ai iubit-o, Emlyn? Despre asta e vorba, când ne povesteşti despre ochii şi zâmbetul ei şi despre cum te gândeai tu la ea când şi când?

Am crezut că McCarron o să fie iritat de întrerupere, dar n-a fost aşa.

— Ai dreptul să pui întrebarea asta, a spus şi a făcut o pauză, uitându-se la foc. Ai fi zis că era pe cale să aţipească.

Apoi un nod de lemn uscat a explodat, expediind un vârtej de scântei în sus, pe horn, iar McCarron s-a uitat în jur, mai întâi la Johanssen şi apoi la noi ceilalţi.

— Nu, n-am iubit-o. Lucrurile pe care le-am spus despre ea sună ca lucrurile pe care le-ar remarca un bărbat îndrăgostit — ochii ei, rochiile pe care le purta, felul cum râdea. Îşi aprinse pipa cu o brichetă specială în formă de zăvor, pe care o avea mereu la el, lăsând flacăra aprinsă până când s-a format jar în căuşul pipei. Apoi închise bricheta-zăvor, o vârî în buzunarul hainei şi scoase un nor de fum, care i se înfăşură în jurul capului ca o membrană aromată. Am admirat-o. Atâta tot. Iar admiraţia mea creştea cu fiecare vizită a ei. Presupun că unii dintre voi receptează asta ca pe o poveste de dragoste obstrucţionată de împrejurări. Nimic nu poate fi mai departe de adevăr. Povestea ei a s-a desluşit puţin câte puţin în următoarele cinci-şase luni, iar când o veţi auzi, domnilor, cred că veţi fi de acord că era o poveste banală, exact aşa cum a spus ea. A fost atrasă de oraş ca mii de alte fete; venise dintr-un orăşel...

... din Iowa sau Nebraska. Sau poate că din Minnesota — nu-mi mai amintesc exact. Făcuse multe ore de artă dramatică la liceu şi jucase în teatrul din micul ei oraş — cu cronici favorabile în săptămânalul local, scrise de un critic de teatru cu o licenţă de literatură engleză de la Colegiul Cow and Sileage — şi a venit la New York ca să-şi încerce norocul într-o carieră de actriţă.

Până şi în privinţa asta avea o atitudine pragmatică — în măsura în care o ambiţie lipsită de pragmatism îţi mai dă voie să fii pragmatic. A venit la New York, mi-a spus, pentru că nu credea în teza nedeclarată a revistelor

de cinema — că orice fată care ajungea la Hollywood putea să devină o vedetă, că astăzi ar putea să bea un sifon în Schwab's Drug Store, iar a doua zi să joace alături de Gable ori MacMurray. A venit la New York, zicea, pentru că s-a gândit că s-ar putea să-i fie mai uşor să-şi vâre piciorul în uşa aici... şi, cred, pentru că teatrul adevărat o interesa mai mult decât industria cinematografică.

S-a angajat ca vânzătoare de parfumuri la un mare magazin universal şi s-a înscris la orele de actorie. Era inteligentă şi teribil de hotărâtă, fata asta — voinţa ei era din oţel pur, totalmente — dar era la fel de umană ca oricine altcineva. Era, totodată, şi singuratică. Singuratică într-un fel pe care îl cunosc, probabil, doar fetele singure venite de curând dintr-un orăşel din Vestul Mijlociu. Dorul de casă nu e întotdeauna doar o emoţie vagă, nostalgică, aproape frumoasă, deşi se pare că ăsta e modul în care aproape întotdeauna îl vizualizăm în mintea noastră. Poate fi o lamă teribil de tăioasă, o adevărată boală, nu doar în sens metaforic, dar şi în sens practic. Poate modifica felul în care cineva vede lumea din jur; feţele pe care acel cineva le vede pe stradă par nu doar indiferent, ci chiar urâte... poate chiar ticăloase. Dorul de casă este o boală adevărată — durerea unei plante dezrădăcinate.

Domnişoara Stansfield, aşa de admirabilă şi hotărâtă cum era, nu era imună. Iar restul urmează atât de firesc, încât nu are nevoie să mai fie povestit. La clasele de actorie venea şi un bărbat tânăr. Cei doi au ieşit în oraş de câteva ori. Ea nu-l iubea, dar avea nevoie de un prieten. Până şi-a dat seama că el nu-i este şi nici n-o să-i fie vreodată prieten, au avut loc două incidente. Incidente sexuale. Ea a descoperit că a rămas gravidă. I-a spus tânărului, care i-a

răspuns că va fi alături de ea şi va face „ceea ce se cuvine să facă". O săptămână mai târziu, el a dispărut de la locuinţa lui, fără să lase adresa la care s-a mutat. Acela a fost momentul când a venit la mine.

Când a ajuns în luna a patra, i-am prezentat domnişoarei Stansfield Metoda Respiraţiei — ceea ce azi se cheamă Metoda Lamaze. În zilele acelea, înţelegeţi, încă nu se auzise de domnul Lamaze.

„În zilele acelea" — observ că expresia a apărut iar şi iar. Îmi cer scuze pentru asta, dar nu mă pot abţine — foarte multe din ce v-am povestit şi vă voi povesti s-a întâmplat aşa pentru că s-a întâmplat „în zilele acelea".

Aşadar... „în zilele acelea", cu peste patruzeci şi cinci de ani în urmă, o vizită în sala de naşteri a oricărui mare spital din America vi s-ar fi părut că seamănă cu o vizită la balamuc. Femei care plângeau nestăpânit, femei ţipând din răsputeri că-şi doreau să moară, altele care ţipau că nu pot să suporte o asemenea suferinţă, femei care-l implorau pe Iisus să le ierte pentru păcatele lor, femei care scoteau pe gură şiruri de înjurături şi blesteme pe care soţii sau taţii lor nici nu şi-ar fi închipuit că le cunosc. Toate acestea erau ceva acceptat, în pofida faptului că majoritatea femeilor lumii nasc într-o linişte aproape desăvârşită, exceptând gemetele pe care le asociem în mod firesc cu orice efort fizic.

Îmi pare rău s-o spun, dar doctorii sunt responsabili pentru o parte din această isterie. Poveştile pe care femeile însărcinate le aud de la prietenele şi rudele care au trecut deja prin travaliul asociat naşterii au avut şi ele contribuţia lor. Credeţi-mă: dacă vi se spune că o anumită experienţă va fi dureroasă, atunci *va fi* dureroasă. Durerea

se află, în cea mai mare parte, în minte, iar când o femeie asimilează ideea că naşterea este groaznic de dureroasă — mai ales dacă primeşte informaţia de la mama, de la surorile sau de la prietenele măritate, *şi* de la medicul ei — acea femeie este pregătită psihic să suporte o mare suferinţă.

Chiar şi după numai şase ani de practică medicală, mă obişnuisem să văd femei care încercau să rezolve o dublă problemă: nu doar faptul că erau gravide şi trebuie să facă planuri pentru noua sosire pe lume, dar şi faptul — în orice caz, ceea ce majoritatea lor considerau a fi un fapt — *că pătrunseseră în valea umbrelor morţii.* Multe dintre ele chiar încercau să-şi pună treburile într-o ordine coerentă în aşa fel încât, dacă ar fi murit, soţii lor să fie în stare să-şi continue viaţa fără ele.

Nu e nici momentul, nici locul pentru o lecţie de obstetrică, dar ar trebui să ştiţi că multă vreme înainte de „zilele acelea", actul naşterii *era* într-adevăr extrem de periculos în ţările occidentale. O revoluţie în procedura medicală, începând cam pe la 1900, a făcut procesul mult mai lipsit de pericole, dar un număr absurd de mic de doctori s-au deranjat să le spună acest lucru viitoarelor mămici. Dumnezeu ştie de ce. Dar, în lumina acestui lucru, mai e de mirare că majoritatea sălilor de naşteri arată şi se aud ca Salonul Nouă de la Bellevue? Iată-le pe aceste biete femei, cărora le-a venit în sfârşit sorocul, trecând printr-un proces care, din pricina regulilor de etichetă aproape victoriene ale epocii, le-a fost descris doar în termeni vagi; iată-le pe aceste femei trecând prin momentele în care motorul naşterii funcţionează la putere maximă. Sunt cuprinse brusc de o stare de graţie, pe care o interpretează de îndată ca fiind durere insuportabilă, şi

majoritatea simt că vor muri în scurtă vreme, ca nişte câini.

În cursul lecturilor mele având ca subiect sarcina la femei, am descoperit principiul naşterii tăcute şi ideea cu Metoda Respiraţiei. Ţipetele irosesc o energie care ar fi mai bine folosită pentru expulzarea fătului, le provoacă hiperventilaţie, iar aceasta induce corpului o stare de urgenţă — glandele suprarenale funcţionează la capacitate maximă, ritmul respiraţiei şi pulsul cresc — care este cât se poate de inutilă. Metoda Respiraţiei era menită să le ajute pe mame să-şi concentreze atenţia asupra trebii principale pe care o aveau de făcut şi să rezolve problema durerii folosind resursele proprii ale corpului.

În acele vremuri era folosită pe scară largă în India şi Africa; în America, indienii Shoshone, Kiowa şi Micmac o foloseau cu toţii; eschimoşii au folosit-o dintotdeauna; dar, după cum puteţi ghici, majoritatea medicilor occidentali erau prea puţin interesaţi de ea. Unul dintre colegii mei — un om inteligent, de altfel — mi-a returnat dactilograma articolului meu privind sarcina, în toamna lui 1931, cu o linie roşie trasat peste întreaga secţiune dedicata Metodei Respiraţiei. Pe margine, scrisese în grabă că, dacă voia să afle despre „superstiţiile negroteilor", putea foarte bine să se oprească la primul chioşc de ziare şi să cumpere un exemplar din *Poveşti stranii*!

Ei bine, n-am eliminat secţiunea din articol, aşa cum sugerase el, dar am avut rezultate diferite în aplicarea metodei — ăsta era cel mai bun lucru care se putea spune. Au fost femei care au folosit-o cu mare succes. Au fost şi altele care părea să priceapă perfect ideea, în principiu, dar care-şi pierdeau întreaga disciplină de îndată ce contracţiile le deveneau profunde şi grele. În majoritatea

cazurilor, am descoperit că întreaga idee fusese destabilizată şi subminată de prieteni şi rude bine intenţionate, care nu auziseră în viaţa lor de asemenea lucruri şi din acest motiv nu puteau să creadă că ar putea chiar să funcţioneze.

Metoda se baza pe ideea că, deşi două travalii nu sunt niciodată identice, în general, toate sunt asemănătoare. Se disting patru etape: faza contracţiilor, partea centrală a travaliului, naşterea şi expulzarea placentei. Contracţiile reprezintă o întărire completă a muşchilor abdominali şi pelvieni, iar viitoarea mămică constată că acestea încep adesea din luna a şasea. Multe femei aflate la prima sarcină se aşteaptă la ceva urât de tot, cum ar fi nişte crampe intestinale, dar mi s-a relatat că e vorba de ceva mult mai curat — o senzaţie fizică puternică, care se poate transforma într-o durere asemănătoare celei provocate de un cârcel. Femeia care folosea Metoda Respiraţiei începea să respire într-o serie de inhalări şi expirări când simţea că apar contracţiile. Fiecare respiraţie era scoasă afară printr-o suflare scurtă, ca şi când ai sufla în trompetă în maniera lui Dizzy Gillespie.

În partea mijlocie a travaliului, când încep contracţii mai dureroase, la intervale de aproximativ cincisprezece minute, femeia trecea la inhalări lungi urmate de exhalări lungi — aşa cum respiră alergătorul de maraton când îşi pregăteşte atacul final. Cu cât mai dure contracţiile, cu atât mai lungi ciclurile de inhalări-exhalări. În articolul meu, am denumit această etapă „călare pe valuri".

Etapa finală care ne mai interesează aici se numeşte „locomotiva", iar instructorii care folosesc azi metoda Lamaze o denumesc adesea faza „choo-choo" a respiraţiei. Travaliul final este însoţit de dureri care cel mai adesea

sunt descrise ca fiind profunde şi surde. Sunt însoţite de un imbold irezistibil din partea mamei să împingă... să expulzeze fătul. Acesta este momentul, domnilor, în care acel minunat şi înfricoşător motor ajunge la crescendoul absolut. Cervixul e pe deplin dilatat. Bebeluşul şi-a început scurta călătorie prin filiera genitală, iar dacă te-ai uita direct între picioarele mamei, ai putea să vezi fontanela bebeluşului pulsând la doar câţiva centimetri de aerul înconjurător. Mama care foloseşte Metoda Respiraţiei începe acum să inspire şi să expire scurt si sacadat printre buze, fără să-şi umple plămânii, fără să ajungă la hiperventilaţie, dar aproape gâfâind într-o manieră perfect controlată. Este chiar sunetul pe care-l scot copiii când imită o locomotivă cu aburi.

Toate astea au un efect benefic asupra corpului — oxigenul mamei este menţinut la cote ridicate, fără ca sistemele ei să treacă în regim de urgenţă, iar femeia însăşi rămâne conştientă şi ageră, capabilă să pună întrebări şi să răspundă la întrebări, aptă să primească instrucţiuni. Dar, fireşte, rezultatele *mentale* ale Metodei Respiraţiei erau şi mai importante. Mama simţea că participă activ la naşterea pruncului ei — că, într-o oarecare măsură, dirijează procesul. Se simţea la comanda experienţei... şi mai presus de suferinţă.

Puteţi înţelege că întregul proces depindea în mod esenţial de starea de spirit a pacientului. Metoda Respiraţiei era extrem de vulnerabilă, extrem de delicată, şi, dacă am avut atât de multe eşecuri, o să le explic în acest fel — lucrurile de care pacientul poate fi convins de către doctor, îi pot fi scoase din cap de rudele care-şi ridică mâinile în sus îngrozite, când aud de o asemenea practică barbară.

Cel puţin din această perspectivă, domnişoara Stansfield era pacientul ideal. Nu avea nici prieteni, nici rude care să-i zdruncine încrederea în Metoda Respiraţiei (deşi, cu toată sinceritatea, trebuie să adaug că mă îndoiesc că ar fi reuşit cineva să-i zdruncine încrederea în *orice* din momentul în care ea ar fi luat o decizie asupra respectivului subiect) odată ce a ajuns să creadă în ea. Şi *chiar* ajunsese să creadă în această metodă.

— Seamănă puţin cu autohipnoza, nu? m-a întrebat prima oară când am discutat serios.

Am aprobat-o încântat.

— Întocmai! Dar asta nu trebuie să te facă să crezi că ar fi vorba de un truc sau că te va lăsa baltă atunci când vei fi la strâmtoare.

— Nu cred asta câtuşi de puţin. Vă sunt foarte recunoscătoare. O să exersez cu asiduitate, domnule doctor.

Era tipul de femeie pentru care Metoda Respiraţiei fusese inventată, iar când mi-a spus că va exersa, n-a spus decât adevărul. N-am văzut pe nimeni care să îmbrăţişeze o idee cu atâta entuziasm... dar, desigur, Metoda Respiraţiei era extrem de potrivită temperamentului ei. Există pe lumea asta bărbaţi şi femei docile cu milioanele, iar unii sunt oameni minunaţi. Dar mai sunt şi alţii pe care-i mănâncă palmele să-şi ţină frâiele propriilor vieţi, iar domnişoara Stansfield era una dintre acestea.

Când spun că a îmbrăţişat fără rezerve Metoda Respiraţiei, chiar aşa s-a întâmplat... şi cred că povestea ultimei sale zile la magazinul universal unde vindea parfumuri o dovedeşte.

Sfârşitul angajării ei lucrative a venit, în sfârşit, la finele lui august. Domnişoara Stansfield era o tânără suplă, în excelentă condiţie fizică, iar acesta era, bineînţeles,

primul ei copil. Orice doctor vă va spune că, la o astfel de femeie, sarcina poate rămâne „ascunsă" timp de cinci, poate chiar şase luni... iar apoi, într-o zi şi dintr-odată, *totul* va fi vizibil.

A venit pentru controlul lunar în prima zi de septembrie, a râs cu o undă de regret în glas şi mi-a spus că descoperise şi o altă întrebuinţare pentru Metoda Respiraţiei.

— Care ar fi acela? am întrebat-o.

— E chiar mai bine decât să numeri până la zece când eşti furios ca naiba pe cineva, a spus. Ochii ei căprui n-aveau linişte. Chiar dacă oamenii se uită la tine ca la un nebun când începi să pufneşti şi să sufli.

Şi imediat mi-a relatat tărăşenia. Lunea trecută s-a dus la slujbă, ca de obicei, şi singurul lucru la care mă pot gândi e că tranziţia ciudat de abruptă de la o tânără suplă la una evident însărcinată — iar tranziţia chiar poate fi la fel de rapidă ca trecerea de la zi la noapte în zonele tropicale — se petrecuse în weekend. Sau poate că şefa ei hotărâse, în sfârşit, că bănuielile ei nu mai erau doar bănuieli.

— O să vreau să vii la mine în birou, în pauză, i-a spus cu răceală femeia aceasta, madam Kelly. Până atunci, fusese chiar prietenoasă cu domnişoara Stansfield. Îi arătase poze cu cei doi copii ai ei, amândoi la liceu, şi la un moment dat chiar făcuseră schimb de reţete. Doamna Kelly o întreba mereu dacă nu întâlnise încă „un băiat cumsecade". Numai că acum amabilitatea şi atitudinea prietenoasă dispăruseră. Iar la pauză, când a intrat în biroul doamnei Kelly, domnişoara Stansfield mi-a spus că ştia la ce să se aştepte.

— Ai dat de belea, a anunţat-o scurt femeia asta cândva amabilă.

— Da, i-a răspuns domnişoara Stansfield. Unii oameni aşa îi zic.

Obrajii doamnei Kelly se făcuseră de culoarea cărămizilor vechi.

— Să nu faci pe deşteapta cu mine, domnişoară, a spus ea. După cum îţi arată pântecele, ţi-ai demonstrat deja deşteptăciunea.

Parcă le vedeam cu ochii minţii în timp ce-mi relata povestea — domnişoara Stansfield, cu ochii ei căprui fixaţi asupra doamnei Kelly, perfect stăpână pe ea însăşi, refuzând să-şi coboare privirea, sau să plângă, sau să manifeste ruşine în orice alt fel. Cred că avea o viziune mult mai practică asupra bucluculuí în care se afla decât şefa ei, cu cei doi copii aproape adulţi şi soţul ei respectabil, patron de frizerie, care vota întotdeauna cu republicanii.

— Trebuie să-ţi spun că manifeşti o remarcabil de mică ruşine vizavi de felul în care m-ai înşelat! a izbucnit cu amărăciune doamna Kelly.

— Nu v-am înşelat niciodată. Până astăzi, nu s-a făcut nicio menţiune cu privire la sarcina mea. S-a uitat la doamna Kelly aproape cu curiozitate. Cum puteţi să spuneţi că v-am înşelat.

— Te-am adus la mine în casă! a ţipat doamna Kelly. Te-am aşezat la masă... cu *băieţii* mei! S-a uitat la domnişoara Stansfield cu o scârbă teribilă.

Acesta a fost momentul în care domnişoara Stansfield a început să se mânie. Mai mânioasă, mi-a spus, decât fusese vreodată în viaţă. Chiar dacă fusese conştientă de genul de reacţie la care se putea aştepta când secretul ei va ieşi la lumină, veţi fi de acord, domnilor, că diferenţa dintre teoria academică şi aplicaţia practică poate fi uneori şocant de mare.

Încleştându-şi mâinile în poală, domnişoara Stansfield a spus:

— Dacă sugeraţi că am făcut sau că aş face vreodată vreo încercare de a vă seduce fiii, ăsta e cel mai murdar, cel mai mizerabil lucru pe care l-am auzit în viaţa mea.

Capul doamnei Kelly se dădu brusc pe spate, de parcă ar fi pocnit-o cineva peste faţă. Culoarea cărămizie dispăru din obrajii ei, lăsând în urmă doar două mici pete de culoare febrilă. Cele două femei s-au privit cu încrâncenare pe deasupra biroului plin de eşantioane de parfum, într-o încăpere care mirosea vag a flori. A fost un moment, după cum mi-a spus domnişoara Stansfield, care părea mult mai lung decât ar fi putut să fie de fapt.

Apoi, doamna Kelly trase de unul dintre sertare şi scoase de acolo un cec de culoare bej. De el era ataşat formularul roz de concediere. Arătându-şi dinţii, părând că muşcă fiecare cuvânt rostit, a spus:

— Când sute de fete decente caută de lucru în oraşul ăsta, nu cred că avem nevoie de o curvuliţă ca tine în slujba noastră, drăguţă.

Mi-a spus că tocmai acel „drăguţă" dispreţuitor de la final i-a adus dintr-odată mânia pe culmi. O clipă mai târziu, doamnei Kelly i-a căzut falca de jos şi ochii i s-au mărit în momentul în care domnişoara Stansfield, cu mâinile împreunate ca verigile unui lanţ de oţel, atât de strâns, încât i-au rămas vânătăi pe mâini (începeau să dispară, dar încă erau perfect vizibile când am văzut-o în septembrie), a început să facă precum locomotiva printre dinţii încleştaţi.

Poate că n-a fost o poveste prea hazlie, dar imaginea m-a făcut să izbucnesc în râs şi domnişoara Stansfield

mi-a ţinut hangul. Doamna Davidson a deschis uşa să se uite la noi — probabil ca să se asigure că nu inhalasem ceva gaz ilariant — şi apoi a închis-o la loc.

— A fost tot ce mi-a trecut prin cap *să fac*, a spus domnişoara Stansfield, continuând să râdă şi ştergându-şi ochii înlăcrimaţi cu batista. Pentru că în acel moment mă vedeam întinzând mâna şi măturând dintr-o mişcare sticluţele alea de parfum — toate — de pe birou şi pe podeaua din beton, neacoperită de vreun covor. Nu doar că mă *gândeam* s-o fac, dar chiar mă şi *vedeam* făcând-o! Le vedeam izbindu-se de podea şi umplând încăperea cu un amestec atât de pestriţ de mirosuri, încât ar fi fost nevoie de sosirea fumigatorilor.

— Chiar aveam de gând s-o fac; nimic n-avea să mă oprească. Apoi am început să respir şi totul a fost în ordine. Am fost în stare să iau cecul, formularul roz, să mă ridic şi să ies. N-am mai putut să-i mulţumesc, fireşte — încă mai făceam pe locomotiva.

Am râs amândoi din nou, după care a devenit serioasă.

— Totul a trecut acum, şi chiar sunt în stare să simt puţină părere de rău pentru ea — sau asta suna ca o chestie teribil de trufaşă?

— Câtuşi de puţin. Cred că e este o cale admirabilă să fii în stare să simţi.

— Pot să-ţi arăt ce mi-am cumpărat cu ultimul meu salariu, domnule doctor?

— Da, dacă vrei.

Şi-a deschis poşeta şi a scos o cutiuţă plată.

— Am cumpărat-o de la o casă de amanet, a spus. A costat doi dolari. Şi este singura dată în tot timpul acestui coşmar când m-am simţit ruşinată şi murdară. Nu e ciudat?

A deschis cutiuţa şi a pus-o pe biroul meu, ca să mă pot uita înăuntrul. N-am fost surprins de ceea ce am văzut. Era o verighetă simplă din aur.

— O să fac ceea ce este necesar, a spus. Acum locuiesc în ceea ce doamna Kelly ar numi, fără îndoială, „o pensiune respectabilă". Proprietăreasa a fost amabilă şi prietenoasă... dar şi doamna Kelly a fost la fel. Cred că s-ar putea să-mi ceară să plec în orice moment de acum, şi bănuiesc că, dacă o să spun ceva despre banii plătiţi în avans pe chirie sau despre garanţia pentru stricăciuni pe care am achitat-o când m-am mutat, o să-mi râdă în faţă.

— Dragă domnişoară, asta ar fi de-a dreptul ilegal. Sunt tribunale şi avocaţi care te vor ajuta să răspunzi pe măsură la o astfel...

— Tribunalele sunt cluburi pentru bărbaţi, a replicat ea fără ezitare, şi nu sunt dispuse să se abată de la obiceiurile lor ca să se împrietenească cu o femeie în postura mea. Poate că voi putea să-mi recapăt banii, poate că nu. Oricum ar fi, cheltuielile, tevatura şi... situaţia neplăcută... nu merită îndurate pentru cei patruzeci şi şapte de dolari. În primul rând, că nu am nicio justificare pentru faptul că v-am vorbit despre asta. Încă nu s-a întâmplat şi poate că n-o să se întâmple. Dar, în orice caz, intenţionez să fiu pragmatică de-acum încolo.

Şi-a ridicat capul, iar ochii ei au fulgerat către ai mei.

— Am pus ochii pe o cameră în Village — pentru orice eventualitate. E la etajul al treilea, dar e curată, iar chiria e cu cinci dolari mai mică decât în locul în care stau acum. A luat inelul din cutie. L-am purtat când proprietăreasa mi-a arătat camera.

L-a pus pe inelarul mâinii stângi cu o mică grimasă de dezgust, de care cred că nu era conştientă.

— Iată. Acum sunt doamna Stansfield. Soţul meu a fost şofer de camion şi a murit în urma unui accident pe ruta Pittsburgh-New York. Foarte trist. Dar nu mai sunt curvuliţa rea de muscă, iar copilul meu nu mai e un bastard.

S-a uitat la mine şi lacrimile i-au umplut din nou ochii. Sub privirile mele, una dintre ele s-a desprins şi s-a rostogolit pe obraz.

— Te rog, am spus tulburat şi am întins mâna peste birou ca să-i prind mâna. Era foarte foarte rece. Nu plânge, draga mea.

Şi-a întors mâna — era mâna stângă — în palma mea şi s-a uitat la inel. A zâmbit, iar zâmbetul era amar ca fierea şi oţetul, domnilor. O altă lacrimă a căzut — doar aceea.

— Când o să-i aud pe cinici spunând că zilele magiei şi ale miracolelor au rămas undeva în urma noastră, domnule doctor, voi şti că se înşală, nu-i aşa? Când poţi să-ţi cumperi o verighetă de la o casă de amanet cu un dolar şi jumătate, iar inelul acela te scapă de stigmatul nelegitimităţii şi al imoralităţii, cum altfel ai putea numi asta decât magie? Magie ieftină.

— Domnişoară Stansfield... Sandra, dacă-mi permiţi... dacă ai nevoie de ajutor, dacă pot să fac ceva...

Şi-a tras mâna de la mine — dacă în loc de stânga, i-aş fi luat mâna dreaptă, poate că nu şi-ar fi retras-o. N-am iubit-o, aşa cum v-am spus, dar în momentul acela aş fi putut s-o iubesc; a fost cât pe-aici să mă îndrăgostesc de ea. Probabil, dacă i-aş fi luat mâna dreaptă în locul celei la care îşi pusese verigheta, şi dacă mi-ar fi îngăduit să-i ţin mâna un pic mai mult, până când mâna mea s-ar fi încălzit, poate că atunci m-aş fi îndrăgostit.

— Sunteţi un om bun, cumsecade, şi aţi făcut mult pentru mine şi copilul meu... iar Metoda Respiraţiei pe care mi-aţi recomandat-o este un fel de magie mult mai bun decât acest inel oribil. În definitiv, m-a apărat de la a fi aruncată în puşcărie pentru distrugere intenţionată, nu-i aşa?

A plecat curând după asta, iar eu m-am dus la fereastră, ca s-o urmăresc cum se îndepărtează pe stradă către Madison Avenue. Doamne, am admirat-o, chiar în clipa aceea: arăta atât de delicată, atât de tânără şi atât de evident însărcinată — şi cu toate astea nu avea niciun pic de sfioşenie sau de nesiguranţă. Nu păşea grăbit; mergea ca un om care are tot dreptul la locul lui pe trotuar.

A ieşit din câmpul meu vizual şi m-am întors la biroul meu. Pe când făceam asta, o fotografie înrămată, atârnată pe perete alături de diploma mea, mi-a atras atenţia şi un tremur teribil m-a străbătut. Pielea mea — în întregime, chiar şi pielea de pe frunte şi de pe spatele palmelor — s-a răcit şi s-a făcut ca de găină. Cea mai sufocantă frică din întreaga mea viaţă s-a prăvălit asupra mea ca un giulgiu îngrozitor şi m-am pomenit că mi se taie respiraţia. A fost un interludiu precognitiv, domnilor. Nu mă angajez în controverse pe seama chestiunii dacă astfel de lucruri pot avea loc; ştiu că pot, pentru că mi s-a întâmplat mie. Doar cu acea ocazie, în acea după-amiază toridă de început de septembrie. Mă rog la Dumnezeu să nu mai am parte niciodată de aşa ceva.

Fotografia fusese făcută de mama mea în ziua în care am terminat Facultatea de Medicină. În ea, eram eu stând în faţa spitalului White Memorial, cu mâinile la spate, rânjind ca un adolescent care tocmai căpătase o invitaţie de o zi în parcul de distracţie Palisades Park. La stânga mea, poate fi văzută statuia lui Harriet White şi, cu

toate că fotograful a tăiat-o cam pe la jumătatea gambelor, piedestalul şi acea inscripţie ciudat de crudă — *Nu există alinare fără durere; astfel, definim mântuirea prin suferinţă* — puteau fi clar văzute. Exact la piciorul statuii dedicate primei soţii a tatălui meu, direct sub acea inscripţie, Sandra Stansfield avea să moară după nici patru luni, într-un accident stupid, produs chiar în momentul când sosea la spital ca să-şi nască pruncul.

În toamna aceea, a vădit o anumită temere că nu voi fi lângă ea s-o asist în timpul travaliului — că voi fi plecat în vacanţa de Crăciun şi nu voi putea fi chemat. Se temea puţin şi că va fi asistată de cine ştie ce doctor, care-i va ignora dorinţa de a folosi Metoda Respiraţiei şi care putea să-i dea, în schimb, să inhaleze gaz sau să-i administreze un blocant spinal.

Am liniştit-o cum m-am priceput mai bine. Nu aveam niciun motiv să plec din oraş, nicio familie la care să plec în vizită de sărbători. Maică-mea murise cu doi ani în urmă şi nu mai aveam pe nimeni în afara unei mătuşi nemăritate în California... iar cu trenul nu mă prea împăcam, i-am spus domnişoarei Stansfield.

— Sunteţi vreodată singur? a întrebat.

— Uneori. De regulă, sunt prea ocupat să observ. Uite, ia asta. Am scris pe un cartonaş numărul meu de telefon de acasă şi i l-am dat. Dacă-ţi răspunde robotul când începe travaliul, sună-mă la numărul ăsta.

— Oh, nu, n-aş putea...

— Vrei să foloseşti Metoda Respiraţiei sau vrei să încapi pe mâna unor măcelari care-or să creadă că ai luat-o razna şi-or să-ţi pună masca de eter pe faţă, de îndată ce-ai să încerci să faci ca „locomotiva"?

A zâmbit un pic.

— În regulă, m-aţi convins.

Dar, pe măsură ce înaintam în toamnă şi măcelarii de pe 3rd Avenue au început să-şi facă reclamă la preţul per kilogram la „curcani tineri şi suculenţi", a devenit limpede că mintea ei nu-şi găsiṣe odihna. Într-adevăr, i se ceruse să părăsească camera unde locuise când am întâlnit-o prima oară şi se mutase în Village. Dar acest lucru, cel puţin, se dovedise benefic pentru ea. Chiar găsise ceva de lucru. O femeie oarbă, cu venituri de-a dreptul îndestulătoare, o angajase să vină la ea de două ori pe săptămână, să facă unele treburi casnice uşoare şi apoi să-i citească din operele lui Jean Stratton-Porter şi Pearl Buck. Căpătase acea înfăţişare înfloritoare, rozalie, pe care majoritatea femeilor sănătoase ajung să o aibă în ultimul trimestru al sarcinii. Dar pe faţa ei stăruia o umbră. Îi vorbeam, iar ea îmi răspundea cu încetineală... şi odată, când n-a răspuns deloc, mi-am ridicat privirea de la însemnările pe care le făceam şi am surprins-o uitându-se la fotografia înrămată de lângă diploma mea, cu o expresie stranie, visătoare în ochi. Am simţit din nou acel fior... iar răspunsul ei, care nu avea nimic de-a face cu întrebarea mea, nu m-a făcut deloc să mă simt mai în largul meu.

— Am o presimţire, domnule doctor, şi uneori presimţirea e foarte puternică, parcă sunt damnată.

Un cuvânt caraghios, melodramatic! Şi totuşi, domnilor, răspunsul care mi-a stat pe limba a fost: *Da, şi eu presimt asta*. Mi-am muşcat limba, desigur; medicul care ar spune una ca asta ar trebui să-şi scoată la vânzare fără întârziere instrumentele şi cărţile de medicină şi să-şi sondeze viitorul în alte meserii, cum ar fi cea de instalator sau de dulgher.

I-am spus că nu era prima femeie însărcinată care are astfel de simţăminte, şi nici ultima n-o să fie. I-am spus că sentimentul era atât de răspândit, încât doctorii îl ştiu după numele ironic Sindromul Valea Umbrelor. Deja am pomenit de el în seara asta, parcă.

Domnişoara Stansfield a încuviinţat din cap cu maximă seriozitate şi-mi amintesc cât de tânără părea în ziua aceea şi cât de mare părea pântecele ei.

— Ştiu asta, a spus. L-am simţit. Dar e cât se poate de separat de acest alt simţământ. Acest alt simţământ e ca... precum ceva care pluteşte ameninţător undeva, deasupra. Nu pot să-l descriu mai bine de atât. E caraghios, dar nu pot scăpa de el.

— Trebuie să încerci, am spus. Nu e bine pentru...

Dar ea s-a îndepărtat de mine. Se uita din nou la fotografie.

— Cine e acolo?

— Emlyn McCarron, am spus, încercând să fac o glumă. A sunat extrem de nepotrivit. Înainte de Războiul Civil, când era foarte tânăr.

— Nu, v-am recunoscut, firește, a spus. Femeia. Cine e femeia din poză?

— O cheamă Harriet White, am spus şi mi-am zis: *Şi al ei va fi primul chip pe care-l vei vedea când vei sosi să-ţi naşti copilul.* Fiorul a revenit — acel fior înspăimântător, instabil şi lipsit de formă. *Chipul ei de piatră.*

— Şi ce scrie acolo, pe soclul statuii? a întrebat, cu ochii încă visători, aproape în transă.

— Nu ştiu, am minţit. Nu mă pricep aşa de bine la latină.

În noaptea aceea, am avut cel mai urât vis din toată viaţa mea — m-am trezit din el cuprins de o teroare teribilă şi,

dacă aş fi fost căsătorit, cred c-aş fi înspăimântat-o de moarte pe biata mea soţie.

În vis, am deschis uşa de la cabinetul meu de consultaţii şi am găsit-o înăuntru pe Sandra Stansfield. Purta pantofii ei maro cu toc, rochia elegantă din olandă albă, cu tiv maro, şi pălăria *cloche*, uşor demodată. Dar pălăria se afla între sâni, deoarece îşi ţinea capul în mâini. Olanda albă era pătată şi mânjită de sânge. Sângele îi ţâşnea din beregată şi stropea tavanul.

Iar ochii clipiră, deschizându-se — acei minunaţi ochi căprui — şi se fixară pe mine.

— Damnată, a zis către mine capul vorbitor. Damnată. Sunt damnată. Nu există mântuire fără suferinţă. E magie ieftină, dar e tot ceea ce avem.

Atunci m-am trezit ţipând.

10 decembrie — data când trebuia să nască — a venit şi a trecut. Am examinat-o pe 17 decembrie şi i-am sugerat că, deşi copilul avea aproape sigur să se nască în 1935, eu nu mă mai aşteptam ca pruncul să-şi mai facă apariţia decât după Crăciun. Domnişoara Stansfield a acceptat asta cu eleganţă. Părea să se fi descotorosit de umbra care atârnase deasupra ei toată toamna aceea. Doamna Gibbs, femeia nevăzătoare care o angajase să-i citească şi să-i mai facă unele treburi prin casă, a fost impresionată de ea — îndeajuns de impresionată ca să le povestească prietenelor ei despre tânăra şi curajoasa văduvă care, în pofida pierderii ireparabile suferite de curând şi a stării ei delicate, îşi înfrunta viitorul cu optimism şi hotărâre. Câteva dintre prietenele femeii nevăzătoare îşi exprimaseră interesul s-o angajeze după ce năştea copilul.

— O să le accept şi lor ofertele, mi-a spus ea. Pentru copil. Dar numai până când mă pun din nou pe picioare şi voi fi în stare să-mi găsesc ceva mai stabil. Câteodată mă gândesc că partea cea mai rea a tot ceea ce s-a întâmplat este faptul că a schimbat felul cum îi văd pe oameni. Uneori îmi zic: „Cum poţi să dormi noaptea, ştiind că ai înşelat-o pe bătrânica aia adorabilă?", după care mă gândesc: „Dacă ar fi ştiut, ţi-ar fi arătat uşa, la fel ca toate celelalte". Oricum ar fi, e o minciună şi uneori îi simt povara apăsându-mi sufletul.

Înainte să plece în ziua aceea, a scos din poşetă un pacheţel cu un ambalaj viu colorat şi l-a împins pe birou către mine, cu sfioşenie.

— Crăciun fericit, domnule doctor.

— Nu trebuia, am spus, deschizând un sertar şi scoţând, la rându-mi, un pachet. Dar pentru că şi eu am făcut-o...

S-a uitat la mine pentru o clipă, surprinsă... după care am râs împreună. Îmi cumpărase un ac de cravată din argint, cu simbolul medicinei pe el. Eu i-am luat un album în care să păstreze fotografiile copilului ei. Mai am şi acum acul de cravată. Ce s-a întâmplat cu albumul, nu pot să vă spun.

Am condus-o până la uşă şi, când am ajuns acolo, s-a întors către mine, şi-a pus palmele pe umerii mei, s-a ridicat pe vârfuri şi m-a sărutat pe gură. Avea buzele reci şi ferme. N-a fost un sărut pasional, domnilor, dar nici n-a fost genul de sărut la care te aştepţi de la o soră sau de la o mătuşă.

— Încă o dată, vă mulţumesc, domnule doctor, a spus ea cu respiraţia uşor întretăiată. Obrajii i se aprinseseră de culoare, iar ochii ei căprui aveau un luciu radios. Vă mulţumesc pentru tot.

Am râs — uşor stingherit.

— Vorbeşti de parcă nu ne vom mai întâlni niciodată, Sandra.

A fost, cred, a doua şi ultima oară când i-am folosit numele de botez.

— Oh, o să ne mai întâlnim, a spus. Nu mă îndoiesc câtuşi de puţin.

Şi a avut dreptate — cu toate că niciunul dintre noi n-ar fi putut să prevadă circumstanţele groaznice ale ultimei noastre întâlniri.

Travaliul Sandrei Stansfield a început în Ajunul Crăciunului, imediat după orele optsprezece. Până la acea oră, zăpada care căzuse toată ziua se schimbase în lapoviţă. Iar când domnişoara Stansfield a intrat în faza mijlocie a travaliului, după mai puţin de două ore, străzile oraşului se acoperiseră cu o pojghiţă periculoasă de polei.

Doamna Gibbs, femeia nevăzătoare, avea un apartament spaţios, situat la parterul clădirii, iar la ora 18:30, domnişoara Stansfield cobora scara cu mare băgare de seamă, a bătut la uşa bătrânei, i s-a permis să intre, şi a întrebat dacă poate folosi telefonul ca să cheme un taxi.

— E copilul, draga mea? a întrebat doamna Gibbs, cuprinsă deja de emoţii.

— Da. Travaliul abia a început, dar nu pot să risc cu vremea asta. O să dureze mult drumul cu taxiul.

A chemat taxiul, după care m-a sunat pe mine. La ora aceea, 18:40, durerile apăreau la intervale de circa douăzeci de minute. Mi-a repetat că începuse totul devreme, din pricina vremii oribile.

— Aş prefera să nu-mi nasc copilul pe bancheta unui taxi, a spus. Părea extraordinar de calmă.

Taxiul a întârziat, iar travaliul domnişoarei Stansfield progresa mai rapid decât aş fi prezis — dar, aşa cum am mai spus, nu există două travalii care să fie identice în detaliile lor specifice. Şoferul, văzând că pasagera lui era pe cale să nască, a ajutat-o să coboare treptele alunecoase, îndemnând-o neîncetat „aveţi grijă, doamnă". Domnişoara Stansfield se mulţumea să dea aprobativ din cap, preocupată cu inspirările şi expirările ei profunde, căci o nouă contracţie o cuprinsese. Zloata se prelingea de pe stâlpii de iluminat stradal şi capotele maşinilor; se topea în picături mari, care se aşezau pe lampa de pe capotă ca nişte lentile de mărire. Doamna Gibbs mi-a spus ulterior că tânărul şofer era mai emoţionat decât „biata, draga de Sandra", şi că asta a contribuit, probabil, la accident.

O altă cauză a fost, aproape sigur, însăşi Metoda Respiraţiei.

Şoferul şi-a condus maşina pe străzile alunecoase, croindu-şi drumul încet pe lângă maşinile accidentate şi străbătând atent intersecţiile aglomerate, apropiindu-se cu încetineală de spital. N-a fost grav rănit în accident şi am vorbit cu el la spital. A spus că sunetul constant al respiraţiilor profunde, venind de pe bancheta din spate, îi dăduse o stare de agitaţie. Se tot uita în oglinda retrovizoare ca să vadă „de n-o fi murit". A mai spus că s-ar fi simţit mai puţin agitat dacă femeia ar fi dat glas unor ţipete sănătoase, aşa cum se presupune că trebuie să facă o femeie cuprinsă de durerile naşterii. A întrebat-o o dată sau de două ori dacă se simţea bine, iar ea doar a dat din cap, continuând să „călărească valurile" prin inspirări şi expirări adânci.

La două-trei cvartale de spital, Sandra trebuie să fi simţit declanşarea fazei finale a travaliului. O oră trecuse

de când se urcase în taxi — aşa de greu se circula pe străzile New Yorkului — dar chiar şi aşa era un travaliu neobişnuit de rapid pentru o femeie aflată la prima naştere. Şoferul a remarcat că-şi schimbase felul de a respira.

— A-nceput să gâfâie ca un câine într-o zi de arşiţă, doctore, mi-a spus omul şi am înţeles din descrierea lui că început să facă precum „locomotiva".

Aproape în acelaşi timp, şoferul a văzut deschizându-se o breşă în traficul din intersecţie şi a pornit spre ea. Calea spre Spitalul White Memorial era acum deschisă, acesta aflându-se la mai puţin de trei intersecţii înainte.

— Vedeam statuia cu madama aia, mi-a relatat şoferul. Dornic să se descotorosească de pasagera lui însărcinată şi amarnic gâfâitoare, a apăsat din nou pe acceleraţie, iar taxiul a ţâşnit înainte, roţile rotindu-se pe gheaţă cu o forţă de tracţiune prea mică sau aproape nulă.

Eu am ajuns la spital mergând pe jos, iar sosirea mea a coincis cu sosirea taxiului, doar pentru că subestimasem cât de rele deveniseră condiţiile de trafic. Crezusem că o s-o găsesc la etaj, ca pacient internat legal cu toate formularele semnate, toate pregătirile făcute, trecând fără probleme prin faza mijlocie a travaliului. Tocmai urcam scările când am văzut convergenţa bruscă şi acută a două perechi de faruri reflectate de peticul de gheaţă, peste care oamenii de serviciu nu apucaseră să arunce cenuşă. M-am întors la timp ca să văd ce se întâmplă.

O ambulanţă tocmai părăsea rampa Secţiei de Urgenţe în momentul când taxiul domnişoarei Stansfield străbătea piaţa, îndreptându-se spre spital. Taxiul se deplasa pur şi simplu prea repede ca să se mai poată opri. Cuprins de panică, şoferul a călcat pedala de frână în loc să accelereze. Maşina a derapat, apoi a început să se întoarcă

transversal pe sensul de mers. Girofarul ambulanţei arunca panglici mişcătoare şi pete de lumină sângerie asupra scenei şi, în mod straniu, una dintre acestea a luminat faţa Sandrei Stansfield. În acel unic moment a fost chipul din visurile mele, acelaşi chip însângerat, cu ochii căscaţi, pe care-l văzusem pe capul separat de trup.

I-am strigat numele, am coborât două trepte, am alunecat şi am căzut lat. M-am lovit la cot de-am simţit că paralizez, dar nu ştiu cum am reuşit să nu dau drumul genţii din piele neagră. Am văzut tot ce s-a mai întâmplat din locul în care căzusem, cu capul vâjâind şi cu dureri atroce în cot.

Ambulanţa a frânat, începând totodată să derapeze într-o parte şi-n alta. Uşile de la spate s-au deschis brusc. O brancardă, din fericire goală, a ţâşnit asemenea unei limbi şi s-a prăbuşit cu susul în jos pe stradă, rotilele continuând să se rotească. O tânără de pe trotuar a ţipat în momentul când a văzut cele două vehicule apropiindu-se unul de celălalt şi a încercat să fugă. Picioarele i-au fugit de sub ea după doi paşi şi a căzut pe burtă. Poşeta i-a zburat din mână pe trotuarul acoperit de polei ca o greutate de la jocul de pinball.

Taxiul s-a rotit cu o sută optzeci de grade, deplasându-se acum înapoi, şi-l vedeam pe şofer clar. Rotea nebuneşte de volan, ca un puşti la maşinuţele din parcul de distracţii. Ambulanţa a ricoşat de statuia doamnei Harriet White la un anumit unghi... şi a intrat cu partea laterală în taxi. Taxiul s-a rotit o dată într-un cerc strâns şi s-a izbit de soclul statuii cu o forţă înfiorătoare. Lumina lui galbenă, pe care încă mai licăreau literele APEL RADIO, a explodat ca o bombă. Partea stângă a maşinii s-a crâmpoţit de-ai fi zis că e din hârtie igienică. O clipă mai

târziu am văzut că nu fusese lovită doar partea stângă; taxiul se ciocnise de un colţ al piedestalului, îndeajuns de tare încât să fie rupt în două. Cioburile de sticlă s-au împrăştiat ca diamantele pe gheaţa lunecoasă. Iar pacienta mea a fost aruncată prin uşa din dreapta-spate a maşinii dezmembrate ca o păpuşă de cârpe.

M-am ridicat din nou în picioare fără să-mi dau seama. Am coborât în goană treptele gheţoase, am alunecat iar, m-am prins de balustradă şi mi-am continuat drumul. Nu ştiam decât că domnişoara Stansfield zăcea în umbra incertă aruncată de acea hidoasă statuie a lui Harriet White, cam la şase metri de locul în care ambulanţa se răsturnase pe o parte, girofarul continuând să brăzdeze noaptea cu dâre de roşu. Era ceva teribil de nelalocul lui cu silueta aceea, dar, sincer, nu cred că am ştiut despre ce e vorba până când m-am lovit cu piciorul de ceva îndeajuns de tare încât n-a lipsit mult să cad iar lat. Lucrul pe care l-am lovit s-a îndepărtat rapid — ca şi poşeta tinerei femei, mai degrabă a alunecat decât s-a rostogolit. S-a îndepărtat şi doar coama de păr — mânjit de sânge, dar încă puteai să vezi că fusese blond, presărat cu cioburi de sticlă — m-a făcut să-mi dau seama ce anume era. Fusese decapitată în urma accidentului. Lucrul pe care-l lovisem cu piciorul în rigola îngheţată fusese capul ei.

Amorţit de şoc, am ajuns la corpul ei şi l-am răsucit. Cred c-am încercat să ţip de îndată ce am făcut asta, de îndată ce-am văzut. Dacă am făcut-o, niciun sunet nu s-a auzit; nu puteam să scot niciun sunet. Căci, vedeţi dumneavoastră, domnilor, femeia continua să respire. Pieptul ei se ridica şi cobora în mişcări rapide şi superficiale. Zăpada îngheţată se împrăştiase pe haina desfăcută şi pe rochia îmbibată de sânge. Şi auzeam un şuierat ascuţit,

slab. Se auzea şovăielnic, asemenea unui ceainic care nu poate să ajungă la punctul de fierbere. Era aerul tras în traheea ei retezată şi apoi scos iar afară; mici ţipete pe care le genera aerul când trecea prin corzile vocale expuse, lipsite de gura care să dea formă sunetelor.

Voiam să fug, dar nu mai aveam nici pic de vlagă; am căzut în genunchi pe gheaţă, alături de ea, acoperindu-mi gura cu palma. O clipă mai târziu am remarcat sângele prelins prin partea de jos a rochiei — şi ceva mişcându-se acolo. Dintr-odată, aproape cu frenezie, am fost convins că mai erau şanse să salvăm copilul.

— Magie ieftină! am urlat în lapoviţa care cădea şi cred că, în momentul când i-am tras rochia în sus pe şolduri, am început să râd. Cred că înnebunisem. Avea trupul cald, încă. Îmi amintesc asta. Îmi amintesc felul cum se mişca pieptul din cauza felului cum respira. Unul dintre infirmierii de pe ambulanţă s-a apropiat, clătinându-se ca un beţiv, cu o mână lipită de partea laterală a capului. Sângele i se prelingea printre degete.

— Magie ieftină! am ţipat din nou, râzând în continuare şi bâjbâind febril. În cele din urmă, mâinile mele au găsit-o complet dilatată.

Infirmierul se holba la trupul decapitat al Sandrei Stansfield. Nu ştiu dacă şi-a dat seama că, într-un fel oarecare, trupul continua să respire. O fi crezut că e doar o chestie datorată nervilor — un fel de acţiune reflex finală. Dacă într-adevăr a crezut un astfel de lucru, nu mai putea să lucreze multă vreme pe ambulanţă. Poate că găinile se mai zbat o vreme după ce li se taie capetele, dar oamenii dacă mai au un spasm, două... şi uneori nici atât.

— Nu te mai zgâi la ea şi adu o pătură! m-am răstit la el.

S-a îndepărtat, dar nu înapoi la ambulanţă. S-a îndreptat mai mult sau mai puţin către Times Square. Pur şi simplu, s-a cărat în noaptea plină de zloată. Habar n-am ce s-a mai întâmplat cu el. M-am întors la femeia moartă care nu era chiar moartă, am ezitat un moment, după care mi-am dat jos paltonul. Apoi i-am ridicat şoldurile ca să-l pot strecura sub ea. Aud şi-acum respiraţia ei şuierătoare în timp ce trupul ei fără cap efectua respiraţia de „locomotivă". Uneori îl mai aud, domnilor. În vis.

Vă rog să înţelegeţi că toate astea s-au întâmplat într-un timp extrem de scurt — mie mi s-a părut mai lung, dar numai pentru că percepţiile mele se acutizaseră până la un vârf febril. Oamenii abia începeau să iasă din spital ca să vadă ce se-ntâmplase, iar în spatele meu o femeie a început să ţipe când a văzut căpăţâna retezată la marginea străzii.

Mi-am deschis geanta, mulţumindu-i lui Dumnezeu că n-o pierdusem când căzusem, şi am scos de-acolo un bisturiu scurt. L-am desfăcut şi i-am spintecat lenjeria intimă. Între timp s-a apropiat de mine şoferul ambulanţei — s-a apropiat la vreo patru metri şi ceva de mine şi a încremenit. I-am aruncat o privire, căci aveam totuşi nevoie de o pătură. Am văzut că n-aveam s-o obţin de la el; se holba la trupul care respira, ochii mărindu-i-se până când ai fi zis c-or să-i sară din orbite şi-o să-i atârne de nervii optici ca nişte jucării yo-yo groteşti. Deodată, s-a lăsat în genunchi şi şi-a ridicat mâinile împreunate. Voia să se roage, sunt sigur de asta. Poate că infirmierul n-a ştiut că vede o imposibilitate, dar omul ăsta, da. În clipa următoare, a leşinat oricum.

În seara aceea îmi pusesem în geantă şi forcepsul; nu ştiu de ce. Nu mai folosisem instrumentul acela de trei

ani, de când îl văzusem pe un medic, al cărui nume nu vi-l voi spune, perforând tâmpla unui nou-născut şi ajungând la creierul copilului cu unul dintre acele dispozitive infernale. Copilul a murit pe loc. Cadavrul a fost „pierdut", iar pe certificatul de deces s-a scris „născut mort". Dar, din nu ştiu care motiv, îl aveam la mine.

Corpul domnişoarei Stansfield s-a întărit, pântecele contractându-se, transformându-se din carne în piatră. Iar capul copilului a apărut în deschiderea vaginală. I-am văzut creştetul capului doar o clipă, plin de sânge, acoperit de o membrană şi pulsând. *Pulsând.* Era viu, cel puţin în acel moment. Fără doar şi poate viu.

Piatra s-a preschimbat din nou în carne. Creştetul bebeluşului a dispărut la loc. Iar o voce din spatele meu a spus:

— Cu ce pot să vă ajut, domnule doctor?

Era o infirmieră de vârstă mijlocie, genul acela de femeie care mai tot timpul constituie principalul sprijin al profesiei noastre. Era palidă la faţă ca hârtia, dar chiar dacă pe faţa ei se citea groaza şi un fel de teamă superstiţioasă în timp ce se uita la trupul care respira atât de ciudat, nu se vedea nici urmă din şocul acela paralizant care ar fi făcut colaborarea cu ea dificilă şi chiar periculoasă.

— Puteţi să-mi aduceţi o pătură, am spus scurt. Cred că încă mai avem o şansă.

În spatele ei am văzut poate două duzini de oameni aşteptând pe trepte, deloc dornici să se apropie. Cât de mult sau cât de puţin vedeau? Nu pot decât să presupun. Tot ce ştiu e că toţi m-au evitat câteva zile după aceea (iar unii dintre ei, pentru totdeauna), şi că nici unul, nici măcar acea infirmieră, nu mi-a vorbit vreodată despre asta.

Infirmiera s-a întors şi a pornit către spital.

— Soră! am strigat. Nu e timp pentru asta. Ia una din ambulanţă. Copilul stă să se nască.

Şi-a schimbat direcţia, patinând şi lunecând pe zăpadă cu pantofii ei cu talpă din crep. M-am întors din nou spre domnişoara Stansfield.

În loc să încetinească, respiraţia tip locomotivă a început de fapt să se înteţească... după care corpul ei s-a rigidizat din nou, încremenit şi încordat. Capul pruncului a ieşit din nou la iveală. Am aşteptat să dispară din nou, dar nu s-a mai întâmplat; continua să iasă. La urma urmelor, n-a mai fost nevoie de forceps. Bebeluşul aproape c-a zburat în mâinile mele. Am văzut zăpada umedă prelingându-i-se pe trupul lui gol, plin de sânge — căci era un băiat, n-aveai cum să te înşeli în privinţa sexului. Am văzut aburul ridicându-se de pe el, pe când noaptea neagră, îngheţată, smulgea ultimele rămăşiţe de căldură din trupul mamei sale. Pumnişorii lui mânjiţi de sânge se agitau fără vlagă; a scos un ţipăt slab, jalnic.

— *Soră!* am urlat, mişcă-te mai repede, nemernico! Am folosit, probabil, un limbaj impardonabil, dar pentru o clipă am avut senzaţia că sunt din nou în Franţa, că în câteva momente obuzele vor începe să şuiere deasupra capului cu un sunet asemănător acelei lapoviţe neîndurătoare. Mitralierele îşi vor începe răpăitul drăcesc; germanii vor începe să se materializeze din beznă, alergând, lunecând, blestemând şi murind în noroi şi fum. „Magie ieftină", mi-am zis, văzând trupurile contorsionându-se şi prăbuşindu-se. „Dar ai dreptate, Sandra, e tot ce mai avem." Atunci m-am aflat cel mai aproape de pierderea minţilor, domnilor.

— SORĂ, PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU!

Copilul se văită din nou — ce scâncet slăbit, pierit! — după care nu se mai văită deloc. Aburul ce se înălţa din

pielea lui se subţiase în nişte panglici. Mi-am pus gura pe faţa lui, simţind mirosul de sânge şi aroma plăcută şi umedă de placentă. I-am suflat în gură şi am auzit susurul convulsiv al respiraţiei reluate. Apoi a apărut şi infirmiera, cu pătura în braţe. Am întins mâna după pătură.

Ea a făcut gestul de a mi-o întinde, dar deodată a dat înapoi.

— Doctore... şi dacă e un monstru? Cine ştie ce monstru?

— Dă-mi pătura aia, am spus. Dă-mi imediat pătura, sergent, dacă nu vrei să-ţi trag un şut în cur de să mă pomeneşti.

— Da, dom' doctor, a spus ea cu un calm perfect (trebuie să binecuvântăm femeile, domnilor, care înţeleg adesea pur şi simplu neîncercând să înţeleagă), şi mi-a dat pătura. Am înfăşurat copilul şi i l-am încredinţat.

— Dacă-l scapi pe jos, sergent, o să te fac să-ţi înghiţi tresele de pe umăr.

— Da, dom' doctor.

— E o magie ieftină, sergent, dar e tot ce ne-a lăsat Dumnezeu.

— Da, dom' doctor.

Am urmărit-o cum mai mergea, mai alerga înapoi spre spital cu pruncul în braţe şi am văzut mulţimea de pe trepte dându-se la o parte ca să-i facă loc. Apoi m-am ridicat în picioare şi m-am îndepărtat de cadavru. Respiraţia acestuia, la fel ca şi a bebeluşului, se accelera, se poticnea... se oprea... se accelera din nou... se oprea...

Am început să mă îndepărtez de el. Piciorul meu se lovi de ceva. M-am întors. Era capul ei. Şi, supunându-mă unei directive primite din afara mea, m-am lăsat într-un genunchi şi l-am întors cu faţa spre mine. Ochii erau

deschişi — acei ochi căprui şi direcţi, care întotdeauna fuseseră plini de viaţă şi de hotărâre. Chiar şi acum erau plini de hotărâre. Domnilor, *ea mă vedea pe mine.*

Dinţii erau încleştaţi, iar buzele, uşor întredeschise. Am auzit respiraţia furişându-se rapid înainte şi înapoi printre acele buze şi printre dinţii aceia, în timp ce făcea ca „locomotiva". Ochii i se mişcau, se roteau uşor spre stânga în găvane ca să mă vadă mai bine. Buzele i s-au depărtat. Au articulat trei cuvinte: *Mulţumesc, domnule doctor.* Şi chiar le-am auzit, domnilor, dar nu din gura ei. Ele veneau de la şase metri depărtare. De la corzile ei vocale. Şi pentru că limba, buzele şi dinţii ei, toate cele pe care le folosim ca să dăm formă cuvintelor, erau aici, acele cuvinte s-au auzit doar ca nişte modulaţii sonore neformate. Dar au fost opt la număr, opt sunete distincte, exact aşa cum au fost opt silabe în propoziţia aia, *Mulţumesc, domnule doctor.*

— Cu plăcere, domnişoară Stansfield, am spus. E băiat. Buzele ei s-au mişcat din nou şi, din spatele meu, firav, fantomatic, se auzi sunetul *băiaaaaaaaat...*

Ochii ei şi-au pierdut focalizarea şi determinarea. Păreau acum să se uite dincolo de mine, probabil la cerul acela negru, de iarnă fleşcăită. Apoi s-au închis. A început din nou să respire ca locomotiva... după care pur şi simplu s-a oprit. Orice se întâmplase până atunci, acum se terminase. Infirmiera văzuse o parte, şoferul de pe ambulanţă văzuse poate şi el câte ceva înainte să leşine. Dar acum se terminase, fără doar şi poate. Nu mai erau decât rămăşiţele unui accident groaznic aici, afară... şi un copil nou-născut acolo, înăuntru.

M-am uitat în sus la statuia lui Harriet White şi am văzut-o cum stătea neclintită, privind împietrită în depărtare,

spre Grădina de vizavi, ca şi cum nu se întâmplase nimic remarcabil, ca şi cum o asemenea determinare într-o lume atât de dură şi lipsită de simţire cum e asta în care trăim n-ar fi însemnat nimic... sau, şi mai rău, că era probabil singurul lucru care însemna *ceva*, singurul care avea vreo oarecare însemnătate.

Din câte-mi amintesc, am îngenuncheat acolo, în zloată, lângă capul ei separat de trup, şi-am început să plâng. Din câte îmi amintesc, încă mai plângeam când un intern şi două infirmiere m-au ajutat să mă ridic în picioare şi m-au condus înăuntru.

Pipa lui McCarron se stinsese.

A reaprins-o cu bricheta în formă de zăvor, în timp ce noi aşteptam într-o linişte desăvârşită, de parcă uitaserăm să mai respirăm. Afară, vântul şuiera şi mugea. El şi-a închis bricheta şi s-a uitat la noi. Părea uşor surprins că încă nu plecaserăm de-acolo.

— Asta e tot, a spus. Ăsta-i sfârşitul! Ce mai aşteptaţi? Care de foc? Pufni dispreţuitor, după care păru să reflecteze o clipă. Am plătit cheltuielile de înmormântare din buzunarul meu. Vedeţi, nu mai avea pe nimeni. A zâmbit puţin. Ei bine... a mai fost şi Ella Davidson, asistenta mea. A insistat să contribuie cu douăzeci şi cinci de dolari, pe care abia şi-i putea permite. Dar când Davidson insista asupra unui lucru... A ridicat din umeri, după care a râs un pic.

— Sunteţi absolut sigur că n-a fost un reflex? m-am auzit întrebând pe neaşteptate. Sunteţi *absolut* sigur...

— Absolut sigur, a replicat imperturbabil McCarron. Prima contracţie, poate. Dar desăvârşirea travaliului ei n-a fost o treabă de câteva secunde, ci de câteva minute. Iar

eu mă gândesc uneori că, dacă ar fi fost necesar, ar fi putut să reziste şi mai mult. Slavă Domnului că n-a fost nevoie.

— Cu copilul ce s-a întâmplat? a întrebat Johanssen.

McCarron a pufăit din pipă.

— Adoptat, a spus el. Şi veţi înţelege că, până şi în zilele acelea, secretul asupra documentelor de adopţie era păstrat cu sfinţenie.

— Da, dar ce s-a întâmplat cu copilul? a întrebat din nou Johanssen, iar McCarron a râs iritat.

— Nu laşi să-ţi scape nimic, nu-i aşa? l-a întrebat el pe Johanssen.

Acesta a clătinat din cap.

— Unii oameni au învăţat asta cu preţul tristeţii lor. Ce s-a întâmplat cu copilul?

— Ei bine, dacă m-aţi însoţit până aici, poate că veţi înţelege şi că am avut un interes întemeiat ca să ştiu cum au decurs lucrurile pentru acel copil. Sau, cel puţin, am simţit că aveam. Erau un tânăr şi soţia lui — nu-i chema Harrison, dar aveau un nume asemănător. Locuiau în Maine. Nu puteau avea copii. Au adoptat copilul şi l-au botezat... ei bine, John e de ajuns, da? John vă satisface, domnilor, nu-i aşa?

A pufăit din pipă, dar se stinsese din nou. Eram vag conştient că Stevens bântuia în spatele meu şi ştiam că, undeva, paltoanele noastre erau pregătite. Curând, aveam să le îmbrăcăm din nou... şi să revenim la vieţile noastre. Aşa cum spusese McCarron, se mai încheiase un an de poveşti.

— Copilul a cărui naştere am asistat-o în seara aceea este acum şeful Departamentului de Engleză la unul dintre cele mai respectate două sau trei colegii din ţară, a adăugat

McCarron. Încă nu a împlinit patruzeci şi cinci de ani. E tânăr. E devreme pentru el, dar s-ar putea să vină ziua când să ajungă preşedinte al acelei şcoli. Nu mă îndoiesc câtuşi de puţin de asta. Este chipeş, inteligent şi fermecător.

Odată, sub un pretext oarecare, am putut să iau masa cu el într-un club privat al profesorilor. Eram patru în seara aceea. Am vorbit puţin şi aşa am fost în măsură să-l studiez. Avea hotărârea mamei sale, domnilor... şi ochii căprui ai acesteia.

III. Clubul

Stevens ne-a condus la ieşire, aşa cum făcea mereu, ţinându-ne paltoanele, urându-ne cel mai fericit dintre Crăciunuri, mulţumindu-ne pentru generozitate. Am reuşit să rămân ultimul, iar Stevens m-a privit fără surprindere când am spus:

— Aş vrea să-ţi pun o întrebare, dacă nu te deranjează.

A zâmbit uşor.

— Presupun că n-are de ce să mă deranjeze, a spus. Crăciunul e un moment excelent pentru întrebări.

Undeva, pe holul din stânga noastră — un hol pe care nu mă aventurasem niciodată — un ceas de pe vremea bunicului ticăia sonor, sunetul unei epoci pe cale să apună. Simţeam mirosul de piele veche şi de lemn dat cu ulei şi, mult mai slab decât fiecare dintre acestea, mirosul aftershave-ului lui Stevens.

— Dar trebuie să vă avertizez, a adăugat Stevens, în timp ce afară vântul se înteţea în rafale, e bine să nu puneţi prea multe întrebări. Mai ales dacă vreţi să mai veniţi pe-aici.

— A fost cineva exclus pentru că a pus prea multe întrebări? *Exclus* nu era tocmai cuvântul pe care l-aş fi dorit, dar altul mai potrivit n-am găsit pe moment.

— Nu, a spus Stevens, cu vocea la fel de scăzută şi de politicoasă ca oricând. Pur şi simplu au ales să stea deoparte.

I-am susţinut privirea, simţind un fior rece urcând pe şira spinării — era ca şi cum o mână mare, rece şi invizibilă se lăsase pe coloana mea. M-am pomenit amintindu-mi de bufnetul acela straniu, fluid, pe care l-am auzit la etaj într-o noapte şi m-am întrebat (aşa cum mă întrebasem de mai multe ori până atunci) câte încăperi erau, de fapt, acolo.

— Dacă totuşi aveţi vreo întrebare, domnule Adley, poate c-ar fi bine s-o formulaţi. Seara e aproape pe terminate...

— Şi te aşteaptă o lungă călătorie cu trenul? am întrebat, dar Stevens s-a mulţumit să mă privească impasibil. Bine, am spus. Sunt nişte cărţi în biblioteca de aici pe care nu le pot găsi nicăieri — nici în Biblioteca Publică din New York, nici în cataloagele vreunuia dintre anticarii pe care i-am întrebat şi, cu siguranţă, nici în *Books in Print*. Masa de biliard din Sala Mică este o Nord. N-am auzit niciodată de marca asta, aşa că am sunat la Comisia Internaţională de Mărci Înregistrate. Au două Nord — una care fabrică schiuri de fond, iar cealaltă fabrică accesorii din lemn pentru bucătării. În Sala Lungă este un tonomat Seafront. La fel, la CIMI au listată marca Seeburg, dar nu *Seafront*.

— Care e întrebarea dumneavoastră, domnule Adley?

Vocea lui era la fel de blândă ca întotdeauna, dar, pe neaşteptate, în ochii lui a apărut ceva îngrozitor... nu; dacă e să respect adevărul, nu era doar în ochii lui; teroarea pe care o simţeam infuzase aerul din jurul meu. Tic-tacul ceasului de pe holul din stânga nu mai era pendula unui ceas de pe vremea bunicului; era piciorul călăului care bătea nerăbdător în podea privind cum este adus

condamnatul la eşafod. Mirosurile de ulei şi piele au devenit amare şi ameninţătoare, iar când vântul s-a înteţit într-un nou vâjâit sălbatic, am fost pe moment sigur că uşa de la intrare se va da de perete brusc, dând la iveală nu Strada 35, ci un peisaj dement al lui Clark Ashton Smith, în care formele tulburătoare ale arborilor contorsionaţi se profilau pe fundalul unui orizont steril, sub care sori dubli emiteau o lumină roşie înspăimântătoare.

Oh, ştia ce voisem să întreb; am citit asta în ochii lui cenuşii.

De unde vin toate lucrurile astea? voisem să întreb. *Oh, ştiu foarte bine de unde vii* tu, *Stevens; accentul tău nu e din Dimensiunea X, ci din Brooklyn, veritabil. Dar unde te duci? Ce anume a pus privirea aia atemporală în ochii tăi şi ţi-a lipit-o pe chip? Şi, Stevens... unde ne aflăm noi ÎN CLIPA ASTA?*

Dar el aştepta întrebarea mea.

Am deschis gura. Şi întrebarea care s-a auzit a fost:

— Sunt multe încăperi la etaj?

— Oh, da, domnule, a spus el, nedezlipindu-şi ochii de ai mei. Foarte multe. Poţi să te şi rătăceşti acolo. De fapt, unii chiar s-au rătăcit. Uneori, mi se pare că se întinde pe mile întregi. Camere şi coridoare.

— Şi intrări şi ieşiri?

Sprâncenele i s-au ridicat imperceptibil.

— Oh, da. Intrări şi ieşiri.

A mai aşteptat, dar întrebasem destul, mi-am zis — ajunsesem foarte aproape de limita a ceva care, probabil, m-ar fi înnebunit.

— Mulţumesc, Stevens.

— Cu plăcere, sir. Mi-a ţinut paltonul, ajutându-mă să-l îmbrac.

— Vor mai fi poveşti?
— Aici, sir, *întotdeauna* sunt alte poveşti.

A trecut ceva timp de la seara aceea, iar memoria nu mi s-a îmbunătăţit în intervalul scurs între atunci şi acum (când un om ajunge la vârsta mea, opusul e mult mai probabil să fie adevărat), dar îmi amintesc cu claritate, fără cusur, fiorul de teamă care m-a străbătut când Stevens a deschis larg uşa din stejar — certitudinea rece că voi vedea acel peisaj extraterestru, crăpat şi infernal în lumina sângerie a sorilor dubli, care puteau să apună şi să aducă un întuneric de nedescris lung de o oră sau de zece ore, sau de zece mii de ore. Nu pot să vă explic, dar vă spun că lumea aceea *există* — sunt sigur de asta, aşa cum Emlyn McCarron era sigur că acel cap separat de trupul Sandrei Stansfield a continuat să respire. Am crezut în acea secundă atemporală că uşa se va deschide, iar Stevens mă va îmbrânci în acea lume, după care voi auzi uşa trântindu-se în urma mea... pentru veşnicie.

În loc de asta, am văzut Strada 35 şi un taxi aşteptând lângă trotuar, exhalând norişori de gaze de eşapament. Am simţit o profundă uşurare, care aproape că m-a vlăguit.

— Da, întotdeauna sunt alte poveşti, a repetat Stevens. Noapte bună, sir.

Întotdeauna, alte poveşti.

Şi într-adevăr au fost. Şi, într-o zi, curând, poate c-am să vă mai spun una.

Postfaţă

Cu toate că „De unde-ţi iei ideile?" e întrebarea care mi se pune cel mai frecvent (e numărul unu cu coroniţă, aţi putea spune), locul secund este fără îndoială ocupat de aceasta: „Dar tu scrii *numai* horror?" Iar când răspunsul meu e nu, mi-e greu să-mi dau seama dacă acela care a pus întrebarea pare uşurat sau dezamăgit.

Cu puţin înainte de publicarea primului meu roman, *Carrie*, am primit o scrisoare de la redactorul meu, Bill Thompson, în care-mi sugera că sosise momentul să încep a mă gândi la ce vom face pe post de bis (s-ar putea să vi se pară puţin ciudat faptul că ne gândeam la următoarea carte, înainte ca măcar prima să fie lansată, dar, dat fiind că perioada de pre-publicare pentru un roman durează aproape tot atât cât faza de post-producţie a unui film, în acel moment noi trăiam cu *Carrie* de o bună bucată de timp — de aproape un an). Fără întârziere, i-am trimis lui Bill manuscrisele a două romane, unul intitulat *Blaze*, iar celălalt *Second Coming*. Primul fusese scris imediat după *Carrie*, în timpul perioadei de şase luni în care prima versiune a lui *Carrie* stătea într-un sertar de birou, la dospit. Al doilea a fost scris în intervalul de circa

un an în care *Carrie* se apropia, cu viteză de melc, tot mai mult de publicare.

Blaze era o melodramă despre un criminal uriaş, aproape retardat, care răpeşte un copil, plănuind să le ceară părinţilor bogaţi ai acestuia o recompensă... după care se îndrăgosteşte de copil. *Second Coming* era o melodramă despre nişte vampiri care pun stăpânire pe un orăşel din Maine. Amândouă erau, într-o oarecare măsură, imitaţii literare: *Second Coming* după *Dracula*, iar *Blaze* după *Oameni şi şoareci* de Steinbeck.

Cred că Bill a fost foarte surprins de aceste două manuscrise, care i-au sosit într-un singur pachet mare (unele pagini din *Blaze* fuseseră dactilografiate pe dosul unor facturi de lapte, iar manuscrisul lui *Second Coming* puţea a bere deoarece, cu trei luni în urmă, cineva vărsase o halbă de Black Label peste el, în timpul unei petreceri de revelion) — ca o femeie care-şi doreşte un buchet de flori şi descoperă că soţul ei s-a dus şi i-a cumpărat o seră întreagă. Cele două manuscrise totalizau cam cinci sute cincizeci de pagini dactilografiate la un rând.

Le-a citit pe amândouă în următoarele două săptămâni — sub aparenţa unui redactor de carte, se ascunde de multe ori un sfânt —, iar eu am plecat din Maine cu destinaţia New York pentru a participa la lansarea romanului *Carrie* (aprilie, 1974, prieteni şi vecini — Lennon era în viaţă, Nixon încă mai rezista ca preşedinte la Casa Albă, iar subsemnatului încă nu-i apăruse primul fir de păr alb în barbă) şi pentru a hotărî care dintre cele două cărţi va fi următoarea... sau dacă niciuna dintre ele n-ar trebui să fie următoarea.

Mă aflam în oraş de două zile şi am discutat chestiunea de trei sau patru ori. Decizia finală s-a luat la o intersecţie

de străzi — de fapt, Park Avenue cu Strada 44. Bill şi cu mine aşteptam acolo culoarea verde a semaforului, privind cum taxiurile pătrund în acel tunel modern sau ce-o mai fi şi ăla — cel ce pare săpat direct prin Clădirea Pan Am. În clipa aceea, Bill a spus: „Cred că ar trebui să fie *Second Coming*".

Ei bine, tot pe aia o preferam şi eu — dar era ceva atât de straniu în lipsa de entuziasm din vocea lui, încât m-am uitat la el cu asprime şi l-am întrebat care era problema.

— Mi-e teamă că, dacă apari cu o carte cu vampiri după una despre o fată care poate muta lucrurile din loc prin puterea minţii, vei fi etichetat, a spus el.

— Etichetat? am întrebat, pe bună dreptate uluit. Chiar nu vedeam nicio similitudine între vampiri şi telekinezie. Drept ce?

— Ca autor de horror, a spus el, în continuare îndărătnic.

— Oh! am exclamat, extrem de uşurat. Doar atât?

— Mai lasă să treacă un număr de ani, a zis, şi să vedem dac-o să spui tot „doar atât?"

— Bill, am zis, amuzat, nimeni nu-şi poate câştiga existenţa în America scriind exclusiv horror. Lovecraft a făcut foamea în Providence. Bloch a renunţat la horror pentru romane de suspans şi parodii poliţiste. *Exorcistul* a fost o excepţie. O să vezi.

Culoarea semaforului s-a schimbat. Bill m-a bătut pe umăr.

— Cred că o să ai un mare succes, mi-a zis, dar nu cred că te duce capul în chestii din astea.

A fost mai aproape de adevăr decât mine. A reieşit că *era* posibil să-ţi câştigi existenţa în America scriind povestiri horror. *Second Coming*, până la urmă redenumită

Salem's Lot, s-a vândut foarte bine. Când a fost publicată, eu trăiam în Colorado cu familia mea şi scriam un roman despre un hotel bântuit. Ducându-mă la New York, am stat cu Bill o jumătate de noapte într-un bar care se numea Jasper's (în care un motan uriaş, de culoarea cetii cenuşii, părea să fi pus stăpânire pe tonomat: trebuia să-l ridici, ca să vezi care erau melodiile disponibile) şi i-am relatat subiectul. Spre final, coatele sale erau proptite de o parte şi de alta a paharului de bourbon şi-şi sprijinea capul în mâini, ca un om lovit de o migrenă monstruoasă.

— Nu-ţi place, am spus.

— Ba-mi place mult, a spus el cu glas nesincer.

— Atunci, ce nu e în regulă?

— *Mai întâi*, fata cu puteri telekinetice, *apoi* vampirii, *acum* hotelul bântuit şi copilul telepat. O să fii etichetat.

De data asta, m-am gândit la spusele lui ceva mai serios — şi apoi m-am gândit la toţi autorii care *au fost* etichetaţi drept scriitori de horror, şi care mi-au oferit de-a lungul anilor atâta plăcere — Lovecraft, Clark Ashton Smith, Frank Belknap Long, Fritz Leiber, Robert Bloch, Richard Matheson şi Shirley Jackson (da, până şi ea a fost etichetată astfel). Şi am hotărât acolo, în barul Jasper's, cu pisoiul adormit pe tonomat şi redactorul şezând alături de mine cu capul în mâini, că m-aş fi putut afla într-o companie mai proastă. De exemplu, aş fi putut fi un scriitor „important" ca Joseph Heller şi să public câte un roman la fiecare şapte–opt ani, sau un scriitor „strălucit" precum John Gardner şi să scriu cărţi obscure pentru universitari deştepţi, care se hrănesc cu alimente macrobiotice şi conduc Saab-uri vechi cu stickere lipite pe bara de protecţie din spate, deco-

lorate, dar pe care încă se mai putea citit GENE MCCARTHY PREŞEDINTE.

— Nu-i nicio problemă, Bill, am spus. O să fiu scriitor de horror, dacă asta vor cititorii. Nu mă deranjează cu nimic.

N-am mai discutat niciodată despre asta. Bill continuă să redacteze cărţi, iar eu continui să scriu romane horror, şi niciunul dintre noi n-a ajuns la psihanalist. E un aranjament convenabil.

Aşadar, am fost etichetat şi nu mă deranjează prea mult — în definitiv, sunt consecvent etichetei aplicate, prin ceea ce scriu... cel puţin, în cea mai mare parte a timpului. Dar oare scriu *numai* horror? Dacă aţi citit povestirile precedente, *ştiţi* că nu e aşa... chiar dacă elemente de horror pot fi întâlnite în toate povestirile, nu doar în *Metoda Respiraţiei* — treaba aia cu limacşii din *Cadavrul* e cam înspăimântătoare, aşa cum e şi o bună parte din imagistica onirică din *Un elev capabil*. Mai devreme sau mai târziu, mintea mea pare să revină întotdeauna în acea direcţie, Dumnezeu ştie de ce.

Fiecare dintre aceste povestiri mai lungi a fost scrisă imediat după terminarea câte unui roman — e ca şi cum întotdeauna aş fi terminat misiunea principală, rămânându-mi destul combustibil în rezervor ca să mai termin şi câte-o nuvelă de dimensiuni sănătoase. *Cadavrul,* cea mai veche dintre povestirile din cartea de faţă, a fost scrisă imediat după *Salem's Lot; Un elev capabil* a fost scrisă într-o perioadă de două săptămâni, după terminarea romanului *Shining* (iar după *Un elev capabil* n-am mai scris nimic vreme de trei luni — eram epuizat); *Închisoarea îngerilor* a fost scrisă după terminarea romanului *Zona moartă;* iar *Metoda Respiraţiei,*

cea mai recentă dintre aceste povestiri, imediat după *Firestarter*.

Niciuna dintre ele n-a fost publicată anterior includerii în volumul de faţă; niciuna n-a fost vreodată propusă spre publicare. De ce? Pentru că fiecare dintre ele numără undeva între 25 000 şi 35 000 de cuvinte — nu chiar exact, poate, dar destul de aproape pentru o cifră aproximativă. Trebuie să vă spun asta: un număr de cuvinte cuprins între 25 000 şi 35 000 este capabil să-l facă chiar şi pe cel mai tare de înger scriitor de ficţiune să tremure în bocanci. Nu există nicio definiţie rigidă privind ceea ce ar trebui să fie un roman sau o povestire — cel puţin nu în privinţa numărului de cuvinte — şi nici n-ar trebui să existe. Dar când un scriitor se apropie de borna celor 20 000 de cuvinte ştie că se apropie de ieşirea din ţara povestirilor. Tot aşa, când trece de borna celor 40 000 de cuvinte, pătrunde în ţara romanului. Graniţele ţării cuprinse între cele două regiuni mai ordonate sunt incerte, dar, la un moment dat, scriitorul se trezeşte alarmat şi-şi dă seama că a ajuns sau tocmai ajunge într-un loc cu adevărat îngrozitor, o republică literară bananieră frământată de anarhie şi denumită „nuvelă" (sau, cu o sonoritate prea sentimentală pentru gustul meu, „nuveletă").

Acum, din punct de vedere artistic, nu e nimic în neregulă cu nuvela. Desigur, nici cu împătimiţii circului nu e nimic în neregulă, atât doar că rareori îi vede cineva în afara circului. Adevărul e că există nuvele excepţionale, dar în mod tradiţional se vând doar pe „pieţele de gen" (ăsta fiind termenul politicos; termenul nepoliticos, dar mai exact, este „pieţele ghetou"). Poţi să vinzi o nuvelă poliţistă reuşită unor reviste precum *Ellery Queen's Mystery*

Magazine sau *Mike Shayne's Mystery Magazine*, o nuvelă de science-fiction reuşită revistelor *Amazing* sau *Analog*, poate chiar celor de la *Omni* sau *The Magazine of Fantasy and Science Fiction*. În mod ironic, există pieţe şi pentru nuvelele bune de horror: mai sus menţionata *F&SF* fiind una dintre ele; *The Twilight Zone* este alta şi mai sunt diferite antologii de ficţiune „înfiorătoare" originală, cum ar fi seria *Shadows*, publicată de Doubleday şi îngrijită de Charles L. Grant.

Dar pentru nuvelele care pot, la rigoare, fi descrise doar cu termenul „mainstream" (un termen aproape la fel de deprimant ca „gen")... o, Doamne, din perspectiva vandabilităţii, necazul e pe tine cât casa. Te uiţi consternat la manuscrisul tău de 25 000 până la 35 000 de cuvinte, desfaci o bere, iar în gând ţi se pare că auzi o voce cu accent puternic şi de-a dreptul unsuroasă zicând: *„Buenos días, señor!* Cum aţi călătorit cu Revolutión Airways? Vă plaace foarte bine excelent, cred, *sí?* Bun venit în Nuvela, *señor!* O să vă placă aici foarte bine excelent, cred! Serviţi un trabuc ieftin! Luaţi şi neşte poze deocheate! Puneţi-vă picioarele pe masă, *señor*, io cre' că povestirea lu' matale o să stea aici multă, *muuultă* vreme... *qué pasa?* Ah-ha-hah-hah-hah!"

Deprimant.

Cândva, demult (se jeleşte el), chiar exista o piaţă pentru astfel de poveşti — erau reviste magice precum *The Saturday Evening Post, Collier's* şi *The American Mercury*. Ficţiunea — atât ficţiunea scurtă, cât şi cea lungă — era elementul central pentru astfel de reviste şi pentru altele. Şi, dacă povestirea era prea lungă pentru un singur număr, era divizată în trei, cinci sau nouă părţi. Ideea toxică de „condensare" sau „extragere de fragmente"

dintr-un roman era încă necunoscută (atât *Playboy*, cât şi *Cosmopolitan* au perfecţionat această extremă obscenitate până la stadiul de ştiinţă toxică: acum poţi citi un roman întreg în douăzeci de minute!), poveştii i se oferea spaţiul necesar, şi mă îndoiesc că sunt singurul care-şi aminteşte cum îl aştepta toată ziua pe poştaş pentru că urma să sosească noul număr din *Post*, care promisese că va publica o nouă povestire de Ray Bradbury, sau poate pentru că urma să apară ultimul episod din ultimul serial de Clarence Buddington Kelland.

(Agitaţia făcea din mine o victimă sigură. Când, în sfârşit, apărea poştaşul, mergând sprinten cu geanta de piele la umăr, îmbrăcat în pantalonii scurţi din uniforma de vară şi purtând coiful de protecţie solară din aceeaşi uniformă, îl întâmpinam în capul aleii, dansând de pe un picior pe celălalt, ca şi cum m-ar fi apăsat o nevoie imperioasă de a merge la toaletă; inima-mi stătea în gât. Rânjind cu cruzime, individul îmi întindea doar o factură de electricitate. Nimic altceva. Inima-mi cade brusc în pantofi. În cele din urmă, se îndură şi-mi dă ziarul aşteptat: Eisenhower zâmbeşte larg de pe copertă, desenat de Norman Rockwell; un articol despre Sophia Loren scris de Pete Martin; „Vă spun că e un om minunat", de Pat Nixon, referitor la — da, aţi ghicit — soţul ei, Richard; şi, fireşte, povestiri. Lungi, scurte şi ultimul capitol al serialului lui Kelland. Slavă Domnului!)

Iar asta nu se întâmpla doar o dată la nu ştiu cât timp; se întâmpla *în fiecare săptămână*, fir-ar să fie! În ziua în care sosea *Post*, cred că eram cel mai fericit băiat de pe întreaga coastă de est.

Sunt şi azi reviste care publică opere de ficţiune lungi — *Atlantic Monthly* şi *The New Yorker* sunt două

publicaţii care au privit cu multă compasiune problemele legate de publicare ale unui scriitor care a produs (n-o să spunem „a conceput" fiindcă ar suna ca o aluzie la „bastard") o nuvelă de 30 000 de cuvinte. Dar niciuna dintre aceste reviste n-a fost deosebit de receptivă la producţiile mele, care sunt foarte simple, nu au cine ştie ce valoare literară, iar uneori (deşi mă doare teribil s-o recunosc) sunt de-a dreptul stângace.

Într-o oarecare măsură, aş îndrăzni să presupun că tocmai aceste calităţi — oricât ar fi ele de neadmirat — au fost responsabile pentru succesul romanelor mele. Majoritatea au fost opere de ficţiune simplă, pentru oameni simpli, echivalentul literar al unui Big Mac şi al unei porţii mari de cartofi prăjiţi de la McDonald's. Sunt capabil să recunosc o proză elegantă şi să reacţionez la ea, dar mi-a fost dificil sau imposibil să scriu aşa ceva (cei mai mulţi dintre idolii mei din perioada de scriitor în curs de maturizare au fost romancieri „cu muşchi", al căror stil de prozator varia de la oribil la inexistent: tipi ca Theodore Dreiser şi Frank Norris). Dacă scazi eleganţa din meşteşugul unui romancier, te pomeneşti că ai rămas cu doar un singur picior solid de sprijin, iar piciorul acela este o greutate sănătoasă. În consecinţă, m-am străduit din răsputeri, întotdeauna, să ofer o greutate sănătoasă. Altfel spus, dacă tu constaţi că nu poţi să alergi ca un pursânge, tot poţi să-ţi scoţi creierii afară (o voce se aude de la balcon: „*Care* creieri, King?" Ha-ha, foarte amuzant, amice, poţi să pleci acum).

Consecinţa tuturor acestor lucruri este că, atunci când a fost vorba de nuvelele pe care tocmai le-aţi citit, m-am aflat într-o situaţie confuză. Cu romanele mele ajunsesem într-un loc în care oamenii ziceau că Stephen King ar putea

să-şi publice şi lista de cumpărături, dacă ar dori (şi există unii critici care susţin că exact asta am făcut în ultimii opt ani şi ceva), dar nu puteam să public aceste poveşti pentru că erau prea lungi ca să fie scurte şi prea scurte ca să fie cu adevărat lungi. Dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— *Sí, señor,* înţeleg! Daţi-vă jos pantofii! Beţi nişte rom ieftin! Curând, Medicore Revolución Steel Band o să vină să cânte nişte calypso de proastă calitate! Vă plaace foarte bine excelent, cred! Şi aveţi timp, *señor*! Aveţi timp pen' că io cre' că povestea lu' matale o să...

... stea aici multă vreme, da, da, minunat, ce-ar fi să te duci undeva să răstorni o democraţie-marionetă imperialistă?

Aşa încât, în cele din urmă, am hotărât să văd dacă Viking, editura care-mi publică *hardcover*-urile, şi New American Library, cei care-mi publică *paperback*-urile, ar fi dispuse să scoată o carte alcătuită din povestiri despre o evadare neobişnuită, un bătrân şi un adolescent, încleştaţi într-o relaţie înfiorătoare bazată pe parazitism reciproc, un cvartet de băieţi de la ţară, angajaţi într-o expediţie de descoperire, şi o poveste horror excentrică, despre o tânără femeie hotărâtă să-şi nască pruncul orice s-ar întâmpla (sau poate că povestea este, de fapt, despre un club care nu e club). Editorii au răspuns pozitiv. Şi aşa am reuşit să scot aceste patru povestiri lungi din republica bananieră a nuvelei.

Sper că v-au plăcut foarte bine excelent, *muchachos* şi *muchachas*.

Oh, şi încă ceva despre atribuirea de etichete, înainte să-mi iau rămas-bun.

Vorbeam cu redactorul meu — nu Bill Thompson, e vorba de *noul* meu redactor, un tip tare de treabă, pe

nume Alan Williams, deştept, isteţ, capabil, dar de regulă solicitat ca jurat în cine ştie ce proces pe undeva în măruntaiele statului New Jersey — cam cu un an în urmă.

— Mi-a plăcut *Cujo*, spune Alan (munca redacţională la respectivul roman, o poveste lungă şi încâlcită, tocmai se terminase). Te-ai gândit la ce-ai să faci în continuare?

Am o senzaţie de *déjà vu*. Mai avusesem discuţia asta o dată.

— Păi, da, spun eu. M-am gândit, ce să zic.

— Zi-mi şi mie.

— Ce-ai zice de-o culegere de patru nuvele? Majoritatea sau chiar toate să fie poveşti obişnuite. Ce părere ai avea de aşa ceva?

— Nuvele, zice Alan. E un ins cumsecade, dar glasul lui îmi dă de înţeles că i-am cam răpit o parte din bucuria zilei aceleia; glasul lui spune că are senzaţia că tocmai a câştigat două bilete spre nu ştiu care republică bananieră, cu compania Revolución Airways. Vrei să spui, povestiri lungi.

— Da, exact, spun. Şi-o să-i dăm titlul „Cadavrul", astfel încât cititorii să înţeleagă că nu e cu vampiri şi hoteluri bântuite sau ceva de genul ăsta.

— Dar *următoarea* o să fie despre vampiri? întreabă cu speranţă în glas Alan.

— Nu, nu cred. Ce părere ai, Alan?

— Poate cu un hotel bântuit?

— Nu, pe-asta am scris-o deja. *Cadavrul*, Alan. Nu ţi se pare că sună drăguţ, ce zici?

— Da, Steve, sună grozav, zice Alan şi oftează. Este oftatul unui ins cumsecade, care tocmai şi-a ocupat locul la clasa a treia în cel mai nou avion al companiei Revolución Airways — un Lockheed Tristar — şi a văzut primul gândac străbătând aferat tetiera fotoliului din faţa lui.

— Speram să-ţi placă, spun.

— Nu cred, zice Alan. Am putea include în ea şi o poveste horror? Doar una? Ca un fel de... anotimp *similar*?

Am zâmbit un pic — doar un pic —, gândindu-mă la Sandra Stansfield şi Metoda Respiraţiei a doctorului McCarron.

— Probabil c-o să născocesc ceva.

— Minunat! Iar despre noul roman...

— Ce zici de o maşină bântuită? spun.

— Eşti omul meu! strigă Alan.

Am sentimentul că-l fac din nou să plece fericit la şedinţa lui editorială — sau poate la vreun juriu de tribunal în East Rahway. Şi eu sunt fericit — îmi *iubesc* maşina bântuită şi cred c-o să-i facă pe mulţi oameni să se simtă neliniştiţi când traversează o stradă aglomerată pe întuneric.

Dar am fost îndrăgostit şi de fiecare dintre aceste povestiri, şi cred că o parte din mine va rămâne mereu îndrăgostită de ele. Sper că şi ţie ţi-au plăcut, Cititorule; că au făcut pentru tine ceea ce orice povestire bună ar trebui să facă: să te facă să uiţi pentru scurtă vreme chestiile adevărate care-ţi împovărează mintea şi să te ducă într-un loc în care n-ai mai fost. Este cea mai prietenoasă formă de magie pe care o ştiu.

OK, trebuie să ne despărţim. Până la următoarea noastră întâlnire, păstrează-ţi mintea limpede, citeşte nişte cărţi bune, fii util şi nu te lăsa prostit de nimeni.

Cu drag şi urări de bine,

Stephen King

4 ianuarie 1982

Bangor, Maine

Cuprins

Închisoarea îngerilor 11
Un elev capabil 157
Cadavrul 429
Metoda respirației 643
Postfață 737